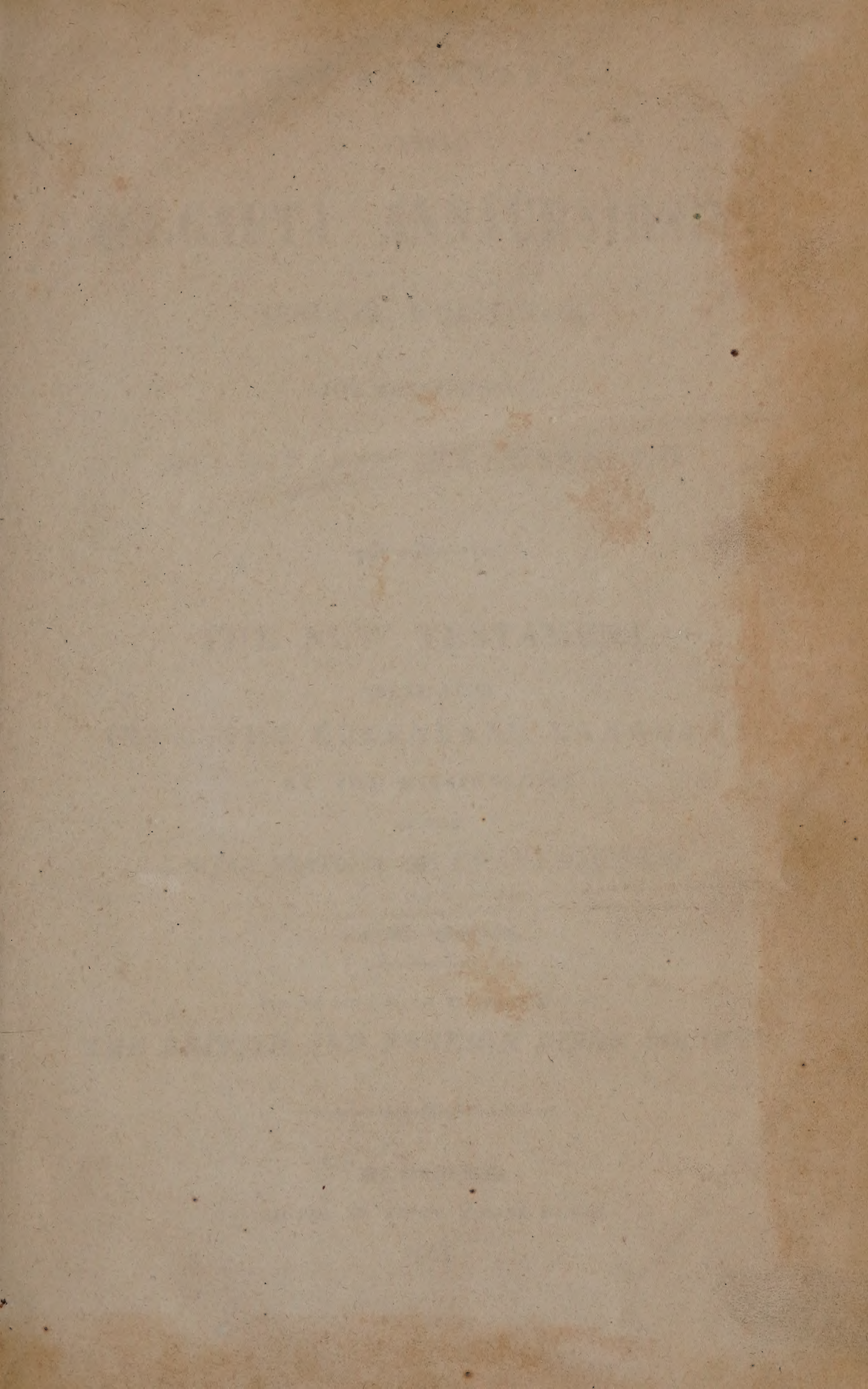

TESTAMENTITÃK

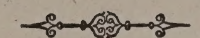
TERSSA

NÁLEGAUTA ANNAURSIRSIVTA

IESUSIB KRISTUSIB,

AJOKÆRSUGEISALO,

SULLIRSEIT OKAUSEELLO.

THE NEW TESTAMENT.

TRANSLATED

INTO THE GREENLAND LANGUAGE

BY THE MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM OR UNITED BRETHREN

SECOND EDITION.

PRINTED FOR THE USE OF THE MISSION BY

THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

BUDISIME

PRINTED BY ERNST MORITZ MONSE.

1851.

EVANGELIUME.

MATTHEUSIB AGLEGEI.

KAP I.

Iesusib siudleenik, angutisiætta Iosephib næggovianik; Iesusib innungorsusianik, akkaniglo kannong-ésusianiglo.

Terssa agleket Iesusib Kristusib innungorsusianik, Davib ernerætta, Abrahab ernerætta.

2 Abrahab erneriga Isaak; Isaab erneriga Iako. Iakub erneriga Iuda, kattenguteilo. 3 Iudab erneriga Farez Zaralo, Tamaremit. Farezib erneriga Hezero. Hezerub erneriga Rame. 4 Ramib erneriga Aminada. Aminadab erneriga Nahasso. Nahassub erneriga Salma. 5 Salmab erneriga Boase, Rahabemit. Boasib erneriga Obede, Rutemit. Obedib erneriga Iesse. 6 Iessib erneriga Nálegaunek Davi. Nálegaunerub Davib erneriga Salomo, Uriaugalloab kinguanit. 7 Salomub erneriga Roboa. Roboab erneriga Abia. Abiab erneriga Assa. 8 Assab erneriga Iosapha. Josaphab erneriga Iora. Iorab erneriga Osia. 9 Osiab erneriga Iotha. Iothab erneriga Achase. Achasib erneriga Ezechiase. 10 Ezechiasib erneriga Manasse. Manassib erneriga Ammon. Ammonib erneriga Iosiase. 11 Iosiasib erneriga Iechonia, kattenguteilo, taimane Babilonemut aularusimatillutik. 12 Babilonemit utteramik kingorna Iechoniasib erneriga Sealtiel. Sealtielib erneriga Zorobabele. 13 Zorobabelib erneriga Abiude. Abiudib erneriga Eliache. Eliachib erneriga Assor. 14 Assorib erneriga Zadok. Zadokib erneriga Ache. Achib erneriga Eliud. 15 Eliudib erneriga Eleasar.

Eleasarib erneriga Matha. Mathab erneriga Iako. 16 Iakub erneriga Iosefe, Mariab uviksa; taursoma Mariab erniara Iesuse, Kristusemik attelik. 17 Ima tava ernereet tuglereeksut tamarmik Abrahamit Davimut 14 ióput. Davimillo, aularursinek Babilonemut kigligællugo, ernereet tuglereeksut 14 ióput. Ama Babilonemit utteramik, Kristusemut, ernereet tuglereeksut 14 ióput.

18 Kristusible innungorsusia imaitok: Arngna Maria Iosefemut angerame, mallungnarsirsok nărtulerlune Anernermit ajunginermit, sulle kattitinnatik. 19 Iosefele, uviksa, illuartógame piueilunelo, kangusuktitsomangika innungnut, okaranelo issumakǽromagalloara. 20 Taimale issumalermet, atta, Nálekab Engeliætta sokkomerbiga sinnektortillugo. okalluklunelo; Iosefeá, Davib ernera, sioranek, Maria, nulliækset illingnut pisillugo, illumiua Annernermit ajunginermit pimet. 21 Ernertáromárporlo, Iesusemiglo aitsissauet, innunne annaussamagit ajorteinit. 22 Terssale tamarme taimaiserpok, Nálekab okausee Profetekut erkokollugit, ima okartok: 23 Areiná! niviarsiak nărtussavok ernertáromárlunelo, Imanuelemiglo aitsissauǽt, akkǽtta issuma imaipok: Gude illagárput. 24 Iosefele sinnikame itterame, Nálekab Engeliǽtta okaumane, nálekpa, nulliaekselo ailugo. 25 Aktungilale ernertártinnago perngautigællugo; Iesusemiglo aitserpa.

KAP. II.

Illissimarsut pàuanémiut Iesuse nálegiartorpæt; Egiptenmut kemmăvok; Herodesib nálungiarsungoet tokkokoei; Iesuse utterpok Nazaremut.

Evangelium am Fest Epiphaniae.

Iesuse erniumet Bethlehemme Iudæamétome, Herodese nálegaunerrotillugo, atta, illissimarsut páuanga Ierusalemmut piput, okalluklutiglo: 2 Annerdlăk Iudit Nálegaunerǽt sumépá?

Udloria páuane tekkogautigo, nálegiartorlugolo tuksiarbigiartorparput. 3 Nálegaunerúb Herodesib tamanna tussaramiuk, annilárpok, Ierusalemmiullo tamarmik. 4 Pellessiunerillo aglekenniglo illissimarsut innungnétut tamása kattilerkogamigit, kiglissiorpei Kristusib innungorbiksanik. 5 Taivkoalo okarbigæt: Bethlehemme Iudæamétome, (innungussirsok) taima agleksimamet Profetekut: 6 Bethlehemeá, Iudit nunǽnne, illomut mingnerungilatit adlennit iglorperksoarnit Iudæamétunnit, illingnit merssa pissammet Nálegak innumnut Israelittinnut nálegaursuksak. 7 Illissimarsut tava Herodesib ingmikut kákoei angiortomik, appersorkiksarniarlugillo udlorirsamik kanga tekkotitomik. 8 Bethlehemmullo unnersorpei, okalluklunelo: aularitse, nálungiarsungoarlo apperkotigekiksarsiuk, nennigussiuglo, okaukissinga, uangatōg nálegiartoromâriara. 9 Nálegaunek tussarsimagamiko, aularput. Attalo, udloriak páuane tekkorsartik siudlerǽt, nálungiarsungublo innætta kollanut pigame unnikpok. 10 Udloriak tekkolermigamiko, tipeitsungālerput. 11 Iglomullo isserlutik, nálungiarsungoarlo arngnalo Maria naipipagik padlorlutiglo nálekpǽt, iklerbiksiktōg mattuæramikik akkekangitsomik tunniǽt Goldemik, tippegiksaumiglo tarnutiksamiglo. 12 Sinnektortillutiglo, Gudib okaumattik Herodesemut utterkonnatik, arvkotekut adlakut nunamingnut angerdlariput.

(Evangelium am Sontag nach Neujahr.)

13 Aularmættale, atta, Nálekab Engeliætta Iosefe sakkommerbiga sinnektortillugo, okalluklunelo: Makkitit, nálungiarsungoarlo arngnalo illingnut pisikik, nunamullo Egiptenmut kemmāit, terssanétuarlutillo uamnut okarbigitserlutit; nâlungiarsungoak Herodesib tokkonniaromaissammago. 14 Makkipok tava, nálungiarsungoarlo arngnalo unnuame ingminut pisipek, nunamullo Egiptenmut aularpok. 15 Terssanétuarlunelo Herodese tokkotserlugo: erkokollugo Nálekab okausia Profetekut, ima okartub: Ernera kákogiga nunamit Egiptenmit.

16 Herodese tava missilikame, illissimarsut seglokittarmænne, kammaktorsoængorpok, nálungiarsungoello angutingoet tamása Bethlehemmétut erkanétullo, okkiuk marlungnik nedliutut innortullo tokkutsartorkoei, nedliubik taima náupartorlugo, sordlo kiglissiutigekiksaramiuk illissimarsunnit. 17 Tava erkosimaput Profetib Ieremiasib okausee, ima okartúb: 18 Kakkenne nippersoak tussarsáursok, okallungnerdlungărnerlo, kejanerlo, opinerlo; Rahelib kejauei kittornenne, tupedlersægæksaunanelo, nungumetta. 19 Herodesele tokkomet, atta, Nálekab Engelia Iosefemut tekkotipok sinnektortillugo nuname Egiptenme, 20 Okalluklunelo: Makkitit, nálungiarsungoarlo arngnalo illingnut pisikik, Israeliblo nunanut aularit, tokkosimametta nálungiarsungoamik tokkotsinniaralloartut. 21 Makkipok tava, nálungiarsungoarlo arngnalo ingminut pisipek, Israeliblo nunanut pivlune. 22 Tussaumagamiugle, Archelause nálegaunerrúrsok Iudæame, angume Herodesib nálegauvia kingorngursarimago, taivkunga pinnek sioralerpok; sinnektortillunelo Gudib innemmanne, nunab Galilæab erkanut aularpok. 23 Iglorperksoarnullo, Nazaremik attelingnut, piok terssanétuarlunelo; Profetit okauseet erkokollugit, imaitut: Nazaremiomik attekaissavok.

KAP. III.

Iohannese ajokærsoilerlunelo koirsilerpok; Iesusesŏg taursonunga koekovok.

Taimane Iohannese koirsirsok okallugiartorpok innukajuitsome Iudæamétome, 2 Ima okalluklune: adlamik issumakaritse, killaub nálegauvia padliksimamet. 3 Terssaivname Profetib Iesaiasib okautigirsa, okallukame: Innukajuitsome torklulaursúb nippigănga, imailune: Nálekab arvkotiksa illuarsarsiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik. 4 Iohannesele annorakartok nerssútit kameelit merkuinnik, ketterutekarlu-

nelo amiminermik, ivginelo piglertet egitsaillo porosingoeit tungosungnitsut nekkigei. 5 Ierusalemmiut tava annivigǽt, Iudæamiullo, Iordaniblo erkanétut tammarsoarmik, 6 Koekollutiglo taursomunga Iordaneme kooksoarme, ajortittiglo angiginnagit. 7 Farisæerille amerdlasút Sadduzæerillo koirsivingminut ornikǽne Iohannesib tekkogamigit, okaupei: Pullateriarsuit iveit, kiame illivse unnersóupáse kemmăissægause kammaumit nedliutuksamit? 8 Atta, illomut sainiarluse adlamik issumakarniaritse. 9 Issumaissarunnase, illuvsigut ima okallukomauluse: Abraha atátagárput. Okaupause: ujarkennit makkonanga Abraha Gudib kittornæksarsiginnaua. 10 Ullimaut orpeet tungauviǽnnélerpok. Taimaimet, orpik ajungitsunnik paumakangitsok kippirsaussavok ingnermullo egitáussavok. 11 Uanga koirsarause immermik, adlamik issumakarkolluse, kingunevkulle tikkiutuksak pirsarsónerrovok uamnit, tauna kingakobigekára, issigamǽk tigumiarlugigloneet; taursoma koiomárpáse Anernermik ajunginermik ingnermiglo. 12 Taursomalo nivaune tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautsejæksariksullo kakkortut koiminut kattersoromárpei, kallipaille óutsomárpei ingnermik kammijuitsomik.

13 Taimane Iesuse Galilæamit Iordanmut Iohannesemut piok, koekollune taursomunga. 14 Iohannesible tennerterpa, okalluklunelo: uanga koisitariakaralloarpunga illingnut, idlille ornikparma? 15 Iesusible săpa, okallugbigællugolo: măna taimaiserlanga; taima illuarnerit tamása nămaksissauauvuk. Akkoara tava. 16 Iesuselo koinekarame, erngerlune immermit kakkivok, attalo, kolláne killak angmarpok; Gudiblo annernera Iohannesib tekkoa tingmiatut, Taubesut, akkartok, kollánullo pirsok. 17 Attalo, nippe killangmit okallukpok: Terssa ernera assærsara, tauna nuennerekára.

KAP. IV.

Iesuse tornársungmit urssernekarlune ajugávok; ajokærsoilerpok.

(Evangelium am Sontag Invocavit.)

Iesuse tava Annernerúb pisipa innukajuitsomut, ursserkollugo tornársungmut. 2 Udlullo 40 unnuello 40 nerringiname, kālerpok kesa. 3 Ursséirsartúblo tornársúb ornikpa, okalluklunelo: Gudib enerippattit, ujarket okko okauniarkit timmiursængorkollugit. 4 Akkiale okalluklunelo: timmiursainak innúb innútigingila, Gudible okausee, karnanit annirsut, tammakérlugit innútigirsarei. 5 Tornársúb tava aularupa iglorperksoarnut ivlernartunnut, pisillugolo Nálekbiub kārbianut, 6 Okallugbigællugolo: Gudib enerippattit, illingnik nakkarkeet, agleksimamet: Pivlutit Engelinne pekkussauei, kirssumiarkollutit, issikettit apookonnagit ujarkennut. 7 Iesusib tava okarbiga: taimatōg agleksimagiok: Gude Náleket urssissengilet. 8 Kingorna tornársúb pisipa kakkársoarmut kingiktorsoarmut, sillarsúblo nálegauvee tamása pinnersuseello taursomunga kemmerdlórtipei uissoréinak, 9 Okallugbigællugolo: makko tamása illingnut tunniutsomárpakka, pædlorlutit tuksiarbigigungma. 10 Iesusib tava okarbiga: tornársungá, uamnit aularit, agleksimamet: Gude Náleket pædlorbigissauet, kissiello nálengniaissauet. 11 Tornársúb tava kemmekpa, attalo, Engelit ornikpæt kivgartóutsartorlugolo.

12 Iohannese pisitáursok (parnārsimauvingmut) Iesusib tussaramiuk, nunamut Galilæamut aularpok. 13 Iglorperksuillo Nazaret kemmekpei, Kapernaumullo, immauviúb sinnanétomut piok, terssanélerlunelo, Zabulonib Naftalíblo erkængne. 14 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartúb: 15 Zabulonib nuna, Neftalíblo nuna, immauvingmut sengmirsuk, Iordanib igdloane, Galilæalo nællursolik; 16 Innuit tār-

miugalloet, kaumarsorsoak tekkoæt, tokkúblo erkætta tachanétunnut kaumarsok nuisimavok.

17 Mattoma kingorna Iesuse ajokærsoilerpok, ima okallulerlune: adlamik issumakaritse, Killaub nálegauvia padliksimamet.

18 Iesusele Galilæab immauviætta sinnane pissukame, angutik kattengutigeek tekkopek, Simon, Petrusemik attekoselik, kattengutalo Andrease, karksursérsuk, aulisartógamik. 19 Okarbigipek tava: malliktinga, innungnik piniartungortitsomárpautik. 20 Karksutittik tava kemmeklugit mallikpæk. 21 Terssangalo siueitsiællerame adlæk angutik kattengutigeek tekkogipek, Iako, Zebedæusib ernera, kattengutalo, Iohannese, angursik illagællugo umiarsoarmétuk, karksutittik illãrtorlugit; kákolerpek tava. 22 Umiarsoarle angursiglo erngerlugik kemmekpakik, malliklugolo.

23 Galilæablo nuna tamát Iesusib sakkia, kattisimauveene ajokærsoilune, okautsillo tussarnersut nálegauvingmik okautigei, pérdluillo nappautillo nellinginait innungnétut pejarlugit. 24 Tussaumauættõg Siriamiut tamarmik. Ajulersullo tammannik anniaglit, tornársuglillo, kaumettillo, nungullugit napparsimarsut, tumaktorsimarsullo ãpeit taursomunga, tamásalo kaitsorsarpei. 25 Innuperksuillo mallikpæt Galilæamit, iglorperksoarnit kollinnit, Ierusalemmillo, Iudæamillo, Iordaniblo igdloanit.

KAP. V.

Iesuse kakkame ajokærsoiok illuartut pidluarsusiænnik, tamanniglo illuarnernik.

Innuperksuillo tekkogamigit, kakkamut majoarpok, ingimello ajokærsugeisa ornikpæt. 2 Ajokærsolerpei tava, ima okalluklune: 3 Ussornakaut peetsut annernerme: Killaub nálegauvia pigimarssuk. 4 Ussornakaut allieisuktut: tupedlersine-

kaissammætta. 5 Ussornakaut piuaitsut: nuna pigissammarssuk. 6 Ussornakaut kăktut immerosuktullo illuarnermut: kărsillaissammætta. 7 Ussornakaut nákinniktut: nákinekaissammætta. 8 Ussornakaut ivlernartunnik umættiglit: Gude tekkussammarsuk. 9 Ussornakaut ullapisáirsut: Gudib kittorneinik taigornekaissammætta. 10 Ussornakaut nagliuktitáursut illuarnek pirsutigællugo: killaub nálegauvia pigimarssuk. 11 Ussornakause, uanga pivlunga innuit mittautigippasse nagliuktilluselo, tammanniglo okautiginerdlukpasse seglovlutik. 12 Keemasukluselo tupedleritse, akkiksauterse angekemet killangme. Taimatŏg Profetit siudlisse nagliuktitarigieit.

13 Nunab tarrajoráse, tarrajorle tængæropet, sumik tava tarrajornekaissaua? Attugæksajungnærpok, egitæksainálulunelo, innungnullo tungmagæksáukonarpok. 14 Nunab kaumarsoráse. Iglorpait kakkab kănétut irssertuksáungitsaraut. 15 Nenneruttŏg ikkitarainginiæt, nappartab attánut illivlugo, nenneruserbingmulle, tava iglométut tamása kaumarsararei. 16 Taimatŏg nennerurse kaumale innungnut, ajungitsulliakesse tekkokollugit taukkonunga, Atátarselo killangmétok ussorekollugo.

17 Pæriartoræsugissengilausinga inneitsissinnik, Profetilloneet aglegeinik. Pæriartungilakka, nămaksivlugille piniarpakka. 18 Illomut okaupause: Killaglo nunalo nungutinnagik, inneitsissit arssilliæt mingnek, năgatiksængoælloneet, nungussengilak, tamakkoa tamarmik pingikadlarpætta. 19 Măna inneitsissit makkoa illænnik, mingnermik aglæt, nálengitsok, innuillo taima ajokærsorlugit, tauna mingnermik tainekaissavok killaub nálegauviane; nálektorle taimalo ajokærsoilune, tauna angisómik tainekaissavok killaub nálegauviane.

(Evangelium am 6. Sontag nach Trinit.)

20 Merssa okaupause: illuarnerungikuse aglekennik illissimarsunnit Farisæerinnillo, killaub nálegauvianut pinauiais-

sengilase. 21 Tussartose, siudleet imænna okaunekarmætta: Innungæissengilatit, tokkotsirsorle kiglissiorbingmut pissítáussavok. 22 Uangale okaupause: kattenguminut kammaktok pisitæksávok kiglissiorbingmut. Kattenguminulle okarniktok, Rakkamik (unarsoakasingmik) tauna pisitæksainavok kiglissiorbiksoarmut. Okarniktorle, siorngærotorsoarmik, tauna pisitæksainávok ingnermut kammijuitsomut. 23 Taimaitomik tunnirsútikset illiomaguko nálekbiub illirsiviánut, terssanelo erkaiguit kattengupit sumik paitsisigâtit; 24 Tava tunnirsútikset illirsiviub sānétikadlauk, kattengutillo saimarsáriartoruk, kingorna tava tunnirsútikset tunniutsartorlugo piuk. 25 Illingnut arksoardlersok saimauniaruk aiparitillutit arvkosinerme; arksoardlersúb pisekennauâtit kiglissioirsomut, kiglissioirsúblo pisekennauátit kivgaminut, egissæsugællutillo parnārsimauvingmut. 26 Illomut okaupaukit: terssanga annissengilatit, anningaurset nāgatiksæt akkillersinnago. 27. Tussartose, siudleet imænna okaunekarmætta: Arngnaunekaissengilatit angununekaissennatillo. 28 Uangale okaupause: arngnamut írssigirsúb arngnaunerisuklugo, arngnaunerisimaga tava umamine. 29 Tellerpikpit irssætta asserorniarpattit, pæruk egillugolo; illingnut ajunginerrovok, naugursauvit illæt asserorpet, timit tamát pekkonnago anniartitsivingmut. 30 Tellerpikpit arkseisa asserorniarpattit, kippikit egillugillo; illingnut ajunginerrovok, auættivit illæt asserorpet, timit tamát pekkonnago anniartitsivingmut. 31 Okauserinekarioktōg: Nulliaminik auitúb tunnissaua aglekennik auirsútiksennik. 32 Uangale okaupause; Nulliaminik auitúb (angununekangipet) angununekartipa, auitamiglo nulliartok arngnaunekariok.

33 Ama tussarmiose, siudleet imænna okaunekarmætta: angernerdlussengilatit, Gudemulle angeruit, mallissauettit okautsissit. 34 Uangale okaupause: angernerdlungilluinaissause, killangmigloneet, Gudib ivksiautarimago; 35 Nunamigloneet, issigeisa tungmagarimarssuk; Ierusalemmigloneet, nálegau-

nerúb iglorperksoarimagit; 36 Niakorniktõg angernerdlussengilatit nujak attauserloneet kakkorsársinnaunginauko kernertungortisinnaunagolo. 37 Imaitunnigle okausekaissause: ap, ap, nãga, nãga: tappiket ajortomit piput.

38 Tussartose, okauserinekartomik: Irsse irssemik, kigut kigumik akkinekaissavok. 39 Uangale okaupause: Ajortulliarbigippasse arksoarekennassigik; ullursekulle tellerpikkut erksãrnekaruit, igdloaniktõg mannilerbigimigiuk. 40 Annorarniglo arksárniktokaruit; sakkitseromappattillo, kallipaktõg pigilliuk. 41 Kannitungoamiglo Meilemik attautsemik aiparsersokaruit, tava marlungnik aiparuk. 42 Illingnut sumik kenursok tunniuk, allariaurnagolo attartoromarsit. 43 Tussartose, okauserinekartomik; Innukattit tuglit assaissauet, kingarsartille umigissauet. 44 Uangale okaupause: kingarsartisse assæniarsigik; illivsenik pidluaikorsirsut pidluarkoniarsigik; illivsenut umitsairsut ajungitsulliarbigissigik; illivsenik allieisuktitsirsut nagliuktitsirsullo tuksiuniarsigik. 45 Kittornarekolluse Atâtauvse killangmétúb. Taursoma merssa sekkerne nuekorsara ajortunnut ajungitsunnullo, siedlerkorsirsarlunelo illuartunnut illuangitsunnullo. 46 Illivsenik assæniktut assagussigik, sumik akkiksakaissauvise? Tunnirsútinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? 47 Kattengutisselo kisseesa illæksigussigik, sumik tava pirsariakartomik piniarpisse? Tunnirsútinnik kattersoirsut taimaitarainginipet? 48 Taimaitomik illuartuinaissause, sordlo Atâtarse killangmétok illuartuinarpok.

KAP. VI.

Iesuse kakkame ajorkærsoiok illuarnermik.

Missiksorniarsigik tunnirsútiksesse, tammakko tunniukennassigik innuit tekkoænne, ussorekolluse taukkonunga; taimaipet, akkiksarsissengilase Atátauvsinit killangmétomit. 2 Taimaitomik tunnirsútinnik tunnirsiguit, kardlortarkorsissengilatit siunerne, illungersõngitsuttut illinniartarbeene, iglullo

akkornænne, ussorekollutik innungnut. Illomut, okaupause: akkiksaralloartik piarærpæt. 3 Tunnirsútinnigle tunnirsiguit, saumeet ariutsile tellerpikpit tunnirsútanik. 4 Tunnirsútittit ariutsirsaukollugit, Atátauvillo ariutsivekangitsúb akkillissauàtit tamarmik tekkoænne.

5 Tuksiaruillo, illungersõngitsuttun-ésengilatit, taukkoa kikkarlutik tuksiaromagajudlararaut illinniartarbeene iglullo sænne, innungnut irssigekollutik. Illomut, okaupause: akkiksaralloartik piarærpæt. 6 Idlille tuksiaromaguit, inningoarnut isserna, mattoalo parnãrsárlugo, Atátello tuksiarbigúk irssertortome; Atátauvillo irssertortomut irssigirsúb, akkillissauátit tamarmik tekkoænne. 7 Tuksiaruselo, okautsisse amerdlænárkennassigik nællursuttut, taukkoa tussaræsugirsaraut okausekarangamik amerdlasúnnik. 8 Taimaitomik ivkotut illiussengilase; Atátauvse ajorsautisse illissimauei, tuksiarbigingikadlarussiuk. 9 Taimaimet ima tuksiaissause: Atátarput killangmiúrsotit. Akkit ussornarsile. 10 Nálegauveet tikkiule. Pekkorset killangmêsut nunamétsõg taimaikile. 11 Udlome piksautinik tunnissigut. 12 Akkeetsukautiniglo issumakærbigittigut, sórdlo uagut akkeetsortivut issumakærbigáuvut akkeetsugeinik. 13 Urssernartomullo pisitsarunnata, ajortomille annautigut, Nálegauvik, pirsaunerlo, ussornartorlo pigigaukit issukaissengitsomut. Illomut.

14 Innuit issumakærbigigussigik tammartarnerinnik, tava Atátauvsesõg issumakærbigissægiáse. 15 Innuille issumakærbigingikussigik tammartarnerinnik. Atátauvsesõg issumakærbigissengíniáse tammartarnivsinik. 16 Nerriniængitsarángause kingunerdluktiniaissengilase illungersõngitsuttut; taukkoa kénattik tautorluktitareit, innungnut tekokollutik nerriniængirsusimingnik. Illomut, okaupause, akkiksaralloartik piarærpæt. 17 Idille nerriniængitsarángauit, niakut tennirsuk ermiklutillo; 18 Nerriniængirsusernik tekkokonek innungnut, Atátarnulle angiortométomut; Atátauvillo, angiortomut irssigirsúb, akkillissauátit tamarmik tekkoænue.

19 Issumagirsæksauvsinik perkotiksauvsinik kattersoiniaissengilase nuname, okkungoet mangertornerúblo asserugækseinik, tiglikajuktullo ujagækseinik tigliklugit. 20 Issumagirsæksauvsinigle perkotiksauvsinik kattersoiniaritse killangme, okkungoet mangertornerúblo asserojuisækseinik, tiglikajuktullo ujagingisækseinik tiglingnerlo ajorlugit. 21 Perkotisse neijormattigik umættivse. 22 Irsse timib kaumarsora. Taimaitomik irssit illuarpet, tava timit tamarme kaumaginnaromárpok. 23 Irsille ajorpet, tava timit tamarme tărsinnaromárpok. Kaumarsuksarle, illungnétok, tărsōpet, tărsoak merssa kannok aktigissaua?

(Evangelium am 15. Sontag nach Trinit.)

24 Nálekængnut marlungnut kivgartortokarsinnaungilak; ardlæk umigiguniuk, aipa assaissaua; ardlægloneet ungagiguniuk, aipa assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbigiginnaungilesse. 25 Taimaitomik okaupause: Innunevse nekkiksei issumanerdlutigissarunnassigik, nerrirsæksarseloneet immiksarseloneet; timivse attirsækseiniktōg issumanerdlussengilase. Innúnek angnerungila nekkiksamit? Timelo angnerungila annorarsennit? 26 Tingmirset killaub attánétut irssigissigik; siaroarteringilet kattersoinatiglo, koinnullo kemmatullingilet; taimaitorle Atátauvse killangmétúb nerrisitarei. Taukkonanga angnerungilase? 27 Kia ardlauvse tekkirsutse tappersinnaua tellisut tekkitigirsomik, naug allieisutigigalloara. 28 Saogme annorakset allieisutigáissigik? Nunab merkoee arssorutit illiniarbigissigik, kannok năiartortut, sennachvinniængilet perdlainatiglo. 29 Okaupause: Salomoloneet, umnit tammannik arssoarsimarsok, annorariksimangitsóursok taukkoa illættut. 30 Ivgit nunamétut, udlome aulangitsut, akkagole kirssersúmut egitækset, Gudib taima arssoartinamigit, annorartártissengikáse illivse angnerrúrsomik? Tautokko opernekitsut! 31 Taimaitomik issumanerdlussennaselo ima okaissengilase: Suna nerrissauarput? suna immissauarput? sumik attirsæksakaissaugut? 32 Ta-

mása makko nællursut issumagællugit piniarareit; Atátauvsele killangmétúb illissimauáse tamakkoninga tamannik ajorsartose. 33 Gudib nálegauvia illuarneralo piniaradlarsikik, tava tamakkoninga tamannik tunninekaissause. 34 Taimaimet kaursuksak issumanerdlutigissarunnassiuk, kaursuksak piniaissammet piksaminik. Nâmakpok, udlut nungullutik ingmikut piniarbióursarángætta erdlokinartomik.

KAP. VII.

Iesusib ajokærsútinne kakkame nâuci.

Ekkartóursidlariaurnase, ekkartóutinekarkonnase. 2 Kannongétomigloneet ekkartóursiguse, ekkartóutinekaissause; ouktútigirsauvsiniglo ouktorbiginekaissaugiose. 3 Kattengupille irsætta irsiuta saogme tekkoniarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? 4 Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, irsiut irssingnit péjaromárpara? Areillo, paukarut merssa irssingnépok. 5 Illungersõngitsotinâ, paukarut irssingnit péjaradlauk, kingorna tava irsiut kattengupit irssánit péjarniarlugo piuk. 6 Ivlernartok tunniutsarunnassiuk kemminnut, erdlingnartútisselo nellugiaurnassigik polekinnut, tamakko tungmagarekonnagit issikamingnik, sábigekonnase alliktorkonnaselo taukkonunga. 7 Kenúgitse, tunninekaissause tava; ujarleritse nennirsissause tava; kassuktoirsaritse mattuærbiginekaissause tava. 8 Kenúrsok merssa pirsarau, ujarlersorlo nennirsirsarau, kassuktoirsartorlo mattuærbiginekarau. 9 Innúb kia ardlauvse, ernerætta kenuvigippanne timmiursamik, ujurkamik tunnissennerpau? 10 Aulisægamigloneet kenuvigippanne pullaterirsamik tunnissennerpau? 11 Illivse tava, naug ajortose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsútinnik ajungitsunnik; angnerrúrsomigle Atátauvse killangmétúb kenúrsartinne tunnisægei ajungitsunnik? 12 Taimaimet, kannongétomigloneet illiorbigekoguse innungnut, taima illiv-

sesŏg illiorbigissigik; tamersa inneitsissit Profetillo aglegeit. 13 Issertárbekitsokut isserniaritse: Issertárbik nerrotókemet, arvkosinerlo sillekemet, nagliuktitsivingmut sengmirsok, amerdlasórsuillo attuarpæt tamanna. 14 Issertárbiglo nerrokipok, arvkosinerlo ammekau, innúrsúmut sengmirsok, ikkitungoello nervsaræt tamanna.

(Evangelium am 8. Sontag nach Trinit.

15 Missiksoritsele Profetiókosersunnut, taukkoa sauet ameenik annorakarlutik ornikalloarpáse, illumikulle késortorsóput sordlo ammarkut. 16 Sullirseinit illissarissauesse. Paumet Weiniglit Dornennit péjarsinnauattigik, Feigilloneet Distelnit? 17 Taima orpigiksut tamarmik paumakarput ajungitsunnik; orpigle ajortok paumakarpok ajortunnik. 18 Orpik ajungitsok paumakarsinnaungilak ajortunnik, orpigle ajortok paumakarsinnaungilak ajungitsunnik. 19 Orpeet tamása, ajortunnik paumakartut, kippissaueit ingnermullo egissevlugit. 20 Taimaitomik sullirseinit illissarissauesse. 21 Uamnut okalluktut: Nálegak, Nálegak, killaub nálegauvianut ississengikalloarput tamarmik, Atátamale killangmétúb pekkorseinik nálektut kissimik (ississaput). 22 Udluksame nedliutsomártome kabsersuit ima okarbigissauănga: Nálegak, Nálegak, atterne erkotuksennik okallungitsogut? atterne annernepillurksuit annisingikivut? atterne kabsersoarnik ussornartullingitsogut? 23 Tava nællunærsillugit akkiomárpakka: sulle illissaringisainarpause, tamause kemmeksinga, ajortulliartoseá.

24 Taimaitomik, okautsimnik makkoninga tussartok mallingniktorlo, arssersóupara angumut illissimarsomut iglulliortomut, kărssomik tungauvilerlugo. 25 Siedlersorsoængormet, kooksoængormello immek annorersuillo pittorarlutik sækkangmænne iglo, oppinauiængilak, kărsomik merssa tungauvilersimagame. 26 Okautsimnigle makkoninga tussartúb, mallingningitsúblo, arssiga angut siunekangitsok iglulliortok siorkennut. 27 Siedlersorsoængormet, kooksoængormello immek,

annorersuillo pittorarlutik sækkangmænne iglo, tava oppikau, serkorpalluktorsóvlunelo (asserorkau).

28 Okautsillo tamakko Iesusib nāsimammagit, ajokærsútei innuit annilárutigeit, 29 Pirsaunekartotut ajokærsormattik, aglekenniglo illissimarsuttut ajokærsoinane.

KAP. VIII.

Iesuse habseenik kaitsorsáiok: ussornartullioktōg, annorersoak innerterlugo. Tornársuglæk ajorungnærsipek.

(Evangelium am 3. Sontag nach Epiph.)

Kakkamille attermet, innuperksuit mallikpæt. 2 Attalo, angutib puppiksórsúb ornikpa pædlorbigiartorlugo, okalluklune: Nálegak, piomaguit puppœrotisinnauarma. Iesusiblo arksenne issæktorlugit aktorpa, okalluklunelo: piomavunga puppærotit. Terssangainak tava puppæroluinarpok.

4 Iesusiblo okarbiga: miannersorit, adlennut tamanna okautigidláriaurnago; pellessemulle peet tekkotitsartorlutillo, tunnirsútiksarlo, Mosesib tunniukorsa, tunniullugo, nællojungnærkollugit.

5 Iesusele Kapernáumut issermet, sorssuktukset nálegeisa illætta ornikpa kenúvigællugo, 6 Okalluklunelo: Nálegak, kivgara tumaktorsimarsok innængaulune paiok, anniarkallunelo. 7 Iesusib okarbiga: kaitsorsariartoromauara. 8 Sorssuktukset nâlegætta akkia, okalluklunelo: Nálegak, kingakotekaunga illingnik issertitsinek iglumnut; okarsinnaille okautsemik attautsemik, kivgara tava ajorungnæissavok. 9 Uangatōg innúvunga nâlegalik, sorssuktuksenniglo kivgakarpunga, illænnullo okaruma: aularit, aularpok tava; ama illænnut: kacheit, kaichiok tava; kivgamnullo: sennauk, sennaua tava. 10 Tamanna Iesusib tussaramiuk, aijaisórpok, malliktinnelo okallugbigei: Illomut, okaupause: taima aktigirsomik opernermik nervsangitsunga Israelittinne. 11 Okaupausele: am-

erdlasórsuit páuangalo sammangalo pissaput, Abrahalo Isaarlo Iakolo ingekattigissaueit killaub nálegauviáne. 12 Nálegauviuble kittornei ajektugáussaput tãrnerrúrsomut, terssane opitórsóvlutiglo korssakotaissaput. 13 Sorssuktuksello nálegæt Iesusib okarbiga: aularit; operirsarnik pinekarna. Kivgalo erngerlune ajorungnærpok.

14 Iesuselo Petrusib igloánut pigame, sekkia innængarsok tekkoa, kannimanartomik napparsimaulune. 15 Arkseisigut tava tigua, kannimanartúblo kemmekpa. Makkiporlo kivgartorbigællugillo. 16 Unnulermelle, tornársuglit amerdlasút pisipeit taursomunga, annernepilluillo annisipei okauseenarmik, nellinginarniglo nappautiglit ajorungnærsipei. 17 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartúb: Ajulersuserput ingminut pisipa, nappautivullo kakkaklugit.

18 Innuperksuillo illusimagænne Iesusib tekkogamigit, immab igdloánut ikkãrkorsiok. 19 Aglekenniglo illissimarsub ornikpa, okarbigællugo: Ajokærsoirsok, mallikomauaukit aularbiksarnut tammannut. 20 Iesusible sápa: Terriænniet pullatárbekaralloarput, tingmirsello killaub attánétut uvlokaralloarput, Innuble Ernera innærtárbekangilarloneet nangminerminik. 21. Adlablo, ajokærsugeisa illætta okarbiga: Nálegak, angutiga illiartorkogadlauk uamnut. 22 Iesusible okarbiga: Malliksinnænga, tokkungarsullo tokkorsortættik illiartorlissigik.

(Evangelium am 4. Sontag nach Epiph.)

23 Umiarsoarmut tava ikkivok, ajokærsugeisalo mallikpæt. 24 Attalo, annorersoak pittorartorsoængorkau immarsoarme, maglillo umiarsoak kãdlarlugo piæt. (Iesuselo) sinniktok. 25 Ajokærsugeisalo ornikpæt, ittersarlugolo okarbigæt: Nálegak, annautigut umiulerauta. 26 Tava okarbigei: Opernekitsuná saog nangiakause? Makkiporlo, annorelo immauviglo innerterpek: kaitsuinartorsoængorpok tava. 27 Innuille aijaisórput, okalluklutiglo: Kinauna Angut, annorib immauviublo nálengmarssuk?

28 Immablo igdloanut, Gergesenerit erkænnut, pimet, tornársuglæk nellaupæk, illivernit annirsuk, taukkoalo erksinartorsómænnik, tava arvkot tamanna attornek sapperpæt innuit. 29 Attalo, niblidlárlutiglo okallukpuk: Iesuseá, Gudib Ernera, sugautikit? Anniartitsartorpautiguk, nedliungikadlarmet? 30 Taukkonangale ungesiksoeitsiame polekerperksuit étut nerrirsut. 31 Annernepilluit tava kenuvigæt okalluklutik: Annisitsomagutigut; polekerperksoarnut okkonunga pullakottigut. 32 Okarbigei tava: Aularitse. Annivlutiglo polekerperksoarnut pullaput. Attalo, tavainak polekerperksuit tamarmik tinginæsuarput immánut, ippillutiglo immáne. 33 Pársirsullo kemmãput, iglorperksoarnullo aularlutik, tamannalo akautigilluinarpæt, kannorlo tornársuglæk illiorbiginekartuk. 34 Attalo, iglorperksoarmiut tamarmik tava anniput, Iesuse nellautsartorlugo. Tekkogamikolo kenúvigæt, erkamingnit aularkollugo.

KAP. IX.

Tumaktorsimarsok Iesusib kaitsorsárpa; Mattheuse kennerpa, mallikkollune; Arngnak nagliungãrtok kaitsorsárpa; Iairusib pannia tokkorsok umartipa; ussornartullivlunelo.

(Evangelium am 19. Sontag nach Trinit.)

Umiarsoarmut tava ikkillune ama ikkãriok, iglórperksoaminullo pivlune. 2 Attalo, tumaktorsimarsomik, innærbingme innængarsomik, aitsiput taursomunga. Opersusiæt Iesusib illissimagamiuk, tumaktorsimarsok okarbiga: Ernera, tupedlersinnait, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 3 Aglekennigle illissimarsut illeit illumikut ima okallulerput: una arksoardlerpok Gudemut. 4 Taukkoale ekkarsauteit Iesusib illissimagamigit, okarpok: saogme taima issumapillulliorpise umættivsine? 5 Suname ajornænginerrova, okallungnek: ajortingnik issumakærbiginekarpotit; imaloneet okarnek: makkitit pissuklutillo? 6 Illissimakollussiugle, Innúb Ernera

nuname ajortoærotitsiginnaursok; tumaktorsimarsomut tava okarpok: makkitit, innængauveet tigullugó piuk, angerdlarlutillo. 7 Makkillunelo angerdlarpok iglominut. 8 Innuit tamanna tekkogamiko, aijaisórput, Gudelo ussoræt, innuit taima aktigirsomik nekkursektimmagit.

(Evangelium am St. Matthei-Tage.)

9 Iesuselo terssanga aularame, innuk tekkoa tunnirsirsarbingme ivksiarsok, Mattheusemik attelik, taunalo okarbigimanne: mallinga; tava nækkoipok, malliklugolo. 10 Iglomelo ivksiautillugo nerrivingme; atta, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo amerdlasút ornigukput, Iesuselo ajokærsugeilo ingekattigællugit nerrivingmut. 11 Tamanna Farisæerit tekkogamiko, ajokærsugei okarbigeit: Soag tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo ajokærsortivse nerrekattigaigit? 12 Iesusible tamanna tussaramiuk, okarbigei: Napparsimangitsut kaitsorsariakangilet, napparsimarsulle kissimik. 13 Tamattomale issuma illiniariartorsiuk: Nákiningnek illuarára, tunnirsútille pinnagit. Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 14 Tava Iohannesib ajokærsugeisa ornikpæt, okalluklutiglo: Saog uagut Farisæerillo kabseenik nerringiniararaugut, ajokærsukettillo nerringiniængilet? 15 Iesusib akkiei: Nulliartomut tikkerartut kannok illivlutik nerringisinnaupet allieisuksinnaulutiglo, uviksak taukkonanétillugo? Nedliutsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput, tava nerringiniaissaput. 16 Annoratokák illártoraraingilæt nutámik annoraminermik, nutáb alliktussammago annoratokák, allingnerlo ajornerrursarau. 17 Weinelo nutàk immeraraingiiniættōg porosersokennut, porosit alliktussammagit, Weinelo nuták koiluksinnaissavok, porosillo asseroraraut, Weinele nuták immeraræt porosersænnut, tamangmik tava asserornauærkattigeekpuk.

(Evangelium am 24. Sontag nach Trinit.)

18 Taima okallugbigimagit, atta, nálegáursut illætta pædlorbigiartorpa, okalluklunelo: Nálegak, panniga māna tokko-

vok; arksængnigle aktoriartoruk, umaromáriok tava. 19 Iesuselo nækkoipok malliklugolo ajokærsukenne illagællugit. 20 Attalo, arngnab, okkiut arkanek marluk aunársinnartúb ornikpa tunnuanit, annorǽttalo killungauta aktoriartorlugo; 21 Illumigut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko ajorungnǽissaunga. 22 Iesusible keviarlune tekkogamiuk, okallugbiga: Panniga tupedlerit, operauit annausimavotit. Arngnarlo tauna erngeenak ajorungnǽrpok. 23 Nálegáursúblo igloánut pigame, kardlortartullo innuillo perpalluktut tekkogamigit, 24 Okarbigei: Aularitse, niviarsiarak tokkungilak, sinniksinnarporle. Iglautigǽt tava. 25 Innuille annisisimamætta; isserpok arkseisigullo tigullugo; niviarsiarak tava makkipok. 26 Tamannale tussaumarsaulersok nuname taivrsoma tamanne.

27 Terssangalo Iesuse aularmet, tekpeetsuk mallikpǽk, torklulavlutiglo okallukpuk: Davib Ernerá, nákittiguk. 28 Iglomullo pimet, tekpeetsuk taukkoa ornipǽk. Iesusiblo okarbigipek: Taimailiorbigiginnauautik operaiko? Akkiǽk: Ap, Nálegak. 29 Irssikikut tava aktorpek, okalluklunelo: Operautik taimaikisik. 30 Tekpiksillerpuk tava. Iesusiblo unnibkárkongilluinarpek, okalluklunelo: Miannersoritik, illauvtingnut mallugekonnatik. 31 Taukkoale unnibkáutigiartorpǽk nuname taivrsomane tammanne.

32 Taukkoa annimennik, atta, innuk okajuitsok annernepillulik pisipæt taursomunga. 33 Tornársuglo annisisimamet, okajuitsok okallulerpok. Innuillo aijaisórput, okalluklutiglo: Tamanna tekkonekangisainarpok Israelittinne. 34 Farisæerille okarput: Tornársuit annisitarei tornársuit nálegǽtta pirsauneranik.

35 Iesuselo sakkiok iglorperksoarne niuverbeenelo tamattigut, ajokærsoilune kattisimauveene, okautsillo tussarnersut nálegauvingmik okautigei, pérdluillo nappautillo nellinginait innungnétut pejarlugit. 36 Innupersuillo tekkogamigit, nákigingărpei, tumangulermætta siamarlutiglo, sordlo sauet pársirsokangitsut. 37 Ajokærsukenne tava okarbigei: Kattersoivik

angigalloarpok, sennachvirsukselle ikkekaut. 38 Taimaitomik kattersoiviub nálega kenúvigissiuk, sennachvirsukset aulartekollugit kattersoivingminut.

KAP. X.

Ajokærsukenne arkanek marluk kennerpei aulartitarællugit, okallukkollugit ussornartullikollugillo; okallugbigigiei nagliungnarkotigirsækseinik, tupedlersautiksakaissammættalo.

Ajokærsukennelo arkanek marluk ingminut kákoei annernernullo maujungnartunnut pirsaunekartipei annisekollugit, anniartullo tamása, napparsimarsullo tamása kaitsorsárkollugit. 2 Taukkoale arkanek marluk aulartitet akkit tamerssa: Siudlek Simon, Petrusemik tairsak, kattengutalo, Andreas; Iakolo, Zebedæusib ernera, kattengutalo, Iohannese; 3 Filippuselo, Bartolomæuselo; Tomaselo Mattheuselo, tunnirsútinnik kattersoirsógalloak; Iakolo, Alfæusib ernera, Lebbæuse, Taddeusemik attelik. 4 Simonlo Kanamio, Iudaselo Ischariote, Iesusib pisitsirsa.

5 Taukko arkanek marluk Iesusib aulartipei, innerterlugillo okallugbigei: Nællursut arvkoserninnut pissarunnase, Samarittillo iglorperksuinnut isseriaurnase; 6 Aularitsele sauennut tammarsimarsunnut Israelib igloanit pirsunnut. 7 Ajokærsoiartorluselo ima okallugitse: Killaub nálegauvia padliksimakau. 8 Napparsimarsut kaitsorsársigik, puppiksullo puppæjarissigik, tokkorsut umartikissigik, tornársuit annisikissigik. Tamanna akkekartinnago pigaussiuk, akkekartinnagolo tunniussiuktōg. 9 Anningaurset Goldit, kakkortulloneet, kangusarloneet ketterumiugissengilesse. 10 Kaursarbekaissengilasesōg takkoarbingmik, marlungniktōg annorakaissengilase, issigamalirsaissennaselo ajaupialirsaissengilasesōg. Sennachvirsok nerrirsæksaminik pirsariakarmet. 11 Sumétunnulloneet iglorperksoarnut iglorpængnulloneet isseruse, siunersinniaritse ters-

sanénersomik isserbigirsariakartomik; taursomanétuaritselo aulartinnase. 12 Iglomulle sumétomulloneet isseruse, tamattominga tava pidluarkorsisitse. 13 Tamattomalo iglúb innuee kingakonnængipætta, ullapisautisse taukkonunga pissavok; kingakonnarpættale, ullapisautivse tavá utterbigiomárpâse. 14 Illeisalo illæssiariomangippasse, okautsisselo tussaromannagit, annigitse tava terssanga iglomit iglorperksoarnilloneet, issikesselo karssejarsigik. 15 Illomut, okaupause: Sodomamiut Gomorramiullo nunæt pinekangäissengilak ekkartoiviub udluksane iglorperksoarnit makkonanga.

16 Atta, sauettut aulartipause ammarkut akkornænnut; taimaitomik sillakarniaritse pullaterirsettut, pekkoserdlugaselo Taubesut. 17 Innungnulle missiksorniaritse, kiglissiorbingmingnut taukkoa pisissammasse, ipperartussævluselo illiniartárbingmingne. 18 Nálegarsoarnullo nálegaunernullo pisitsomárpäse pivlunga; taukkoa, næll ursullo, næll ojungnærutiksænik. 19 Taima pisissappasse, tava issumanerdlugiaurnase, kannongétomik sumigloneet okallussirsose, erngerluse tunninekaissægause okausiksauvsinik. 20 Illivse merssa okalluktönginause, Atátauvsele annernerætta illuvsigut okalluktigâse. 21 Kattengunele kattengutætta tokkokussaua, ernelo angutætta, angæjokættiglo kittorneisa peblingärniaissaueit, tokkokollugillo. 22 Tamarmiglo umigissauäse, attera pivlugo. Nägatiksamulle aulaiængersok, tauna pidluaromárpok. 23 Iglorperksoarnele ardlæne nagliuktippasse, tava adlennut kemmätitse. Illomut, okaupause: Israelittit iglorpeit tammakissengilesse, Innúb Ernera tikkisinnago. 24 Ajokærsugak ajokærsortiminit angnerrungilak, kivgarloneet nálekaminit angnerrunginiok. 25 Ajokærsugak ajokærsortimisun-ékune, kivgarlo nálekamisun-ekune, nämakpok. Iglub ittua Beelzebumik taisimagamiko, angekainik tava iglokatteitsög taima illomut taissaueit? 26 Taimaitomik erksigissarunnassigik. Irssertorsimarsokangilak sakkomisengitsomik, angigirsakaranelo niptagáussengitsomik. 27 Sumigloneet okallugbigir-

sarángause tārtome, tamattominga okallungniaritse kaumarsome. Issurvsútillo tussakesse okautigissigik iglut kæ̃ne. 28 Erksigissarunnassigiglo timminnik tokkotsirsut, tarninnigle tokkotsinek ajormætta. Angnerrúrsomigle tauna erksigissiuk, timinniglo tarninniglo asserortitsiginnaursok anniartitsivingmut. 29 Tingmirsæk marluk anningaursængoamik akkekaraingilæk? Taukkoalo illǽt attauserloneet nunamut nakkarnauiængilak, Atátauvse pekkungippanne. 30 Mānale nutsessesōg tamarmik kissisimagiput niakovsine. 31 Taimaitomik erksekennase, illivse ajunginerrogause tingmiaperksoarnit. 32 Taimaitomik uamnik okautigirsok innungnut, taivna uangatōg okautigissaugiara Atátamnut killangmétomut. 33 Uamnigle misserratiginiktok innungnut, taivna uangetōg misserratigissaugiara Atátámnut killangmétomut. 34 Erkiksisaiartoræsugissengilausinga nunamut. Erkiksisaiartungitsunga, pænnamigle pisitsivlunga. 35 Merssa tikkiutunga, ernek arksoardlersitsartorlugo angutánut, panniglo arngnânut, okkoarlo sekkiánut, 36 Innuglo kingarissauæt iglokatteisa. 37 Anguminik arngnaminigloneet assæningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. Ernerminiglo panniminigloneet assæningnerrúrsok uamnit, kingakonnakau uamne. 38 Senningarsuksaminik nangmangitsok, uamniglo mallingningitsok, kingakonnakau uamne. 39 Innúniartok, tauna innújungnǽissavok, innujungnǽrsorlo uanga pivlunga, tauna innússavok. 40 Illivsenik illæssiarinniktúb, illæssiarigiānga, uamniglo illæssiarinniktúb, illæssiarigia aulartitsirsok uamnik. 41 Profetemik illæssiarinniktok, Prefetiómet, Profetesut akkiksarsissavok. Illuartomik illæssiarinniktok, illuartómet, illuartotut akkiksarsissavok. 42 Okkoalo mingningoet illǽnnik immitsirsok, ermutsib immainánik niglertomik, ajokærsugáumet: Illomut, okaupause, tauna akkillernekanginauieissengilak.

KAP. IX.

Iohannesib ajokærsugei Iesusib akkiei tussarnekersomik; Iohannese unnersiutiga; Iudit sainiaromangitsut allianarnerarpei auokáridlárlugillo.

Pekkorsennelo tamakko Iesusib nãgamigit ajokærsukaminut arkanek marlungnut, terssanga aularpok, ajokærsoiniarlune okallugiartorlunelo iglorperksuinnut.

(Evangelium am 3 Sontag des Advent.)

2 Kristusible sullirseinik Iohannese tussarame parnãrsimauvingme, ajokærsukængne marluk aulartipek, 3 Appersoriartorkollugolo ima: Idlit tikkitsuksâuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 4 Iesusib akkipek, okallugbigællugiglo: Iohannese okautsartukko tekkorsautingnik tussakautingniglo; 5 Tekpeetsut tekpiksiput, tussiatut pissukput, puppiksut puppæroput, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsullo okaursáput okautsinnik tussarnersunnik. 6 Ussornakaulo mammiæitsengitsok uamnut. 7 Taukkoale aularmennik, Iesuse okallulerpok innungnut Iohannesemik: Innukajuitsomut suna tekkojartorpissiuk? Iviksoak annorib aulata tammannut tekkojomavissiuk? 8 Sunaloneet tekkojartorpissiuk? Innuk annorariksok tekkojomavissiuk? Atta, annorariksut nálegaunerit igloinnétaraut. 9 Sunaloneet tekkojartorpissiuk? Profete tekkojomavissiuk? Ap, okaupause, Profetemit angnerrúrsok. 10 Taivnávomme agleket okautigirsæt: Atta, Engeliga siunernut aulartipara, arvkotikset siunerne illuarsárkollugo. 11 Illomut, okaupause: Arngnennit erniursokangilak angnerrúrsomik Iohannesemit koirsirsomit; mingnerle Gudib nálegauviane, tauna angnerrovok taursomanga. 12 Iohannesible koirsirsúb udloeesa kingornæt sulle tamerssa, killaub nálegauvia piniarnekangãrpok, tamattomingalo piniartut nutsugaræt ingmingnut. 13 Profetit tamarmik merssa, inneitsissillo erkotuksennik okalluktut, Iohannese tikkisinnago. 14 Taman-

na operiomagussiuk, terssa Eliase tikkitsuksak. 15 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 16 Kimulle ekkardlereet okko arssersóussauakka? Merdlertut arssigeit, niuverbingme ivksiarsut, illamingnullo torklulaursut, 17 Okalluklutiglo: kardlortarbigigalloarivse, tapperomangitsoselo, allianartomiglo okallugbigigalloarivse, kejájomangitsoselo. 18 Iohannese tikkitsok, nerrinnanelo immingimet, tornársulingóursok unnerpæt. 19 Innúb-Ernera tikkitsok, nerrivlunelo immermet; okararaut: Atta, innung-una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo assærsæt: Illissimarsuserlo illuartitariakarpok kittornaminit. 20 Iglorperksoarmiut tava auokárillerpei ussornartulliarbigirsenne amerdlanerrúrsunnik, ajorungnængimættalo. 21 Erkanak Koraziná! Erkanak Betsaidá! Tirusemelo Sidonmelo taimaitut ussornartut pisimagalloarpætta, sordlo illivtingne pisimarsut, itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussægalloartut, aksamiussægalloarlutiglo. 22 Okaupausele: Tiromiut Sidomiullo pidlárnekangăissengilet illivtingnit ekkartoiviúb udluksane. 23 Idlillo, Kapernaumá, kangattarsimarsotit killak tikkillugo, adlermut ittinerrúrsomut ajektornekaissautit. Merssa Sodomame taimaitut ussornartut pisimagalloarpætta, sordlo illingne pissimarsut, sulle tamerssa udlome aulajængersimaissirsok. 24 Okaupausele: Sodomamiut nunæt pidlárnekangăissengilak illingnit ekkartoiviúb udluksane.

(Evangelium am St. Matthias-Tage.)

25 Taimane Iesuse ima okallulerpok: Atátak, killaublo nunablo Nálegæk, ussoraukit, illissimarsunnut sillalingnullo tamanna angigigauko merdlertotun-étunnullo nevsuiarauko. 26 Illomut; Atátak, taima illuarigauko illingne. 27 Tamása Atátab tunniupei uamnut, Ernermiglo illissarsirsokangilak, Atátab kissime illissara, Atátamiglo illissarsirsokanginiok, Ernerúb kissime, Ernerúblo næ̈llojungnærsitsomarseisa, illissaræt. 28 Orniksinga tamause, ajulersose nagliuktoselo, tupedlersitsomauause. 29 Nangmautara illivsenut pigissiuk, illiniarbig-

ællungalo; piuainama, umættimnelo kannilangărama, tava kassuérbiksarsiomárpose tarnivsinut. 30 Nangmautara illuarkemet, nangmagarekorsaralo okkekallune.

KAP. XII.

Ajokærsukenne Iesusib sernigei; kaitsorsáiok tokkungarsunnik arksalingmik; Farisæerit arksoarnartut arksoarei; ajokærsoiok illænne pivlugit.

Taimane naursut timmiursækset Iesusib arvkotigei Sabbateme: ajokærsugeilo kăleramik, mullingoet nutsulerpeit, nerrivlugillo. 2 Tamannale Farisæerit tekkogamiko, okarbigæt: Areit, ajokærsukettit Sabbateme pirsæksaungitsomik piniarput. 3 Okarbigeile: Attuaingilase, kannok Davi illiortok, kălerame, illiænnelo? 4 Kannok Gudib igloánut isserame, timmiursæksello tekkorsækset nerrivlugit, umnit taursomunga, illeinulloneet, nerrirsæksáungikalloartut, Pellessinnulle kissienne piksáursut. 5 Attuaingilaseloneet inneitsissinne, kannok Pellessit Sabbatiógalloakut nálekbingme Sabbate issumagingilæt, pirsótitáunatiglo? 6 Okaupausele: Tamănépok nálekbingmit angnerrúrsok. 7 Tamattomale issuma illissimagussiuk: Nákiningnek illuarăra, tunnirsútille pinnagit; pingitsut tava passiklingikajarise. 8 Innúb Ernera Sabbattemuttŏg nálegávok.

9 Terssangalo aularame, kattisimauviænut piok. 10 Attalo, innuk terssanétok, taursoma arkseisa idloee tokkungarsut. Appersorpællo, okalluklutik: Sabbateme kaitsorsáinek illuarpa? Paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 11 Okarbigeile: Kia ardlauvse sauatuamik piglúb, ittersamut nakkarpet Sabbateme, tigussenginerpa kakkillugolo? 12 Kannorle aktigirsomik innuk ajunginerrova sauamit? Taimaitomik Sabbateme ajungitsulliarnek sappernængilak. 13 Tava innuk taivna okarbiga: Arksettit issuikit. Issuipei tava, arkseilo ajorungnærput

idlumisun-élerlutik. 14 Farisæerit tava anniput, pivlugolo okallukattigeelerlutik, kannok tokkoniaissægæt. 15 Iesusible tamanna tussaramiuk, terssanga aularpok. Innuperksuillo mallingniarmænne, tamása kaitsorsárpei. 16 Innertingărpeile okautigekonnane. 17 Erkokollugit Profetib Iesaiasib okausee, ima okartúb: 18 Areit, tersa kivgara, kennigara, assængărnerirsaralo, tauna tarnima nuænerirsara; Annernemnik illirsivigiomárpara, nællursullo unnibkáutsomárpei illuarnermik; 19 Sakkitsaissennanelo nibliaissengilak, nippalo tussarsáussengilak iglut akkornænne; 20 Iviksoak næblorsimarsok næblorkissengila, nuisarnerlo aumalik kammissenginia, illuarnek ajugáutitinnago; 21 Akkalo nællursut tunnarissauæt.

22 Taimane tornársulik, tekpeetsok okallungnerlo ajortok, taursomunga pisipæt: tauna ajorungnærsimanne, tava tekpeetsok okallungnerlo ajortok okallulerpok tekpiksivlunelo. 23 Innuillo tamarmik annilárput, okalluklutiglo: Tauna Davib erneringilau? 24 Farisæerille tamanna tussaramiko, okallukput: Tornársuit adlamik annisingilei, kisienne Beelzebumik, tornársuit nâlegænnik annisitarei. 25 Ekkarsauteille Iesusib illisimagamigit, okallugbigei: Nálegauviub innuee tamarmik, ingmingnut illageegungnærunik, nungunauiakaut; iglorpaillo iglubloneet innuee tamarmik ingmingnut illageegungnærunik attautsemémerssussengilet. 26 Tornársúble tornarsukatane annisikuniuk, tava ingminut nangminek akkerartorpok; kannongme tava uálegauvia émersussaua? 27 Uangale tornársuit annisikukit Beelzebumik, kimik kittornauvse annisitarátigik? Taimaitomik taukkoa arksoarisauăse. 28 Tornársuille annisikukit Gudib annerneránik, Gudib nálegauviætta tava tikkisimauâseme. 29 Kannorloneet pirsársúb igloánut issertokarsinnaua, perkoteiniglo arksárlugo: pirsársoak kellersoradlaruniuk kissienne, igloalo tava péjarlugo? 30 Uamnik illagingitsúb akkerartorbigănga, kattersoikattigingisaralo serkaiok. 31 Taimaitomik okaupause: Ajortunnik tammannik, mittengnermiglo innuit issumakærbiginekarput; annernermulle ajung-

inermut mittengnermik innuit issumakærbiginekangilet. 32 Innúblo Ernerânut arksoarnartomik okalluktok issumakærbiginekarpok tamattominga; annernermulle ajunginermut arksoarnartomik okalluktok issumakærbiginekarnauiængilak, tamattomaneloneet sillame, tikkitsuksameloneet. 33 Orpik ajungitsok ikkursorussiuk, paumakaissavok tava ajungitsunnik; orpigle ajortok ikkursorussink, paumakaissavok ajortunnik. Paurnaminit merssa orpik nællunængitsarau. 34 Pullaterirset iveit, tautokko! Kannog illivluse ajungitsunnik okalluksinnauvise, ajorause? Umættib ullibkárnerânik kannek okallugarau. 35 Innúb ajungitsúb annisitarei ajungitsut umame perkoteinit ajungitsunnit; innúblo ajortúb annisitarei ajortut umame perkoteinit ajortunnit. 36 Okaupausele: Ekkartoiviúb udluksa nedliupet innuit akkirsukáussaput okautsissik piungitsut tamása pivlugit. 37 Okautsivit pingitsótissauatit, okautsivitsōg pirsótissaugiatit.

38 Tava aglekennik illissimarsut Farisæerillo illeisa sápæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, nællunærkumik tekkojomakaugut illingnit. 39 Akkieile, okallugbigællugillo: Okkokulluit uersairsut nællunærkumik piomanniarput, adlamigle nællnnærkumik tunninekaissengilet, Profetib Ionab nællunærkotainánik kissienne. 40 Merssa sórdlo Ionase udlut pingasut unnuello pingasut arberúb nānétok; taimatōg Innúb Ernera udlut pingasut unnuello pingasut nunab illuanéssavok. 41 Ekkartoiviúb udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit Ninivemiut sakkomissaput, ekartóutillugillo, Ionab ajokærsormattik adlamik issumakaleramik. Attalo, mānépok Ionasemit angnerrúrsok. 42 Ekkartoiviúb udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit nálegaunerúb nullia, kauanga pirsok, sakkomissavok, ekkartóutillugillo, nunab issoanit pigame, Salomúb illissimarsusia tussariartorlugo. Attalo, mānépok Salomonemit angnerrúrsok. 43 Annernek maujungnartok innungmit annisimarsarángame, sōkangitsokut ingerdlarsarau, kassuérbiksarsiorlunelo, nervsarinnagolo. 44 Tava okararau: Iglumnut ut-

teromárpunga annivigigalloamnut. Tikkitsarángamiuglo, pejarsimarsok, selliksimarsorlo pinnersársimarsorlo nennirsara. 45 Tava aulararau, annernerniglo adlennik arbenek marlungnik, ingminit ajornerrúrsunnik, illatálerlune; isserángamiglo terssanétuarput; kingornalo innuk tauna ajornerrúrsarau siudlermit. Taimaitsomáriputtōg makkokulluit ekkardlereet.

46 Sulle taima innungnut okalluktillugo, atta, arngnætta kattenguteisalo angutit sillatánétut okallugbigiomauæt. 47 Tava innúb angutib okarbiga: Atta, arngnauvit kattengutivillo kammanétut okallugbigiomauātit. 48 Tamattomingale okallugbigirsine akkia, okallugbigællugo: Kina arngnarāra? Kikkullo kattengutigākka? 49 Arksennelo issuipei ajokærsukaminut, ima okalluklune: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo. 50 Merssa Atátama killangmétúb pekkorsanik mallingniktok nukkarāra, neijagāraló arngnarāralo.

KAP. XIII.

Iesusib nálegauvia kannongémet nuname, nællunærnekarpok arssersóutinnik arbenek marlungnik.

Udlok tauna Iesuse iglomit annigame, immab sinnanut ingitsartorpok. 2 Innuperksuillo taursomunga kattillermætta, umiarsoarmut ikkivok ingillunelo; innuperksuillo tamarmik sinnánétut. 3 Tamanniglo okallugbigillerpei arssersóutinnik, ima okalluklune: Atta, siaroarterirsok siaroarteriartorpok. 4 Siaroarterisillugolo, arvkoserngúb senniánut illeit túput: tingmirsello pukkulugiartorlugit pieit. 5 Illeillo ujaraktómut irvsokaivsāngitsomut túput, náiartoræsuarlutiglo, irvsokaivsānginamik. 6 Sekkinerlo nuimet tokkolerput; sordlekangi-namiglo pannilerput. 7 Illeillo túput orpeet kénariksut akkornænnut; orpeello kénariksut náugamik tokkopeit. 8 Illeillo túput irvsoriksomut nunamut, nautsejæksakallerlutiglo, illeit 100 nik, illeit 60 nik, illeit 30 nik. 9 Tussarsinnaur-

sunnik siutelik, tussarle. 10 Ajokærsugeisalo ornikpæt, okarbigællugolo: Saog arssersóutinnik okallugbigáigit? 11 Akkieile, okalluklunelo: Illivse tunninekarsinnarpose killaúb nálegauviætta næ̈llunartua illissimakollussiuk, taukkoale tunninekangilet tamattominga. 12 Pekkartok tunninekaissavok pekkangãissævlune; pekkangitsorle arksárnekaissavoktõg piminik. 13 Taimaitomik arssersóutinnik okallugbigãkka. Merssa irssinnik uissimagalloartunnik tekkuningimætta, siutinniglo angmaralloartunnik tussangimætta, siunersingimarssuglo okausera. 14 Taukkonungalo Iesaiasib okausee erkussaput, imaitut: Siutivsinik tussaissauarse siunersissennagolo, irssivsiniglo uisimarsunnik tekkussauarse illissarissennagolo. 15 Innuit okkoa umætteit mangertisimaput, tutsarluklutiglo siutimingnik, sikkornerluklutiglo, tekkunikomannatik irssimingnik, tussaromannatiglo siutimingnik, siunersiomannatiglo umætlimingnik, sáiniaromannatiglo, annaunekarkonnatik uamnut. 16 Ussornakaulle irssisse tekkuniktut, siutisselo tussaursut. 17 Illomut, okaupause: Profetit illuartullo amerdlasút tekkorsarse tekkojomagalloarǽt, tekkonnagolo; tussægarselo tussaromagalloarǽt, tussarnagolo. 18 Mãna illivse arssersóut tamanna tussarsiuk siaroarterirsomik. 19 Nálegauvingmik okautsinnik tussartokarpet, siunersinnagolo, tornársúb tava péjariartorpei umættánut siaroartersimarsut; terssávorlo arvkoserngúb senniánut siaroartersimarsok. 20 Siaroartersimarsorlo ujaraktómut: okautsinnik tussartóvok, tipeitsungnermiglo erngerlune piomadlára. 21 Sordlekanginamele illumine, aulajatuinarpok; nagliuktitarángænne mallidlârángænnelo okausek pivlugo, erngerlune tava perkiksimirsarau. 22 Orpeenulle kénariksunnut siaroartersimarsok; okautsinnik tussartóvok, nunablo mattoma peenut kajungerame pissórsójomagamelo, okautsit ippititarei, naulersuksǽrovlunelo. 23 Irvsoriksomulle siaroartersimarsok: okautsinnik tussartóvok siunersillugillo, naursunniglo kinguæksiortillugit; illǽllo 100 nik, illǽlle 60 nik, illǽt 30 nik.

(Evangelium am 5 Sontag nach Epiph.)

24 Adlamik arssersóumik okallugbigei, ima okalluklune: Killaub nálegauvia sordlo innuk, nautséjæksariksunnik siaroarterirsok nautsévingminut. 25 Innuille sinniktillugit, kingarirsa siaroarteriartorpok nautséjæksapillungnik nautséjæksariksut akkornænnut, aularlunelo. 26 Nautsêjæksariksulle náiartormætta nekkiksakallerlutiglo, tava nautséjapilluittõg tekkotiniput. 27 Kivget tava ittumingnut okariartorput: Nálegak, idlit siaroarteringitsotit nautséjæksariksunnik nautsévingnut? Sumime tava nautséjæksapillukarnerpa? 28 Akkiei: kingarsartub ãsit tamanna pia. Kivget tava okarbigæt: Uautinut tamakko nutsugiartorkovigit? 29 Akkiei: Mãga, naursoriksut nutsugæsugællugit, naursopilluit nutsukussigik. 30 Tamarmik naukattigeekillit, kattersoivik nedliutinnago; kattersoiviglo nedliutillerpet kibloirsut okautsomárpakka: Naursopilluit kattersoradlarsigik, erketerlugillo ingmikortillugit, ingnermik óukollugit; naursoriksulle kakkortut kattersorsigik koimnut. 31 Adlamik arssersóumik okallugbigei, okalluklunelo: killaub nálegauvia Senfkornesut nautséjab kassillitsúb koarangoatun-épok, tauna innúb tigna, nautséving minullo ekkarlugo. 32 Unangoak mingnerrovok adlennit nautséjæksennit tamannit: náulerángamele, angnerrolerarau adlennit nautséjennit tamannit, orpingorlunelo, tingmisello killaub attánétut innitariartorsinnaulutik aualekoteisa attænne. 33 Adlamik arssersóumik okallugbigei: Killaub nálegauvia sordlo timmiursækset sérnartuksæt, tauna arngnab tigna, akkullugolo ouktútinnut pingasunnut ivgiæksennik immalingnut, timmiursækset tamása sérnartillugit. 34 Tammakkoninga tamannik Iesuse okallukpok innungnut arssersóutinnik, arssersóutáungitsunniglo okallugbigingilei. 35 Erkokollugit Profetib okausee, ima okartúb: Arssersóutinnik okalluleromárpunga, sillablo issoánit nællunartut unnibkárutigiomárpakka. 36 Tava Iesusib innuit aularkoei ingminit, angerdlarlunelo. Ajokærsugeisalo ornikpæt, okalluklutiglo: Arssersóumik ta-

mattominga nevsuiarbigittigut, nautséjæksapilluit pivlugit nautsévingme. 37 Akkiei, okallugbigællugillo: Innúb Ernera nautséjæksariksunnik siaroarterirsóvok. 38 Sillarsoak nautsévióvok. Nálegauviúb kittornei nautséjæksariksóput. Ajortúb kittornei nautséjæksapillóput. 39 Kingarsartok, okkoninga siaroarterirsok, tornársóvok. Sillarsúb mattoma năgatiksa, kattersoivióvok. Kattersoirsut Engelióput. 40 Sórdlo măna naursopilluit nutsugareit, ingnermiglo óullugit: taimaitsomárioktŏg sillab mattoma năgatiksáne. 41 Innúb Ernerætta Engelinne aulartitsomárpei, tamásalo arksoarnartut ajortulliartullo nálegauviánétut kattersoromárpeit. 42 Ingnelingmullo kirssærsúmut egissaueit, terssane opillutiglo korsakotaissaput. 43 Illuartut tava sekkenertut keblertigissaput Atátamik nálegauviane. Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 44 Ama killaub nálegauvia sordlo perkot erdlingnartok, nautsévingme irssertorsimarsok: tauna innúb nervsarigamiuk imangiupa, pivlugolo tipeitsungnermik perkotinne tamása tuniartorpei, nautséviglo taivna pissiarællugo. 45 Ama killaub nálegauvia sordlo innuk niuvertóursok, sappangarsiortok ajungitsunnik. 46 Attauserlo sappangak erdlingnartorsoak kanningaramiuk, perkotinne tamása tuniartorpei, taivnalo pissiarællugo. 47 Ama killaub nálegauvia sordlo karksutit immánut nelluksimarsut, tamannik piniutikset. 48 Tettorkitsarángættale: tava sirksamut kakkitareit, ingillutiglo ajungitsut iksorareit nappartamut, ajortulle ekkarareit. 49 Taimaitsomárioktŏg sillarsúb năgatiksáne. Engelit anniomárput, ajortullo auiksártillugit illuartunnit. 50 Egillugillo pissaueit kirsærsúmut ingnelingmut; terssane opillutiglo korsakotaissaput. 51 Iesusiblo okarbigei: Tamasa makko tussauvissigik? Akkiæi: Ap, Nàlegak. 52 Tava okarbigei: Taimaitomik, aglekennik illissimarsok kinaloneet, killaub nálegauvianik illissimarsok, iglúb ittoatun-épok, taursoma sakkomersitarei peet nutáillo pissokello perkotiminit. 53 Arssersóutillo tamakko Iesusib, năgamigit, terssanga aularpok.

54 Innungorbingminullo pivlune, kattisimauviænne ajokærsorpei, annilangārtillugillo aglæt, tava okarput: Sumit oma illissimarsutse piau taimaitomik ussornartulliarsinnaulune? 55 Sennarsúb una erneringisa? Arngnætta Maria atteringika? Kattenguteillo Iako, Ioseselo, Simonlo, Iudaselo? 56 Neijeitsōg tarmamik uautinéngilet? Sumimme terssa tamát piau? 57 Mammiasautigæt tava. Iesusible okarbigei: Profete assiginnarnerrursarœt nunakatteisa iglokatteisalo adlennit tamannit (nunanéngitsunnit). 58 Tersane amerdlasúnik ussornartullingilak, opingirsusiæt pivlugo.

KAP. XIV.

Iohannese koirsirsok niakoœrsimarsok; Iesusib nerdlerpei innuperksuit 5000; immak pissukpa.

Taimane Herodese, nunamut illainarmut Nálegak, Iesusemik tussaumalerpok. 2 Kivgenne tava okarbigei: Terssa Iohannese koirsirsok, tokkorsunnit makkissimagame, taimaitomik ussornartúlliartarkau. 3 Herodese merssa siornagut Iohannesemik tigukorsirsok, kellersorkollugolo issertekoa parnārsimauvingmut, Herodiase pivlugo, nukkame Filippusib nullia. 4 Iohannesib okausimamanne: Illuangilak, tauna nulliarigauko. 5 Tokkotsomagalloara tava, innuille erksigei; Profetiósugimarssuk. 6 Innuviminigle Herodese udlorsiørmet, Herodiasib pannia tapparpok. Tamanna Herodesib nuennera. 7 Taimaitomik illomut unnersóupa: tunniomaulugo piomarsánik. 8 Arngnaminillo ajokærsornekaradlarame, okarpok: Tunninga Iohannesib koirsirsúb niakoánik, pogutamut illisimaulugo. 9 Nálegaunerlo allieisulerpok; okautsinnele illomórtut pivlugit, nerrekattinnelo pivlugit, taursominga tunnekoa. 10 Aulartitsivlunelo parnārsimauvingmut, Iohannese niakoæriartorkoa. 11 Niakoalo, pogutamut illissimarsok, tikkiunekarpok, tunniunekarlunelo niviarsiamut; taursomalo āpa arngnaminut. 12 (Iohannesib)

ajokærsugeisa tava tikkiuput, timalo piæt, illivermullo illiartorlugo, Iesusemullo okautigiartorpæt tamanna. 13 Tamannalo Iesusib tussaramiuk, umiartorlune terssanga aualekpok, innukajuitsomullo pivlune kissimélune. Innuillo tamanna tussaramiko, pissuklutik mallikpæt iglorperksoarnit.

14 Iesuselo niugame, innuperksuit tekkogamigit, nákigingărpei, napparsimarsorteillo kaitsorsárlugit. 15 Unnungmelle ajokærsugeisa ornikpæt, okalluklutiglo: Tamanna innukajuitsómet, uellillermello, innuit makko illingnit aularlit iglorpéinnut, nekkiksarsiniariartorkollutik ingmingnut. 16 Iesusible okallugbigei: Aulariakangilet, illivse tunnissigik nekkikseinik. 17 Taukkoa okarput: Tedlimainarnik timmiursautekarpogut terssane, aulisakængniglo marlungnik. 18 Sápei tava: Uamnut kaitsigik. 19 Innuit tava ingekoei ivelingmut nunamut, timmiursautille okko tedlimæt, aulisakæglo ivko marluk tiguei: killangmullo ardlorpok, kujavlunelo augorpei, timmiursautillo ajokærsukaminut tunniupei, ajokærsugeisalo innuit tuniorárpeit taukkoninga. 20 Tamarmik tava nerriput, kărsillárlutiglo; sorarursello augvakungoet kattersoramikik, nuerseket arkanek marluk immerpeit. 21 Nerrirsullo angutainait 5000 dioursut, arngnet kittorneillo kissinnagit.

22 Ajokærsukennelo Iesusib erngerlugit innerpei, umiarsoarmut ikkekollugit, siudleriomagamigit igdloánut, innuit aulartinnagit. 23 Innuillo ingminit aulartinamigit, kissimélune kakkamut majoarpok, tuksiariartorlune. Unnulermello kissimélune terssanétok. 24 Umiarsuillo merssa immauviúb kekkanéput, maglillo pivlugit nagliukaut, annore arksormarssuk. 25 Pigárbiættale sissamæne unnuame Iesusib tikkilerpei, immab kăgut pissuklune. 26 Ajokærsugeisalo tekkogamiko, immak pissungmago, annilárput, okalluklutiglo: Terssa alliortugávok; erksinermillo niblillerput. 27 Erngerlugille Iesusib okallugbigillerpei, ima okarlune: Tupedleritse, uangávunga; erksekennase. 28 Petrusible akkia, okalluklunelo: Nálegak, idlióguit, okaunga tava ornikollutit immab kăgut. 29 Okarpok:

Kailutimme. Petruse tava umiarsoarmit akkarpok; immarlo pissukpa, Iesuse orningniarlugo. 30 Annorersoarle pittorartok tekkogamiuk, nangiællerpok, kivillerlunelo niblillerpok, okalluklune: Nálegak, ikkiunga. 31 Iesusible erngerlune arksenne issuipei, tigullugolo okarbiga: Tauto-una opernekitsok, saog nekkimauvit? 32 Umiarsoarmullo ikkimennik, kaitsomiok. 33 Umiarsoarmétullo pædlorbigiartorpæt, okalluklutiglo: Illomut Gudib ernerătit.

34 Ikkăramiglo, nunamut Genezaremik attelingmut, piput. 35 Innuillo terssanétut illissarigamiko, terssanga aulartitsiput tamattomunga nunamut tamarsoarmut, napparsimarsullo nellinginait pisipeit taursomunga; 36 Tuksiarbigællugolo, annorame killungauteina aktorkollugo taukkonunga. Tamattomingalo aktoirsut tamarmik ajorungnærput.

KAP. XV.

Farisæerit ajokærsoinerdluktut Iesusib arksoarei; arngnamut Kananittermiomut ussornartulliok; innuperksuit 4000 nerdlerpei.

Tava Farisæerit aglekenniglo illissimarsut, Ierusalemmit pirssut, ornikpæt, okalluklutiglo: 2 Saog ajokærsukauvit mallingilatigik uttokaunerit illerkorekorseit? Arksettik arssengileit timmiursartorángamik. 3 Akkiei okallugbigællugillo: Illivseme saog Gudib inneitsissei mallingilissigik, illerkorekorsesse pivlugit? 4 Gude ima pekkorsiok: Angutit arngnello náleissauækkit; anguminulle arngnaminullo okarniktok, tokkussavok. 5 Illivsele ajokærsoirsarpose: Anguminut arngnaminulloneet ima okalluktok: Pirsæksaralloet uamnit, tunnirsútávok; ivna ajungitsulliartok unnerparse. 6 Taimaitomik kingorna nálektokarungnærpok anguminut arngnaminulloneet; taimalo Gudib inneitsissei pirsariakarungnærsikise, illerkorirsesse pivlugit. 7 Illungersŏngitsut tautokko, Isaiasib okautigilluarpăse, ima

okarame: 8 Innuit okkoa kannermingnik ornigarănga, kardlumingniglo nerssorirsarănga, umætteisale ungesikpănga; 9 Nálengnerdluksinnarpăngale, innuit inneitsisseineit ajokærsútigigamikik. 10 Innuperksuit tava ingminut kákoei, okallugbigællugillo: Náleksinga, umamiugissiuglo: 11 Kannermut pirsartub innuk minguktitaringila; kannermille annirsúb innuk minguktitara. 12 Ajokærsugeisa tava ornikpæt, okalluklutiglo: Illissimauviuk, okausek tamanna Farisæerit tussaramiko, mammiasutigimarssuk. 13 Akkieile, okalluklunelo: Naursut tamarmik, Atátama killangmiúb ikkursugaringisei, nutsungnekaissaput. 14 Allarsigik, tekpeetsóput, tekpeetsullo taukko tessiortigeit. Tekpeetsokanele tekpeetsúb tessioruniuk, tamangmik tava ittersamut nakkarpuk. 15 Petrusib tava sápa, okallugbigællugolo: Arssersóumik mattominga nevsuiarbigittigut. 16 Iesusiblo okarbigei: Illivsesŏg sulle siunekangilase? 17 Sulle tamanna nællovissiuk, kannermut pirsartut tamarmik nersængnut pirsaraut, annirsarlutiglo sammóna? 18 Kannermille annirsut, umamit pirsaraut, tamakkoalo innuk minguktitaræt. 19 Umamit merssa ekkarsautepilluit annirsaraut tokkotsinerlo, uersainerlo, arngnaunekarnerlo, angununekarnerlo, tiglingnerlo, unnerdlutiginerlo illaminut, mittengnerlo. 20 Tamakkoa tamarmik innuk minguktitaræt. Arksennigle arsseksimangitsunnik innuk nerrigalloarpet, tamattoma minguktitaringila.

(Evangetium am Sontag Reminiscere.)

21 Iesuse tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut piok. 22 Attalo, arngnak Kananittit illæt taivkoa erkængnit pirsok, taursoma torklulavlugolo okarbiga: Nálegangá, Davib Ernera, nákinga; panniga annernepillurksub anniartingărpa. 23 Akkingilluinarpale okautsemik attautsemigloneet. Ajokærsugeisa tava ornikpæt, innælerlugolo okarbigæt: Ikkioruk una, torklulammattigut. 24 Akkieile, okalluklunelo: Aulartisimaginnarpunga sauennut tammarsimarsunnut Israelib igloanit pirsunnut. 25 Taursomale

pædlorbigiartorpa, okalluklunelo: Nálegak, ikkiunga. 26 Akkiale, okalluklunelo: Illuangilak, merdlertut timmiursartugeinik arksárlugit, kemmingoennullo ekkardlugit. 27 (Arngnab) sápa: Ap, Nálegak; kemmingoelle nerrirsaraut karnalennikuinnik, nálekamik nerriviænnit nakkartunnik. 28 Iesusib tava akkia, okallugbigællugolo: Arngnangá, opersutsit angekau! piomarsarnik pissautit. Pannialo erngerlune ajorungnærpok.

29 Terssangalo Iesuse aularame, Galilæab immanut piok; kakkamut tava majoarpok, terssungalo ingillune. 30 Innuperksuillo ornikpæt; taukkoa illakartut tussiatunnik, tekpeetsunniglo, okajuitsunniglo, sigveetsunniglo, adlenniglo kabserssoarnik, taukkole illieit Iesusib issigeisa sænnut; taursomalo kaitsorsárpei. 31 Taimaitomik innuit ussorukput, tekkogamikik, okajuitsut okallulersut, ajulersullo ajorungnærsut, tussiatullo pitsoriksillersut, tekpeetsullo tekpiksillersut; Israeliblo Gudia ussorungãrpæt. 32 Ajokærsukennelo Iesusib ingminut kákoei, okalluklunelo: Innuit okko nákigingãrpakka, udlut pingasut neijormanga nerrirsæksakaratiglo, ẽsisinnagillo aularkussengilakka, tumangukonnagit ingerdlatillutik arvkosinerme. 33 Tava ajokærsugeisa okarbigæt: Sumit uagut nãmaktunnik timmiursæksarsinniaissaugut tamãne innukajuitsome, innuperksuit okkoa kãrsillautikseinik? 34 Iesusiblo okarbigei: Kabsinnik timmiursautekarpisse? Sápæt: arbenek marlungnik, aulisagængoenniglo kabsingoennik. 35 Innuperksuit tava ingekoei nunamut. 36 Timmiursautillo taukkoa arbenek marluk, aulisakello tiguei, kujavlunelo augorpei; ajokærsukaminullo tunniullugit, ajokærsugeisalo tunniupeit innungnut. 37 Tamarmik tava nerriput kãrsillárlutiglo; sorarursello augvakungoet kattersorpeit, nuersekello arbenek marluk immerlugit torkorpeit. 38 Nerrirsullo angutainait amerdlasuseet 4000 - dioursut, arngnello merdlertullo kissinnagit. 39 Innuillo ingminit aulartinamigit, umiarsoarmut ikkivok, Magdalablo erkánut pivlune.

KAP. XVI.

Nællunærkumik piomaput; ajokærsukenne Iesusib miannersorniarkoei Farisæerit ajokærsúteinut; Petrusib unnerpa Kristusiowrsok; anniarsusiksaminik Iesuse okallukpok.

Tava Farisæeritlo Sadduzæerillo ornikpæt: ursserlugolo taursomunga tekkotekoput nællunærkumik killangmit. 2 Akkieile, okalluklunelo: Unnugánget okararause: Akkago sillagiksissavok, killak aukpallakemet; 3 Kaursarángello okararause: Udlome kevserdlussavok, killak aukpallakemet nuiáulunelo. Illungersõngitsut tautokko, killak kannongétaránget, illissimauarse, silla kannongétsomártok, saogme udlut taukkoa nællunærkoteit illissimanek ajorpissigik? 4 Ekkardlereet okkoa ajortut uersairsullo, nællunærkumik piomaput, adlamiglé nællunærkumik tunninnekaissengilet, Profetib Ionab nællunærkoteinánik tunninekaissaput. Tava kemmekpei aularlunelo.

5 Ajokærsugeilo igdloánut ikkăramik, timmiursautit neksarsimangileit puigorlugit. 6 Iesusible okarbigei: Miannersorniaritse Farisæerit Sadduzæerillo timmiursækseisa sérnartuksænnut. 7 Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Tamanna pinnerpa, timmiursaumik neksanginauta. 8 Iesusible illissimagamigit, okallugbigei: Saog issumakiupissiuk timmiursirsangirsuserse? 9 Sulle siunekangilase? Erkainek ajorpissigik timmiursautit ivko tedlimæt augorsimarsut innuperksoarnut 5000 dinnut, nuersekello kabsit sorarurseinik immerausigik torkorlugillo? 10 Timmiursautittõg ivko arbenek marluk augorsimarsut innuperksoarnut 4000-dinnut (erkaingilissigik) nuersekello kabsit sorarurseinnik immeraussigik torkorlugillo? 11 Saogme siunersiginnaungilissiuk, timmiursaumik okarbigingikivse, okarama: Miannersorniaritse Farisæerillo Sadduzæerillo timmiursækseisa sérnartuksænnut? 12 Tava

siunersilerpæt, timmiurset sérnartuksænnut miannersorkongimattik, Farisæerille Sadduzæerillo ajokærsúteinut.

(Evangelium am Tage Petri und Pauli.)

13 Tava Iesuse piok Zæsareab, terssa Filippusib iglorperksuisa, erkænnut, ajokærsukennelo appersorpei, ima okalluklune: Innúb Ernera innuit kináusugarssuk? 14 Okarput: Illeisa Iohannesiósugătit koirsirsok; adlello Eliasiósugătit; illeisalo Ieremiasiósugătit, Profetilloneet illæt (umarsimarsósugătit). 15 Tava appersorpei: Illivseme kináusugaisinga? 16 Simob Petrusib tava akkia, okalluklune: Kristusiióvotit, Gudib tokkosuitsúb Ernera. 17 Iesusiblo sápa, okallugbigællugo: Pidluakautit, Simon, Ionab ernera; merssa uingúb aúblo tamattominga nællojungnærsingikătit, Atâtamale killangmétúb. 18 Uangalo okaupaukitsŏg: Petrusióvotit, kărsomullo mattomunga aulaiængersitsomárpakka illageeksikka, tărtorsúblo pirsaunerætta arktussauei. 19 Tunniomárpaukillo killaúb nálegauviánut mattuærsautinnik. Tamarmik kellersukettit nuname, kellersornekaissaputtŏg killangme; tamarmiglo kellerursækettit nuname, kellerursærnekaissaputtŏg killangme. 20 Ajokærsukenne tava innerterpei, Iesuse Kristusiógame unnibkárekonnane innungnut. 21 Mattoma kingorna ajokærsukenne Iesusib okallugbigillerpei: Ierusalemmut pissirsum unnerlune, anniængărtitsartorlunelo uttokaunernut, Pellessiunernullo, aglekennik illissimarsunnullo, tokkotităvlunelo, udlullo pingajuænne umaissirsum unnerpok. 22 Petrusib tava ingminut pisipa, innerterlugolo, okalluklune: Nálegak, illingnik erdliginiarná, taimaitomut pekkonnatit. 23 Keviarlunele Petro okallugbiga: Tunnumnut peet, tornársuk, mammiagàukit, Gudib pee issumaginginaukit, innuille pee issumagigaukit. 24 Ajokærsukenne tava Iesusib okallugbigei: Uamnut mallingnikomarsok issumaminik piniaissengilak, senningarsukselo erksuktarlugo pissaua, malliklungalo. 25 Innúrsusiminik erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminigle erdlingitsok, uanga pivlunga, tauna innússavok.

26 Sillarsoarloneet tamát innúb pigigalloaruniuk, tarninnele asseroleruniuk, suksarau? Sumigloneet innuk tunnirsiginnaua tarninne ama annaunekarkollugo? 27 Merssa nedliussavok, tava Innúb Ernera tikkissavok Atátame ussornarsusiánik, Engelinne illagællugit, tavalo innuit tamása akkiniaissauei sullirseinik. 28 Illomut, okaupause: Taukkoa illeisa mãnétut, tokko missigissengilæt, Innúb Erneranik, nálegauvingmine aggersomik, tekkotinnatik.

KAP. XVII.

Iesuse ussornarsinekarpok; Eliasemik okallukpok; nappartartok kaitsorsárpa; anniarsusiksaminik ama okallukiok.

(Evangelium am 6. Sontag nach Trinit.)

Udlullo arbenengormætta, Petro, Iakolo, Iohanneselo, Iesusib ingminut pisipei, kakkamullo kingiktomut majoarkattigællugit. 2 Irssigitillugillo ussornarsinekarpok, kénættalo tautoa sekkenertut keblertorsoængorpok, annoreilo kaumarsotut kakkortorsoængorput. 3 Attalo, Moseselo Eliaselo sakkomerpuk taukkonunga, (Iesuse) okallugbigællugo. 4 Petrusible Iesuse sápa, okarbigællugolo: Nálegak, tamãnéluta ajungilak; piomaguit, terssane pingasunnik innillioromárpogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. 5 Sulle taima okalluktillugo, atta, nuiab kaumarsúb ullikpei. Attalo, nippe nuiamit tussarsaursok ima okalluktok: Terssa Ernera assærsara, tauna nuennerirsarãra, tauna náleksiuk. 6 Tamanna ajokærsugeisa tussaramiko, kénamingnik pædlorput, annilangãrlutiglo. 7 Iesusible ornikpei aktorlugillo okallugbigei: Makkilluselo erksidláriaurnase. 8 Uilleramigle, adlamik innuksingilet, Iesuse kissiet tekkoæt. 9 Kakkamillo atteramik, Iesusib innerterpei, okalluklune: Tekkorsarse tamanna okautigissarunnassiuk innungnut, Innúb Ernera tokkorsunnit makkingikadlarmet. 10 Ajokærsugeisa tava appersorpæt, okalluklutik: Saogme aglekennik illissimarsut okarpet Elias-

cmik siudlióvlune tikkissirsomik? 11 Iesusib sápei, okallugbigæilugillo: Eliase siudliussavomme, tamásalo illuarsarlugit. 12 Okaupausele: Eliase tikkisimarsok; illissaringikællo, issumamingniglo pidlaræt; taimatōg Innúb Ernera taukkonanga nagliuktinekangăissavok. 13 Tava ajokærsugeisa tussauæt, Iohannesemik koirsirsomik okallugbigigătik.

14 Innungnullo pimætta, innúb ornikpa, issigeinullo pædlorlune. 15 Okalluklunelo: Nálegak, ernera nákigúk, kaumettit nungullugit nappartarmet, anniængărlunelo, kabsersoarniglo orlorsarau ingnermut, kabsersoarniglo immermut. 16 Ajokærsukængnullo pisikalloariga, kaitsorsárnerlo ajorpæt. 17 Iesusible sápa, okalluklunelo: Tautokko opingitsut, mummiksimarsullo ekkardlereet, kannok sivissutigirsomik neijussauause? Kannok sivissutigirsomik koiægissauause? Uamnut kainiarsiuk. 18 Iesusiblo tornársuk auokarimanne, anniok taursomanga, nukakpiararlo terssangainak ajorungnærpok. 19 Ajokærsugeisa tava kissimik ornikpæt, okalluklutiglo: Saog uagut annisinek ajorikput? 20 Iesusible akkiei, okallugbigællugit: Opinginause. Okaupausele: illomut, Senfkornesut aktigirsomik opersusekaruse, kakkamut omunga okarsinnavose: Terssanga nukterit taivkunga; nukteromárpok tava, ajugakaissennaselo, 21 Taimaitulle (annernerit) annirsaringilet, kissienne tuksiarnermiglo nerringinermiglo.

22 Galilæamétillutigle Iesusib okarbigei: Innúb Ernera pisitáussavok innuit arkseinut. 23 Taukkoalo tokkussauæt, udlullo pingajuænne umaromáriok. Allieisungălerput tava.

24 Kapernaumulle pimætta, anningaursennik kattersoirsut. Petruse ornikpæt, okalluklutiglo: Ajokærsortivse tunniutaringila anningaursak? 25 Okarpok: Năga. Iglomullo issermet, Iesusib ingiarpa, okalluklunelo: Simon, kannok issumavit? Kikkunnit nálegaunerit nunamétut tunnirsútit anningaurset pirsarátigik? Kittornamingnit tekkornartennilloneet? 26 Tava Petrusib akkia: Tekkornartennit. Iesusib sápa: Kittornet

tava tunnirsirsariakangilet. 27 Ningeksarkonnatigigle, immauviúb sinnánut peet, nelluksivlutillo, siudlerlo aulisegak kakkirsuk, aitsartikukolo, Statermik nervsaromárpotit; tauna piuk, tunniullugolo pivlunga pivlutillo.

KAP. XVIII.

Ajokærsukenne Iesusib ajokærsorpei pirsariakartunnik malligæksennik.

Taimane ajokærsuket Iesuse ornikpæt, appersorlugolo: Kiname angnerrova killaúb nálegauviáne? 2 Merdlertungoak Iesusib ingminut kákoa, akkornænnullo pisipa. 3 Okallukļunelo: Illomut, okaupause: Utteromangikuse, merdlertuttullo-éngikuse, killaúb nálegauviánut pinauieissengilase. 4 Ingminigle nangminek omatut merdlertotut miklisiniartok, tauna angnerrovok killaúb nálegauviáne. 5 Taimaitomiglo merdlertungoamik illæssirsúb attemne, illæssiarānga. 6 Uamnulle opertungoet okkoa illænnik asserorsáirsomut illuarnerrovok, asserorteriviúb ujararsoa kongæsiagut nivingarlugo, ippitillugolo immauvingmut ittinerrúrsomut. 7 Erkanak sillarsúb innuee, asserorsáirsut pivlugit! Asserorsáirsokaissavomme; erkanarle innuk tauna asserorsáirsok! 8 Arksauville issikauvilloneet asserorpattit, kippikit egillugillo. Illingnut ajunginerrovok, tussiallutit sigveellutilloneet innursúmut isseruit, marlungnik arksakarnermit marlungnigloneet issigakarnermit, ingnermullo kammissengitsomut egitávlutit. 9 Irssivillo asserorpattit, pæruk egillugolo. Illingnut ajunginerrovok, igdluinnarmik irssekarlutit, marlungnik irssekarnermit, ingnermullo kammissengitsomut egitávlutit. 10 Missiksorniaritse, okkongoet illæt nachogekonnassiuk, okaunause: Taukkoa Engeleesa killangmétut Atátama killangmiúb kéna irssigituinnarpæt. 11 Innúb Erneræłla annautsartorpeime tamása tammarsimarsut. 12 Kannok issumavise? Innuk 100-nik sauakarune, taukkoalo illæt tammarpet, 99 (ivko tammarsimangit-

sut) kemmeissengílagit kakkennut, tamarsimarsorlo ujariartorlugo, pissengilau? 13 Nenniguniuglo; illomut, okaupause, tauna tipeitsutiginerrova adlennit 99-nit tammarsimangitsunnit. 14 Taimatōg atátauvse killangmiúb tammarkonginia okkongoet illæt. 15 Kattengupille ajortulliarbigippattit, ornigúk, tennerterlugolo kissimétillutik. Nálekpattit, káttengutit tava annausimauet. 16 Nálengippattille, tava attautsemik marlungnigloneet illakarlutit ornigúk, opernarkollugo okauserse marlúvlutik pingasóvluseloneet okallukause. 17 Taukko nálengippagit, illageenut okarna; Illageet nálengippagit, tava nællursorsósugissauet tunnirsútinnik kattersoirsósugissevlugolo. 18 Illomut, okaupause: Kellersugarse nuname, kellersornekaissavoktōg killangme; kellerursægarselo nuname, kellerursærnekaissavoktōg killangme. 19 Ama okaupause: Marluk nuname illageekunik, sumigloneet tuksiaromaulutik; piomarsartik pissauæk Atátamnit killangmiomit. 20 Merssame marluk pingasulloneet attemne kattissimarsarángetta akkornænnétsomárpunga.

21 Petrusib tava ornikpa, okalluklune: Nálegak, kattenguma ajortulliarbigippanga, kabsinnik issumakærbigissauara? Arbenek marlungnik nāmakpa? 22 Iesusib akkia: Okaupaukit, arbenek marlúngitsunnik, 490-nigle.

(Evangelium am 22. Sontag nach Trinit.)

23 Taimaitomik killaúb nálegauvia sordlo nálegaunek, taursoma kivgenne kiglissioromagei. 24 Kiglissiolermattiglo, illæt taursomunga sakkomerpok akkeetsortine 10,000-dinnik anningaursauteperksoarnik. 25 Akkiksautekangimelle; nálegætta tauna akkígekoa, nullialo, kittorneilo, tamásalo perkotei aglæt, akkillerbígekollunelo. 26 Kivgab taursoma tava pædlorlune mannígubiga, okalluklunelo: Nálegak, kammautigekennanga, tamása akkilleromárpakka illingnut. 27 Kivgak tauna nálegætta tava nákillerpa, aularkollugolo akkillerkojungnærpatōg akkeetsugeinik. 28 Tava kivgak taivna annigame, kivgakattime illæt kanningárpa akkeetsortine anning-

aursennik 100-nik; tigua tava, kemminniarlugolo, okallugbiga: Uamnut akkeetsukettit akkillerkit. 29 Kivgakattætta tava pædlorlune kenúviga, okalluklune: Kammautigekennanga, tamása akkilleromárpakka illingnut. 30 Tussaromangilarle; parnārsimauvingmulle issertitsartorpa, akkeetsugei akkillersinnagit. 31 Kivgakatteisa tamanna tekkogamiko, allieisungālerput, tamakkolo tamása tekkorsettik okautigiartorpeit nálekamingnut. 32 Tava nálegætta ingminut kákoa, okallugbigællugolo: Kivgapillurksoangá, uamnut akkeetsukettit tamása issumakærikka, kenúvigigangma; 33 Idlitsōg kivgakattit nákissengiliuk, sórdlo uanga nákidlárivkit? 34 Nálegættalo kammautigilerpa, anniartitsirsunnullo pisillugo, akeetsugei tamása akkillersinnagit. 35 Taimatōg Atátama killangmiúb pissaugiāse, nungulluse umættivsine kattengutisse issumakærbigingikussigik tammartarnerinnik.

KAP. XIX.

Iesuse ajokærsoiok nulliareengnermik illuartomik; merdlertungoenniglo; pissónermiglo.

Okautsillo okko Iesusib nāsimagamigit, Galilæamit aularpok, Iudæablo nunætta erkánut pivlune, Iordanib igdloánut. 2 Innuperksuillo mallingmænne, terssane kaitsorsárpei. 3 Farisæerit tava ornikpæt, ursserniarlugolo appersorpæt: Nulle angutib, pirssútit nellinginait pivlugit, auillugo, illuarpa? 4 Akkieile, okallugbigællugit: Attuaingilase, innungmik pingortitsirsúb aulakaumit, pingortipek angut atausek arngnarlo atausek. 5 Okalluklunelo: Taimaitomik innúb angune arngnelo kemmeissapek, nullelo ungagissevlugo, taukkoalo marluk uinnik attausiússapuk. 6 Taimaitomik marlújungnærpuk, uinnigle attausiópuk. Gudiblo kattititek innúb auiksártissengilek. 7 Tava okarbigæt: Saogme Mosese tunniukorsia aglekennik auirsútiksennik, auikollugolo arngnak? 8 Akkiei: Umættisse

mangertorsómætta, Mosesib pekkogalloarpăse, nulliesse auikollugit; issoánille taimaingilak. 9 Uangale okaupause: Nulliaminik auitok (angununekangipet) adlamiglo nulliarlune, arngnaunekarpok tauna. Auitamiglo nulliartok arngnaunekariok. 10 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Angut nulliaminut taimailiussapet, nulliarnek tava ajornakau. 11 Okarbigeile: Okausek tamanna innuit siunersiginnaungikalloarpæt tamarmik, tamattomingale tunninekartut kissimik. 12 Aipaitsokarporle illeinik, arngnamik timeinit taimailutik erniusimarsunnik; aipaitsokarporlo illeinik, innungnut aipaitsungortitennik; aipaitsokarporlo illeinik, piarællutik aipaitsojomarsunnik, killaúb nálegauvia pivlugo. Tamattominga siunersiginnaursúb, siunersigilliung-una.

13 Taimane merdlertungoet taursomunga pisipeit, arksaminik pattikkollugit, tuksiukollugillo. Ajokærsugeisale auokarillerpeit. 14 Iesusele okarpok: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidláriaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 15 Arksaminiglo pattikpei; terssangalo aularpok. 16 Attalo, angutib ornikpa, okalluklunelo: Ajungitsok ajokærsoirsok, sumik ajungitsulliaissaunga, piomagauko innursút năissengitsok? 17 Okarbigale: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. Innursumulle isseromaguit, inneitsissit mallingniarkit. 18 Tava appersorpa: Suut? Iesusible sápa: Tokkotsissengilatit; arngnaunekaissengilatit; tiglissengilatit; seglutigissengilet (aipet.) 19 Angutillo arngnello nálekik; innukattillo tuglit illiktut assaissauet. 20 Innusuktúb taursoma tava okarbiga: Tamása makko mallingniarikka innusungnemnit; sunale sulle pingilara. 21 Iesusib okarbiga: Illuartuinaromaguit, pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit; killangme tava perkotiksariksaissautit; mallikiartorlungalo peet. 22 Okausek tamanna innusuktúb tussaramiuk, allieisuklune kemmekpa, pissórsógame. 23 Iesusible ajokærsukenne okarbigei: Illomut, okaupause, pissórsoak killaúb málegauviánut pinnek ajungajæis-

savok. 24 Amaló okauniause: Ajornænginerrovok, Kameele merkutib irssságut, pivlune, pissórsoarmit Gudib nálegauviánut ississirsomit. 25 Tamanna ajokærsugeisa tussaramiko, annilangărput, okalluklutiglo: Kiname tava pidluartungorsinnaua? 26 Iesusible irssigei, okallugbigællugillo: Innungne tamanna ajornakau, Gudemele ajornartokangilak.

27 Petrusib tava akkia, okallugbigællugolo: Areina, uagut tamása kemmekivut malliklutillo; suna akkigissauarput? 28 Iesusible okarbigei: Illomut, okaupause, măna mallikausinga, tamarmik nutángorpætta, Innúblo Ernera ivksiauvingmine ussornartome ivksiaissapet, illivsesŏg ivksiaissaugiose ivksiautenne arkanek marlungne, ekkartóullugillo pissauesse Israelib kinguei, arkanek marluit ekkardlereet. 29 Innúblo iglone kattengutinneloneet, anguneloneet, arngneloneet, nulleloneet, kittornenneloneet, nautsévingneloneet kemmekunigit, attera pivlugo, tauna 100-nik piomárpok, innursúmiglo năissengitsomik kingorngursiomárlune. 30 Amerdlasórsuille siudleet, kingudlingussaput, kingudleello siudlingussaput.

KAP. XX.

Sennachvirsut nautsévingme; Iesuse okallukpok anniarsusiksaminik; Salomib ernængne tuksiupei.

(Evangelium am Sontag Septuagesima.)

Killaub nálegauviætta arssiga iglúb ittoa, udlárotok sennachvirsuksarsinniarlune nautsévingminut Weiniksalingmut. 2 Sennachvirsukselle akkoarángænne, anningaursamik attautsemik piomammattik udlok năulugo sennachvekollugit, aulartipei tava nautsévingminut Weiniksalingmut. 3 Udlúblo nællunærkota pingasungormet annigame, adlet tekkoei niuverbingmétuartut sulliæksakangitsut; 4 Okallugbigællugillo: Illivsesŏg aularitse nautsévingmut Weiniksalingmut; illuartomiglo akil-

leromárpause. 5 Aularput tava. Ama annigiok udlúb nællunærkota arbenengormet kollin-illoængormello, taimailiorlunelo. 6 Udlúble nællunærkota arkanengolermet, annigiok, adlello sulliæksakangitsut tikkinamigit, okallugbigei: Saog udlok nāulugo sullirsæksakarase terssanésinnarpise? 7 Akkiæt: Sennachvekorsirsokanginauta. Okarbigei tava: Illivsesōg aularitse nautsévingmut Weiniksalingmut, illuartomiglo akkiksamik piomárpose. 8 Unnungmelle, Weiniksaglúb nautséviúb nálegætta pársirsungortitane okarbiga: Sennachvirsut kákokit, akkillerlugillo; kingudleello siudliótillugit, siudlernut aglæt. 9 Udlub nællunærkota arkanengolermet sennachvekonekartut tava sakkomerput, tamarmiglo ingmikorlutik anningaursarsiput attautsemik. 10 Siudleelle tikkinamik, issumakarput, amerdlanerrúrsunnik pissæsugællutik; taukkoatōg ingmikórlutik anningaursarsiput attautsemik. 11 Tamattomingale pigamik, iglub ittoa okallorojugbigillerpæt. 12 Okalluklutiglo: Kingudleet okkoa udlúb illáinængoa sennachvirsut, uagutinullo nellereeksipettit, naug udlúb aktornarnera kiængneralo uagut attorikput. 13 Akkieile; taukkoalo illæt okarbiga: Ikkingutiga oma, akkillernerdlungilaukit. Anningaursamik attautsemik akkilleromaulutit okarama, akkoaringikingma? 14 Anningaursarsiet piuk, aularlutillo. Kingudleelle taukko illiktut akkilleromárpakka. 15 Issumamnigloneet piginnaungilanga pimnik? Tautordlukpit ajunginama? 16 Taima kingudleet siudlingussaput, siudleello kingudlingussaput Kákosimarsut amerdlakemætta, kennikelle ikkekaut. 17 (Iesuselo) Ierusalemmut aularpok, ajokærsukennelo arkanek marluk ingminut pisipei ingerdlatillutik arvkosinerme, okallugbigællugillo: 18 Atta, tekpauunga Ierusalemmut piogut, Innúblo Ernera pisitáussavok Pellessiunernut, aglekennik illissimarssunnullo, taukkoalo tokkotæksainængortissauæt. 19 Nællursunnullo pisissauæt, mittautigekollugo, ipperartorkollugolo, kikkiektortekollugolo senningarsomut, udlullo pingajuænne ama (tokkorsunnit) makkitsomáriok.

20 Taimane Zebedæusib kittorneisa arngnætta, ernængne illagællugik, ornikpa, pædlorbigællugolo sumik tuksiarbiga. 21 Appersorpalo: Sumik piomavit? Akkia: Ernekka okko marluk ivksiakoigik nálegauvingne, ardlæk tellerpikpit tungane, aipalo saumikpit tungane. 22 Iesusele akkivlune okarpok: Tuksiautisse nælloesse. Ermutsib imma immigæksara immersinnauvikko; koirsútiksamniglo koekoginnauvissik? Sápæk: Ap, piginnavoguk. 23 Tava okarbigipek: Ermutsib imma immigæksara immissægalloarpartik, koirsútiksamniglo koinekaromáriotik; tellerpimale tungane saumingmalo tungáne ivksiakorsinek, uanga pekkorsæksaringilara, Atátamale ivksiakorsei kissimik pissaput, 24 Kollille (ajokærsuket) tamanna tussaramiko, annærutillerpagik nukkareek okko. 25 Iesusible ingminut kákoei, okallugbigællugit: Nálegarsuit nunamétut nálegauniartartut illissimauesse, nálegaunerrúrsullo pirsarsóursaraut. 26 Illivsele taimaitokaissengilase; angnerrojomarsortarsele kivgarissauarse. 27 Nálegaunerrojomarsúblo kivgartorbigissauáse. 28 Sordlo Innúb Ernera pinginiok, innungnut kivgartorbigekollune, kivgartoriartorporle, innúrsusiminigle tunniursivlune amerdlasút annaursutiksænnik.

29 Ierichomillo annimætta, innuperksuit mallikpæt. 30 Attalo, tekpeetsuk arvkosinerme ivksiarsuk; Iesuselo sennerkotok tussaramiko, torklullapuk, okalluklutik: Nálegangá, Davib Ernera, nákittiguk. 31 Innuille auokarillerpagik, nippangerkollugik. Niblingārpugle, okalluklutiglo: Nálegangá, Davib Ernera, nákittiguk. 32 Iesuse tava unnillerpok, kákollugiglo appersorpek; Kannok illiorbigekovissik uamnut? 33 Akkiæk: Nálegak, tekpiksekollunuk. 34 Iesusiblo nákingārpek, irssikikullo aktorpek; erngerlutiglo tekpiksillerpuk, malliklugolo.

KAP. XXI.

Iesuse isserpok Ierusalemmut; nálekbingmétillune ajokærsoilune okallukpok.

(Evangelium am 1 Sontage des Advents, wie auch am Palm-Sontage.)

Ierusalemmullo padlilleramik, Betfagelo tikkillugo, orksũrsaliksamut kakkamut, ajokærsukængne marluk Iesusib aulartipek. 2 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut siunautingnétunnut, erngerlutiglo nerssút siutitók naipissauartik pittuksimarsok, nocharlo senniáne; pittussærlugik uamnut pisikik. 3 Tamannalo pivlugo sumik okarbiginekarutik, ima okaritik: Nálekab attoromarpek. Erngerlune tava aularkussapek illivtingnut. 4 Tamakkoale tamarmik taimailiput, Profetib okausee erkokollugit, imaitut: 5 Zionib pannia okaukissiuk, areit, Nálegaunerpit ornikpãtit piuangitsóvlune, nerssúmélunelo, nerssútiblo siutitúb nangmaktartúb nochætta kãnélune. 6 Ajokærsukæglo aularpuk, taimailiorlutiglo sordlo Iesusib pekkomattik; 7 Siutitórlo nocharlo pisipakik, annoramingniglo (nochak) kadlermarssuk, kãnut ingipok. 8 Innuille amerdlasórsuit annorarsettik issuipeit arvkotiksamut: adlelle orpeet aualekoteit kiblórpeit, arvkotiksamullo siaroarterpeit. 9 Innuperksuille siudlersortut mallingniktullo torklulaput, okalluklutik: Hosianna, Davib Ernera; Nálekab akkane tikkitsok ussornarsile! Hosianne kotsiksome. 10 Ierusalemmullo issermet, iglorperksuit innuit tamarmik pikkitorsoængorput, okalluklutiglo: Kina una. 11 Innuille okarput: Terssa Iesuse, Profete, Nazaremit Galilæamétomit pirsok. 12 Iesuse tava Gudib igloánut nálekbingmut isserpok, nálekbingmétullo niuvertartut pissirsullo tamása annisipei, anningaursenniglo tauseirsut illirsiveet, tingmirsenniglo Taubinnik niokutiglit ivksiauteit oppitillugit. 13 Okarbigeilo: Agleksimavok, igloga taigornekaissavok tuksiartarbingmik; illivsele

tokkotsivingortikikse. 14 Tekpeetsullo, tussiatullo nálekbingme orningmanne, tamása kaitsorsárpei. 15 Pellessiunerille, aglekennik illissimarsullo ussornartulliugei tekkogamikik; merdlertullo nálekbingme torklularsut, tussáramikik, ima okalluktut: Hosianna, Davib Ernera: kammaktorsoængorput. 16 Okarbigællugolo: Okkoa okauseet tussarpigit? Iesusib sápei: Ap. Attuaingisainarpisse, merdlertungoet milluktullo karneinit ussorutiksak illuarsarit? 17 Tava kemmekpei, iglorperksoarnillo anniok Betaniamut, terssanétuarlunelo.

18 Kaumelle ama iglorperksoarnut ingerdlatillune kălerpok. 19 Orpiglo Feigeliksak arvkoserngúb senniáne tekkogamiuk, ornikpa, pillutakarsinnartorlo tekkogamiuk, okarbiga: Mattoma kingorna paumakaissærluinaromárpotit. Orpiglo Feigeliksak tamanna erngerlune tokkolerpok. 20 Tamannalo ajokærsugeisa tekkogamiko, aijaisórput, okalluklutiglo: Orpik Feigeliksak kannog illivlune taima terssangainak tokkonæsuarpa? 21 Iesusible akkiei, okarbigællugillo: Illomut, okaupause, opersusekaruse nekkimannaselo, tava orpingmut Feigeliksamut kissienne taimailioinnaissengikalloarpose, kakkamulle omunga aglæt ima okaruse; terssanga kangattarit, immauvingmullo illingnik nakkarit, taimaissavok tava. 22 Tamásalo tuksiautivsinik piniartækese, operuse, pissauesse tava.

23 Nálekbingmut pimet, ajokærsoisillugolo, Pellessiunerit uttokaunerillo innungnétut ornikpæt, okalluklutiglo: Suub pirsaunеránik taimailiorpit? kialo tunniătit pirsaunermik taimaitomik? 24 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Uangatŏg appersoromauause okautsemik attautsemik, tamattominga okarbigigussinga, tava okarbigiomauausesŏg, suub pirsaunеránik taimailiorpunga. 25 Iohannesib koirsirsarnera sumit pirsok? Killangmilloneet innungnilloneet? Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Killangmit pirsok unnerutigo, okarbigissauătigut, saog operingikikse? 26 Innungnille pirsok unnerutigo, innuit tava erksigissauauvut; Iohannese merssa innuit tamarmik Profetiósugimarssuk. 27 Iesuse

tava akkiæt, okarlutiglo: Nælloarput. Okarbigei tava: Taimaitomik okarbigissengilausesŏg, suub pirsauneranik taimailiorpunga. 28 Kannorle issumavisse? Angut marlungnik ernekartok, taursoma ardlæk ornikpa, okarlunelo: Ernera, udlome sennachviartorit nautsévimnut Weiniksalingmut. 29 Taursomale sápa, okalluklunelo: Piomangilanga. Kingornale perkiksimilerame aularpok. 30 Aipalo ornikia, taimatŏg okallugbigællugolo. Taursomale akkia, okalluklunelo: Ap, Nálegak; aularanelo. 31 Okkoa ardlækit kia angume pekkorsa mallikpau? Akkiæt: Siudliúb. Iesusib okallugbigei: Illomut, okaupause; Tunnirsútinnik kattersoirsut uersartullo Gudib nálegauviánut issernauiakaut illivsenit. 32 Iohannesib ajokærsoriartorăse arvkotiksamik illuartomik, illivselo merssa operingikikse, tunnirsútinnigle kattersoirsut operæt. Umnillo tamanna illivse tekkogalloaraussiuk, taimaitorle perkiksiminginiose, ivkoa kingornættigut operissægikse. 33 Arssersóut adla tussarniarsiuk. Iglomut nálegáursong-étok, tauna nautsévilliorkorsigame Weiniksalingmik, ungalulerlugolo nautsévik, nunalo ittersælliorlugo nakkitaruserpa, kakkalliorlunelo, nautsévilliortunnullo attartortinamiuk, adlamut nunamut aularpok. 34 Paumello innerisimarsut kattersoiviæt nedliutillermet, kivgenne aulartipei nautsévilliortunnut, paumet piartorkollugit taukkonunga. 35 Nautsévilliortut tava kivgei tigueit, illæt unnattarlugo, ardlæk tokkollugo, pingajuællo ujarkennik millorpæt. 36 Ama kivget adlet, siudlernit amerdlanerrúrsut, aulartiniei; taukkotŏg taimailiorbigigieit. 37 Kingorna Erne taukkonunga aulartipa, okalluklunelo: Ernera iktorissauæt. 38 Nautsévilliortulle ernera tekkogamiko, ingmingnut okallukattigeekput: Terssa kingorngursirsuksak; kæ, tokkoniartigo, kingorngursækseilo uagutinut pisittigik. 39 Tiguæt tava, nautsévingmillo annisillugo tokkopæt. 40 Taimaitomik nautséviúb nálega tikkikune, nautsévilliortut taukko kannok pissauagit? 41 Akkiæt: Ajortulliartorsuit taukko tokkodláissauei, nautsévinelo nautsévilliortunnut adlen-

nut attartortillugo pissaua, taukkoa tunnissauæt paumennik, inneripetta. 42 Iesusible okarbigei: Agleket attuangisainarpissigik, imaitut: Ujarak, iglulliortut egitæt, issidliksængorlune ujarálerpok. Terssa Nalekab taimailirsa, ussornakauglo irssivtinut. 43 Taimaitomik okaupause: Gudib nálegauvianik arksárnekaissause, nællursunnullo tunniunekaissavok, paumeinik aitsirsunnut 44 Ujarkamullo mattomunga tútok, akkonaromárpok, nakkarbigirsanelo serkomilluinaissaua. 45 Pellessiunerillo Farisæerillo arssersóutei tussaramikik, mallugæt okautigigãtik. 46 Tiguniaralloarpæt tava, innuille erksigeit, Profetiósugimarssuk.

KAP. XXII.

Nálegaunerub erne nulliartipa; tunnirsútinnik Iesuse tunnekorsiok, ajokærsoiok tokkorsunnik umaromártunnik; inneitsimiglo angnermik; Kristusemiglo Davib Erneránik Nálegániglo.

Iesusiblo sápei, ama okallugbigilerlugit arssersóutinnik, ima okalluklune:

(Evangelium am 20. Sontag nach Trinit.)

2 Killaúb nálegauvia sordlo Nálegaunerúb erne nulliartika. 3 Kivgenne tava aulartipei, nulliareeksungortungnut nerriartorkattigeeksukset kákollugit; aggeromangilelle. 4 Ama kivget adlet aulartiniei, okalluklunelo: Nerriartorkattigeeksukset okarbigissigik; Atta, nerdliutiksakka pirsarærikka, umingmautikka, nerssútikkalo puelasút tokkonekarput, tamarmiglo pirsarærsimaput; nulliareeksæk nerrekattigiartorsigik. 5 Tamannale nachogæt aularlutiglo, illæt nautsévingminut, adlalo sennachviartorlune piok. 6 Illeisale tigueit kivgei, mitteklugillo tokkopeit. 7 Tamanna Nálegaunerúb tussaramiuk, kammaktorsoængorpok, sorssuktuksennelo aulartipei, tokkotsirsullo taukko nungutsartorkoei, iglorpeillo ikkoellektekollugit.

8 Kivgenne tava okallugbigei: Nulliareeksungortungnut nerdliutikset piarærsimagalloartut, nerriartorkosimarsulle kingakonakaut taukkonunga. 9 Taimaitomik arvkoserngit kattiternereenut aularitse, tamásalo kanningákesse nerriartorkogissigik nulliareeksængnut. 10 Kivget taukkoa tava arvkoserngit kattiternereenut aularput, kanningákettiglo tamása, kattersorpeit, ajortullo ajungitsullo, nerriveello tamása tettorkidlárpeit nerriartortut.

11 Kákosimarsut tava Nálegaunerúb tekkoiartorpei, terssanelo innuk tekkogamiuk arssútekangitsok. 12 Okarbiga: Assærsak oma, kannog illivlutit tamaunga isserpit, arssúllo attinnago? Niblingilarle tauna. 13 Kivgenne tava okarbigei Nálegaunerúb: Telliglo niuglo kellersorsigik, annisillugolo egissiuk tãrnerrúrsomut, terssane opitórsónek korssakotarnerlo-éssaput. 14 Kákosimagalloartut amerdlakemætta, kennikelle ikkekaut.

(Evangelium am 23. Sontag nach Trinit.)

15 Farisæerit tava okallugiartorkattigeelerput, kannog illivlutik okauseenik nappitiniaruklugo. 16 Tava ajokærsukettik, Herodesib innuktei illagitillugit, aulartipeit taursomunga, ima okallukollugit: Ajokærsoirsok, opernakersotit illissimauautigit, Gudemullo arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit siorirsakarnerlo; innungnik nellinginarsiorauit. 17 Taimaitomik okautigut, kannok issumavit? Kaisere tunnillugo tunnirsútinnik illuarpa, illuangilaloneet? 18 Iesusible pekkoserdlursusiæt illissimagamiuk, okarbigei: Illungersõngitsoseá, saog ursserpissinga? 19 Tekkollara anningaursak tunnirsútiksak. Anningaursak tava niptarpæt taursomunga. 20 Appersorpeilo: Kia arssinga, kialo okausee kolláne? 21 Akkiæt: Kaiserib. Okarbigei tava: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksánik, Gudelo, Gudib piksánik. 22 Tamanna tussaramiko, aijaisórput; kemmeklugolo aularput.

23 Udlok tauna, Sadduzærit ornikpæt, umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo. 24 Okallukput: Ajokærsoirsok,

Mosese ima okartok: Angut kittornakangitsok tokkopet, taursoma nullia tava nukkætta nulliarissaua, angejuminullo kinguæksiorlune pissavok. 25 Uagutinele nukkareet arbenek marlúrsut. Siudlek nulliarame tokkovok; kittornakanginamelo nulle kemmekka nukkaminut. 26 Taimalo aipætta, pingajuættalo, kesalo arbenek aipætta (pigigia). 27 Taukkoa tamarmik kingornættigut arngnaktōg tokkogiok. 28 Umarbingmele, taukkoa arbenek marluk ardlætta kia nulliarissaua? Tamarmik merssa pigisimagamiko. 29 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Tammakause, illa! aglekello nælloesse, Gudib ajugakangirsusialo (nælloarse). 30 Tokkorsunnit makkikunik, nulliaissengilelloneet uvinnissennatigloneet. 31 Tokkorsunnigle umaromártunnik attuaingilase, Gudib okallugbigimasse, ima okalluklune: 32 Abrahab Gudigānga, Isaakiblo Gudigānga, Iakublo Gudigānga? Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt. 33 Innuillo tamanna tussaramiko, ajokærsútei annilárutigeit.

(Evangelium am 18. Sontag nach Trinit.)

34 Farisæerille tussaramik, Sadduzæerit okausiksærotikei, attautsimut kattillerput. 35 Taukkoalo illætta aglekennik illissimarsúb, ursserpa, okalluklunelo: 36 Ajokærsoirsok, kannong-épa inneitsit angnek inneitsissinne? 37 Iesusible sápa: Gude Náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, issumangniglo tamannik. 38 Terssa pirsariakarnek angnerlo inneitsit. 39 Aipatōg tamattomatun-éniok, imaitok: Innukattit illiktut assaissauet. 40 Inneitsingnut makkonunga marlungnut inneitsissit tamarmik illageeksimaput, Profetillo aglegeit.

41 Farisæerille kattissimamætta, Iesusib appersorpei, 42 Okalluklunelo: Kannok issumavisse Kristusemik? Kia ernera? Akkiæt: Davib. 43 Okarbigei: Kannongme tava Davib annernekut tairsarau Nálekaminik? ima okarame: 44 Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpingma tungánut ingitit, kingarsartittit illissinnagit, issikauvit tungmagækseinut. 45 Davib tava

tairsarigamiuk Nálekaminik kannongme ernerau? 46 Tamarmik tava akkinek ajorluinarpæt, udlúblo tamattoma kingorna tamarmiktōg appersornek sapperiæt.

KAP. XXIII.

Farisæerit, aglekennik illissimarsullo, pekkoserdluktut, Ierusalemiullo kujangitsorsuit Iesusib allieisutigællugillo auokaridlárpei.

Iesusib tava innuillo ajokærsukennelo okallugbigillerpei. 2 Okalluklunelo: Mosesib ivksiautáne aglekennik illissimarsut Farisæeritlo ivksiarsaraut. 3 Taimaitomik taukkoa attuakorseit illivsenut tamása náleklugillo mallingniarsigik, sullirseille mallissengilesse. Okallukalloarput taimailioratiglo. 4 Erksugæksennigle okumeitsunnik erksuksaungitsunniglo kellersoirsaraut, innuillo tueenut illivlugit pirsareit, nangminerle aktoromannagit arksængmik attautsemigloneet. 5 Sullirsettigle tamása pirsareit innungnut tekkokollutik. Erkairsæksamingnik aglekbigirsettik silliktorsoængortitareit, annorarsamiglo killungauteit angesórsoængortillugit. 6 Nerrirsarángamik, kattisimauveenétarangamiglo sædliojomaulutik ingitsomarsaraut. 7 Niuverbingmétarángamiglo sikkivigekorsaraut nálekonermik, innungnullo taikollutik, Rabbimik. 8 Illivsele taikussengilase Rabbimik; attauseenak ajokærsortigigaussiuk, Kristuse; illivsele tamause kattengutigeekpose. 9 Nunamétorlo kinaloneet taigussengilarse Atátamik; attauseenak Atátagigaussiuk, killangmétok. 10 Taikussengilaselo ajokærsoirsunnik; attauseenak ajokærsortigigaussiuk, Kristuse. 11 Ardlarse angnek kivgarissauarse. 12 Merssa ingminik nangminek nálengnartiniartok nalengnartinekaissengilak ingminiglo nangminek nálengnartiniængitsok nálengnartinekaissavok. 13 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo illungersōngitsut! Killaub nalegauvia parnārsaraussiuk innuit isserkon-

nagit; illivse ississengilase, isseromarsullo isserkongilesse. 14 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo illungersõngitsut! Uidlarnerit peet nungutarangaussigik, tekkisúnniglo tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerpesse; taimaitomik pidlángãrnekaissause. 15 Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut illungersõngitsut! nunakullo immakullo aularsarángause, illasiniarluse attautsemik Iudekattiksauvsinik; illagippasselo, tãrtomut kittornængortitarárse, illivsenit ajungãrkollugo marloriarlugo. 16 Erkanak okkorse, tekpeetsut tessioirsut! okararause: Gudib igloanik angernerdluktok, sũngilak tamanna; nálekbiúble (Gudib igloætta) Goldiánik angernerdluktok, pirsóvok tauna. 17 Siorngærotorsuit tekpeetsoseá! suna angnerrova, Golde, nálekbigloneet, ivlernartitsirsok Goldemik? 18 Altaremik (tunnirsirsarbingmik) angernerdluktok, sũngilak tamanna; tunnirsúmigle, kãnétomik, angernerdluktok, pirsóvok tauna. 19 Siorngærotorsuit tekpeetsoseá! suname angnerrova, tunnirsút, Altareloneet, ivlernartitsirsok tunnirsúmik? 20 Taimaitomik Altaremik angernerdluktok, angernerdlukpok tamattominga, kãnétullo tamása tappuniei. 21 Nálekbingmiglo angernerdluktok angernerdlukpok tamattominga, taursomalo innua tappunia. 22 Killangmiglo angernerdluktok, angernerdlukpok Gudib ivksiauviánik, kãnélo ivksiarsok tappunia. 23 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerillo, illungersõngitsut! Minzelo, Tillelo, Kimmelo tunniutaraussigik kollinginnik: inneitsissille pirsariakarnerrúrsut assiginnarpesse, imaitut: illuarnek, nákiningnerlo, opernerlo. Tamakko piniaissægisse, ivkole ipperarnagit. 24 Okkorse tekpeetsut tessioirsut, ippernet kinnerirsarigaussigik, Kameelille érsarlugit. 25 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut Farisæerille, illungersõngitsut! ermutsillo, pogutello kãissigut kebleriksaraussigik, illuille ullibkarput piomatónermik nerriomavellarnermiglo. 26 Farisæere tekpeetsongoma! ermutsiblo pogutablo illugik sellikadlarkik, kægiglo kebleriksungorkollugik. 27 Erkanak ok-

korse, aglekennik illissimarsut, Farisæerillo illungersõngitsut! illivertut kallipaksimarsuttun-énause, taukkoa pinnersũrsaralloarput sillatimikut illumikullo merssa ullibkarsimaput tokkorsut saurninnik, mingungnartunniglo tamannik. 28 Taimainiosesõg illivse, kãuvsigut illuartũrsaralloarpose innuit tekkoǽnne, illuvsigulle ullibkarpose pekkosersónermik illueitsorsoarniglo. 29 Erkanak okkorse, aglekennik illissimarsut, Farisæerillo illungersõngitsut! Profetit illergveet sennachvirsaraussigik, illuartulle illergveet pinnersárlugit. 30 Okallukluselo: Angæjokáuvut siudlivut innukattigigalloarutigik, illagiomaissengikalloarivut Profetit auit koilugit. 31 Taima illivse nangminek nællunǽrparse tamanna, Profetinnik tokkotsirsut kittornarigãse. 32 Kæ, illivsesõg siudlivse oktúteit ullibkártinniarsigik. 33 Pullaterirset kugluiararsuiná, kannog illivluse anniængãrbik nãissengitsok kemmãratigissauvissiuk?

34 Taimaitomik, atta, illivsenut aulartipakka Profetillo, illissimarsullo, aglekennik illissimarsullo, taukkoale illeit tokkotsomárpesse, kerssungmullo senningarsomut kikkiektorlugit, illeillo kattisimauvivsine ipperartoromárpesse, mallidlárlugillo iglorperksoarnit ama iglorperksoarnut adlennut; 35 Illuartut auisa tamarmik tikkekolluse, nunamut koirset, illuartúb Abelib áuanit, Zachariasib áuanut aglæt, Barachiasib ernerǽtta, tokkotauvse nálekbiúb Altariblo akkornǽngne. 36 Illomut, okaupause, tamakko tamása pivlugit ekkardlereet okkoa akkinekangãissaput. 37 Ierusalemmiut, Ierusalemmiuná, Profetinnik tokkotsirsut, millorlugillo ujarkennik illivsenut aulartitet! kittornesse kabsersoarnik kattersoromagalloarikka, sordlo arngnauvirsab katterkorsarei piarkenne ésarkominut? piomangitsosele. 38 Atta, iglurse innuǽrotissavok. 39 Merssa okaupause: Mattoma kingorna tekkussengilausinga, ima okartinnase: Ussornarsile Nálekab akkáne tikkitsok.

KAP. XXIV.

Ierusalemmiut asserorbiksænnik; udlullo nãgatiksænnik ekkartoivingmiglo Iesuse okallukpok.

Iesuselo nalekbingmit annimet, ajokærsugeisa ornikpæt tekkotitsomaulugo nálekbiúb senneinik. 2 Iesusible okarbigei: Tamása makko tekkogalloarpissigik? Illomut, okaupause: Ujarket terssanétut tamarmik asserorluinaissaput kallereeksokaissennatiglo. 3 Orksũrsaliksame kakkame ivksiaumet ajokærsugeisa kissimik ornikpæt, okalluklutiglo: Okarbigittigut, kakkugo tamakkoa tamarmik taimailissapet; sunalo nællunærkotáussaua tikkibiksarnik, sillarsúblo nãgatiksánik? 4 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. 5 Amerdlasút merssa tikkiussamætta, attera atterirsũrsarlugo, okalluklutiglo: Kristusióvunga; amerdlasúllo tammartissaueit. 6 Sorssungniartunnik, sorssuktullo nippersuinnik tussaromárpose; erksissarunnasele. Tamakkoa tamarmik taimailigadlaissaput, nãgatiksarle nedliunauiængikadlarpok. 7 Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut; tokkonartomiglo perdlukaissavok, nunab pee akkisórsoængussaput, tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput. 8 Tamerssa aitsait nagliungnartúb aulakautiksa. 9 Tamanna nedliupet, nagliungnartorsoarmut pisissauãse, tokkotsomárpãselo, Innuillo tamarsoarmik umigissauãse, attera pivlugo. 10 Tava amerdlasút mammiasaissaput, ingmingnullo unnerluktaukattigeessaput, ingmingnullo umigirsautissaput. 11 Profetiókosersullo amerdlasút sakkomeromárput, amerdlasúllo seglokittaissaueit. 12 Illueitsulliarnerlo sualukpellálissammet, amerdlasút assænigungnæissaput. 13 Nãgatiksamulle aulaiængersok pidluartungoromárpok. 14 Nálegauvingmiglo okautsit tussarnersut okautáussaput nunarsoarme tamanne, innuit tamarmik nællojungnærutiksænnik; kingorna tava nãgatiksak nedliussavok.

(Evangelium am 25. Sontag nach Trinit.)

15 Taimaitomik, erksinartok nungutsivik, Profetib Danielib okautigirsa, ivlernartome innermétog-og, tekkogussiuk, (Aglekennik okkoninga attuairsúb nalekluarligit.) 16 Tava Iudit nunænnétut kemmălit kakkennut. 17 Iglúblo kănétok akkaissengilak, sumik aikleromaulune iglominit. 18 Nautsévingmétorlo uttissengilak, annorarsenne piartoromaulugit. 19 Erkanarle nărtóursut milluktitsirsullo, udlut taukkoa nedliupætta. 20 Tuksiaritsele kemmăkonnase okkiome Sabbatemeloneet. 21 Nedliupelle tamanna, nagliungnartorsoakaissavok, nellekangitsomik sillarsúb aulakautanit tamannalo tikkillugo, kingornalo taimaitokaissenginiok. 22 Udlullo taivkoa ikkiglisinekangipætta, innuk attauserloneet annaunekaissengilak; kennikelle pivlugit udlut taivkoa ikkiglisinekaissaput. 23 Tamannalo nedliupet, ima okarbiginekaruse: Areit, Kristuse terssanépok, ikkanéloneet: operissengilarsele tamanna. 24 Merssa Kristusiókosersut, Profetiókosersullo sakkomeromármætta, nællunærkorsarniglo ussornartorsoarniglo piniaissaput, kennikello aglæt tammartissægalloareit (ajornængikalloarpætta). 25 Atta, makkoninga okaukadlarivse. 26 Taimaitomik ima okarbigissappasse: Atta, innukajuitsomépok; annissarunase; imaloneet; Atta, innemépok; operissarunnassiuk tamanna. 27 Sordlo ingnădlengnersoak páuanga pirsarau, sammungalo ingnădlegiartarlune; taimaitsomáriok Innúb Ernerætta tikkibiksa. 28 Sillolingmulle nektoraglit kattitaraut. 29 Udlulle taivkoa nagliungnartut kingornættigut sekkinek anningarlo kaumajungnæissapuk, udlorirsello nakkaromárput killangmit, Killaúblo pirsauneree aulajomárput. 30 Tavainarlo Innúb Ernerætta nallunærkota tekkuksáussavok killangme. Innuillo nunamétut tamarsoarmik kenualeiomárput, Innúblo Ernera tava tekkussauæt killaúb nuieine akkartok, pirsarsóursok ussornartorsóvlunelo. 31 Engelinne tava aulartissauei kardlortaursoarnik nippitórsoarnik; taukkoalo kattersoromárpeit kennigei annorinnit sissamænnit, killaúb issoánit

issoánut aipánut. 32 Orpik Feigeliksak illiniarbigissiuk arssersóumik; taursoma aualekotei ivsekalerángætta pillutakalerángættalo, tava aursak padlillersok illissimauarse. 33 Taimatōg tamakko tamása pillersut tekkogussigik, tava padlillersok illissimaissauarse. 34 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, makkoa tammarmik nāmaksissinnagit. 35 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunanieissengilet. 36 Udluksamigle taivrsominga, nællunærkotániglo illissimarsokangilak, Engelilloneet killangmétut illissimangilæt; Atátamale kissime nællungila. 37 Sórdlole Noa innútillugoétok, taimaitsomárioktōg Innúb Ernerætta tikkibiksa. 38 Sórdlolo udlunne taivkonane, ullersúb siornagut, étut, taimane nerriput immerlutiglo, nulliarput uvinniklutiglo, udlok tauna tikkillugo, Noab isserbia umiarsoarmut; 39 Assiginnarpællo, ullersúb tava kanningārpei, tamásalo nungulluinnarlugit; taimaitsomárioktōg Innúb Ernerætta tikkibiksa. 40 Tamanna nedliupet, angutik marluk nautsévingmékattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 41 Arngnæk marluk kauitsekattigeessapuk, ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 42 Taimaitomik pigáritse; Nálegauvse tikkibiksa nællogaussiuk. 43 Tamannale illissimaissauarse: Tigliktub tigligiartorbia iglúb inuætta nællungikuniuk, pigáissægalloarpok, iglominullo issertinauærsarlugo. 44 Taimaitomik illivsesōg piginnángoritse; Innúb Ernera tikkissammet nerriuktinnase. 45 Kiname tava illomorluno sillakarlunelo kivgauá, nálegætta kivgaminut pársirsungortita, taursomunga kivgenne tunnekogamigit pikselnik, nerriviæt nedliutilleránget? 46 Kivgak tauna pidluarpok, taimailiortok nálekame tikkippanne. 47 Illomut, okaupause: Piminut tamannut pisissaua. 48 Kivgapillugle àdla umamigut okarpet, nálegara sulle tikkinauiengikadlarpok; 49 Kivgakattinnelo unnattalerpei, nerrivlunelo immerlunelo immerajuktut illagællugit. 50 Kivgab taursoma nálegá tava tikkissavok, udlok tauna nerriugingipane, udlublo nællunærkoláne, nællursáne:

51 Pidláissauá tava, illungersõngitsunnullo illagitillugo akkiniaissaua. Terssane opitórsóvlutiglo korsakotaissaput.

KAP. XXV.

Arssersóut niviarsiennik kollinnik; kivgenniglo tunninekartunnik párekorsamik; ekkartoivingmiglo.

(Evangelium am 27. Sontag nach Trinit.)

Tamanna nedliupet, killaúb nálegauvia taimaitsomárpok, sórdlo niviarsiet kollit, taukkoa kodlelirsarlutik uviksak niobiorlugo annivigæt. 2 Taukkoale tedlimæt illissimangitsut, tedlimællo illissimarsut. 3 Illissimangitsut kodlelirsaralloarput, iginerursirsangilelle. 4 Illissimarsulle pogutamingnè iginerutekarlutiglo kodlelirsarput. 5 Uviksarle mullumet tamarmik uerngalerput sinnilerlutiglo. 6 Unnuarle ketterarmet nippersoakalerpok imænna: Atta, uviksak aggerpok; niobiorlugo annivigissiuk. 7 Tava niviarsiet taukkoa tamarmik makkiput, kodlesiglo illuarsárniarlugit. 8 Illissimangitsulle okarput illissimarsunnut: Iginerutivsinik tunnissigut, kodlevut kammilermætta. 9 Illissimarsut tava akkieit: Nãgale; ammigarkennavok uagutinullo illivsenullo. Niuvertunnulle pissiniariartoritse piksauvsinik nangminek. 10 Pissiniariartortillugille uviksak tikkipok; piginángorsimarsullo illagællugo isserput igloánut nerriartorlutik, mattolo parnãrpæt. 11 Kingornagulle niviarsiet ivkoa adlet tikkiniputtõg, okalluklutiglo: Nálegak, Nálegak, mattuærbigittigut. 12 Akkieile, okalluklunelo: Illomut okaupause; illissaringilause. 13 Taimaitomik pigáritse; udlorloneet udlúblo nællunærkotaloneet nællogaussiuk, Innúb Ernerætta tikkibiksá.

14 Taimaissavok, sordlo angutib nunamut adlamut aularomarsúb, kivgenne kákoei, perkotinnelo tunniullugit taukkonunga; 15 Illællo tunnia anningaursautinnik tedlimannik, aipalo marlungnik, pingajuællo attautsemik, peet nápartorlugit.

16 Tedlimannik anningaursautinnik pirssok tava aularpok, niokutiginiaramigillo, tedlimannik adlennik anningaursautingnik illauei. 17 Taimatōg marlungnik anningaursautingnik pirsúb, illaugipektōg marlungnik adlængnik. 18 Attauseenarmigle pirsub nuna ittersællioriartorpa, nálekamelo anningaursautá irssertorlugo. 19 Mattoma kingunersoa kivget okkoa nálegæt tikkipok, kiglissioromaulugit. 20 Tava sakkomerpok tedlimannik anningaursautinnik pirssok, adlenniglo anningaursautinnik tedlimannik neksarlune okallukpok: Nálegak, anningaursautinnik tedlimannik tunnigingma; areit, adlennik tedlimannik anningaursautinnik illauakka. 21 Nálegætta tava okarbiga: Kujanak, issumagiksotit illomortotillo kivgak, kabsingoennut illomortotit; amerdlasórsoarnut pissitsomárpaukit, nálekauvit tipeitsugbiánut isserit. 22 Tava sakkomerioktōg marlungnik anningaursautingnik pirssok, okalluklunelo: Nálegak, marlungnik anningaursautingnik tunnigingma; areit, adlængnik marlungnik illauækka. 23 Nálegætta okarbiga: Kujanak, issumagiksotit illomortotillo kivgak, kabsingoennut illomortotit; amerdlasórsoarnut pisitsomárpaukit, nálekauvit tipeitsugbiánut isserit. 24 Kesa sakkomerioktōg attautsemik anningaursaumik pirsok, okalluklunelo: Nálegak, illissimagivkit, sioranárlutit angutáursógauit, kiblóirsarauillo siaroartengisarnik, kattersoirsarauillo illingisarnik. 25 Sioravlungalo anningaursautit nunamut irssertoriartoriga. Areit, peet piuk. 26 Nálegættale akkia, okallugbigællugolo: Ajortotit erkéiasuktotillo kivgak, illissimagingma, kiblóirsartunga siaroartengisamnik, kattersoilungalo illingisamnik; 27 Taimaitomik anningaursautiga tunniussægalloarit anningaursennik taurséirsunnut, tikkikumalo, piga tava pekajariga adlamik illænekartok. 28 Taimaitomik anningaursaumik arksársiuk, kollinniglo anningaursautelik tunnissiuk tamattominga. 29 Pekkartok sumik, tunninekaissammet, pekkangãrkollugo, pakkangitsorle arksárnekaissavoktōg piminik. 30 Kivgarlo attungitsok egissiuk tãrnerrúrsomut, terssane opitórsóvlutiglo korsakotaissaput.

(Evangelium am 26. Sontag nach Trinit.)

31 Innúble Ernera ussornarsusimine tikkikune, Engelillo ajungitsut tamása illagællugit, tava ivksiaissavok ivksiauvingmine ussornartome; 32 Innuillo tamarluinarsoarmik kénætta sáne kattisimaissaput. Auiksartissauei tava, sórdlo pársirsúb sauet arngnet auiksártitarei angursoarnit. 33 Sauello tellerpingme tungánut pisissauei, angursuillo saumingme tungánut. 34 Nálegaunerúb tava tellerpingme tungánétut ima okarbigissauei: Káisitse, Atátama tængekartitei, nálegauvik kingorngursarissiuk illivsenut piginángorsægáursok sillarsúb aulakautánit. 35 Kăktunga, nerrisikivsinga. Immerosuktunga, immikivsinga. Tikkeraursunga, sinniktarkogivsinga. 36 Tammakangitsunga, annorartartikivsinga. Napparsimarsunga, tikkerarivsinga. Parnărsimauvingmétunga, ornikivsinga. 37 Illuartut tava akkissauæt, okarlutiglo: Nálegak, kanga kăktotit tekkogivtigit, nerdlerlutillo? Immerosuktillutilloneet, immikivtigit? 38 Kanga tikkeraursotit tekkogivtigit, sinniktarkollutillo? Tammakangisillutilloneet, annorartartikivtigit? 39 Kanga tekkogivtigit napparsimarsotit parnărsimauvingmétotilloneet, ornikivtigit? 40 Nálegaunerúb tava akkissauei, okallugbigællugillo: Illomut, okaupause: Okkoa kattengutima mingningoæt sumik pigikse, tamattominga uanga pigivsinga. 41 Saumingme tunganétuttŏg tava okarbigissauei: Arksoarnartorsuit uamnit aularitse ingnermut kammissengitsomut, pig-innángorsársimarsomut tornársungmut Engeleenullo. 42 Kăktunga, nerdlingikivsinga. Immerosuktunga, immingikivsinga. 43 Tikkeraursunga, sinniktarkongikivsinga. Tammakangitsunga, annorartartingikivsinga. Napparsimarsunga parnărsimauvingmétungalo, orningikivsinga. 44 Tava taukkoatŏg akkiomáriæt, okalluklutiglo: Nálegak, kanga tekkogivtigit kăktillutit, immerosuktillutilloneet, tikkerartillutilloneet, tammakangisillutilloneet, napparsimatillutilloneet, parnărsimauvingmétillutilloneet, kivgartorbiginnatillo? 45 Akkissauei tava, okalluklunelo: Illomut, okaupause; okkoa mingningoæt sumik

pingikikse, tamattominga uanga pingikivsingatŏg. 46 Tava taukkoa annernartorsoarmut sorajuitsomut pissaput; illuartulle innursúmut năksaungitsomut.

KAP. XXVI.

Iesuse tenninekartok; Communionekartitsiok; aungmik kiæguktok nautsévingme; kingarsorteisa tiguæt aularuługolo Kaifasemut; Petrusib missiutigá.

Okautsinnelo tamakko tamása Iesusib năgamigit, ajokærsukenne okallugbigei: 2 Illissimauarse, udluk marluk năpennik, anniviksiussaput; tava Innúb Ernera pisitáussavok kikkiektugáussevlune kerssungmut senningarsomut.

3 Taimane pellessiunerit, aglekennik illissimarsullo, innuillo uttokaunereet kattillerput, Pellessiunerúb, Kaifasemik attiglúb, iglorsoánut: 4 Okallukattigeekpullo, kannok pekkoserdluklutik Iesuse tigujomaulugo tokkotsuklugolo. 5 Okarpulle: Udlorsiortilluta pissarunnago, innuit pikkitorsoængorkonnagit. 6 Iesuselo Bethaniamétillugo, Simob puppiksógalloab igloáne: 7 Arngnab ornikpá, ermutsirsarlune tarnutiksamik akkisŏmik immalingmik; tamannalo koia niakoánut, nerrivingme ivksiautillugo. 8 Tamannale ajokærsgeisa tekkogamiko, illuaringilæt, okalluklutiglo: Saog tamanna koinerdlukpá? 9 Tarnutiksak una tunnisimagune akkillernekaissægalloartok anningaursaperksoarnik, tunnirsútiksennik peetsunnut. 10 Tamannale Iesusib tussaramiuk, okarbigei: Arngnak una saog allieisuktipissiuk? Ajungitsomik pimmanga. 11 Nungulluse peetsunnik illakartuinarpose, uangale neijortuinaissengilause (timimnik). 12 Tarnutiksak una timimnut koigamiuk, tennikadlarpănga, illivermut illirsáussægama. 13 Illomut, okaupause: Okautsit tussarnersut okkoa okautáussappætta sillarsoarme tamanne taunatŏg okautáussaugiok, kannongétomik pigănga erkailugo. 14 Tava arkanek marluk

illæt, Iudase Ischariotemik attelik, pellessiunernut aularpok. 15 Okalluklunelo: Sumik tunniomauvissinga? Illivsenut pisitsomárpara. Anningaursennik 30-nik tunniomaulugo unnerput tava. 16 Mattomalo kingorna taukkonunga pisiniællerpá, nautsorsoilune.

17 Sérnakangitsunnigle timmiursartorleramik, udlorme siudlerme ajokærsuket Iesuse ornikpæt, appersorlugolo: Sumut opellungarsáiartorkovissigut anniviksiutiksamik sauarkamik nekkiksarnik? 18 Okarpok: Iglorperksoarnut aularluse innuk orniksiuk, okarbigællugolo: Ajokærsoirsúb ima okaukoátit, piviksara nedliumet, illingne anniviksioromárpunga ajokærsukakka illagællugit. 19 Ajokærsukello taimailiorput sórdlo Iesusib okaumattik, anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsarpæt. 20 Unnulermello nerrivingmut ingipok, arkanek marluk illagællugit. 21 Nerrisillutiglo, okarpok: Illomut, okaupause, illauvse pisitsomárpãnga. 22 Allieisungãlerput tava, ingmikórlutiglo kingudlereeklutik appersólerpæt: Nálegak, uangáunerpunga? 23 Akkiei, okalluklunelo: Pogutamut missuksekama pisitsomárpãnga. 24 Innúb Ernera pisitáussavongme, sordlo taursominga agleksimamet; erkanarle innuk tauna, Innúb Erneránik pisitsirsok. Innungmut taursomunga ajunginerrogalloarpok innungungikune. 25 Tava Iudasib, pisitsirsætta akkia, okalluklunelo: Uangáunerpunga, Rabbi? Sápá okalluklune: Okarauit taivnávotimme. 26 Nerrisillutigle, timmiursak Iesusib tigua, kujavlunelo augorpá, ajokærsukaminullo tunniullugo, okalluklunelo: Tigullugolo nerrissiuk; terssa timmiga. 27 Ermusektõg tigugia, kujavlunelo tamattominga tunniei, okalluklunelo: Tamause terssanga immeritse; 28 Terssa áuga, Testamentitáb áuá, amerdlasórsuit pivlugit koirsok, ajortoærursutiksænnik. 29 Okaupause: Mattoma kingorna immissæissaunga Weiniksaglúb orpiúb tungoánik, udlok tauna nedliutinnago, immerkissægiga illagælluse Atátama nálegauviáne.

30 Tuksiautillo ussorutit attoræramikik, anniput orksũrsaliksamut kakkamut. 31 Tava Iesusib okarbigei: Unnuak

tamanna tamause mammiasutigiomárpausinga. Agleksimamet: Párṣirsok unnataissauara, sauarpáille siamartissaput. 32 Makkikumale (tokkorsunnit) siudlerissauausinga Galilæamut. 33 Petrusible sápa, okallugbigællugolo: Tamarmigloneet mammiasutigigalloarpattit, uanga mammiasutigiomangilluinarpaukit. 34 Iesusible okarbiga: Illomut, okaupaukit; unnuak tamanna tingmirset angutiviæ̈t kardlortinnago misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 35 Petrusib okarbiga: Tokkokattigissægukilloneet, misserratigiomangilaukit. Taimatõg ajokærsuket tamarmik okariput.

36 Illagællugit tava Iesusib ungalusimarsok ornikpa, Gethsémanemik attelik, ajokærsukennelo okarbigei: Terssunga ingititse, taivkunga tuksiariartortillunga. 37 Petruselo, Zebedæusiblo ernerǽk ingminut pisipei, allieisulerlunelo koksellangãlerpok. 38 Iesusib tava okarbigei: Tarniga allieisungãrkau tokkomut aglæt; terssanétuarluselo pigárkattigissinga. 39 Kannitomullo aularlune, nunamut pædlorpok, tuksiarlunelo okarpok: Atátaga, ajornængipet, ermusek una uamnit pǽrle; piomarsamnigle pinnek, pekkorselle pille. 40 Ajokærsukennelo ornikamigit, sinniktut tikkipei, Petruselo okarbiga: Killængoamigloneet pigárkattigiginnaungilissinga? 41 Pigárluselo tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase. Annernek pillerigalloarpok, uinnigle ajulerpok. 42 Aipæksánik ama tuksiariartoriok, okalluklunelo: Atátaga, ajornarpet, ermusek una uamnit pǽrkollugo, immingikadlaruvne; tava pekkorset pille. 43 Utteramelo, ama sinniktut tikkiniei, uerngarnermillo uisanek ajormætta. 44 Kemmeklugillo, pingajuksánik ama tuksiariartoriok, okautsinnelo okauserekiklugit. 45 Tava ajokærsukenne tikkipei, okallugbigællugillo: Mãnakut aglæt sinnikomauluselo kassuérsaromavisse? Atta, nedliusimavok, Innúb Ernera pissitáussavok ajortulliartut arkseinut. 46 Makkilluselo aularta; areit, tamãnépok uamnik pisitsirsok.

47 Sullelo taima okalluktillugo, atta, Iudase, arkanek marluk illǽt tikkillerpok, illagællugillo innuperksuit; pænnalir-

sartut, pappilirsartullo, (kerssungnik) taukkoa pirsut Pellessiunernit innuillo uttokaunereenit. 48 Pisitsirsúblo nællunærkumik illissimatillugit ajokærsorei, ima okalluklune: Kunnigæksara, taunajomárpok, tauna tigussiuk. 49 Erngerlugo tava Iesuse ornikpa, okalluklunelo: Rabbi, pidluarkonarsekeet; kunnikpa tava. 50 Iesusible okarbiga: Ikkingutiga, saog tikkiupit? Tava Iesuse ornikpæt, tigullugolo. 51 Attalo, Iesusib neijorteisa illæta pænnane, ammua, pellessiunerúblo kivga pænnaua, siutárlugolo. 52 Iesusib tava okarbiga: Pænnet mangugúk innanut; merssa pænnamik attorniartok tokkotáussavok pænnamik. 53 Issumakarnerpilloneet, Atátamnut tuksiarsinnaungitsugællunga, tunnekollunga Engelerperksoarnik. 12 Legionennit amerdlanernik? 54 Kannorle tava agleket erkussapet? Mãna taimaissavok. 55 Taimane innuperksuit okko Iesusib okarbigei: Sórdlo innungmik tokkotsirsomut annirsose, pænnalirsarluselo, pappilirsarluselo tiguniarlunga; udlut nungullugit merssa neijorivse, nálekbingmelo ajokærsoilunga, tigungilausingale. 56 Tamakkoale tamarmik taimaisersimaput, Profetit aglegeit erkokollugit. Tava ajokærsuket tamarmik kemmekpæt, kemmăulutiglo. 57 Iesusemigle tigussirsut, Pellessiunermut Kaifasemut pisipæt, terssunga aglekennik illissimarsut uttokaunerillo kattisimarsut. 58 Petrusible mallikpa kingornánit, pellessiunerúb iglorsoa tikkillugo, isserlunelo, kivgello akkornænnut ingipok, kannok pissægæt tekkojomaulugo. 59 Pellessiunerille uttokaunerillo, kiglissioirsullo tamarmik seglutiksarsiorput Iesusemut, tokkotsuklugo; 60 Sumigle nervsangilet. Umnillo amerdlasút sakkomersut okautiginerdlukpæt seglóvlutik, sulle tamerssa nervsangilet. Késa seglutórsoæk marluk sakkomerpuk. 61 Okalluklutiglo: Una okartok, Gudib igloa asserorsinnauara, udlullo pingasut sennakiklugo. 62 Pellessiunerúb tava nækkoilune okarbiga: Akkiniængilatit, tamakko pivlugit, passimmattit taukkoa? 63 Iesusele niblingilak. Pellessiunerúb tava sápa, okarbigællugolo: Tokkosuitsúb Gudib kénæt sáne

appersorpaukit, okarbigekogauta, Kristusióguit, Gudib Ernera. 64 Iesusib okarbiga: Okarauit taivnávungame. Okaupausele: Mattoma kingorna Innúb Ernera tekkussauarse ivksiarsok pirsaunerúb tellerpiætta tungáne, killaúblo nuieine erssersok. 65 Pellessiunerub tava annorarsenne alliktulerpei, okalluklunelo: Gude mitteká sumik adlamik tava nællunærsitariakarnerpogut? Atta, mãna Gude mitteká tussarsimauarse. 66 Kannok issumavisse? Akkiæt, okarlutiglo: Tokkotæksainávok. 67 Kéna tava ketserarpæt, tigluklugolo piæt. Illeisale kénagut erksãrpæt. 68 Okalluklutiglo: Kristeá, okarbigælluta erkoniaruk, illingnik erksãrsirsok kina?

69 Petrusele takkammane ungalut illuænne ivksiarsok. Kivgab arngnab tava ornikpa, okalluklunelo: Idlillo Iesusib Galilæamiúb aiparigiãtittõg. 70 Missiarporle, tamása tussartillugit, okalluklunelo: Okautsissit nælloakka. 71 Annimello, arngnab adlab tekkoa, neijortunnullo okarpok: Unatõg Iesusib Nazaremiúb illagigia. 72 Missiariok ama, okauserluklune pimiok: Innuk tauna illissaringilara. 73 Terssugutsiængormello terssanétuartut ornigukput, Petruselo okarbigæt: Illomut, idlitsõg taukkoa illagigiãtit, okautsivit merssa nællunæjarpátit. 74 Tava pillerpok ingminik angernerdluklune, okauserlulerlunelo: Innuk tauna illissaringilara. Tavainarlo tingmiret angutiviæt kardlorpok. 75 Iesusib okausee Petrusib tava erkaiei, ima okarbigimanne: Tingmirset angutiviæt kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. Annivlunelo tava kéjangãrpok.

KAP. XXVII.

Iesuse pisipæt Pilatusemut; taursomunga ekkartóunekarpok, anniartinekarlunelo kikkiektornekarpok; tokkomet ussornartut pirsarput; illivermut illinekarpok.

Kaumalermelle Pellessiunerit innuillo uttokaunereet tamarmik kattillerlutik okallukattigeekput Iesuse pivlugo, tokkotsomaulugo.

2 Kellersorlugolo aularupæt, nunablo nálegánut, Pontiuse Pilatusemut, tunniupæt. 3 Iudasible pisitsirsætta tekkogamiuk pisitáursok tokkomut, perkiksimilerpok, anningaursello ivko 30 uttertitsartorpei pellessiunernut innuillo uttokaunereenut. 4 Okalluklunelo: Ajortulliarkaunga, pingitsok áuk pisinauko. 5 Taukkoa okarput: Uagut sugárput tamanna? Idlit piet. Anningaursello okko nálekbingmut nellukamigit, kemmăvok, nangminerlo nivingariartorpok. 6 Anningaurselle ivko Pellessiunerit tigueit, okalluklutiglo: Illuangilak okko illivlugit Gudib igloætta iklerbiánut, aungmut akkiómætta. 7 Okallukattigeekpulle, machiortúblo nautsévia pissiaræt okkoninga, tekkornartennut illiveksáukollugo. 8 Taimaitomik nautsévik tamanna taigornekarpok, aúb nautséviánik, sulle udlome. 9 Erkosimaput tava Profetib Ieremiasib okausee, imaitut: Israelib kingueinit aningaurset 30, pissiamik akkee, pieit. 10 Akkigællugillo machiortúb nautséviánut, taima Nálekab okallukkoănga. 11 Iesusele nunab nálegætta sáne kikkartok, nunablo nálegætta appersorpa, okalluklunelo: Iudit nálegaunerătit? Iesusible okarbiga: Okarauit taivnávungame. 12 Pellessiunerillo uttokaunerillo passingărmænne, akkingilei. 13 Pilatusib tava okarbiga: Tussangilatit, kannok aktigirsomik passingărmattit? 14 Akkingilluinarpale okautsemik attautsemigloneet; tamanna nunab nálegætta aglæt aijaisórutigingăra. 15 Nungullugille tamattominga udlorsiortarángætta nunab nálega illerkokartok, parnărursimarsut illæt, innuit piomarsæt, annisitara taukonunga, ipperarlugolo. 16 Taimanele adlennit ajornerrúrsomik parnărusimarsokarpok, Barrabasemik attelingmik. 17 Kattisimamættalo, Pilatusib okarbigei: Kimik annisitsekovissinga? Barrabasemigloneet. Iesusemigloneet, Kristusemik tairsamik? 18 Illissimagamigit, kingarællugo terssunga pisikæt. 19 Kiglissiorbingmelo ivksiauvingme ivksiautillugo, nulliætta ima okautsartorkoa: Illuartok tauna allaruk, voitsiak tauna sinnektorángauko, nagliukerssunga. 20 Pellessiunerille uttokaunerille innungnik

kajumiksáiniarput, kenúkollugit Barrabasemik, Iesusele tokkokollugo. 21 Nunab nálegætta tava appersorpei, okarbigællugillo; Okkoa ardlængnik kimik annisitsekovissinga illivsenut; Okarput: Barrabasemik. 22 Pilatusib okarbigei: Kannorle pissauara Iesuse, Kristusemik tairsak? Tamarmik okarput: Kikkiektortirssuk kerssungmut senningarsomut. 23 Nunab nálega okarpok: Sumingme ajortullia? Sullile niblingărlutik sualullerput, okalluklutiglo: Kikkiektortirsuk kerssungmut senningarsomut. 24 Pilatusible mallugilerlugillo ajuleramigit, pikkitorsoængorsinnarmættalo, immek tava pia, arksennelo arssekpei innuit irssigitillugit, okalluklunelo: Pingitsóvunga illuartúb taursoma ánanut, illivse piare. 25 Innuperksuit tamarmik tava akkiæt, okalluklutiglo: Aua uautinut pille kittornautinullo. 26 Barrabase tava annisipa taukkonunga; Iesusele ipperartorkoa, pisillugolo kikkiektortekollugo. 27 Nunab nálegætta sorssuktukseisa tava Iesuse pisipæt ingmingnut iglomut kiglissiorbingmut, innuperksuillo tamása kattisimatipeit tauna pivlugo. 28 Mattarlugolo piæt, annoramiglo aukpalláriksomik kadlerpæt. 29 Niakorutiksamiglo kénariksunnik kakkidlernekutinnik perdlaiput, niakoánullo ivertípæt, sudlutómiglo ajaupialerpæt arkseisigut tellerpeesigut, serkomígarbigællugolo mittautigæt, okalluklutiglo: Ullapisautekarit, Iudit nálegaunerǽt. 30 Ketserarpæt tava, ajaupiarlo sudlutók piæt, tamattomingalo niakoa annaulerpæt. 31 Mittautigisimagamikolo kallipámik annorajarpæt, nangminerlo annoreinik attitillugo; kikkiektoromaulugolo aularupæt.

32 Annivlutiglo ingerdlatillutik, innuk kanningărpæt, Simonmik attelik, Zirenemio; tauna erdlokopæt, senningarsoa erksukollugo taursoma kingornagut. 33 Nunalo, Golgatamik attelik, tikkinamiko, terssa niakortóumik tairsak. 34 Tava immipæt sérnartomik sungamik akkunelingmik; tamannalo ŏgiaralloaramiuk immeromangila. 35 Kikkiektoramikole, annorei ingmingnut augorpeit, immerautigællugillo; Profetib okausee erkokollugit, imaitut: Annorarsakka augorpeit ingming-

nut, kalliparalo immerautigæt. 36 Terssanelo ivksiauarlutik allapernarsorpæt. 37 Niakoættalo kollánut agleket ivertipeit, tokkokorsútanik, imaitut: Terssa Iesus, Iudit nálegauneræt: 38 Ajortulliartuglo marluk taursomunga illagitillugik kikkiektorpægik, ardlæk tellerpiætta tunganut, aipalo saumiætta tunganut. 39 Terssonale sennerkotut, mittautigæt illækemmisarbigællugolo. 40 Okalluklutiglo: Nálekbingmik asseroirsotiná, sennaulugolo udlut pingasut, illingnik annauniarit; Gudib ernerippattit senningarsomit akkarit. 41 Taimatõg pellessiunerit, aglekennik illissimarsut illagællugit, mittautigigiæt, okalluklutiglo: 42 Adlet annaukalloarei ingminigle annaunek ajorpok. Israelittit nálegauneripp ænne, mãna senningarsomit akkarle, tava operiomárparput. 43 Gude tettigimanne, annauliuk mãna, nuenneriguniuk Gudib erneriga̋ne unnermet. 44 Taimatõg innungærsuk kikkiektortisimakattækit mittautigigiæk. 45 Udlúblo nællunærkota arbeningormet, nuna tamarme tãrtorsoængorpok, nællunærkota kollinilloæt tikkillugo. 46 Udlublo nællunærkota kollinilloængormet, Iesuse niblinga̋rpok, okalluklunelo: Eli, Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog kemmekpinga? 47 Terssanétulle illeisa tamanna tussaramiko, okarput: Eliase oma ka̋koa. 48 Taukkoa illæt tava erngerdlune akpadlárpok, milluartorlo tigullugo sérnartomut missukpa meitsektillugolo, ajaupirsamullo kappullugo, immipa tamattominga. 49 Adlelle okarput: Voitje, attegole, Eliasib annautsartussennerpa? 50 Iesusele aina niblinga̋riok, annernængærlunelo. 51 Attalo, nálekbiúb umiksoa allikpok marlungorlune, páuanga sammunga tikkillugo aglæt. 52 Nunalo seiuktorsoængorpok, ka̋rsullo koppivlutik, illergveello mattuærput, amerdlasúllo illuartut sinniviksut tokkungarsut timeit umarput. 53 Illivernillo anniput, (tokkorsunnit) makkimet kingorna, iglorperksoarnullo piput, amerdlasórsoarnullo sakkomerlutik. 54 Sorssuktukselle nálegætta, neijorteisalo Iesusemik allapernarsoirsut, nuna seiuktorsoængortok, kannorlo pirsartaket tamása, tekkogamikik, annilanga̋rput, okalluklutiglo: Illomut tauna Gudib Er-

neriga. 55 Arngnello amerdlasút Iesusemik mallingniktut, taursomungalo kivgartortut, terssanétut, ungesiksomit irssigiuartut. 56 Taukkoa akkornænnetut Maria Magdalena, Marialo, Iakublo Iosesiblo arngnæk, Zebedæusiblo ernereesa arngnæt.

57 Unnulermelle angut pissõrsoak, Iosefemik attelik, Arimatiamit pirsok, taunatõg Iesusib ajokærsugarigia. 58 Taursoma Pilatuse ornikpa, kenúvigællugolo Iesusib timmánik, Pilatusib tava tunniukoa taursomunga. 59 Timma Iosefib tava pia, immullugolo annoraksamut sátomut ivlernartomut. 60 Illivektãminullo, kãrsomut illulekkorsaminut, illiartorpa, ujararsoarlo arksakárlugo illerrúb mattoa perroa, aularlunelo. 61 Maria Magdalenale, Marialo adla terssanétuk, illivek sálugo ingipuk. 62 Opellungarsarbiúble udloa kangiumet, akkago kaumet, pellessiunerit Farisæerillo tamarmik Pilatusemut piput. 63 Okalluklutiglo: Nálegak, erkaiarput, seglokittairsok ivna, sulle innutillune, ima okartok: Udlut pingajuænne (tokkorsunnit) makkitsomárpunga. 64 Taimaitomik, udlut pingajuæt nautsorsorniarlugo, illivek párekiksarkogiuk, ajokærsugeisa tigligiartorkonnago, innungnullo okarkennaput, tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo; seglokittainerlo kingudlerpák, tava ajornerrojomárpok siudlerpãmit. 65 Pilatusib okarbigei: Terssa pársirsukset, issumauvsiniglo párekiksartitsartorsiuk. 66 Aularput tava, illiverlo páritillugo pigártunnut, ujararsoarlo nakkitaruserpæt.

KAP. XXVIII.

Kristuse makkipok tokkorsunnit; arngnennut ajokærsukaminullo sakkomerpok, pekkorsaminiglo tunniei.

Sabbatele kangiumet, udlorme siudlerme, Mariab Magdalenab, Mariablo adlab, illivek ornikpæt tekkonniarlugo. 2 Attalo, nuna seiuktorsoængorpok. Nálekab Engeliætta merssa killangmit akkarlune, ujarak pæriartorpa (illerrúb) pánit, kãnullo ingillune. 3 Taursoma tautoa sordlo ignãdlengnersoak, annoralo aputtitut kakkortigau. 4 Pársirsulle annilárput

erksinermik, tokkorsuttullo-élerlutik. 5 Engelible arngnæk sápek, okallugbigællugiglo: Erksekennatik; Iesuse kikkiektortisimarsok ujariktik, illissimauautik; 6 Tamănéngilak, (tokkorsunnit) makkisimavok, sórdlo okartok. Nálekab innigigalloa tekkoiartukko. 7 Ajokærsugeilo okarbigiartorææsuarsigik, tokkorsunnit makkisimamet; attalo, siudlerissauarse Galilæamut. Atta, okaukivtik tamattominga. 8 Taukkoale illivermit anninæsuarpuk, erksivlutiglo tipeitsungărput, akpallutiglo, tamanna okautigiomagamiko ajokærsugeinut. Ajokærsugeinullo okautigiartorlugo ingerdlatillugit; 9 Atta, Iesusib tava nellaupek, okalluklunelo, ullapisautekaritik. Ornikpæglo, issigeilo erkillugit, pædlorbigæk. 10 Iesusib tava okarbigipek: Erksekennatik; kattengutikka okautsartorsigik tamattominga, Galilæamut aularkollugit, terssane tekkussauănga.

11 Terssungale ingerdlatillugit, atta, pársirsut illeit iglorperksoarnut piput, tamásalo taimailirset okautigeit pellessiunernut. 12 Taukkoa tava, uttokaunerit illagællugit, kattisimaiartorput, okallukattigeeklutiglo, sorssuktuksennullo tunniulerpeit anningaursaperksuit. 13 Okalluklutiglo: Ima okaritse: Ajokærsugeisa tigligiartorpæt unnuame, sinniktilluta; 14 Nunalo nálegætta tamanna tussaumalerpago, uagut okaukiksarniaromárparput, illivse pidlàrkonnase taursomunga. 15 Anningaursello taukkoa pieit, taimailiorlutiglo sórdlo ajokærsorătik. Tamanna Iudit okauserillerpæt sulle udlome aglæt.

16 Ajokærsukelle taukkoa arkaneglit Galilæamut aularput kakkamut, terssunga Iesusib pekkomattik. 17 Tekkogamikolo pædlorbigæt; illeille nekkimaput. 18 Iesusiblo ornikpei okallugbigællugillo, ima okalluklune: Tunninekarpunga pirsaunernik tamannik killangmelo nunamelo. 19 Taimaitomik aularitse, innuillo tamása ajokærsorniarsigik, koivlugillo Atatab, Ernerúblo, Annernerúblo ajunginerúb akkáne. 20 Ajokærsorsigiglo, mallekollugit tamása pekkorsakka illivsenut; Attalo, udlut tamása neijortuinaissauause, silla nătinnago.

EVANGELIUME.

MARKUSIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iohanese okalluktuallerpok, koirsivlunelo; Iesuse koekovok; urssernekarpok; ajokærsukenne kennerpei; nappautelingnik kaitsorsaiok.

Terssa okautsit tussarnersut aulakautæt Iesusemik Kristusemik, Gudib Erneránik. 2 Sórdlo Profetib aglegeine agleksimamet: Areit, Engeliga aulartipara siunernut, arvkotikset illuarsáriartorkollugo siunerne. 3 Innukajuitsome torklulaursúb nippigãnga, imailune: Nálekab arvkotiksa illuarsársiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik. 4 Iohannese innukajuitsométok koirsiok okalluktarlunelo koirsúmik sáiniarsutiksamik, ajortoærursutiksamut. 5 Iudæamiullo Ierusalemmiullo tamarmik, annivigæt, koekollutiglo taursomunga Iordaneme kooksoarme, ajortittiglo angigiinnagit niptarpeit. 6 Iohannese annorakartok nerssútit Kameelit merkoinnik, ketterutekarlunelo amiminermik, igvinnelo piglertet egitséillo porosinguit tungosungnitsut nekkigei. 7 Okalluktuarlunelo okausekartok imaitunnik: Kingunevkut tikkiutuksakaromárpok, uamnit pirsársónerrúrsomik, tauna sikkivigællugoloneet, issigamæglo singærlugit aglæt, kingakobigekãra. 8 Uanga koirsarause immermik, taursomale koiomarpãse, Anernermik ajunginermik.

9 Taimanelo Iesuse piok Galilæamit Nazaremit, Iohannesemullo koekollune Iordaneme. 10 Erngerlunelo immermit kakkimet, killak angmalersok tekkoa, Annernerlo, Taubesut, akkartok taursomungalo pirsok. 11 Tavalo nippe killangmit tussartitok ima: Idlit assærsarællutit Ernerágit, nuennerirsarællutit. 12 Erngerlugolo Annernerúb pisipa innukajuit-

somut. 13 Udlullo 40 năuei terssane innukajuitsome, tornársungmullo urssersimarsok, nerssútillo akkornænnétok, Engelillo kivgartorbigæt.

14 Iohannesele pisitáugadlarmet kingorna Iesuse Galilæamut piok, okautsinniglo tussarnersunnik okallulerpok Gudib nálegauvianik. 15 Ima okalluklune: Nedliumet, Gudiblo nálegauvia kaglisimamet, sainiaritse, okautsillo tussarnersut operissigik. 16 Galilæable immauviætta sinnane pissukame, Simon, kattengutalo Andrease, tekkopek, karksuseirsuk immane, aulisartógamik. 17 Iesusiblo okarbigipek: Malliktinga, innungnik piniartungortitsomárpautik. 18 Karksutittik tava erngerlutik kemmeklugillo mallikpæk. 19 Terssangalo siueitsiællerame, Iako, Zebedæusib ernera, kattengutalo Iohannese, tekkopek, umiarsoarmétuk, karksutittik illártorlugit; erngerlunelo kákopek. 20 Tava angursik Zebedæuse umiarsoarmut kemmekpæk, kivget akkiksarsiortut illagællugit, Iesuselo mallikpæk.

21 Kapernaumullo piput; Sabbatiúrsarángello erngerlune kattisimauvingmut isserpok, ajokærsoilunelo. 22 Ajokærsúteilo annilárutigeit, pikkunartomik okallungmet, aglekenniglo illissimarsuttut ajokærsoingimet. 23 Terssanelo innuk kattisimauviænnĕtok, annernermik maujungnartomik illumiulik, tauna niblidlárpok. 24 Okalluklunelo: Oma, sugautigit Iesuse Nazaremio? Asseroriartorpautigut; kináursotit illissimauaukit, Gudib ajungitsorătit. 25 Iesusible siorarsárpa, okalluklunelo: Okaissærit, omangalo anneet. 26 Anernerúblo maujungnartúb tava issivterpa, niblingărlunelo anniok taursomanga. 27 Tamarmik tava annilárput, ingmingnullo appersortáuput, ima okalluklutik: Suna terssa? Suna una ajokærsutităk? Annernerit maujungnartut sukkanersomik okaumattik, nálekpæt. 28 Terssangainarlo tussaumauæt Galilæab erkanétut tamarmik. 29 Erngerlutiglo kattisimauvingmit anniput; Simoniblo Andreasiblo igloængnut piput, Iakolo Iohanneselo illagællugik. 30 Simoniblo sekkia innængarsok,

kannimanartomik napparsimaulune; taursomingalo erngerlutik okarbigæt. 31 Ornikpa tava, arkseisigullo tigua makkitillugolo; terssangainarlo kannimanartúb kemmengmanne, kivgartorbigei. 32 Unnulermelle, sekkenek tachisimamet, tamannik nappautiglit tornársuglillo taursomunga pisipeit. 33 Iglorperksoarmiullo tamarmik mattúb sillatánut kattillerput. 34 Napparsimarsullo amerdlasút, tamannik nappautiglit, kaitsorsárpei; annernepilluillo amerdlasút annisipei, annernepilluillo okallukongilei, illissarimænne. 35 Akkagómello sulle tãrtillugó makkiárlune anniok. Iesuselo innukajuitsomut aularpok, terssanelo tuksiarlune. 36 Petrusiblo neijorteisalo malligæsuarpæt. 37 Nennigamikolo, okarbigæt: Tamarmik ujarpãtit. 38 Okarbigeilo: Iglorpængnut kanninerrúrsunnut aularta, taivkanétsõg okallussægama; tamanna pivlugo merssa tamaungnarama. 39 kattisimauveennelo Galilæamè tamanne ajokærsoiok, tornársuillo annisillugit.

40 Angutiblo puppiksoursúb ornikpa, tuksiarbigællugolo serkomigarbiga, okarbigællugolo: Piomaguit, puppærotisinnauarma. 41 Iesusiblo nákigingãrpa, arksennelo issæktorpei, aktorlugolo okarpok: Piomavunga, puppærotit. 42 Taimalo okarmet, terssangainak puppiksúb kemmekpa; puppæroluinnarpok tava. 43 Iesusiblo innertingãrpa, erngerlugolo aulartipa ingminit. 44 Okallugbigællugolo: Miannersorit, adlennut tamanna okautigidláriaurnago; Pellessemulle peet, tekkotillutillo taursomunga, tunnirsútiksarlo, Mosesib tunniukorsa, tunniullugo, puppæronauit, nællojungnærkollugit. 45 Taunale, annigame okalluktorsoængolerkau tamattominga, tamannalo tussaumarsængortipa; taimaitomik kingorna Iesuse sappillersok iglorperksoarnut issernek tekkuksáulune; auatænnele innukajuitsunnélersok, terssungalo ornikpæt tamannit.

KAP. II.

Tumaktortok Iesusib kaitsorsárpa; Mattheuse kennerpa; Farisæerit ajokærsorpei nerringiniarnermik; ajokærsukenne sernigei.

Udlullo kabsingoet nãmætta, ama Kapernaumut pigiok; iglométorlo tussaumauǽt. 2 Erngerlutiglo innuperksuit kattillerput, inniksærovlutiglo pãnétsōg aglæt; taukkolo okallugbigei. 3 Illeillo taursomunga piput, aitsivlutik tumaktortomik, tauna sissamæt akkiarpǽt. 4 Orningnerlo ajuleramiko innungnit, tava iglúb neijugǽtta kolla angmarpæt, terssonalo sinnikbik, tumaktortub innængauvia, ningipǽt. 5 Opersusiǽlle Iesusib tekkogamiuk, tumaktorsimarsok okarbiga: Ernera, ajortingnik issumakǽrbiginekarpotit. 6 Aglekennigle illissimarsut illeit, terssane ivksiarsut, umættimikut issumalerput: 7 Una kannongétunnik okausekarpa mittengnartunnik Gudemut? Kina ajortoǽrotitsiginnaursok, Gude kissime, illa? 8 Iesusiblo erngerlune annernermine illissimaleramigit, illumikut taima issumalermætta, okallugbigei: Saogme taima issumalerpisse umættivsine? 9 Tumaktorsimarsomut sumik okallungnek ajornænginerrova, ajortingnik issumakǽrbiginekarpotit: imaloneet, makkitit, innængauveet piuk, sakkillutillo? 10 Nællojungnǽrkollusele, Innúb Ernera nuname ajortoǽrotitsiginnaursok, tava tumaktorsimarsomut ima okarpok: 11 Okaupaukit, makkitit, innængauveet piuk, angerdlarlutillo. 12 Erngerlunelo makkipok, innængauvigigalloelo tigua, tamásalo irssigitillugit anniok; tamarmik tava annilárput, Gudelo ussorællugo okarput: Taimaitomik tekkorsakangisainarpogut.

13 Ama tava annigiok immauviúb erkanut; innuillo tamarmik ornikpǽt, taursomalo ajokærsorpei. 14 Iesusiblo ingerdlatillune Levi, Alfæusib ernera, tekkoa, tunnirsirsarbingme ivksiarsok; okarbigimannelo: Mallinga; nækkoipok mallik-

lugolo. 15 Taursomalo igloane nerrivingme ivksiatillugo, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo amerdlasút Iesuse ajokærsugeilo ingekattigeit nerrivingmut. Taursomunga mallingniktut merssa amerdlamætta. 16 Aglekennik illissimarsullo Farisæerillo tekkogamiko, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigimagit; ajokærsugei okallukbigeit: Saog tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigællugillo immerkattigaigit? 17 Tamanna Iesusib tussaramiuk, okallugbigei: Napparsimangitsut kaitsorsáriakangilet, napparsimarsulle kissimik; Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 18 Iohannesiblo Farisæerillo ajokærsugeit kabseenik nerringiniartarput; illeisa tava ornikpæt, okallugbigællugolo: Saog Iohannesib Farisæerillo ajokærsugeit nerringiniararaut, ajokærsukettillo nerringiniængitsaraut? 19 Iesusib tava okallugbigei: Nulliartomut tikkerartut kannog illivlutik nerringisinnaupet, uviksak taukkonanétillugo? Uviksab merssa sulle neijormattik nerringiniarsinnaungilet. 20 Nedliutsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput; tava nerringiniaissaput. 21 Annoratokák illártoraraingilæt nutămik annoraminermik, nutăb alliktussammago pissokák, allingnerlo ajornerrursarau. 22 Weinelo nutăk immerarainginiæt porosersokennut, Weinib nutăb alliktussammagit porosersoket, Weinelo koiluksinnaissavok, porosillo asseroraraut. Weinemigle nutămik porosersæt immerniaissaueit.

23 Naursullo timmiursækset (Iesusib) arvkotigimagit Sabbateme, ajokærsugeisalo mullingoet nutsulerpeit ingerdlatillutik. 24 Farisæerit tava okarbigæt: Areit, ajokærsukettit sumik piniarpet Sabbateme, merssa pirsæksaungitsomik? 25 Okallugbigeilo: Attuaingisainarpisse, kannok Davi illiortok, ajorsallerame, kălerlunelo, illænnelo? 26 Kannok isserame Gudib igloanut, Abjatar pellessiunerrotillugo, timmiursello tekkorsækset nerrigei, illaminuttŏg tunniullugit, umnit tamakko Pellessit kissimik nerrinek sappingileit. 27 Okallugbigeilo:

Innuk pivlugo Sabbate pingortisimavok, Sabbatele pivlugo innuk pingortisimangilak. 28 Innúb Ernera Sabbatemuttōg nálegávok.

KAP. III.

Iesuse kaitsorsáiok tokkungarsunnik arksalingmik; innuperksuit kaitsorsárkoput; ajokærsuket 12 kennerpei; Annernermut ajunginermut mittengnek pivlugo; Arngne kattengutinnelo okautigei.

Kattisimauvingmullo ama isseriok. Innuglo terssanétok, taursoma arkseisa idloee tokkungarsut. 2 Allapernarsorpæt tava, Sabbateme kaitsorsāissæsugællugo, paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 3 Innungmullo tokkungarsunnik arksalingmut okarpok: Nækkoillutit tamaunga peet. 4 Okallugbigeilo: Sabbateme ajungitsulliaissaugulloneet ajortulliaissaugulloneet? innuk annaullugoloneet tokkollugoloneet? Taukkoale niblingilet. 5 Kammaklune tava sieklugit irssigei, umætteillo mangertorsuit allieisutigei; innuglo tauna okarbiga: Arksettit issuikit. Issuipei tava. Arkseilo ajorungnǽrput idlumisun-élerlutik. 6 Farisæerit tava anniput erngerlutiglo pivlugo okallukattigeelerput, Herodesib innuktei illagællugit, kannog illivlutik tokkotsomaulugo.

7 Iesusele immauvingmut aularpok ajokærsukenne illagællugit; innuperksuillo mallikpǽt Galilæamit Iudæamillo. 8 Ierusalemmillo, Idumæamillo, Iordaniblo akkianit, Tirusiblo Sidoniblo erkængnit; innuperksuit taukkoa, ussornartullirseinik tussartut, ornikpǽt. 9 Ajokærsukennelo okaupei, attortuksarsiukollune umiaitsiamik, innuit pivlugit, tettorkunginame taukkonunga. 10 Amerdlasórsuit merssa kaitsorsármagit; taimaimet anniaglit tamarmik orningniarpǽt aktoromaulugo. 11 Annernerillo maujungnartut tekkorsarángamiko, pædlorbigirsarǽt, niblingārlutiglo okarput: Gudib Ernerātit. 12 Innertingārpeilo okautigekonnane.

13 Kakkamullo majoarpok, piomarsennelo kákoei; taukkoa tava ornikpæt. 14 Arkaneglo marluk kennerpei neijortuarkollune, okallugiartortungortitsomaulugit. 15 Nekkursektitsomaulugillo nappautit péjarsinnaukollugit, tornársuillo annisisinnaukollugit. 16 Simonelo aitserpa, Petrusemik; 17 Iakolo, Zebedæusib ernera, Iohanneselo, Iakub kattenguta; taukkolo aitserpek Boanergesemik, terssa imaipok, Kadliub kittornængnik. 18 Andreaselo, Eilippuselo, Bartolomæuselo, Mattheuselo, Tomaselo, Iakolo, Alfæusib ernera, Taddeuselo, Simonelo, Kanamio; 19 Iudaselo Ischariote, pisitsirsok (Iesusemik).

20 Iglomullo angerdlarmætta, ama tava innuperksuit kattilleriput, nerrinerloneet ajulersillugit. 21 Neijorteisalo tamanna tussaramiko, annivigæt innerteromaulugo, okaramik: Kassuvellarnermit nukkærotissavok. 22 Aglekennik illissimarsulle, Ierusalemmit pirsut, okarput: Beelzebukarpok, taursomingalo, tornársuit nálegænnik, annisitarei tornársuit. 23 Tava attautsimut kákoei, arssersóutinniglo okallugbigællugit: Kannog-illivlune tornársub tornársukattane annisisinnaua? 24 Nálegauviub innuee ingmingnut illageegungnælerunik, nungunauiakaut. 25 Iglúblo innuee ingmingnut illageegungnælerunik, nungunauiakaut. 26 Tornársuglo ingminut akkerartolerune, arksoardlerlunelo, émersussengilak, nungunauiakaugle. 27 Pirsársúb igloanut issertokarsinnaungilak, perkoteinik péjaivigællugo; kissiennele pirsársoak kellersorkăradlaruniuk, kingornalo igloa pejarlugo. 28 Illomut, okaupause: Ajortunnik tamannik innuit issumakærbiginekarput, Gudemut mittengnermiktŏg aglæt, tamattominga mitteklerunik Gudemut. 29 Annernermulle ajunginermut arksoarnartomik okalluktok mitteklune, tauna issumakærbiginekarnauiengilak issukaissengtisomut, pisitæksainávorle ekkartoivingmut năksaungitsomut. 30 Merssa maujungnartomik annernekartok unnermænne.

31 Arngnalo kattenguteilo angutit tikkiuput, sillatanélerlutiglo okartitsiput taursomunga, kákollugolo. 32 Innuillo

ivksiaulutik illusimauæt; tava okarbigæt: Atta, arngnauvit kattengutivillo kammanétut apperkotigãtit. 33 Akkieilo, okalluklunelo: Kina arngnarãra, kikullo kattengutigãkka? 34 Ajokærsukennelo auamine ivksiarsut sieklugit irssigei, okalluklunelo: Areit, terssa arngnara kattengutikkalo. 35 Merssa Gudib pekkorseinik mallingniktok nukkarãra, neijagãralo, arngnarãralo.

KAP. IV.

Iesuse okallukpok arssersóutinnik sissamænnik; immak siorsussærsipa.

Ama tava ajokærsoillerpok immauviúb sinnane; innuperksuillo taursomunga kattisimalermætta, umiarsoarmut ikkiniariakarpok, terssungalo ingipok; innuperksuillo tamarmik nunamétut immauviub sinnane. 2 Tekkisómiglo okallugbigilerpei, arssersóutinnik. Okalluktuartillunelo ima okallugbigei: 3 Nálegitse! Atta siaroarterirsok siaroarteriartorlune pirsok. 4 Siaroarterisillugolo, arvkoserngúb sennianut illeit túput; tava tingmirset killaúb attánétut pukkulugiartorlugit pieit. 5 Illeillo ujaraktómut irvsokaivsãngitsomut túput, náiartoræsuarlutiglo, irvsokaivsãnginamik. 6 Sekkinerle nuimet, tokkolerput, sordlekanginamiglo pannilerput. 7 Illeillo túput orpeet kénariksut akkornænnut, orpeello kénariksut náugamik, tokkopeit, naursuksakartinnagillo. 8 Illeillo irvsoriksomut nunamut túput, nautsejæksakalerlutiglo; náulerlutiglo agdliartorput; illeillo nautsejæksakarput 30-nik, illeillo 60-nik, illeillo 100-nik. 9 Okarbigeilo: Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 10 Kissimémello, neijorteisa, arkanek marluk illagællugit, appersorpæt arssersóutinnik makkoninga. 11 Okallukbigei tava: Gudib nálegauviætta nællunartuanik illivse siunekartuksávose, taukkoale uagutinéngitsut, tamattominga pinekainarput arssersóutinnik. 12 Merssa irssinnik

uissimarsunnik tekkunikollugit tamattominga, illissarissennagole, siutinniglo angmartunnik tussarkollugit, siunersissennagolo; sáiniaissennatiglo issumakærbigekonnatik ajortimingnik. 13 Okallugbigeilo: Arssersóutit tamakko tussaunek ajorussigik, kannog illivluse tava adlet tamása tussaissauvissigik? 14 Okausek siaroarterirsúb siaroartera. 15 Terssápulle, arvkoserngúb sennianétut: okautsinnik siaroarterinekartunnik tussarpætta; tava erngerlune tornársúb okautsit pejariartorpei umætteinut siaroartersimarsut. 16 Taimatŏg ujaraktómut siaroartersimarsut, terssáput: okautsit tussarsimagunikik, tipeitsungnermik erngerlutik piomadlárǽt; 17 Sordlekanginamigle illumingne, aulajatuinnarput; nagliuktitarángattik mallidlárángattiglo okausek pivlugo, erngerlutik tava mammieitsegaraut. 18 Orpeenullo kénariksunnut siaroartersimarsut, terssáput okautsinnik tussartut: 19 Nunable mattoma pee issumalliutigigamikik, pissórsoængoromagamiglo, kabseeniglo adlennik ikdligupillullioramik, okautsit tava ippititareit, naulersuksǽrovlutiglo. 20 Irvsoriksomulle nunamut siaroartersimarsut, terssáput; okautsit tussarunikik, piomadlárpeit, nautséjæksakalerlutiglo, illeit 30-nik, illeillo 60-nik, illeillo 100-nik. 21 Okallugbigeilo: Nennerut ikkinekararau, nappartab nerriviúbloneet attánut illisuklugo? Năgale, nenneruserbingmulle illisuklugo. 22 Merssa irssertorsimarsokangilak sakkomissengitsomik, angigirsakaranelo niptagaussengitsomik. 23 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 24 Okallugbigeilo: Tussagæksesse nálekluarsigik; ouktútigirsauvsinik ouktorbiginekaissaugiose, tappernekaromarluselo, tamattominga tussartoseá; 25 Pekkartok tunninekaissammet, pekkangitsorle arksárnekaissavoktŏg piminik aglæt. 26 Okallukpok tava: Gudib nálegauvia imaipok, sordlo innuk nautséjæksennik siaroarterirsok nunamut; 27 Sinniklunelo unnugánget, makkillunelo kauleránget; nautséjækset tava náulerput agdliartorlutiglo, ariutsisillugo. 28 Nunab merssa ingminik náulersikărpei ivgit, kingornalo mullingoet, kesalo

mullingoet nautséjæksakariput innerisimarsunnik kakkortunnik. 29 Naursulle nautséjæksaglit nunab inneritillerángagit, innuætta tava erngerlune kiblóriartorkorsarei, kattersoivik nedliumet. 30 Okallukpok tava: Kimut, Gudib nálegauvia arssersóutsomárparput? Kannongétomigloneet arssersóumik nællunæjaromárparput? 31 Sórdlo nautséjæksak Senfkorne, unangoak nunamut siaroarternekarune, mingnerrogalloarpok nautséjæksennit tamannit nunamétunnit; 32 Siaroartersimagunelo náulerlune agdliartorpok, aualekotitárlunelo angisúnnik; tingmirsello killaúb attánétut innitariartorsinnauput aglæt aualekoteisa attænne. 33 Arssersóutinniglo taimaitunnik amerdlasúnnik okallugbigei okautsinnik, merssa siunersinek ajungiseinik. 34 Arssersóutáungitsomiglo okallugbigingilei. Angnerrúrsomigle ajokærsukenne nevsuiarbigei tamakkoninga tamannik.

35 Udlorlo tamanna, unnungmet, okarbigei: Immab igdloanut ikkărniarta. 36 Innuillo aulartinamikik, umiarsoarmétok aualaupæt; adlello umiarsuit illagigiæt. 37 Annorausuartorsoængorporle, maglillo umiarsoak kădlarlugo piæt, ullibkangajeklugo. 38 Umiarsúblo akkoanélune sinniktok akkisingoakarlune. Ittersárpæt tava, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, issumagingilautigut umiulerauta? 39 Makkipok tava, annorelo innerterpa, immauviglo okarbiga: Nippagleet, siursussærit. Annorelo nippagliok tava, kaitsuinnartorsoængorlunelo. 40 Okarbigeilo: Saog taima nangiakause? Kannok, opernek ajorpisse? 41 Erksingărpullo, ingmingnullo okallukattigeekput: Kina-una? Annorib immauviúblo nálengmækko?

KAP. V.

Iesuse ussornartulliok tornársulingmut; Iairusib pannia umartipa; arngnak áunarsinnartok ajorungnærpok operame.

Immauviúblo igdloanut, Gadarenerit erkænnut piput. 2 Umiarsoarmillo niumet, erngerlugo innúb nellaupa, illivernit pir-

sub, maujungnartomik annernekartúb. 3 Tauna illiverné innekartok. Kellersornerlo ajorpæt kallimnersoarnigloneet sauiksoarnik. 4 Kabseeniglo kellersoralloarángænne parnārutinnik kallimnersoarniglo, kallimnersuit sauiksuit tava kiktorarei, parnārutillo asserorlugit, arktorsartinekajuillunelo. 5 Udlullo unnuello nungullugit kakkennélunelo illivernétok, niblingārlunelo ingminik tigluktarpok ujarkennik. 6 Iesusele ungesiksomit tekkogamiuk, akpallune pædlorbigiartorpa, niblidlárlunelo okarpok: 7 Sugáukit, Iesuá! Gudib kotsingnerrúrsub Ernera? Okaupaukit Gudeme, nagliuktekonnanga. 8 Okarbigale: Annernek maujungnartok, anneet omanga innungmit. 9 Appersormannelo: Kannongétomik attekarpit? Akkia, okalluklunelo: Legionemik attekarpunga, amerdlakigauta. 10 Taursoma tava kenúvigingārpa, aulartekonnatik mattoma erkánit. 11 Terssanelo, kakket erkænne polekerperksoakartok nerrirsunnik. 12 Annernepillurksuit tamarmik tava kenúvigæt, okalluklutiglo: Polekerperksoarnut taukkonunga pullakottigut. 13 Iesusiblo erngerlugit pekkoei. Annernerit maujungnartut tava anniput, polekerperksoarnullo pulláput; polekerperksuillo tinginæsuarput immanut, (merssa 2000 - diungajektut) ippillutiglo immane. 14 Polekenniglo pársirsut kemmāput, tamannalo okautigæt iglorperksoarmiunnut iglorpængoarmiunnullo. Taukkoa tava anniput, taimailirset tamakko tekkojomaulugit. 15 Iesuselo ornikpæt; taunalo tornársuliksógalloak, ivksiarsok annorārsimaulunelo sillakarlunelo, tekkogamiko, erksingārput. 16 Tamakkoningalo tekkunniktut, taukko okalluktúpeit annernepilluliksógalloamik, kannog illiorbiginekartomik, polekenniglo. 17 Tava innelerpæt, erkamingnit aularkollugo. 18 Umiarsoarmullo ikkimet, annernepilluliksógalloab taivrsoma kenúviga, neijortuaromagalloarlugo unnerpok. 19 Iesusible pekkongila, imale okarbiga: Angerdlarit iglungnut illængoarnullo, taukkolo okallugbigiartorkit, kannongétomik ussornartorsoarmik Nálekab pimattit, nákallutillo. 20 Aularpok tava, iglorperkso-

arnélo kollinné okallulerpok, kannongétomik angisómik ajungitsulliamik Iesusib pimanne. Tamarmiglo aijaisórput.

21 Iesuselo umiarsoarmik ama uttimut ikkărmimet; innuperksuit taursomunga kattillerput, merssa immab sinnanétok. 22 Attalo, kattisimauviúb nálegeisa illætta, Iairusemik attiglúb, ornikpa. Tekkogamiuglo issigeisa sænnut pædlorpok. 23 Kenúvigingărlugolo, okarpok: Panniga tokkojakau; arksængnik aktoriartortuk, ajorungnærkollugo innúkollugolo. 24 Aularlunelo aipara tava; innuperksuillo mallikpæt, nimniortillugolo. 25 Arngnarlo terssanétok, tauna okiut arkanek marluk áunarsinnartok; 26 Kaitsorsáirsunnillo amerdlasúnnit nagliungărtok, taukkonungalo perkotinne tamása nungukei, illuarsiginnaunanelo, nangiksinnarporle. 27 Taursoma Iesuse tussaumagamiuk, innuit akkornættigut annora aktoriartorpa tunnuanit. 28 Illumigut okarame: Annoraloneet aktorsinnaguko ajorungnæissaunga. 29 Terssangainarlo aua kippivok, timiminelo missigilerpok, nagliungnartomit ajorungnærame. 30 Iesuselo illumigut erngerlune missigilleriok, pikkunartok ingminit annimet; innuillo keviarpei, okalluklunelo: Annorarsakká kia aktorpagit? 31 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Innuit merssa nimniortimattit tekkoettit, idlillo okarpotit: Kia aktorpănga? 32 Tava aktortine keviarpa tekkonniarlugo. 33 Arngnarle erksillerpok, seiuklunelo, merssa illissimagame kannongétomik pigame, pædlorbigiartorpa tava, seglosuitsomiglo okallugbigilluinarpa. 34 Okarbigale: Panniga, opernerpit ajorungnærsikătit, pidluarlutillo aularit, nagliugungnærlutillo. 35 Sulle taima okalluktillugo, kattisimauviúb nálegætta kivgeisa illeit tikkiuput, okalluklutiglo; Panneet tokkovok, saog ajokærsoirsok pirssarirsersorpiuk? 36 Taukkoale okauseet Iesusib erngerlugit tussaramigit, kattisimauviúb náleganut okarpok: Annilárkennek, opersinnait. 37 Adlello illakongilei ingminut, kissiennele Petruse, Iakolo, Iohanneselo, Iakub kattenguta. 38 Kattisimauviúblo nálegætta igloanut isserame, perpalluktullo, kejangărtullo, opitórsuillo tekkogamigit. 39 Isserlunelo

okallugbigei: Saog perkpallukluselo kejangărpisse? Niviarsiarak una tokkungilak, sinniksinnarporle. Iglautigǽt tava. 40 Tamasale annisipei, niviarsiarangúblo anguta, arngnalo, illænnelo illaginiarpei, isserlunelo niviarsiarangúb nellauvianut. 41 Niviarsiarak tava arkseisigut tigua, okarbigællugolo: Talita kumi; terssa imaipok: Niviarsiarak, okaupaukit, makkitit. 42 Erngerlunelo niviarsiarak tauna makkipok, sakkillerlunelo. Okkiueelo merssa arkanek marlúrsut. Taukkoalo annilangărput. 43 Innertingărpeilo, tamanna unnibkautigekonnago innungnut; taunangoarlo nerrirsæksamik tunnekoa taukkonunga.

KAP. VI.

Iesuse inungorbingmine assiginnarnekarpok; ajokærsukenne 12 aulartipei; Iohannese niakoœrsinekarpok; aulartitet utteriput; innuit 5000 nerdlerpei; Immak pissukpa.

Terssangalo aularpok, innungorbingminullo pivlune, ajokærsugeisalo mallikpǽt. 2 Sabbatelo nedliutillermet, kattisimauviǽnne ajokærsoilerpok. Amerdlasúllo, tussaramiko, ajokærsúteit aijaisórutigeit, okalluklútiglo: Sumit oma tamanna piau? Kannorlo illivlune taimaitomik illissimarsorsoangorpa, ussornartulliarsinnaugame taima aktigirsunnik? 3 Sennarsõngitsok una, Mariab erneringisa? Iakúblo, Iosesible, Iudasiblo, Simoniblo kattengutigingikǽt? Neijeitsõg mãne uagutinétuangilet? Mammiasautigæt tava. 4 Iesusible okarbigei: Profete assiginnarnerrursaræt nunakatteisa iglokatteisalo adlennit tamannit. 5 Terssanelo ussornartulliginnungilak attautsemigloneet; kabsingoinnaille napparsimarsut arksaminik aktorpei, kaitsorsárlugillo. 6 Opingirsusiǽllo aijaisórutiga. Iglorpængoennelo tamattoma erkanétunne sakkiuarpok, ajokærsoilunelo.

7 Ivkolo arkanek marluk kákoei, marlukõtarlugillo aulartipei, annernernullo maujungnartunnut pirsaunekartipei.

8 Okaupeilo, ingerdlatillugit piksamautekarkonnagit, ajaupiakainarkollugille; kaursarbekarkonnagit, timmiursirsarkonnagillo, anningaursello ketterumiugekonnagit; 9 Issigamakarkollugillo attugaineinik, annorarsæglo marluk attissennagik. 10 Okallugbigeilo: Iglomut sumétomulloneet isseruse, terssanétuaritse, aulartinnase. 11 Illeisalo illæssiariomangippasse, okautsillo tussaromannagit, tava terssanga annigitse, issikesselo karssejarsigik, taukkoa nællojungnærutiksænnik. Illomut, okaupause, Sodomamiut Gomorramiullo pidlárnekangãissengilet ekkartoiviúb udluksane, iglorperksoarnit okkonanga. 12 Taukkoalo aularput, okallugiartorlutiglo, (innuit) adlamik issumakarkollugit. 13 Tornársuillo amerdlasút annisipeit, napparsimarsullo amerdlasút tarnumik tennipeit, kaitsorsárlugillo.

14 Tamattomingalo nálegaunek Herodese tussaumalerame (akka merssa illissimalermarssuk) okarpok tava: Iohannese koirsirsogalloak tokkorsunnit makkisimavok; taimaitomik ussornartulliartarkau. 15 Illeille okarput: Eliasióvok; illeille okarput: Profetióvok, Profetilloneet illæt (umarsimaulune). 16 Tamannale Herodesib tussaramiuk, okarpok: Terssa Iohannese, niakoærsitara; tauna tokkorsunnit makkisimavok. 17 Herodesible merssa innuit aulartisimagei. Iohannese tiguiartorkollugo issertekollugolo parnãrsimauvingmut, nukkame Filippusib nullia, Herodiase, pivlugo, tauna nulliarigamiuk. 18 Iohannesible Herodese ima okarbiga: Illuangilak, nukkauvit nullia pigigauko. 19 Herodiasible tokkoniaralloara, ajorlugolo. 20 Herodesible Iohannese erksiga, illissimagamiuk, illuartóvlune issumagiksorsóvlunelo angutámet; sernigællugolo kabseenik náleka, tussaromadlárlugolo. 21 Udlorlo innuvine Herodesib attoramiuk nálegarsuit, sorssuktuksello nálegeit, Galilæamétullo náleket unnukut nerdlerpei. 22 Herodiasib pannia tava issermet tapparlunelo, Herodesib nerrekatteisalo nuenneræt. Nálegaunerub tava niviarsiak okarbiga: Issumangnik tuksiarbiginga, piomarsarnik tunniomárpagit. 23 Il-

lomullo angerbiga, okalluklune: Sumigloneet tuksiarbigig-ungma, illomut tunniomárpagit, nálegauvima illanigloneet. 24 Annivlune tava arngne ima appersorpa: Sumik tuksiais-saunga? Taursoma akkia: Iohannesib koirsirsúb niakoanik. 25 Isseræsuarpok tava nálegaunermut, tuksiarlunelo okarpok: Piomavunga, terssangainak tunninga Iohannesib koirsirsúb niakoanik, pogutamut illisimaulugo. 26 Nálegaunek allieisu-lerpok; okautsinnele illomortut pivlugit, nerrekattinnelo piv-lugit, tuksiarnerdluktitsomangila. 27 Erngerlunelo kivgame illæt nálegaunerúb aulartipa, niakoa piartorkollugo. Taur-soma tava parnãrsimauvingmut niakoæriartorpa. 28 Niakoalo pogutamut illisimarsok tikkiupa, niviarsiamullo tunniullugo; niviarsiablo arngnaminut tunniupa. 29 Tamannalo ajokær-sugeisa tussaramiko, tikkiuput, timalo piæt illiartorlugolo illivermut.

30 Aulartitello Iesusemut kattillerput; tamanniglo okallug-bigæt, ussornartullirsamingnik ajokærsútimingniglo. 31 Okar-bigeilo: Kissivsa innukajuitsomut pissa, kassuersadlengoar-luselo. Sakkirsut merssa amerdlamætta, nerrinerloneet aju-lersillutik. 32 Kissimik tava umiaitsiartorput innukajuitsúb erkanut. 33 Aualektillugillo innuit tekkoeit; amerdlasúllo illissaræt, iglorperksoarnillo tamannit akpakattigeeklutik mal-likpæt, terssungalo ingiarlugit tikkipæt. 34 Iesuselo niugame innuperksuit tekkoei, nákigingãrlugillo, sauettut pársirsokang-itsuttun-émætta; tekkisõmiglo okallugbigillerpei. 35 Udlorlo késa nãngajengmet, ajokærsugeisa ornikpæt, okallugbigællu-golo: Tamanna innukajuitsómet, uellillermello. 36 Makko illingnit aularlit, iglorpængnut iglorpængoennullo mattoma erkanétunnut nekkiksarsiniarkollutik; nerrirsæksakanginamik. 37 Iesusible akkiei, okarbigællugillo: Illivse tunnissigik nek-kikseinik. Okarbigæt tava; Uagut timmiursarsiniariartussen-nerpogut anningaurset 200 akkigællugit, taukkolo nerdler-lugit? 38 Taursomale okarbigei: Kabsinnik timmiursaute-karpisse? Tekkoiartorsigik. Missilikamikkiglo, okarput: Ted-

limannik, aulisakængniglo marlungnik. 39 Okaupeilo ingitekollugit ivginnut tungiortunnut, sórdlo nerrekattigeeksut. 40 Ingiput tava tunnudlereeklutik, nungullutik 100 ingmikut, amalo 50 ingmikut. 41 Taursomalo timmiursautit okko tedlimæt, aulisakæglo ivko marluk tiguei, killangmullo ardlorpok, kujavlunelo timmiurset augorpei, ajokærsukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit, aulisakæglo augorpek tamannut. 42 Tamarmik tava nerriput, kãrsillárlutiglo. 43 Sorarursenniglo augvakunnik, aulisakæglo illeinik kattersoiniaramik, nuerseket arkanek marluk immerpeit tamakkoninga. 44 Nerrirsullo, anguteinait 5000-diúrsut.

45 Ajokærsukennelo erngerlugit umiarsoarmut ikkekolerpei, siudleriomagamigit igdloanut Betsaidamut, innuit aulartinnagit. 46 Ingminillo aulartinamigit, kakkamut majoarpok, tuksiariartorlune. 47 Unnungmello merssa umiarsuit immauviúb kekkanétut, kissimelo nunamétok. 48 Epunermiglo nagliuktut, annore arksormarssuk, Iesusib tekkogmigit, unnuame pigárbiætta sissamænne tikkilerpei, immab kãgut pissuklune. 49 Kángeromaulugillo. Immablo kãgut pissuktok tekkogamikko, alliortugáusugæt, niblillerlutiglo. 50 Tamarmiglo irssigigamiko, annilárput. Erngerlugille okallugbigillerpei, ima okarbigællugit: Tupedleritse, uangávunga, erksekennase. 51 Taukkonungalo umiarsoarmut ikkimet, annore kaitsomiok. Taukkoalo annilangãrlutiglo tupigusungãrput. 52 Merssa sulle sillatorsimangilet, umnit tekkogalloaramiko timmiursennik ussornartullimet, umættittik mangermætta. 53 Ikkãrsimagamiglo, nunamut, Genezaremik attelingmut piput, nunaliklutiglo.

54 Umiarsoarmillo niumætta, erngerlutik illissaræt. 55 Tamarmiglo aularæsuarput nunennut tamattoma erkanétunnut, napparsimarsullo, sinnigbingmingne nellarsut pisilerpeit innanut tussaumarsamingnut. 56 Niuvertarbeenullo, iglorperksoarnulloneet, iglorpængnulloneet isseránget, napparsimarsut tava illirsareit niuvertarbingmut, kennúvigællugolo, annorame

killungautainaloneet aktorkollugo taukkonunga. Taursomingalo aktoirsut tamarmik ajorungnærput.

KAP. VII.

Farisæerit okallugbigei illerkuit pivlugit; arngnab Kananitterniub pannianut ussornartulliok; ama tussillartomut.

Farisæerillo, aglekennik illissimarsullo illeisa, Ierusalemmit pirsut ornikpæt. 2 Ajokærsugeisalo illeit tekkogamikik timmiursartortut arksettik arsseksimannagit, illuaringilæt tamanna. 3 Farisæerit merssa, Iudillo tamarmik, nerrirsaringilet arksettik arsseksimatinnagit; taimalo uttokaunerit illerkorekorseit mallikpeit. 4 Niuverbingmillo tikkitsarángamik, nerrirsaringilet arsseksimatinnatik. Adlello amerdlasút taimaitut illerkorirsareit; ermutsillo, immertautillo, igaillo machait, nerriveello arsseklugit pieit. 5 Tava Farisæerit, aglekennik illissimarsullo appersorpæt: Saog ajokærsukauvit mallingilátigik uttokaunerit illerkorekorseit, timmiursartorlutigle arksennik arsseksimangitsunnik? 6 Akkieile, okallugbigællugillo: Illivse illungersõngitsose, Isaiasib okautigilluaráse, sordlo agleksimamet, ima: Innuit okkoa kardlumingnik nersorãnga, umætteisale ungesikpãnga; 7 Nálengnerdluksinnarpãngale, innuinait inneitsiseit ajokærsutigigamikik. 8 Illivse merssa Gudib inneitsissei issumakærpesse, innuillo illerkorekorseit malliklugit piesse, terssa, kattello ermutsillo arsseklugit, taimaitullo amerdlasút attortarpesse. 9 Okallugbigeilo: Merssame Gudib inneitsissei pirsariakarungnærsikisse, illerkorekorsesse mallikomagaussigik. 10 Mosese merssa ima okartok: Angutillo arngnello náleissauækkit; anguminullo arngnaminullo okarniktok, illomut tokkussavok. 11 Illivsele okararause: Anguminut arngnaminulloneet, ima okalluktok: Korbaniόvok, terssa imaipok: tunnirsútávok, pirsæksaralloet uamnit; taivna ajungitsulliartok unnerparse. 12 Taimaitomiglo kingorna

angutanut arngnanulloneet ajungitsulliarteiliarse tamannik. 13 Gudiblo okáusee pirsariakarungnærsipesse, illerkorekorsesse pivlugit; taimailiortararauselo kabsersoarnik. 14 Innuperksuillo tamása ingminut kákoei, okallugbigællugillo: Tamause náleksinga, umamiugissiuglo. 15 Innungmut kammunga suulloneet pirsartut, minguktisinnaungilæt; kammangale umamit annirsut minguktitaræt. 16 Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle. 17 Innuillo kemmeklugit iglomut pimet, ajokærsugeisa appersorpæt arssersóumik tamattominga. 18 Okallugbigeilo: Illivsesŏg sulle taima siunekangilase? Sulle tamanna nællovissiuk; kammanétut innúblo illuanut pirsartut tamarmik minguktisinnaungilæt? 19 Umættanut pinginamik, nerssængnulle pirsaraut, terssangalo sammóna annirsarput, annisitsivekut tamannik. 20 Okallukpok tava: Kammanga innungmit annirsut, tamakkoa innuk minguktitaræt; 21 Kammanga merssa, innuit umætteinnit, ekkarsautepilluit annirsaraut, uersainerlo, arngnaunekarnerlo, angununekarnerlo, tokkotsinerlo. 22 Tiglingnerlo, piomangărnerlo, pekkoserdlungnerlo, ikdligupillungnerlo, annærursinerlo, mittengnerlo Gudemut, makkitanerlo, sillakanginerlo. 23 Tamakkoa tamarmik ajortut, illuanit annirsaraut, innuglo minguktitaræt.

24 Tava terssanga aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut piok; iglomullo isserlune, innuit ariutsisárniaralloarmattik, ariutsingiælle. 25 Arngnab merssa tussaumagamiuk, taursoma pannia maujungnartomik annernekartok, ornikpa tava, issigeisalo sænnut pædlorlune; 26 (Arngnak tauna Grækeriúrsok, Sirofenizemio) kenúvigalo, annernepilluk paningminit annisekollugo. 27 Iesusible okarbiga: Kittornet kărsillárad-larlit; illuangilak, merdlertut timmiursartugeinik arksárlugit, kemmingoennullo ekkarlugit. 28 Akkiale, okarbigællugolo: Ap, Nálegak; kemmingoelle nerriviúb attánétut nerrirsaraut merdlertut karnalennikuinnik. 29 Okarbiga tava: Okausek tamanna pivlugo aularit; panningnit annernepilluk annisima-

vok. 30 Iglominullo pigame, annernepilluk annisimarsok kingorárpa, pannelo sinnigbingme nellarsok naipipa.

(Evangelium am 12. Sontag nach Trinit.)

31 Tirusiblo Sidoniblo erkængnit ama aularame, Galilæab immanut piok, iglorperksuit kollit erkænnut. 32 Tussillartok okallungnerlo ajortok tava pisipæt taursomunga, kennúvigællugolo, arksaminik aktorkollugo. 33 Innungnit tava ingmikortipa arksennelo siutingnut mangukpei, kesserlunelo okka aktorpa. 34 Killangmullo ardlorpok, annersámivlunelo okarbiga: Hefata, terssa imaipok: angmarit. 35 Siutik tava erngerlutik angmalerpuk, okkalo nokarutæjarpok, okalluklu-arlunelo. 36 Innerterpeilo, tamanna okautigekonnago innungnut; merssa innertengoaralloarmattik, nangikiartorpút, tamanna okautigællugo. 37 Ussorungărlutiglo okallukput: Tamása illuarsárei; tussillartut tussartipei, okallungnerlo ajortut okalluktípei.

KAP. VIII.

Innuit 4000 nerdlerpei; nællunærkumik piomaput; Farisæerinnut ajokærsukenne miannersorkoei; tekpeetsomut ussornartulliok; Petrusib Gudemut erneritipa; anniarsusiksaminik okallukpok.

(Evangelium am 7. Sontag nach Trinit.)

Taimane innuit amerdlasút terssanémætta, nekkiksakaratiglo; ajokærsukenne Iesusib ingminut kákoei, okallugbigællugillo: 2 Innuít okko nákigingărpakka, merssa udlut pingasut neijormanga, nerrirsæksakaratiglo; 3 Esisinnagillo uamnit aularkogalloarukit, tumangulissirsut ingerdlatillutik arvkosinerme. Taukkoa illeit merssa ungesiksomit pirsut. 4 Ajokærsugeisa akkiæt okalluklutik: sumit timmiursarsiniaissaugut tamăne innukajuitsome, okkoa kărsillautikseinik? 5 Appersorpei tava: Kabsinnik timmiursautekarpisse? Akkiæt: Arbenek

marlungnik. 6 Innuperksuit tava ingekoei nunamut. Timmiursautillo okko arbenek marluk tiguei, kujavlunelo augorpei, ajokærsukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit; tunniupeit tava innungnut. 7 Kabsingoenniglo aulisægakarmætta, taukkotōg tængekartillugillo servsarkogiei. 8 Taukkoa tava nerriput, kăirsillárlutiglo, sorarursello augvakungoet kattersoramikik, nuerseket arbenek marluk immerlugil torkorpeit. 9 Nerrirsullo taukkoa 4000-diúrsut. Aulartipei tava.

10 Erngerlunelo umiarsoarmut ikkivok, ajokærsukenne illagællugit, Dalmanutablo erkanut piok. 11 Farisæerillo orniklugo appersolerpǽt, ursserlugolo, nællunǽrkumik killangmit tekkotissægātik unnerput. 12 Annernerminelo annersámivlune, okallukpok: Ekkardlereet okkoa saog nællunǽrkot tekkojomauárssuk? Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nællunǽrkumik tunninekaissengilet. 13 Taursomalo kemmekpei, umiarsoarmullo ama ikkivok, igdloanullo ikkărlune. 14 Timmiursautillo neksangikeit puigorlugit, attauseenarmiglo timmiursautekarput umiarsoarme. 15 Tava okaupei, ima okarlune: Nálegitse, Farisæerit Herodesiblo sérnartuksǽnnut miannersoritse. 16 Issumalliorput tava, ingmingnullo okallukattigeeklutik: Tamanna pia, timmiursautekanginauta. 17 Iesusiblo tamanna illissimaleramiuk, okallugbigei: Saog issumakiupissiuk timmiursautekangirsuserse? Sulle siunekangilase sillatoraselo? Sulle illuvsine umættekarpisse irksorarsimarsunnik? 18 Irssekarluselo tekkunningnek ajorpisse? Siutekarluselo tussarnek ajorpisse? Erkainerlo ajorpissiuk tamanna? 19 Timmiurset tedlimæt augoraukit innuperksoarnut 5000-dinnut, taimane nuerseket kabsit sorarursennik immerpissigik torkorlugit? Okarput: Arkanek marluk. 20 Timmiurselle arbenek marluk augoraukit, innuperksoarnut 4000-dinnut, taimane nuerseket kabsit sorarursennik immerlugit torkorpissigik? Okarput: Arbenek marluk. 21 Okarbigeilo: Kannongme tava siunekangilase.

22 Betsaidamullo pimet, tekpeetsok taursomunga pisipæt, aktorkollugolo kennuvigǽt. 23 Tekpeetsok tava arkseisigut tigua, tessiorlugolo iglorpait auatǽnnut, irssiglo kesserarlugik, aktorlugolo appersorpa; sumik tekkorsakarnersomik? 24 Uillune tava okarpok: Innuit pissuktut tekkoakka, sordlo orpeet. 25 Irssik ama tava aktoripek; amalo uekomanne: illuarsiok tava, tamasalo irssigilluarpei. 26 Tava angerdlarkoa, okalluklunelo: Iglorpængnut pissarunnek, iglorpængnétunnulloneet tamanna okautigissengilet.

27 Iesuse tava, ajokærsukenne illagællugit, aularpok Zæsareab, Filippusib iglorperksuisa erkǽnnut. Ingerdlatillutiglo ajokærsukenne appersorpei, okarbigællugillo: Innuit okautigirsarángaminga kináusugãnga? 28 Akkiǽt: Okautigællutit Iohannesiósugãtit koirsirsok; illeisalo Eliasiósugãtit; illeisalo Profetit illǽt umarsimarsósugãtit. 29 Ajokærsukennelo okarbigei: illivsemé kináusugaisinga? Petrusib tava akkia, okarbigællugolo: Kristusióvotit: 30 Innerterpeile okautigekonnane innungnut. 31 Ajokærsolerpei tava: Innúb Ernera anniængãrtissirsok, ajæktugáussirsorlo uttokaunernut, pellessiunernullo, aglekennik illissimarsunnullo, tokkotitáussevlunelo, udlullo pingajuǽnne umaromáriok. 32 Angiunnagillo tamattominga okallukpok. Petrusib tava ingminut pisipa, innertilerlugolo. 33 Keviarlunele; ajokærsukenne irssigei, Petruselo tennerterpa, okalluklunelo: Tunnumnut peet, tornársuk; Gudib pee issumaginginaukit, innuille pee kisseesa issumagigaukit. 34 Innuit tava, ajokærsukennelo ingminut kákoei, okallugbigællugillo: Uamnut mallingnikomarsok, issumaminik piniaissengilak, senningarsukselo erksuktarlugo pissaua, malliklungalo. 35 Innúrsusiminik merssa erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminiglo erdlingitsok, uanga pivlunga, okautsillo tussarnersut pivlugit, tauna innússavok. 36 Sillarsoarloneet tamát innúb pigigalloaruniuk, tarninele asseroleruniuk, suksarau? 37 Sumigloneet innuk tunnirsiginnaua tarnine annaunekarkollugo? 38 Uamnigle okaut-

simniglo iktortok taukkonane peteitsunne ajortulliartunnelo ekkardlereene, taunatōg Innúb Ernerætta iktorutigissægia tikkikune Atátame ussornarsusiané, Engelit ajungitsut illagællugit.

KAP. IX.

Iesuse kakkame ussornarsinekarpok; annernepilluliksoarmut ussornartullekau; anniarsusikse okautigigia, ajokærsukenne ajokærsorpei.

Okarbigei tava: Illomut, okaupause: Taukkoa mānétut illeisa tokko missigissengilæt, Gudib nálegauvianik pisársóvlune aggersomik tekkotinnatik.

2 Udlullo arbenek nāsimamætta, Petruse, Iakolo, Iohanneselo Iesusib ingminut pisipei, taukkolo kisseesa majoarkattigællugit kakkamut kingiktomut, ingminiglo ussornarsisillune irssigitillugit. 3 Annoreilo kaumarsorsoængorput, kakkortorsoængorkallutiglo sórdlo aput; kakkorsáirsut nunamétut taima aktigirsomik kakkorsárnek ajorpeit. 4 Moseselo Eliaselo taukkonunga sakkomerpuk, Iesuselo okallukattigæk. 5 Petrusiblo sápa, Iesuselo okarbigællugo. Ajokærsoirsok, tamānéluta ajungilak; pingasunnik innilliorta, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. 6 Okautsinnele merssa nælloei, annilárkigamik. 7 Nuiablo pirsub ullikpei. Nippelo nuiamit tussarsáursok, ima okalluklune: Terssa Ernera assærsara, tauna náleksiuk. 8 Kingornaitsiængormello, uilleramik, adlamik innuksingilet, Iesusele kissiet tekkoæt neijormattik. 9 Kakkamille atteramik, Iesusib innerterpei, innungnut okallukonnagit tamattominga tekkorsænnik, Innúb Ernera tokkorsunnit makkitinnago. 10 Okauserlo tamanna illumiugiuarpæt, ingmingnullo appersortáuput: Sunamé terssa, tokkorsunnit makkinek? 11 Appersorpæt tava, okalluklutiglo: Aglekennik illissimarsulle kissienne okartarput Eliasemik siudlióvlune tikkissirsomik. 12 Akkieile,

okallugbigællugillo: Eliase siudliússavommé, tamásalo ama illuarsaissevlugit; taimatōg Innúb Ernera nagliuktinekangăissavok nachonarsivlunelo, sórdlo agleksimamet. 13 Okaupausele: Eliase tikkisimavok, taunalo issumamingnik pidláræt, sórdlo tauna pivlugo agleksimamet.

14 Ajokærsukkennelo tikkinamigit tekkoei illusimarsut innuperksoarnik, aglekennik illissimarsunniglo, appersoirsartartunnik taukkonunga. 15 Innuillo, tamarmik erngerlutik tekkogamiko, annilárput, akpallutiglo kénarsiartorpǽt. 16 Aglekennik illissimarsut tava appersorpei: Suna apperkotigaissiuk okkonunga? 17 Innuperksuille illætta akkia, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, ernera illingnut pisikiga, taursoma annernepilluk okajuirsutiga. 18 Annernepillúblo tigudláranganne, issivtidláranganneIo, kappiorarau, korssakortarlunelo irksorararau. Ajokærsukettit okarbigigalloarikka, annisekollugo, ajorpælle. 19 Akkiale okalluklunelo: Tautokko opingitsut ekardlereet! kannok sivissutigirsomik neijussauause? Kannok sivissutigirsomik koiægissauause? Uamnut ainiarsiuk. 20 Taursomungalo pisipǽt. Annernepillurksúblo tekkoleramiuk erngerlugo issivtillerpa, nunamut tava orlovok, arksakávlunelo kappiorpok. 21 Anguta tava appersorpa: Kanga taimailia? Akkia: Innúvingminit; 22 Kabsersoarniglo orlotitara ingnermullo immermullo, tokkoniarlugo; Idlille ajungikuko, nákittigut annaullutalo. 23 Iesusible okarbiga: Opersinnaguit; Opertunne ajornartokangilak. 24 Erngerlune tava merdlertúb taursoma anguta kodlillerlune niblillerkau, okalluklunelo: Operpunga, assærsok Nálegak, opingirsutsimnit annauniænga. 25 Innuille ornigæsuarmænne, Iesusib tekkogamigit, annernek maujungnartok auokarillerpa, okarbigællugolo: Okajuitsok tussillartorlo annernengá, okaupaukit, omanga anneet, kingornalo pullaissǽrlutit omunga. 26 Niblingărpok tava, issivtidlárlugolo anniok. Taunalo tokkorsotun-élersok, amerdlasúllo tokkorsok unnerpǽt. 27 Iesusible tigua arkseisigut, makkitimannelo, mak-

kipok tava. 28 Iglomullo pimet, ajokærsugeisa kissimik appersorpæt: Saog uagut annisinek ajorikput? 29 Okarbigeilo: Taimaitut annernerit adlamik annisinnaungitsaraut, kissienne tuksiarnermik nerringiniarnermiglo.

30 Terssangalo aularamik Galilæa arvkotigæt; innuillo kallerchitsomangilei. 31 Ajokærsukennele ajokærsorpei, okallugbigællugillo: Innúb Ernera pisitáussavok innuit arkseinut, taukkoalo tokkussauæt; tokkopænnelo, udlut pingajuænne makkitsomáriok (tokkorsunnit). 32 Okauseele tamakko siunersingileit, appersornerlo sapperpæt.

33 Kapernaumut tava piok, iglométillunelo appersorpei: Suna illivsenut apperkotigaissiuk iugerdlatilluse. 34 Taukkoale niblingilet. Ingerdlatillutik ingmingnut appersortáukamik kimik angnerrussennersomik. 35 Ingipok tava, taivkolo arkanek marluk kákoei, okallugbigællugillo: Siudliójomarsok kingudliússavok tamannit, tamarmiglo kivgarissauæt. 36 Merdlertungoak tava pia, pisillugolo akkornænnut, kunniklugolo okallugbigei. 37 Taimaitomik merdlertungoamik illæssirsúb attemne, illæssiarănga, uamniglo illæssirsúb kissima illæssiaringikănga, uamnigle aulartitsirsok illæssiarigia. 38 Iohannesible sápa, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, angut tekkogikput, annernepillungnik annisitsirsok atterné, malligatalo; uagullo innerterparput, mallingimattigut. 39 Iesusele okarpok: Innertissengilarse. Ussornartullirsokangimet attemne, erngerlune arksoaræIlunga. 40 Uautinut arksoardlingitsúb illagătigut. 41 Ermutsible immanik immermik illivsenik immitsirsok attemné. Kristusib pigimasse; illomut, okaupause, tauna akkinekaissæissengilak. 42 Uamnullo opertungoet illænnik asserorsairsomut illuarnerrovok, asserorterivlúb ujararsoa kongæsiagut nivingarlugo, immauvingmullo egillugo. 43 Arksauville asserorpattit, kippikit. Illingnut ajunginerrovok, illainávlutit innursúmut isseruit, marlungnik arksakarnermit, ingnermullo kammijuitsomut pivlutit; 44 Terssane kugluiæt tokkussengilak, ingnerællo kammis-

sennane. 45 Niuvit asserorpattit, kippúk. Illingnut ajunginerrovok, tussiarlutit innursúmut isseruit, marlungnik niukarnermit, annernartorsoarmullo egitávlutit ingnermut kammijuitsomut; 46 Terssane kugluiǽt tokkussengilak, ingnerǽllo kammissennane. 47 Irssivit asserorpattit, illingnit egirsuk. Illingnut ajunginerrovok, igdluinnarmik irssekarlutit Gudib nálegauvianut isseruit, marlungnik irssekarnermit, ingnermullo kammijuitsomut egitávlutit; 48 Terssane kugluiǽt tokkussengilak, ingnerǽllo kammissennane. 49 Tamarmik ingnermik tarrajornekaissaput, tunnirsútiksello tamarmik tarraitsomik tarrajornekaissaput. 50 Tarrajok ajungikalloarpok; tarrajorle tængæropet, sumik tava pikkunartinekaissaua? Illivsine tarrajokarniaritse, illageersusekarluselo illivsinut.

KAP. X.

Nulliareengnermik illuartomik ajokærsoiok; ama merdlertungoennik; pissónermiglo; anniarsusiksaminik okallukiok; Zebedæusib ernerǽk okallukattigipek; Bartimæuse tekpiksipa.

Terssangalo aularpok, Iudæab erkanut pivlune, Iordanib igdloanut. Innuillo ama amerdlasórsóvlutik orningmænne, ajokærsoriei illerkone attorlugo. 2 Farisæerit tava orniklugolo appersorpǽt: nulle angutib auillugo illuarpa? Merssa ursserniarlugo piǽt. 3 Akkieile, okalluklunelo: Suna Mosesib pekkorsarisimaua illivsenut? 4 Okarput: Mosese aglekorsiok aglekennik auirsútiksennik, auikollugolo (arngnak). 5 Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Umættisse mangertorsómætta, Mosesib taima pekkorsivlune aglekalloartok illivsenut; 6 Issoanille pingortitakalerkärmet, Gudib pingortipek angut attausek arngnarlo attausek; 7 Taimaitomik angune arngnelo angutib kemmeissapek, nullelo ungagissaua. 8 Taukkoalo marluk uinnik attausiússapuk; taimaitomik marlujungnǽrpuk,

uinnigle attausiópuk. 9 Gudiblo kattititek innúb auiksartissengilek. 10 Iglomelo ajokærsugeisa tamattominga ama appersormænne. 11 Okallugbigei: Nulliaminik auitok, adlamiglo nulliarlune, tauna arngnaunekarpok taursomunga. 12 Arngnablo uvine kemmekuniuk, adlamiglo uviniklune, tauna angununekarpok.

13 Merdlertungoello taursomunga pisipeit, arksaminik pattikkollugit. Taukkongoennigle aitsirsut ajokærsugeisa auokárillerpeit. 14 Tamannale Iesusib tekkogamiuk, illuaringila, okallugbigællugillo: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidláriaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 15 Illomut, okaupause: Merdlertotut Gudib nálegauvianik pingitsúb isserbiginauieissengila. 16 Erkillugillo arksaminik pattikpei, tængekartillugillo. 17 Annimello, arvkosinek attorlugo, angutib akpallune serkomigarbigiartorpa, imalo appersorlugo; sumik pinniaissaunga, innursúmik näissengitsomik kingorngursekollunga? 18 Iesusible okarbiga: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. 19 Inneitsissit illissimauettimmé: Arngnaunekaissengilatit. Tokkotsissengilatit. Tiglissengilatit. Seglutigissengilet aipet. Seglokitaissengilatit. Angutillo arngnello nálekik. 20 Taursomale sápa, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, tamasa makko mallingniarikka innusungnemnit. 21 Iesusiblo irssiga, illeksivlugolo okallugbiga: Attausek sulle pingilet; pissit tamasa tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit, killangme tava perkotiksariksaissautit, malligiartorlungalo peet, nagliugutiksello nangmagúk. 22 Tamakkole okautsit illuaringilei, allieisuklunelo aularpok, pissórsógame. 23 Iesuselo keviarpok, ajokærsukennelo okallugbigei: Pissórsuit killaúb nálegauvianut pinnek ajungajǽissaput! 24 Okauseele tamakko ajokærsugeisa annilárutigeit: Iesusible ama sápei, okallugbigællugillo: Assærsakka kittornængoakka, Gudib nálegauvianut issernek ajornakau pimingnut tettekartunne; 25 Ajornænginerrovok, Kameele merkutib irssagut

pivlune, pissórsoarmit Gudib nalegauvianut ississirsomit. 26 Annilangăriput ama, ingmingnullo okallukattigeeklutik: Kiname tava pidluartungorsinnaua? 27 Iesusible irssigei, okalluklunelo: Innungne ajornakau tamanna, Gudemele ajornængilak; ajornartut tamasa Gudib ajungimagit. 28 Petrusib tava okarbiga: Atta, uagut tamása kemmekivut malliklutille. 29 Iesusib akkia, okalluklunelo: Illomut, okaupause: Innúb kialoneet iglone kemmekuniuk, kattengutinneloneet, anguneloneet, arngneloneet, nulleloneet, kittornenneloneet, nautsévingneloneet, uanga pivlunga, okautsillo tussarnersut pivlugit; 30 Tauna mattomanétillune 1000-nik piomáriok, iglunnik, kattengutinniglo, ananenniglo, kittornenniglo, nautsévingniglo umigigæne, sillamelo tikkitsuksame piomárpok innursúmik năksaungitsomik. 31 Amerdlasút siudleet kingudlingussaput; kingudleello siudlingussaput.

32 Arvkosinerle attorlugo tekpauunga Ierusalemmut ingerdlaput, Iesuselo siudleræt, annilárlutiglo mallikpæt, erksivlutiglo. Iesusiblo ama taukko arkanek marluk ingminut pissipei, okallugbigællugillo, kannok illiorbiginekarsusiksaminik: 33 Atta, tekpauunga Ierusalemmut aularpogut, Innúblo Ernera pisitáussavok pellessiunernut, aglekennik illissimarsunnullo; taukkoalo tokkotæksainængortissauæt, nællursunnullo pississauæt. 34 Taukkoa mittautigissauæt, ipperartussevlugolo, ketseraissevlugolo, tokkotsomárpæt; udlullo pingajuænne makkitsomárpok (tokkorsunnit).

35 Taimane Iakub, Iohannesiblo, Zebedæusib ernækit, ornikpæk, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, pekkoautikit, tunnekollunuk piomarsautingnik. 36 Tava appersorpek: Uamnut kannok illiorbigekovissik? 37 Akkiæk: Pekkottiguk, ardlarpuk tellerpikpit tungáne, ardlarpuglo saumikpit tungáne ivksiakollunuk ussornartome nálegauvingne. 38 Iesusible okarbigipek: Tuksiautertik nælloartik; ermutsib imma immigæksara immersinnauvikko, koirsútiksamniglo koekogin-

nauvissik? 39 Akkiæk: Ap, ajungikalloarpoguk. Iesusible okarbigipek: Ermutsib imma immigæksara immissauartingmé, koirsútiksamniglo koinekarŏmárpotik; 40 Tellerpimale tungáne, saumingmalo tungáne ivksiakorsinek, uanga pekkorsæksaringilara illivtingnut, ivksiakosimarsunnulle kissienne. 41 Tamannale ivkoa kollit tussaramiko, Iako Iohanneselo annærutillerpagik. 42 Iesusible kákoei, okallugbigællugillo: Nunamétut nálegarsuit illissimauesse nálegauniartut, taukkoalo illeit pirsársuit pirssauneliksóput. 43 Akkornauvsinele taimaitokaissengilase; illarsele angnerrojomarsok, kivgarissauarse. 44 Illauvsele nálegaunerrojomarsúb kivgartorbigissauāse tamause. 45 Innúb Erneratŏg tikkiusimangilak, innungnut kivgartorbigekollune, kivgartoriartorlunele piok, innursúminiglo tunnirsivlune, amerdlasút annaursútiksænnik.

46 Ierichomut tava piput. Ierichomillo annimet ajokærsukenne innuperksuillo illagællugit, tava tekpeetsok, Bartimæusemik attelik, Timæusib ernera, ivksiarsok arvkosinerme, kenúrsarlunelo. 47 Taunalo tussarame Iesusióursomik Nazaremiomik, torklulerpok, okalluklunelo: Iesuseá, Davib ernera, nákinga! 48 Innuillo amerdlasút auokárillerpæt, nippangerkollugo. Taunale torklullakau: Davib Ernera, nákinga. 49 Iesuse tava unnillerpok, kakollugolo. Tekpeetsorlo kákoæt, okarbigællugolo: Tupedlerit, nækkoilutillo, kákomattit. 50 Annorarsennelo nelluklugit nækkoipok, Iesusemullo piok. 51 Iesusiblo sápa, okarbigællugolo: kannok illiorbigekovit uamnut? Tekpeetsúb okarbiga: Nálegak, tekpiksekollunga. 52 Iesusible okarbiga: Aularit, operauit ajorungnærpotit. Erngerlunelo tekpiksillerpok, malliklugolo arvkosinerme.

KAP. XI.

Iesuse nálegaunertut isserpok Ierusalemmut; orpik Feigeliksak tokkokoa; Nálekbik attorluarkoa; opernermik ajokærsoiok; appersoirsut akkilluarpei.

Iersusalemmullo padlilleramik, Betfage Betanialo tikkillugik, orksŭrsaliksamut kakkamut, ajokærsukængne marluk aulartipek; 2 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut siunautingnétunnut, isserutiglo tava erngerlutik nochak naipissauartik pittuksimarsok, taursoma kănut sulle innungmik ingisimarsokangisainartok, pittursærlugolo uamnut pisiniækko; 3 Imalo appersornekarutik: Saog taimailiorpissik? Ima akkiniækko: Nálekab attoromárpa; erngerlune tava aularkussaua tamaunga. 4 Taukkoalo aularpuk, nocharlo naipipæk pittuksimarsok issertarbiúb kiglingane, sillatáne arvkoserngub auiksárbiane, pittursærlugolo. 5 Terssanétullo illeisa okarbigagik: Sullivissik, nocbak pittursærautiko? 6 Akkiakigle, Iesúb pekkorsa malliklugo; akkoaraigik tava. 7 Nocharlo Iesusemut pisipæk. annoramingniglo kadlermarssuk, kănut ingipok. 8 Amerdlasúllo annorarsettik issuipeit arvkotiksamut; illeisale orpeet aualekoteit kiblórlugit, siaroartereit arvkotiksamut. 9 Siudlersortullo mallingniktullo: torklulaput, okalluklutiglo: Hosianna, Nálekab akkane tikkitsok ussornarsile! 10 Atátauta Davib nálegauvia ussornarsile, Nálekab akkane tikkitsok, Hosianna kotsiksome! 11 Nálegak tava Ierusalemmut nálekbingmullo isserpok, tamásalo kemmerdlórsimagamigit, unnulermet anniok Betaniamut, arkanek marluk illagællugit. 12 Akkagolo kaumet, Betaniamit annigamik, kălerpok. 13 Orpiglo Feigeliksak pillutalik assianit tekkogamiuk, ornikpa paumakartugællugo. Tikkinamiuglo, pillutakainartok tekkoa, paumakarbia nedliungikadlarmet sulle. 14 Iesusib tava sápa, okarbigællugolo: Mattoma kingorna illingnit paumatortokaissengilak issukangitsomut. Ajokær-

sugeisalo tamanna tussarpæt. 15 Ierusalemmullo piput; Iesuselo nálekbingmut isserpok, niuvertullo pissirsullo annisillerpei nalekbingmit, anningaursarirsullo illirsiveet, Taubinniglo niokutiglit ivksiauteit oppitillugit. 16 Sumiglo tigumiartut nalekbekut ingerdlakongilei. 17 Ajokærsoilunelo okallugbigei: Agleksimangila: Igloga taigornekaissavok tuksiartarbingmik innungnut tamannut? Illivsele tokkotsivingortiparse. 18 Aglekennik illissimarsullo, pellessiunerillo tamanna tussaumagamiko, tokkoniaralloarpæt. Erksigælle, innuit tamarmik ajokærsútei aijaisórutigimattigik. 19 Unnungmello iglorperksoarnit annigiok. 20 Kaumello, orpik Feigeliksak sennerkonnamiko, tekkoæt pannertok tungauvingminut aglæt. 21 Petrusiblo tamanna erkaigamiuk, okarbiga: Ajokærsoirsok, areit, orpik Feigeliksak, idlit auokárirset, tokkolluinarpok. 22 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Gudemut opersusekaritse. 23 Illomut, okaupause, omunga kakkamut okartokarpet imænna: Terssanga kangattarit, immauvingmullo nakkarit; tava taimailiussavok tamanna, okausia malliklugo; kissiennele tamanna pisugællugo umættimine nekkimangikalloarpet, operpelle. 24 Taimaitomik okaupause: Tamása tuksiautivsinik piniartækesse, pissæsugællugit opersinnaritse, tava pissauesse. 25 Kikkarluselo tuksiaruse, illauvsinullo paitsisekaruse, issumakærsigik tamakko; Atátauvsesŏg killangmétúb issumakærbigekolluse tammartarnivsinik. 26 Illivsele issumakærbiginingikuse Atátauvsesŏg killangmétub issumakærbigissenginiăse tammartarnivsinik.

27 Ierusalemmullo ama piput. Nálekbingmullo issermet, pellessiunerit aglekennik illissimarsullo, uttokaunerillo, ornikpæt. 28 Okarbigællugolo: Suub pirsauneranik taimailiorpit? Kialo taimaitomik pirsaunermik tunniătit, taimailiorkollutit? 29 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Uangatŏg appersoromauause okautsemik attautsemik, akkiniarussinga, tava okarbigiomauause, suub pirsauneranik taimailiorpunga. 30 Iohannesib koirsirsarnera killangmit pirsok, innungnilloneet?

Akkiniarsinga. 31 Illumikut tava ekkarsálerput, okalluklutiglo: Killangmit pirsok unnerutigo, okarbigissauätigut: Saog operingikikse? 32 Innungnille pirsok unnerutigo, innuit tava erksigáuvut, tamarmik merssa Iohannese Profetióvluartósugimarssuk. 33 Akkiniarlutik tava, Iesusemut okarput: Nælloarput tamanna. Iesusiblo sápei, okarbigællugillo: Taimaitomik okarbigissengilausesõg, suub pirsauneranik taimailiorpunga.

KAP. XII.

Arssersóut nautsévilliortunnik; anningaursak tunnirsútiksak pivlugo; ajokærsoiok tokkorsunnik umáromártunnik; inneitsemiglo angnermik; Daviblo Erneranik Nálegniglo; uidlarnerúb peetsúb tunnirsúteinik.

Arssersóutinnik tava okallugbigillerpei: Innuk nautsévilliorkorsigame Weiniksalingmik kakkamik, ungalulerlugolo, nuna ittersælliorkoa nakkittaruserlugolo, kakkalliorlunelo; nautsévilliortunnullo pisinamiuk, nunamut adlamut aularpok. 2 Nedliumello, kivgak aulartipa nautsévilliortunnut, taukkonanga piartorkollugit tungukset paumet. 3 Taukkoale tiguæt unnattarlugolo, sõkartinnagolo angerdlartipæt. 4 Ama adla kivgak taukkonunga aulartinia; tauna ujarkennik millorpæt niakoa kidlidlárlugo, mittautigællugolo angerdlartipæt. 5 Ama adla aulartinia, tauna tokkopæt; amerdlasúllo adlet, illeit unnattarpeit, illeillo tokkopeit. 6 Tava ernetuakarame sulle, assærsaminik, kesa taunatõg aulartinia taukkonunga, okãrlunelo: Ernera iktorissauæt. 7 Taukkoale nautsévilliortut ingmingnut okallukattigeekput: Terssa kingorngursirsuksak, tokkoniartigo, tava uagut kingorngursæksei pigilissauauvut. 8 Tiguæt tava tokkollugolo, nautsévingmillo annisipæt. 9 Mãna nautséviúb nálega kannog illiussennerpa? Tikkissavok, taukkolo nautsévilliortut tokkudláissauei, nautséviglo adlennut

tunniussaua. 10 Aglekettōg okko attuangilissigik: Ujarak, iglulliortut egitæt, issudliksængorlune ujaráulerpok. 11 Terssa Nálekab taimailirsa, ussornakegioktōg irssivtinut. 12 Tiguniaralloarpæt tava, innuille erksigællugit; merssa mallugigamiko okautigigătik arssersóumik tamattominga; kemmeklugolo aularput. 13 Tava taursomunga aulartipeit Earisæerit illeit, Herodesiblo kivgeisa illeit, nappitiniaruklugo okautsinnik.

14 Taukkoalo ornikamiko, ima okarbigæt: Ajokærsoirsok, opernakerssotit illissimauautigit, siorirsakaratillo, innungnik nellinginarsiorauit, Gudemulle arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit; Kaisere tunnillugo tunnirsútinnik, illuarpa, illuangilaloneet? Tunnissauarput, tunnissengilarpulloneet? 15 Taursomale pekkoserlursusiæt illissimagamiuk, okarbigei: Saog ursserpissinga? Anningaursamik aitsivigissinga, tekkokollugo. 16 Tamattomingalo aitsivigimænne, appersorpei: Kia arssinga una, kialo okausee okko kollanétut? Akkiæt: Kaiserib. 17 Iesusib tava sápei, okallugbigællugillo: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksanik; Gudelo, Gudib piksanik. Aijaisórutigæt tava. 18 Sadduzæerit tava ornikiæt, umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo okallukput: 19 Ajokærsoirsok, Mosesib ima aglekbigătigut: Angutib angæjua tokkopet, nullelo kittornakangitsok kemmekpago, nullia tava nukkætta pissaua, angæjuminullo kinguæksiorlune pissavok. 20 Nukkareele arbenek marluk uautinétut; siudlek nulliarame tokkovok, kittornakaranelo. 21 Aipættalo nulliarigamiuk, tokkogiok, kittornakaranelo. Taimatōg pingajuætta. 22 Taukkoalo arbenek marluk tamarmik kingudlereeklutik pigæt, kittornakaratiglo. Tamarmik kingornættigut kesa arngnaktōg tokkogiok. 23 Umarbingmele, umarunik, taukkoa arbenek marluk ardlætta kia nulliarissaua? Tamarmik merssa nulliarisimagamiko. 24 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tammakáuse, illa? agleket nællogaussigik, Gudib ajugakangirsusialoneet. 25 Tokkorsunnit

makkitsomárunik, nulliaissennatiglo uvinnissengilet, Engelisulle killangmétuttun-éssaput. 26 Tokkorsunnigle umaromártunnik attuaingilase Mosesib aglegeine, kannok Gudib okallugbigimago, orpeperksoarne, ima okalluklune: Abrahab Gudigãnga, Isaakiblo Gudigãnga, Iakublo Gudigãnga? 27 Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt. Taimaitomik tammarkause. 28 Aglekenniglo illissimarsut illætta ornikpa, tussaramigit, kannok ingmingnut appersortáuput; illissimagamiuglo akkilluarmagit, appersorpa tava: Inneitsit kannongétok angnerrova adlennit tamannit? 29 Iesusible akkia: Inneitsissinnit tamannit inneitsit terssa angnerrovok: Israeleá, nálegit, Nálegak Guderput, Gudetuinavok; 30 Gudelo náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, issumangniglo tamannik, pirsaunerniglo tamannik. Tamerssa inneitsit angnek. 31 Aipatóg tamattomatun-éniok: Innukattit tuglit illiktun assaissauet. Adlamik angnerrúrsomik inneitsisekangilak makkonanga. 32 Aglekennik illissimarsúb tava okarbiga: Ajokærsoirsok, illomut okallukluarkautit, Gude attauseenámet, omangalo adlamik Gudekangimet; 33 Taunalo assæniarlugo umamik illuitsomik, issumenniglo tamannik, tarnemiglo illuitsomik, pirssaunerniglo tamannik, innukanelo tugline ingmisut assavlugo, terssa ajunginerrovok tunnirsútinnit óutæksennit, tunnirsútinnillo tamannit. 34 Iesusible tussaramiuk, sillalingmik akkiniarmanne, okarbiga: Gudib nálegauvia padlikkajarpet. Kingornalo tamarmik appersornek sapperpæt. 35 Iesuselo nálekbingme ajokærsoisillune, sápei ima okalluklune: Saog aglekennik illissimarsut, Kristuse Davib Erneriga, unnerparssuk? 36 Davile nangminek annernekut ajunginekut ima okalluktok: Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpingma tungánut ingitit, kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 37 Taima Davib merssa taia nálekaminik; kannongme tava ernerau? Innuperksuillo tussaromadlárpæt. 38 Ajokærsorlugillo okallugbigei: Aglekennik illissimarsunnut miannersoritse; taukkoa

attorniaromarsaraut annorarsennik tekkisúnnik, innungnullo sikkivigekorsarlutik niuverbingmétarángamik. 39 Illiniartarbeenelo, unnukullo nerrirsarángamik sædliojomaulutik ingitsomarsaraut. 40 Uidlarnerit peet nungutareit, tekkisúnniglo tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerput. Taukkoa angnerrúrsomik pidlangārnekaissaput.

41 Iesuselo ingipok, Gudib iklerbia sengmivlugo, innuillo irssigei, kannok anningaursennik illiorairsut Gudib iklerbianut: Pissórsuillo amerdlasút illirsiput amerdlasúnnik. 42 Uidlarnektõg peetsok illirsiartoriok anningaursængnik marlungnik, okkoa marluk Helleresun-épuk. 43 Ajokærsukenne tava kákoei, okallugbigællugillo: Illomut, okaupause, uidlarnek una peetsok Gudib iklerbianut amerdlanernik illirsiok, illiorairsunnit tamannit. 44 Taukkoa tamarmik pimingnik attungisamingnik illirsiput; taursomale peetsungóvlune pinne tamása, innutigirsæksaugalloenne illigei.

KAP. XIII.

Iesuse okallukpok nálekbiúb asserorbiksanik; udlullo nāgatiksænnik.

Nálekbingmillo annimet, ajokærsugeisa illætta okarbiga: Ajokærsoirsok, areit, ujarket sennarsuillo tamerssa? 2 Iesusible sápa, okarbigællugolo: Tamása makko sennarsuit tekkogalloarpigit? Kallereeksunnik ujarakaissengilet, tamarmik asserorluinaissaput. 3 Nálekbiuble akkiane, orksũrsaliksame kakkame ivksiamet, Petrusib, Iakúblo, Iohannesiblo, Andreasiblo kissimik appersorpæt: 4 Okarbigittigut, kakkugo tamakkoa tamarmik taimailissapet? Sunalo nællunærkotáussaua, tamakkoa tamarmik nedliussappætta? 5 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. 6 Amerdlasút tikkiussammætta, attera atterirsũrsarlugo, okalluklutiglo: Kristusióvunga; amerdlasúllo tammartissaueit.

7 Sorssungniartunnigle, sorssuktullo nippersuinnik tussælleruse; tava erksissarunnase, tamakkoa taimailissammætta. Nāgatiksarle nedliunauiengikadlarpok. 8 Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut. Tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput, nunablo pee akkisōrsoængussaput, erksinarnersoakaissevlunelo. Tamerssa nagliungnartúb aulakautiksa. 9 Illivsele miannersoritse. Pisissammasse kiglissiorbeenut kattisimauveennulle; ipperartornekaissauselo pisinekaissevluselo nálegarsoarnullo nálegaunernullo, uanga pivlunga, taukkoalo nællojungnǽrutiksǽnnik. 10 Okautsillo tussarnersut okautiginekaradlaissaput innuperksoarnut tamannut. 11 Aularuppase pisilluselo, tava issumanerdlugiaurnasse okausiksauvsinik, issumallioradlaraselo; terssangainarle illivsenut tunniurset okauserissigik; illivse merssa okalluktōnginause; Annernerle ajunginek (illuvsinétok). 12 Kattengunele kattengutætta angutib tokkokussaua, ernelo angutǽtta, angæjokettiglo kittorneisa peblingārniaissaueit, tokkokollugillo. 13 Innuillo tamarsoarmik umigissauāse, attera pivlugo. Issoanulle aulaiængersimarsok pidluaissavok. 14 Erksinartorle nungutsivik, Profetib Danielib okautigirsa, innigingisæksaminétog-ōg, tekkollerussiuk, (aglekennik okkoninga attuairsúb nálekluarligit) tava Iudæamétut kemmālit kakkennut. 15 Iglúblo kānétok akkaranelo iglominut ississengilak, sumik aikleromaulune iglominit. 16 Nautsévingmétorlo utteranelo annorarsenne piartussengilei. 17 Erkanarle nārtóursut milluktitsirsullo udlut taukkoa nedliupætta. 18 Tuksiaritselo kemmākonnase okkiome. 19 Udlunne taivkonane nagliungnartokaissammet nellekangitsomik sillab aulakautánit aglæt, pingortitakalerkārmet, tamannalo tikkillugo; kingornatōg taimaitokaissenginiok. 20 Udlullo taukko Nálekab ikkiglisingippagit, innuk attauserloneet annaunekaissengikalloarpok; kennikelle, terssa kennigarirsenne, pivlugit, udlut taukko ikkiglisisimagei. 21 Udlut taivkoa nedliupætta, ima okarbiginekaruse: Areit, Kristuse terssanépok, areit, ikkanépok; tava

operissengilarse tamanna. 22 Kristusiókosersut, Profetiókosersullo sakkomeromármætta, taukkoalo piniaissaput nællunærkorsoarnik ussornartorsoarniglo, kennikello aglæt tammartissægalloarieitsõg, ajornængikalloarpet. 23 Illivsele miksiksorniaritse. Atta, makkoninga tamannik okaukadlarivse. 24 Udlulle taivkoa nagliungnartut kingornættigut, sekkenek anningarlo kaumajungnalissapuk. 25 Udlorirsello nakkaromárput killangmit; Killaúblo pirsauneree aulajomárput. 26 Innúblo Ernera tava tekkussauæt killaúb nuieine akkartok, pirsársóursok ussornartorsóvlunelo. 27 Engelinnelo tava aulartissauei, taukkonungalo kennikenne kattersorkussauei annorinnit sissamannit, nunab issoanit killaúb issoánut aglæt. 28 Orpik Feigeliksak illiniarbigissiuk arssersóumik. Aualekotei ivsekalerángætta, pillutakalerángættalo, tava aursak padlillersok illissimauarse. 29 Taimatõg makko tamása pillersut illivse tekkogussigik, padlillersok illissimaissauarse. 30 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okko nungussangilet, makkoa tamarmik nãmaksissinnagit. 31 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauieissengilet. 32 Udluksamigle taursominga, nællunærkotaniglo, illissimarsokangilak; Engelilloneet killangmétut, Ernerúbloneet; Atátable kissime nællungila. 33 Miannersoritse, pigárluselo tuksiaritse, nedliubiksak tamanna nællogaussiuk. 34 Sordlo angutib, nunamut adlamut aularlune, iglone kemmeka, kivgennelo nálegangortillugit, tamásalo tunnillugit sullirsækseinik; issertarbiúblo pársirsa okaupa, pigárkollugo. 35 Taimaitomik pigáritse, iglub nálegætta tikkibiksa nællogaussiuk, unnukulloneet, unnuak ketterarpelloneet, tingmirset angutiviæt kardlorpelloneet, udlákulloneet tikkissennermet. 36 Tikkinæsuarkonnase, sinniktilluselo kanningárkonnase. 37 Illivsenulle okausera, tamannut okauserãra: Pigáritse.

KAP. XIV.

Iesuse tenninekarpok; Communionekartitsiok; nautsévingme annerteringărpok; tigunekarpok, Kaifasemullo aularunekarlune; Petruse missiarpok.

Udluglo marluk năpennik anniviksiussirsut, sérnakangitsunniglo timmiursartussevlutik. Pellessiunerillo, aglekennik illissimarsullo pekkoserluklutik tiguniaralloarpæt, tokkotsuklugolo. 2 Okarpulle: Kissienne pissarunnago udlorsiortillugit, innuit pikkitorsoængorkonnagit. 3 Betaniamétillugolo, Simonib puppiksóursogalloab igloane, nerrivingmelo ivksiatillugo, tava arngnab ornikpa, ermutsirsarlune tarnutiksamik immalingmik pikkunartomik akkisŏmik; ermuserlo asserorpa, niakoanullo koia. 4 Terssanétulle illeisa, illuaringilæt okalluklutiglo: Tarnutiksak una saog koinerdlukpa? 5 Tarnutiksak tamanna niukotigisimagune akkillernekaissægalloarpok anningaursennik 300-nik, peetsunnut tunniursæksennik. Okallorojugbigæt tava. 6 Iesusele okarpok: Allarsiuk, saog allieisuktipissiuk? Ajungitsomik pimanga. 7 Peetsunnik illakartuinarause, ajungitsulliarbigiomagussigik piginnauesse; uangale neijortuinaissengilause (timimnik). 8 Ajugaringisaminik piok; timiga tennikadlarpa, illivermut illirsáussægama. 9 Illomut, okaupause: Okautsit okkoa tussarnersut okautáussappætta sillarsoarme tamanne, taunatŏg okautáussægiok kannongétomik măna pigănga erkailugo. 10 Iudaselo Ischariote, arkanek marluk illæt, Pellessiunernut aularpok, pisitsomaulugo taukkonunga. 11 Tamanna tussaramiko, tipeitsulerput, anningaursenniglo tunniomaulugo unnerput. Nautsorsoilunelo pisiniællerpa taukkonunga.

12 Sérnakangitsunniglo timmiursartoleramik udlorme suidlerme, anniviksiutiksak sauarak tokkussægamiko, ajokærsugeisa okarbigæt: Sumut opellungarsaiartorkovissigut anniviksiutiksamik sauarkamik nekkiksarnik? 13 Tava ajokær-

sukængne marluk aulartipek, okallugbigællugiglo: Iglorperksoarnut aularitik, innúblo angutib immertaursirsartúb nellautsomarpătik, tauna mallikko. 14 Sumullo isserpet, tava iglúb innua okarbigikko: Ajokærsoirsúb okaukoătit: Innersoak nerrirsarbik sumépa, terssane nerrekollunga anniviksiutiksamik sauarkamik, ajokærsukakka illagællugit? 15 Innemullo angisómut tava unnersussauătik illuarsársimarsomut; terssane piksarput opellungarsárko. 16 Ajokærsukæglo aularpuk, iglorperksoarnullo pivlutik, sordlolo okaumattik, naipipæk; anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsárpæk. 17 Unnulermello arkanek marluk illagællugit tikkiupok. 18 Nerrivingmelo ivksiautillutik nerrisillutiglo, Iesuse okarpok: Illomut okaupause, illauvse nerrekama pisitsomárpănga. 19 Allieisulerput tava, kingudlereeklutiglo appersorpæt: Uangáunerpunga? Ama adla: Uangáunerpunga? 20 Akkiei, okallugbigællugillo: Arkanek marluk illæt, pogutamut missuksekattiga, taivnávok. 21 Innúb Ernera pisitáussavongme, sórdlo taursominga agleksimavok; innugle tauna erkanak, Innúb Erneranik pisitsirsok; innungmut taursomunga ajunginerrogalloarpok innungungikune. 22 Nerrisillutiglo, timmiursak Iesusib tigua, tængekártillugolo augorpa, taukkonungalo tunniullugo, okalluklunelo: Tigullugolo nerrissiuk, terssa timmiga. 23 Ermusektŏg tigugia, kujavlunelo tamattominga tunniei; terssangalo tamarmik immerput. 24 Okarbigigiei tava: Terssa áuga, Testamentităb (áua) amerdlasórsuit pivlugit koirsok; 25 Illomut, okaupause, mattoma kingorna immissæissaunga Weiniksaglúb orpiúb tungoanik, udlok tauna nedliutinnago immerkissægiga Gudib nálegauviane.

26 Tuksiautillo erinnaglit ussorútikset năgamikik, anniput orksŭrsaliksamut kakkamut pivlutik. 27 Iesusiblo okallugbigei: Unnuak tamanna tamause mammiasutigiomárpausinga, agleksimamet: Pársirsok unnattaissauara, sauello siamartissaput. 28 Makkikumale (tokkorsunnit) siudlerissauausinga Galilæamut. 29 Petrusible okarbiga: Tamarmigloneet mam-

miasutigigalloarpattit, uanga tava mammiasutigiomangilluinnarpaukit. 30 Iesusib tava okarbiga: Illomut, okaupaukit, udlome unnuak tamanna, tingmirset angutiviæt kardlortinnago marlungnik, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 31 Taunale ama okariok: Tokkokattigissægukilloneet, misserratigiomangilaukit. Taimatõg tamarmik okariput.

32 Ungalusimarsomullo, Gethsemanemik attelingmut piput. Ajokærsukennelo okarbigei: Terssunga ingititse, tuksiariartortillunga. 33 Petruselo, Iakolo, Iohanneselo illagei, olillerlunelo koksellangãlerpok. 34 Okarbigei tava: Tarniga allieisungãrkau tokkomut aglæt, terssanétuarluselo pigáritse. 35 Kannitomullo aularlune, nunamut pædlorpok, tuksiarlunelo, ajornængipet mattoma nedliutúb kangerkollune. 36 Imalo okarpok: Abba, Atátaga, tamása merssa ajunginaukit, ermusek una pæruk uamnit; pekkorsamnigle pinnek, pekkorselle pille! 37 Ornikamigillo, sinniktut tikkipei. Petruselo okarbiga: Simoná, sinnikpit? Udlúb nællunǽrkota attauserloneet nãulugo pigárnek ajorpit? 38 Pigárluselo tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase; Annernek pillerigalloarpok, uinnigle ajulerpok. 39 Aipæksanigle ama tuksiariartorpok, okautsinne okauserekiklugit. 40 Utteramelo ama sinniktut tikkiniei, uerngarnermillo uissanek ajorput, taursomungalo akkirsútittik nællovlugit. 41 Pingajuksaniglo tikkipei, okarbigællugillo: Mãnakut aglæt sinnikomauluselo kassuérsaromavisse? Terssa, nedliusimavok; atta, Innúb Ernera pisitáussavok ajortulliartut arkseinut. 42 Makkilluselo aularta; areit, tamãnépok uamnik pisitsirsok.

43 Terssangainarlo, sulle taima okalluktillugo, Iudase tava, arkanek marluk illæt tikkillerpok, illagællugillo innuperksuit pænnalirsartut, pappilirsartullo, taukkoa pirsut pellessiunernit, aglekennik illissimarsunnillo, uttokaunernillo. 44 Pisitsirsúblo nællunǽrkumik illissimatillugit ajokærsorei, ima okalluklune: Kunnigæksara taunávok, tigussiuk aularnauǽrsarlugolo. 45 Tikkinamelo, erngerlugo ornikpa, okarbigællugolo:

Rabbi, Rabbi; kunnikpa tava. 46 Taukkoale ornikpæt tigullugolo. 47 Neijortulle illætta pænnane ammua, pellessiunerúblo kivga pænnaua, siutárlugolo. 48 Iesusiblo sápei, okallugbigællugillo: Sórdlo innungmik tokkotsirsomut annirsose, pænnalirsarluselo pappilirsartose tiguniarlunga. 49 Udlut nungullugit merssa neijorivse nálekbingme, ajokærsoilungalo, tigungilausingale. Aglekelle erkotariakarput. 50 Ajokærsukello tamarmik kemmekpæt kemmãvlutiglo. 51 Nukakpirsablo mallikpa, sátomik annoramik uinnekotiglúb; nukakpirsello tauna tiguniarpæt. 52 Taursomale uinnekune sátok ipperarpa, tammakaranelo kemmeratigei.

53 Iesuselo pisipæt pellessiunermut, terssunga pellessiunerit, uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo tamarmik kattissimarsut. 54 Petrusible mallikpa kingornanit, pellessiunerúb iglorsoa tikkillugo isserbigællugolo; terssanétuarlunelo ivksiavok kivget akkornænne, kejãrserlunelo ingnermut. 55 Pellessiunerille, kiglissioikattigeeksorsuillo tamarmik passikliutiksarsiorput Iesusemut, tokkotsuklugo, sumigle nervsangilet. 56 Amerdlasúllo okautiginerdlukpæt seglovlutik, okauseelle arssigeengilet. 57 Taukkoalo illeit nækkoiput, seglovlutiglo okautiginerdlukpæt, okalluklutiglo. 58 Uagut tussarikput ima okalluktok: Nálekbik, arksennik sennasimarsok, asseroromárpara, udlullo pingasut adlamik sennajomárpunga, arksennik sennasimangitsomik. 59 Sullile okauseet arssigeengilet. 60 Pellessiunek tava nækkoilune akkornænnut piok, Iesuselo appersorpa, okalluklunelo: Akkiniængilatit, tamakko pivlugit, passimattit taukkoa? 61 Nibleranele akkingilluinnarpok. Tava Pellessiunerúb ama appersoria, okarbigællugolo: Kristusióvit, ussornartúb Gudib Ernera? 62 Iesusele okarpok: Taivnávungame. Innúblo Ernera tekkussauarse ivksiarsok Pirsaunerúb tellerpiætta tungáne, killaúblo nuieine erssersok. 63 Tava Pellessiunerúb annorarsenne alliktulerpei, okalluklunelo: Sumik adlamik nællunærsitariakarpogut? 64 Gude mitteka tussarsimauarse; kannog issumavisse? Okkoale ta-

marmik tokkokoæt, tokkotæksainâunerarlugo. 65 Illeisa tava ketserællerpæt, kénalo mattórlugo tiglukpæt, okarbigællugolo: Erkotuksennik okallugbigittigut. Kivgello ajaupirsennik unnatarpæt kénãgut.

66 Petruselo tessammanétillugo iglorsoarme, pellessiunerúb kivgeisa arngnet illæt tikkiupok. 67 Petruselo kejãrsersok tekkogamiuk, irssigillerpa, okalluklunelo: Idlitsõg Iesuse Nazaremio aiparisimauet. 68 Missiarporle, okalluklunelo: Tauna illissaringilara, okautsissittõg nællogiakka. Annivlunelo ungalunnut pimet, tingmirset angutiviæt kardlorpok. 69 Arngnablo taursoma kivgab tekkogia, neijortunnullo ama okallulleriok: Terssa taukkoa illæt. 70 Amale missiariok. Terssugutsiængormello neijortut ama Petrusemut okariput: Illomut taukkoa illagãtit, Galilæamiógauit, taukkotullo okausekarauit. 71 Taunale okauserlullerpok, ingminiglo angernerdluklune: Innuk taivna, okautigirsarse, illissaringilara. 72 Tingmirsello angutiviæt aipæksánik kardlorpok. Nálekab okausia Petrusib tava erkaia, ima okarbigimanne: Tingmirset angutiviæt marlungnik kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. Kejangãrpok tava.

KAP. XV.

Iesuse Pilatusemut ekkartounekarpok anniartillunelo; kikkiektorbingmut pisinekarpok; tokkomet kingorna ussornartunnik tekkorsakarpok; illivermut illiartorpæt.

Kaulermello pellessiunerit erngerlutik okallukattigillerput uttokaunerit aglekenniglo illissimarsut, kiglissioirsullo tamarmik illagiput; Iesuselo kellersorpæt, aularullugolo pisipæt Pilatusemut. 2 Pilatusiblo appersorpa: Idlit Iudit nálegaunerátit? Akkiale, okarbigællugolo: Okarauit, taivnávungame. 3 Pellessiunerillo passingãrpæt. 4 Pilatusible ama appersoria, okalluklunelo: Akkingiligit? Atta, kannok aktigirsomik

passigătit. 5 Iesusele akkingilluinnarpok; tamanna Pilatusibtŏg aijaisórutigigia. 6 Nungullugille anniviksiortarángætta, parnărusimarsut illæt, innuit piomarsæt, taursoma parnárusimajungnærkorsarpa. 7 Parnărusimarsokarporle Barrabasemik attelingmik, tauna peblingarniartut illagællugit tigursáursok, innungmik tokkotsigamik. 8 Innuperksuit tava tuksiarbigiartorpæt, illerkone attorkollugo. 9 Pilatusible sápei okalluklune: Iudit nálegaunerænnik annisitsekovissinga illivsenut? 10 Pellessiunerit kingarællugo terssunga pisikæt, illissimagamigit. 11 Pellessiunerille innungnik kajumiksáiput, taursomunga kennúkollugit, Barrabase annisekollugo. 12 Pilatusible ama sápei, okallugbigællugillo: Kannok uamnut illiorbigekovissiuk tauna, tairsarse, Iudit nálegaunerænnik? 13 Niblingăriput okalluklutik: Kikkiektoruk kerssungmut senneruteling-mut. 14 Pilatusible okarbigei: Sumingme ajortullia? Taukkoale sualullerlutik torklulaput: Kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. 15 Pilatusele issumakarame innungnut nămagekollune, Barrabase tava annisipa taukkonunga; Iesuselo pisipa, ipperartorkollugo, kikkiektortekollugolo senningarsomut. 16 Sorssuktukset tava pisipæt iglomut kiglissiorbingmut, innuperksuillo attautsemut kákoeit. 17 Annoramiglo aukpalláriksomik attitipæt, niakorutiksamiglo kakkidlernekutinnik kénariksunnik perdlaiput, ivertillugolo niakoanut. 18 Mittautigillerpæt tava, imænna: Ullapisautekarit, Iudit nálegaunerænà. 19 Sudlutómiglo niakoa annaulerpæt ketserarlugolo serkomigarbigællugolo tuksiarbigæt. 20 Mittautigerærsimagamikolo, aukpalláriksomik annorajarpæt, nangminerlo annoreinik attitillugo, kikkiektoruklugolo aularupæt.

21 Innuglo sennerkollune ingerdlarsok, Simonemik attelik, Zirenemio, Alexandriblo Rufusiblo angutæt, nautsévingmit pirsok, tauna erdlokopæt, senningarsok erssuktillugo taursoma kingornagut. 22 Aularupæt tava nunamut Golgatamut, terssa tairsamut, niakortóumut. 23 Weinemiglo, Mirramik akkunelingmik, immipæt; immeromangilale. 24 Kikkiektor-

simagamikolo, annorei augorpeit ingmingnut, immerautigællugillo, kina pissæsugællugo piksamik. 25 Udlullo nællunærkota pingasungormet kikkiektorpæt. 26 Kollanelo agleksimarsok paitsisigitinekarsusia, ima: Iudit nálegaunerǽt. 27 Innungǽrsuglo marluk taursomunga illagitillugik kikkiektorpægik, ardlǽk tellerpiætta tungánut, aipalo saumiǽtta tungánut. 28 Agleket tava erkolerput, ima okartut: Ajortulliartut akkornǽnnut pisitávok. 29 Terssónalo sennerkotut mittautigǽt, illækemmisarbigællugolo, okalluklutiglo: Aijai, nálekbingmik asseroirsotit, innerlugolo udlut pingasut. 30 Illingnik māna annauniarit, akkarlutillo senningarsomit. 31 Taimatōg Pellessiunerit illageeklutik mittautigigiǽt, aglekennik illissimarsullo, okalluklutiglo: Adlet annaukalloarei ingminigle annaunek ajorpok. 32 Kristusiógune, Israelittillo nálegaunerippænne, māna senningarsomit akkarle, tekkunnikolluta operkollutalo. Kikkiektortisimakattækillo mittautigigiǽk. 33 Udlúblo nællunǽrkota arbeningormet kingorna, nuna tamarme tārtorsoængorpok, nællunǽrkot kollin-illoǽt tikkillugo. 34 Udlúblo nællunǽrkota kollin-illoængormet, Iesuse niblingārpok okalluklunelo: Eli, Eli, lama asabtani? terssa imaipok: Gudiga, Gudiga, saog kemmekpinga? 35 Tersanétullo illeisa tamanna tussaramiko, okarput: Atta, Eliase kákoa. 36 Illǽt tava akpadlárpok, milluartorlo sérnartomut missukpa meitsektillugo, ajaupirsamullo kappullugo, immipa, okalluklunelo: Voitje, attegole, Eliasib akkartitsartussennerpa. 37 Iesusele niblingārpok annernengǽrlunelo. 38 Nálekbiúblo umiksoa allikpok marlungorlune, páuanga sammunga tikkillugo aglæt. 39 Sorssuktukselle nálegǽtta terssane akkianétúb, tekkogamiuk annernengǽrsok taimaitomik niblingārnermik, okarpok tava: Illomut innuk tauna Gudib Ernera. 40 Arngnello terssanéniputtōg ungesiksomit irssigiuartut; taukkoa akkornǽnnétut Maria Magdalena, Marialo, Iakungúb Iosesiblo arngnǽk, Salomelo. 41 Taukkoa mallikiǽttōg, kivgartorbigællugolo Gali-

læamétillugo; amerdlagiputtõg adlet, Ierusalemmut majoarkattei.

42 Unnulermello, udlok tauna opellungarsárbiómet Sabbatiússammello akkago. 43 Iosefe Arimatiamit pirsok, kiglissioirsut illæt, issumagiksok nerriuktorlo Gudib nálegauvianik; tauna nauiateilune Pilatusemut isseriartorpok, Iesusiblo timmánik kenúvigællugo. 44 Tokkorsorle Pilatusib tussaramiuk aijaisórpok; sorssuktuksello nálegæt kákoa, appersorlugolo tokkokamærsusianik? 45 Tamannalo siunersiutigigamiuk sorssuktukset nalegænnit, tava timma tunniupa Iosefemut. 46 Taunalo sátomik annoraksarsiok, akkartillugolo immupa annoraksamut sátomut, illivermullo, kãrsomut illulekorsaminut, illia; ujararsoarlo arksakávlugo illerrúb mattoa perroa. 47 Maria Magdalenable, Mariablo, Iosesib arngnætta, irssigiuarpæt sumut illinekartok.

KAP. XVI.

Iesuse tokkorsunnit makkipok; ajokærsukaminut sakkomersarpok; killalliarpok.

(Evangelium am Ostertage.)

Sabbatelo kangiumet, Maria Magdalena, Marialo, Iakúb arngna, Salomlo erdlingnartunnik tarnutiksarsiput, tennitsartoromaulugo. 2 Sabbatemelo udlákut, sekkenek nuilermet, taukkoa illivek ornikpæt. 3 Ingmingnullo okallukattigeekput: Ujarak illerrúb pãnit kia arksakátissaua? 4 Tagusaramikolo, ujarak arksakásimarsok tekkoæt; angisórsómet. 5 Illivermullo isserput, nukakpiarlo tellerpiætta tungáne ivksiarsok tekkoæt, tekkisómik kakkortomik annoralik; erksingãrlutiglo. 6 Taursomale okarbigei: Erksekennase; Iesuse Nazaremio kikkiektortisimarsok ujarparse; makkisimavok (tokkorsunnit,) tamãnéngilak; areit innigigalloa, terssunga illigæt; 7 Aularitsele, ajokærsugeilo okarbigiartorsigik,

Petruselo, siudlerissægaussiuk Galilæamut, terssane tekkussauarse, sórdlo taursoma okaukăse. 8 Anninæsuarlutiglo illivermit kemmăput; oliktorsoængoramik annilártorsoængorlutiglo, adlennullo okangilet, erksileramik.

9 Iesusele, udlák makkiname udlut aulakautǽnne, tekkotekărpok Maria Magdalenamut, taursomanga annernepilluit arbenek marluk annisikei, 10 Taunalo aularpok, illagigalloeelo allieisuktut kejársullo okarbigiartorpei tamattominga. 11 Taukkoale tussaramiko umarsok, taursomungalo sakkomersok, operingilǽt. 12 Mattomalo kingorna, taukkoa illagik pissuktuarmennik, sakkomerbigipek adlamik tautokarlune; ingerdlatillugik iglorpængnut. 13 Taukkoalo illamingnut okautigigiǽk tamanna, kissienne taukkotŏg operinginiægik.

(Evangelium am Himmelfahrts-Tage.)

14 Késa taivko arkaneglit sakkomerbigei nerrisillugit auokáridlárlugillo opingimætta, umætteillo mangertorsómætta, operingimattigiglo taursominga tekkunniktut makkisimarsomik (tokkorsunnit). 15 Okallugbigei tava: Sillarsoarmut tamannut aularitse, okautsillo tussarnersut okautigiartorsigik innungnut tamannut. 16 Opertok koissimarsorlo pidluartungoromárpok, opingitsorle ekkartóutáussavok. 17 Opertulle næellunǽrkotekaissaput imaitunnik: Annernepilluit annisissaueit attemne; nutáinik okkennik okallussaput. 18 Pullaterirset pejaissaueit; tokkonartomiglo immeralloarunik sunnissengilet; napparsimarsut arksamingnik aktorsinnarpattik ajorúngnǽissaput tava. 19 Nalegarlo taukkonunga okalluksimagame, killangmut kangattartipok, ingillunelo Gudib tellerpiǽtta tunganut. 20 Taukkoale aularput, tamannullo okallugiartorput, Nálekablo illagællugillo nekkursektipei, okauserlo opernarsárlugo næellunǽrkotinnik illaursunnik.

EVANGELIUME.

LUKASIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iohannese Kristuselo innungussammennik Engele okariartorpok; Mariab tuksiautei ussorutit; Iohannese innungorpok; Zachariase erkotuksennik okallukpok.

Amerdlasút aglekiksarniarmattigik illomut sullirset uagutine; 2 Ima unnibkaumattigut, tamakkoninga nangminek issoanit tekkunniktut, kivgartortungortullo okautsinnut. 3 Tava uangatōg tamanna ajungitsugara, tamása issoanit siunersiutigekiksaradlaraukit, illingnut aglekiksaruklugit, assærsara Teofiluseá; 4 Okautsinnut tussaumarsarnut kollarungnærkollutit.

5 Iudæame Herodese nálegaunerrotillugo, pellessekartok Abiab simnerseisa illænnik, Zachariasemik attelingmik; taursomalo nullia, Aarúb kingneisa illæt, Elisabemmik attekartok. 6 Tamangmigle illuartuk Gudemut, Nálekablo inneitsissei pekkorseilo tamása nálekpakik árksoarnaitsóvlutik. 7 Kittornakaratiglo, Elisabet ernisuiname; uttokavlutiglo tamangmik. 8 Illanelo Zachariase Pellessisut adlettut sullissægame Gudib sáne, simnevikse nedliumet. 9 Immerautiblo erkormanne pellessiúrsutsib illerkoanik, pyússægame, Nálekab igloanut isseriartorpok. 10 Innuperksuillo tamarmik sillatánétut tuksiarlutiglo, pyórtillugo. 11 Nálekablo Engelia tekkotipok taursomunga, Altariblo pyórtitsiviub tellerpiætta tungane kikkartok. 12 Taunalo Zachariasib tekkogamiuk, annilárlunelo erksilerpok. 13 Engelible okarbiga: Zachariascá, tuksiautittit tussartiput, nulliello Elisabet ernissavok

ernertăksarnik, taunalo Iohannesemik aitsissauet. 14 Tipeitsuligissevlugolo keemasuligissauet, amerdlasúttŏg tipeitsuligissauæt innúpet. 15 Nálekamut angissammet; Weinemik, adlamigloneet pikkunartomik immissengilak; sullilo arngname timætta illuanétillune Annernermik ajunginermik illumiulernekaissavok. 16 Israeliblo kinguei amerdlasút sátiniaissauei Gudemut, nálegænnut. 17 Taursomalo siudlerissaua Eliasib annernerane pirsauneranelo, angæjokaillo umætteit, kittornettik illagællugit, sátiniaissauei, opingitsullo, illuartut illissimarsusiænnut, taimalo Nálegak innuksarsivlugo piginnángortuksennik. 18 Zachariasiblo Engele okarbiga: Suna nællunærkotarissauara tamattominga? Uanga merssa uttokaugama, nulliaratŏg uttokaugiok. 19 Engelib akkia, okallugbigællugolo: Gabrielióvunga, Gudemétuartok, aulartitávlungalo okallugbigekollutit, tamattomingalo okaukollutit. 20 Attalo okallungnek ajulerlutit okaissæromărpotit, tamattoma erkorbiksætta udluksa nedliutserlugo, illingnut okkautsikka illomut kakkugo erkussirsut operinginaukit. 21 Zachariase nálekbingme mullumet innuit erinnigæt, ussoruklutiglo. 22 Annigamelo, okallugbiginek ajormattik, mallugæt tava tekkorsakartok nálekbingme. Arksaminiglo urserarsinnarlugit okaissærluinarpok. 23 Sullirsamelo sorarbia nedliumet angerdlarpok iglominut. 24 Udlullo taukkoa nămætta, taursoma nullia Elisabet nărtulerpok, kaumettillo tedlimæt irssertorpok, ima okarlune: 25 Taima Nálekab piănga, udlut taukkoa-étillugit, irssigigaminga, kangusutiga uamnit pærlugo innungne.

26 Kaumetillo arbenekalermætta Engele, Gabrielemik attelik, Gudib aulartipa iglorperksoarnut Galilæamétunnut, Nazaremik attelingnut.

27 Niviarsiamut, angersimarsomut Davib kingueisa illænnut angumut, Iosefemik attelingmut, niviarsiarlo tauna Mariamik attekartok. 28 Engelib tava isserbiga, okallukluneło: Tipeitsukorsávotit saimaursáursotit! Nalekab neijorpălit, us-

sornarkerssotit arngnennit tamannit! 29 Tekkogamiugle, okausee annilárutigei, issumalerlunelo: una kannongétomik okausekarpa? 30 Engeliblo okarbiga: Maria, erksekennek, Gudib saimaumattit. 31 Atta, nărtulissautit ernertăromărlutillo, taunalo Iesusemik aitsissauet. 32 Tauna angissavok, Kotsingnerúblo Erneranik tairsáussavok; Gudiblo Nálekab tunniomárpa angutætta Eavib ivksiauvianik; 33 Iakúb igloanut (Israelittinnut) nálegaunerrojomárpok issukaissengitsomut; nálegauvialo nănauieissengilak. 34 Engele Mariab tava appersorpa: Kannongme tamanna pissaua uvekanginama. 35 Engelib akkia, okallugbigællugolo: Annernerúb Ajunginerúb kollangissauătit, Kotsingnerrúrsúblo pirsaunerætta ulligomărpătit; taimaitomiktōg ajunginek erniækset, Gudib Erneranik taigornekaissavok. 36 Attalo, Elisabettōg idlut nărtuleriok ernertăksamik uttokaunermine, kaumettillo arbenillerpei, tauna nărtósuitsok tamarmik unnerpæt. 37 Gudeme ajornartokangimet. 38 Mariale okarpok: Atta, Nálekab kivgarănga, okarauit taimaiserlanga. Engelib tava kemmekpa.

(Evangelium am Tage Mariæ Heimsuchung.)

39 Udlunnele taivkonane Maria pillerillerpok aularæsuarlunelo kakkennut iglorperksoarnut Iudab nunanétunnut; 40 Zachariasiblo igloanut isserlune, Elisabet pidluarkoa. 41 Mariablo okausia tamanna Elisabetib tussarmago, timime illumiua piglerpok. Elisabetiblo illumiugillerpa Annernek ajunginek. 42 Niblingărlunelo okarpok: Ussornarkautit arngnennit tamannit, timivitsōg illumiua ussornarkegiok. 43 Saogmelo terssa piara, Nálekama arngnætta orningmanga. 44 Atta, pidluarkollunga okarauit, tussaraukit; timima illumiua tipeitsungnermik piglertalerpok. 45 Pidluarkautimme, operauit, illingnut merssa Nálekab okausee tamarmik erkorluinaissammætta. 46 Tava Maria okarpok: Nálegak tarnima ussoringărpa. 47 Gudelo annaursirsiga annernerma tipeitsutiga. 48 Kivgarojungoe saimaulugo irssigimago. Atta,

mattoma kingorna ekkardlekattigeeksut tamarmik ussornar-neraromárpănga. 49 Ussornartorsoarmik pimanga, ajuga-kangitsúb, ajunginermiglo attiglúb. 50 Nákinnirsusiminiglo nálektiminétuinarpok issukaissengitsomut. 51 Arktorsajuipok tellerminik, siamartillugillo umamingne makkitassŭnnik ekkar-sautiglit. 52 Pirsársuit ivksiauvingmit ajegarei; assiginna-kello kodlartillugit. 53 Kăktut tunningărpei pikseinik, pissór-suillo sŏkartinnagit aulartipei. 54 Kivge Israele illeksivlugo ikkiorpa, nákinnirsutse erkailugo; 55 Sordlo okarame siud-livtinut, Abrahamut kingueinullo tamannut. 56 Kaumetillo pingasut năngajeklugit Elisabet Mariab neijortuaramiuk, ama angerdlariok iglominut.

57 Elisabello, ernivikse nedliumet, ernertărpok. 58 Ná-lekablo nákingărmago nunakateisa igdluisalo tussaumagamiko, tipeitsukattigæt. 59 Udlullo arbenek pingasungormætta, ná-lungiarsungoak kippivlugo ornikpæt; angutanullo Zachariase-mik atteritipæt. 60 Arngnættale sápei, okalluklunelo: Năg-ale, Iohannesele atterissaua. 61 Tava okarbigæt: Ekkardle-kangilatilloneet taimaitomik attelingmik. 62 Anguta tava urserarpæt kannongétomik aitsekussæsugællugo. 63 Aglek-bingmiglo kákorsivlune, aglekpok imænna: Iohannese attera. Tamarmiglo aijaisórput. 64 Terssangainarlo taursoma karna angmarsimalerlunelo okka kellerursærpok, okalluklunelo Gude ussoreka. 65 Nunakatteilo tamarmik annilártorsoængorput; tamakkolo tamása tussaumalerpeit kakkamiut tamarmik Iudæ-ame. 66 Tussartullo tamarmik tamanna umamiugillerpæt, okalluklutiglo: Kannongélissæsugaiuk nálungiarsungoak una? Nálekab merssa neijortara arksaminik. 67 Angutalo Zacha-riase Annernermik ajunginermik illumiukalerpok, erkotuksen-niglo ima okalluklune: 68 Ussornarsile Nálegak, Israelib Gudia! innunne tikkerarlugillo annaumagit. 69 Annaursir-suksamiglo pirsársoarmik pimattigut, kivgame David igloane. 70 Itsarsoak taima okarame illuartut Profetit karnessigut: 71 Kingarsartivtinit annautsomauluta, tamarmiglo umitsair-

sivta arkseinit; 72 Angæjokáuvullo nákallugit, illageersutiksiutinelo ajungitsok erkailugo; 73 Atátautinut Abrahamut illomortomik okarame tunniomauluta imaitomik: 74 Annaunekarkolluta kingarsartivta arkseinit, uautinut nálekogame innutilluta erksiungnǽrluta. 75 Pekkollunelo ivlernarnermik illuarnermiglo nuennerirsaminik. 76 Idlillo, nálungiarsungoangá, tainekaissautit Kotsingnerrúrsúb Profetianik; Nalekab siudlersortigissauãtit, arvkotikse illuarsárkollugo; 77 Innunnelo illingnut nællunǽrsekollugit pidluautiksamik, terssa, ajortimingnik issumakǽrbigirsájomármætta; 78 Gudivta umættǽtta nákinnirsusianik, taursomanga nuirsúb kotsingnermit tikkerarpãtigut. 79 Kaumarsáruklugit tãrmiúrsut, tokkúblo tachanétut, issikauvullo pisillugit arvkomut erkiksiviunartomut. 80 Nálungiarsungoarlo (Iohannese) agdliartorpok, nekkursektillunelo annernerme, innukajuitsomélunelo, sakkomerbikse Israelittinnut nautsorsorlugo.

KAP. II.

Iesuse innungorpok; kippinekarpok; Nálekbingmut pisinekarpok; ivlernartóvlune nukakpiarávok.

(Evangelium am H. Christtag.)

Taimane Kaiserib Augustusib nálegauvime innuee tamása nællunærsorkoei. 2 Tamerssa agleket (nællunǽrsorkorsútit) siudliúrsut, Zireniuse nálegautillugo Siriame. 3 Tamarmik tava iglorperksoamingnut aularput, aglekollutik. 4 Tava Iosefesõg aulariok Galilæamit, iglorperksoarnit Nazaremit, Iudæamut, Davib iglorpeinut, Bethlehemmik attelingnut; Davib igloanit pigame, kinguarimannelo: 5 Aglekollune Maria nulliækse aiparællugo, tauna nãrtúrsok. 6 Terssanétillutiglo ernivikse nedliupok. 7 Pernauminiglo ernertãrpok, immullugolo annoraminernut, nerssútillo nerriviǽnnut illia, sinniktarbingme inniksǽronamik adlamik. 8 Pársirsullo tamattoma

erkanétut narksamĕlutik unnuame nerssutittik ungalolingmĕtut páriniarlugit pigárput. 9 Attalo, Nálekab Engeliætta tikkipei, Nálekablo kaumarsusiætta kaumarsarmattik, erksingălerput. 10 Engelible okarbigei: Erksekennase, atta, tipeitsungnangártomik okallugbigause, innuit tamarluinnarsoarmik piksænnik; 11 Pivluse măna annaursirsok, Kristusióursok Nálegak, Davib iglorpeine, erniusimamet; 12 Terssalo nællunærkotarissiuk, nálungiarsungoak annoraminernut immusimarsok nerssútillo nerriviænnut illisimarsok naipitsomárparse. 13 Tavainarlo killangmiorperksuit Engelemétut, Gudelo ussoræt, okalluklutiglo: 14 Gude kotsingnermétok ussornarsile! erkiksinerlo nuname! innungnelo nuennernek pille!

(Evangelium am 2. Christtag.)

15 Engelillo kemmengmattik killangmut pivlutik, pársirsut ingmingnut okallukattigeekput: Măna Bethlehemmut pissa, ussornartorlo, taivkane pillirsak, tekkojartortigo, Nálekab okautigekorsa uautinut. 16 Tuoviorlutiglo terssunga piput, Marialo Iosefelo tikkipagik, nalungiarsungoarlo nerssútit nerriviænne innængarsok naipipæt. 17 Tekkogamikole, tamannut okallugiartorput okkoninga okautsinnik tussakamingnik nálungiarsungoak taivna pivlugo. 18 Tamattomingalo tussartut tamarmik, pársirsut okauseet aijaisórutigeit. 19 Mariable okautsit tamakko tamása puigornauærlugillo umamine ekkarsautiginiarpei. 20 Pársirsut tava utteriput, Gude ussorællugolo nerssoræt tussakettik tekkorsettiglo tamása pivlugit, taima okarbigimattik.

(Evangelium am Neujahrs-Tage.)

21 Udlullo arbenek pingasungormætta, nálungiarsungoak kippirsaussammet, tava aitserpæt Iesusemik, Engelib taima taigormago, násimangikadlarmet arngname timætta illuane.

22 Udlullo nedliumætta, Maria ubbaissevlune, Mosesib inneitsissei malliklugit, tekpauunga Ierusalemmut aularupæt, Nálekamut pisitsomaulugo; 23 (Agleket pivlugit Nálekab

inneitsisseine, imailut: Angutingoet tamása arngnamingnit perngautit siudlerpáit Nálekamut tunniussauein - õg pigekollugit). 24 Tunnirsútiksettiglo tunniullugit, sórdlo Nálekab inneitsisseine agleksimavok: tingmirsæng-õg Taubik, piarkægloneet marluk. 25 Attalo, taimanė angut Ierusalemmétok, Simeonemik attelik; innuglo taivna illuartóursok Gudemullo nálektok, Israeliblo tupedlersautiksanik nerriukiok, Annernerúblo ajunginerúb innigiuarpa. 26 Annernerúblo ajunginerúb okauka, tokkussengitsok unnerlugo, Nálekab Kristusia tekkotinnago. 27 Tauna, Annernerúb kajumiksármanne, nálekbingmut piok. Nálungiarsungoarlo Iesuse angæjokækit merssa pisimækko nálekbingmut, pivlugolo illerkorsoromaulutik inneitsissit malliklugit. 28 Tava tigua pernermiklugo, Gudelo ussoreka, okalluklunelo: 29 Nálegak, mãna erkiksinartomut kivget angerdlarle sórdlo okartotit. 30 Irssimnik annautiksarekorset tekkogauko; 31 Tauna innuperksuit tamarmik kéneinut sakkomersillugo piginnángorsárauko. 32 Kaumarsok nællursunnut kaumarsautiksak, innuktauvillo Israelittit ussornautiksæt.

(Evangelium am Sontag nach Christtag.)

33 Okautsillo tauna pivlugo angutissiætta arngnættalo aijaisórutigaikik. 34 Tava Simeonib tængekártipek, arngnanullo Mariamut, ima okallukpok: Atta, una orlursútiksængoromárpok, makkirsútiksængoromárlunelo amerdlasúnne Israelib kingueine, nællunærkotæksajomárlunelo akkerartugæksak. 35 (Tarnivkullo pænnab pissauãtit), amerdlasórsuit umætteisa ekkarsauteit sakkomerkollugit. 36 Arngnaktõg erkotuksennik okalluktok terssanéniok, Hannamik attelik, Fanuelib pannia, Asserib kingueisa illæt, arngnakoeksáursok, okkiullo arbenek marluk uvekartok, niviarsiógame kingorna. 37 Mãnale uidlarneróursok, okkiueelo 84-ióput; tauna nálekbingmétuinarpok, tuksiarnermiglo nerringiniarnermiglo Gude nálengniarpa udlullo unnuello nungullugit. 38 Taursomatõg taimane ornikia, Nálegarlo ussoreka, okautigællugolo annaur-

sútiksamik nerriuktunnut tamannut Ierusalemmiunnut. 39 Tamásalo nãmaksigamikik Nálekab inneitsissei malliklugit, ama Galilæamut utteriput iglorperksoamingnut Nazaremmut.

40 Nálungiarsungoarlo (Iesuse) agdliartorpok, nekkursektillunelo annernerme, illissimarsorsoængolerlunelo, Gudiblo saimaunerǽtta neijorpa.

(Evangelium am 1. Sontag nach Epiph.)

41 Angæjokæglo opernet nungullugit Ierusalemmut pirsartuk, anniviksiorbik nedliutaránget. 42 Okkiueelo arkanek marlungormætta, tekpauunga Ierusalemmut aularput, illerkortik attorlugo udlorsiornaránget. 43 Udlullo taukko nãgamikik, angerdlarmenniglo, nukakpiarak Iesuse Ierusalemmétuarpok, angæjokǽkillo ariutsiǽk. 44 Illamingnulle illagisugigamiko, udlorlo attausek ingerdlagamik, ujariartorpǽt apperkotigællugo igdlumingnut ekkardlimingnullo. 45 Nenninginamikolo, ama Ierusalemmut utterpuk, ujarniarlugolo. 46 Udlullo pingasut nãmætta naipipǽk nalekbingme ivksiarsok ajokærsoirsut akkornǽnne, taukko náleklugillo appersorpei. 47 Taursomungalo nálektut tamarmik aijaisórutigǽt illissimarsusiagullo akkilluarsusiagullo; 48 Tekkogamikolo annilárpuk; arngnǽttalo okarbiga: Ernera, saog taima annilártipautiguk? Atta, angutisiauvit uangalo ujarivtikit kappiasuklunuk. 49 Okarbigipek tava: Saog ujarpittinga? Illissimangilikko, Atátama pee neijorniaissevlugit pissægikka? 50 Taimalo okallugbigimattik siunersingilǽk tamanna. 51 Illagællugik tava tessamunga Nezaremut piok, nálekluarlugiglo. Okautsillo tamása arngnǽtta torkorpei umamine. 52 Iesuselo illissimaleriartorpok, okkiueelo amerdliartorlutik assænarsiartorpok Gudemelo innungnelo.

KAP. III.

Iohannese illomortorsóvlune ajokærsoilerpok, koirsivlunelo; Herodesib pisipa parnãrsimauvingmut; Iesuse koekovok Iohannesemut; Iesusib siudleenik.

Okkiut arkanek tedlimangormætta, Kaisere Tiberiuse nálegáutillugo, Pontiuse Pilatuse nálegáukattáumet Iudæame, Herodeselo nunamut illáinarmut nálegáumet Galilæame, nukkalo Filippuse nunamut illáinarmut, nálegáumet Iduræame, Trachonitisiblo erkane, Lisaniaselo nunamut illáinarmut nálegáumet Abileneme; 2 Hannaselo Kaifaselo pellessiunerrotillugik; taimane Iohannese, Zachariasib ernera, Gudib kákoa innukajuitsome. 3 Tava Iordanib erkeinut tamannut piok, ajokærsoilunelo koirsúmik sainiarsutiksamik, issumakærbigekollugit ajortunnik; 4 Sordlo makpersekenne Profetib Isaiasib okauseene agleksimamet, Innukajuitsome torklulaursúb nippigãnga, tauna ima okarmet: Nálekab arvkotiksa illuarsársiuk, arvkosinekseilo nardlorsarsigik; 5 Korkut tamarmik nellimækternekaissaput; kakkello kakkangoello tamarmik nakkiglissarnekaissaput; arvkoserngillo niungarsut tamarmik nardlungnekaissaput, arvkoserngillo manneetsut manniksissaput; 6 Innuillo tamarmik annautiksak, Gudemit pirsok, tekkussauæt. 7 Innuillo (Iohannese) annivigimænne taursomunga koekollutik, ima okallugbigei: Pullateriarsuit iveit tautokko! kiame illivse unnersóupãse, kemmãissægause kammaumit nedliutuksamit? 8 Atta, okkorse, illomut sáiniarluse adlamik issumakaritse; illuvsigullo issumaissarunnase, ima okallukomauluse: Abraha Atátagãrput. Okaupauseme: Ujarkennit makkonanga Abraha Gudib kittornæksarsiginnaua. 9 Terssa, ullimaut orpeet tungauviænnélerpok; orpik ajungitsunnik paumakangitsok kippirsaussavok, ingnermullo egitaussavok. 10 Innuit tava appersorpæt, okalluklutiglo: Sullissaugut tava? 11 Akkiei, okallugbigællugillo: Marlungnik

annoraglúb aipa tunniussaua pekkangitsomut, nekkiksaliktŏg taimailiussægiok. 12 Tunnirsútinnik kattersoirsuttŏg ornikiæt koekollutik, appersorlugolo: Ajokærsoirsok, uagumme sullissaugut? 13 Akkiei okalluklune: Sualungmik piomaniarkennase. 14 Sorssuktuksettŏg tava appersoriæt, okalluklutiglo: Uagumme sullissaugut? Akkiei, okalluklune: Innuit péjarniarkennassigik; pekkosersóvluseloneet pidláriaurnassigik, pirsæksesselo nămagissauesse. 15 Innuille nerriungmætta, Iohanneselo pivlugo tamarmik umættimikut issumakarmætta, tauna Kristusiósugællugo; 16 Iohannesib sápei, tamásalo okallugbigællugit: Uanga imermik koirsarause, kingunevkulle tikkiutuksakaromárpok pirsársónerrúrsomik, taursoma issigamæk singærlugit aglæt kingakobigekăra; Taursoma kojomárpăse Annernermik ajunginermik ingnermiglo. 17 Taursoma nivaut tigumiarpa, koimelo netta sellissaua, nautséjæksariksullo kakkortut koiminut kattersoromárpei, kallipáillo óutsomárpei ingnermik kammijuitsomik. 18 Adlenniglo amerdlasúnnik okautsinnik innuit okaukiksarniarpei, okallugbigællugillo okautsinnik tussarnersunnik. 19 Herodesele, náleket sissamæt illæt Iohannesib auokárimanne nukkætta Filippusib nullia, Herodiase, pivlugo, ajortullirseilo tamăsa pivlugit. 20 Tava tamakko illauei imaitomik aglæt, Iohannese parnărsimauvingmut pisillugo.

21 Innuillo tamarmik koekomætta, Iesusesŏg koinekarmet, tuksiarmello, killak tava angmarpok; 22 Annernerlo ajunginek tingmiatut Taubesut akkarlune taursomunga pirsok nipelo killangmit tussartitok, ima okalluklune: Idlit assærsarællutit ernerágit, nuennerirsarællutit. 23 Iesusiblo okkiuee 30-iólerput; taunalo ernerisugæt Iosefemut, tauna Elib erneriga; 24 Tauna Mattatib erneriga, tauna Levib erneriga, tauna Melchib erneriga, tauna Iannab erneriga, tauna Iosefib erneriga. 25 Tauna Mattatiasib erneriga, tauna Amosib erneriga, tauna Nahúb erneriga, tauna Eslib erneriga, tauna Nangib erneriga. 26 Tauna Maatib erneriga, tauna Mattatiasib erneriga, tauna Simeib erneriga, tauna Iosefib erneriga, tauna

Iudab erneriga. 27 Tauna Iohannab erneriga, tauna Resab erneriga, tauna Zorobabelib erneriga, tauna Salatielib erneriga, tauna Nerib erneriga. 28 Tauna Melchib erneriga, tauna Addib erneriga, tauna Kosab erneriga, tauna Elmodab erneriga, tauna Herib erneriga. 29 Tauna Iosib erneriga, tauna Eliezerib erneriga, tauna Ioreb erneriga, tauna Mattab erneriga, tauna Levib erneriga. 30 Tauna Simeonib erneriga, tauna Iudab erneriga, tauna Iosefib erneriga, tauna Ionab erneriga, tauna Eliakib erneriga. 31 Tauna Meleab erneriga, tauna Mainab erneriga, tauna Mattatab erneriga, tauna Nathab erneriga, tauna Davib erneriga. 32 Tauna Iessib erneriga, tauna Obedib erneriga, tauna Boasib erneriga, tauna Salmúb erneriga, tauna Nahassub erneriga. 33 Tauna Aminadab erneriga, tauna Arab erneriga, tauna Esrob erneriga, tauna Faresib erneriga, tauna Iudab erneriga. 34 Tauna Iakub erneriga, tauna Isaakib erneriga, tauna Abrahab erneriga, tauna Tarab erneriga, tauna Nachorib erneriga. 35 Tauna Seruchib erneriga, tauna Ragahub erneriga, tauna Falegib erneriga, tauna Eberib erneriga, tauna Salak erneriga. 36 Tauna Kainab erneriga, tauna Arfachsadib erneriga, tauna Semmib erneriga, tauna Noab erneriga, tauna Lamechib erneriga. 37 Tauna Mattusalab erneriga, tauna Enochib erneriga, tauna Iaredib erneriga, tauna Kainab erneriga. 38 Tauna Enosib erneriga, tauna Setib erneriga, tauna Adab erneriga, tauna Gudib pia.

KAP. IV.

Iesuse urssernekarpok tornärsungmit, ajugávlunelo; ajokærsoilunelo ussornartulliok Galilæame, Nazaremme Kapernaumelo.

Iesusele, Annernermik ajunginermik illumiulik, Iordanemit ama utteriok, Annernerúblo pisipa innukajuitsomut. 2 Udlullo 40 nãulugit tornársúb urssersarpa, Udlullo taukkoa-étillugit

nerringiniok sumigloneet, udlullo taukkoa nāsimamætta, kālerpok késa. 3 Tornársúb tava okarbiga: Gudib ernerippattit, ujarak una okauniaruk, timmiursængorkollugo. 4 Iesusiblo akkia, okallugbigællugolo: Agleket imaiput: Timmiursainak innúb innútigingila, Gudible okausee tamása. 5 Tornársúb tava pisipa kakkársoarmut kingiktorsoarmut sillarsúblo nalegauvee tamása taursomunga kemmerdlórtipei uissoreinak. 6 Okallugbigællugolo: Makko nálegauveet tamása, pinnersuseelo illingnut tunniutsomárpakka, uamnut tunniusimamætta, issumamniglo tunniupakka piomarsamnut; 7 Māna pædlorlutit tuksiarbigiomagungma, tava tamakko tamása pissauettit. 8 Iesusib akkia, okalluklunelo: Tornársungá, uamnit aularit, agleket imaimætta: Gude Náleket pædlorbigissauet, kissiello nálengniaissauet. 9 Ierusalemmullo aularunia, pisillugolo nálekbiúb kārpianut, okallugbigællugolo: Gudib ernerippattit, terssanga illingnik nakkarkeet; 10 Agleket imaimætta: Pivlutit Engelinne pekkussauei, sernigekollutit. 11 Kirssumiarkollutillo, issikettit apookonnagit ujarkamut. 12 Iesusib tava sápa, okarbigællugolo: Okauserinekartut imaiput: Gude Náleket urssissengilet. 13 Tornársúblo urssersutsinne tamása nāgamigit, kemmedlekpa.

14 Iesuselo ama Annernerub pirssaunerane Galilæamut utterpok, tamattomalo erkanétut tamarmik tussaumauæt. 15 Illiniartarbeenelo ajokærsoiok, innuillo tamarmik ussoræt. 16 Nazaremmullo agdliartorbingminut piok; illerkonelo attorlugo, Sabbatiómet kattisimauvingmut isserpok, attuaiomaulunelo nækkoipok. 17 Tunnilerpæt tava makperseken-nik Isaiasib aglegeinik. Taukkolo makperamigit, okautsit okko erkorpei, ima agleksimarsut: 18 Nálekab Annernerætta neijorpānga, taimaitomik tennikānga, aulartitarællungalo okautsinnik tussarnersunnik okallukoānga peetsunnut, asserorsimarsunniglo umættiglit kaitsorsarkollugit, parnārsimauvingmétullo okaukollugit annekbiksænnik, tekpeetsullo tek-

piksekollugit, nagliuktisimarsullo nagliugungnærkollugit kivgajungnærkollugillo. 19 Nálekablo annaursinerætta okkiua okautigekollugo. 20 Makpersekello mattugamigit, kivgamullo tunniunamigit, ingipok. Illiniartarbingmétullo tamarmik irssigiuarpæt. 21 Tava okallugbigillerpei; Udlomekut tussartilluse agleket okkoa erkorsimaput. 22 Tamarmik tava nersoræt okautsillo tussarnersut karnanit annirsut aijaisórutigeit, okalluklutiglo: Una Iosefib erneringilau? 23 Okarbigeilo: Illomut piomárpausinga okautsemik imaitomik: Kaitsorsáirsok, illingnik annauniarit! merssa ussornartorsuit Kapernaume pillirset tussarivut, taimailiorittōg tamāne nunagirsarne. 24 Okariorle: Illomut, okaupause: Profete kursagingilæt nunakatteisa. 25 Illomülle okaupause: Israelittinne uidlarnerit amerdlakerssut Eliase innútillugo, killak parnārsimatillugo okkiut pingasut kaumettillo arbeneglit, kāngnerlo angekemet nunarsoarme tamanne; 26 Taukkoale illænnut Eliase aulartitáungitsok, kissiennele uidlarnermut Sareptamiomut, Sidonib nunanétomut. 27 Puppiksullo amerdlakerssut Israelittinne, Profete Elisa innútillugo, taukkoale illænnik puppærosimarsokangilak, Naemanele Siriamio kissime (puppærosimarsok). 28 Kattisimauvingmētullo tamarmik, tamanna tussaramiko, kammaktorsoængorput. 29 Nækkoillutiglo iglorperksoarnit annisipæt, kakkablo iglorperksoakarbingmik kárpianut pisillugo, terssanga nakkartitsomagamiko; 30 Akkornættigulle aularpok.

31 Kapernaumullo iglorperksoarnut Galilæamétunnut piok, ajokærsorlugillo Sabbatiúrsaránget. 32 Ajokærsúteilo aijaisórutigeit, pikkunartunnik okausekarmet. 33 Innuglo kattisimauvingmētok annernermik maujungnartomik illumiulik, tauna niblingārpok. 34 Okalluklunelo: Oma, sugautigit Iesuse Nazaremio? Asseroriartorpautigut; Kináursotit illissimauaukit, imaitok: Gudib ajungitsorātit. 35 Iesusib tava siorarsárpa, okalluklunelo: Okaissærit, omangalo anneet!

Annernepillurksub tava orlotipa akkornænnut, taursomangalo anniok, akkonarnagolo. 36 Tamarmiglo ijámiput, ingmingnullo okallukattigeeklutik, ima okarput: Sunalikiak terssa? Annernerit maujungnartut sukkanersomik pirssaunermiglo innermattik, anniput tava. 37 Tamattomalo erkanétut tamarmik tussaumalerpæt. 38 Nækkoillunelo kattisimauvingmit anniok, Simoniblo igloanut pivlune. Simoniblo sekkia kannimanartomik napparsimakemet, tauna pivlugo kenuvigæt. 39 Ornikpa tava kannimanarungnærkollugolo; kannimanartublo kemmengmanne, erngerlune makkipok, kivgartorbigællugillo. 40 Sekkenerlo tachisimamet, tava tamarmik, nellinginarnik nappautelingnik napparsimarsokartut, aitsivigæt okkoninga. Taursomalo tamasa ingmikortillugit arksaminik pattikpei, ajorungnærsillugillo. 41 Tornársuittog amerdlasúnnit anniput, niblerlutiglo okarput: Idlit Kristusióvotit Gudib Ernera. Innerterlugille okallukongilei; Kristusióursok nællungimænne. 42 Kaulermelle, annivlune aularpok innukajuitsomut, innuillo ujarpæt, tikkinamikolo unniktiniarpæt, kemmekonnatik. 43 Okarbigeile: Adlennuttog iglorperksoarmiunnut okalluktuariakariunga okautsinnik tussarnersunnik Gudib nálegauvianik; merssa tamanna pivlugo aulartitávunga. 44 Okalluktuarpok tava kattisimauveenne Galilæamétunne.

KAP. V.

Petrusekut Iesusib aulisarkoei; kennerpei; puppiksimarsok puppærotipa; tungmaktorsimarsok ajorungnærsipa; Levis kennerpa.

(Evangelium am 5. Sontag nach Trinit.)

Innuperksuille tettortimmænne, Gudib okausee tussarniarlugit, Genezareme immab sinnanétillune. 2 Umiarsoæglo

marluk sirksisimarsuk tekkogamigik, taukkonangale merssa aulisartut niusimarsut karksutittik arssengniarlugit; 3 Tava umiarsuit taukkoa ardlængnut ikkivok, Simonib pianut; taunalo innelerpa aualektimitsiarkollugo. Ingillunelo innuit ajokærsorpei umiarsoarmit. 4 Okallukame sorarame Simonemut okarpok: Aualegit ittesómut, karksutisselo nelluksigik, karktorniarluse. 5 Simonib tava akkia, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, unnuak naulugo piniaralloartogut, angeluktorlutalo; okautsille náleklugo karktoromárpunga. 6 Taimailioramiglo, aulisægarperksuit pieit, karksuteillo alliktorput. 7 Tava umiarsoarmiut ardlættik urserarlugit kokoeit, ammuarkattigællugit ikkioriartorkollutik. Taukkoalo orningmattik, umiarsoægtik ussillersorpagik, kivingajektillugik. 8 Tamanna Simonib Petrusib tekkogamiuk, Iesusib issigeinut pædlorpok, okalluklunelo: Nálegak kemmenga, ajortoliksóvlunga innuvunga. 9 Terssa annilárame, ingiakatteilo tamarmik, taima aulisaket amerdlænnáramikik illageeklutik. 10 Taimatôg Iakolo Iohanneselo, Zebedæusib ernerǽk, Simonib ingiakattǽk (anniláripuk) Iesusiblo Simone ima okarbiga: Annilárkennek, mattoma kingorna innungnik piniaissautit. 11 Umiarsoæk tava nunalisikadlaramikik, pissik tamasa kemmekpeit, malliklugolo.

12 Iglorperksuillo illænnémet; sunauva, angut puppiksorsoak terssanétok. Taursoma Iesuse tekkogamiuk, kénaminik pædlorlune tuksiarbiga, okalluklunelo: Nálegak, piomaguit, puppǽrotisinnauarma. 13 Arksennelo issæktorpei, aktorlugolo, okalluklunelo: Piomavunga, puppǽrotit. Terssangainak tava puppǽroluinarpok. 14 Innerterpale, adlennut tamanna okautigekonnago; aularsinnaille, pellessemullo tekkotillutit, Mosesiblo tunniukorsa tunniullugo puppǽronauit, nællojungnǽrkollugit. 15 (Iesusele) tussaumarsængoriartorpok tamannut, innuperksuillo kattillerput tussaromaulugo, taursomungalo kaitsorsárkollutik nappautimingnit. 16 Innukajuitsunnulle aularpok, tuksiarlunelo.

17 Udlullo illænne ajokærsoimet, Farisæerit aglekennik illissimarsullo iglorpainnit tamannit Galilæamétunnit Iudæamétunnillo, Ierusalemmillo pirsut, terssane ivksiaput. Nálekablo pikkunartua taursomanga anniok, tamásalo kaitsorsarlugit. 18 Attalo, angutit illeit aitsiput innungmik tungmaktorsimarsomik sinnigbingme innængarsomik; taunalo issertiniarpæt, sánut illiomaulugo. 19 Innungnille isserbiksarsinginamiko, iglúb kãnut kakkiput, angmarsokullo ningipæt, innængauvialo aglæt, innuit akkornænnut Iesusib sánut. 20 Opersusiællo illissimagamiuk, tauna okarbiga: Innungá, ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 21 Aglekennik illissimarsulle, Farisæerillo issumalerput, okalluklutiglo: Kina una, okausekarmet mittengnartunnik Gudemut? Kina ajortoærotitsiginnaursok, Gude kissime illa? 22 Ekkarsauteille Iesusib mallugigamigit, sápei, okallugbigællugillo: Sumik issumakarpisse umættivsine? 23 Sumik okallungnek ajornænginerrova: Ajortingnik issumakærbiginekarpotit? Imaloneet okarnek: Makkitit, pissuktuarlutillo? 24 Illissimakollussiugle, Innúb Ernera nuname ajortoærotitsiginnaursok, tungmaktorsimarsomut ima okarpok: Okaupaukit makkitit, innængauveello tigullugo piuk, angerdlarlutillo. 25 Irssigitillugillo erngerlune makkipok, innængauvigigalloelo tigullugo iglominut angerdlarpok, Gudelo ussoreka. 26 Tamarmik tava annilártorsoængorput, Gudelo ussoræt, erksilerlutiglo okarput: Udlome ussornartorsoarnik tekkokaugut.

27 Mattomalo kingorna annigame, tunnirsútinnik kattersoirsok, Levisemik attelik, tunnirsirsarbingme ivksiarsok, tekkoa, okarbigimannelo: Mallinga; 28 Nækkoipok, tamásalo kemmeklugit mallikpa. 29 Levisib tava iglomine nekkiksiorpa angissómik, tunnirsútinnik kattersoirsullo, adlello amerdlasút ivksiakattigæt nerrivingme. 30 Aglekennik illissimarsullo Farisæerillo okallorojullerput ajokærsugeinut, okalluklutiglo: Saog tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo nerrekattigaissigik immerkattigællugillo? 31 Iesusible akkiei,

okallugbigællugillo: Napparsimangitsut kaitsorsáriakangilet, napparsimarsulle kissimik. 32 Tikkiutunga, ajortuglit kákollugit, adlamik issumakarkollugit, illuartulle pinnagit. 33 Taukkoale okarbigæt: Saog Iohannesib ajokærsugei kabseenik nerringiniararaut, tuksiartarlutiglo amerdlasúnnik, taimatŏg Farisæerit ajokærsugeit; ajokærsukettille nerrirsarlutiglo immeraraut. 34 Okallugbigeile: Nulliartomut tikkerartut nerritseilinek ajorpesse, uviksak taukkonanétillugo. 35 Nedliutsomárporle, uviksamik arksárnekaissaput, tava nerringiniaissaput. 36 Arssersóumiglo okallugbigei: Annoratokak illártoraraingilæt nutámik annoraminermik, nutăb alliktussammago; illáktărlo illuanginiok pissokamut. 37 Weinelo nutăk immeraraingimiæt porosersokennut, Weinib nutăb alliktussammagit porosersoket, koiluksinnaissævlunelo tava, porotsillo asseroraraut. 38 Weinele nutăk porosersænnut immerlugo pirsariakarpok, tamangmik tava asserornauærkattigeekpuk. 39 Weinemik pissokamik immertok, erngerlune nutămik piomarsaringilak, okarame: Pissokak mammarnerau.

KAP. VI.

Ajokærsukenne sernigei; tokkungartunnik arksalingmik kaitsorsaiok; ajokærsukenne 12 kennerpei; pidluautiksennik ajokærsoiok.

Sabbatillo illænne naursut timmiursækset arvkotigimagit, ajokærsugeisa mullingoet nutsulerpeit, arksamingniglo kallipæjarlugit nerrieit. 2 Farisæerille illeisa okarbigeit: Saog Sabbatinne pirsæksaungitsomik piniarpisse? 3 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tamanna attuangilissiuk, kannok Davi illiortok kălerame, illænnelo? 4 Kannok Gudib igloanut isserame, timmiursello tekkorsækset tigullugillo nerrigei, illaminuttŏg tunniullugit, umnit tamakko Pellessit kissimik

nerrinek sappingileit. 5 Okarbigeilo: Innúb Ernera Sabbatemuttŏg nálegávok.

6 Adlamelo Sabbateme kattisimauvingmut isserpok, ajokærsoilunelo. Innuglo terssanétok, taursoma arksei tellerpeet tokkungarsut. 7 Aglekennik illissimarsulle Farisæerillo allapernarsorpæt, Sabbateme illuarsissæsugællugo; paitsisiksarsioromagamik taursomunga. 8 Taursomale ekkarsauteit illissimagamigit, innungmut tokkungarsunnik arksalingmut okarpok: Nækkoillutillo tamaunga peet. Tauna nækkoillunelo terssunga pimet. 9 Iesusib okarbigei: Appersorpause, sumik piniarnek pirsæksáva Sabbateme, ajungitsulliarnerloneet ajortulliarnerloneet; innuk unnaullugoloneet tokkollugoloneet? 10 Tamásalo sieklugit irssigei, innuglo tauna okarbiga: Arksettit issuikit. Taimailiorpok tava. Arkseilo ajorungnærput, igdlomisun-élerlutik. 11 Taukkoale peblingălerput, ingmingnullo okallukattigeelerput, kannok illiorbigiomaulugo.

12 Taimanele kakkamut majoarpok tuksiariartorlune, unnuarlo năua Gudemut tuksiarlune. 13 Kaumello ajokærsukenne kákoei, taukkonangalo arkanek marluk kennerpei, tailerlugillo Apostelinnik: 14 Simon, Petrusemik tairsak, kattengutalo Andrease, Iakolo Iohanneselo, Filippuselo, Bartholomæuselo; 15 Mattheuselo Tomaselo; Iako, Alfæusib ernera, Simonlo, Zelotesemik tairsak. 16 Iudaselo, Iakub kattenguta, Iudaselo Ischariote, pisitsirsok. 17 Taivkolo illagællugit atterpok, narksamullo pivlune kikkarpok, ajokærsugarperksoeelo, innuperksuillo Iudit nuneinit tamannit, Ierusalemmillo, Tirusemillo Sidonemillo, immab sinnanétungnit: 18 Taukkoa tikkiutut, tussaromaulugo, kaitsorsárkollutiglo nappautimingnit; annernerniglo maujungnartunnik nagliuktisimarsut ajorungnærput. 19 Innuperksuillo tamarmik aktoromaniarpæt, pikkunartok taursomanga annimet, tamásalo kaitsorsárlugit. 20 Ajokærsukennelo irssigillerpei, ima okalluklune: Ussornarkause peetsose, Gudib nálegauvia pigigaussiuk. 21 Ussornarkause kăktose, kărsillaissægause.

Ussornarkause, mattomanétilluse kejarsose, tipeitsussægause. 22 Ussornarkause, innuit umigippasse, auiksártilluselo mittautigippasse, attisselo tainerdluklugit sordlo ajortut, Innúb Ernera pivlugo. 23 Tava tipeitsugitse, keemasukluselo, akkiksauterse angekemet killangme. Taimatōg siudleesa pirsarigieit Profetit. 24 Erkanarle illivse pissórsose, tupedlersautæronause. 25 Erkanak illivse, tamannik arssirsorsóursose, kāleromárause. Erkanak illivse, mattomanétilluse iglartose, kejájomárluselo opitórsojomárause. 26 Erkanak okkorse, innuit tamarmik okautigilluarpasse. Taimattōg siudleesa pirsarigieit Profetiókosersut. 27 Okaupausele, okkorse nálektoseá: Kingarsartisse assæniarsigik. Illivsenut umitsairsut ajungitsulliarbigissigik; 28 Illivsenik pidluaikorsirsut pidluarkogissigik; illivsenik nagliuktitsirsut tuksiuniarsigik. 29 Ullursekullo igdlokut erksārnekaruit, tauna igdloaniktōg mannilerbigimigiuk; kalliparniglo arksárnekaruit, tauna annorarniktōg erdligutingimigiuk. 30 Illingnut kenúrsok, tunniúk, pingniglo arksárnekaruit, uttertitsivigekussengilatit tamakkoninga. 31 Kannongétomigloneet innungnut illiorbigekoguse, taimatōg illivse illiorbigissigik. 32 Illivseniglo assæniktut assagussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttōg assærsittik assægieit. 33 Illivsenullo angæjokáursut kisseesa ajungitsulliarbigigussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttōg taimailioriput. 34 Illivsenullo uttertitsiginnaursut attukikussigik, kannongétomik tava kutsauviginekaissauvisse? Ajortulliartuttōg attukikattigeeksarmimætta, nellerlugit uttertitsivigekogamik. 35 Taimaitomik kingarsartisse assæniarsigik; angæjokáuvluselo attukeeniaritse uttertitsivigissæsuginnase; akkiksarse tava angissavok, kotsingnerrúrsúblo kittornarissauāse; taursoma āuagirsormagit kujangitsut arksoarnartullo.

(Evangelium am 4. Sontag nach Trinit.)

36 Taimaitomik nákinniktóniaritse, sordlo Atátarsesōg nákinniktorsómet. 37 Passiklerniariaurnasse passiklernekais-

sengilasesōg tava. Ekkartóursidlariaurnase, ekkartóutinekaissengilasesōg tava. Issumakærbiginnigitse, issumakærbiginekaissausesōg tava. 38 Tunnirsiniaritse, tunninekaissause tava. Ouktúmik nennersimarsomik aulatikamik ullibkangārtomik sāvsinut tunnissauáse; ouktútigirsauvsinik merssa ouktorbiginekaissægiose. 39 Arssersóumiglo okarbigei: Tekpeetsok tekpeetsub unnersorsinnaunerpau arvkotiksanik? Tamangmik nakkaissengilek ittersamut? 40 Ajokærsugak ajokærsortiminit angnerrungilak; ajokærsugak ajokærsortimisun-ékune, nāmakpok tava. 41 Kattengupille irssætta irssiuta saog tekkoniarpiuk, paukarulle irssingnétok mallugingiliuk? 42 Kannorle kattengutit ima okarbigiginnauviuk: Voitje, kattengutiga, irssiut irssingnit péjaromárpara, paukarullo merssa irssingnétok nangminek mallugingiliuk? Illungersōngitsotiná! paukarut irssingnit péjaradlauk, kingorna tava kattengupit irssiuta pærniarlugo piuk. 43 Orpik ajungitsok paumakartaraingilak ajortunnik, orpiglo ajortok paumakartaraingiiok ajungitsunnik. 44 Orpeet tamarmik nællunaitsaraut paurngamingnit. Feigit Dornennit kattersorsinnaungileit, taimatōg Paumet Weiniglit kattersorsinnaunginieit kakkidlernekutinnit. 45 Innúb ajungitsúb ajungitsut sakkomersitarei umame pianit ajungitsomit; innúblo ajortúb ajortut sakkomersitarei umame pianit ajortomit; terssa, umættib ullibkarneranik kannek okallugarau. 46 Saogme tairsarpissinga, Nálekamik, Nálekamik, nálengnagillo okautsikka? 47 Uamnut pirsok, okautsimniglo tussartok, mallingniktorlo; tauna, kimut arssigirsok, okautigissauara illivsenut: 48 Arssiga angut iglulliortok, nuna taursoma ittersælliorlugo ittesómik, iglolo tungauvillera kārssomik. Kooksoængormelle immek, iglo tava kooksúb suppunia, aulatisinnaunagolo, kārssomik tungauvillermet. 49 Tussartúble mallinguingitsúblo arssiga angut iglulliortok irvsomut, tungauvillernago; kooksúblo suppumanne iglo tamanna, erngerlune oppikau asserorkallunelo.

KAP. VII.

Sorsuktukset nálegætta kivganut ussornartulliok; Nukakpiak umartipa Naineme; Iesuse Iohannesib appersorkoa ajokærsukaminut; Arngnak ajortulliartok kodlillerkau.

Okautsinnele tamakko nãgamigit innuit tussartillugit, Kapernaumut aularpok. 2 Sorssuktuksello nálegætta kivga, assærsa, terssane napparsimarsok tokkungajeklune. 3 Taunale Iesusemik tussaumagame; Iudit uttokaunereet taursomunga tuksiariartorkoei, kivge kaitsorsáriartorkollugo. 4 Ivkoale Iesuse ornikamiko kenúvigingãrpæt, okalluklutiglo: Tamattominga pirsariakarpok illingnit; 5 Ekkardlivut assamagit, ajokærsorbikpullo sennatimago. 6 Iesusib tava illagillerpei; Iglole padlillermarssuk, sorssuktukset nálegætta assærsenne taursomunga okariartorkoei immænna; Nálegak, pirssarirsersornek; kingakotekaunga illingnik issertitsinek iglumnut; 7 Taimaitomiktõg uamnik nangminek kingakosugirsunga illingnut pinnek; okarsinnaille okautsemik attautsemik, kivgara tava ajorungnæissavok. 8 Uangatõg innúgama nálegaliksóvlunga, kivgakarlungalo sorssuktuksennik; illænnullo okaruma: Aularit, tava aulararau; ama adlamullo: Kacheit, tava kairsarau; kivgamnullo: Sennauk, sennarsara tava. 9 Tamannale Iesusib tussaramiuk, aijaisórutiga tauna; keviarlunelo innuit malliktinne okallugbigei: Okaupause, taima aktigirsomik opernermik nervsangitsunga Israelittinne aglæt. 10 Aulartitello iglomut tikkinamik, kivgak napparsimarsogalloak ajorungnærsok tikkipæt.

(Evangelium am 16. Sontag nach Trinit.)

11 Mattomalo kingorna iglorperksoarnut Nainemik attelingnut aularpok, ajokærsukennelo amerdlasút innuperksuillo illagællugit. 12 Iglorperksuille issertarbiæt tikkilermago; atta tokkorsok akkiarlugo annipæt, tauna arngnætta ernetuariga, uidlarneróvlunelo; innuperksuittõg illagigiæt iglorperk-

soarnit. 13 Nálekablo tekkogamiuk, nákiga, okarbigællugolo: Kejákennek. 14 Iklerbik tava orniklugolo aktorpa, akkiartullo unnikput. Okarporlo: Nukakpiak, okaupaukit, makkitit. 15 Tokkorsok tava makkipok, okallulerlunello. Arngnanullo tunniupa. 16 Tamarmiglo erksilerput, Gudelo ussorǽt, okalluklutiglo: Profetersúb tikkisimauãtigut, Gudiblo innunne tikkerarsimauei. 17 Okautsillo tamakko, Iesuse pivlugo, tussaumarsængolerput Iudæame tamanne, erkanétunnelo nunenne tamanne.

18 Tamakkolo tamása Iohannesemut ajokærsugeisa unnibkareit. Taursoma tava ajokærsukængne marluk kákopek, 19 Taukkolo Iesusemut aulartipek, ima okarbigekollugo: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 20 Angutiglo taukkoa Iesuse tikkinamiko, okarpuk: Iohannesib koirsirsúb aulartipãtiguk illingnut, imalo okarbigekollutit: Idlit tikkitsuksáuvit, adlamigloneet nerriussaugut? 21 Taimane merssa napparsimarsut, anniartullo, tornársuglillo amerdlasórsuit kaitsorsárpei, tekpeetsullo amerdlasórsuit tekpiksisillugit. 22 Iesusib tava akkipek, okallugbigællugiglo: Aularitik, Iohanneselo okautsartukko tekkorsautingnik tussakaulingniglo: Tekpeetsut tekpiksiput, tussiartut pissukput, puppiksut puppæroput, tussillartut tussarput, tokkungarsut umarput, peetsut okaursáput okautsinnik tussarnersunnik; 23 Ussornarkaulo mammieitsengitsok uamnik. 24 Iohannesible aulartitæk uttermennik, Iesuse innungnut okallulerpok Iohannesemik, ima okalluklune: Innukajuitsomut suna tekkoiartorpissiuk? Iviksoak annorib aulatita tamannut tekkojomauvissiuk? 25 Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Innuk annorariksok tekkojomauvissiuk? Atta, annorariksut nerrilluartullo nálegaunerit igloinnétaraut. 26 Sunaloneet tekkoiartorpissiuk? Profete tekkojomauvissiuk? Ap, okaupause, Profetemit angnerrúrsok. 27 Taivnávok agleket okautigirsǽt imænna: Areit, Engeliga siunernut aulartipara, arvkotikset illuarsárkollugo siunerne. 28 Okaupauseme, arngnennit erniursokang-

ilak, Iohannesemit koirsirsomit angnerrúrsomik Profetemik, mingnerle Gudib nálegauviane, angnerrovok taursomanga. 29 Innuillo (Iohannesib) nálekteisa tamarmik, tunnirsútinnik kattersoirsullo, Gude nálengnartipæt koekollutiglo Iohannesemut. 30 Farisæerille, aglekennik illissimarsullo Gudib pekkorsa nachogæt ingmingnut, koekonnatiglo taursomunga. 31 Nálegak tava okarpok: Innuit okko ekkardlereet kimut arssersóussauakka? Kinalo arssigárssuk? 32 Merdlertut arssigeit niuverbingme ivksiarsut, ingmingnullo torklularsut, ima okalluklutik: Kardlortarbigigalloarivse, tapperomangitsosele, allianartomiglo okarbigigalloarivse, kejájomangitsosele. 33 Iohannese koirsirsok tikkisimavok, timmiursartungimello, Weinemiglo immingimet; annernepillurksoakartok unnerparse. 34 Innúb Ernera tikkisimavok, nerrivlunelo immermet, okararause tava: Atta, innung una nerrirsorsoak, Weinemiglo immertorsoak, tunnirsútinnik kattersoirsut ajortulliartullo assærsigirsæt. 35 Illissimarsuserlo illuartitariakarpok kittornaminit tamannit.

36 Farisæerille illætta inneppa nerrekattigekollune. Farisæerib igloanut tava isserpok, nerrivingmullo ingipok. 37 Attalo, arngnak terssane iglorperksoarnétok, ajortulliartorsoak. Farisæerib igloane Iesuse ivksiamet, tauna tussarame, ermusek tarnutiksamik immalik tikkiupa. 38 Issigeisalo tunnuænnut piok, kejávlunelo; kodliminiglo issigei meitsektillerpei, nutsaminiglo sellumarsarlugit; issigeilo kunnikpei, tennillugillo tarnumik. 39 Farisæerible nerriartorkorsirsætta tamanna tekkogamiuk, illumigut ima okallulerpok: Una Profetiógune, arngnak una aktortine illissimalluaissægalloara, kináursok; merssa ajortulliartorsómet. 40 Iesusib tava sápa, okallugbigællugolo: Simoná, illingnut okausiksakarpunga. Taunale okarpok: Ajokærsoirsok, okarit. 41 (Iesuse okarpok) Anningaursennik taurseirsok marlungnik akkeetsortokartok; ardlæk akkeetsortok anningaursennik 500-nik, aipale 50-nik. 42 Akkiksakangimenniglo akkillerkojungnærpek. Kæ okarit,

ardlækit kia assænerrussaua? 43 Simonib akkia, okalluklunelo: Uanga issumavunga, amerdlanernik akkillerkongisætta. Okarbiga tava: Issumalluarpotit. 44 Arngnamullo sállune, Simonmut okarpok: Arngnak una tekkoviuk? Iglungnut merssa issertunga, idlit tunningikingma immermik issikama ubbautiksænnik; omale issikakka meitsektikei kodliminik, nutsaminiglo sellumarsarlugit. 45 Idlit kunningikingma, unale isserame, sorangilak issikakka kunniksarlugit. 46 Idlit niakora tenningiket orpiúb orksuanik, omale issikakka tennikei tarnumik. 47 Taimaitomik okaupaukit: Una issumakærbiginekarpok ajortoperksoarnik, merssa assæningārame; ingmamigle issumakærbiginekartok, ingmamik assænikpok. 48 Arngnamullo okarpok: Ajortingnik issumakærbiginekarpotit. 49 Nerrekattei tava illumikut ima okallulerput: Kina una, ajortunniktōg issumakærbiginniktok? 50 Arngnamulle okarpok! Operauit annausimavotit; pidluarlutillo aularit.

KAP. VIII.

Nálegiartunnik illuartunnik ajokærsoiok; immak siorsussærsipa; tornársulingmut ussornartulliok; Iairusib pannia tokkorsok umartipa; arngnak nagliuktorsoak ajorungnærpok.

Mattomalo kingorna sakkiok iglorperksoættigut iglorpaisigullo, ajokærsoilunelo, okautsillo tussarnersut Gudib nálegauvianik okautigei; ivkoalo arkanek marluk neijortuinarpæt. 2 Taimatōg arngnet illeisa, annernepillungnit nappautepillungnillo ajorungnærsiteisa neijoriæt, imaitut: Maria, Magdalenamik tairsak, annernepilluærosimarsok arbenek marlungnik; 3 Iohannalo, Kusab, Herodesib pársirsætta nullia, Susannalo; adlello amerdlasút, taukkoa tunnirsarpæt perkotimingnik.

(Evangelium am Sontag Sexagesima.)

4 Innuperksuille kattissimalermætta, iglorperksoarnillo tamannit ornigæsuarmænne, arssersóumik okallugbigillerpei:

5 Siaroarterirsok siaroarteriartorlune pirsok nautséjæksaminik, siaroarterisillugolo illéit túput arvkoserngúb sennianut, tungmagávlutiglo, tingmirsello killaúb attánétut pukkulugiartorlugit pieit. 6 Illéillo kărsomut túput, náulerlutiglo tokkolerput, ivsekanginamik. 7 Illéillo túput orpeet kénariksut akkornænnut, orpeello kénariksut náukattigigamikik, tokkopeit tava. 8 Illéillo túput irvsoriksomut nunamut, náulerput tava, nautséjæksakalerlutiglo 100-nik. Taima okarame torklulavok: Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle! 9 Ajokærsugeisale appersorpæt, okalluklutiglo: Arssersóutib mattoma issuma kannongépa? 10 Akkieile: Illivse tunninekarpose, killaúb nálegauviætta nællunartua illissimakollussiuk; adlelle tamattominga tunninekarput arssersóutikut, tekkunnikonnagit, umnit tekkunnikalloartut, tussaukonnagillo, umnit tussaralloartut. 11 Arssersóutible mattoma issuma imaipok: Gudib okausee nautséjæksáput. 12 Arvkoserngúble sennianétut, terssáput okautsinnik tussartut; kingorna tornársúb okautsit péjariartorpei umætteinit, operkonnagit pidluarkonnagillo. 13 Kărsométulle, terssáput okautsinnik tussartut, piomadlártullo tipeitsuklutik; taukkoalo sordlekanginamik killamik opilleralloarput, nagliuktitarángattigle operungnærput. 14 Orpeelle kénariksut akkornænnut túțut, terssáput okautsinnik, tussartut, nunablo mattoma peenut kajungerkigamik, pissórsójomaulutik ikdligupillullioromaulutiglo, okautsit ippititareit, naulersuksærovlutiglo. 15 Irvsoriksomele nunamétut, terssáput okautsinnik tussartut torkorlugillo umættimingne illuartunne ajungitsunne, nautséjæksakalerlutiglo kammajuillutik. 16 Nennerúmigle ikkititsirsokararaingilak, mattórlugolo nappartamik, illisuklugoloneet nerriviúb attánut; nenneruserbingmulle illirsara, issertunnut tamannut tekkokollugo nennerut. 17 Irssertorsimarsokangimet sakkomissengitsomik, angigirsakaranelo niptagaussengitsomik, kaumarsomullo pissengitsomik. 18 Taimaitomik tussagæksesse nálegluarsigik. Pekkartok tunninekaissammet, pekkangitsorle arksárnekaissavok pekkartugirsaminik aglæt.

19 Arngnættale kattenguteisalo (Iesuse) ornikpæt, innungnille padlinek ajorpæt. 20 Okarbiginekarpok tava immænna: Arngnauvit kattengutivillo kammanétnt tekkojomauãtit. 21 Sápeile, okallugbigællugillo: Gudib okauseenik tussartut mallingniktullo, terssáput arngnara kattengutikkalo.

22 Udlullo taivkoa illænne umiarsoarmut ikkivok, ajokærsukenne illagællugit. Okarbigeilo: Immab igdłoanut ikkãrta. Aualekput tava. 23 Immarsiortillutiglo, sinnilerpok. Annorausuarsúblo tikkikei, maglillo umiarsoak kãdlarpæt; nauianartorsiorkallutiglo. 24 Tava ornikpæt, ittersárlugolo okarbigæt: Ajokærsoirsok, Ajokærsoirsok, umiulerkaugut, Makkipok tava, annorelo immauviúblo maglee innertermattik sorarput, kaitsuinnartorsoængorlunelo. 25 Okarbigeile: Naug opersuserse? Taukkoale erksilerput, aijaisórlutiglo, ingmingnullo okallukattigeekput: Kina una? Innertermattik, annoriblo immauviúblo nálekpæk.

26 Umiarsoakullo ingerdlaput tava Gadarenerit erkænnut, Galilæab akkianétomut. 27 Nunamullo niumet, angutib iglorperksoarnit pirsúb nellaupa, tauna annernepillungmik illumiuliksóursok siornarsoarnit, tammakangisinnarlunelo, iglomelo issersimauangilak, illivernétuarlunele. 28 Taursomale Iesuse tekkogamiuk, niblidlárpok, okalluklunelo: Sugaukit, Iesuse, Gudib kotsingnerrúrsúb Ernera? Kenúvigáukit, nagliuktekonnanga. 29 Merssa annernek maujungnartok annikoa innungmit taursomanga, sivissórsoarmik nagliuktingãrmago. Taunalo innuk kallimnersoarnik sauiksoarnik, parnãrutinniglo kellersornekaralloarángame, nungullune tava kellerutit kiktorarei, annernepillungmiglo aulartitaraursok innukajuitsunnut. 30 Iesusiblo appersorpa, okalluklunelo: Kannongétomik attekarpit? Akkia: Legionemik; annernepilluit amerdlasút pullasimamætta taursomunga. 31 Taukkoa tava kennúvigæt, aulartekonnatik ittisómut. 32 Polekerperksuille mattoma erkanétut nerrirsut kakkame; taukkonnungalo pul-

latekollutik kennúvigæt. Taimalo pekkomattik. 33 Annernepilluit tava innungmit anniput, polekennullo pulláput; polekerperksuillo tamarmik tinginæsuarput immanut, ippivlutiglo. 34 Polekennigle pársirsut tamanna tekkogamiko, kemmăput, okautigiartorlugolo iglorperksoarmiunnut iglorpængoarmiunnullo. 35 Tava anniput pillirsak tamanna tekkoiartorlugo; Iesuselo ornikpæt, innuglo tauna annernepilluærotok naipipæt, Iesusib issigeisa sænne ivksiarsok annorarsimaulune sillakarlunelo; annilárput tava. 36 Taukkolo okalluktúnieit tekkunniktut tamattominga, annernepillulik kannok ajorungnærsok unnerlugo. 37 Tava tamarsoarmik, Gadarenerit nuneinétut, kenúvigæt kemmekollutik; erksingăleramik. Umiarsoarmullo ikkivok, ama utterlune. 38 Angutible annernepilluærosimarsúb kenúviga, neijortuaromagalloarlugo unnerpok. Iesusible ingminit aularkoa, okarbigællugolo: 39 Iglungnut angerdlarit, okautigællugolo, kannongétorsoarmik ussornartomik Gudib pimattit. Aularpok tava, iglorperksoarnelo tamanne okallulerpok, kannongétorsoarmik ussornartomik Iesusib pimanne.

40 Iesuselo ama tikkimet, innuit niobiorpæt, tamarmik merssa uttakigamiko. 41 Attalo, angut, Iairusemik attelik, kattisimauviúb nálega, Iesusib issigeisa sænnut pædloriartorpok, kenúvigællugolo, iglominut isserkoa; 42 Pannesuakarame arkanek marlungnik okkiolingmik, tauna tokkojakau. Terssungalo (Iesuse) ingerdlatillugo innuperksuit nimniortipæt. 43 Arngnarlo okkiut arkanek marluk áunărsinnartok; taursoma perkotinne tamása nungukei kaitsorsáirsunnut, illuarsiginnaunanelo. 44 Taursoma ornikpa tunnuanit, annorættalo killungauta aktoriartorpa; terssangainarlo áua kippivok. 45 Iesuse tava okarpok: Kia aktorpănga? Tamarmigle missiarmætta, Petrusib neijorteisalo okarbigæt: Ajokærsoirsok, innuit merssa tettortillutillo nimniortipătit, idlillo okarpotit: Kia aktorpănga? 46 Iesusele okarpok: Merssame aktornekarpunga, missigigauko pikkunartok uamnit annimet. 47 Arng-

nable tamanna angigiginnaunginamiuk, oliklune tava pædlorbigiartorpa, innuillo tamása tussartillugit unnibkára suna pivlugo aktorne, kannorlo erngerlune ajorungnærame. 48 Taursomale (Iesusib) okarbiga: Panniga, tupedlerit, operauit annausimavotit, pidluarlutillo aularit. 49 Sulle taima okalluktillugo, kattisimauviúb nálegætta kivgeisa illæt tikkiupok, okarbigællugolo: Panneet tokkovok, ajokærsoirsok tava pirssarirsersoriaurnago. 50. Iesusible tamanna tussaramiuk, sápa okalluklunelo: Annilárkennek; opersinnait annekomárpok tava. 51 Iglomulle isserame, adlet isserkongilei, Petrusele, Iohanneselo Iakolo, niviarsiakablo anguta arngnalo. 52 Tamarmigle kejáput, allieisutigællugolo. Iesusele okarpok: Kejákennase; tokkungilak, sinniksinnarporle. 53 Iglautigæt tava, tokkorsomik illissimagamik. 54 Taursomale tamása annisipei, taunangoarlo arkseisigut tigua, niblerlunelo ima okarpok: Niviarsiarak, makkitit! 55 Annernerætta tava utterbiga, erngerlunelo makkipok. Nerrirsæksanik tava tunnekoa taukkonunga. 56 Angæjokæglo annilangărpuk. Innertingărpegle, pillirsak tamanna unnibkáutigekonnago innungnut.

KAP. IX.

Ajokærsukenne 12 aulartipei; Iesuse Herodesib apperkotiga; inuperksuit 5000 Iesusib nerdlerpei; anniarsusiksaminik okallukpok; kakkame ussornarsinekarpok; tornársulik ajorungnærsipa; Ierusalemmut ingerdlavok.

Ajokærsukennele arkanek marluk attautsimut kákoei; annernepillungnullo tamannut kunnutitsirsungortipei pirsaunekartillugillo, nappautinniglo kaitsorsáinek ajungisipei. 2 Aulartipei tava okallugiartorkollugit Gudib nálegauvianik, kaitsorsáikollugillo napparsimarsunnik; 3 Okarbigeilo: Piksa-

mautekaissengilaseloneet ingerdlatilluse, ajaupirsamigloneet, kaursarbingmigloneet, timmiursamigloneet, anningaursennigloneet; nungulluselo marlungnik annorakaissengilasesõg. 4 Iglomullo sumétomulloneet isseruse, terssanétuaritse, aulartinnase. 5 Illeisalo illæssiaringippasse, tava tersanga iglorperksoarnit annigitse, issikesselo aglæt karssejarsigik, nællojungnǽrutiksǽnnik. 6 Taukkoalo aularput, iglorpéisigullo ingerdlarsarlutik, okautsit tussarnersut okautigeit, kaitsorsáilutiglo tamanne.

7 (Iesusible) sullirseinik Herodese, nunamut illáinarmut nálegáursok tussaumalerame, issumane nekkimatipa, illéisa Iohannese unnermarssuk makkisimarsok tokkorsunnit; 8 Illéisale Eliase tekkotitok unnerpæt; illéisale Profetitokarsuit illæt umartok unnerpǽt. 9 Herodese tava okarpok: Iohannese niakoǽrsikiga, taivnale kináunerpa, tussaumarsara taimaitomik? Tekkojomadlára tava.

10 Aulartitello ama utteramik, ussornartulliakettik tamása okautigeit taursomunga. Ingminut tava pisipei, ingmikórlunelo aularpok innukajuitsomut, iglorpait, Betsaidamik attiglit, erkǽnnut. 11 Innuille tamattominga tussælleramik, mallikpæt; ornekollunelo tava okallugbigei Gudib nálegauvianik, kaitsorsáriakartullo kaitsorsárpei. Uellillermelle. 12 Ajokærsugeisa arkanek marluk ornikpæt, okarbigællugolo: Innuit makko illingnit aularlit, mattoma erkǽtta iglorpéinut, iglorpængoeenullo, sinniktarbiksarsiorlutiglo nekkiksarsinniarkollutik; uagut mãne innukajuitsoménauta. 13 Taursomale okarbigei: Illivse nekkikseinik tunnissigik. Taukkoa okarput: Tedlimainarnik timmiursautekarpogut, aulisakængniglo marlungnik; uagulloneet pissiniariartussaugut innuperksuit okkoa nekkikseinik. 14 Terssanétut merssa anguteinait 5000-dióursut. Ajokærsukennele tava okarbigei: Ingekogissigik tunnudlereeksungorkollugit, 50 ingmikut, ama 50 ingmikut. 15 Taimailiorput tava, ingillutiglo tamarmik. 16 Tava timmiursautit okko tedlimǽt, aulisakæglo marluk tiguei,

killangmullo ardlorpok, tængekártillugillo augorpei, ajokærsukaminullo tunniullugit, taukkoninga innuit nerdlerkollugit. 17 Nerriput tava, tamarmiglo kărsillárput. Sorarsello augvakungoet kattersoramikik torkorlugit, nuerseket arkanek marluk immerpeit.

18 Kissimélunelo tuksiarame, ajokærsukennelo illagigamigit, appersorpei, okalluklunelo: Innuit okautigirsarángaminga kináusugănga? 19 Akkiæt, okalluklutiglo: Iohannesiósugătit koirsirsok, illéisale Eliasiósugătit, illéisale Profetit uttokáit illæt umarsimarsósugătit. 20 Tava appersorpei: Illivseme kináusugaissinga? Petrusib tava akkia, okalluklunelo: Kristusióvotit, Gudemit pirsotit. 21 Innertingărpeile, tamanna okautigekonnago innungnut. 22 Okariorlo: Innúb Ernera anniængărtissirsum unnerlune, ajektugáussevlunelo uttokaunernit, pellessiunernillo, aglekennik illissimarsunnillo, tokkotitáussevlunelo, udlullo pingajuænne umaissirsum unnerpok. 23 Tava tamása okallugbigei: Uamnut mallingnikomarsok issumaminik piniaissengilak, nagliugutikselo udlut tamása ingminut pisissaua, malliklungalo. 24 Innúrsusiminik erdlikomarsok, innújungnæissavok; innúrsusiminigle erdlingitsok uanga pivlunga, tauna innússavok. 25 Sillarsoarloneet tamát innúb pigigalloaruniuk, ingminigle tammartillune asserorluneloneet, suksarau? 26 Uamnigle okautsimniglo iktortok, taunatŏg Innúb Ernerætta iktorutigissægia tikkikune ussornarsusimine, Atátamelo, Engelillo ajungitsut ussornarsusiænne. 27 Illomulle okaupause: Taukkoa mănétut illéisa tokko missigissengilæt, Gudib nálegauvianik tekkotinnatik.

28 Taimalo okarame udlut arbenek pingasungormætta, Petruse, Iohanneselo, Iakolo ingminut pisipei, kakkamullo kingiktomut tuksiariartorlune. 29 Tuksiartillunelo, kénætta tautoa adlangorpok, annoreilo kakkortorsoængorlutiglo keblertorsoængorput. 30 Attalo, angutik marluk, terssa, Mosesib Eliasiblo, okallugbigæk. 31 Taukkoa pinnersorsóvlutik

sakkomerpuk, okalluklutiglo tokkoviksanik, nāmaksiniksanik Ierusalemme. 32 Petrusele illænnelo, uerngarnermik ajulersut. Itteramigle ussornarsusia tekkoæt, angutiglo taukko marluk sennianétuk. 33 Taukkoalo Iesuse kemmengmækko, Petruse Iesusemut okarpok: Ajokærsoirsok, tamānéluta ajungilak, pingasunnik innilliorta, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsinne merssa nællogei. 34 Taimale okalluktillugo, nuiab pirsúb ullikpei, annilárpullo nuiab ullimattik. 35 Nippetsōg nuiamit tussarsaursok, ima okalluklune: Terssa Ernera assærsara, tauna náleksiuk. 36 Nippelo taima tussarsautillugo, Iesuse tekkoæt kissingortok. Tekkorsartiglo tamanna angigællugolo innungnut okautigingikæt udlut taukkoa-etillugit.

37 Akkagole kaumet, kakkamit attermætta innuperksuit pāriartorpeit. 38 Attalo, angut, innuit akkornænnétok torklullavok, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, kenúvigáukit, ernera tekkoiartoruk, ernetuarigauko. 39 Atta, annernepillúb tigudlárānganne, erngerlune niblerarau, issivtidlárangannelo kappiorarau; taimalo issivtidlárāngamiuk kemmengnek ajungajærpa. 40 Ajokærsukettillo kenúvigigalloarikka annisekollugo, ajorpælle. 41 Iesusib tava akkia, okalluklunelo: Tautokko opingitsut mumiksimarsullo ekkardlereet, kannok sivissutigirsomik neijussauause koiægissevluselo. Ernerit maunga ainiaruk.

42 Ornillermagolo, annernepillúb innuk issivterpa, pingārlugolo. Annernerle maujungnartok Iesusib auokáridlárpa, nukakpiararlo ajorungnærsipa, angutanullo tunniunia. 43 Tamarmik tava Gudib ussornartua annilárutigæt. (Iesusible) ussornartullirseinut tamannut tamarmik aijaisórmætta, taursoma ajokærsukenne okarbigei: 44 Okautsit okko tussakesse puigornauærsigik: Innúb Ernera pisitáussammet innuit arkseinut. 45 Okauserle tamanna tussaungikæt, nællovlugolo siunekangikæt, okautsemiglo tamattominga appersornek sapperpæt.

46 Ekkarsautekalerpulle illamingnik kimik angnerojomarsomik. 47 Umætteisale ekkarsauteit Iesusib illissimagamigit, merdlertungoak tigua, senniminullo pisillugo. 48 Okallugbigeilo: Merdlertungoamik ominga illæssirsúb attemne, illæssiarigiãnga; uamniglo illæssirsúb illæssiarigia aulartitsirsok uamnik. Illauvsinille tamannit mingnerrúrsok, tauna angissavok. 49 Iohannesible sápa, okalluklunelo: Ajokærsoirsok, angut tekkogikput, tornársungnik annisitsirsok atterne, uagullo innerterikput, illagælluta mallingimattit. 50 Iesusib tava okarbiga: Innertissengilarse; uautinut arksoardlingitsub illagãtigut.

51 Udlungoennele náleramigit, nunamit kangattarbikse nedliutillermet, illomórlune pillerillerpok Ierusalemmut aularomaulune. 52 Siudliksennelo aulartipei. Taukkoalo aularlutik Samarittit iglorpéinut inniksarsioriartorpæt. 53 Taivkoale illæssiaringilæt, Ierusalemmut ingerdlamet. 54 Ajokærsukækille, Iakúb Iohannesiblo, tamanna tussaramiko, okarpuk: Nálegak, piomaguit, okaromárpoguk sórdlo Eliase, ingnek killangmit nakkarkollugo, nungukollugillo. 55 Iesusible keviarlugik tennerterpek, okalluklunelo: Annernerúb kannongétúb illivtik kittornarimattik, illissimangilikko? 56 Innúb Ernerætta asseroriartungikei innuit tarneit, annautsartorpeile.

57 Iglorpainnut adlennut tava aularput. Ingerdlatillugille, angutib okarbiga: Mallikomárpagit aularbiksarnut tamannut. 58 Iesusible sápa okarbigællugo: Terriænniet sissekarput, tingmirsello killaúb attanétut uvlokarput; Innúble Ernera nangminerminik innærtárbekangilarloneet. 59 Adlalo okarbigimanne: Mallinga; okarpok tava: Nálegak, pekkogadlænga, angutiga illiartorkollugo uamnut. 60 Iesusible okarbiga: Tokkungarsut tokkorsortættik illiartorlissigik, idlille okallugiartorit Gudib nálegauvianik. 61 Adlalo okariok: Nálegak, mallikomárpagit; pekkogadlængale, iglokatikka sorarutiksamik okallukbigiartoradlarkollugit. 62 Iesusible sápa

okarbigællugo: Arksaminik tigusirsok sennáksaminik, tunnuminétunnullo keviarlune; tauna illuangilak Gudib nálegauvianut.

KAP. X.

Ajokærsuket 70 aulartipei; tipeitsuklutik utteriput; aglekennik illissimarsok okallugbiga kannok illiorsusiksanik; Martalo Marialo pivlugik.

Mattoma kingorna ajokærsuket adlet 70 Nálekab kennerpei, marlukórtarlugillo aulartipei siudliótillugit iglorpainnut nunennullo tamannut, ornikomarsaminut. 2 Okallugbigællugillo: Kattersugækset amerdlagalloakaut, sennachvirsukselle ikkekaut, taimaitomik kattersoiviúb nálega tuksiarbigissiuk, sennachvirsukset aulartekollugit kattersoivingminut. 3 Aularitse; atta, sauarkettut aulartipause ammarkut akkornænnut. 4 Põkaraselo, kaursarbekaraselo, issigamakaraselo, ingerdlatilluselo innungnut sikkimirsaissengilase. 5 Iglomullo sumétomulloneet isserángause, ima okaradlaritse: Iglo una ullapisautekarle. 6 Terssanelo ullapisautekaromártomik innukarpet, okauserse ullapisautelik taursomanétuaissavok, taimaitokangipelle, ullapisautivse utterbigiomárpãse. 7 Iglomele tamattomanétuaritse, nerdliurseinik nerrivluselo immeritse. Sennachvirsok akkilleriakarmet. Nukteriaurnase iglunnut tamannut. 8 Iglorpængnullo sumétunnulloneet pigguse, illæssiarippasselo, nerrigitse terssane nerdliurseinik. 9 Terssanétullo napparsimarsut kaitsorsársigik, okarbigissigiglo: Gudib nálegauviætta padliksimakãse. 10 Iglorpængnulle sumétunnulloneet isserusse, illæssiaringippasselo, tava iglut akkornættigut annigitse, okallukluselo: 11 Karssernerit aglæt, iglorperksoauvsinit attarsut uautine, péjarpauvut illivsenut; nællussengilarsele Gudib nálegauviætta padliksimagãse. 12 Okaupause: Udlut nãgatiksænne Sodomamiut pidlárne-

kangăissengilet, iglorperksoarmiunnit taukkonanga. 13 Erkanak Koraziná! Erkanak Betsaida! Tiromiunne Sidomiunnelo taimaitut ussornartulliet pisimapætta, sordlo illivsine pirsut, itsarsoak tava perkiksiminermik poomiussægalloartut aksemiussægalloarlutiglo. 14 Taimaitomik ekkartóursivingme ivkoa Tiromiut Sidomiullo pidlárnekangăissengilet illivsenit, 15 Idlillo Kapernaumá, kangattartisimarsotit killak tikkillugo, ittinerrúrsomut sammunga ajektugáussautit. 16 Illivsenik nálektúb nálekiănga; illivseniglo nachorsúb nachogigiănga; uamnigle nachorsúb nachogigiătŏg aularititsirsok uamnik.

17 Taivkoale ajokærsuket 70 tipeitsuklutik ama tikkinamik, ima okallukput: Nálegak, tornársuit aglæt nálekpátigut akkit pivlugo. 18 Okarbigeile: Tornársuk tekkogalloariga nakkartok killangmit, sordlo ingnădlengnersoak. 19 Atta, nekkursektikivse, pullaterirset Skorpionillo tungmagákollugit illivsenut, kingarsartúblo pirsaunereenut tamannut nálegangortikivse, sunnissengilăselo. 20 Annernepilluille nálengmasse, tipeitsutigissarunnassigik; angnerrúrsomigle tipeitsugitse, attisse agleksimamætta killangme. 21 Taimane Iesuse annernermine tipeitsukpok, okalluklunelo: Atátak, killaublo nunablo nálegæ̆k, ussorágit, illissimarsunnut sillalingnullo tamanna angigigauko, merdlertuttun-étunnulle nællojungnǽrsinauko; illomut, Atátak taima illuarigit. 22 Tamása Atátama tunniupei uamnut. Ernermiglo kináursomik illissimarsokangilak, Atátab kissime illissimaua, Atátamigloneet kináursomik illissimarsokangilak, Ernerúb kissime, Ernerúblo nællojungnǽrsitsomarseisa illissimauǽt.

(Evangelium am 13. Sontag nach Trinit.)

23 Ajokærsukennelo angnerrúrsomik sállugillo okallugbigei: Ussornakaut irssit, tekkunniktut tekkorsauvsinik. 24 Okaupauseme: Profetit amerdlasút nálegaunerillo tekkorsarse tekkojomagalloarǽt, tekkonnagolo; tussægarselo tussaromagalloaræt, tussarnagolo.

25 Attalo, aglekennik illissimarsok tava nækkoipok urs-serlugolo okalluklune: Ajokærsoirsok, sullissaunga, innursú-mik nāksaungitsomik kingorngursekollunga? 26 Okarbigale: Inneitsissinne kannok agleksimaua? kannok attuarpigit? 27 Sápa, okalluklnuelo: Gude Náleket assaissauet umættingnik illuitsomik, tarningniglo illuitsomik, pirsaunerniglo tamannik, issumangniglo tamannik, innukatillo tuglit illiktun assaissauet. 28 Okarbigale: Akkilluarpotit, taimailiorit, tava innússautit. 29 Taunale illuaromatógame, Iesuse appersorpa: Kiname tuglerællugo innukattigāra? 30 Iesusib tava sápa, okalluk-lunelo: Innuk Ierusalemmit tessammunga Ierichomut aular-met, innungærsut tauna kanningárlugo piæt, mattarlugolo unnattarlugolo tokkungajektorlo kemmekpæt. 31 Illáne Pel-lessib terssóna ingerdlarsúb tekkogamiuk, kangersinnarpa. 32 Taimatōg Levitib terssunga pirsúb tekkogamiuk, kangeria. 33 Samariamiuble ingerdlarsúb, terssungalo pirsúb, tekkoga-miuk, nákingārpa; 34 Orniklugolo kidlee mattuserpei, koir-sivigællugillo orpiub orksuanik Weinemiglo, nerssúmelo kā-nut kakkitillugo, iglomullo sinniktarbingmut pisipa, pauvkéi-niarlugolo. 35 Akkago kaumet, aularomagame, anningaursæk marluk niptarpek, tunniullugiglo sinniktarbiúb nálegánut, okarbigællugolo: Pauvkenniarúk una, adlamiglo illagukik, akkilleromárpagit ama utteruma. 36 Kannok tava issumavit? pingasut taukkoa illæt kina innungærsut kidligætta tuglerællugo innukattigau? 37 Akkia: Taursominga nákinniktok. Iesusib tava okarbiga: Idlit tava taimailioriartorit.

38 Ingerdlatillutiglo, iglorpængoennut isserpok. Arngnak terssanétok, Martamik attelik, taursoma isserkoa iglominut. 39 Taunalo kattengutekariok, Mariamik attelingmik; tauna Iesusib issigeisa sænnut ingipok; okalluktillugolo nálengniarpa. 40 Martale ullapillerpok sakkinermik, kivgartorbigællugo. Ornikpa tava, okalluklunelo: Nálegak, assiginnarpiuk, kat-tenguma kissima kivgartortimanga? Okarbigúng-eit, ikkior-kollunga. 41 Iesusible sápa, okallugbigællugolo: Marta,

Marta, issumalliorpedlárlutillo ullapipedlárkautit. 42 Attauseenarle pirsariakarpok; Mariab kennersimaga ajunginek, tamattominga arksárnekaissengilak.

KAP. XI.

Tuksiarnermik ajokærsoiok; okallorojuktut narkiksorpei; Farisæerib igloane nerrisillune, taukko auokáridlárpei.

Tikkisamelo illánekame tuksiarpok. Sorarmello ajokærsugeisa illætta okárbiga: Nálegak, tuksiarnermik ajokærsortigut, sordlo Iohannesibtōg ajokærsukenne ajokærsorei, 2 Tava okarbigei: Tuksiaruse, ima okaritse: Atátarput killangme, akkit ussornarsile; Nálegauveet tikkiule. Pekkorset killangmesut nunametsōg taimaikille. 3 Udlut tamása piksautinik tunnissigut. 4 Ajortivtiniglo issumakærbigittigut, uaguttōg akkeetsortivut tamása issumakærbigigautigik. Urssernartomut pissitsarunnata, ajortomille annautigut. 5 Okallugbigigiei: Ardlauvse kia ikkingutekarune, unnuablo kekkane tauna ima okarbigiartorpanne: Assærsara ikkingutiga, attartorlanga timmiursennik pingasunnik; 6 Ikkingutima tikkerarmanga, nerdliutiksaniglo ajupara. 7 Kammanétúblo imænna akkissennerpau, okalluklune: Sinnikteilissarunnanga; matto parnārsimamet, kittornængoakkalo illagākka inneme; makkinek ajulerpunga tunnillutillo. 8 Okaupause, makkingikalloarune tunnillugolo, ikkingutigigamiuk, taimaitorle iktojuitsōvlune kenúnermik sorarutingimanne, tava makkissavok, ajorsautaniglo tunnissaua. 9 Okaupausesōg: Kenúgitse, tunninekaissause tava; ujarleritse nennersissause tava; kassuktoirsaritse, mattuærbiginekaissause tava. 10 Kenúrsok merssa pirsarau, ujarlersorlo nennirsirsarau, kassuktoirsartorlo mattuærbiginekararau. 11 Kia ardlauvse, angune ernerætta kenúvigippanne timmiursamik, tunnissennerpau ujarkamik? Aulisægamigloneet kenúvigippanne, pullaterirsāmik

tunnissennerpau? 12 Mænningmigloneet kenúvigippanne, Skorpionemik tunnissennerpau? 13 Illivse tava, naug ajortose, kittornesse tunniginnagussigik tunnirsútinnik ajungitsunnik; angekainik Atátab killangmétúb kenúrsartinne tunninauiakei Annernermik ajunginermik?

(Evangelium am 3. Sontag in der Fasten, Oculi.)

14 Annernepilluglo, okallungnermik ajortitsirsok, (Iesusib) annisipa. Annernepilluglo annisimamet, tavainak okallungnek ajortok okallulerpok. Innuillo ussorukput. 15 Illeille okarput: Annernepilluit annisitarei Beelzebumik, annernepilluit nálegænnik. 16 Adlelle ursserpæt, killangmillo nællunærkumik tekkotekollutik taursomunga. 17 Ekkarsauteille illissimagamigit, okallugbigei: Nálegauviúb innuee tamarmik ingmingnut illageegungnærsut nungunauiakaut, iglullo oppikattigeekiput ingmingnut. 18 Tornársuktōg ingminut akkerartorune, kannongme tava nálegauvia émersussaua? Illivse okarause, annernepilluit annisikikka Beelzebumik. 19 Uangale annernepilluit annisikukit Beelzebumik, kimik kittornauvse annisitarátigik. Taimaitomik taukkoa arksoarissauãse. 20 Annernepilluille Gudib arkseinik annisikukit, Gudib nálegauviætta tava tikkisimauãse. 21 Pirsársúb sekkokartúb iglorsoe sernigippago, perkotei tava pinekaissengilet. 22 Pirsársónerrúrsúble pãiartoruniuk, arktungikuniuglo, sekkuteinik tettigirseinik tamannik tava arksárara, péjakennelo tunniorarlugit. 23 Uamnik illagiomangitsúb akkerartorbigãnga, kattersoikattigingisaralo serkaiok. 24 Annernek maujungnartok innungmit annirsarángame, ingerdlarsarau sõkangitsokut, kassuerbiksarsiorlunelo, taimaitomiglo nervsangikune tava okararau: Iglumnut annivigigalloamnut utteromárpunga. 25 Tikkitsarángamiuglo, selliksimarsok pinnersársimarsorlo nennirsara. 26 Tava aulararau, annernerniglo arbenek marlungnik, ingminit ajornerrúrsunnik illatãlerlúne, taukkoalo isserángamik terssanétuarput; kingornalo innuk tauna ajornerrursarau siudlermit. 27 Taimalo okalluktillugo, arngnak

torklulavok innuit akkornænne, okarbigællugolo: Pidluarpok illingnik nārtóursok, illingniglo milluktitsirsok. 28 Akkiale: Ap, pidlúarput, Gudib okauseenik tussartut torkorlugillo umættimingne.

29 Innuille kattilleriartormætta taursomunga, ima okallulerpok: Okkokulluit ekkardlereet nællunærkumik piomaput; adlamigle nællunærkumik tunninekaissengilet, kissienne Profetib Ionab nællunærkoteinanik. 30 Sórdlolo Ionase nællunærkotáursok Ninivemiunnut, taimaissavoktōg Innúb Ernera ekkardlereenut okkonunga. 31 Ekkartoiviúb udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit nálegaunerúb nullia, kauanga pirsok, sakkomissavok, ekkartóutillugillo; nunab issoanit pigame Solomúb illissimarsusia tussariartorlugo. Attalo, mānépok Salomonemit angnerrúrsok. 32 Ekkartoiviúb udluksa nedliupet, ekkardlereet okko illagællugit Ninivemiut sakkomissaput, ekkartóutillugillo; Ionab ajokærsormattik adlamik issumakaleramik. Attalo, mānépok Ionasemit angnerrúrsok. 33 Nennerut ikkitaraingilæt, irssertorlugolo, nappartab attánulloneet illivlugo; nenneruserbingmulle, nennerut tekkokollugo issertunnut tamannut. 34 Irsse timib kaumarsora; taimaitomik irssit illuarpet, tava timmit tamarme kaumaginnariok irssille ajorpet, tava timittōg tārsinnariok. 35 Taimaitomik missiksorniarit, kaumarsok illungnétok tārsókonnago. 36 Timit tava kaumalluinnarune, tārtomiglo sōkangilluinnarune, tamarme kaumarsorsóussavok, idlillo kaumarsáissauātit kaumarsusiminik.

37 Taimale okalluktillugo, Faritæerit illætta nerriartorkoa ingminut udlok ketterarpet. Isseriartorpok tava, nerrivingmullo ingillune. 38 Ubbarsimangikadlarlunele nerriomamet, Farisæerib tokkogamiuk, aijaisórpok. 39 Nálekable okarbiga: Merssame, illivse Farisæerit ermutsillo pogutello kāissigut arssekalloarpesse, illussele ullibkangārput piomangārnermik ajortorsoarniglo. 40 Okkorse siorngærotoseá! kā ippæropet, ama illua ippærotsugaissiuk? Kāmik pingortitsirsúb illuatōg

pingortinginiau? 41 Illugleet tunniuniarsigik peetsunnut, tamarmik tava ippæroput illivsenut. 42 Erkanarle okkorse Farisæerit Minzelo Rautelo, nunab naursoeelo nellinginait kollingit tunniutarigaussigik; illuarnerlo assæningnerlo Gudemut assiginnarpesse; tamakko merssa piniaissægisse, ivkole ipperarnagit. 43 Erkanek okkorse Farisæerit! kattisimauveene ungadliojomagause, niuverbingmelo sikkivigekolluse innungnut. 44 Erkanak okkorse aglekennik illissimarsut Farisæerillo, illungersõngitsoseá! illivertut mattórsimarsuttunénause, taukkoa kãissigut innuit pissukalloarput, illissimannagillo. 45 Tava aglekennik illissimarsut illætta sápa, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, tamakkoninga okautsinnik uaguttõg arksoarautigut. 46 Akkia tava: Erkanak illivsesõg aglekennik illissimarsut; innuit nagliuktinaussigik erksugæksennik arktornartunnik, illivsele nangminek aktoromangilesse arksamik attautsemigloneet náume. 47 Erkanak illivse, Profetit illergvioraussigik, angæjokáuvsele siudlivse tokkokeit. 48 Tamattominga tava nællunæjarpose, angæjokáuvse sullirseit illuarigaussigik; ivkoa tokkokeit, illivse tava illergviorpesse. 49 Taimaimet Gudib illissimarsusia ima okarpok: Profetit aulartitello aulartitsomárpakka taukkonunga, taukkoalo illeit tokkussaueit mallidláissevlugillo; 50 Profetit tamarmik áuit ekkardlereenut okkonunga akkinekarkollugit, koirset sillarsúb aulakautanit. 51 Terssa, Abelib áuanit Zachariasib áuanut aglæt, ivna tokkokæt tunnirsirsarbiúb nálekbiúblo akkornængne. Illomut, okaupause, ekkardlereenut okkonunga akkinekarkorsáussaput. 52 Erkanak, okkorse aglekennik illissimarsut, illissimanartúb mattuærsauta pæraussiuk. Illivse nangminek ississengilase, isseromarsullo isserkongilesse (Gudib nálegauvianut). 53 Tamakkoningale okallugbigimattik, aglekennik illissimarsut Farisæerillo piniængãlerpæt okausiksærotitsomaulugo appersútinnik nellinginarnik. 54 Allapernarsorpæt tava, okauseenik paitsisiksarsioromaulutik taursomunga.

KAP. XII.

Miannersorkorsiok pekkoserlungnermut; opertut tupedlersarpei erksekonnagit; miannersorkorsigiok tukkuinermut issumanerlungnermullo, piginnángorkorsivlunelo ekkartoivingmut; nedliutut siunekariakarmætta.

Innuperksuillo ornikpæt, taussendeperksuillo kattillerput, ingmingnullo tungmartarlutik aglæt. Ajokærsukenne tava ima okallugbigillerpei: Earisæerit timmiursækseisa sérnartuksænnut, terssa pekkoserlungnerænnut, angnerrúrsomik miannersorniaritse. 2 Irssertorsimarsokangilarle sakkomissengitsomik, angigirsakaranelo niptagáussengitsomik. 3 Taimaitomik tărtome okautigirsesse, kaumarsome tussægáussaput, innînnelo illauvsinut issurvsutisse, okautáussaput iglut kænne. 4 Okaupausele, assærsakka; Erksigissarunnassigik timinnik tokkotsirsut, taima aglæt piginnaursut. 5 Erksigirsæksauvsinigle nællojungnærsissauause: tauna erksigissiuk, tokkotsigadlarune annernartóvingmuttog egitsiginnaursok. Illomut, okaupause, tauna erksigissiuk. 6 Tingmiængoet tedlimæt akkekararaingilet anningaursennik marlungnik? Umnit taimaitungoet illæt attauserloneet Gudib puigungika. 7 Nutsesseső̆g tamarmik kissisimagiput niakovsine. Taimaimet erksissarunase, tingmiængoaperksoarnit ajunginerrogause.

8 Okaupausele: Uamnik missiængitsok innungnut, taunatŏg Innúb Ernerætta missiautigissengila Gudib Engeleenut. 9 Uamnigle missiartok innungnut, taunatŏg missiutáussavok Gudib Engeleenut. 10 Okautsemigle illuangitsomik okalluktok Innúb Erneranut, tauna issumakærbiginekaissavok tamattominga; Annernermulle ajunginermut okauserluktok, tauna issumakærbiginekaissengilak tamattominga. 11 Kattisimauvingmingnullo, nálegarsoarnullo, pirsársoarnullo pisissappasse, tava issumallioriaurnase okausiksauvsinik akkirsútiksauvsinig-

loneet. 12 Annernerúb ajunginerúb merssakut ajokærsussammasse okausiksauvsinik.

13 Innuille illætta, angutib, okarbiga: ajokærsoirsok, angæjuga okarbigúk, kingorngursæksarpuk auikollugo uamnut. 14 Okarbigale: Innungá, kia kiglissioirsungortikănga illivtingnut, kingorngursæksartik auikollugo? 15 Okarbigei tava: Tukkoinermut miannersoritse; perkoterperksuit innúb innútigingimagit. 16 Arssersóumiglo okallugbigei, ima okalluklune: Angutekartok pissórsoarmik, taursoma nuna naursoliksóursok. 17 Illumigut tava ima issumalerpok, okalluklunelo: Sullissaunga? Naursukka kattersugæksakka inniksakangimætta. 18 Okariorlo: Imale pissaunga; Koersoakka ingivekărlugit pissauakka, agdlisillugillo sennajomárpakka, naursukkalo tamása, perkotikkalo kattersoromárpakka takkamunga. 19 Tarnimnullo ima okaromárpunga: Assærsara tarniga, piksamautiksennik takkoakangărpotit okkiut amerdlasút; măna kassuérbekarit, nerrivlutillo immerlutillo tipeitsugit. 20 Gudible okarbiga: Siorngærotorsoangá, unnuak tamanna tarnengærotinekaissautit; kiame tava pigilissauagit kattersukettit? 21 Taimainiputtŏg perkotitóniartut, pissónatiglo Gudeme.

22 Ajokærsukennele okallugbigei: Taimaitomik okaupause: Innúnevse nekkiksei issumanerdlutigissarunnassigik, nerrirsæksarseloneet; timivse attirsækseiniktŏg issumanerdlussengilase. 23 Innúnek angnerrovok nekkiksamit, timelo angnerrovok annorarsennit. 24 Tulluket irssigissigik, siaroarteringilet kattersoinatiglo, koékaratiglo illivekauvekangilet, taimaitorle Gudib taukko nerrisitarei. Kannorle aktigirsomik illivse ajunginerrovisse tingmirsennit? 25 Kia ardlauvse tekkirsutse tappersinnaua tellisut tekkitigirsomik, naug allieisutigigalloara? 26 Mingnek tava ajorussiuk, saog adla allieisutigaissiuk? 27 Nunab merkoee arssorutit tagusarsigik, kannok năiartortut; sennachviniængilet perdlainatiglo. Okaupausele: Salomoloneet, umnit tamannik arssoarsimarsok, annorariksimangitsóursok

taukkoa illættut. 28 Ivgille nunamétut, udlome aulangitsut akkagolo kirssersúmut egitækset, Gudib taima arssoartinamigit angekainik tava illivse annorartartissauãse, tautokko opernekitsut? 29 Taimaitomik illivsesõg nerrirsæksauvsinik immiksauvsinigloneet issumanerdlugiaurnase, issumalliorpedlárkennaselo. 30 Tamakko tamása sillab innueesa nællursut issumagællugit piniarareit; Atátauvsele illissimauãse taimaitomik ajorsartose. 31 Gudible nálegauvia piniaradlarsiuk, tava tunninekaromárpose tamakkoninga tamannik.

32 Erksidláriaurnase, okkorse illageeksungoet; Atátauvse illuarimago tunnisukluse nálegauvingmik. 33 Perkotisse tunnissigik, peetsunnullo tunniussigik. Põksiniaritse pissokangornek ajortunnik, perkotitóniarluselo killangme nungujuitsunnik; tiglikajuktut padlissengiseinik, okkungoello asserussengiseinik. 34 Perkotisse neijormattigik umættivse. 35 Makkitsauvsigut ketterusersimatitse, nennerutisselo ikkisimalit. 36 Innuillo arssigissigik, nálekamingnik nerriuktut, katternængnit aggissirsomik; tikkipet, kassuktoipello mattuærbigissauæt tava erngerlutik. 37 Kivget taimaitut pidluarput, Nálekab tikkipattik pigártut. Illomut, okaupause, nerrivingmut ingikussauei, sárliakoserlunelo sakkillunelo nangminek kivgartorbigissauei. 38 Pigárbiúb aipane, pigárbiúbloneet pingajuænne tikkipattik taimailiortut, kivget taukkoa pidluarput. 39 Tamannale illissimaissauarse: Tigliktúb tigligiartorbia iglúb innuætta nællungikuniuk, pigáissægalloarpok, iglominullo issertinauærsárlugo pissaua. 40 Taimaitomik illivsesõg piginnángoritse, Innúb Ernera tikkissammet udlúb nællunærkotáne nerriugingisauvsine. 41 Petrusib tava okarbiga: Nálegak, arssersóumik mattominga uagut pivissigut, tamásaloneet pivigittõg? 42 Nálekable sápa okalluklune: Kannorle pirsariakãngarpok, illa! illomortok illissimarsorlo pársirsok, taivna merssa Nálekab pársirsungortipa kivgaminut, pikseinik tunnekogamigit taursomunga, nedliutaránget. 43 Kivgak tauna pidluarpok, Nálekame tikkipanne taimailiortok. 44 Illomut, okaupause: Per-

kotiminut tamannut pársirsungortissaua. 45 Kivgarle tauna umamigut issumalerpet imænna: Nálegara tikkinauiængikadlarpok; kivgello tava, angutit arngnello unnattalerlugit, nerrivlunelo immerlunelo uirvsængulerpet: 46 Kivgab taursoma nálega tava tikkissavok, udlok merssa illimagingisane, udlúblo nællunærkotáne illissimangisane; pidláissaua tava, opingitsunnullo illagitillugo akkiniaissaua. 47 Kivgarle, nálekame pekkorsanik illissimarsok, piginángorsimannanelo, pekkorsalo mallingnago: tauna unnattangărnekaissavok. 48 Pekkorsanigle illissimangitsok, unnattariakartomigle piniarame, ingmamik unnattarnekaissavok. Tunninekangărtok piniarbigekonnængăissavok, pársekonekangărtorlo akkirsuksaussavok amerdlasút pivlugit. 49 Tikkiutunga, ingnek ikkitsartorlugo nuname; kannoktōg mănakut ikkomalluarsimapet! 50 Koirsúmigle koissitariakaradlarpunga; koksellangărpungalo, tamanna nămaksisinnago. 51 Erkiksisáiartoræsugaissinga nunamut? Okaupause, năga, ingmingnulle arksoardlissaput. 52 Mattoma kingorna tedlimæt iglome attautseme ingmingnut arksoardleromárput, pingasut marlungnut, marluglo pingasunnut. 53 Atátak arksoardleromárpok ernerminut, ernerlo anguminut, anának panniminut, panniglo arngnaminut; sekke okkoaminut, okkoarlo sekkiminut. 54 Ama innungnut okarpok; Nuiak tekkorsarángaussiuk sammanga nuilersok, erngerluse okarârause: Siedlissavok; taimaitarau tava. 55 Nigillerángello, okarârause: Kiæktorsoængussavok; taimaitarau tava. 56 Illungersōngitsut tautokko, nunalo killaglo kannongéssirsuk illissimaginnauægse; saogme nedliutok tamanna illissimaniængilissiuk? 57 Saogme illuvsine illuartok issumagingilissiuk? 58 Illingnut arksoardlersok aipariguko nálekamut, tava ingerdlatillutik saimarsarniaruk, kiglissioirsomut pisekennauătit, kiglissioirsúblo tunniukennauătit parnărsimauviúb pársirsánut, taursomalo pársirsúb parnărsimauvingmut egippattit. 59 Okaupaukit, terssanga annissengilatit, akkillersinnago anningaurset năgatiksæt.

KAP. XIII.

Illomorlune sainiarkorsiok; arngnak ardlornek ajortok kaitsorsárpa; Gudib nálegauvianik piniarkorsiok; Herodese pivlugo; Ierusalemmiut opingitsut erkanarnerarpei.

Taimanele neijortut illeisa unnibkaupæt Galilæamiunnik, taukkoa áuit Pilatusib akkukei tunnirsúteinut. 2 Iesusib tava sápei, okallugbigællugillo; Galilæamiut okko ajortulliarnerrosugaissigik Galilæamiunnit adlennit tamannit, taima aktigirsomik pidlagáumætta? 3 Nāgarpunga; okaupausele, sainiængikuse, tamauseso̅g tava taima asseroromáriose. 4 Ivkoloneet 18, kakkalliarsúb Siloamétúb nakkarbigirseï tokkollugillo, ajornerrosugaissigik innungnit adlennit tamannit Ierusalemmétunnit? 5 Nāgarpunga; okaupausele, sainiængikuse, tamauseso̅g tava taima asseroromáriose. 6 Imaitomigle arssersóumik okallugbigei: Orpik Feigeliksak innúb ikkursugara kakkaminut Weiniksalingmut; paumarsioriartoramiuglo nervsangilak. 7 Weiniksamik nautsévilliortomut tava okarpok: Atta, aurset pingasut orpik tamanna orniktarlugolo paumarsioralloariga, nervsarinnagillo; kippúk, saog innekarnerdluksinnarpa tamāne? 8 Taursomale akkia, okallugbigællugolo: Nálegak, taimaikadlarle sulle aursak tamanna, auata arksakárlugolo, orksorlugolo illuarsáromárpara. 9 Paumakaromárnerpok tava, pekkangipelle, kingorna kippúk.

10 Kattisimauveello illænne ajokærsoiok Sabbatiómet. 11 Attalo, arngnak terssanétok annernelik napparnartomik okkiut 18; pekkingavlunelo ardlornek ajortok. 12 Iesusible tekkogamiuk, ingminut kákoa, okarbigællugolo: Arngnangá, napparungnærit. 13 Arksaminiglo pattikpa, erngerlune tava issuilerpok, Gudelo ussoreka. 14 Kattisimauvingmut nalegak tava ningellerpok, Iesuse kaitsorsáimet Sabbateme, innuillo okallugbigei: Udlut arbenegliópüt, taukkonane sennachvir-

sariakarpok, taukkoalo étillugit kaitsorsáriartorkogitse, Sabbatiópelle pinnase. 15 Nálekab tava sápa, okalluklunelo: Illungersõngitsok oma! illivse nungulluse nersútisse siutitórsuillo pittursæraraingilissigik nerriviænnit, immertitsartorlugillo Sabbateme? 16 Unale Abrahab pannia, pittuksimarsok tornársungmit okkiut 18, pittursærnekaissengila Sabbateme? 17 Taima okallungmet, arksoardlersei tamarmik iktoriakartut; innuillo tamarmik ussornartullirsei tamása tipeitsutigeit.

18 Okarpok tava: Suna Gudib nálegauviætta arssigau, sumullo arssersóussauara? 19 Nautséjæksartut Senfkornesutépok, tauna innúb tigua, nautsévingminullo ekkarlugo; náulersok tava, agdlivlunelo orpiksoængortok, tingmirsello killaúb attánétut innitálersut aualekoteisa attænne. 20 Ama okariok: Sumut Gudib nálegauvia arssersóussauara? 21 Timmiursækset sérnartuksættun-épok, tauna arngnab tigua, akkullugolo ouktútinnut pingasunnut ivgviæksennik immalingnut, tamása sérnartillugit. 22 Ingerdlavok tava iglorperksoættigut iglorpængoættigullo, ajokærsoiniarlunelo, Ierusalemmullo aularlune. 23 Innuille illætta okarbiga: Nálegak, kabsingoet innuit pidluartuksængortugáigit? Okarbigeile: 24 Illomorluse issertarbekitsokut isserniaritse; Okaupause, amerdlasút piniaissaput isseromagalloarlutik, issernerle ajussaput. 25 Iglub innuætta nækkoillunelo issertarbiúk mattua parnãrærpago, kingorna tava illivse sillatanélerluselo matto kassuktoromáriarse, okallukluselo: Nálegak, Málegak, mattuærbigittigut. Tava akkiomárpãse, okallugbigælluselo: Sumit pirsose illissaringilause. 26 Illivse tava okalluleromárpose: Idlit nerrekattigivtigit immerkattigællutillo, iglullo akkornænne ajokærsorivtigut. 27 Taunalo okaromáriok: Okaupause, sumit pirssose illissaringilause; tamause kemmeksinga ajortulliartoseá! 28 Terssane opitórsóvluselo korssakortaissause, Abraha, Isaarlo, Iakolo, Profetillo tamása, Gudib nálegauvianétut tekkussægussigik, illivsele sillatánut ajektorsimarsose.

29 Innuitsōg páuangalo, sammangalo, auangalo, kauangalo pissaput, Gudiblo nálegauviane nerrivingmut ingissaput. 30 Attalo, kingudlekarpok siudliússirsunnik; siudlekarlunelo kingudliússirsunnik.

31 Udlok taivna Farissæerit illeisa ima okarbigiartorpæt: Aularit, tamannalo kemmegúk, Herodesib tokkotsomamattit. 32 Okarbigeile: Terriænniak taivna ima okarbigiartorsiuk: Atta, tornársuit annisipakka, kaitsorsáiniarlungalo udlomelo akkagolo, udlullo pingajuænne nămaksissaunga. 33 Udlomele akkagolo, akkagoagolo sakkirsariakaissaunga; Profete Ierusalemmib assiane tokkotaraingilæt. 34 Ierusalemmiut, Ierusalemmiuná, Profetinnik tokkotsirsose, millórlugillo ujarkennik illivsenut aulartitet; kabsersoarnik, illa! kittornesse kattersoromagalloarikka, sórdlo arngnauvirsab piarkenne katterkorsarei esarkominut; piomangitsosele. 35 Atta, iglurse innuærotissavok. Okaupause: Tekkussengilausinga, ima okartinnase: Ussornarsile, Nálekab akkane tikkitsok.

KAP. XIV.

Innuk immermik puitok kaitsorsárpa; makkitanermut miannersorkorsiok, peetsullo nachogekongilei; nerdlergviminut kákosimarsut pivlugit; ingminuinak mallikovok.

(Evangelium am 17. Sontag nach Trinit.)

Mattomalo kingorna Farisæerit nálegeisa illætta igloanut nerriartortok Sabbateme: taukkoalo allapernarsorpæt. 2 Attalo, angut terssanétok immermik puitok. 3 Aglekennik illisimarsut Farisæerillo Iesusib tava sápei appersorlugillo, ima okalluklune: Sabbateme kaitsorsáinek illuarpa? 4 Taukkoale niblingilet. Tava tigua, kaitsorsárlugolo aularkoa. 5 Taukkolo sápei, okallugbigællugillo: Kia ardlauvse, nerssúne angursoak, siutitórloneet puillarsomut nakkarpet kakkinæsuaissenginerpau Sabbateme? 6 Ama tava akkinek ajoriæt.

7 Arssersóumigle okallukpok nerriartortunnut, tekkogamigit issuklermik ivksiautakaromarsut nerrivingme, imalo okallugbigei: 8 Katternæk nerriviængnut nerriartorkonekaruit, ungadlermut ingitsartussengilatit; illingnit nálegaunnerrúrsok nerriartorkonekartugællugo. 9 Kingornalo illingnik taursomingalo nerriartorkorsirsúb ornikpattit, okarbigippattillo: Tauna arvsæruk; pakkaitsivlutillo tava tunnudlermut ingitsartoleromárpotit. 10 Nerriartorkonekaruille tunnudlermut ingitsartorit, illingnik nerriartorkorsirsok tikkipet, okarbigippattillo: Assærsak, ungadlermut idloarmitsiarit. Tava nerrekattivit ussorissauãtit. 11 Ingminik nangminek nálengnartiniartok nálengnartinekaissengilak; ingminiglo nangminek nálengnartiniængitsok, nálengnartinekaissavok. 12 Nerriartorkorsirsiminulle okarpok: Udlúb kekkane unnukulloneet nekkikset opellungarsarukit, ikkingutittit, kattengutittilloneet, igdlutilloneet, nunakattittilloneet pissórsuit nerriartorkussengilettit, taukkonunga ama nerriartorkonekaissæsugællutit, akkinekarlutillo. 13 Nekkikselle opellungarsarukit, tava peetsut, sigveetsullo, tussiartullo, tekpeetsullo nerriartorkoniakit; 14 Tava pidluaissakautit; taukkoa merssa illingnut akkiksakangimætta; akkinekaromárpotille illuartut makkibiænne. 15 Nerrekatteisale illætta angutib tamanna tussaramiuk, okallugbiga: Pidluarpok, timmiursartortok Gudib nálegauviane.

(Evangelium am 2. Sontag nach Trinit.)

16 Okarbigale: Angut nekkiksennik amerdlasúnnik opellungarsaiok unnukut, amerdlasúllo nerriartorkoei. 17 Nerriviællo nedliumet, kivge ima okariartorkoa nerriartorkonekartunnut: kaisitse, tamarmik pirsarærsimaput. 18 Tamarmik tava kingudlereeklutik paitsisiksakalerput. Siudliúb okarbiga: Nautséviksigama, taunalo tekkoiartussægauko pirsariakarmet, tuksiarbigáukit, passissærniænga. 19 Aipalo ima okarpok: Umingmait tedlimæt kammuksersukset pissiarigaukit, mãnakullo taukko tekkoiartoraukit, tuksiarbigáukit, passissærniænga. 20 Pingajuællo ima okarpok: nulliarama, taimaitomik

piginnáungilanga. 21 Tava kivgab taursoma náleke okarbigiartorpa tamakkoninga. Iglúb nálega tava kammaktorsoængorpok, kivgelo okarbiga: Kaitsornek aularit, iglorperksuit akkornænnut arvkoserngiunullo, peetsullo, sigveetsullo, tussiartullo, tekpeetsullo tamaunga issertiniakit. 22 Kivgarle okarpok: Nálegak, okarauillusõg taimaisimavok, kissiennele sulle terssane assélavok. 23 Nálekab kivge tava okarbiga: Nunab arvkoserngiunut ungalunnullo aularit, isserkoniarlugillo, igluga tettorkollugo. 24 Okaupausele, angutit ivkoa, nerriartorkorsáugalloet, ùnnukut nekkiksara õngilluinaissauæt.

25 Innuperksuille illagimænne, keviarpei okallugbigællugillo: 26 Uamnut pirsúb, angune, arngnelo, nullelo, kittornennelo, kattengutinnelo, nangminerlo innúrsutse umigingippagit, ajokærsugariginnaungilara. 27 Senningarsuksaminiglo nangmangitsok, mallingnangalo, ajokærsugariginnaungilara. 28 Kinale ardlarse kakkallioromagune, ingekadlarlunelo erkainiaradlaissengilágit piksenne, ajorsaissæsugællune innernago? 29 Tugliksei sennagunigit, kãdlikseinik ajutsomannago, tamannut tamattominga tekkunniktunnut mittautigekonnane. 30 Okalluklutik: Innuk tauna sennaleralloarpok, innernerlo ajorlugo. 31 Nálegaunerloneet kina sorssugiartoromagune nálegaunermut adlamut, ingekadlarlunelo erkainiaradlaissengilágit, sorssuktuksame amerdlarsuseet 10000-dit, kollarissenginerlugit serssuktuksennut orniguktuksennut 20000-dinnut? 32 Kollarigunigille, ivna sulle ungesiksométillugo okautsartorkoa kivgaminut, sorssugungnærkollune. 33 Taimatõg illarse kinaloneet, piminik tamannik issumakærnikomangitsok, ajokærsugariginnaungilara. 34 Tarrajok ajungikalloarpok, tarrajorle tængæropet, sumik ama pikkunartinekaissaua? 35 Nunamulloneet, aktennulloneet suksájungnærpok, egitæksainávorle. Tussarsinnaursunnik siutelik, tussarle!

KAP. XV.

Ajortuglit erngumarsut Iesusib illæssiarei; taukkoa perkiksiminerǽt killangmiut tipeitsutigǽt.

(Evangelium am 3. Sontag nach Trinit.)

Tunnirsútinnik kattersoirsulle ajortulliartullo nellinginait ornikpǽt, tussaromaulugo. 2 Farisæerille aglekennik illissimarsullo okallorojullerput, ima okalluklutik: Ajortuglit oma illeksillugillo nerrekattigei. 3 Arssersóumigle imaitomik piei, okallugbigællugillo: 4 Innúb kia ardlauvse sauennik 100-dinnik piglúb, taukkoalo illǽt tammaiguniuk, 99 tava kemmeissenginerpágit innukajuitsome, tammarsimarsorlo ujariartussengilau, nennisinnago? 5 Nenniguniuglo, kakkakpa tipeitsuklune. 6 Tikkikunelo, ikkingutinne nunakattinnelo kákolerpei tava, okarbigællugillo: Tipeitsukattigissinga, sauangoara tammaralloartok nennigauko. 7 Okaupause: Taimatõg ajortulliartok, sainiarpet, killangmiut tipeitsutigissauǽt, 99-nit illuartunnit sainiariakangitsunnit. 8 Arngnabloneet kia kollinnik anningaursautiglub, taukkoa illǽt tammaiguniuk, nennerut ikkissenginerpau, iglolo selliklugo ujarkiksaissenginerpa, nennisinnago? 9 Nenniguniuglo, ikkingutinne nunakattinelo arngnet kákolerpei tava, okarbigællugillo: Tipeitsukattigissinga, anningaursautingoara tammaralloartok nennigauko. 10 Okaupause: Taimatõg, ajortulliartok attausek sainiaránget, Gudib Engeleesa tipeitsutigissauǽt.

11 Okariorlo: angut marlungnik ernekartok. 12 Taukkoalo ardlækit nukkardliúb angune okarbiga: Atátak, perkotingnit pirsæksakka pillakka. Perkotinne tava auiktipei taukkonuñga. 13 Kingornaitsiængormello, nukkardliúb perkotinne tamása kattersorpei, nunamullo ungesiksométomut aularpok, terssanelo perkotinne tamása nunguluksinnarpei ajortulliarlune. 14 Pinnelo tamása nungunamigit, kãngnerlo angesórsoængormet tamattomane nuname tamanne, taunatõg ajorsaler-

iok. 15 Tamattomalo nunab innuisa illæt orniklugolo neijorniarmanne, aulartipa tava nunaminut, polekit párekollugit taursomunga. 16 Kãrsilláromagalloarpok tava immiornerdlukunnik polekit nerrirseinik, tunninekaranelo tamakkoninga. 17 Issumamigut tava ekkarsalerpok, okalluklunelo: Kannorle amerdlatigirsunnik angutiga kivgakarpok, illa! timmiursamik ajorsangitsunnik, uangale tamãne perdlillerpunga? 18 Aularniaissaunga, angutimnullo angerdlaissevlunga, imalo okarbigissauara: Atátak, ajortulliarkaunga (Gudemut) killangmétomut illingnullo; 19 Kingornalo ernernik taisinek kingakopunga; kivgáulanga kivgettit illagællugit. 20 Aulalerpok tava, anguminullo angerdlalerpok. Sullile ungesiksométillugo, atátætta tekkoa, nákigællugolo, akpallunelo kongæsiágut erkipa, kunniklugolo. 21 Ernerættale okarbiga: Atátak, ajortulliarkaunga, (Gudemut) killangmétomut illingnullo, kingornalo ernernik taisinek kingakopunga. 22 Angutale kivgaminut okarpok: Annorak pinnernek kaitsiuk, attitillugolo pissiuk, arkseilo ketterdlerúmik ketterdlerkosersigik, issigamængniglo attitillugo; 23 Nocharlo puelasõk kaitsiuk, tokkollugolo, nerrivlutalo tipeitsukta; 24 Ernera tauna tokkogalloartok, ama umarmimet; tammaralloartorlo nennirsáumimet. Tipeitsulerput tava. 25 Ernerale angæjudlek narksame assimétok; angerdlaramelo iglo padlillerlugo, tuksiartut kardlortartullo tussarpei. 26 Kivget illæt tava ingminut kákoa, appersorlugolo tamattominga. 27 Taursomale akkia: Nukket tikkipok, nocharlo puelasõk angupit tokkokoa, erne perkiksok ama pigamiuk. 28 Tauna tava kammaktorsoængorpok; isseromangimello, anguta anniok isserkoniarlugolo. 29 Angunele akkia, okarbigællugolo: Atta, okkiut amerdlasórsuit kivgartóupaukit, innersutittillo nungullugit mallingniarikka, sullilo sauamigloneet angursoarmik tunningisainaringma, tipeitsukollunga ikkingutikka illagællugit; 30 Mãnale ernerit tauna tikkimet, piminik nungutsirsok arngnaunekarnermik, tava tauna pivlugo nochak puelasõk tokkokoet.

31 Taursomale okarbiga: Ernera, idlit neijortuinarparma, pikkalo tamása pigattit; 32 Keemasuklutille tipeitsungãissægalloarpotit; nukket ama tokkogalloartok, ama umarmimet; tammaralloartorlo ama nennirsáumimet.

KAP. XVI.

Mingnermut aglæt illomoriakarauta; pissórsoak peetsotunémet; peetsorlo pissorsoatun-émet.

(Evangelium am 9. Sontag nach Trinit.)

Ajokærsukennele okallugbigei: Angut pissórsok pársirsokartok piminut; tauna unnerlutigæt, perkoteinik nungutsirsok unnerlugo. 2 Kákoa tava, okarbigællugolo: Kannongétomik tussarpunga illiugarnik? Parirsettit kissinniarkit nællunærsorlugillo; mattoma kingorna, pársirsuksájungnærpotit pimnut. 3 Pársirsorle illumigut ima okallulerpok: Sullissaunga? Nálekama pársirsójungnærkomanga; arksartoromanek ajorpunga, kenunerlo iktoriunga; 4 Sullirsæksamnik illissimalerpunga, illæssiarekollunga iglomingnut, mãna pársirsójungnæruma. 5 Nálekaminut akkeetsortut tamása tava ingminut kákoei kingudlereeksarlugit, siudlerlo ima appersorpa: Kabsinnik idlit akkeetsorpit nálekamnut? 6 Akkia: Nappartennik 100-nik orksũrsamik immalingnik. Okarbiga tava: Akkeetsugarnik agleket pikit, ingillutillo aglegæsuarit 50-nik. 7 Kingornalo aipanut ima okarpok: Idlimmé, kabsinnik akkeetsorpit? Akkia: Ouktútinnik 100-nik, timmiursæksennik kakkortunnik immalingnik. Okarbiga tava: Akkeetsugarnik agleket pikit, agleklutillo 80-nik. 8 Pársirsok tauna illueitsok nálekab nersora, sillalingoatut piniarmet; mattoma sillab kittornei illerkomingnik illissimanerromætta kaumarsúb kittorneinit. 9 Okauniauseso̰g: Assæniktuksarsiniaritse nunab peenik illueitsunnik, ajorsaleruse, illæssiarekolluse ininnut nãksaungitsunnut. 10 Mingnermik pársidluartok, angesõmiktõg pársidluariok,

mingnermigle pársinerdluktok, angesõmigtõg pársinerdlukiok. 11 Illivse tava nunab pee illueitsut párilluangikussigik, kia pársekussauãse pirsariakartunnik? 12 Attartuket párilluangikussigik, kia tava tunnissauãse nangmineksauvsinik? 13 Nálekæk marluk kivgab kivgartorbigiginnaungilæk; ardlæk umigiguniuk, aipa assaissaua; ardlægloneet ungægiguniuk, aipa assiginnaissaua. Gudelo nunablo pee attautsikut kivgartorbigiginnaungilesse. 14 Tamakkole tamása Farisæerit anningaursennik piomatóursut tussaramikik, mittautigæt. 15 Okarbigei tava: Illivse merssa illuaromatógalloarpose innungnut, Gudible umættisse illissimauei; innuit ussornartósugirseit Gudib maujugirsaramigit. 16 Inneitsissillo Profetillo erkotuksennik okallukput Iohannese tikkisinnago, mattomalo kingorna Gudib nálegauvia okautáulerpok okautsinnik tussarnersunnik, tamarmiglo tamattomunga isserniarkaut. 17 Ajornænginerrovorle, killaglo nunalo nungussevlutik, arssilliængúb attausingúb inneitsissinnétúb péjarneranit. 18 Nulliaminik auitok, adlamiglo nulliarlune, tauna arngnaunekarpok; auitamiglo nulliartok arngnaunekariok.

(Evangelium am 1. Sontag nach Trinit.)

19 Pissórsoarmigle angutekartok; tauna annorartartok aukpadláriksunnik sátunniglo erdlingnartunnik, udlullo nungullugit innúlluarlunelo tipeitsuktok. 20 Angulle peetsok terssanéniok, Lazarusemik attelik, issertarbiætta sáne nellarsok killektorsóursok. 21 Taunalo kãrsilláromarsok augvakkunnik pissórsúb nerrivianit nakkartunnik; kemmille alluktoriartorpeit killei. 22 Peetsorle tauna tokkomet, Engelit ãpæt Abrahab sánut. Pissórsoarle tokkogioktõg illirsáursorlo illivermut. 23 Annernartóviksoarmele nagliungnartorsoarmelo éname, uillerpok, Abrahalo tekkoa ungesiksométok, Lazaruselo sánétok; 24 Torklulavok tava okalluklune: Atátak Abrahaá! nákinga, Lazaruselo aulartikiuk, tikkerme nóua immermut missukkãrlugo, okara niglersarliuk, mattomane ikkomarsorsoarme anniængãrama. 25 Abrahable sápa, okarbigællugo: Ernek,

erkainiaruk, nunamétillutit innúlluautittit idlit perærpettit, Lazarusele nagliuktartok, mānale tauna tupedlersitávok, idlillo anniartitávotit. 26 Tamannalo tappullugo akkornautine kongnersoakarpok ittesórojurksoarmik aulaiængersimarsomik; terssanga illivsenut ikkāromarsut ajoraraut, taimatōg illivsenit uautinut ikkāromarsut ajoriput. 27 Tava okarpok: Taimaimet tuksiarbigaukit, Atatangá, (Lazaruse) aulartekollugo angutima igloanut. 28 Sulle kattengutekarama tedlimannik, okautsartorkollugit, mattomunga anniængārbingmut pekkonnagit. 29 Abrahab akkia okallugbigællugo: Mosesiblo Profetillo aglegeinik pekaramik, ivko nálekillissigik. 30 Taursomale sápa okalluklune: Nāga, Atátak Abraha, tokkorsulle illætta ornikpattik, sainiaissirsut tava. 31 Akkivlugo okarbiga: Mosesiblo Profetillo aglegeit nálengikunikik, tava operissenginiættōg tokkorsut illætta umarlune ornikalloarpattik.

KAP. XVII.

Asserorsainermut miannersorkorsiok; opernermik piniagæksautiniglo ajokærsoiok; puppiksut kollit pivlugit; Gudib nalegauviánik ajokærsoiok.

Ajokærsukennele okallugbigei: Asserornekanginek ajornakau erkanarle asserorsairsok. 2 Taursomunga ajunginerrovok, asserorteriviúb ujararsoa kongæsiágut nivingarlugo immauvingmullo egillugo, makkongoet illænnik asserorsaineranit. 3 Tamanna pivlugo miannersoritse. Kattengupit ajortulliarbigippattit, tennerterniarúk; ajorungnærpello issumakærbigúk. 4 Udlormelo attauseenarme arbenek marlungnik ajortulliartarbigirsarunisit, udloinarlo arbenek marlungnik ama orniktarunisit, perkiksimiunga unnerpet: issumakærbigissauet tava. 5 Aulartitet tava Nálekamut okarput: Opersuserput nekkursektirsuk. 6 Nálegarle ima okarpok: Senfkornesun-aktiksomik

opersusekaruse, mattomungalo orpingmut tungosungnitsunnik paumalingmut ima okaruse: Terssanga pærit, immauvingmullo peet; náleissauãse tava. 7 Kina ardlarse kivgakarune nunamik sennachvirsomik, nerssútinnigloneet pársirsomik, taunalo narksamit tikkitsaránget, ima okarbigissennerpau: Erngerlutit nerrivingmut ingitsartorit? 8 Imale okarbigissengilau: Unnukut nekkiksiniænga, sardliakoserlutillo kivgartorbiginga, nerrisillungalo immertillungalo; kingorna idlitsõg nerrivlutillo immeromáriotit? 9 Kivgak tauna kutsauvigissennerpau, nálektuinarmanne? Taima issumangilanga. 10 Taimatõg illivse, malligæksesse tamása nãmaksigussigik, okaritse: Kivgapillungóvogut, pinniagæksauvut kiseesa pigautigik.

(Evangelium am 14. Sontag nach Trinit.)

11 Ierusalemmullo ingerdlatillune, Samarialo Galilæalo arvkotigipek. 12 Iglorpængnullo pimet, angutit kollit puppiksut nellaupæt, taukkoa assianut unnikput. 13 Torklulavlutiglo okarput: Iesuseá, assærsok ajokærsoirsok, nákittigut. 14 Tekkogamigillo, okallugbigei: Aularitse, Pellessinnullo tekkotilluse. Terssungalo ingerdlatillutik puppæroput. 15 Taukkoale illæt puppæroname missigillerame, utteriok, Gudelo ussoreka nippersoarmik; 16 Issigeisalo sænnut pædlorlune kutsauviga. Taunalo merssa Samariamiúrsok. 17 Iesusible sápa, okalluklunelo: Puppærotitet kolliúngilet? Naug taivkoa kollin-illoæt? 18 Adlamik uttertokangila, Gude ussorællugo, tekkornartak una kissime? 19 Tava okarbiga: Makkillutillo aularit, operauit annausimavotit.

20 Farisæerille appersormænne: Kakkugo Gudib nálegauvia pissennerpa? Akkiei, okalluklunelo: Gudib nálegauvia tekkuksávlune pingilak. 21 Imaloneet okaissengilet: Terssa, mãnépok, ikkanéloneet. Areit, Gudib nálegauvia akkornauvsinut pisimavok. 22 Ajokærsukaminullo okarpok: Udlut nedliutsomárput, tava Innúb Ernerætta udluisa illæt tekkojomaissauarse, tekkussennagolo. 23 Tava ima okarbigiomár-

passe: Terssa tamãnépok, ikkanéloneet; nálengnagillo terssunga pissengilase. 24 Sordlo kadliúb ingnera killaúb igdloanit ingnãdlegiartartok killaúb igdloætta aipánut, taimaitsomárioktõg Innúb Ernera udluksamine. 25 Tamannale nedliutinnago anniængãrtikadlaissavok, innuillo okkoa ajektussauæt. 26 Sórdlolo étok Noa innútillugo, taimaitsomárioktõg Innúb Ernerætta udlukseine. 27 Ivkoa nerrirsut immerlutiglo, nulliartut uvinniklutiglo, udlok tauna tikkillugo Noab isserbia umiarsoarmut; ullersúb tava tikkikei, tamásalo nungulluinarlugit. 28 Sórdlolo étok Lote innútillugo; nerrirsut immerlutiglo, pissiniartut niuverniarlutiglo, ikkursoiniartut iglulliorlutiglo; 29 Udlorle tauna tikkimet, Lotib annivia Sodomamit, tava killangmit siedlersok ingnermiglo ikkuelleksaumiglo, tamásalo nungulluinarlugit; 30 Taimaitsomáriaktõg Innúb Ernerætta udluksane sakkomerbiksane. 31 Udlok taivna nedliupet, iglub kãnétúb akkaissennane piartussengilei pingoenne iglométut. Taimatõg assime narksamétúb utterbigissengilei kemmekenne. 32 Lotib nullia erkainiarsiuk. 33 Innúniartok innújungnæromárpok; innúniængitsorle innússavok. 34 Okaupause: Unnuak taivna nedliupet angutik marluk sinnikbingme attautseme innængakattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 35 Arngnæk marluk kauitsekattigeessapuk asserorterúmik; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 36 Angutik marluk nautsévingmékattigeessapuk; ardlæk illæssiarirsáussavok, aipale kemmegáussavok. 37 Appersorpæt tava, okarbigællugolo: Nálegak, sume tamaitsomárpa? Akkieile: Sillolingmut nektoraglit kattitaraut.

KAP. XVIII.

Illomórluta kannilarlutalo tuksiartuinaissaugut; Gudib nalegauvianut issernermik ajokærsoiok; anniarsusiksaminik okallukpok; tekpeetsok tekpiksipa.

Arssersóumigle okallugbigei, tuksiartuinnarkolluta kassussennata. 2 Ima okalluklune: Ekkartoirsok iglorperksoarnétok, taursoma Gude erksigingika, iktorirsakaranelo innungmik. 3 Uidlarnerle terssanénioktõg iglorperksoarne, taur soma ornikpa, ima okarbigællugo: Akkerartortimnit annauniænga. 4 Akkunikiarle tussaromangika. Kingornale illumigut ima issumalerpok: Naug Gude erksigingilara, iktorirsakarnangalo innungmik; 5 Uidlarnerúble taursoma erdlokomanga, annautsomárpara; tussangiæsãrkonnanga késa. 6 Nálegak tava okarpok; Atta, illueitsúb ekkartoirsúb okausia náleksiuk. 7 Gudible kennikenne annaussenginerpágit, udlullo unnuello nungullugit torklulamænne, umnit kigeilekalloarame? 8 Okaupause: Annaunæsuaissauei. Innúble Ernera tikkipet, nuname opernermik nervsaissæsugaiuk?

(Evangelium am 11. Sontag nach Trinit.)

9 Innuille illeit, ingmingnik ajungitsósugirsut, illamingniglo nachorsut, okallugbigei arssersóumik imaitomik: 10 Angutik marluk tekpauunga nálekbingmut tuksiariartortuk, aipa Farisæeriúrsok, aipale tunnirsútinnik kattersoirsóursok. 11 Farisæere ingmikut kikkartok, illumigullo ima tuksiarlune: Gudeá. kutsauvigáukit, adlatut innuktun-énginama, pajairsuttut, illueitsulliartuttullo, arngnaunekartuttullo, tunnirsútinnik kattersoirsotut omatut; 12 Uanga udluk marluk nerringiniartaraunga Sabbatik akkornængne, pimmalo tamarmik kollingit tunniutarakka nálekennut. 13 Tunnirsútinnik kattersoirsulle allisimaulune kikkartok, killangmulloneet ardloromangitsok; sekkirsaminulle tiglukpok, ima okalluklune: Gudeá! saimaunga ajortungóursunga. 14 Okaupause: Tauna

aipaminit ajorungnærsisimaulune, tessammunga angerdlartok iglominut. Ingminik nangminek nálengnartiniartok, nálengnartinekaissengimet; ingminigle nangminek nálengnartiniængitsok nálengnartinekaissavok.

15 Merdlertungoelle taursomunga ãpeit; arksaminik pattekollugit. Tamannale ajokærsugeisa tekkogamiko, aitsirsut auokárillerpeit. 16 Iesusible ingminut kákoei, okalluklunelo: Merdlertungoet uamnut pillit, innertidlariaurnassigiglo, taukkoa Gudib nálegauvia pigimarssuk. 17 Illomut, okaupause: Merdlertotut Gudib nálegauvianik pingitsúb, isserbiginauieissengila.

18 Nálekello illætta appersorpa, ima okalluklune: Ajungitsok ajokærsoirsok, sullissaunga, innursúmik nãissengitsomik kingorngursekollunga? 19 Iesusible okarbiga: Saog ajungitsomik taivinga? Adlamik ajungitsokangilak, Gude kissime ajungilak. 20 Inneitsissit illissimalluarpettit, imaitut: Arngnaunekaissengilatit. Tokkotsissengilatit. Tiglissengilatit. Seglutigissengilet aipet. Angutillo arngnello nálekik. 21 Taursomale okarbiga: Tamakko tamása mallingniarikka innusungnemnit. 22 Tamanna Iesusib tussaramiuk, okarbiga: Attausek sulle pingilet; terssa, pissit tamása tunniartorkit, peetsunnullo tunniullugit, killangme tava perkotiksariksaissakautit, mallikiartorlungalo peet. 23 Tamannale tussaramiuk, allieisungãlerkau, pissórsógame. 24 Allieisungãlersok Iesusib tekkogamiuk, ima okarpok: Pissórsuit Gudib nálegauvianut pinnek ajungajǽissaput. 25 Ajornænginerrovok. Kameele merkutib irssagut pivlune, pissórsoarmit Gudib nálegauvianut ississirsomit. 26 Tamattominga tussartut tava okarput: Kiname tava pidluartungorsinnaua? 27 Akkieile: Innungne ajornartok, Gudeme ajornængilak. 28 Petrusib tava okarbiga: Areina, uagut tamása kemmekivut malliklutillo. 29 Okallugbigeile: Illomut, okaupause, innúb kialoneet iglone, angæjokenneloneet, kattengutinneloneet, nulleloneet, kittornenneloneet, kemmekunigit, Gudib nálegauvia pivlugo.

30 Tauna amerdlasórsoarnik piomárpok mattomanétillune, sillamelo tikkitsuksame innursúmik nāksaungitsomik.

(Evangelium am Sontag Esto mihi.)

31 Taivkole arkanek marluk ingminut pisinnamigit, okallugbigei: Atta, tekpauunga Ierusalemmut piogut, Profetillo aglegeit tamarmik erkorluinaissaput Innúb Ernera pivlugo. 32 Tauna pisitáussammet nællursunnut, taukkoa mittautigissauæt, nachogissevlugolo, ketseraissevlugolo. 33 Ipperartussevlugolo tokkotsomárpæt, udlullo pingajuænne ama tokkorsunnit makkitsomárpok. 34 Okauseele tamakko tamása tussaungilluinarpeit, nællovlutiglo siunekangilet okalluktuanik.

35 Iericholo padlillermago, tekpeetsok ivksiarsok arvkosinerme kenúrsarlune. 36 Innuille sennerkotut tussaramigit appersorpei tamattominga. 37 Taukkoalo okalluktúmænne Iesusemik Nazaremiomik sennerkotomik; 38 Torklulavok tava, okalluklune: Iesuseá, Davib Ernera, nákinga. 39 Innuille siudlersortut auokárillerpæt, nippangerkollugo; taunale niblingăriartorpok okalluklune: Davib Ernera, nákinga. 40 Iesuse tava unnillerpok, ingminullo pisekoa. Taursomungalo pisilermanne, appersorpa. 41 Okalluklunelo: Kannok illiorbigekovit uamnut? Akkia: Nálegak, tekpiksekollunga. 42 Iesusib tava okarbiga: Tekpiksekeet; operáuit ajorungnærpotit. 43 Erngerlunelo tekpiksillerpok malliklugolo Gudelo ussoringărpa. Innuillo tamarmik, tamattominga tekkunniktut, Gude ussoriniarpæt.

KAP. XIX.

Zachæuse sainiarpok Iesusemut. Kivgennik tunninekartunnik Iesuse okallukpok, Ierusalemmut isseriartorpok, innuillo kerssættigei; Nálekbik attorluarkoa.

Ingerdlavlunelo Iericho arvkotigimago. 2 Atta, Angut terssanétok, Zachæusemik attelik, tunnirsútinnik kattersoirsut

nálegæt, pissórsóvlunelo; 3 Iesuselo taursoma tekkojomadlára kináusugællugo; innungnille ajorame, mikkirsungógame. 4 Siudlióvlune tava akpallerpok, orpingmullo Feigeliksamut kakivok, tekkoniarlugo, terssóna merssa ingerdlaissammet. 5 Iesuselo terssunga pigame, ardlorame tekkolerpa, okarbigællugolo: Zachæuseá, akkaræsuarit, voitsiaugame, iglungnut isseromárpunga. 6 Akkaræsuarpok tava, tipeitsuklunelo illæssiara. 7 Tamanna tekkogamiko, tamarmik okallorojullerput, angumut ajortulliartomut issermet. 8 Zachæusible Nálegak ornikpa, okallugbigællugolo: Nálegak, areit, pikka tamása marlungorlugit auikpakka tunniullugillo peetsunnut, pekkoserluklungalo innungnit pinniakakka, uttertitsomárpakka sissamariarlugit. 9 Iesusible okarbiga: Udlome iglo tauna annaursutiksarsiok, taunatōg (iglub innua) Abrahab kinguarimago. 10 Innúb Ernerætta tammarsimarsut ujariartorlugillo pidluartitsartormagit.

11 Taursomungalo nálengmætta, ama arssersóumik okallugbigei, Ierusalemmut padlillerame; taukkoalo issumakarmætta, Gudib nalegauvia erngerlugo sakkomissæsugællugo. 12 Taimaitomik ima okarpok: Angut nálegak nunamut ungesiksométomut aularpok, nálegauvik piniarlugo, kingornalo ama angerdlaruklune. 13 Kivgenne tava kollit kákoei, tunnillugillo anningaursautinnik kollinnik, imalo okarbigei: Niukotigissigik tikkitserlunga. 14 Innukoteisale nekkoringinamiko, aulartitsivigællugo ima okarbigiartorkoæt: tauna nálegauniarkongilarput uagutinut. 15 Tikkinamelo, nálegauviglo pigamiuk, kivgenne ivko kákoei, anningaursennik tunnirsenne, tussaromaulugit niukoteisa pisseenik. 16 Siudlek tava sakkomerpok, okalluklunelo: Nálegak, anningaursautingnik anningaursarsiunga kollinnik. 17 Okarbiga tava: Kujanak kivgariksotit, mikkirsungoamut illomorauit, iglorperksoarnut kollinnut nálegáussautit. 18 Aipatōg sakkomeriok, okalluklunelo: Nálegak, anningaursautingnik anningaursarsiunga tedlimannik. 19 Taunatōg okarbigigia: Idlillo

iglorperksoarnut tedlimanut nálegáussautit. 20 Pingajuællo sakkomerame, okarpok: Nálegak, tamerssa anningaursautit, irssertorsimagiga kakkiksautimnut; 21 Erksigigivkit, angutáursógauit, illingisettit pirsartarettit, kattersorlugillo siaroartengisettit. 22 Sápa okarbigællugo: Kivgapilluk oma, okausernik ekkartóupaukit. Erksinakerssunga angutáursóvlunga illissimagingma, illingisakka pirsartarikka, siaroartengisakkalo kattersoraukit; 23 Saogme tava anningaursautiga tunniungiliuk anningaursennik taurséirsunnut? Tikkikumalo pissægalloariga illænnekarsimarsok adlennik. 24 Tava neijortinne okarbigei: Tauna arksársiuk anningaursaumik, kollinniglo anningaursautelik, tunnissiuk tamattominga. 25 Akkiæt: Nálegak, taunale kollinnik anningaursautekarpok. 26 Okaupausele: Pekkartok sumik, tunninekaissavok; pekkangitsorle arksárnekaissavoktōg piminik aglæt. 27 Ivkole uamnut kingarsartut, uamnik nálegáukorsingitsut káitsigik, irssigitillungalo tokkotsigik. 28 Tamattominga okallukame, aulalerpok, Ierusalemmut ingerdlavlune.

29 Betfagelo Betanialo padlilleramigik, kakkarlo orksũrsaliksak tikkillugo; ajokærsukængne marluk aulartipek. 30 Okallugbigællugiglo: Aularitik iglorpængnut, siunautingnétunnut; isserutiglo, nochak pittuksimarsok naipissauartik, taursoma kānut sulle innungmik ingisimarsokangisainartok; pittursærlugolo maunga pissiko. 31 Appersornekarutiglo, suna pivlugo pittursærautiko, tava ima akkiniarko: Nálekab attoromárpa. 32 Aulartitæglo aularpuk, sórdlolo okarbigimattik naipipæk. 33 Nocharle pittursærmækko, nálegeisa appersorpágik: Saog nochak pittursærpikko? 34 Akkiakik: Nálekab attoromárpa. 35 Pisipæk tava Iesusemut, annoramingniglo nochak kadlerpæk, Iesuselo kānut ingitillugo. 36 Taima ingerdlatillugo annorarsettik issuipeit arvkotiksanut. 37 Ungesigungnærmelle, orksũrsaliksamillo kakkamit attermet; ajokærsugarperksuisa tamarmik tipeitsungnermik nippersoarmiglo Gude ussorillerpæt, ussornartullirset tekkor-

settik tamása pivlugit. 38 Ima okalluklutik: Nálekab akkane tikkitsok, Nálegaunerrúrsok, ussornarsile! Erkiksinekarle killangme, nálengnekarlunelo kotsiksome! 39 Innuille akkornænnétut Farisæerit illéisa okarbigæt: Ajokærsoirsok, ajokærsukettit auokáringārkit. 40 Akkieile, okarbigællugillo: Okaupause: Okkoa nippangeralloarpætta, ujarket tava niblissaput.

(Evangelium am 10. Sontag nach Trinit.)

41 Iglorperksoarnullo padlillerame, irssigei kerssættigællugillo okalluklunelo; 42 Kannoktok sulle mānakutloneet udluksauvsine illisimaissægussiuk ullapisautiksarse. Mānale irrsivsinut irssertorsimavok. 43 Taimaitomik udlut nedliutsomárput illivsenut, kingarsartivse tava auativsigut illujomārpāse, ungalulerluselo anninauærsautiksamik, kittornesselo illivsenut illængutillugit tamanné nagliuktitsomárpāse; 44 Nungulluinaissauāselo, kallereeksunniglo ujarakartissengileit iglusse; terssa, annaubiksaralloauvse udloa issumaginginaussiuk. 45 Nálekbingmullo isserpok, terssanelo niuvertartut pissirsullo annisilerpei. 46 Okarbigællugillo; agleksimavok imænna: Igloga tuksiartarbióvok; Illivsele tokkotsivingortiparse, 47 Udlullo nungullugit ajokærsoiok nálekbingme. Pellessiunerille aglekennik illissimarsullo, innungnullo nálegáursut, tokkoniaralloarpæt. 48 Kannorle illiorbigissægæt nællulerput, innuit tamarmik ungagimarssuk, nálektarlugolo.

KAP. XX.

Suub pirsauneranik taimailiorame, okarbigingilei; nautsévilliortut illomongitsut pivlugit; Kaiseremut tunnirsútiksak tunniukoa; tokkorsunnik umaromártunnik okallukpok, Kristusemiglo Davib Nálegánik Ernerániglo.

Udlullo taivkoa illænne, innuit nálekbingme ajokærsormagit, okautsinniglo tussarnersunnik okalluktillugo; pellessiunerit, aglekennik illissimarsunniglo ornikpæt, uttokaunerit illagællugit,

2 Appersorlugolo, ima okalluklutik: Okautigut, suub pirsauneranik taimailiorpit? Kialoneet pirsaunermik taimaitomik tunniătit? 3 Taursomale akkiei, okallugbigællugillo: Uanga appersoromauauseso̅g okautsemik attautsemik, tamattominga okarbigissinga. 4 Iohannesib koirsirsarnera killangmilloneet innungnilloneet pirsok? 5 Illumikut tava ekkarsalerput, okalluklutiglo: Killangmit pirsok únnerutigo; okaromárpok tava, saog operingikikse? 6 Innungnille pirsok unnerutigo, innuit tamarmik tava millórniaissauătigut, illomórlutik issumakaramik, Iohannese Profetiósugællugo. 7 Akkiællo, sumit pirsok nællovlugo unnerpæt. 8 Tava Iesusib okarbigei: Taimaitomik okarbigissengilauseso̅g, suub pirsauneranik taimailiorpunga.

9 Innungnulle okallulerpok arssersóumik imaitomik: Angut nautsévilliorkorsirsok Weiniksalingmik kakkamik, nautsévilliortunnullo pisinamiuk, nunamut adlamut aularpok, terssanémersoromaulune. 10 Kattersoiviglo nedliumet, kivgame illæt aulartipa nautsévilliortunnut, nautséviúb paurngeisa illéinik tunnekollune taukkonunga. Nautsévilliortulle tauna ipperartorpæt, so̅kartinnagolo aulartipæt. 11 Ama adla kivgak aulartinia; taunale ipperartoriætto̅g, mitteklugolo, so̅kartinnagolo aulartipæt. 12 Ama pingajuæt aulartinia, taunale kidlidláriætto̅g, ajeklugolo annisipæt. 13 Nautséviúb nálega tava okarpok: Sullissaunga? Ernera assærsara aulartitsomárpara, tauna tekkoguniko iktorissennerpæt. 14 Nautsévilliortulle ernek tekkogamiko, ingmingne issumalerput, okalluklutiglo: Terssa kingorngursirsuksak; kæ, tokkoniartigo, kingorngursæksei uagutinut pekkollugit. 15 Nautsévingmit tava annisipæt, tokkollugolo. Nautséviúble nálegætta okko kannok pissauágit? 16 Tikkissavok, nautsévilliortullo okko tokkodláissauei, nautsévinelo adlennut attartortillugo pissaua. Tamanna tussaramiko, okarput: Kannokto̅g taimailiungilarle. 17 Taursomale irssigei, okalluklunelo: Sunale terssa, ima agleksimarsok: Ujarak, iglulliortut egitæt, issudliksængorlune ujaráulerpok.

18 Ujarkamullo omunga tútok, akkonaromárpok, nakkarbigirsanelo taursoma serkomilluinaissaua. 19 Pellessiunerille aglekennik illissimarsullo mallugæt okautigigātik arssersoútinnik tamakkoninga, erngerlutiglo tiguniaralloarpæt, innuille erksigeit. 20 Allapernarsorpæt tava, allapernarsoirsuksello aulartipeit, taukko ajungitsũrsarkollugit, okauseenik nappitiniaruklugo, pisitsomagamiko nálegaunermut, nunablo nálegætta pekkorsusianut. 21 Taukkoalo appersorpæt, ima okalluklutik: Ajokærsoirsok, illissimauautigit, opernartomik okallukauit ajokærsoilutillo, innungniglo nellinginarsiorauit, Gudemulle arvkotiksamik ajokærsoilluarpotit. 22 Kaisere tunnigutigo tunnirsútinnik, illuarpa illuangilaloneet? 23 Pekkoserlursusiælle taursoma illissimagamiuk, okarbigei: Saog urssersissinga? 24 Anningaursak tekkollara, kia arssinganik kialo okausseenik kollanétunnik pekkarpa? Akkiæt: Kaiserib. 25 Okarbigei tava: Taimaitomik Kaisere tunnissiuk, Kaiserib piksánik, Gudelo, Gudib piksánik. 26 Okauseelo arksoarinek ajorpeit innuit pivlugit, akkirsútalo aijaisórutigæt, nippangerlutiglo. 27 Sadduzæerit illéisa tava ornikpæt, umarbekaissengitsomik unnersut, appersorlugolo. 28 Okallukput: Ajokærsoirsok, Mosesib ima aglegbigātigut: Angutib angæjua nullialik tokkopet kittornakaranelo, nullia tava nukkætta pissaua, angæjuminullo kinguæksiorlune pissavok. 29 Nukkareelle arbenek marlúrsut. Siudlek nulliarame, tokkovok kittornakarane. 30 Aipællo nulliarigamiuk tauna, tokkogiok kittornakarane. 31 Pingajuællo pigigiga. Taima taukkoa arbenek marluk tamarmik kingudlereeksarlutik pigæt, kittornakaratiglo tokkoput. 32 Tamarmiglo kingornættigut késa arngnaktōg tokkogiok. 33 Umarbingmelo umarunik, taukkoa ardlætta kia nulliarissaua? Taukkoa arbenek marluk tamarmik nulliarigamiko. 34 Iesusib tava akkiei, okallugbigællugillo: Tamattoma sillab kittornei nulliarput, uvinniklutiglo. 35 Sillable aipanut pirsukset, tokkorsunnillo makkitsomártut, nulliaissennatiglo uvinnissengilet; 36 Kingornalo tokkonek ajussaput,

Engelisun-éssægamik, Gudiblo kittornarimattik, tokkorsunnit makkikunik. 37 Tòkkorsunnigle umaromártunnik Mosesesõg næellunæjaigiok orpeperksoarne: Nálegak taigoramiuk, Abrahab Gudianik, Isaakiblo Gudianik, Iakúblo Gudianik. 38 Gudele merssa tokkorsut Gudigingilæt, innúrsulle Gudigæt; taursomunga tamarmik innúgamik. 39 Aglekennik illissimarsut illéissa tava sápæt, okarbigællugolo: Ajokærsoirsok, okallukluarpotit. 40 Mattomalo kingorna sumigloneet appersornek sapperpæt. 41 Okallugbigeile: Kannongme okarpet, Kristuse Davib erneriga unnerlugo? 42 Davile nangminek tuksiautimine erinnalingne, ima okarpok: Nálegara Nálekab okarbiga; tellerpima tungánut ingitit. 43 Kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 44 Davib tava nálekaminik taigamiuk, kannongme ernerau? 45 Innuille tamarmik náleng-mænne, ajokærsukenne ima okallugbigei: 46 Aglekennik illissimarsunnut miannersoritse; taukkoa sakkiomarsarmætta tekkisúnnik annorakarlutik, niuverbingmétarángamiglo sikkivigekorsaraut innungnut nálekonermik, kattisimauvingnelo, nerrirsarángamiglo sádliojomaulutik ingitsomarsaraut. 47 Uidlarnerit pee nungutareit, tekkisúnniglo tuksiautinnik tuksiutsomaulugit unnerput; taukkoa pidlangãrnekaissaput.

KAP. XXI.

Uidlarnek peetsok pivlugo; Ierusalemmiut asserorbiksænnik okallukpok; tikkibiksaminiglo.

Innuillo pissórsuit irssigei, tunnirsútimingnik illiorairsut Gudib iklerbianut. 2 Uidlarnektõg peetsok tekkogia, taursoma anningaursæk marlungoæk illiartorik. 3 Okarpok tava: Illomut, okaupause, uidlarnek una peetsok amerdlanerrúrsunnik illirsiok taukkonanga tamannit; 4 Taukkoa tamarmik pimingnik attungisamingnik illirsimætta tunnirsútinnut Gudib peenut; taursomale peetsungóvlune pinne tamása innútigirsæksáugalloenne illigei.

5 Illéisalo nálekbik pinnersarsimarsok ujarkennik manniksunnik erdlingnartunniglo unnermarssuk, ima okarpok: 6 Udlut nedliutsomárput, tava tamakkoa tamarmik tekkorsesse asserorluinnaissaput, ujarkello kallereeksokaissengilet.

7 Tava appersorpæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, kakugo tamanna taimailissaua? Sunalo nællunærkotáussaua tamattominga nedliutsomártomik? 8 Akkieile: Missiksorniaritse, seglokittarnekarkonnase. Amerdlasút tikkiussammætta, attera atterirsũrsarlugo, okalluklutiglo: Uangáursomik taisillutik; mãnalo udlut nedliutillerput; Taimaitut malligiaurnassigik. 9 Sorssungniartunnigle pebleroirsunniglo tussaleruse, erksissarunnase, tamakkoa taimailigadlaissammætta, nãgatiksarle sulle nedliunauiengikadlarpok. 10 Tava okallugbigei: Innuit innungnut adlennut sorssungniaissaput, nálegauviglo nálegauvingmut adlamut. 11 Tamattigullo nunet seiuktorsoængussaput; nunab pee akkissõrsoængussaput, tokkonartomiglo perdlukaissavok; killangmittõg tekkorsakaissavok erksinartunnik nællunærkorsoarniglo. 12 Tamakkole tamása nedliutinnagit, tigulluselo mallidláissauãse, pisissevluselo kattisimauvingmingnut parnãrsivingmingnullo, nálegaunernullo nálegarsoarnullo pisissauãse, attera pivlugo. 13 Taimailiorbigiomãrpãsele nællunæjautiksamik. 14 Taimaimet mãna tamanna umamiuginiarsiuk, issumallioradlarkennase akkirsútiksauvsinik. 15 Kannermik illissimanermiglo tunnissægause, illivsenut arksoardlersut arksoarinek ajugækseinik. 16 Angæjokáuvsele, kattengutivselo, ekkardlivselo, ikkingutivselo aglæt pisitsomárpãse, illæsselo tokkotsomárieit. 17 Tamarmiglo umigissauãse, attera pivlugo. 18 Nujarle attauserloneet niakovsinit tammaissengilak. 19 Issumagikluse tarnisse párinniarsigik. 20 Ierusalemmible auata sorssuktorperksoarnik illusimarsok tekkogussiuk, illissimaissauarse asserorkia nedliutillersok. 21 Tamannalo nedliupet, tava Iudit nunænnétut kemmãlit kakkennut, iglorperksoarnétullo anninæsuarlit, assimétullo narksame issernauærlit. 22 Udlut tamakkoa

akkiniarbiússammætta,, agleket tamarmik erkorkollugit. 23 Erkanarle nărtúrsut milluktitsirsullo udlut taivkoa nedliupætta; nagliungărnartokaissammet nuname, innuillo taukko kammautib pidláissauei. 24 Pænnenniglo ippiktorsoarnik tokkotáussaput, tigursáussevlutiglo aularursáussaput innungnut tamannut, Ierusalemmelo nællursut asserorluinaissauǽt, nællursut nedliubiǽt nămaksisinnago.

(Evangelium am 2. Sontag des Advents.)

25 Sekkenerlo anningarlo udlorirsello nællunǽrkotekaissaput, innuillo nunamétut annilangăissevlutiglo koksellangăissaput, immauviksoarlo kauchviumersarsuillo siorsudláromárput. 26 Innuillo erksinermit nerriungnermillo nukkingærussaput, nunamut piomártukset pivlugit; killaub pirssauneree aglæt aulajomármætta. 27 Innúblo Ernera tava tekkussauǽt, killaub nuieine akkartok, pirsársóursok ussornartorsóvlunelo. 28 Tamakkoale tamarmik pillerpætta, tava ardloritse, kongmullo kennerniaritse, nedliutillermet annaubiksarse. 29 Arssersóumik tava okallugbigei: Orpik Feigeliksak, orpeello tamása irssigissigik. 30 Pillutakalersut tekkogussigik, aursak padlillersok illissimauarse. 31 Taimatŏg illivse, tamakko tamása pillersut tekkogussigik, Gudib nálegauvia padlillersok illissimaissauarse. 32 Illomut, okaupause: Ekkardlereet okkoa nungussengilet, tamakko tamása nămaksisinnagit. 33 Killaglo nunalo nungussapuk, okautsikkale nungunauieissengilet. 34 Miannersoritsele, umættisse okkumeitsorsoængortitsarunnassigik nerringărnermik immingărnermiglo, nunab peenulloneet allieisungărnermik, udlormut taursomunga kanningárkonnase. 35 Nunamétut tamása taursoma tikkissammagit, sórdlo nigak. 36 Taimaitomik sorarase pigárluselo tuksiaritse, kemmeratigiginnaukollussigik tamása makko piomártukset, Innúblo Ernerætta kénanut sakkomersinnauluse.

37 Udlótillugolo (Iesuse) ajokærsoirsartok nálekbingme unnugángello annirsarpok, unnuirsarlunelo kakkame orksŭrsaliksame. 38 Innuillo tamarmik udlákut orniktarpǽt, tussaromaulugo.

KAP. XXII.

Iesuse ussornartomik Communionekartitsiok; ajokærsukenne miannersorkoei angnerriniarnermut; nautsévingme aungmik kiæguktok; Petruse missiarpok; Kaifasemut pisinekarpok Iesuse.

Sérnakangitsunnigle timmiursartorbik nedliutillerpok, anniviksiorbingmik, tairsak. 2 Pellessiunerillo aglekennik illissimarsullo piniarpæt kannok illivlutik tokkotsuklugo, innuillo erksigeit. 3 Iudasele, Ischariotemik tairsak, tornársúb pullasimaga, taivnalo arkanek marluk illagæt. 4 Aularpok tava pellessiunernut sorssuktuksello nálegeinut, okallugbigællugillo, kannok illivlune pisitsommaulugo taukkonunga. 5 Taukkoalo tipeitsulerput, anningaursenniglo tunniomaudlugo unnerput. 6 Angerpok tava, kingornalo taukkonunga pisinniælerpa nautsorsoilune, innuit pikkititsomannagit.

7 Udlorlo sérnakangitsunnik timmiursartorbik nedliumet, tamattomane sauarak anniviksiutiksak tokkussægæt. 8 Tava Petruselo Iohanneselo aulartipek, okalluklunelo: Sauarak anniviksiutiksak opellungarsariartukko uautinut, nerrekollutigo. 9 Appersorpægle: Sumut opellungarsaiartorkovissiguk tamattominga? 10 Sapæk okallugbigællugik: Atta, iglorperksoarnut isserutik, angut nellautsomárpartik immertaursirsartok; tauna mallikko iglomut isserbianut. 11 Iglúblo innua okarbigikko: Ajokærsoirsúb ima okaukoätit: Innersoak sumépa, terssane sauarkamik anniviksiutiksamik nerrissægama, ajokærsukakka illagællugit? 12 Innemut angisómut tava unnersussauátik, illuarsarsimarsomut, terssane opellungarsárko. 13 Aularpuk tava; sórdlolo okaumattik naipipæk, anniviksiutiksarlo sauarak opellungarsárpæk. 14 Nedliumello, ingipok (nerrivingmut) arkanek marluk illagællugit. 15 Taukkolo okarbigei: umættivkut kajumikerssunga, anniviksiutiksak sauarak una illagælluse nerriomaulugo, anniartinnanga. 16 Okau-

pausele: Kingorna mattominga nerrissæissaunga, Gudib nálegauviane nāmaksisinnago. 17 Ermusek tava tigua, kujavlunelo okarpok: Tiguvlugo pigissiuk, tammakerluselo terssanga immeritse; 18 Okaupauselo: Immissæissaunga Weiniksaglub orpiúb tungoanik, Gudib nálegauvia tikkisinnago. 19 Timmiursarlo tigua, tængekártillugolo augorpa, ajokærsukaminullo tunniullugo, okalluklune: Terssa timiga, tunniusimarsok pivluse; taimailiortaritse erkailunga. 20 Taimatōg ermusek tigugia, unnukut nerrigamik soraramik, okalluklune: Ermusek una Testamentitávok áumnik, pivluse koirsomik. 21 Attalo, pisitsirsima nerrekattigānga. 22 Innúb Ernera pisitáussavongme, sordlo pekkosimavok. Erkanarle innuk tauna, taursominga pisitsirsok. 23 Ingmingnut tava appersortālerput, illartik pivlugo kina taimailiussæsugællugo?

24 Ingmingnullo sakkitsautillerput, illamingnik kimik angnerrussennersomik. 25 Okarbigeile: Nunamétut nálegaunerit nálegauniartarput, nálegarsuillo tainekararaut nálekennik saimarsunnik. 26 Illivsele taimaissengilase; illarsele angnek nukkardlersun-éssavok, illaminillo nálegaunerrúrsok kivgatun-éssavok. 27 Kiname nálegáunerrova? Nerrivingme ivksiarsok, kivgartortorloneet? Nerrivingme ivksiarsok, illa? Uangale akkornauvsine kivgatunépunga. 28 Illivsele neijortuarkivsinga urssernekartillunga. 29 Nálegauviglo tunniutsomárpara illivsenut, sórdlo Atátama tunniuka uamnut; 30 Nerrissevluselo immissægause nerrivimne nálegauvimnétome, ivksiaissevluselo ivksiautenne, Israeliblo ekkardleree arkanek marluit ekkartóullugit pissauesse. 31 Nálegarle okarpok: Simon, Simon, atta, tornársub piomagalloarāse, igleraromauluse, sórdlo timmiursækset kakkortut pirsareit; 32 Uangale tuksiupaukit, opersutsit sorarkonnago; kingornalo ama sainiaruit, kattengutittit nekkursektikit. 33 (Petrusible) okarbiga: Nálegak, aipariginnángorpaukit parnārsimauvingmut tokkomullo. 34 Akkiale: Petruseá, okaupaukit, tingmirset

angutiviæt kardlortinnago udlome, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit, illissaringikingma unnerlutit. 35 Okarbigeilo: Nungullugit aulartitarángause pookarase, kaursarbekaraselo, issigamakaraselo, taimane illáne ajorsarpisse? Akkiæt: Nãgale. 36 Tava okarbigei: Mãnale pookartub neksarliuk, kaursarbiglo aglæt. Taimaitokangitsúble annorarse tunniliuk, pænnasiniarlunelo pille. 37 Okaupausele: Uamnut erkutsomárputtõg agleket imaitut: Ajortulliartunnut illængutitãvok. Uamnik agleket tamarmik nãmaksisimalermætta. 38 Okarbigæt tava: Nálegak, tamerssa pænnæk marluk. Okarbigeile: Nãmakpuk.

39 Iglorperksoarnit tava anniok, illerkonelo attorlugo orksũrsaliksamut kakkamut piok. Ajokærsugeisalo terssunga mallikiæt. 40 Terssungalo pigame, okarbigei: Tuksiaritse, urssernartomut pekkonnase. 41 Terssangainarlo kemmekpei milloriarnertut ungesiksigirsomik, serkomigarlunelo tuksiarpok. 42 Ima okalluklune: Atátak, piomaguit, ermusek una pæruk uamnit; piomarsamnigle pinnek, pekkorselle pille! 43 Engelible killangmit sakkomerbiga, nekkursektillugolo. 44 Tokkublo kaglillermanne tuksiangãlerpok. Kiægungnereele kuttittun auktun-étut, nunamullo korlolerput. 45 Tuksiarame sorarame makkipok, ajokærsukennelo, allieisungnermik sinniktut, tikkipei. 46 Okarbigei tava: Saog sinnikpisse? Makkititse tuksiarluselo, urssernartomut pekkonnase.

47 Sullile taima okalluktillugo; atta, Iudase, arkanek marluk illæt, innuperksuit siudleræt; taursomalo Iesuse ornillerpa kunniklugolo. 48 Iesusible okarbiga: Iudaseá, Innúb Ernera kunningmik nællunæjarlugo pisiniarpiuk? 49 Neijorteisale tekkogamiko, kannok pilleræt, okarbigæt: Nálegak, pænnænniaissaugut? 50 Tava illætta pellessiunerúb kivga pænnaua, tellerpiætta tungániglo siutárpa. 51 Iesusible sápei, okallugbigællugillo: Issumamingnik pillit. Siutalo aktorlugolo illuarsia. 52 Tava pellessiunerit, nálekbingmullo náleket, uttokaunerillo tigujartormænne, Iesusib okarbigei:

Sórdlo innuktaliksoarmut annirsose, pænnalirsarluselo pappilirsarluselo; 53 Udlut nungullugit merssa neijorivse nálekbingme, tigungisainarpausingalo; tamerssale nedliubiksarse, tãrtúblo pirsaunera. 54 Tigulerpǽt tava, pisillugolo aularupæt pellessiunerub igloanut. Kingornanille Petrusib mallikpa. 55 Tava iglorsúb ungaluisa kekkæne ingnek ikkomatiniarpǽt, ingikattãullutiglo, Petruselo akkornǽnnut ingiriok. 56 Arngnab kivgab tava tekkoa ingnerme ivksiarsok, irssigekiksarlugolo okarbiga: Taunatõg (Iesusib) aipariga. 57 Misserratigale, okalluklunelo: Arngnangá, illissaringilara tauna. 58 Terssugutsiængormello, adlab tekkogia, okalluklunelo: Idlitsõg taukkoa illagãtit. Petruselo okarpok: Innungá taivnáungilanga. 59 Terssugungormello, udlúb nællunǽrkota attausek nãngajengmet, adlab tamanna opernarsárpa, ima okalluklune: Illomut, taunatõg aipariga, Galilæamiómet. 60 Petrusele okarpok: Innungá, okautsissit nælloakka. Tavainarlo, sulle taima okalluktillugo, tingmirset angutiviæt kardlorpok. 61 Nálekab tava keviarlune Petruse irssigillerpa. Nálekab okausia Petrusib tava erkaia, okarbigimanne: Tingmirset angutiviǽt kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit. 62 Petruse tava annivlunelo kejangãrpok.

63 Angutille, Iesusemik tigusirsut, mittautigǽt unnattarlugolo; 64 Kénalo mattórlugolo erksãrpǽt, appersorlugolo, okallukput: Illingnik erksãrsirsok okautigællugo erkoniaruk? 65 Adlenniglo okausepillungnik mittautigǽt.

66 Kaulermello, innuit uttokaunereet, pellessiunerillo, aglekennik illissimarsullo kattillerput, (Iesuselo) pisipǽt kiglissioirsorsoarmingnut. 67 Okalluklutiglo: Idlit Kristusióvit? Okarbigittigut tamattominga. Okarbigeile: Okarbigigalloaruvse tamattominga, operissengilarse tava; 68 Appersoralloaruvsele, akkissengilausinga, ipperaissengilausingalo; 69 Taimaitomik mattoma kingorna Innúb Ernera ivksiaissavok ajugakangitsúb Gudib tellerpiǽtta tungáne. 70 Tamarmik

tava okarput: Gudib Ernerátimme? Sápei okalluklune: Okarause, taivnávungame. 71 Taukkoale okarput: Sumik ama adlamik nællunærsitariakarnerpogut? Okalluktok uagut nangminek tussarautigo.

KAP. XXIII.

Pilatusemut anniartipok; Herodesib mittautigigia; kikkiektorbiksamut pisipæt, kikkiektorlugolo; nivingarkatta sáiniarpok; Iesuse annernengærpok, illinekarlunelo illivermut.

Kattisimarsut tamarmik tava nækkoiput, Pilatusemullo aularupæt. 2 Tava okautiginerdlullerpæt, okalluklutiglo: Una missigárput innuit innertersereetsungortikei, Kaiseremullo tunnirsútit tunniukongilei, Kristusióvlunelo nálegaunerrúrsum unnersok. 3 Pilatusible appersorpa, okalluklunelo: Iudit nálegaunerátit? Akkia okalluklunelo: Okarauit taivnávungame. 4 Pilatuse tava pellessiunernut innungnullo okarpok: Innung una pidlagæksáusugingilara. 5 Taukkoale sorangilet, okalluklutiglo: Innuit taursoma pikkitorsoængortikei, ajokærsoiniarame Iudæame tamanne, Galilæamit pillerame tamaunga aglæt. 6 Pilatusele Galilæamik tussarame, ima appersoiok: Galilæamióva una? 7 Herodesiblo nálegauvianit pirsok tussaramiuk, Herodesemut aularukoa, taunatõg Ierusalemmémet udlut taukkoa-étillugit. 8 Herodesible Iesuse tekkogamiuk, tipeitsulerkau, itsak merssa tekkojomadláralloara, kabsersoarnik tussaumagamiuk, illimaitsekamelo ussornartulliak taursomanga tekkussæsugællugo. 9 Nellinginarniglo appersortaralloarpa, akkingilale sungoamigloneet. 10 Pellessiunerillo aglekennik illissimarsulle terssanétut unnerlutigingãrpæt. 11 Herodesible, sorssuktuksenne illagællugit, nachoga mittautigingãrlugolo, annoramiglo kakkortomik attitipa, Pilatusemullo uttertipa. 12 Udlok tauna Pilatuselo Herodeselo ikkingutigeelerpuk, siornagut ingmingnut ningaukalloaramik.

13 Pilatusible pellessiunerit, nálekello, innuillo attautsemut kákoei. 14 Okallugbigællugillo: Innuk una uamnut pisikikse, innungnik innertersereetsungortitsirsok unnerlugo. Attalo, neijortilluse kiglissioriga, passikliutigirsauvsinigle attautsemigloneet nervsarbigingikiga innuk una; 15 Herodesibloneet náume; taursomunga aulartikalloarause; attalo, paitsisiksarsirsokangilak taursomunga tokkokorsútiksanik. 16 Taimaitomik pidlársinnarlugolo ipperaissægalloarpara. 17 Merssa illerkone attorlugo udlorsiornaránget parnãrusimarsut illæt annisissægalloara taukkonunga. 18 Innuperksuit tamarluinarsoarmik tava niblingãrput, okalluklutiglo: Pæruk una, Barrabasemiglo tunnissigut annisillugolo. 19 Tauna merssa parnãrsimauvingmut pisitáursok, iglorperksoarne peblingãrniarnek, innungmiglo tokkotsinek pivlugik. 20 Pilatusib ama torklulauei, Iesuse ipperaromagamiuk. 21 Taukkoale torklulaput, okalluklutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk kerssungmut senningarsomut. 22 Taursomale pingajuksanik okarbigei: Sumingme una ajortullia? Tokkotæksáusugingilara, taimaitomik pidlársinnarlugolo ipperaissauara. 23 Nippersoarmigle pekkotuinnarpæt, kikkiektortekollugo senningarsomut, taukkoalo pellessiunerillo nippersoeet sualuktuinnalerput. 24 Pilatuse tava nællunærsitsiok, piomarsæt pekkollugo. 25 Taunalo, innuit piomarsæt annisipa, parnãrsimauvingmut pisitáursok pebleroinek tokkotsinerlo pivlugik, Iesusele illiorbigekoa piomarsusiænnik.

26 Aularunamikolo, angut, Simonmik attelik, Zirenemio, nautsévingmit pirsok tiguæt, senningarsorlo erssuktillugo taursomunga, Iesusib kingornagut. 27 Innuperksuillo, arngnello mallikpæt, nákallugolo kejauæt. 28 Iesusible keviarpei, okallugbigællugillo: Okkorse, Ierusalemmiut panneeá! Uanga kejánnanga, illivsenulle kittornauvsinullo kejátitse. 29 Atta, udlut nedliutsomárput, taukkonane ima okaromármætta: Pidluarkaut arngnet nãrtósuitsut ernisuitsullo, iviengimingniglo milluktitsingitsut. 30 Tava kakkársoarnut ima okaleromárput: Nakkarbigissigut! kakkangoennullo: Mattórtigut! 31 Orpik

umak taimailioruniko, pænnertok kannok pissauárssuk? 32 Adlæktōg marluk ajortulliartuk annisipagik, illagællugo tokkotsomaulugik.

33 Nunalo, niakortóumik tairsak, tikkinamiko, terssane kikkiektorpæt senningarsomut, ajortulliartuglo taursomunga illagitillugik, ardlǽk tellerpiǽtta tungánut, aipalo saumiǽtta tungánut. 34 Iesuse okarpok: Atátak, issumakǽrbigigit, sullirsettik nællomattigik. Annorei tava auiklugit pieit, immerautigællugillo. 35 Innuperksuillo irssiginarpǽt; taukkolo illagællugit náleket mittautigingārpǽt, okalluklutiglo: Adlet ikkiorei, ingminik nangminek ikkiorniarle, Kristusiógune, Gudiblo kennigarippanne. 36 Sorssuktuksettōg mittautigigiǽt, orniklugolo aitsivigǽt sérnartomik. 37 Okalluklutiglo: Iudit nálegauneripattit, illingnik nangminek ikkiorniarit. 38 Aglekello kollanut ivertitet agleksimarsut Grækerit, Latinerillo, Ebræerillo okauseenik, imaitut: Terssa Iudit Nálegaunerǽt. 39 Ajortulliartugle nivingarsimarsuk ardlǽkit mittautiga, okalluklunelo: Kristusióguit, illingnik nangminek uautingniglo annauniárit. 40 Aipǽtta tava sápa, auokárillerlugolo ima okarbiga: Idlitsōg Gude erksigingiliugloneet, omatut merssa pidlárnekartotit? 41 Uaguglo taimaitomik pidláriakaraunuk, ajortulliaraunuk; taunale illuangitsomik piniængitsok. 42 Iesuselo okarbiga: Nálegak, erkaiginga, nálegauvingnéleruit. 43 Iesusib tava sápa okalluklune: Illomut, okaupagit, voitsiaugame aiparissauaukit Paradiseme. 44 Udlúblo nællunǽrkota arbeningormet nuna tamarme tārtorsoængorpok, nællunǽrkota kollin-illoæt tikkillugo. 45 Sekkenerlo kaumajungnǽrpok, nálekbiúblo umiksoa allikpok ketterpiamigut. 46 Iesuselo niblingārpok, okalluklunelo: Atátak, annernera pisipara arksængnut. Taimalo okarame, annernengærpok. 47 Sorssuktukselle nálegǽtta, kannok pirsartaket tekkogamigit, Gude ussoreka, okalluklunelo: Illomut angut tauna ajungilluinartok. 48 Innuillo tamarmik terssanétut irssigiuarlutiglo, kannok pirsartaket tekkogamikik, sekkirsettik tiglukpeit, utterlutiglo.

49 Iesusiblo illei tamarmik, arngnello, taursominga mallingniktut Galilæamit, assimétuartut, tamakkolo tamása tekkoeit.

50 Attalo, angut terssanétok, Iosefemik attelik, kiglissioirsut illæt, piuangitsóvlune issumagiksok. 51 Taursoma kiglissioirsut issumakattigingikei illiorsusiænnut, nangminek Gudib nálegauvia nerriugigamiuktŏg; Arimatiamillo, Iudit iglorperksuinnit pirsok. 52 Tauna Pilatusemut isserpok, Iesusiblo timanik kenuviga. 53 Senningarsomillo akkartillugo immupa annoraksennut sátunnut, illivlugolo illivermut kărsomut illulekkorsamut, sulle attornekangisainartomut. 54 Udlorlo opellungarsarbik nedliutok, Sabbatiólerlunelo. 55 Arngnelle, illagællugo Galilæamit pirsut, mallingnikkiputtŏg, illiverlo kemmerdlórpæt, kannorlo timma illimarssuk. 56 Utterlutiglo, tippigiksautit tarnutiksello opellungarsáriartorpeit, Sabbatiótillugolo kassuérsarput inneitsissit malliklugit.

KAP. XXIV.

Tokkorsunnit makkisimarsok; ajokærsukæk Emausemut ingerdlarsuk sakkomerbigipek; ama arkaneglillo; okallukoei okautsinnik tussarnersunnik; killalliarpok.

Sabbatille illænne udlákut illivek ornikpæt adlennik illakarlutik, tarnutiksettiglo illuarsakettik neksarieit. 2 Ujararle illerrub pănit arksakásimarsok tekkoæt. 3 Isseramiglo Nálekab timma nenningilæt. 4 Tamannalo pivlugo erngumalermætta, atta, angutik marluk, keblertunnik annoraglæk, ornillerpæk. 5 Erksingărlutiglo angmut nækkamætta, taukkoa okarbigákit: Saog umarsok ujarpissiuk tokkungarsunne? 6 Tamănéngilak, tokkorsunnit makkisimavok. Erkaigissiuk, kannok okarbigigăse Galilæamékadlarame. 7 Ima okallukLune: Innúb Ernera innuit ajortulliartut arkseinut pisitáussavok, kerssungmullo senningarsomut kikkiektortissavok, udlullo pingajuænne tokkorsunnit makkissavok. 8 Okausee tava erkaieit. 9 Illiverlo kemmeklugo, tammakko tamása okau-

tigiartorpeit arkanelingnut ajokærsugeinut, adlennullo tamannut. 10 Maria Magdalenale, Iohannalo, Marialo, Iakub arngna, neijorteillo arngnet, tamattominga okallukalloarmætta Apostelinnut. 11 Okauseet tava sõngitsugeit, operinnagillo. 12 Petrusele nækkoipok, akpallunelo illivermut, itsuaramelo annorakset sátut kisseesa tekkoei, aularlunelo aijaisórpok kannok pissugællugo tamanna.

(Evangelium am Oster-Montag.)

13 Attalo, udlok tauna taukkoa illagik marluk ingerdlapuk iglorpængnut, Emausemik attelingnut, Ierusalemmit ungesingitsunnut. 14 Ingmingnullo okallukattigeekpuk tamakkoninga tamannik pillirsennik. 15 Taimalo merssa okalluktillugik, ingmingnullo appersortăulutik, tavainak Iesusib padlillerpek, ingerdlakattigællugiglo. 16 Irssigigle taimailinekarput, illissarinnago. 17 Okarbigipek tava: Suna okautigaiko illivtingnut ingerdlatillutik, allieisuklutiglo? 18 Tava aipætta, Kleofasemik attiglúb, akkia, okallugbigællugolo: Idlit kissivit Ierusalemme tekkornartávit, udlut taukkoa illiugænnik illissimanginauit? 19 Appersorpeglo: Suname? Akkiæk: Iesuse Nazaremio pivlugo, Profetióursok, ussornartullirsóvlunelo pikkunartunnik okalluktóursok Gudemelo innungnelo tamanne; 20 Kannorlo illivlugo tauna pellessiunivta nálekautalo tokkokommarssuk, kikkiektortekollugolo senningarsomut; 21 Uagulle merssa Israelittit annaussæsugigivut taursomunga; udlomelo, udlut pingasungorput taimailiormarssuk; 22 Illavtalo arngnet, illivermut udlárotut, annilártikătiguttõg. 23 Timma nenninginamiko-gõg, Engeliglo, taursominga umarsomik okautiginiktuk, tekkogittik unnerput; 24 Tava illavta illivek ornikpæt, arngnello okarmætta, taima naipipæt, Iesusele kingorarpæt. 25 Taursoma tava okarbigipek: Tautokko siunekangitsuk, umættivtingnelo opernek ajortuk Profetit okauseenik tamannik; 26 Kristuse taima aktigirsomik anniartitæksáungitsok, ussornarsusiminullo isserlune? 27 Moseselo Profetillo tamása okautigillerpei, agleken-

niglo tamannik, ingminik agleksimarsunnik, nevsuiarlune nællojungnærsipek. 28 Iglorpængoello ornigæksettik padlilleramikik, siuaromarsŭrsárpok. 29 Innælerpǽgle, okalluklutiglo: Neijortuartiguk unnulermet, udloǽrotillermello. Isserpok tava neijortuaromaulugik. 30 Nerrivingmelo ingekattigigamigik, timmiursak tigua, tængekartillugolo augorpa, tamattomingalo tunnimattik. 31 Tava uillerpuk; illissarilleramikolo, tammaiǽk. 32 Ingmingnut tava ima okallukattigeelerput: Umættivuk kirssangilek, okallugbigimattiguk ingerdlatillunuk, aglekenniglo nællojungnǽrsimattiguk? 33 Erngerlutiglo nækkoipuk, Ierusalemmut utterlutik; ajokærsukello arkaneglit neijorteillo tikkimattik. 34 Taukkoa ima okallukput: Nalegak illomut tokkorsunnit makkisimavok, Simonmullo sakkomersok. 35 Taukkoa tava illamingnut okautigǽk, kannok pimattik ingerdlatillutik, kannorlo illissarigiktik unnerpuk, timmiursak augormago.

36 Tamakkoningalo okalluktillugit, Iesuse nangminek akkornǽnnut piok, ima okallugbigællugit: Ullapisautekaritse. 37 Taukkoale annilárput erksillerlutiglo, annernerinak tekkosugigamiko. 38 Okarbigeile: Saog taima annilangărpisse? Saogmelo taimaitunnik ekkarsautekalerpisse umættivsine? 39 Arksakkalo issikakkalo irssigissigik, uangávunga, septillungalo irssigissinga; annernek merssa uinnekaranelo saurnekangilak, uautut tekkogaussinga. 40 Taimalo okarame, arksennelo issikennelo niptarpei taukkonunga. 41 Tipeitsungnermigle sulle opernek ajormætta, ussorungmættalo, okarbigei: Terssane nekkiksakarpisse? 42 Tava nerpiúb syetam illanik, timmiursablo tungosungnitsúb illanik servsaivigǽt. 43 Tigullugillo tamakko nerriei, irssigitillugit.

44 Taursomale okarbigei: Tamerssa okautssikka illivsenut, sulle neijoradlarause; pivlunga agleket tamarmik erkussammætta, Mosesiblo Profetillo makpersegeinétut, tuksiautinnétullo erinnalingne. 45 Tava illissimalersipei, aglekennik nællojungnǽrsillugit. 46 Okallugbigællugillo: Taima agleksima-

vok, taimalo Kristuse anniartisimadláissirsok, makkillunelo tokkorsunnit udlut pingajuænne; 47 Atterminelo okallukorsissirsok innungnut tamannut, adlamik issumakarkollugit, issumakærbigekollugillo ajorteinik, Ierusalemmiunnelo aularnersitsivlune. 48 Illivsele tamakkoninga tamannik okautiginiktuksávose. 49 Attalo, Atátama unnersóuta aulartitsomárpara illivsenut. Illivsele iglorperksoarne Ierusalemmétuaissause, pauanga pirsaunermik tunninekartinnase.

50 Annisillugillo Betaniamut pisipei, arksennelo kodlarlugit pidluartipei; 51 Attalo, pidluartiniartillugillo, kemmekpei, killalliarlunelo. 52 Pædlorbigæt tava, tipeitsungarlutiglo utteriput Ierusalemmut. 53 Nungullutiglo nálekbingméput, Gude ussoriniarlugolo nerssoræt.

EVANGELIUME.

IOHANNESIB AGLEGEI.

KAP. I.

Iesuse illomut Gudeviómet, tamanna Iohannesib nællunærpa; Iohannese koirsirsok okalluktuarpok Iesusemik, Iesuse ajokærsoilerpok kennersillerlunelo ajokærsukaminik.

Tamarluinnarsoarmik issoænne okausek-étok, okauserlo Gudimétok, okauserlo tamanna Gudiúrsok. 2 Tamarluinnarsoarmik issoænne ivna Gudimétok. 3 Tamarluinnarsoarmik taursomanga pingortitáput, pingortisimarsullo tamarmik adlamik pingortitsirsokangilet, tauna kissiet pingortitsirsigæt. 4 Innursút taursoma illuanétok, innursúllo tamanna innuit kaumar-

sorǽt. 5 Kaumarsorlo tãrtome kaumagalloartok, tãrtúble illæssiaringika. 6 Innuk Gudib aulartika, Iohannesemik àttelik. 7 Taivna okaursiartortok, kaumarsomik okalluktuksáugame, tamása opertiniarlugit. 8 Taivna nangminek kaumarsóngitsok, kaumarsomigle okalluktuksaináursok. 9 Terssa illomut opernartok kaumarsok, innungnik tamannik kaumarsairsók, nuname innungortuksennik. 10 Tamanna sillarsoarmétok, sillarsoarlo pingortisimavok taursomanga, sillarsúblo innueesa illissaringikǽt. 11 Innuktaminut pigalloartok, innukteisale illæssiaringikǽt. 12 Taursomingale illæssirsut, atterminullo opertut kittornarsiaritikei Gudemut; 13 Terssa aungmit pingitsut, uingúb pekkorsánillõneet pingitsut, angutib pekkorsanilloneet pingitsut, Gudemille erniusimarsut. 14 Okauserlo ivna uinningortok, akkornautinélersorlo, uagullo tekkogikput ussornarsusia, sordlo Atátab Ernetuǽtta ussornarsusia, saimarsorsóvlunelo seglosuitsorsóursok. 15 Iohannesib okautigigamiuk torklulavlunelo okarpok: Terssaivna okautigirsara imænna: kingunevkut pisirsok siunemnétok, pingikadlarama tauna étok. 16 Taursomalo pekkangãrneránit tamauta pirsartarikput saimaunek saimaunermik. 17 Inneitsissit tunniusimamætta Mosesekut, saimaunerlo seglosuirsútlo pingortuk Iesuse Kristusekut. 18 Gudemik tekkunniktokangisainartok; Ernetuable Atátab sánétúb tamattominga nællojungnǽrsikãtigut.

(Evangelium am 4. Sontag des Advents.)

19 Terssávorlo Iohannesib nællunǽjauta, Iudit Ierusalemmit aulartimattigik Pellessillo Levitillo, taukkonunga ima appersorkollugo: Kináuvit? 20 Tava nællunǽjarpok missiaranelo, ima okautigællune: Kristusiúngilanga. 21 Appersormænnelo: Kináuvimme? Eliasiónerpit? Akkiei: Taunáungilanga. Profetióvit? Akkieilo: Nãga. 22 Ama appersormænne: Kináuvimme? Uautinik aulartitsirsut kannok akkissauauvut, illingnik kannok okarpit? 23 Okarpok: Innukajuitsome torklulaursúb nippigãnga, imailune: Nalekab arv-

kotiksa illuarsarsiuk, sórdlo Profete Iesaiase okartok. 24 Audlartitetle taivkoa Farisæeriõrsut. 25 Appersorlugolo okallugbigǽt: Saogme koirsivit, Kristusiúnginauit, Eliasiúnegloneet, Profetiúnegloneet? 26 Tava Iohannesib akkiei, okalluklunelo: Uanga immermik koirsiunga, illissaringisarsele akkornauvsinut pisimavok. 27 Terssa taivnávok kingunevkut pissirsok siunemnétok, taursoma issigamákit kellerutéjarnerǽngnik kingakotekaunga. 28 Terssa tamarme taimailiok Betabarame Iordanib igdloane, Iohannesib koirsiviane.

29 Akkago kaumet Iesusib ornikãne Iohannesib tekkoa, okalluklunelo: Areiná, terssa Gudib Sauara, sillarsúb innueesa ajorteinik kakkaktok. 30 Taivnávok okautigirsara illivsenut imænna: Angut kingunevkut pissavok, siunemnétok, pingikadlarama tauna-étok. 31 Illissaringikigalo; Israelittinnulle illissarirsáulerkollugo, immermik koirsiartorpunga. 32 Iohanneselo unnibkaleriok, okalluklunelo: Annernek, Taubesut, killangmit akkartok tekkogiga, taursomanétuarlunelo. 33 Illissaringikalloarigalo; immermigle koirsiartorkorsima ima okarbigãnga: Tekkunnilleruit Annernerúb akkarbigirsánik kollangersimauarbiániglo, taunávok koirsirsok Annernermik ajunginermik. 34 Tekkogigalo okautigællugolo, tauna Gudib ernerimago.

35 Akkago kaumet ama Iohannese terssanéniok, ajokærsukængne marluk illagællugik. 36 Iesuselo ingerdlarsok tekkogamiuk, okarpok: Areit, terssa Gudib Sauara. 37 Taima okalluktok ajokærsukæk marluk tussarpǽk, Iesuselo mallikpǽk. 38 Iesusele keviarpok, mallingniktuglo tekkogamigik, appersorpek: Kina ujarpikko? Akkiǽk: Rabbi, (imaipok: Ajokærsoirsok) kikkunépit? 39 Okarbigipek: Tekkoiartukko. Tava inna tekkoiartorpǽk, udlorlo taivna unnigbigǽk; udlúble nællunǽrkota merssakut kollingortok. 40 Tamattomingalo Iohannesemit tussartuk, Iesusemiglo mallingniktuk, aipa Andreasiúrsok, Simonib Petrusib kattenguta. 41 Taursoma kattengune Simone naipikãrpa, okallugbigællugolo:

Messiase naipiparput (imaipok: Tennitak). 42 Iesusemullo pisipa. Iesusible tekkogamiuk, okarbiga: Simonióvotit, Ionab ernera; Kefasemik attekaissautit (terssa imaipok: Kărsomik).

43 Akkago kaumet Iesuse ama Galilæamut ingerdlajomaggame, Filippuse naipipa, okarbigællugolo: Mallinga. 44 Filippusele Betsaidamiúrsok, Andreasiblo Petrusiblo iglorperksoarmiokattæk. 45 Filippusible Natanaele naipipa, okallugbigællugolo: Naipiparput taívna, Mosesib inneitsissinne, Profetillo aglekamingne okautigirsæt, Iesuse, Iosefib ernera, Nazaremio. 46 Natanaelib tava akkia okalluklune: Nazaremit illuartokaissennerpa? Filippusib sápa okalluklune: Tekkoiartoruk. 47 Natanaelib ornikăne Iesusib tekkogamiuk, okautiga: Areit, terssa Israelitivik, pekkoserlungitsok. 48 Natanaelib tava appersorpa: Sumit illissaráinga? Iesusib akkia, okarbigællugolo: Filippusib kákotinnatit, orpiub Feigeliksab attánétillutit, tekkogivkit. 49 Natanaelib akkia, okarbigællugolo: Rabbi, Idlit Gudib ernerătit, Israelimiullo nálegaunerătit. 50 Iesusib tava sápa, okallugbigællugolo: Orpiúb Feigeliksab attánétillutit tekkogivkit, okarbigigaukit, operpotit tava; tamattomangale ussornarnerrursomik tekkojomárpotit. 51 Okallugbigigia: Illomut, Illomut, okaupause, mattoma kingorna killak angmarsok tekkojomárparse, Gudiblo Engelee kangattartut akkartullo Innúb Erneránut.

KAP. II.

Iesuse siudlermik ussornartulliok Kaname; Nálekbik, Gudib igloa pivlugo illungersungărpok, attorluarkogamiuk.

(Evangelium am 2. Sontag nach Epiph.)

Udlullo pingasungormætta nulliartokartok Kaname Galilæamétome, Iesusiblo arngna terssanétok. 2 Iesusele ajokærsugeilo nerriartorkonekariputtŏg nulliareeksungortungnut. 3 Weinemiglo ajorsalermætta, Iesuse arngnætta okarbiga: Weinemik immiksæroput. 4 Iesusib sápa okalluklune: Arnangá,

sugaukit; piomauviga nedliungikadlarpok sulle. 5 Arngnætta tava kivget okarbigei: Sumigloneet taursoma taippasse, náleksiuk. 6 Ermusersuille ujarket arbenneglit terssanétitáursut, Iudit ubbarbeesa illerkuinnik, taukkoa nungullutik, ullibkararaut marlugloneet pingasulloneet urssersautit immeinik. 7 Iesusib okarbigei: Ermusersuit okko immermik immersigik. Immerpeit tava ullibkárlugit. 8 Taursomalo okarbigigiei: Măna kallórsilluselo nerdlersoirsomut aitsisitse. Aitsivigæt tava. 9 Nerdlersoirsúble immek Weiningortok ŏkamiuk, sumillo pirsok nællogamiuk, kivgelle immermik kallórtut nællungikæt, nerdlersoirsúb tava uviksak kákoa. 10 Okarbigællugolo: Weine mammarnek tamarmik siudliútitarlugo tunniutaræt, immerosugungnérángættale mammainek pirsarpæt; idlille Weine mammarnek kingulliutipet. 11 Taima Iesuse siudlerpámik ussornartullirsok Kaname Galilæamétome, ussornarsutselo niptarpa, ajokærsugeisalo operbigæt. 12 Mattoma kingorna sammunga Kapernaumut aularpok arngnelo kattengutinnelo ajokærsukennelo illagællugit, terssanémersungilello.

13 Iudillo anniviksiorbiætta udloæt nedliutillermet, Iesusesŏg tekpauunga Ierusalemmut aulariok; 14 Nálekbingmétullo, umingmáinnik, sauenniglo, Taubinniglo niukotiglit naipipei, anningaursenniglo taurséirsut. 15 Tava aklunaursennik ipperausiorpok, tamásalo nálekbingmit annisidlárpei, sauello umingmáitlo illængullugit, anningaursenniglo tauršéirsut anningaursauteit serkarpei, illirsiveello oppitillugit; 16 Taubinniglo niukotiglit okaupei: Tamakko annitsigik, Atátamalo igloa niuverbingortitsarunnassiuk. 17 Ajokærsugeisa tava erkaiæt agleksimarsok imænna: Iglut pivlugo illungersornerub nungutekajarkănga. 18 Tamanna pivlugo Iudit akkiæt, okarbigællugolo: Irssigitilluta kannongétomik ussornartulliomavit, taimailiorsinnagauit? 19 Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Nálekbik una asserorsiuk, udlullo pingajuænne ama napparkikomauara. 20 Iudit tava okarput:

Nálekbik una okkiut 46 sennauæt, idlillo udlut pingasut napparkikomagit unnerpet? 21 Taursomale timiminik okallukpok, taigorlugo nálekbingmik. 22 Tokkorsunnillo makkisimamet, ajokærsugeisa tava erkaiæt, taima okallugbigimattik; aglekello Iesusiblo okausee opereit. 23 Anniviksiorbiúble udloane Ierusalemmétillugo, innuit amerdlasút taursoma akkanut opillerput, ussornartullee tekkogamikik. 24 Iesusible tettigingikei, tamása illissimagamigit. 25 Innungmiglo næl-lunæjarbigirsariakangitsok, innuit tamarmik illuit illissimalluaramigit.

KAP. III.

Nikodemusemut Iesuse okalluktuarpok, Iohannesib Iesuse okautigilluarpa.

(Evangelium am Sontag Trinitatis.)

Farisæerinnele angutekartok Nikodemusemik attelingmik, Iudinne nálegáursomik. 2 Unnuame taursoma Iesuse ornikpa, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, ajokærsoirsóvlutillo Gudemit pirsotit illissimauautigit, illiktut ussornartullirsokarsinnaungimet, Gudib aiparingippanne. 3 Iesusib sápa, okallugbigællugolo: Illomut, illomut, okaupaukit, nutámik erniusimangitsúb Gudib nálegauvia tekkonauiengila. 4 Nikodemusib tava okarbiga: Innuk kannok erniuginnaua uttokáugune? Ama arngname timmanut pullaginnaua, erniukiklunelo? 5 Iesusib sápa okalluklune: Illomut, illomut, okaupaukit: Immermik annernermiglo erniusimangitsok Gudib nálegauvianut pinauiengilak. 6 Uinningmit erniusimarsok uinnióvok, annernermille erniusimarsok annerneróvok. 7 Nutámik erniusimaissirsose okaunaukit, tamanna aijaisorutigissengilet. 8 Annore issumaminik sumilloneet annordleránget, siorsusia tussartaralloarpet, sumille pirsok, sumulloneet pissirsok, illissimangilet. Taimainiputtōg tamarmik annernermit erniusimarsut.

9 Tava Nikodemusib sápa, okallugbigællugolo: Kannongme tamanna piginnaua? 10 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Israelittit ajokærsortigătit, tamannalo nælloviuk? 11 Illomut, illomut, okaupaukit: Illissimarsautinik okallukpogut, tekkorsarpullo okautigărput, unnibkárirsauvullo operiomangilesse. 12 Nunab peenik okallugbigángause, opingikuse; kannok tava opissirsose, killaúb peenik okallugbigissæguse? 13 Killangmullo kangattartokangilak, killangmit akkartok kissime, terssa Innúb Ernera, killangmétok. 14 Sórdlolo pullateriak innukajuitsome Mosesib nappartika, taimatŏg Innúb Ernera nappartitáussægiok: 15 Taursomunga opertut tamarmik tammarkonnagit, năksaungitsomigle innursútekarkollugit.

(Evangetium am Pfingst-Montage.)

16 Sillarsúb innuee Gudib taima assakigei, Ernetue tunniullugo taukkonunga, tamarmik taursomunga opertut tammarkonnagit, năksaungitsomigle innursútekarkollugit. 17 Gudib merssa Erne nunamut aulartingika, innuit ekkartóuniarkollugit, innuille taursomunga annaukogamigit.

18 Taursomunga opertok ekkartóutissengilak, opingitsorle ekkartóutisimavok; Gudib Ernetuætta akkanut opinginame. 19 Terssávorle ekkartóut, kaumarsok nunamut pigalloartok, innuille tărsoak assænerroæt kaumarsomit; sullirsettik ajormætta. 20 Kaumarsok ajortulliartúb umigirsara, kaumarsomullo piomangitsarau, illiukenne pidlárnekarkonnagit. 21 Illuartulliartorle kaumarsomut pirsarau, sullirsenne sakkomerkollugit; Gude aiparællugo năgamigit.

22 Mattoma kingorna Iesuse, ajokærsukenne illagællugit, nunamut Iudæamut piok, terssanelo unnikattigei, koirsivlunelo. 23 Iohannesele sulle koirsigioktŏg Enonme, Salib erkane, terssane immekangărmet, terssungalo pirsarput koekollutiglo. 24 Taimane Iohannese sulle pisinekangitsok parnărsimauvingmut. 25 Tava Iohannesib ajokærsugei Iudillo ingmingnut appersortăuput ubbaumik. 26 Iohannesemullo piput, okallugbigællugolo: Ajokærsoirsok, atta, angut taivna Iordanib

igdloane neijortit, okautigirset koirsiok, tamarmiglo ornikpæt. 27 Iohannesib tava akkiei, okalluklunelo: Innuk ingminik piginnaungilak, sumik tunninekangikune killangmit. 28 Illivse nangminek tussarpausinga okarama: Kristusiúngilanga, siornagulle aulartisimarsunga. 29 Nulliæksalik uviksávok; uviksable ikkingutætta nálegluarsinnarpa, uviksalo nippa tipeitsutigingārpa. Tipeitsugbigalo tamanna mānakut tikkisimavok. 30 Tauna agdliartussavok, ungale mikliartussaunga. 31 Pauanga pirsok tamannit angnerrovok; irvsomille pirsok irvsoinnávok, irvsomiglo (nunab peenik) okallugarau; killangmit pirsok tamannit angnerrovok. 32 Tekkorsaminiglo tussakaminiglo okallugarau, okauseelo nálengnekangilet. 33 Okauseenigle nálektúb Gude illomortok unnerara. 34 Gudib aulartitætta Gudib okausee okautigei, Gudib annernermik tunningārmanne. 35 Erne Atātab assaua, tamásalo tunniukei arkseinut. 36 Erneránut opertok nāksaungitsomik innursútekarpok. Erneránulle opingitsúb innursút tekkussengila, Gudible ningautuinaissaua.

KAP. IV.

Arngnak Samariamio Iesusib okallugbiga; Nálegaunerúb kivgarsoœtta ernera napparsimarsok ajorungnærsipa.

Nálegarle Iesuse tussaumagame, Farisæerit kallerchimætta taursominga amerdlanerrúrsunnik ajokærsugartártomik koirsinerrúrsomiglo Iohannesemit; 2 Naug Iesuse nangminek koirsingitsok, ajokærsugeile kissimik; 3 Tava nuna Iudæa kemmekpa, amalo Galilæamut aulariok. 4 Nunale Samaria merssa arvkotigissæga. 5 Samariab iglorpéisa illéit tava tikkipei, Sicharmik attiglit, tairvsoma erkané nunangoak ĕpok, Iakub tunniursa ernerminut Iosefemut. 6 Iakúble puillarsoa terssanétok. Iesusele ingerdlanermit kassugame, puillarsub kiglinganut ingipok, udlúb nællunærkota arbenningormet. 7 Tava arngnak Samariamio immertarlune piok. Tauna Ie-

susib okarbiga: Imminga. 8 Ajokærsugei merssa iglorpáinnut nekkiksarsiniariartortut. 9 Samariamiúb arngnab tava okarbiga: Saog idlit uamnut immikovit, Iudiógauit, uangalo Samarittit arngnartarigãnga? Samarittit Iudit illagingimattigik. 10 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Gudib tunnirsúta illissimagalloaruko kináursorlo tauna, illingnut immikorsok illissarigalloaruko, tuksiarbigekajarpet tava, taursomalo immermik innursútelingmik tunnissægãtit. 11 Arngnab tava okarbiga: Nálegak, immertautiksakanginauilloneet, puillarsorlo una ittessórsómet, sumimme immekarpit innursútelingmik? 12 Atátauvtinit Iakomit angnerrovit? Taursoma tunnigãtigut puillarsomik tamattominga, nangminerlo tamattomanga immertok, kittorneilo nerssúteilo. 13 Iesusib tava akkia, okallugbigællugolo: Ominga immermik immertok, kingorna ama immerosulleromáriok; 14 Immermigle tunniutsomarsamnik immertok, tauna immerosussengilak issukaissengitsomut; immerle taursomunga tunniutsomarsara, illuagut puillarsungoromárpok puillauartuksáulune innursúmut näissengitsomut aglæt. 15 Arngnab tava sápa okalluklune: Nálegak, immermik taimaitomik tunninga, ama immerosukkonnanga, terssungalo immertariartorkonnanga. 16 Iesusib okarbiga: Uvit kákojartoradlauk, terssungalo kaimina. 17 Arngnab akkia, okarbigællugolo: Uvekangilanga. Iesusib tava sápa okalluklune: Okarluarpotit, uvekangitsotit unnerauit; 18 Tedlimannik uvekaralloartotit, mãnale pigirset uvigingilet; taimaitomik okarluarpotit. 19 Arngnab tava okarbiga: Nálegak Profetiúrsotit mallugãukit. 20 Siudlivut terssane kakkame tuksiartartut (Gudemut), illivsele okartarpose, Ierusalemme kissime tuksiartarbióvok. 21 Iesusib sápa okalluklune: Arngnak, operinga, udlut nedliutsomárput, tava terssane kakkameloneet Ierusalemmeloneet. Atátak tuksiarbigissengilarse. 22 Tuksiarbigirsarse illissimangilarse, uagulle tuksiarbigirsarput illissimauarput, annautiksak Iudinnit pimet. 23 Udlulle nedliutsomárput, mãnalo merssa nedliusimaput, tava illomortut

tuksiartartut Atátak tuksiarbigissauæt annernermelo illungersuinnarnermelo; taimaitullo tuksiartartinne Atátab piomauei. 24 Gude annerneróvok, taursomungalo tuksiartartut, annernermelo illungersuinnarnermelo tuksiarbigissauæt. 25 Arngnab tava okarbiga: Messiase, Kristusemik tairsak, tikkissirsok illissimauara; taursomalo tamannik nevsuiarbigiomárpãtigut, tikkikune. 26 Iesusib sápa okalluklune: Terssaivna uangáursunga okallugbigirsit. 27 Taimalo okalluktillugo, ajokærsugei tikkiput, aijaisorbigællugolo, arngnak tauna okallugbigimago; imale okarbigingilæt. Sumik appersorpiuk? Sumigloneet okallugbigaiuk?

28 Tava arngnab immertaune terssunga kemmekpa, iglorpáillo innuinut okariartorpok imænna: 29 Innuk tekkojartorsiuk, illiukakka tamása taursoma tailugit, okarbigãnga, Kristusiúnginerpa una? 30 Iglorpáinnit tava anniput orniklugolo.

31 Taimale taukkoa piniartillugit, ajokærsugeisa innelerpæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, nercheet. 32 Okarbigeile: Nekkiksakarpunga illissimangisauvsinik. 33 Tava ajokærsuket ingmingnut okallukattigeekput: Nekkiksamik pæjungnekarnerpa? 34 Iesusible sápei okalluklune: Terssa nekkigãra, aulartitsirsima pekkorsei malliklugit, piniagækseilo nãniaraukit. 35 Illivse nangminek ima okangilase: Kaumettit sissamæt nãpætta kattersoivik nedliussavok? Atta, okaupause: Uititse, narksarlo irssiginiarsiuk, naursut kakkortiput kattersugæksainængorlutiglo. 36 Kattersoirsorlo akkiksarsiok, naursunniglo takkoartarlune innursúmut nãissengitsomut, siaroarterirsorlo kattersoirsorlo tipeitsukattigeengniarlutik. 37 Terssanelo okausek mænna opernarpok: Una siaroarterirsóvok, ingale kattersoirsóvok. 38 Uanga aulartikivse kattersoriartorkollugit sennachvingisesse; adlet sennachvirsut, illivsele taukkoa sennachvirseit tikkipesse. 39 Samarittillo amerdlasút iglorpáinnit taivkonanga operbigillerpæt, arngnab okausee pivlugit, ima okarbigimattik: Illiukakka tamása taur-

soma tailugit okarbigãnga. 40 Samarittit tava tikkinamiko, kenúvigæt neijortuarkollutik, tava udluk marluk unnigbigei. 41 Amerdlanerillo opillerput okausee pivlugit. 42 Arngnamullo okallukput: Mãna opillerpogut okautsissit paitsisiginnagit; uagulle nangminek tussarautigo nællojungnærlugolo illomut una Kristusiúrsok, sillarsúb innuisa annaursirsæt.

43 Udlugle marluk nãmennik terssanga aularpok, Galilæamullo pivlune. 44 Iesuse nangminek ima okarame: Profete nunamine nálengnekaraingilak. 45 Galilæamulle pimet, Galilæamiut illæssiaræt, ussornartullee tamása tekkogamikik Ierusalemme udlorsiorbingmétillugo; taukkoalo nangminek udlorsiorbingménamik. 46 Iesuselo ama Kanamut Galilæamétomut, immermik Weiningortitsivingminut piok.

(Evangelium am 21. Sontag nach Trinit.)

47 Nálegaunerúblo kivgarsoa terssanétok, napparsimarsomik ernekartok Kapernaume. Taursoma tussaumagamiuk, Iesuse Iudæamit Galilæamut pimet, orningniarpa kenúvigællugolo, erne kaitsorsáriartorkollugo, tokkungajengmet. 48 Iesusib tava okarbiga: Ussornartullo næ llunærkotillo tekkungikussigik, operomangilase tava. 49 Nálegaunerúb kivgarsoætta okarbiga: Nálegak, ernera tokkotinnago tessammungnarit. 50 Iesusib tava sápa okalluklune: Aularsinnait, ernerit innúvok. Iesusib taima okarbigimanne, okausia tamanna angutib taursoma opera, aularlunelo. 51 Tessammungnartillugolo, kivgeisa nellaupæt, okarbigællugolo: Ernerit innúvok. 52 Tava taukonunga udlúb næ llunærkota apperkotiga, kannongélimet ajorungnærsomik. Taukkoalo akkiæt: Ipeksak udlúb næ llunærkota arbennek marlungormet kannimanartúb kemmekpa. 53 Anguta tava erkaiok taimane ajorungnærsomik, Iesusib okarbigimanne: Ernerit innúvok. Tava opillerpok iglokatteilo tamarmik. 54 Terssa Iesusib ussornartulliætta aipæksa, Iudæamit pigame Galilæamut.

KAP. V.

Angut okkiut 38 napparsimarsok Iesusib kaitsorsárpa; Iudit ajortorsuit auokáridlárpei, ingminiglo okalluklune.

Mattoma kingorna Iudit udlorsiorbiæt nedliumet, Iesuse tekpauunga Ierusalemmut aularpok. 2 Iglorperksoarnele Ierusalemme sauet issertarbiætta kiglingane tessekartok, Ebræerit tairsaræt Betesdamik, taunalo tedlimannik innelingóvok; 3 Taukkonane napparsimarsoperksuit nellarsut, tekpeetsullo, tussiartullo, uingærosimarsullo, immek aulaterserniarlugo. 4 Engele kakkutigut akkartarmet tetsemut, immerlo aulaterniarlugo. Immerlo aulaterángago kingorna siudlióvlune ikkirsok ajorungnærarau nellinginarnik nappautelik.

5 Innugle terssanétok napparsimarsok okkiut 38. 6 Tauna innængarsok Iesusib tekkogamiuk, napparsimamersortorlo illissimagamiuk, okarbiga: Ajorungnæromavit? 7 Napparsimarsub tava akkia: Nálegak, immek aulaternekaránget, innungmik ikkiortiksakaraingilanga, tetsemut ikkititsirsuksamik, ikkiartorniaralloartillungalo, adlab tava ingiararãnga. 8 Iesusib okarbiga: Makkitit, innængauveet tigullugolo aularit. 9 Terssangainak tava innuk tauna ajorungnærpok, innængauvinelo tigullugo aularpok. Udlorle taivna merssa Sabbatiúrsok.

10 Ajorungnærsok Iudit tava okarbigæt: Udlome Sabbatiómet, illuangilak innængauveet nangmagauko. 11 Akkieile: Ajorungnærsitsirsima ima okarbigãnga: Innængauveet tigullugolo aularit. 12 Tava appersorpæt: Kina una innuk illingnut okartok: Innængauveet tigullugolo aularit? 13 Ajorungnærsimarsúble illissimangika kináursok; Iesuse assimut aularmet, innuperksuit terssanémætta. 14 Mattoma kingorna nálekbingme Iesusib naipinamiuk, okallugbiga: Atta, ajorungnærsimavotit, ajortulliariaurnek kingorna, pidlangãrnerrúrsomik pinekarkennavotit. 15 Innuk tauna Iudinnut

okariartorpok, Iesusib ajorungnærsikáne. 16 Taimaitomik Iesuse Iudit pinialerpæt tokkotsuklugo, taimailiormet Sabbateme. 17 Iesusible sápei okalluklune: Atátaga, udlut tamása piniartarpok, uangatōg piniartariunga. 18 Tamanna pivlugo Iudit sualullerput tokkoniarlugo, Sabbate issumagingimago, Gudelo Atátagingne unnermet, ingminiglo Gudesunétimet. 19 Tava Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Illomut, illomut, okaupause: Ernek issumaminik sumik piniarsinnaungilak, kissienne Atátame piniægei tekkorsarángamigit, taunalo sumik piniaránget, Erneratōg taima piniariok. 20 Erne Atátab assagamiuk, sullirsennelo tamása tekkotitarei taursomunga, angekaillo sulle taursomunga tekkotissauei, illivse ussorukkolluse. 21 Sórdlo Atátab tokkungarsut ittersararei umartillugillo, taimatōg Ernerætta umartitarigiei piomarsenne. 22 Attauserloneet Atátab ekkartóungila, Ernele ekkartóursirsungortika tamannut; 23 Ernera tamarmik náleissammarssuk, sórdlo Atátak nálegaræt. Erneránik nálengitsúb Atátaktōg nálenginia, aulartitsirsok taursominga. 24 Illomut, illomut, okaupause: Okautsimnik tussartok, aulartitsirsimnullo operlune, tauna innursútekarpok nãksaungitsomik, ekkartóubingmullo pissengilak, tokkomille pirsok innursúmut. 25 Illomut, illomut, okaupause: Udlub nællunærkotiksa nedliutsomárpok, merssakullo nedliusimavok, tokkungarsut tussaromárpæt Gudib Ernerætta nippa, tamattomingalo tussartut, innússaput. 26 Sórdlo Atátak innursútekarpok ingmine nangminek, taimatōg Erne tamattominga tunniga innursútekaissammet ingmine nangminek. 27 Innungniglo ekkartóursirsungortika, innúb ernerimago. 28 Tamanna aijaisórutigissarunnassiuk; udlúb nællunærkotiksa nedliutsomármet, illivernétut tamarmik taursoma nippa tussaromárpæt. 29 Anniomárpullo, ajungitsulliartut makkissaput innursúmut nãksaungitsomut, ajortulliartulle makkissaput ekkartóutæksáulutik. 30 Issumamnik sumik piniarsinnaungilanga. Tussakakka malliklugit ekkartóursirsaraunga, ekkartoirsutigalo illu-

arpok, piomarsara mallingniænginauko, Atátable aulartitsirsima pekkorsa. 31 Uamnik nangminek okallukuma, okausera tava opernaissengilak. 32 Adlable okautigãnga, uamniglo okausia opernartóursok illissimauara. 33 Illæsse aulartikisse Iohannesemut, opernartomiglo tauna okalluktok. 34 Uangale innungnut okautigirsariakangilanga, taimaitomigle okarpunga pidluartungorkolluse. 35 Tauna (Iohannese) ikkomaulunelo kaumaulunelo nennerutáursok, illivsele taursoma nenneruta tipeitsutigidlekomagikse. 36 Uangale angekainik okautiginekarpunga Iohannesemit; Atátab piniarkorsei uamnut nãniaraukit, tava ivkoa ussornartullirsama okautigãnga, Atátab aulartikãnga. 37 Atátablo, uamnik aulartitsirsub okautigigiãnga. Taursoma nippa illivse tussangisainarparse, tautoaloneet tekkungikikse. 38 Okausialo illumiugingilarse, taursoma aulartita operinginaussiuk. 39 Aglekenne ujarniarpose, taukkonane nãissengitsomik innursútekaissæsugælluse, tamakkoalo illomut okautigãnga. 40 Ornikomangilausingale, innursútekarkonnase. 41 Innungnut nálekotõngilanga. 42 Illissimauausele, Gudemut assænirsusekangitsose illuvsine. 43 Atátama akkane tikkiutunga, illæssiaringilausingale; Adlale tikkiussapet attermine, tauna illæssiarekajarparse. 44 Kannok opersinnaissirsose, nálekotõkattigeekause? Nálengnartorlo Gudemit kissienne pirsok piniængilarse. 45 Atátamut unnerlutigissægause, issumaissarunnase; adlab unnerlutigáse, terssa tettigirsauvse Mosesib. 46 Mosese operigussiuk, operekajarpausingatõg, uamnik aglengmet. 47 Taursomale aglegei operinginausigik, kannongme tava okautsikka operiomárpissigik?

KAP. VI.

Innuperksuit 5000 Iesusib nerdlerpei; immak pissukpa; nekkiksamik asserojuitsomik okallukpok; Iesuse Kristusiúrsok Petrusib okautiga.

(Evangelium am 4. Sontage in der Fast.; Lætare.)

Mattoma kingorna Iesuse ikkărpok Galilæab immætta igdloanut, Tiberiasib erkánut. 2 Innuperksuillo mallikpæt, napparsimarsunnut ussornartullee tekkogamikik. 3 Iesusele kakkamut majoarpok, terssungalo ingillune ajokærsukenne illagællugit. 4 Anniviksiorbik merssa nedliutillersok, Iudit udlorsiorbiksæt. 5 Iesusele uillerame innuperksuit ornikæne tekkogamigit, Filippusemut okarpok: Sumit timmiursæksarsissaugut makkoa nekkikseinik? 6 Taimale okarpok urssero-maulugo, sulliæksenne nangminek illissimalluaramigit. 7 Filippusib tava akkia: Timmiurset, umnit anningaursennik 200-nik akkilligækset, ammigarissægalloarpeit, imangoamigloneet nungullutik illængerniaissægalloarunikik. 8 Ajokærsugeisa illæt, Andrease, Simonib Petrusib kattenguta, taursomunga okarpok: 9 Nukakpiarak terssanépok, tedlimannik suaursennik timmiursautelik, aulisakængniglo marlungnik; tamakkoale innuperksoarnut okkonunga suglunnakaut. 10 Iesusele okarpok; Piniaritse, innuit ingitillugit. Nuna taivna merssa igveliksóursok. Ingiput tava angutit 5000-dit. 11 Tava timmiursautit tamakko Iesusib tiguei, kujavlunelo tunniupei ajokærsukaminut, ajokærsugeisalo tunniupeit ivksiarsunnut; taimatŏg aulisakængnik tunnigiei nămagirseinik. 12 Kărsillármættale, ajokærsukenne okarbigei: Sorarurset augvakungoet kattersorsigik asserorkonnagit. 13 Tava kattersorpeit, nuersekello arkanek marluk immerpeit augvakunnik, timmiurset taukkoa tedlimæt illeinik, nerrirsut sorarurseinik. 14 Iesusib ussornartullirsa tamanna innuit tekkogamiko, okarput: Illomut tauna Profetióvok, nunamut tikkitsuksak. 15 Iesusible innuit

illissimagamigit, tiguiartussægænne, nálegaunengortitsomamænne, kissingorlune ama kakkamut kemmăvok.

16 Unnulermelle ajokærsugei atterput immab sinnanut. 17 Umiarsoarmullo ikkivlutik, immab igdloanut Kapernaumût ikkărput. Tărsillersok merssa Iesusib sulle tikkingikei. 18 Annorelo nektillermet, immauvik madlersorsoængorpok. 19 Ungesiksoeitsiamullo epuniaramik, Iesuse immab kăgut pissuklune aggersok tekkoæt, padlillersorlo umiarsoarmut erksillerput tava. 20 Taursomale okarbigei: Uangávunga, erksekennase. 21 Umiarsoarmut tava ikkitiniarpæt, erngerlutiglo umiarsuit tulleksimarsut nunamut ornikomarsamingnut.

22 Akkago kaumet, innuit immab igdloanétut illissimaueit adlet umiarsuit terssanéngitsut, ajokærsugeisale attugæt kissiet, Iesuselo illissimagiæt ajokærsukenne illagællugit irvsomunga umiarsoarmut ikkingitsok, ajokærsugeile kissimik ikkărtut. 23 Adlelle umiarsuit tikkiput Tiberiasemit, timmiursartorbiætta erkánit, Nálekab kujaneranik nerrigamik. 24 Iesusele, ajokærsugeiloneet innuit tekkunginamikik terssane, umiarsoarnuttŏg ikkigiput, Kapernaumullo piput, Iesuselo ujarniarpæt. 25 Immablo igdloane naipinamiko, okarbigæt: Rabbi, kanga tamaunga pivit? 26 Iesusib sápei, okallugbigællugit: Illomut, illomut, okaupause: Ussornartullirsunga tekkogausinga ujarniængilausinga, timmiursartorausele kărsillárluselo ujarpausinga. 27 Nekkiksamik nunguksartomik piniængăisseng-ilase, nekkiksamigle innursúmut năksaungitsomut etuinnartomik piniaritse, tamattominga Innúb Erneraætta tunnissauáse; tauna Atátab Gudib nællunærmanne. 28 Tava appersorpæt: Sullissaugut, Gudib sullirsa piniarkollutigo? 29 Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Terssa Gudib sullirsa, aulartita operbigigussiuk. 30 Tava appersorpæt: Kannongétomik ussornartullivit, tekkokollutigo, operællutillo? Sumik piniarpit? 31 Siudlivut Mannamik nerriput innukajuitsome, sórdlo agleksimavok: Timmiursaumik killangmit pirsomik tunniei nerrisillugit. 32 Iesusib tava okarbigei: Illomut, illomut,

okaupause: Mosesib timmiursaumik killangmit pirsomik tunningikāse, Atátamale tunniāse timmiursaumik illuartomik killangmit. 33 Terssame timmiursaut, Gudib tunniursa killangmit pirsok, taursoma sillarsúb innuee tunnirsarei innursúmik. 34 Tava okarbigæt: Nálegak, timmiursaumik taimaitomik tunnitsuinartigut. 35 Iesusible sápei okalluklune: Innursútávlunga timmiursautávunga; uamnut pirsok kālissengilak, uamnullo opertok immerosungilluinaissavok. 36 Tamattomingale okaukivse, uanga tekkogivsinga, operingilausingale. 37 Atátama tunniurseisa uamnut, tamarmik ornikpānga, uamnullo pirsok annisinnagolo ajektussengilara. 38 Issumamnik piniarlunga killangmit pingilanga, aulartitsirsimale pekkorsa kissiet mallikpara. 39 Terssale Atátab aulartitsirsima pekkorsa, tamása uamnut tunniursenne tammarkonnagit, udlulle nāgatiksænne umartillugit pissægikka. 40 Terssávorle aulartitsirsima pekkorsa: Ernermik tekkunniktok, operlunelo taursomunga, nāksaungitsomik innursútekarkollugo; udlullo nāgatiksænne tauna umartitsomárpara. 41 Iudit tava okallorojugbigillerpæt ima okarmet: Timmiursautávunga, killangmit pirsunga. 42 Okarlutiglo: Iesuse una Iosefib erneringilau? Angutalo arngnalo illissaringilauvuk? Kannongme ima okarsinnaua: Killangmit pirsunga? 43 Iesusible akkiei, okallugbigællugillo: Okallorojukattigeeksarkennase. 44 Uamnut piginnaursokangilak, Atátab aulartitsirsima kajumiksængippanne; taunalo udlut nāgatiksænne umartitsomárpara. 45 Profetit makpersegeine ima agleksimavok: Tamarmik Gudemit ajokærsorsimaissaput. Tamattominga māna Atátamit tussarlunelo illiniartub ornigarānga. 46 Atátamik tekkunniktokangilak, Atátamit pirsúb kissime tekkoa Atátak. 47 Illomut, illomut, okaupause: Uamnut opertok innursútekarpok nāksaungitsomik. 48 Innursútávlunga timmiursautávunga. 49 Siudlisse Mannamik nerriput innukajuitsome tokkovlutiglo. 50 Tamersa timmiursaut killangmit pirsok, tamattominga nerrirsut tokkonauærkollugit. 51 Innursútáv-

lunga timmiursautávunga, killangmit pirsunga; tamattominga timmiursaumik nerrirsok innúsavok issukaissengitsomut. Timmiursarlo, tunniutsomarsara, uinigāra, terssa tunniutsomárpara sillarsúb innuee innukollugit. 52 Iudit tava ingmingnut sakkitsautillerput, okalluklutiglo: Kannok oma illivlune tunniginnauátigut uiningminik, nerrekollutigo? 53 Iesusib tava okallugbigei: Illomut, illomut, okaupause: Innúb Ernerætta uinga nerringikussiuk, áualo immingikussiuk, innursútekangilase illuvsine. 54 Uinimnik nerrirsok, áumniglo immertok, innursútekarpok nāksaungitsomik, udlullo nāgatiksænne tauna umartitsomárpara. 55 Uiniga illomut nekkiksámet, áugalo illomut immiksámet. 56 Uinimnik nerrirsok, áumniglo immertok illumnétuarpok, uangalo illuanétuariunga. 57 Sórdlo Atátab tokkosuitsúb aulartikānga, Atátarlo pivlugo innúvunga, taimatōg uamnik nerrirsok innússægiok uanga pivlunga. 58 Tamerssa timmiursaut killangmit pirsok, siudlivse nerrirsættun-éngitsok, tauna nerrigæt tokkovlutiglo. Timmiursaumigle tamattominga nerrirsok innúlluinaissavok issukaissengitsomut. 59 Taima okallukpok kattisimauvingme, ajokærsoisillune Kapernaume.

60 Ajokærsugeisale amerdlasút tamanna tussaramiko, okallukput: Okautsit okkoa mammianakaut, kia koiegágit? 61 Ajokærsukennele tamanna pivlugo okallorojuktut, Iesusib illumigut illissimagamigit, okarbigei: Tamanna mammiagaissiuk? 62 Immakale Innúb Ernera innigigalloaminut pauungnartok irssigissægussiuk? 63 Annernek umartitsirsóvok, uinnik piungilak. Okautsikka annerneróvlutiglo innursútáput. 64 Illæssele opingilet. Kiglinganit merssa Iesusib illissimagamigit operomaissengitsut, pisitsirsikselo nællunginia. 65 Ama okariok: Taimaitomik okaukivse: Uamnut piginnaursokangilak, Atátama kajungersingippanne. 66 Mattoma kingorna ajokærsugeisa amerdlasút kemmekpæt, sakkikattigiungnærlugolo. 67 Iesusib tava arkanek marluk okarbigei: Illivsesōg aularomavisse? 68 Simonib Petrusib tava akkia: Nálegak,

kina ornissauarput? Idlit okausekarauit nāksaungitsomik innursútelingnik. 69 Operællutillo illissimauautigit Kristusiúrsotit, Gudib tokkosuitsúb Ernera. 70 Iesusib tava sápa okalluklune: Arkanek marlúrsose kennigaringikivse? illarsele tornársóvok. 71 Taimale okallukpok Iudase Ischariote, Simonib ernera pivlugo. Taursoma kingorna pisipa tokkomut, arkaneglo marluk taukkoa illagæt.

KAP. VII.

Udlorsiorbik, pillutennik iklerbiúrsarbik pivlugo; Iesuse ajokærsoiok nálekbingme; immerosuktok kaile-gōg; Iudit sakkitsaukattigeelerkaut Iesuse pivlugo.

Mattoma kingorna Iesuse sakkiok Galilæame, Iudæame sakkiomanginame, Iudit tokkoniaromamænne. 2 Iudille udlorsiorbiæt, pillutennik iklerbiúrsarbiæt, nedliutillermet; 3 Tava kattenguteisa okarbigæt: Tamanna kemmegúk, Iudæamullo peet, ajokærsukauvittōg tekkokollugit ussornartulliettit. 4 Tamannut tekkokorsok irssertorlune ussornartulliaraingilak. Taimailiguit sakkomerlutit peet innungnut. 5 Kattenguteisaloneet merssa operbigingilæt. 6 Iesusib tava okarbigei: Piviksara nedliungikadlarpok, piviksarsele nedliusimatuinararau. 7 Sillab innuisa umiginek ajoralloarpāse, uangale umigānga, sullirsettik ajortut unneraukit. 8 Illivse udlorsiorbingmut tamattomunga tekpauungnaritse, uangale udlorsiorbingmut tamattomunga pissengikadlarpunga, piviksara nedliungikadlarmet. 9 Taimale okarbigigamigit, Galilæamétuarpok. 10 Kattenguteile tekpauungnarsimamætta, tava tekpauungnarioktōg udlorsiorbingmut, sakkomeranelo, irssertorsimaulunele. 11 Iudit tava udlorsiorbingme ujarpæt, ima okalluklutik: Tauna suménerpa? 12 Taunalo innuit ingmingnut okadlisigingārpæt. Illéit okarput: Ajungitsóvok. Illéille okarput: Nāgale; innuille seglokittarpei. 13 Iudille tussartillugit, okautigilluinængilæt, erksigigamikik.

14 Sullile merssa udlorsiortillugit, Iesuse tekpauunga nálekbingmut piok, ajokærsoilunelo. 15 Tava Iudit aijaisórput, okalluklutiglo: Kannok illivlune oma agleket illissimauagit, illiniænginamigit? 16 Iesusib sápei, okalluklunelo: Ajokærsútikka pigingilakka, aulartitsirsimale pigei. 17 Taursoma pekkorseinik nálengniartúb missigissauei, ajokærsútit okkoa Gudemilloneet pimætta, issumamnigloneet okallukama. 18 Issumaminik okalluktok, ingminik nálengnartiniarpok; aulartitsirsimele nálengnautanik piniartok seglosuitsóvlunelo illueinekangilak illumine. 19 Inneitsissinnik Mosesib tunningikãse, illa? Inneitsissinnigle mallingniktokangilase. Saog tokkoniarpausinga? 20 Innuit tava akkiæt, okalluklutiglo: Annernepillukarpotit, kia tokkoniarpătit? 21 Iesusib akkiei, okallugbigællugillo: Attauseenarmik ussornartulliunga, tamauselo aijaisórpose. 22 Mosesib kippirsúmik tunnigalloarpăse, naug Mosesemit pingitsok, siudleenille pimet, angullo Sabbatemétsõg kippirsarărse. 23 Angut Sabbateme kippigaussiuk, tamattomingalo Mosesib inneitsissei nálegungnængikussigik, saog tava ningaupissinga, innuk tamát Sabbateme ajorungnærsinauko. 24 Nelligeengitsunnik ekkartóursiniarkennase, illuartomigle ekkartóursisitse. 25 Tava Ierusalemmiut illéit okarput: Terssa tokkoniægaringisæt? 26 Attalo, iktorane okallungmet, sumigloneet okarbigingilæt. Nálekauta măna illissimalluarnerpæt, illomut Kristusiúrsok una? 27 Unale sumit pirsok illissimauarput; Kristusele tikkipet, sumit pirsomik illissimarsokaissengilak. 28 Tava Iesuse nálekbingme torklulaulunelo ajokærsoiok okalluklune: Illissarausingame, sumillo pirsunga illissimauausinga. Issumamniglo tikkiungitsunga; uamnigle aulartitsirsok opernartóvok; tauna illissaringilarse. 29 Uangale illissarăra, taursomanga pigama, taursomalo aulartikănga. 30 Tava tiguniaralloarpæt, aktornagolo, piviksa nedliungikadlarmet. 31 Innuille amerdlasút operbigillerpæt, okalluklutiglo: Kristuse tikkikune, omanga amerdlakáinik ussornartulliaissennerpa? 32 Innuillo

taima okautigimarsuk, Farisæerit tussaumauæt. Tava Farisæerit pellessiunerillo kivgettik aulartipeit, tiguiartorkollugo taukkonunga. 33 Iesusib tava okarbigei: Sulle neijudlekomárpause, aulartitsirsimnullo ama pissaunga. 34 Ujaromárpausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajussauarse. 35 Tava Iudit ingmingnut okallukattigeekput: Sumut una piomárnerpa, nennissenginautine? Grækerinnut tamannut siamarsimarsunnut piomárnerpa, taukkolo ajokærsorlugit? 36 Suna pinerpa okautsemik mattominga, ima okarame: Ujaromárpausinga, nennissennangalo, neijugaralo tikkinek ajussauarse.

37 Kattissimauviúble udluisa kingudlerpænne ussornarnerme, Iesuse ńækkoillunelo torklulavok, okalluklune: Immerosuktúb ornikillinga, immerlunelo; 38 Uamnut opertúb timanit kooit innursútiglit kōleromárput, sordlo agleksimavok. 39 Taimale okarpok annernek pivlugo, taursomunga opertut pirsæksæt; Annernek ajunginek merssa sulle pisimangikadlartok (opertunnut) Iesuse sulle ussornarsisimangimet. 40 Innuille amerdlasút, okautsinnik okkoninga tussartut, okarput: Una Profetióvluarpok. 41 Illéisale Kristusiúrsok unnerpæt. Illeille okarput: Kristuse Galilæamit pissennerpa? 42 Aglekel imaingilet: Davib kingueinit Kristuse pissavok, iglorpáingnit, Bethlehemmik attelingnit, Davib neijugánit? 43 Innuit taima ingmingnut sakkitsautillerput tauna pivlugo. 44 Illéisale tigujomagalloaræt, aktornagolo. 45 Kivget tava utterlutiglo, pellessiunerit Farisæerillo tikkimattik, ivkoa appersorpeit: Saog neksangilissiuk? 46 Kivgelle akkieit: Sulle innuk taima okallungisainartok, sórdlo innuk una. 47 Farisæerit tava sápeit okalluklutik: Illivsesōg seglokittarsimavisse? 48 Náleket illætta, Farisæerilloneet illætta operbiginerpau? 49 Innupilluille okkoa, inneitsissinnik siunekangitsut, uminartóput. 50 Tava taukkoa illætta, Nikodemusib, Iesusemut pirsúb unnuame, appersorpei: 51 Innuk inneitsisivta ekkartóutipárssuk, kiglissiungikadlarautigo, sullirseilo

illissimangikadlarautigik? 52 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Idlitsōg Galilæamióvit? Attegole, siunersiniaruk, Galilæamit pirsomik Profetekangisainartok. 53 Tamarmik tava taima angerdlarput.

KAP. VIII.

Arngnak angununekartok pivlugo; Iesuse kaumarsuksavok sillarsúb innueenut; Gudib kittorneinik, tornársúblo kittorneinik.

Iesusele orksūrsaliksamut kakkamut piok. 2 Kaulermello, ama nálekbingmut utteriok, innuillo tamarmik orningmænne, ingipok ajokærsorlugillo. 3 Aglekennik illissimarsulle Farisæerillo arngnak angununekartillugo naipinamiko, taursomunga pisipæt, akkunermilliullugolo. 4 Okarbigæt: Ajokærsoirsok, arngnak una angununekartillugo kanningárparput; 5 Mosesible inneitsisinne pekkoătigut, ujarkennik millorkollugit taimailiortut; idlimme kannok okarpit? 6 Taimale okallukput ursserniarlugo, taursomunga unnerlutiksamik paitsisiksarsioromagamik. Iesusele sikkillune nunamut aglekpok arksaminik. 7 Appersorkingmænnele, makkilerlunelo okallugbigei: Illauvse ajortokangitsúb una millorkărliuk ujarkamik. 8 Ama tava sikkillune nunamut aglekpok. 9 Tamannale taukkoa tussaramiko, issumamikut erkorsimagamik, kingudlereeksarlutik anniput, uttokáillo innúsuktullo aglæt. Iesuselo kissingorollugo, arngnarlo kikkartok kemmekpakit. 10 Iesuselo ama makkiname, arngnarlo kissiet tekkogamiuk, appersorpa: Arngnak, passiklersissit sumépet? Ekkartóunekangilatit? 11 Akkiale: Ap, Nálegak. Tava Iesusib okarbiga: Taimaitomik uangatōg ekkartóutsomangilaukit; aularsinnait, mattomalo kingorna ajortulliariaurnek.

12 Tava Iesusib ama okallugbigillerpei, ima okalluklune: Sillarsúb innuinnut kaumarsuksávunga; uamnik mallingniktok

tãrsiussengilak, kaumarsorle innursútáursok pigissaua. 13 Farisæerit tava okarbigæt: Illingnik okallukpotit, okautsissit opernængilet. 14 Iesusible sápei, okallugbigællugillo: Naug uamnik okallussirsunga, okautsikka tava opernartóussaput; merssa illissimagama, sumit pirsunga, sumullo pissaunga; illivsele illissimangilarse, sumit pirsunga, sumullo pissaunga. 15 Uingúb pekkorsanik illivse ekkartoirsarause; uangale attauserloneet ekkartóungilara. 16 Ekkartoiniarumale, tava ekkartoirsusera illuartuinaissavok; kissiménginama; uangale Atátagalo aulartitsirsiga (attautsimépoguk). 17 Taimatõg inneitsissivsine ima agleksimagiok: Innuk marluk okautigirsæk opernartóursok. 18 Uangáursunga, uamnik okautigaunga, Atátablo aulartitsirsima okautigigiãnga. 19 Tava appersorpæt: Naug Atátet? Iesusib akkiei: Uangaloneet, Atátagaloneet, tamaunuk illissaringilautiguk; Uanga illissarigussinga, Atátagatõg illissarissægiarse. 20 Taima Iesuse okallukpok Gudib iklerbiætta senniane, nálekbingme ajokærsoisillune, tigunekaranelo, pivikse nedliungikadlarmet. 21 Iesusib tava ama okarbigigiei: Terssanga aularomárpunga. ujaromárpausingalo, ajortivsinelo tokkussause; ornigæksaralo tikkinek ajussauarse. 22 Iudit tava okarput: Ingminik tokkoniaromanerpa, ima okarame: ornigæksara tikkinek ajussauarse? 23 Tava okarbigei: Illivse sammanga pirsose, uangale pauanga pirsunga; illivse sillamit mattomanga pirsose, uangale sillamit mattomanga pingitsunga. 24 Taimaitomik okaukivse, ajortivsine tokkussirsose unnerluse; merssa uangaursunga operingikussinga, tava ajortivsine tokkussause. 25 Tava appersorpæt: Kináuvimme? Iesusib akkiei: Sumik okallukbigigivse issuanit, tamattominga sulle okallukpunga. 26 Illivse pivluse okausiksakangãrlungalo ekkartoirsútiksakarpunga; uamnigle aulartitsirsok opernartóvok, taursomangalo tussakakka okautigãkka innungnut. 27 Atátamiglo merssa okallugbigigãtik siunekangilæt. 28 Tava Iesusib okarbigei: Innúb Ernera kangattartisimagussiuk, tava illissimaissauausinga uangáursunga,

issumamniglo piniængitsunga, tamakkoningale okalluktunga, Atátama ajokærsormanga. 29 Aulartitsirsimalo nungullune aiparirsarănga. Atátab kissingorollungalo kemmengilănga, piomarsei nungullugit piniartaraukit.

30 Taima okallungmet, amerdlasút operbigillerpæt. 31 Taimaitomik Iudit taivko, opertinne, Iesusib okarbigei: Okautsikka malliktuinnarussigik, tava ajokærsugarilluarpause; 32 Seglosuirsúllo illissarissauarse, seglosuirsútiblo kivgajúngnærsissauáse. 33 Tava sápæt okalluklutik: Abrahab kittornarătigut, sullelo kivgartortinekangisainartogut; kannongme okarpit: kivgajungnæissause? 34 Iesusible akkiei, okalluklunelo: Illomut, illomut, okaupause: Ajortulliartok ajortúb kivgarirsara. 35 Kivgarle issukaissengitsomut iglométuaraingilak, ernerle issukaissengitsomut-étuaissavok. 36 Ernerúb, tava kivgajungnærsipasse, kivgajungnærluinaissause. 37 Abrahab kittornarigăse, nællungilause; tokkoniarpausingale, okautsikka illuaringinaussigik. 38 Atátamne tekkorsakka okautigăkka, illivselo atátauvsine tekkorsesse malliktuinarpesse. 39 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Abraha atátagărput. Iesusib okarbigei: Abrahab kittornaripasse, tava Abrahab sullirsei mallissægalloarisse. 40 Mănale tokkoniarpausinga, merssa illivsenut okalluktunga opernartomik, tussakamnik Gudemit; Abraha taimailiungitsok. 41 Atátauvse sullirsei mallikpesse. Tava sápæt okalluklutik: Uersægáungitsogut, attauseenarmik Atátakarpogut, Gudemik. 42 Iesusible okarbigei: Gude Atátagigussiuk assaissægalloarpausinga, Gudemit annivlungalo taursomanga pigama, issumamnik merssa tikkiungitsunga, taursomale aulartikănga. 43 Saogme okausera illissaringilissiuk? Okautsikka tussaunek ajorpesse. 44 Tornársuk atátagărse, atátauselo pekkorsei mallingniaromauesse. Issoanit tauna innungnik tokkotsirsóursok, seglosuirsúllo aulaiængiutingika; seglosuirsutekanginame illumine. Seglovlune okallugángame, pinne okautigirsarei, merssa seglutógame, seglutóursuillo atátagæt. 45 Uangale opernartomik okallukama operingilausinga.

(Evangelium am 5. Sontag in der Fast.: Judica.)

46 Ardlauvse kia okarbigiginnauãnga attautsemik ajortokartunga? Opernartomigle okallugbigigause, saog operingilissinga? 47 Gudemit pirsub Gudib okausia nálengniarpa; taimaimet nálekomangilarse, Gudemit pinginause. 48 Iudit tava sápæt, okallugbigællugolo: Samariamiúrsomik annernepillukartomiglo tairsarautigit, okarluangilagut? 49 Iesusib akkiei: Annernepillukangilanga, Atátagale nálekpara, illivsele nachogausinga. 50 Uamnik nálengnartiniængilanga, attautsible nálengnartiniarpãnga ekkartóursirsóvlunelo. 51 Illomut, illomut, okaupause: Okautsimnik mallingniktúb tokko missigissengila issukaissengitsomut. 52 Tava Iudit okarbigæt: Aitsait illissimauautigit annernepillukartotit. Abraha tokkorsok, Profetitsõg, idlille okarpotit: Okautsimnik mallingniktúb tokko missigissengila issukaissengitsomut. 53 Atátauvtinit Abrahamit angnerrovit? Tauna tokkorsok, Profetillo tokkorsógiput. Kannongétiniarpit illingnik nangminek? 54 Iesusib akkiei: Uamnik nangminek nálengnartiniaruma, nálengnarsusera tava sũngilak. Atátagale, terssávok nálengnartitsirsok uamnik, tauna Gudigigikse unnerpose; 55 Illissarinnagolo; uangale illissarãra. Illissarinnago unneruma, tava seglutokajarkaunga sordlo illivse. Illissarãrale, okauseelo mallikpakka. 56 Atátauvse Abrahab udlora tekkussægamiuk, tipeitsulersok, tekkollugolo tipeitsutigeka. 57 Iudit tava okarbigæt: 50-nik okkiokangilatit sulle, Abrahalo tekkollugo unnerpit? 58 Iesusib sápei okalluklune: Illomut, illomut, okaupause: Abraha pingikadlarmet, uanga étunga. 59 Tava ujarkennik tigusiput, milloromaulugo. Iesusele irssertorlune nálekbingmit akkornættigut anniok. Tava tammaiæt.

KAP. IX.

Tekpeellune erniursok Iesusib tekpiksisipa Sabbateme; tamanna pivlugo Iudit akkerartortut narkiksornekarput.

Iesuselo aularame, angut tekkoa, tekpeellune erniúrsok. 2 Tava ajokærsugeisa appersorpæt, okalluklutiglo: Ajokærsoirsok, kina ajortulliarpa, taunaloneet, angæjokægloneet, tekpeellune erniumet? 3 Iesusib akkiei: Taunaloneet, angæjokægloneet ajortulliangilet, Gudible ussornartullirsei sakkomerkollugit taursomunga. 4 Aulartitsirsima piniarkorsei nāniaissauakka, udlokartillugo; unnuak nedliutsomárpok, sullinek tava ajornaissavok. 5 Nunamétillunga sillarsúb innueenut kaumarsautávunga. 6 Taima okarame, nunamut oriarpok, nuæglo irvsomik akkupa, tamattomingalo tekpeetsúb irssik tennipek; 7 Okallugbigællugolo: Siloab tessianut ermigiartorit, (okausek una imaipok: aulartitak). Tava ermigiartorpok, tekpiksivlunelo ama utteriok. 8 Tava nunakatteisa, adlello kenúrsótillugo tekkorsarigamiko, okarput: Terssa taunáungila, ivksiaulune kenúrsartartok? 9 Illéisa tava, taunáursok unnerpæt: illéisale, tauna arssigiginnara unnerpæt. Nangminerle okarpok: Taunávungame. 10 Tava taukkoa appersorpæt: Kannok illívlutit tekpiksivit? 11 Akkiei, okalluklunelo: Innúb, Iesusemik attiglúb, nuæk irvsomik akkupa, tamattomingalo irssikka tennipek, imalo okarbigānga: Siloab tessianut ermigiartorit: terssungalo ermigiartorama tekpiksiunga. 12 Tava okarbigæt: Naug innuk tauna? Sápei: Nælloara.

13 Tekpeetsógalloak tava Farisæerinnut pisipæt. 14 (Merssa Sabbatiúrsok, Iesusib irvsok tarnutiksængortimago, tekpiksisillugolo). 15 Tava Farisæeritsōg appersoriæt, kannok illivlune tekpiksirsok? Taursomale akkiei: Nuæk irvsomik akkullugo irssimnut illia, ermikamalo māna tekpiksiunga. 16 Tava Farisæerit illéit okarput: Innuk una Gudemit pingilak, Sabbate issumaginginamiuk. Illéille okarput: Kannorle

illivlune innuk ajortolik taima aktigirsomik ussornartulliginnaua? Ingmingnut tava arksoarlersáuput. 17 Tekpeetsógalloak ama appersoriæt okalluklutik: Idlimme kináusugaiuk, irssikit uissimagik? Akkieile: Profetióvok. 18 Iudille tekpeetsóursok tekpiksimello operinginamiko, tava tekpiksirsungortúb angæjokæk kákoagik. 19 Imalo appersorpagik; okalluklutik: Una erneráiko, tekpeellune erniúrsok okautigirsartik? Kannok illivlune măna tekpiksia? 20 Angæjokækit akkiakik, okalluklutiglo: Terssa ernerigautiko, tekpeellunelo erniúrsok illissimalluarparpuk; 21 Kannorle illivlune măna tekpiksirsok, nælloarpuk; kialoneet tekpiksisinerpa, nællogiarpuktŏg. Merdlertójungnærpok, appersorsiuk, ingminik akkivlunelo okallugle. 22 Angæjokæk taima okallukpuk, Iudit erksigigamikik. Iudit merssa ingmingnut akkoareeksarput, taursominga Kristusiótinniktok annisitsuklugo kattisimauvingmingnit. 23 Taimaitomik angæjokæk okarpuk: Merdlertójungnærpok appersorsiuk.

24 Innuk tekpeetsógalloak tava aipæksanik kákoæt, okallugbigællugolo: Gude nálegúk; innuk tauna ajortómet, illissimauarput. 25 Akkiei, okalluklunelo: Ajortónersok nælloara; tamannale nællungilara, tekpeetsóursunga, mănale tekpiksiunga. 26 Tava ama appersoriæt: Kannok piătit? Kannorlo illivlune tekpiksisikătit? 27 Akkiei: Terssa tava tamattominga okarbigigivse, tussangilissiuk? Saog tussarkikomauvissiuk? Illivsesŏg taursomunga ajokærsugangoromavisse? 28 Tava kammaklutik okallorojugbigillerpæt, ima okalluklutik: Idlit taursoma ajokærsugarătit, uagulle Mosesib ajokærsugarătigut. 29 Mosese Gudib okallugbigiga, illissimauarput; taunale sumit pirsok nælloarput. 30 Tekpeetsógalloab sápei, okallugbigællugillo: Suna ubba! tauna sumit pirsok nællovissiuk, irssikkalo merssa uissikik. 31 Ajortulliartulle Gudib tussangikei, illissimauarput; Gudemigle nálektok, pekkorseiniglo mallingniktok kissiet tussarara. 32 Sillarsúb aulakautánit tussartokangisainartok tekpeellune erniúrsúb irssingnik uissitængnik. 33 Tauna

Gudemit pingikune, taimaitomik ajussægalloartok. 34 Tava akkiæt, okallugbigællugolo: Ajorluinarlutit innúrsotit, ajokærsoromavissigut? Ajeklugolo annisipæt tava.

35 Ajeklugo annisikæt, Iesuse tussaumalerpa; taunalo tikkinamiuk, ima appersorpa: Gudib Ernoránut operpit? 36 Akkia, okalluklunelo: Nálegak, kináursok tauna operbigirsæksara? 37 Iesusib tava okarbiga: Tekkogit, mãnalo okallugbigirsit taunávok. 38 Tava okarpok: Nálegak, operpunga; padlorlunelo tuksiarbiga. 39 Iesuselo okarpok: Ekkartóursirsóvlunga nunamut mattomunga pirsunga; tekpeetsut tekpiksekollugit, tekpiksullo tekpeelekollugit. 40 Farisæerille neijortut illéisa tamanna tussaramiko, okarbigæt: Uaguttõg tekpeeniogut? 41 Iesusib sápei, okalluklune: Tekpeekuse ajortokangekajaissause, mãnale tekpiksose unnerause, tava ajortoæronekarsinnaungilase.

KAP. X.

Tussarominakerssunnik okausekarlune okalluktuarpok pársilluarsusiminik, sauaminiglo; ingminik okallukpok Iudinnut; amerdlasúllo operbigillerpæt.

Illomut, illomut, okaupause: Sauet innænnut issertarbekut issingitsok, adlakulle issertok, tauna tigliktóvlunelo tokkotsirsóvok. 2 Issertarbekulle issertok, sauet pársirsigæt. 3 Tauna issertarbiúb pársirsætta isserkoa, nippalo sauet tussarpæt, taursomalo sauenne kákorsarei akkit tailugit, annisillugillo. 4 Sauennelo annisitarángattik, siudleræt, sauello malligaræt, erinna illissarigamiko. 5 Tekkornartarle mallikomangilæt, kemmãrattigællugole, tekkornartab erinna illissaringinamiko. 6 Arssersóumik tamattominga Iesusib okallugbigigalloarpei, sumigle okallugbigigãtik, taukkoa siunersingilæt. 7 Taimaitomik Iesusib ama okallugbigigiei: Illomut, illomut, okaupause: Issertarbióvunga sauennut. 8 Tikkingikadlarama,

tikkitsut tamarmik tigliktóvlutiglo tokkotsirsóursut; ivkole sauet nálengikeit. 9 Uanga issertarbióvunga, uaukut issertok pidluaissavok, isserlunelo annivlunelo piksakaissavok. 10 Tigliktok tigligiartorsinnararau, tokkotsiartorlunelo asseroiartorarau. 11 Uanga tikkiutunga, innursúmik nãmakluinartomiglo piksakarkollugit.

(Evangelium am Sontag Misericordias Domini.)

12 Illuartóvlunga pársirsóvunga; pársirsúb illuartúb sauenne tokkotigirsarei. Kivgable attartukab, pársirsóungitsúb, sauet piginginamigit, ammarok aggersok tekkoguniuk, sauet kemmekpei, kemmãvlunelo; ammarkúb tava sauet pirsarei auiksartillugillo. 13 Kivgarle attartugak kemmãrsarau, attartugáugame, sauello issumaginginamigit. 14 Illuartóvlunga pársirsóvunga, pikkalo illissarãkka, pimmalo illissarigiãnga. 15 Sórdlo Atátama illissarãnga, Atátarlo illissarigiara; sauello tokkotigãkka. 16 Sullilo adlennik sauakariunga, innemit tamattomanga pingitsunnik; ivkolo tamaunga pisissauakka, nippigalo náleissauæt, taukkoalo tamarmik attautsimélissevlutik illageeksungoromárput, pársirsorlo attauseenaissavok. 17 Taimaitomik Atátama assauãnga, innúrsusera ipperarauko, ama pigekollugo. 18 Tamattominga arksárnekangilanga, issumamnigle ipperarpara. Tamanna ipperarsinnauara, amalo piginnaugiara. Taima Atátama pekkoãnga. 19 Okautsit tamakko pivlugit Iudit ama ingmingnut arksoarlersáuput. 20 Taukkoa amerdlasút okarput: Tornársuliksóvok peblerorlunelo, saog nálekpissiuk? 21 Adlelle okarput: Tornársuglúb tamakko okauseringikei; tornársúbtõg tekpeetsut tekpiksisinnauágit?

22 Taimanele nálekbiúb Ierusalemmétúb illuarsarbia nedliutok, merssalo okkiúrsok. 23 Iesuselo sakkillermet Salomub innane nálekbingmétome; 24 Iudit tava illulerpæt, okallugbigællugolo: Akkunikiarle tarnivut nekkimatipigit? Kristusióguit, okarbigilluinnartigut. 25 Iesusib akkiei: Okarbigigivse, operingilausingale. Atátama akkane ussornartullirsama næliunæjarluarpãnga. 26 Illivsele opingilase, sauagingi-

nause, sórdlo okarbigigivse. 27 Sauama merssa nippiga tussararæt, uangalo illissarăkka taukkoalo malligarănga. 28 Innursúmiglo năksaungitsomik tunnirsarăkka; aserungisainaissaputtŏg, taukkoningalo arksárnekaissengilanga. 29 Atátak, taukkoninga uamnut tunniursirsok, tamannit angnerrovok; Atátagalo taukkoninga arksárnekarsinnaungilak. 30 Uangalo Atátarlo attausióvoguk. 31 Tava Iudit ama ujarkennik tigusiput millóromaulugo. 32 Iesusib tava sápei okalluklune: Amerdlasórsoarnik ajungitsulliarbigigivse, Atátama pekkorseinik; taukkoalo ajungitsullirsama illæt suna paitsisigællugo millóromavissinga ujarkennik? 33 Iudit akkiæt okalluklutiglo: Ajungitsulliak pivlugo millórniængilautigit, Gudele mittekauko, innuinnávlutillo illingnik Gudiotinauit. 34 Iesusible akkiei: Inneitsissivsine ima agleksimangila: Gudiúrsose unnerivse? 35 Gudib okauseenik tunninekartut Gudinnik tairsarimagit aglekello merssa seglotinekarsinnaungilet; 36 Saogme tava Atátab tennitanut, nunamullo aulartitanut okarpisse: Gude mittekpet, Gudib ernerigănga unnerama? 37 Atátama piniarkorsei piniængikukit, operissengilausinga; 38 Piniarukille, tava ussornartulliakka operissigik, uanga operiomangikussinga, illitsorillerkolluse operkolluselo, Atátak illumnémet, uangalo illuanétunga. 39 Ama tava tiguniaralloarmænne, annaiæt.

40 Iordaniblo igdloanut ama aularpok, Iohannesib koirsekărbianut, terssanétuarlunelo. 41 Amerdlasúllo ornikpæt, okalluklutiglo: Iohannese ussornartulliængikalloarpok; Iohannesible okausee tamarmik tauna pivlugo, seglosuitsóput. 42 Taimaitomik terssanétut amerdlasút operbigæt.

KAP. XI.

Lazaruse tokkorsok Iesusib umartipa; tamannalo Iudit kattissimarsutigæt, Iesuselo tokkoniarpæt.

Napparsimarsokartorle Lazarusemik attelingmik Betaniamiomik, Mariablo kattengutættalo Martab iglopămiokatængnik.

2 Terssáursorle Maria, Nálekamik tennitsirsok tarnumik, issigeiniglo sellumarsairsok nutsaminik, taursoma kattenguta, Lazaruse, napparsimarsok. 3 Tava kattengutik arngnæk aulartitsipuk Iesusemut, imalo okariartorkorsipuk.: Nálegak, atta, assærset napparsimavok. 4 Iesusible tamanna tussaramiuk, okarpok: Nappaut tamanna tokkonartuksáungilak, Gudele ussornarsekollugo, tamattomingalo Gudib Ernera ussornarsekollugo. 5 Martale Iesusib assængărpa, kattengutalo Maria, Lazaruselo. 6 Taursomingalo napparsimarsomik tussarame, sulle marlungnik udliok terssańe neijukamine. 7 Mattoma kingorna ajokærsukenne okarbigei: Ama Iudæamut aularta! 8 Ajokærsugeisa okarbigæt: Ajokærsoirsok, siornáumet Iudit taivkanétut ujarkennik millóromakătit; idlillo taivkunga ama aularomavit? 9 Iesusib tava akkiei: Udlorme attautseme nællunærkotit arkanek marlúngilet? Udlokartillugo ingerdlarsok apooriakangilak, sillarsúb mattoma kaumarsoa tekkorsarigamiuk. 10 Unnuarsiortorle apoorarau, kaumarsokanginame ingmine. 11 Taima okallukame, kingorna okarbigei: Lazaruse, assærserput, sinnikpok, uangale ittersariartoromárpara. 12 Ajokærsugei tava okarput: Nálegak, sinnikune ajorungnæissavok. 13 Iesusele merssa tokkorsomik okalluktok, taukkoale sinniksinnartomik okallussugæt.

14 Iesusib tava okallugbigilluinarpei: Lazaruse tokkovok; 15 Illivselo pivluse tipeitsukaunga, neijunginauko, operkolluse; mãnale orniktigo! 16 Tava Tomasib, marlulliamik tairsab illenne okarbigei: Illagittigo, tokkokattigiartorlugo! 17 Lazaruse udlut sissamæt illivermétok Iesusib tikkipa. 18 Betaniale merssa Ierusalemmit kannitok. 19 Iudillo amerdlasút Martamullo Mariamullo pirsut, tupedlersariartorlugik kattengutæk tokkorsok pivlugo. 20 Martale tussaramé Iesusemik aggersomik, páriartorpa, Mariale iglométuarpok. 21 Marta tava Iesusemut okarpok: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengikalloartok; 22 Sullile merssa illissimauara, sumigloneeet Gude tuksiarbigiguvne, Gudib tunnissauătit. 23 Iesusib

sápa okalluklune: Kattengutit makkissavok. 24 Martab tava okarbiga: Udlut nāgatiksænne umarbingme makkitsomártok, nællungikalloarpara. 25 Iesusib akkia okalluklune: Uanga makkititsirsóvlungalo innursútávunga, uamnut opertok, naug tokkogalloarune, innússavok. 26 Innúrsoktōg, uamnullo opertok, tokkussengilak issukaissengitsomut. Tamanna operaiuk? 27 Akkia: Ap, Nálegak, operaukit Kristusiúrsotit, Gudib Ernera, nunamut pisimarsotit. 28 Taimalo okarame, kattengune Maria kákoiartorpa angiorlune, ima okallugbigællugo: Ajokærsoirsok tikkisimaulunelo kákoätit. 29 Tamanna (Mariab) tussaramiuk, nækkoinæsuarlunelo ornikpa. 30 Iesuse merssa iglorpáinnut sulle pisimangitsok, sullile Mártab pársimauvianétok. 31 Iglométut Iudit, taursoma neijorteisa tupedlersitsirseisa, Maria tekkogamiko, nækkoinæsuartok annirsorlo, mallikpæt, okalluklutiglo: Illergva ornikpa, kejájomaulune. 32 Mariable Iesuse tikkinamiuk, tekkollugolo, issigeinut pædlorpok, okallugbigællugolo: Nálegak, terssanékuit, kattengutiga tokkussengikalloartok. 33 Tauna kejarsok Iesusib tekkogamiuk, taimatōg Iudit, taursomunga ingiædlouirsut, kejámætta, tava annernermine allieisungālerpok, tamannalo umamiuga. 34 Okalluklunelo: Sumut illivissiuk? Akkiæt: Nálegak, tekkoiartoruk. 35 Tava Iesusib irssik kodlillerpuk. 36 Iudit tava okarput: Areit, assængāralloara. 37 Taukkoale illeit okarput: Taursoma tekpeetsomik tekpiksisitsirsúb unatōg tokkoteiliginnaungikalloarnerpa? 38 Iesusele ama illumigut allieisungāleriok, illivermullo piok. Merssa ittersáursok tamanna, ujarkamiglo mattusimarsok. 39 Tava Iesuse okarpok: Ujarak pærsiuk. Martable, tokkorsúb kattengutætta, okarbiga: Nálegak, tippetungolerpok, udlut sissamæt terssanélerame. 40 Iesusib sápa okalluklune: Okarbigingikivkit, operuit, Gudib ussornartua tekkussægit? 41 Ujarak tava pærpæt tokkorsúb innánit. Iesusele kongmut ardlorpok; okalluklunelo: Atátak, kutsauvigáukit tussarangma; 42 Merssa illissimauaukit, nungullugit tussartarangma; innuille

terssanétut pivlugit taima okarpunga, operekollunga aulartikingma. 43 Taima okarame, niblingãrpok okalluklune: Lazaruseá, anneet! 44 Tokkorsok tava anniok, niukikullo tellikikullo sátunnik okkorutinnik immusimarsok, kénalo annoraminermik mattusimarsok. Tava Iesusib okarbigei: Makkonanga pæradlarsiuk, pissugle. 45 Tava Iudit amerdlasút, Mariamut pirsut, Iesuselo taima ussornartullirsok tekkogamiko, operbigillerpæt. 46 Taukkoale illéit Farisæerinnut okariartorput, Iesuse taima ussornartullimet.

47 Tava Farisæerit pellessiunerillo kattillerput ingmingnut appersortãulutik, okalluklutiglo: Sullissaugut? Innuk una ussornartullekau. 48 Arksoaringikutigo, innuit tamarmik operbigissauæt. Mattoma kingorna tava Romiut péjariartoromárpátigut, nunamiglo innungniglo aglæt. 49 Taukkoale illætta, Kaifasemik attiglúb, okkiok taivna pellessiunerrúrsúb, okarbigei: Nællovluinarpose. 50 Issumallioraselo. Uautinut ajunginerrovok, innúb attautsib innuit tokkotigællugit, innuit tamarluinarsuisa asserorkonnagit. 51 Ingminigle taima okallungilak, okkiorle taivna pellessiunerrogame, erkotuksennik okallukpok. Innuit merssa Iesusib tokkotigissægei. 52 Taukkolo innuit kisscesa tokkotigissengikei, Gudible kittornei siamarsimarsut attautsimut pisissægamigit. 53 Udlúb tamattoma kingornagut okallukattigeeksarput, kannok illivlutik tokkotsuklugo. 54 Iesusele Iudit tekkoænne sakkiungnælerpok, innukajuitsúble erkánut aularpok, iglorperksoarnut Efremmik attelingnut, terssanétuarlunelo ajokærsukenne illagællugit. 55 Anniviksiorbigle Iudit kattisimauviksæt nedliutillermet, amerdlasút mattoma erkánit pauunga Ierusalemmut aularput, anniviksiorbik nedliutinnago ingmingnik ubbaromaulutik. 56 Terssanénamik, Iesuse apperkotigæt, nálekbingmétillutiglo ingmingnut okallukattigeekput: Kannok issumavisse, udlorsiorbingmut pingimet? 57 Pellessiunerille Farisæerillo merssa okaukorsiput innungnut, neijugánik illissimarsokarpet, okarbigiartorkollutik, tigujomagamiko-gõg.

KAP. XII.

Iesuse Betaniame tenninekarpok; Ierusalemmut isseriartorpok; terssane Grækerit Iudillo okallugbigei.

Udlut arbenengormætta, anniviksiortinnagit, Iesuse Betaniamut piok, terssanétok Lazaruse tokkorsogalloak, Iesusib umartita tokkorsunnit. 2 Terssane nerdlerpǽt unnukut, Martalo kivgartorpok; Lazarusele illagæt nerrivingmut inginamik. 3 Tava Mariab tarnutiksak pikkunartok, akkisõk, okumeilutetut okumeitsigirsok, pia, tamattomingalo Iesusib issigei tennipei, nutsaminiglo issigei sellumarsarlugit; iglole tamakerlune tippigiksorsoængorpok tarnutib tivkanik. 4 Tava ajokærsugeisa illǽt, Iudase Ischariote, Simonib ernera, Iesusib pisitsirsa kingorna, ima okallukpok: 5 Tarnutiksak una saog niukotigisimangila 300-nik anningaursennik, peetsunnut tunnirsútiksennik? 6 Peetsulle issumagællugit, taima okangilak, tigliktógamele, poolirsaramelo, tunnirsútillo páræIlugit. 7 Iesuse tava okarpok: Allaruk una, tamanna torkorpa udlormut illinekarbiksamnut. 8 Peetsunnik illakartuinnarause, uangale neijortuinaissengilause.

9 Iuderperksuit tava Iesusemik terssanétomik tussaumaleramik, tauna kissiet pivlugo terssunga pingikalloarput, Lazarusele, tokkorsunnit umartita, tekkojomagiǽttõg. 10 Pellessiunerille Lazarusesõg tokkotsomaulugo issumalliorput. 11 Tauna pivlugo Iudit amerdlasút terssungnarmætta, Iesuselo operbigællugo. 12 Akkago kaumet, innuperksuit udlorsiorbingmut pirsut, Iesusemik, Ierusalemmut pirsomik, tussaramik; 13 Orpeet aualekoteit pieit, annivigællugolo niobiorpǽt, torklulaulutiglo okallukput: Hosianna, ussornarsile Nálekab akkáne tikkitsok, nálegaunerrúrsok Israelittinnut! 14 Nerssútiblo siutitúb nocha Iesusib pigamiuk, kãnut ingipok, agleket imaimætta: 15 Zionib pannia, erksekennek, areit, Nálegaunerpit ornikpãtit nerssútib siutitúb nochætta kãnélune.

16 Tamannale ajokærsugeisa erngerlutik illissimangilæt, Iesusele ussornarsisimamet, tava erkaiæt, tauna pivlugo taima agleksimamet, taimailiorbigigamikolo. 17 Innuille illéisa taimane neijorsimagamiko, Lazaruse illergvánit kákomago umartillugolo, ussornartullia tamanna ussoringărpæt. 18 Tamannalo pivlugo innuit páriartorpæt, tussaramik taima aktigirsomik ussornartullimet. 19 Farisæerille ingmingnut ima okallukattigeekput: Terssa tekkoarse, sapperluinarparse, atta, innuit tamarmik malliktuinarpæt.

20 Tekpauungale kattissimauvingmut nálegiartortut illéit Grækeriúrsut; 21 Taukkoa Filippuse, Betsaidamit Galilæamétomit pirsok, ornikpæt, kenúvigællugolo okallukput: Nálegak, Iesuse tekkojomadlárparput. 22 Filippuse tava Andreasemut okariartorpok tamattominga, Filippuselo Andreaselo okariartorkattigeekpuk Iesusemut. 23 Iesusible akkipek, okalluklunelo: Innúb Ernerætta ussornarsivia nedliupok. 24 Illomut, illomut, okaupause: Nautséjæksak irvsúb illuanut pingikune, tokkonanelo, attausióginnararau, tokkogunele, tava amerdlirsarau. 25 Innúrsusiminik assæniktúb makkairsissaua, innursusiminigle tamăne nuname umigirsúb pigituinaissaua innursúmut năksaungitsomut. 26 Uamnut kivgartoromarsúb mallikillinga, kivgaratŏg neijukamnétuaissægiok. Uamnullo kivgartortok Atátama nálengnartissaua. 27 Măna tarniga allieisukpok. Kannorlo okaissaunga? Atátangá, annauniænga mattomanga nedliutomit; taimaitomigle mattomunga nedliutomut piunga. 28 Atátak, akkit ussornarsiuk! Tava nippe killangmit ima tussartitok: Ussornarsigiga, amalo ussornarsiomáriara. 29 Innuille neijortut tamanna tussaramiko, kadlersorsoængortok unnerpæt. Adlelle, Engelib okallugbigiga unnerpæt. 30 Tava Iesusib sápei, okallugbigællugillo: Nippe tauna tussartingitsok pivlunga, pivlusele piok. 31 Măna sillarsoak tamanna ekkartóunekalerpok, măna sillarsúb mattoma nálega ajektornekaissavok. 32 Uangalo, kangattartisimaissæguma nunamit, tava tamása kajungersitomár--

pakka uamnut. 33 Taimale okallukpok, nællunæromaulugo kannongétsomãrpok tokkotáursusikse. 34 Innuit tava akkiæt: Inneitsissinnit tussartogut Kristusemik issukaissengitsomutétuinaissirsomik; kannongme idlit okarpit, Innúb Ernera kangattartitáussirsok? Innúb Ernera tauna kina? 35 Iesusib tava okarbigei: Kaumarsúb sulle neijudlegomárpãse. Kaumarsokartilluse sakkilluaritse, tãrtúb kanningárkonnase. Tãrsiortúb ornigække nælloa. 36 Kaumarsokartilluse, operbigissiuk, kaumarsúb kittornarekolluse.

37 Iesuse taima okarame, aularpok, irssertorlunelo taukkonunga. Naugle irssigitillugit taima aktigirsomik ussornartullimet, sulle operbigingilæt; 38 Erkokollugit Profetib Isaiasib okausee, imaitut: Nálegak kia operágit ajokærsutivut? Kialo illissimaua Nálekab tellia? 39 Tamanna pivlugo opernek ajortut, Isaiase ama ima okarmet: 40 Taursoma tekpeelisillugillo umætteit mangertorsoængortikei, irssimingnik tekkunnikkonnagit, umættimingniglo siunekarkonnagit, sainiarkonnagillo, kaitsorsárkonnagillo uamnut. 41 Taima Isaiase okalluktok, ussornarsusia tekkogamiuk, okautigællugolo pigamiuk.

42 Nálekelle amerdlasút operbigigalloaræt, Farisæerille pivlugit tamanna okautigiomangilæt, auiksaissæsugællutik kattisimauvingmit. 43 Innungne nálengnarsusek merssa assænerrogamiko, nálengnarsusermit Gudeme. 44 Iesusele torklulavlunelo okallukpok: Uamnut opertok uamnuinnak opingikalloarpok, aulartitsirsimnulle (operiok).

45 Uamniglo tekkuniktúb tekkogiatõg aulartitsirsiga. 46 Kaumarsuksávlunga nunamut pirsunga, uamnut opertok tãrtométuarkonnago. 47 Okautsimniglo tussartok, operinnagillo, tauna ekkartóussengilara; sillarsúb innuee ekkartóutsartunginaukit, annautsartorpakkale. 48 Uamnik nachorsok, okautsimniglo nálengitsok, ekkartoirsokarpok; terssa okautsima ajokærsútima ekkartóussauæt udlut nãgatiksænne. 49 Issumamnik okallunginama, Atátable aulartitsirsima inneitsekar-

tikãnga sullirsæksamnik okauserirsæksamniglo. 50 Inneitsisseilo nãksaungitsomik innursútáursut illissimauakka. Taimaitomik okallugángama, okallukpunga, sordlo Atátab okallukkoãnga.

KAP. XIII.

Ajokærsukame issigeit Iesusib ubbarpei; pisitsirse okautiga allieisuklune; ussornarsusiminik okalluktuarpok, assakattigeekorsivlunelo; Petruse, taursominga misserratiginnissirsok unnerpa.

Anniviksiorbigle nedliutinnago, Iesusib illissimagamiuk nedliutok aularbikse mattomanga nunamit Atátamut; sórdlolo illængoenne nunamétut assagei, taimatõg sorarane assatuinarpei issoanut aglæt. 2 Unnukullo nerrigamik soraramik, Iudaselo Ischariote, Simonib ernera, tornársúb kajumiksarmago umættágut, (Iesuse) pisiniarkollugo. 3 Iesusiblo illissimaggamigit, arksaminut tamása Atátab tunniusimagei, Gudemillo pigame, Gudemullo ama pissægame: 4 Nerrigame tava nækkoipok, annorájarlunelo sárliakumik kettermigut kellersorpok. 5 Tava immek nappartamut koia, ajokærsukamelo issigeit ubbalerpei, sárliakuminiglo sellumarsarlugit. 6 Simon Petruse orningmanne, okarbiga: Nálegak, idlit issikakka ubbaissauvigit? 7 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Sullirsara mãna nælloet, kingornale illissimaissauet. 8 Petrusib tava okarbiga: Issikakka ubbangilliuinaissauettit. Iesusib sápa okalluklune: Ubbangikukit, uamne piksærutsomárpotit. 9 Simonib Petrusib tava okarbiga: Nálegak, issikakka kisseesa pissengilettit, arksakkale niakoaralo. 10 Iesusib sápa okalluklune; Ubbarsimarsúb issigei kissimik ubbariakarput, ivlernarluinarame; illivselo ivlernaralloarpose, taimaingilasele tamause. 11 Merssa pisitsirsikse illissimagamiuk, okarpok: Ivlernangilase tamause.

12 Issigeille ubbaræramigit, annorarsenne tiguei, nerrivingmullo ama ingillune, okallugbigigiei: Kannok illiorbigigivse, nællungilissiuk? 13 Ajokærsoirsomik Nálekamiglo tairsarausinga, okarluarluselo, taimainama. 14 Sórdlo uanga, Nálegauvse Ajokærsortivselo, issikesse ubbarikka, taima illivsesõg issikauvsinik ubbarkattigeesægiose. 15 Malligæksakartikivse, taimailiorkolluse, sórdlo illiorbigigivse. 16 Illomut, illomut, okaupause: Kivgak angnerrungilak nálekaminit, aulartitarloneet angnerrunginiok aulartitsirsiminit. 17 Tamanna illissimagussiuk, pidluaissause, malliklugo pigussiuk. 18 Pingikalloarpause tamause; kennikakka nællunginaukit. Aglekelle erkokollugit imaitut: Timmiursautimnik nerrirsúb tungmarpãnga. 19 Mãna tamattominga okaupause, nedliutinnago, nedliupelle, operekollussiuk uangáursunga. 20 Illomut, illomut, okaupause: Aulartitæksamnik illæssirsúb illæssiarãnga; uamnigle illæssirsúb illæssiara aulartitsirsok uamnik.

21 Iesuse taima okallussærame, annernermine allieisungãlerpok, nællunæjarlunelo ima okallukpok: Illomut, illomut, okaupause; illauvse pisitsomárpãnga. 22 Ajokærsuket tava ingmingnut irssikutillerput, koksellangãlerlutiglo, kina pissæsugællugo taima okallungmet. 23 Ajokærsugeisale illæt, Iesusib sekkéne nellarsok nerrisillutik, Iesusib assærsa. 24 Tauna Simonib Petrusib irssingmiksarpa, appersoiniarkollugo Iesusib okautigirsanik. 25 Taursomale Iesusib sekkénut tullorlune, okarbiga: Nálegak, kina tauna? 26 Iesusib akkia: Augvakomik missukamnik tunnirsara taunávok. Augvako tava missukpa, tunniullugolo Iudasemut, Simonib erneranut. 27 Augvako ẽmago, tornársúb pullaua. Iesusib tava okarbiga: Piomarset piniaræsuaruk. 28 Sunale pivlugo taima okarbigimago, nerrekatteisa merssa illissimangilæt. 29 Illeille issumakarput, Iudase poolirsarmet, Iesusib ima okarbiginisugæt: Udlorsiorbingmut piksautinik ajorsautivtinik pissiniarit; imaloneet: peetsut sumik tunnekosugællugit. 30 Augvako pigamiuk, erngerlune anniok, merssa unnuáursok. 31 Taunale

annisimamet, Iesuse ima okarpok: Māna Innúb Ernera ussornarsiok, Gudelo ussornarsigiok taursomane. 32 Gude ussornarsigame taursomane, tava Gudiblōg ussornarsissaugia ingmine, ussornarsinæsuaissaualo. 33 Assærsakka kittornængoakka, sulle neijudlekadlaissauause; ujaromárpausinga, sordlolo Iudinnut okartunga: ornigæksara tikkinek ajorparse. 34 Taimatōg māna okarbigigiause. Inneitsisitāmik tunniause, illivsenik assakattigeeksuarkolluse, sórdlo uanga assagivse, illivseniktōg assakattigeekolluse. 35 Illivseniglo assakattigeeksuaruse, tava innuit tamarmik mallugiomárpāse ajokærsugarigause. 36 Simonib Petrusib tava okarbiga: Sumut pissauvit? Iesusib akkia: Ornigæksamnut mānakut mallingnek ajorparma, kingornale mallikomárparma. 37 Petrusib okarbiga: Nálegak, saog mānakut mallingnek ajorpagit? Tokkotigiomauaukit. 38 Iesusible akkia: Idlit tokkotigiomavinga? Illomut, illomut, okaupaukit: Tingmirset angutiviæt kardlortinnago, misserratigiomárparma pingasuriartarlutit.

KAP. XIV.

Ajokærsukenne tupedlersipei siuniksænnik killangme; okallugbigei illissarillerkollune; Anernermik ajunginermik pirsuksamik unnersóupei; ajokærsukaminut assakollune nálekollunelo kajumiksáiok.

Ajokærsukennelo okarbigei: Umættivsine annilárase. Gudemut operitse, uamnullo operitse. 2 Atátama igloane innit amerdlakaut. Taimaingipet, okarbigissægalloarpause: Inniksioriartorpause. 3 Umnillo inniksioriartoruse, ama utteromáriunga, uamnullo pisitsomárpause, neijukamnétuarkolluse. 4 Ornigaralo nællungilarse, arvkollo nællunginiarse. 5 Tomasib tava okarbiga: Nálegak, orniket nælloarput, kannorlo arvkot nællussengikikput? 6 Iesusib sápa okalluklune: Arvkotávunga, seglosuirsútávlungalo innursútávunga; Atátamut

pirsokangilak, uanga pisingikuvne. 7 Illissarigussinga, Atátagatōg illissarissægikse. Aitsaillo illissarillerparse, tekkollugolo. 8 Filippusib tava okarbiga: Nálegak, Atátak tekkollarput, nāmaksissaugut tava. 9 Iesusib sápa okalluklune: Neijomersorivse, idlillo illissaringilinga? Filippuseá! uamnik tekkuniktúb Atátaktōg tekkogia; saogme okarpit: Atátak tekkollarput. 10 Atátamétunga, Atátarlo illumnétok, operingiliuk? Illivsenut okallukama, issumamnik okallugbigingilause. Atátable illumnétúb piniartarlune okalluktigānga. 11 Atátamétunga, Atátarlo illumnétok, operissinga, ajorusele, tava ussornartulliakka pivlugit operissinga. 12 Illomut, illomut, okaupause: Uamnut opertok, uautut ussornartulliaissavok, okkonangalo angnernik aglæt pissavok; Atátamut pissægama. 13 Sumiglo tuksiaissæguse attemne, pissauara illivsenut, Atátak nálengnarsekollugo Ernerminit. 14 Sumik tuksiaissæguse attemne, pissauara illivsenut. 15 Assagussinga, pekkorsakka tava mallingniarsigik. 16 Atátarlo tuksiarbigiomauara, taursomalo tunnissauāse adlamik tupedlersitsirsomik, illivsinétuinaissirsomik issukaissengitsomut; 17 Annernermik seglosuitsomik, tauna sillarsúb innueesa piginnaungilæt, tekkunginamiko illissarinnagolo; Illivsele illissarārse, neijortuinaissammasse, illuvsinétuinaissammello. 18 Illiarsuinnængortitsomangilause; ornikomáriause. 19 Killamik nāpet, sillarsúb innuisa tekkussæissauānga, illivsele tekkussauausinga, innúgama, innújomáriosesōg. 20 Udlok tauna nedliupet illissimaissauarse, Atátamétunga, illivselo, illumne, uangalo illuvsine. 21 Pekkorsamnik pillik mallingniktorlo, tauna assæniktóvok uamnik. Uamnigle assæniktok Atátama assaissaua, uangatōg assaissægiara sakkomerbigissevlugolo. 22 Tava Iudasib, Ischariotiúngitsúb, okarbiga: Saog uautinut sakkomeromávit, sillarsúblo innuinut piomannatit?

(*Evangelium am Pfingst-Tage.*)

23 Iesusib akkia, okallugbigællugolo: Uamnik assæniktúb okautsikka mallissauei, Atátamalo assaissægia, uaguglo ornik-

lugolo innigiomárparpuk. 24 Uamnigle assæningitsúb okautsikka mallingilei; okauserle tussægarse, terssa pigingisara, Atátable aularlitsirsima okausera. 25 Taima okallugbigáuse, neijoradlarause. 26 Tupedlersitsirsúble, Annernerúb ajunginerúb, Atátama aulartitætta attemne, ajokærsussáuăse tamannik, illivsenullo okautsimnik tamannik erkasitsomárpăse. 27 Pidluarkoause, ullapisautimnik tunniause. Sillarsúb innuisut tunningilause (ullapisaumik) Annilárаselo erksidláriaurnase umættivsine. 28 Tussartose, okaukivse: Aularomárpunga, amalo ornikomáriause. Assagussinga, tipeitsussægalloarpose, okarama: Atátamut pissaunga; Atátak merssa angnerromet uamnit. 29 Mănalo tamattominga okaukivse nedliutinnago, nedliupet operkolluse. 30 Mattoma kingorna okallugbigingăissengilause; sillab mattoma nálega aggermet sŏkaranelo uamne. 31 Sillarsúble innuee illissimakollugit, Atátak assagiga, Atátablo pekkorsei uamnut nálektuinarikka: Nækkoititse tava, terssangalo aularta!

KAP. XV.

Iesusib okausee kingudleet tussorominarkerssut.

Illuartóvlunga Weiniksaliksóvlunga orpióvunga, Atátagalo Weinelingmik nautsévilliortóvok. 2 Aualekotit uamnétut paumakangitsut tamása taursoma péjaissauei, paumakartulle tamása illuarsáissauei, paumakangărkollugit. 3 Măna ivlernarpose okausera pivlugo, okautigirsara illivsenut. 4 Illumnétuaritse, uangalo illuvsinétuarlunga. Sordlo aualekot ingminit paumakarnek ajortok, Weiniksaglúb orpiúb tungauvianétuangikune, taimaitarauseșŏg illumnétuangikuse. 5 Uangaivna Weiniksaliksóvlunga orpióvunga, illivse aualekotávose. Illumnétuartok, uangalo illuanétuarlunga, tauna paumakangăissavok; uangale pigingikussinga, ajungitsulliarnek ajussause. 6 Illumnétuangitsok egitáussavok, sórdlo aualekot,

tokkovlunelo; taimaitullo kattersorareit kerssugællugillo ingnermut, nungutillugillo. 7 Illumnétuaruse, okautsikkalo illuvsinétuarpætta, tava piomarsauvsinik tamannik tuksiaromárpose, tunninekaissevluselo. 8 Mattominga Atátaga ussornarsinekarpok, ajungitsulliængărángause, ajokærsugarælluselo pissauause. 9 Sórdlo Atátama assauănga, taimatŏg assaugiause. Assærsutsimnétuaritse. 10 Pekkorsakka mallikussigik; assærsutsimnétuaissause, sórdlo uanga Atátama pekkorsei malliktuinarikka, assærsusianétuarlungalo. 11 Taima okallugbigause, tipeitsursusera illuvsinétuarkollugo, tipeitsursuserselo nămaksilluinarkollugo. 12 Terssa inneitsissiga, illivsenik assakattigeeksuarkolluse, sórdlo assagivse. 13 Assæningnerrúrsokangilak imaitomit, assærsenne pivlugit tokkotájomarsomit. 14 Ikkingutigause, pekkorsakka mallikussigik. 15 Mattoma kingorna kivgennik tajomangilause, nálekame sullirsei kivgab nællumagit. Illivsele okaukivse, ikkingutigigivse unnerlunga; Atátamnit tussakamnik tamannik næilojungnærsinause. 16 Kennigaringikivsinga, kennigaráusele, ajungitsulliariartortuksăkolluse, ajungitsulliesselo étuarkollugit, sumik attemne Atátamut tuksiaruse, tunnekolluse.

17 Taima pekkoause, illivsenik assakattigeeksuarkolluse. 18 Sillarsúb innuisa umigipasse, erkainiarsiuk. umigekărănga illivsenit. 19 Sillarsúb innuisa illagigunisse, assaissægalloarpăse. Sillarsúble innuisa illaginginamisse, taukkonangale kennerause, taimaitomik sillarsúb innuisa umigăse. 20 Okausera erkainiarsiuk, ima okarbigigause: Kivgak angnerrungilak nálekaminit. Nagliuktinaminga, illivsesŏg nagliuktitsomáriăse; sórdlo okautsikka nautsorsoramikik, taimatŏg okautsisse nautsorsoromárieit. 21 Tamakkoningale tamannik piomárpăse attera pivlugo, uamnik aulartitsirsok illissaringinamiko. 22 Tamattominga okarbigiartungikuvtik, ajortokaissengitsut tava; mănale ajortimingnik passisǽrniaromaulutik okausiksarsiorsinnaungilet. 23 Uamnik umigirsub umigigiatŏg Atátaga. 24 Akkornǽnne adlab ussornartulliængiseinik ussornartulliængikuma,

ajortokaissengitsut tava; mānale tamakko tekkogalloareit, sullilo tamerssa uangalo Atátagalo tamaunuk umigātiguk. 25 Terssa, erkokollugo okausek una inneitsissimingne agleksimarsok, imaitok: Pingikuvtik umigānga.

(Evangelium am Sontage Exaudi.)

26 Tupedlersitsirsúble, illivsenut aulartitæksama Atátamit, seglosuitsúb Annernerúb, Atátamit pirsúb, tikkikunisse, taursoma okautigissauānga. 27 Illivselo okautigissauausingatōg, issoanit neijortuarausinga.

KAP. XVI.

Iesusib okautsinne pekkorsenne kingudleet nāgaserpei.

Taimaitomik okallugbigáuse, mammieitsekkonnase. 2 Kattisimauvingmingnit auiksártitsomárpáse. Udlúb nedliutsomárput, illivsenik tokkotsirsut, Gude tamattominga kivgartorbigisugissauæt. 3 Taimailiorbigiomárpāsele, Atátagaloneet uangaloneet illissaringinamissiguk. 4 Tamattomingale okallugbigigivse, nedliupet, erkaikollussiuk, taima okallugbigigadlarause. Issoanille tamattominga okallugbigingikivse, neijorause.

(Evangelium am Sontage Cantate.)

5 Mānale uamnik aulartitsirsomut aularpunga, illivsenille ima appersornekangilanga: Sumut pissauvit? 6 Taimaitomigle okallugbigigause, umættisse allieisungālerput. 7 Opernartomigle okaupause: Illivsenut illuarpok, aularama. Aulangikuma, tupedlersitsirsúb tava ornissengilāse. Aularumale, aulartitsomárpara illivsenut. 8 Taunalo tikkikune, sillarsúb innuee nællojungnærsissauei, ajortorsoarmik, illuartorsoarmiglo, ekkartóursivingmiglo. 9 Ajortorsoak pivlugo, operbigingimanga. 10 Illuartorsoak pivlugo, Atátamut pissægama, tekkussæissauausingalo. 11 Ekkartóursivik pivlugo, sillab mattoma nálega ekkartugáumet. 12 Sulle okausiksakangāralloarpunga illivsenut, mānale nekkoriginnaungilesse.

13 Irvsomale seglosuitsúb annernerúb tikkikunisse, pisissauãse opernartunnut tamannut. Ingminik okallussenginame, tussakaminigle okallussavok, nedliutuksello okautigissauei illivsenut. 14 Taursoma ussornarsissauãnga, pimnik pissægame, okautigællugolo illivsenut. 15 Atátama pee tamása pigãkka; taimaitomik okartunga: pimnik pissavok, okautigællugolo illivsenut.

(Evangelium am Sontag Jubilate.)

16 Killamik nãpet tekkussengilausinga; amalo killamik nãmipet, tekkojomárpausinga, Atátamut aularama. 17 Tava ajokærsugeisa illeit ingmingnut ima okallukattigeekput: Suna oma okausera, uautinut ima okarame: Killamik nãpet tekkussengilausinga, amalo killamik nãmipet, tekkojomárpausinga, Atátamut aularama? 18 Tamanna pivlugo okarput: Suname oma okausera, ima okarame: killamik nãpet? Okausia nælloarput. 19 Iesusib tava illissimagamigit, appersoromagænne, okarbigei: Tamattominga illivsenut appersortãupisse, okarama: Killamik nãpet tekkussengilausinga, amalo killamik nãmipet, tekkojomárpausinga? 20 Illomut, illomut, okaupause: Illivse kejávluselo kenualeiomárpose, sillarsúble innuee tipeitsugomárput; illivsele allieisugomárpose, allieisugungnæromárposele tipeitsulerluse. 21 Arngnak ernisuktillune allieisugarau, ernivikse nedliumet; nalungiarle erniarigamiuk, erkajungnærpa nagliungnartok tipeitsutiginermit, innuk erniusimamet nunamut. 22 Illivsesõg mãna allieisukpose, amale tekkojomáriause, umættisselo tipeitsussaput, tipeitsursusivsiniglo arksárnekaissengilase. 23 Udlorlo taivna nedliupet, sumik appersussengilausinga.

(Evangelium am Sontage Rogate oder Vocem Iucunditatis.)

Illomut, illomut, okaupause: Sumik attemne Atátak tuksiarbigissæguvsine, tunniomárpãse. 24 Sulle sumik tuksiænggitsose attemne. Tuksiaritse, pissause tava, tipeitsukluinarkolluse. 25 Taima okallugbigigivse arssersóutit attorlugit; nedliutsomárporle arssersóutit attussennagit okallugbigissægause, Atátagale okautigilluinaissauara illivsenut. 26 Udlok

taivna nedliupet tuksiaissause attemne. Okarbigingilauselo; Atátamut tuksiutsomauluse; 27 Atátab nangminek assamasse, assagausinga, operællungalo Gudemit pirsunga. 28 Atátamit annirsunga, nunamullo pirsunga; nuna ama kemmekomárpara, Atátamut aularlunga. 29 Ajokærsugeisa tava okarbigæt: Atta, mãna okallukluinarpotit, arssersóumiglo okallungilatit. 30 Mãna illissimauautigit, tamarluinaisa nællungikittit, appersoriakaratillo. Taimaitomik operautigit Gudemit annirsotit. 31 Iesusib tava akkiei: Mãna operpose. 32 Atta, nedliutsomárpok, merssakulle nedliusimavok, tamause ingmikórtarluse siamartissause, uangalo kissingorollungalo kemmeissauausinga, merssa kissiméngitsunga, Atátab neijormanga. 33 Taima okallugbigause, illumne ullapisautekarkolluse. Nuname nagliungãromárpose, tupedleritsele, ajugáugama sillarsoarmut.

KAP. XVII.

Iesusib nãksaungitsúb Ajokærsoirsónivta ajokærsukenne, opertortænnelo tamása, Atátaminut tuksiupei okautsinnik tængekautelingnik sillab nãgatiksanut aglæt.

Taima Iesuse okarame, killangmut adlorpok, okalluklunelo: Atátak, mãna nedliupok, Ernerit ussornarsiuk, Ernerpitsõg ussornarsekollutit; 2 Nálegáutinauko innungnut tamannut, tamása, taursomunga tunniursettit, taursoma tunnekollugit innursúmik nãksaungitsomik. 3 Tamannale innursútávok nãksaungitsok, kissivit opernartóvlutit Gudióvluartotit illissarællutit, aulartitello Iesuse Kristusiúrsok illissarællugo. 4 Nuname ussornarsigivkit, uamnullo pekkorset nãmaksigiga. 5 Atátangá, mãnalo illingne ussornarsiniænga, kaumarsomik pigirsamnik, sulle illingnétuarama, nunakangikadlarmet. 6 Atternik nællojungnærsipakka innuit, uamnut tunniursettit, sillarsúb innueenit kennikettit. Pigigalloarittit, uamnullo tunniupettit, okautsissillo taukkoa puigornauærpeit. 7 Mãnalo

nællungileit, tamása uamnut tunniursettit, illingnit pirsut. 8 Okautsit, uamnut tunniursettit. tunniumigikka taukkonunga, taukkoalo operællugit torkoreit, illomullo illissimalerănga illingnit pirsunga, operlutiglo, aulartikingma. 9 Taukko tuksiupakka, sillarsúblo innuee tuksiungilakka, taukkole, uamnut tunniursettit, idlit merssa pigigaukit. 10 Pikkalo tamása pigattit, pissitsŏg pigăkka, taukkonungalo ussornarsiunga. 11 Uangalo nunamétsungnærpunga, okkoale sulle nunaméput, uangalo ornikpaukit. Ajunginek Atátangá, sernigigit atterne, tunniursettit uamnut, attausiókollugit, sordlo uaguk. 12 Nuname neijorlugit pigaukit, párigikka atterne. Uamnut tunniursettit sernigigikka, taukkonangalo tammartokangilanga, tammartok kittornak kissime, (tammarsimavok) agleket erkokollugit. 13 Mănale ornikpaukit, taimalo okallukpunga, sulle nunamétillunga, okkoa tipeitsursusera pigituinarkollugo illumingne. 14 Okausernik tunnigikka, sillarsúblo innuisa taukko umigirsareit, illaginginamikik sillarsúb innuisa, sórdlo uangatŏg sillarsúb innuisa illagingikănga. 15 Okko nunamit pærkollugit tuksiungikalloarpakka illingnut, ajortomille sernigekoakka illingnut. 16 Sillarsúb innuisa illagingileit, sórdlo uangatŏg sillarsúb innuisa illagingikănga. 17 Opernarsusernik ajorungnærsikit, okautsissit opernartóput. 18 Sórdlo aulartikingma nunamut, taimatŏg aulartiniakka sillarsoarmut. 19 Taukko pivlugit uamnik nangminek tunniupunga tokkotæksainængorlunga, taukkotŏg illungersoinnartomik ivlernarsekollugit.

20 Illingnulle taukkoinnait tuksiungilakka, uamnulle operomártuttŏg taukkoa okauseenik. 21 Taukko tamása attausiókollugit, sordlo idlit Atátak illumnétuarpotit, uangalo illungnétuarlunga; taimatŏg taukko attausióvluinnarkollugit illuvtingne, sillarsúb innuee operkollugit, aulartikingma. 22 Ussornartorlo, uamnut tunniurset, tunniukigatŏg taukkonunga, attausióvluinnarkollugit, sordlo uaguk attausiúrsoguk. 23 Taukkonanétuarlunga, illumnétuarlutillo: taukko

attausióvluinnarkollugit, sillarsúblo innuee illissimalerkollugit, aulartikingma, taukkolo assauettit, sórdlo assauarma. 24 Atátangá, uamnut tunniursettit neijukamnétuarkoakka, ussornarsusera tekkokollugo taukkonunga, tunniurset uamnut; idlit merssa assagingma, nuna tungauvilersinnago. 25 Illuartuinartorsoak Atátangá, sillarsúb innuisa illissaringilătit, uangale illissaráukit, taukkoalo illissimagiæt, aulartikingma. 26 Atterniglo taukko nællojungnærsipakka, amalo tamattominga nællojungnærsitsomáriakka, uamnut assærsutsit taukkonanétuarkollugo, uangatõg taukkonanétuarlunga.

KAP. XVIII.

Iesuse tokkokorsirsunnut pisinekarpok, kellersornekarlunelo, unnattarnekarlunelo misserratiginekarpok; Pilatusib pidlagæksáusugingikalloara, Barrabasele ipperarpa.

Iesuse taima okallussærame, iglorperksoarnit anniok ajokærsukenne illagællugit, kõub, Kidronmik attiglúb, igdloanut pivlune, nautsévik terssanémet, terssunga Iesuse isserpok, ajokærsukènne illagællugit. 2 Iudasible pisitsirsætta nællunginiatõg nautsévik tamanna, Iesuse kabsersoarnik terssunga pirsartarmet ajokærsukenne illagællugit. 3 Iudasib tava sorssuktorperksuit, Pellessiunerillo Farisæerillo kivgeit illæsserigamigit, terssunga piok illagællugit taukko nennerursirsartut, kodlelirsartullo, pænnalirsartullo. 4 Iesusible anniautigirsæksenne tamása illissimagamigit, anniok, okallugbigællugillo: Kina ujarpissiuk? 5 Akkiæt: Iesuse Nazaremio. Iesusib okarbigei: Uangávunga. Iudasible pisitsirsætta merssa neijoriei. 6 Uangávunga, Iesusib okarbigimattik, kingomórlutik utterærsorlutiglo nunamut niverput. 7 Ama tava appersorpei: Kina ujarpissiuk? Akkiæt: Iesuse Nazaremio. 8 Iesusib sápei okalluklune: Uangáursunga terssa, okaukivse. Uanga tava ujarussinga, okkoa aularlit. 9 Okautsinne merssa erkorkogamigit, ima okarame: Uamnut tunniursarnik tammar-

tokangilanga. 10 Simon Petruse tava pænnakaramc, ammua, pellessiunerúblo kivga pænnaua, tellerpiætta tungánik siutárpa, kivgarlo tauna Malkusemik attekartok. 11 Iesuse tava Petrusemut okarpok: Pænnet innanut mangugúk. Ermutsib imma immissengilara, Atátama tunniursa uamnut?

12 Innuperksuille, sorssuktullo nálegætta, Iudillo kivgcisa, Iesuse tigulerpæt, kellersorlugolo. 13 Hannasemullo pisekărpæt, Kaifasib sekkianut, taivna pellessiunerromet okkiok tamanna. 14 Terssaivna Kaifase Iudinnut okalluktok, illuartok unnerlugo, innúb attautsib innuit tokkotigippagit. 15 Simonib Petrusible, ajokærsukablo adlab Iesuse mallikpæk kingornanit. Ajokærsugak tauna tekkornartáunginame pellessiunermut, Iesuse aiparællugo isserpok pellessiunerúb iglorsoánut. 16 Petrusele issertarbiúb sillatánétok. Tava ajokærsugak taivna, pellessiunermut tekkornartáungitsok, anniok, arngnarlo, issertarbiúb pársirsa, okallugbiga, Petruselo issertipa. 17 Tava arngnab taursoma, issertarbingmik pársirsúb, Petruse okarbiga: Innúb taursoma idlitsŏg ajokærsugaringilătit? Akkia: Taunánngilanga. 18 Kivgelle terssanétut, ingnek ikkomatikæt, kéjărserlutiglo, kéjanarkemet. Petrusele akkornænnétok, kéjărserlunelo. 19 Pellessiunerúble Iesuse appersorpa ajokærsugeinik, ajokærsúteiniglo. 20 Iesusib tava akkia: Innuit tamása tussartillugit okalluktunga. Nungullugit ajokærsoiniartunga ajokærsoivingme nálekbingmelo, Iudit tamarmik terssunga kattisimarsarmætta, irssertorlungalo okallungisainartunga. 21 Saog tamattominga appersorpinga? Okautsimnik tussartut appersorkit, okautsikka taukkoa illissimaueit, kannongétomigloneet okallugbigangauvtik. 22 Taimale okalluktillugo, kivget neijortut illætta, Iesuse erksărpa, okallukluneło: Pellessiunek taima akkissauviuk? 23 Iesusib akkia: Okauserlukuma, sukutsia ajorpa, nællunæjaruk; illuartomigle okallukama saog erksărpinga?

24 Hannasible (Iesuse) kellersorsimarsok aularukoa Kaifasemut pellessiunermut. 25 Simon Petrusele terssanétuar-

lune kéjãrsersok, Tava okarbigæt: Idlitsõg taursoma ajokærsugaringilãtit? Missiarporle, okalluklunelo: Taunáungilanga. 26 Tava pellessiunerúb kivgeisa illætta, angutib, merssa Petrusib siutægætta igdluætta, okarbiga: Nautsévingme neijorit tekkungikivkit? 27 Petrusele ama missiariok, tavainarlo tingmirset angutiviæt kardlorpok.

28 Iesuse tava Kaifasemit pisipæt iglorsoarmut kiglissiorbingmut; merssa udláursok. Taukkoale iglorsoarmut kiglissiorbingmut issingilet, ippegæsugællutik, anniviksiutiksak sauarak nerriomaulugo. 29 Taimaitomik Pilatusib annivigei, okalluklunelo: Kannongétomik okautiginerlukpissiuk innuk una? 30 Akkiæt, okallugbigællugolo: Ajortulliængipet una, illingnut pisissengikalloarikput. 31 Pilatusib okarbigei: Illivse tava pissiuk, inneitsisselo malliklugit, ekkartóulugo pidlársiuk. Iudille okarbigæt: Uagut innungmik tokkotsinek sapperpogut. 32 Terssa erkussammætta Iesusib okausee, nællunæramiuk, kannongétomik tokkussægãnne. 33 Tava Pilatuse ama isseriok iglorsoarmut kiglissiorbingmut, Iesuselo kákoa, ima appersorlugo: Iudit nálegaunerãtit? 34 Iesusib akkia: Issumangnik taima okarpit, adlelloneet taima okautiginerpãnga illingnut? 35 Pilatusib sápa okalluklune: Iudióvunga? Ekkardlivit pellessiunerillo uamnut pisipãtit, sullirsotit? 36 Iesusible akkia: Nálegauviga nunamit mattomanga pingilak; Nálegauviga nunamit mattomanga pipet, kivgama sernigissægallorpãnga, Iudinnut pisitáukonnanga: Mãnale nálegauviga nunamit mattomanga pingilak. 37 Pilatusib tava appersorpa: Nálegaunerrovimme? Iesusib akkia: Okarauit, nálegaunerrovungame. Innungorlungalo nunamut pirsunga, seglosuirsút okautigællugo. Seglosuirsúmit pirsúb tussarpa okausera. 38 Pilatusib okarbiga: Suname seglosuirsút? Taima okarame ama Iudinnut anniok, okallugbigællugillo: Pidlagæksáusugingilara una; 39 Anniviksiorángausele illerkokartarpose imaitomik: parnarusimarsut illæt ipperarkollugo uamnut; mãna una Iudit nálegaunerææt ipperar-

kovissiuk uamnut? 40 Tamarluinnarsoarmik tava niblingărput, okalluklutiglo: Tauna pinnago, Barrabasele, (piomauarput) Barrabasele innungærsóursok.

KAP. XIX.

Iesuse ipperartornekarpok, kakkidlernekutinniglo kénariksunnik niakorusernekarpok, mittautiginekarlunelo kikkiektornekarpok; annernengærpok; illivermut illiæt.

Pilatusib tava Iesuse pia, ipperartorkollugolo. 2 Sorssuktuksello niakorutiksamik perdlaiput kakkidlernekutinnik kénariksunnik, niakoanullo ivertipæt, annoramiglo aukpadláriksomik kadlerpæt. 3 Okalluklutiglo: Ullapisautekarit, assærsak Iudit nálegaunerænná. Kénagullo erksărpæt. 4 Tava Pilatusib ama annigiok, okallugbigællugillo: Areiná, una annisipara illivsenut, illissimakolluse pidlagæksáusuginginauko. 5 Taima Iesuse anniok niakorutekarlune kakkidlernekutinnik kénariksunnik, annorakarlunelo aukpadláriksomik. (Pilatusib) tava okarbigei: Areiná, innuk una! 6 Pellessiunerille kivgello tekkogamiko, niblingărput, okalluklutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. Pilatusib tava okarbigei: Illivse pissiuk, kikkiektorlugolo, uanga pidlagæksáusuginginauko. 7 Iudit akkiæt: Inneitsissekarpogut, tamakkolo inneitsissit malliklugit tokkussavok, ingminik nangminek Gudemut erneritiname. 8 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, siorangălerpok. 9 Iglorsoarmullo kiglissiorbingmut ama isseriok, Iesusemullo okalluklune: Sumit pivit? Iesusible akkingila. 10 Pilatusib tava okarbiga: Akkiomangilinga? Kikkiektorkoginnaulutillo aularkoginnagaukit, nællovinga? 11 Iesusib akkia: Uamnut nálegáuniarsinnaungikalloarpotit, pauanga tunninekangikuit pirsaunermik; taimaitomik uamnik illingnut pisitsirsok ajortokarnerrovok. 12 Tamattoma kingornagut Pilatusib aularkoniar-

alloarpa. Iudille niblerput, okalluklutiglo: Tauna aularkoguko, Kaiserib ikkingutigissengilătit; ingminik nálegaunengortiniartok Kaiseremut akkerartorpok. 13 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, Iesuse annisipa, ingillunelo ivksiauvingmut kiglissiorbingmut, ujaralingmik tairsamut, Ebræerille tairsarǽt, Gabbatamik. 14 Udlok merssa opellungarsárbik anniviksiorbingmut nedliupok, udlub nællunǽrkota arbeningolermet, Iudinnut ima okarpok: Areit okkorseá, terssa nálegaunerse. 15 Taukkoale niblingărput okalluklutik: Pǽruk, pǽruk una, kikkiektoruk kerssungmut sennerutelingmut. Pilatusib tava okarbigei: Nálegaunerse kikkiektussauara? Pellessiunerit akkiǽt: Kaisere kissiet nálegaunerărput, adlakarata. 16 Pisipa tava taukkonunga, kikkiektorkollugo senningarsomut. Iesusele tiguǽt aularullugolo.

17 Senningarsonelo erssukpa, annivlunelo nunamut, niakortóumik tairsamut, piok, Ebræerille tairsarǽt, Golgatamik. 18 Terssane kikkiektorpǽt senningarsomut, adlǽktŏg marluk taursomunga illagitillugik igdluktukut, Iesusele akkornǽngnetillugo. 19 Aglekelle, kollánut ivertitækset, Pilatusib aglekpei, senningarsomullo ivertillugit, aglekello imaitut: Iesuse Nazaremio, Iudit Nálegaunerǽt. 20 Agleket okko kollánétut Iudit amerdlasút attuarpeit; Iesusib kikkiektorsimauvia kannekemet iglorperksoarnit. Agleksimapullo Ebræerillo, Grækerillo, Latinerillo okauseenik. 21 Tava Iudit pellessiunereesa Pilatuse okarbigǽt: Aglekennek, Iudit nálegaunerǽnnik; imale aglegit; Iudit nálegaunerigǽnne unnersok. 22 Pilatusib akkiei: Aglekakka aglerǽrpakka terssa. 23 Sorssuktukselle Iesuse kikkiektorsimagamiko, annorei pieit, auiklugillo sissamangortipeit, sorssuktuksennut sissamænnut nămaktillugit, taimatŏg kallipa pigiǽt. Kallipale killukangimet, nuersægáulune tamarme sammunga aglæt; 24 Tava ingmingnut okallukattigeekput: Auinnago una, immerartarlutale piniartigo, immiarsirsúb kissime pigissaua. Agleket merssa erkussammætta, ima okartut: Annorarsakka augorpeit

ingmingnut, kalliparalo immerautigæt. Taimailiorput sorssuktukset. 25 Iesusible senningarsoætta sennianétut arngna, arngnættalo kattenguta, Maria, Kleofasib nullia, Maria Magdalenalo. 26 Arngne Iesusib tekkogamiuk, ajokærsugarlo assærse sennianétok, arngne okarbiga: Arngnak, areit terssa ernerit. 27 Kingorna ajokærsugak tauna okarbiga: Areit, terssa arngnet. Terssangainarlo ajokærsukab ingminut pisipa. 28 Kingornalo, Iesusib illissimagamigit tamása nămaksisimarsut, agleket erkokollugit, okarpok: Immerosukaunga. 29 Nappartak merssa terssanétok sérnartomik immalik. Milluartok tava sérnartomut missukpæt meitsektillugo, Isopemullo kappullugo karnanullo pivlugo imminiarpæt. 30 Iesusiblo immek sérnartok pigamiuk, okarpok: Măna nămaksisimavok, niakelo okkupa, annernengærlunelo.

31 Udlorle taivna opellungarsárbiómet, timmeit assingarsut okko Iudit senningarsométuarkunginamikik, Sabbate tauna angekemet, tava Pilatuse innelerpæt, taukkoa saurngit næblorkollugit, akkartekollugillo (senningarsunnit). 32 Sorssuktukset tava næbloriartorpeit siudliúb aipættalo kikkiektortisimakattikit saurngægik. 33 Iesusemulle pigamik, tokkorsorlo tekkogamiko, saurngee næblungileit; 34 Sorssuktukselle illætta kallugiarsoarmik sennera angmarpa, erngerlutik tava auglo immerlo terssanga kŏlerpuk. 35 Tamattomingalo irssigirsúb okautiga tamanna, okauseelo opernartóput, taunalo illissimavok, seglosuitsomik okallukame, illivsesŏg operkolluse. 36 Merssa taimaiserpok, agleket erkokollugit, imaitut: Saurngee næblussengilesse. 37 Adlettŏg agleket ima okariput: Kappirsamik inna irssigissauæt. 38 Iosefele, Arimatiamit pirsok, Iesusemuttŏg ajokærsugáursok, umnit irsserartursakut, Iudit erksigigamigit, tauna Pilatusemut tuksiariartorpok Iesusib timmanik assingarsomik, akkartitsomaulugo. Pilatusiblo pekkomanne, Iesusib timma assingarsok tava akkartipa. 39 Nikodemusesŏg, siornáumet unnuarsiorlune Iesusemut pirsartok, măna tikkiniok; taursomalo Mirrhillo Aloelo

akkuneksimarsut, 100 okumeilutættut okumeitsigirsut, tikkiupei. 40 Tava Iesusib timma assingarsok piæk, annoraksennullo sátunnut immullugo, tippigiksaumiglo tennipæk, Iudit illerkuinnik, illirsirsarángamik. 41 Kikkiektorbiættale erkáne nautsévekartok, terssanelo nautsévingme illivektákkariok, sulle attornekangisainartomik. 42 Terssunga Iesuse illiæt, Iudit opellungarsárbiætta udloa nedliumet; illivek tauna kannekemet.

KAP. XX.

Iesuse tokkorsunnit makkiname, Maria Magdalenamut tekkotekărpok; adlennut ajokærsukaminut sakkomerpok, Tomasemullo.

Sabbatit allænne udlákut, sulle tărmet, Maria Magdalena illivermut piok, ujararlo illivermit pærsimarsok tekkoa. 2 Tava akpallune Simon Petrusemut, ajokærsukamullo adlamut, Iesusib assærsánut, piok, okarbigællugillo: Nálegak aularupæt illivermit, sumullo illinerpæt nælloarput. 3 Tava Petruse ajokærsugarlo adla, aularlutiglo illivek ornikpæt. 4 Tamangmigle merssa akpakattigeekpuk, ajokærsugarle adla Petrusemit okillanerrógame, siudlióvlune illivermut piok; 5 Illuanullo itsuarame, annorakset sátut terssanétut tekkoei, isseranele. 6 Tava Simonib Petrusib mallikpa, illiverlo isserbigigamiuk, annorakset sátut terssanétut tekkoei. 7 Annoraminerle, Iesusib niakoanut mattugisimagalloak, annoraksennut sátunnut illisimangitsok, ingmikulle kugluksimarsok (tekkoa). 8 Kingorna tava ajokærsugaktŏg adla isseriok, siudlióvlune illivermut pirsok, tekkovlugolo opera. 9 Sulle agleket, tokkorsunnit makkitsomártomik unnersut, nællogamikik. 10 Ajokærsukæk tava angerdlaripuk illamingnut.

11 Mariale illerrúb sillatánétualerlunelo kejávok. Kejágame, illerrúblo illuanut itsuarame. 12 Engelik marluk, kakkortunnik annoraglek, ivksiarsuk tekkopek, attausek niakoætta innáne, aipalo issigeisa innænne, Iesusib timmætta assingarsúb

innigigalloane. 13 Taukkoalo ima okarbigæk: Arngnak, saog kejávit? Akkipek: Nalegara aularumarssuk, sumullo illinerpæt, nællogauko. 14 Taima okarame, keviarpok, Iesuselo senniminétok irssigillerpa, merssa Iesusiósugingika. 15 Iesusib tava okarbiga: Arngnak, saog kejávit? Kina ujarpiuk? Nautsévilliortósugigamiuk, okarbiga: Nálegak, idlit aularukuko, sumut illigit, okarbiginga-eit? Piartoromárpara tava. 16 Iesusib okarbiga: Maria! Tava keviarlune okarbiga: Rabbuni! terssa imaipok: Ajokærsoirsok! 17 Iesusib okarbiga: Aktoriaurnanga, sulle pauunga Atátamnut pinginama. Kattengutimnulle aularit, okarbigællugillo imænna: Atátamnut Atátauvsinullo, Gudimnut Gudivsinullo pauungnaromárpunga. 18 Maria Magdalenab tava ajokærsuket okarbigiartorpei: Nálegak tekkogiga, taimalo okarbigãnga.

(Evangelium am 1. Sontag nach Ostern, Quasimodogeniti.)

19 Sabbatemele taivrsomane unnungmet, ajokærsuket kattisimamætta, mattutiglo parnãrsarlugit, Iudit erksigigamikik, Iesusib tava tikkipei, akkornænnullo pivlune, ima okallugbigei: Ullapisautekaritse! 20 Taimalo okarame, arksenello sennerkelo niptarpei taukkonunga; tava ajokærsuket tipeitsungãlerput, Nálegak tekkogamiko. 21 Iesusiblo ama okarbigigiei: Ullapisautekaritse! Sórdlo Atátama aulartikãnga, taimatõg aulartiniause. 22 Taimalo okarame, sudluarpei, okallugbigællugillo: 23 Annernek ajunginek pigissiuk; issumakærbigirsesse ajorteinik, issumakærbigirsáussaput, issumakærbigingisesselo ajorteinik, issumakærbigirsáussengilet.

24 Tomasible, marlulliamik tairsab, arkanek marluk illætta, neijungikei, Iesusib tikkimagit. 25 Taimaitomik adlet ajokærsuket ima okarbigæt: Nálegak, tekkogikput. Akkieile okallugbigællugit: Arkseissa kikkiektornereet tekkungikukit, tikkeralo illingikuko kikkiektornereenut, arksakkalo illingikukit sennerætta illuanut, operiomangilara. 26 Udlullo arbenek pingasungormætta, ajokærsugei ama terssane kattisimarsut, Tomaselo illagæt. Iesuse tava, mattut parnãrsima-

tillugit, akkornænnut piok, ima okalluklune: Ullapisautekaritse! 27 Ama Tomasemut okarpok: Tikkerit kairsuk arksækkalo kemmerdlórkit, arksettillo issætorkit, sennerkamalo illuanut illikit, opingitsungnærlutillo, operille. 28 Tomasib tava akkia, okallugbigællugolo: Nálegara, Gudigalo! 29 Iesusib okarbiga: Tomaseá, tekkogangma, operpotit. Ussornakaut opertut, umnit tekkunningitsut: 30 Adlenniglo amerdlasórsoarnik Iesuse ussornartulligiok, ajokærsukenne irssigitillugit, agleksimangitsunnik makpersekenne makkonane. 31 Tamakkoale agleksimaput, operkolluse Iesuse Kristusiómet, Gudib Ernera; taursomungalo opernermik innursútekarkolluse taursoma akkáne.

KAP. XXI.

Ajokærsukenne Iesusib sakkomerbigei Tiberiasib immætta erkane; Petruse assængărlugo okallugbiga; agleket makkoa năgateit.

Mattoma kingorna ajokærsukaminut Iesuse ama sakkomeriok, Tiberiasib immætta erkane: imailunelo sakkomerpok: 2 Simon Petruse, Tomaselo, marlulliamik tairsak, Natanaelo, Kanamit Galilæamétomit pirsok, Zebedæusiblo ernæk, adlæglo marluk ajokærsugeisa illægik, taukkoa tamarmik attautsimétut. 3 Simonib Petrusib tava okarbigei: Karksurseiartussaunga. Taukkoa sápæt okalluklutik: Illagiomauautigit. Umiaitsiamut tava erngerlutik ikkiartorput; unnuarlo tamanna angeluktorput. 4 Mănale kausimalermet udlávlune, Iesuse immab sinnáne kikkartok; ajokærsugeisale merssa Iesusiósugingilæt. 5 Tava Iesusib okarbigei: Kittornængoakka, nekkiksakarpisse? Akkiæt: Năga. 6 Okarbigeile: Karksutisse umiaitsiab tellerpiætta tungánut nelluksigik, tava aulisægaromárpose. Nellukpeit tava, karksuséilutiglo, aulisægarperksoarnillo ammunek ajulericit. 7 Ajokærsugak, Iesusib as-

særsa, tava Petrusemut okarpok: Terssa Nálegak. Simon Petruse Nálegaursomik tussarame, annorarse sátok uinekune attiva tammakanginame, immanullo kirkserlune. 8 Adlelle ajokærsuket umiaitsiakut nunaliput, nuna ungesigungnæramiko, ablornerit 200 ungesiksigaut. Karksutillo aulisakennik immaglit kallipeit. 9 Niugamik, aumet ikkomarsut, aulisækello timmiursarlo, kænnut illissimarsut, tekkoeit. 10 Iesusib tava okarbigei: Káitsisitse aulisæket illeinnik māna ammursauvsinik. 11 Simon Petruse niusimagame, karksutit, aulisægarsoarnik immaglit kakkipei nunamut, aulisækello amerdlasuseet 153-ióursut. Naug taima amerdlatigirsógalloarmætta, karksutit alliktungilet. 12 Iesusib tava okarbigei: Nerriartoritse. Ajokærsugeisale tamarmik appersornek sapperpæt: Kináuvit? Illissimagamik Nálegáursomik. 13 Timmiursak tava Iesusib tiguiartorpa, tunniullugolo taukkonunga, taimatōg nerpik. 14 Tamerssa pingajuksánik Iesuse sakkomersok ajokærsukaminut, tokkorsunnit makkiname kingorna.

15 Nerrigamik soraramik, Iesuse Simon Petrusemut okarpok: Simon, Ionasib ernera, okkonanga assænerrovinga? Akkia: Ap, Nálegak, assagivkit, illissimauarma. Okarbiga: Sauangoakka páriniarkit. 16 Aipæksánik ama okarbiga: Simon, Ionasib ernera, assauvinga? Akkia: Ap, Nálegak, assagivkit, illissimauarma. Tava okarbiga: Sauakka páriniarkit. 17 Pingajuksánik tava okarbiga: Simon, Ionasib ernera, assauvinga? Tava Petruse allieisulerpok, pingajuksánik okarbigimanne: Assauvinga? Akkivlugolo okarbiga: Nálegak, tamarluinaisa nællunginaukit, nællunginiarmatōg assagivkit. Iesusib tava okarbiga: Sauakka páriniarkit. 18 Illomut, illomut, okaupaukit: Innusukauit, idlit nangminek ketterusertotit, piomarsarnullo aulartotit; uttokalliguille arksettit issæktoromárpettit, adlablo ketteruseromárpātit, piomangisarnullo pisissauātit. 19 Taimale okallukpok nevsuiaromagamiuk, kannongótomik tokkuksamik Gude nersorissæga unnerlugo. Taimale okallukame, okarbiga: Mallinga.

20 Petrusele keviarame, ajokærsugak Iesusemik mallingniktok tekkoa, Iesusib assærsa, tullortok taivna sekkénut, unnukut nerrisillutik, imalo okartok: Nálegak, pisitsirsok illingnik kina?

21 Tauna Petrusib tekkogamiuk, Iesuse okarbiga: Nálegak, uname suksaua? 22 Iesusib akkia: Terssanétuarkogauko, tikkissinnanga, sugáiuk tamanna. Idlit mallinga. 23 Tamanna pivlugo kattengutigeet imaitunnik okausekalerput: Ajokærsugak una tokkussengilak. Iesusible okarbigingika, tokkussengitsok unnerlugo, imale okartok: Terssanétuarkogauko, tikkissinnanga, sugáiuk tamanna. 24 Terssa taivnáursok ajokærsugak, makkoninga okautiginiktok, makkolo agleksimauei. Okauseelo opernartut illissimauauvut. 25 Adlettõg Iesusib sullirsei amerdlagiput, tamakkole tamása kingudlereeksarlugit tailugit aglengnekaissappætta, issumakarpunga, makperseket tamakkoninga aglegækset sillarsúb innuisa siunersissengitsugællugit. Illomut.

TERSSA.

IESUSIB AULARTITEISA

APOSTELIT SULLIRSEIT.

KAP. I.

Iesusc killalliarpok; Mattiase kennernekarlune Apostelingortinekarpok.

(Epistel àm Christi Himmelfahrts-Tage.)

Assæsara Teofiluseá, okalluktuarirsakka siudleet nămaksigikka, Iesusib sullirseinik tamannik, pinialerame ajokærsoilerlunelo. 2 Udlok merssa kangattarbikse tikkillugo, Apostelit kennikenne okaukadlaramigit Annernekut ajunginekut. 3 Anniartitsungnærame kingorna umarlune taukkonunga sakkomersok, nællunærkotinnik nevsokangitsunnik nellinginarnik, udlullo 40 tekkotitaraursok akkornænne, okallugbigirsarlugillo Gudib nálegauvianik. 4 Taukkolo attautsimut kattisimatinamigit, okaupei, Ierusalem kemmekkonnago, Atátable unnersòutanik nautsorsoiniarkollugit, tamattominga-gŏg uamnit tussartose. 5 Iohannese merssa immermik koirsiok, illivsele ivseligame koinekaromárpose Annernermik ajunginermik. 6 Kattisimarsulle taukkoa appersorpæt, okalluklutiglo: Nálegak, mãnakut Israelib nálegauvia ama illuarsissauviuk? 7 Akkieile: Tamattoma nedliubiksa nællunærkotiksaloneet illivsenut nællunæriakangilek, tamanna Atátab piomármago pirsaunerminik; 8 Illivsele Annernerúb ajunginerúb, illivsenut pirsuksab, pirsaunera pissauarse, okautigissauausingalo Ierusalemme, Iudæamelo tamanne, Samariamelo, sillarsúblo issoánut aglæt. 9 Taimalo okarame sorarame, páuunga kangattartipok tekkuksáulune, irssigitillugillo nuiab kangattaupa erssitsungnærsillugo. 10 Killangmullo kangattartok ardlorbigimarssuk irs-

sigiuarlugo, atta, angutik kakkortunnik annoraglek senniænnétuk; 11 Ima okalluktok: Okkorse, angutit Galilæamiuná, saog killangmut ardlungauarpisse? Iesuse tauna, illivsenit killangmut kangattartitok, tikkitsomáriok, sórdlo irssigigikse killangmut pirsok. 12 Tava Ierusalemmut utteriput, kakkamit, orksũrsaliksamik tairsamit, tauna Ierusalemmut kannitok, Sabbatemelo pissuktuartut kigligbigirsartægættut ungesiksigau. 13 Terssungalo pigamik, innemut kalliančtomut majoarput, terssanétuarpullo, imaitut: Petruse Iakolo, Iohanneselo Andreaselo, Filippuselo Tomaselo, Bartolomæuselo Matteuselo, Iakolo, Alfæusib ernera, Simonlo Zelotese, Iudaselo, Iakub kattenguta. 14 Taukkoa tamarmik attautsimétuinartut issumakattigeeklutik tuksiartarlutik kenúrsarlutiglo, arngnettõg illagællugit, Marialo, Iesusib arngna, kattenguteilo.

15 Udlullo taukkoa-étillugit, Petruse nækkoipok ajokærsuket akkornænne, terssanelo kattisimarsut merssa 120-iúrsut, imalo okallulerpok: 16 Okkorse angutit kattengutigeená, agleket merssa, siornagut Annernerúb ajunginerúb okauserirsei Davib karnagut, erkoriakartut, Iudase pivlugo, tauna Iesusemik tigussirsut siudleræt. 17 Uagutinullo illagititáursok, uagullo aulartitakattigigikput. 18 Taursomalo nautsévik piniara akkiksamik illuangitsomik, ingminiglo nivingartok, nakkaramelo karkpok, erdlaueelo aglæt annisimaput. 19 Tamannalo tussaumaleræt Ierusalemmiut tamarmik; taimaitomik nautsévik tauna okautsimingnik tairsaræt, Hakeldamamik, terssa imaipok: Aúb nautséviánik. 20 Makpersekenne erinnalingnik tuksiautelingne, ima agleksimamet: Inna kemmegáukile, inniginekaissennanelo innungmit, adlablo simnerliuk ajokærsoirsónerovlune. 21 Taimaitomik, angutit taukkoa illagituinarmattigut, Nálegak Iesuse akkornautinétillugo sakkirsok tamattigut. 22 Terssa, Iohannesib koirsivianit pillerlune, udlorlo uautinit kangattarbikse tikkillugo, mãna pirsariakarpok, taukkoa illæt okaursekattigissægikput umarsusianik. 23 Marluk tava ingmikórtipagik, Iosefe, Barsabasemik tairsak,

Iustusemik, attekoselik, Mattiaselo; 24 Tuksiarlutiglo ima okallukput: Nálegak, umættinnik tamannik illissimarsotiná, okkoa ardlæk kenniket nællunæruk. 25 Kivgæksáukollugo aulartitæksáukollugolo, Iudase simnerlugo, tauna taimaitsungnærmet, pivingminut aularlune. 26 Immerautigágik tava, Mattiaselo erkorlugo, taunalo illagititáulerpok Apostelinnut arkanelingnut.

KAP. II.

Annernek ajunginek aulartitennut piok ussornartomik, Petruse okallukiksarlunelo narkiksoiok; amerdlasöperksuit Iesusemut sáiniarput.

(Epistel am heiligen Pfingst-Tage.)

Annernerúb ajunginerúb udloa tava nedliusimamet, tamarmik issumakattigeeklutik attautsimétut. 2 Terssangainarlo siorsuksúb killangmit tikkipei, sordlo annorersúb siorsuksoætta, iglolo neijugæt tamakerpa. 3 Okkello ingmikórtut ikkuellek-simarsuttun-étut tekkonarput taukkonane, taursomalo tamása nungullugit orniklugit mibigei. 4 Tamarmik tava Annernermik ajunginermik illumiukalerput, okallulerlutiglo okautsinnik adlennik, Annernerúb taima okalluktungortimattik. 5 Ierusalemmele Iudekartok angutinnik, Gudemut nálektunnik, innungnit tamannit, killaúb attanétunnit, pirsunnik. 6 Nippelo tamanna tussartimet, innuperksuit kattillerput, annilangālerlutiglo, tamarmik merssa ingmikórlutik okautsissik tussaramikik, taukkoa attormattigik. 7 Tamarmigle annilárput, aijaisórlutiglo ingmingnut okallukattigeekput: Atta, okalluktut okkoa, tamarmik Galilæamiúngilet? 8 Kannongme tamauta ingmikórluta tussarbigirsarauvut nangminevtinik okautsivtinik, merssa innungorbivtine okauserinekartunnik? 9 Parteremiógauta Mederemióvlutalo, Elamiteremiówlutalo, nunakarautalo Messopotamiame Iudæamelo, Kappadoziamelo, Pontomelo, Assiamelo. 10 Frigiamelo, Pamfiliamelo, Egiptenmelo,

Libiniblo erkane Sirenib tungane, tekkornartávlutalo Romiut. 11 Iudióvlutalo, Iudekattigirsungortóvlutalo, Kretermióvlutalo Arabermióvlutalo; Uagut tussarpauvut okko okalluktut Gudib ussornartullirseinik, okautsivut attorlugit. 12 Tamarmik tava annilárput, issumettiglo nekkimatillugit, ingmingnullo okallukattigeeklutik: Kannongélissaua tamanna? 13 Illéille tamanna pivlugo mittekput, okalluklutiglo: Sillæroput, Weinemik tungosungnitsomik immeramik. 14 Petruse tava, arkaneglit illagællugit, nækkoipok, torklulerlunelo ima okallugbigei: Okkorseá, Iudit, assærsená angutit, Ierusalemmiullo tamauseá, tamanna nællojungnæissauarse, okautsikkalo náleksigik, imaitut: 15 Sillærosimangilet okkoa, taima issumakarbigirsesse, merssa udlúb nællunærkota aitsait pingasungormet; 16 Terssávorle Profetib Ioelib itsak okautigirsa, imænna: 17 Gude ima okarpog-õg: Udlut kingudleet nedliupætta, innungnut tamannut Annernera koilugo pissauara; ernisselo pannisselo erkotuksennik okallussaput, nukakpiartængoesselo tekkordlugakaissaput, ittoesselo sinnektugakaissaput; 18 Udlullo taivkoa nedliupætta, kivgamnut, angutinnullo arngnennullo, Annernera koilugo pissauara, taukkoalo erkotuksennik okallussaput; 19 Pauanelo killangme ussornartulliaissaunga, sammanelo nuname nællunærkorsoarnik piniaissaunga, aungmik, ingnermiglo, ingnerúblo pyoanik; 20 Sekkenek adlangorlune tãrtórsoængussavok, anningarlo auktut aukpadlártungussavok, Nálekab udlorsãrsoa tekkuksáursok nedliutinnago; 21 Tavalo imaissavok: Nálekab akka tailugo tuksiartok, pidluartungoromárpok. 22 Angutit Israelittiná okkorse, okautsit okko náleksigik: Iesuse Nazaremio, angut, Gudemit nællunærluarsimarsok illivsenut pikkunartullirsennik ussornartullirsenniglo, merssa taimailiorpok akkornauvsine, Gudib piniartimanne, sórdlotõg illivse nangminek illissimauarse; 23 Issoanit merssa Gudib taima pekkomanne, tunniutok tava; taivna illivse tigukoarse ajortulliartut arkseinik, senningarsomullo kikkiektortiparse tokkollugolo. 24 Taivnalo Gudib

umartika, anniaissærsillugolo tokkungajungnærsika, merssa (tokkúb) pirsauneranésinnaungimet illomut. 25 Davib ima okautigimago: Nálegak irssigituinariga, tellerpima tunganémet, aulajængersinekarkollunga; 26 Taimaitomik umættiga tipeitsukpok, okkaralo kujavok; timmigatŏg kassuérsaissammet uttakilune; 27 Tarniga merssa tokkorsut innænnétuarkussengilet, ajungitsorirsello irvsoinængorkussenginiet; 28 Arvkotiksenniglo innursútelingnik unnersóupárma, kénauvillo sáne tipeitsungnartokartuinartissauarma. 29 Assærsená kattengutigeet angutit, illivsenut okallukluinarkogissinga siudlivtinik atátautinik Davimik: Tauna tokkovlunelo illirsáursok, illergvalo uautinépok sullĕ tamerssa udlome. 30 Profetiógamelo, Gudiblo illomornartomik unnersóumanne, illisimarsok imaitomik: kinguæksame illæt ivksiauvingminut ingekorsáussammet. 31 Tamannalo siornagut tekkordlóra, Kristusiblo umarsusiksa tokkorsunnit okautiga, tarnalo tokkorsut innænnĕtuarkorsaungimet, timmalo irvsoinængorkorsaungimimet. 32 Iesuse tauna Gudib umartimago, tamattominga tamauta okautiginiktóvogut. 33 Mănalo Gudib tellerpianik kodlarsimagame, Atátamillo pisimagame unnersóutigirsamik Annernermik ajunginermik, tava tamanna koilugo pia tekkorsarse tussægarselo. 34 Davi merssa killalliængitsok, imale okarpok: Nálegara Nálekab okarbiga: Tellerpima tungánut ingitit. 35 Kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut. 36 Taimaitomik măna Israelib kinguei tamarluinarsoarmik illomut illissimaissauæt, Iesuse tauna, senningarsomut ivertitarse, Gudib nálegangortika Kristusingortillugolo.

37 Tamannale tussaramiko kiblirsutigæt umættimikut, Petrusemullo adlennullo Apostelinnut okarput: Okkorseá, angutit, assærset kattengutigeet, sullissaugut? 38 Petrusib tava okarbigei: Sáiniarluse adlamik issumakaritse, koekolluselo tamause Iesusib Kristusib akkane, ajortisse issumakærnekarkollugit; Annernerúb ajunginerúb tunnirsúta tava piomárparse. 39 Illivse merssa, kittornauvselo, piksarărse unnersóut tamanna,

tamarmiglo ungesiksométut, Gudib Nálegauta kákojomarseisa. 40 Adlenniktõg okautsinnik amerdlasúnnik (Petrusib) nællunæjarbigællugillo kajumiksárpei, okalluklunelo: Annaukolluse kemmektiniaritse innungnit okkonanga okausereetsunnit. 41 Okauseeniglo nálekomadlártut koekoput tava, udlorlo tauna opertut illatãrput 3000-nik.

42 Apostelillo ajokærsúteit taukkoa malliktuinarpeit, illageeksimaulutiglo, timmiursello augorlugit, tuksiartarlutiglo. 43 Tamarmiktõg innuit erksilleriput, Apostelillo kabsersoarnik ussornartorsoarnik nællunǽrkorsoarniglo piniartarput. 44 Opertungortullo tamarmik attautsimétartut, pissiglo tamása illængersarkattigeit. 45 Pissiglo perkotitiglo niukotigirsareit, (akkeetlo) tunniorarlugit tamannut, merssakut ajorsartunnut. 46 Udlullo tamása illageeksuarlutik attautsimétut nálekbingme, timmiursarlo augorpǽt iglunne tamanne; 47 Nerrirsarlutiglo Gude ussorirsarǽt tipeitsungnermik umættinniglo piueitsunnik, innungnelo tamanne ássænarsiput. Udlullo tappillugit Illageeksut Nálekab illaursarpei pidluartuksennik.

KAP. III.

Pissujuillune erniursok Petrusib Iohannesiblo ajorungnǽrsipǽk; ussornartulliarlo tamanna narkiksutigǽk.

Petrusele Iohanneselo aipareeklutik nálekbingmut majoarpuk, udlub nællunǽrkota kollin-illoængormet, tuksiartarbik nedliumet. 2 Angullo, pissujuillune eruiúrsok, ingminik akkiarkorsok, terssanétok, tauna udlut tappillugit ingitipǽt nálekbiúb issertarbiǽtta kiglinganut, pinnersomik tairsamut, nálekbingmut isseriartortut kenúvigekollugit tunnirsúmik. 3 Petruselo Iohanneselo nálekbingmut isseromarsuk, taursoma tekkogamigik, kenúvigipek tunnirsúmik. 4 Petrusible, Iohannese aiparællugo, irssikupa, okalluklunelo: Irssigittiguk. 5 Irssigipek tava, sumik tunninekaissæsugællune taukkonanga. 6 Petrusible okarbiga: Anningaursautekangilanga kakkortunnigloneet auk-

padlártunnigloncet, pimnigle tunniaukit, Iesusib Kristusib Nazaremiub akkane; nækkoillutillo pissugit. 7 Tellerpiagullo tigullugo nækkoitipa. Erngeenak tava niuæk naugoeilo illuarsiput. 8 Nækkoinæsuarlunelo, kikkarnek pissungnerlo ajorungnærkau, taukkolo isserkattigipek nálekbingmut, sakkillunelo pissuktuartorsoængorkau, Gudelo ussorællugo. 9 Sakkirsok tauna, Gudemiglo ussoriniktok, innuit tamarmik tekkoæt; 10 Illissarigiættōg, taunáumet nálekbiúb issertarbiætta pinnersúb kiglingane ivksiarsok kenúrsartarlune; taimaisisimamello aijaisúngālerput annilangālerlutiglo.

11 Pissujuitsógalloable taursoma, mānalo ajorungnærsúb, Petruselo Iohanneselo neijortuinalermagik, innuit tamarmik ornillerpeit, taukko kattillerbigællugit innemut, Salomúb innánik tairsamut, aijaisórlutiglo. 12 Tamannale Petrusib tekkogamiuk, innuit sápei okallugbigællugit: Okkorse angutit Israelittiná, saog tamanna aijaisórutigaissiuk? Uaguglo saog irssikutillerpissiguk, sordlo taursominga pissuktitsirsuk nangminevtingnik pirsaunevtingnik, ajungirsútsivtingniglo. 13 Abrahab, Isaakiblo, Iakúblo Gudiætta, angæjokáuta Gudiætta, Ernetue Iesuse ussornarsiga, taivna illivse pisikikse misserratigællugolo Pilatusemut, taursoma ipperarkogalloarmago aularkogalloarlugo. 14 Illivsele ajunginek illuartorlo tauna misserratigārse, tunnekolluselo annisitsivigekolluse innungærsomik; 15 Nálegarsārsóursorle innursútelik tokkoparse. Tauna Gudib tokkorsunnit umartimago, uagut okautigārput. 16 Unalo tekkorsarse, illissarirsarselo opermet akkánut, tava akkine nekkursengnartika taursomunga, opernermiglo taursomunga una ajorungnærsisimavok sórdlo irssigārse. 17 Taimaitorle, assærset kattengutigeet, illissimauause taimailiorikse nællovluse, sordlotōg nálekauvse. 18 Gudible tamása (okautsinne) erkokosimauei, taima siornagut Profetime tamarmik karneissigut okallukorsigame, Kristuse anniartissirsok unnerlugo. 19 Taimaimet, māna adlamik issumakaritse, sáiniarluselo, ajortisse pejarnekarkollugit; 20 Nedliutekollugit udlut pidluarnartuglit

Nálekab kénanit, kakkugo audlartipago tauna mãnakut illivsenut okautigirsáugadlartok, terssa Iesuse Kristuse; 21 Killak taursoma innigirsariakaradlarpa, nautsorsorlugit tamása namaksisinekaissirsut, Gudib okautigirsei Profetime tamarmik illuartut karneissigut, sillab aulakautánit aglæt. 22 Siudleenut Mosese ima okarmet: Nálekab Gudivse uautunétomik Profetekartissauãse kattengutivse kingueinnit pirsomik, tauna tussaissauarse, okauseelo illivsenut tamása náleissauesse; 23 Innuglo kinaloneet Profetemik taursominga nálengitsok, pæromárpok innukattiminit. 24 Profetillo tamarmik Samuelemit, kingornagullo, okalluktut tamarmik, udlut taukko okautigisimaueit. 25 Illivse merssa Profetit siudleello, Gudib illageersutiksiorbigirseisa kittornarãse, Abrahamut ima okarmet: Kinguæksarnik pidluartinekaissaput innuit tamarmik nunamétut. 26 Illivse siudlingótilluse Gudib Ernetue umartika tokkorsunnit, illivsenullo aulartika pidluartekolluse, tamause sainiaruse ajortivsinit.

KAP. IV.

Petruselo Iohanneselo pisitápuk parnãrsimauvingmut, aularkonekarlutigle; opertut tuksiartarput illageeksuarlutiglo.

Innungnulle okalluktillugik, pellessit nálegbiúblo nálegætta, Sadduzæerillo ornilerpagik; 2 Merssa kammautigigamikik, innuit ajokærsormattigik, Iesuselo okautigællugo, tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo. 3 Tigulerpagik tava, parnãrsimauvingmullo pisillugik, akkago kautserlugo, merssa unnungmet. 4 Okautsinnigle tamakkoninga tussartut amerdlasút opertungorput, angutillo taukkoa amerdlarsuseet 5000-ióursut. 5 Akkagolo kaulermet, taukkoa nálegeit, uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo, attautsimut kattillerput Ierusalemme; 6 Terssa Hannese, pellessiunek, Kaifaselo, Iohanneselo, Alexanderelo, tamarmiglo pellessiunerit illagirseit. 7 Ingmingnullo pisipagik, appersorlugiglo: Suub pirsauneranik,

kialoneet akkane taimailiorpissik? 8 Petrusib tava, Annernermik ajunginermik illumiuglúb, ima okallugbigei: Okkorse, innuit nálegeit, Israelittillo uttokaunereet. 9 Udlome kiglissiornekaraunuk, innungmut napparsimarsomut angæjokáunek tamanna pivlugo, kimiglo ajorungnǽrsitsirsomik. 10 Tava illivse, Israelittillo tamarmik, næ̈llojungnǽrsinekaritse; Iesusib Kristusib Nazaremiúb, senningarsomut kikkiektukauvse, Gudiblo tokkorsunnit umartitǽtta akkane, innuk una ajorungnǽrsisimaulune kikkarpok sángoauvsine. 11 Terssávok ujarak, illivse iglulliortóursose egitarse, tauna issudliksængorlune ujaráulersimavok. 12 Adlamelo pidluarbiksakangilak, killaúblo attáne attekangilarloneet adlamik annautiksamik innungnut, pidluarbigirsæksautinik. 13 Petrusele Iohanneselo erksingitsuk tekkogamikik aijaisórput, merssa næ̈llunginamikik illiniængitsuk aglekennik illissimangitsóvlutiglo, illissarigiagiktōg Iesuse illagigǽk. 14 Innuglo ajorungnǽrsimarsok taivna senniǽngne kikkartok tekkogamiko, okausiksǽroput tamanna pivlugo. 15 Tava annikoagik kiglissiorbingmit, ingmingnullo ekkartóursekattigeekput, okalluklutiglo: 16 Innuk okko kannok illiorbigissauauvuk? Ussornartullirsæk merssa tussaumarsáumet tekkuksávlunelo Ierusalemmiunnut tamannut, uaguttōg tamanna missiutiginek ajoriarput. 17 Innuille tamattominga tussaumajungnǽrsillugit, illungersorluta tava okko tennerterniartikik, mattoma kingorna innungmut attautsemulloneet okallukonnagik taursoma akkanik. 18 Kákollugik tava tennerterpagik, imangoamigloneet okallukonnagit, ajokærsoiniarkonnagiglo Iesusib akkane. 19 Petrusible Iohannesiblo akkiakit, okarbigællugillo: Illivse nangminek ekkarsaleritse, Gudib tekkoǽnne illuarnerpa, illivse nálengnerrogutik Gudemit? 20 Okallungnermik sorarsinnaungilagumme, tekkorsaúvuk tussakauvuglo okautigirsariakarautikik. 21 Amale tennerterpagik, aularkollugiglo, pidlautiksængniglo adlamik næ̈llulerput, innuit pivlugit, taukkoa tamarmik merssa Gude ussorimarssuk, ussornartulliak tamanna pivlugo. 22 Innuk

taivna, ussornartulliamik ajorungnærsok okkiokarmet 40-nit amerdlanerrúrsunnik.

23 Aularkomattigle, illamingnut pipuk, unnibkaullugillo. kannok pellessiunerit uttokaunerillo okarbigigătik. 24 Tamannale tussaramiko, illageeklutik Gudemut torklulerput, ima okalluklutik: Nálegak, idlit Gudióvotit, killaglo nunalo, immarsoarlo, taukkonanétullo tamása pingortikittit. 25 Davib, kivgauvit, karnágut ima okartotit: Saog nællursut peblerorniarpet, innuperksuillo (saog) issumakarniarpet pingitsomik? 26 Nálegaunerit nunamétut attautsimétungorniarput, nálekello amerdlasórsoængorlutik kattillerput, akkerartorkattáuniarlutik Nálekamut, taursomalo Kristusiótitanut. 27 Illomumme, Herodeselo Pontiuse Pilatuselo, nællursut Israelittillo illagællugit kattillersut, ajunginek Ernetuet Iesuse akkerartorbiginiarlugo, idlit tennitet: 28 Merssa taimailioromaulugo, sordlo siornagut arksauvit issumauvillo pekkorsæksaritimarssuk tamanna. 29 Mănalo, Nálegak, erksisairsut okko mallugigit, kivgettillo tamannik tipeitsutekartillugit okalluktikit okausernik. 30 Arksettillo issæktorkit, kaitsorsainekarkollugo, nællunærkotekarkollugolo, ussornartulliakarkollugolo, ajunginerúb Ernetuauvit Iesusib akkanik. 31 Taima tuksiarærmætta, inne kattissimauviæt aulavok, tamarmiglo Annernermik ajunginermik illumiukalerput, Gudiblo okausee okautiggirsareit tipeitsuklutik.

32 Operkattigeeksóperksuille nungullutik umættekattigeeklutiglo tarnekattigeekput, taukkoalo illæt attauserloneet piminik okangitsok pigigine unnerlune, tamása pissik pigekattigigamikik. 33 Nálekablo Iesusib makkisimarsusia (tokkorsunnit) okautigingărpæt pikkunartorsoarmik, tamarmiglo saimaunersingărsimaput. 34 Taukkoalo akkornænne ajorsartokanginiok; tamarmik merssa nautsévingnik iglunnigloneet piglit, nungullutik tamakko niukotigirsareit, anningaursello niukotigirsamik akkeet ăpeit. 35 Apostelillo issigeinut illiorarlugit; tamarmik tava tunninekarput ajorsautimingnik.

36 Ioseselo, Apostelit tairsæt, Barnabasemik, terssa imaipok: ernermik tupedlersitsirsomik; Levitiúrsok, Ziperemit pirsok. 37 Tauna nautsévekarame, tunnia, anningaursello āpei, Apostelillo issigeinut illivlugit.

KAP. V.

Ananiaselo Safiralo pidlárnekarpuk tokkomik; Apostelit parnārsimauvingmut pisitáursut, Engelible annisipei.

Angutible, Ananiasemik attiglúb, nullà Safira aiparællugo, perkotinne tunniei. 2 Akkeesalo illeit anningaurset angigei, nulliættalo merssa illissimagei, illáinaille āpei, illivlugillo Apostelit issigeinut. 3 Petrusele okarpok: Ananiaseá, umættit saog tornársúb innigilerpau, seglokittaikollutit Annernermut ajunginermut nautséviúblo akkeesa illeit angigællugit pigaukit? 4 Pigituarsinnaugalloarpelloneet, idlit pigigauko; tunneræraukolo, akkee sulle piginnaugalloarpettit. Saogme piarællutit taimaitunnik issumakarniartotit umættingne? Innuit seglokingikittit, Gudele (seglokiket). 5 Okautsille tamakko Ananiasib tussaramigit, orlovok annernengærlunelo; tamattomingalo tussartut tamarmik erksingālerput. 6 Nukakpirselle nækkoiput pærlugolo, akkiarlugolo annisipæt, illiartorlugolo. 7 Terssugungormello, udlúb nællunærkotei pingasut nāmætta, nulliatōg isseriok, merssa ariutsirsok tamattominga taimailirsamik. 8 Petrusible sápa okalluklune: Oma okarbiginga, nautsévik taivna tunnigautiko, akkekartikáikko taima aktigirsomik? Okarpok tava: Ap, taima aktigirsomik. 9 Petrusiblo okarbiga: Saog illivtik illageelerpissik Nálekab Annernera ursserniarlugo? Areit, uvingnik illirsiartortut kammanéput, idlitsōg akkiarlutit annisissauātit. 10 Terssangainarlo orlovok issigeinut, annernengærlunelo. Nukakpirselle isserput, tokkungarsorlo tikkinamiko, akkiarlugo annisipæt, illiartorlugolo uvianut. 11 Tava illageeksut

tamarmik, tamattomingalo tussartut tamarmik erksingălerput. 12 Apostelille arkseinik ussornartullirset nællunærkotillo amerdlakerssut innuit akkornænne; tamarmiglo illageeksuarlutik Salomonib innanéput nálekbingmétome. 13 Adlello tamarmik taukko illagilernek sapperpeit, innuille nálengărpeit. 14 Nálekamullo opertut amerdliartortainarput, illatărlutiglo anguterperksoarniglo arngnarperksoarniglo; 15 Napparsimarsuttōg iglut akkornænnut annisipeit, illivlugillo innarbeenut akkiutingnullo, Petrusib sennerkopagit, taukkoa illeit tălerkollugit tachaminik aglæt. 16 Iglorpængnillo tamattoma erkanétunnit amerdlasúttōg Ierusalemmut pigiput, napparsimarsunniglo áitsivlutik, annernepillungniglo nagliuktisimarsunnik, taukkoalo tamarmik ajorungnærput.

17 Pellessiunerle nækkoipok, neijortinnelo tamása, terssa Sadduzæerit, illagællugit, illungersuinnartorsoængorlutiglo. 18 Apostelillo tigueit, parnărsimauvingmullo nellinginarmut pisillugit. 19 Nálekable Engeliætta parnărsimauviúb issertarbia mattuærpa unnuame, taukkolo annisillugit, ima okarbigei: 20 Sakkomeriartoritse, nalekbingmelo innungnut okallugitse makkoninga okautsinnik tamannik innursútelingnik. 21 Tamanna tussaramiko, udlărovlutik nálekbingmut piput, ajokærsoiniarlutiglo. Pellessiunerúble, illeisalo tikkiunamik, kattillerkoeit kiglissioirsut, Israelittillo uttokaunereet tamása, parnărsimauvingmullo aulartitsiput aikollugit. 22 Kivgelle terssunga pigamik, parnărsimauvingmétut kingorárpeit, utterlutiglo tamanna okautigiartorpæt. 23 Ima okalluklutik: Parnărsimauvik parnărkiksarsimarsok tikkikalloarparput, pársirsullo issertarbeet sillatænnétuarallo-arput, mattuærautigole, illuane innuksingilagut. 24 Okautsille tamakko Pellessiunerúb, nálekbingmullo nálekab, pellessiunerillo adlet, tussaramikik, nællornikeit taukko, kannongélissæsugællugo tamanna. 25 Tava angut okariartortok taukkonunga, imænna: Atta, angutit taivkoa, parnărsimauvingmut pisitesse, nálekbingméput, innuillo ajokærsorniarlugit.

26 Nálekbingmut nálekab tava, kivget illagællugit piartorpei, erdlokotinnagille; innuit erksigigamikik, ujarkennik millussæsugællutik. 27 Terssungalo pisinamikik, kiglissioirsunnut sakkomersipeit. Pellessiunerúb tava appersorpei. 28 Ima okalluklune: Illungersovluta innertingikivse, illá, ajokærsoiniarkonnase taursoma akkane? Sunauvalo, Ierusalemmiut tamakerlugit piesse ajokærsútivsinik, innúblo taursoma áuanut uagut pirsótitsomauaussigut. 29 Petrusible Apostelillo sápæt, okalluklutiglo: Gude nálegiakarnerrovok innungnit. 30 Angæjokauta Gudiætta Iesuse umartika, terssa tokkortarse ivertitarselo kerssungmut. 31 Tauna Gudib tellerpiminik ussornartillugo nálegangortika annaursirsungortillugolo, Israelittit sáiniarsútiksakarkollugit, issumakærbigekollugillo ajortunnik. 32 Makkoningalo okautsinnik uagut okautigãrput, Annernerúblo ajunginerúb, Gudib tunniursætta nálektiminut (taimailioria).

33 Tamannale tussaramiko, kiblirsutigæt umættimikut, issumalerlutiglo tokkotsomaulugit. 34 Farisæerele, kiglissioirsut illæt, Gamalielemik attelik, nækkoipok, aglekkennik illissimarsok, innuillo tamarmik atarkirsæt; taursoma Apostelit annidlaitsiarkoei. 35 Illænnelo ima okallugbigei: Okkorse, angutit Israelittiná, innuit okko pivlugit miannersorniaritse, kannok illioriakartugælluse. 36 Ivsak Teudase sakkomersok, ingminik ussornartullirsum unnerlune, angutillo 400 illagillerpæt; tauna tokkotáursok, nálekteilo tamarmik siamartisimaulutiglo nunguput. 37 Taursoma kingornagut Iudase Galilæamio sakkomeriok, udlut nællunærsorbeet nedliumætta, taursoma innuperksuit asserorei mallikollune, taunatog tokkotáursok, nálekteilo tamarmik siamartisimaput. 38 Mănalo okaupause: Innuit okko allarsigik, ipperarlugillo. Okautsit tamakko, sullirselloneet innungnit pigunik, nungussaput tava. 39 Gudemille pipætta, illivse tava nungutinek ajorpesse, merssa Gudemut akkerartoromarsuttut kanningárnekarkonnase. 40 Nálekpæt tava; Apostelillo

kákocit, unnattarlugillo innerterpeit, okallukonnagit Iesusib âkkane, taimalo ipperarpeit. 41 Tava kiglissioirsunnit aularput tipeitsuklutik, mittautigirsæksængorsimagamik (Iesusib) akka pivlugo. 42 Sorarnauærlutiglo ajokærsoiniartarput nálekbingme, iglunnelo tamattigut, okautsillo tussarnersut okautigirsareit Iesuse Kristusemik.

KAP. VI.

Illageeksut pársirsukseit tunnioráirsut kennernekalerput; illageeksut agdliartorput, Stefanuse passiklerpæt.

Udlunnele taukkonane ajokærsuket amerdlalermætta, Grækerit okallorojullerput Ebræerinnut, uidlarnittik pivlugit, taukko angeluktóutarmattigik nungullugit tunnioráirsarángamik. 2 Tava arkaneк marluk taivkoa ajokærsugarperksoarnik atautsimut kákorsiput, okalluklutiglo: Illuaringilarput, Gudib okausec sulliarinnagit, kivgartorlutalo nerrirsunnut. 3 Taimaimet, okkorse, assærset kattengutigeená, angutinnik arbeneк marlungnik kennerniaritse illauvsinit, unnersiutiginekartunnik, annernermiglo ajunginermik illumiolingnik, illissimarsusekartunniglo, taukko pársirsungortekollutigik tamattomunga pirsariakartomut; 4 Uagulle soraissennata tuksiaromavogut, okautsillo sulliarællugit. 5 Okautsit tamakko illuareit tamarmik, kennerlugillo imaitut: Stefanuse, angut illumiulik opernermik, Annernermiglo ajunginermik, Filippuselo, Prochoruselo, Nikanorelo, Timonelo, Parmenaselo, Nikolauselo, Iudekattingortok Antiochiamit pirsok. 6 Taukko Apostelinnut sakkomersipeit, tuksiursivlutiglo arksamingnik pattikpeit. 7 Gudiblo okausec pirsaunekaleriartorput, ajokærsukello amerdlasórsoængorkaut Ierusalemme. Pellessitsõg amerdlasút opernermik nálektungorput.

8 Stefanusele opersuseliksóvlunele pirsauneliksógame, ussornartullirsartarpok, nællunærkorsoarniglo piniartarlune innungne.

9 Tava illeit sakkomerput ajokærsoiviænnik tairsamit, Libertinermiut, Zirenermiullo, Aleksandrinermiullo, Silisiamit Asiamillo pirsut, taukkoa Stefanuse appersortarlugo sakkitsarpæt. 10 Arksoarinerlo ajorpæt illissimarsusiágut annernerágullo okalluktigirságut. 11 Tava angutit illeinik taursomunga unnerluktunnik kennersiput, ima okallukollugit: Una tussarikput okauserluktok Mosesemut Gudemullo. 12 Innuillo tava pikkitorsoængortipeit, uttokaunerillo, aglekennik illissimarsullo, ornillerlugolo peblingãrniarpæt, aularullugolo kiglissioirsunnut. 13 Seglutiksarsiortullo sakkomersipeit, ima okalluktut: Innuk una sorangilak okauserluklune innemut mattomunga ivlernartomut, inneitsissinnullo. 14 Tussarautigo ima okalluktok: Iesusib Nazaremiub inne tamanna asserussæga unnerlugo, Mosesiblo illerkorekorsei uautinut, adlangortissevlugit. 15 Kiglissiorbingmelo ivksiarsut tamarmik irssigiuaramiko, kéna tekkoæt, sórdlo Engelib kéna.

KAP. VII.

Stefanusib akkerartortut okalluktuarbigei; arksoarimattik millórlugo tokkopæt.

Pellessiunek tava okarpok: Taimaipa tamanna? 2 Akkiale okalluklune: Okkorse, angutit, assærset kattengutigeená, angæjokaillo, nálegitse. Ussornartorsoak Gude tekkotitok atátauvtinut Abrahamut, sulle Mesopotamiamétillugo nunakangikadlarmet Haraneme. 3 Okarbigællugolo: Nunet ekkardlissillo kemmeklugit, nunamut adlamut aularit, unnersóutigirsamnut illingnut. 4 Tava Kaldæamiut nunænnit aularpok, nunakalerlunelo Haraneme; angutalo tokkomet, (Gudib) terssunga aulartinia, nunamut mattomunga pekkollugo, mãnakut neijukauvsinut. 5 Terssanelo pigirsæksanik nunakartingika isserkatut silliktigirsomigloneet náume, unnersóupale, nuna tamanne pigirsæksængortitsomaulugo taursomunga

kinguækseinullo, umnit taimane sulle kittornakangitsok. 6 Gudele ima okartok: Kinguæksettit tekkornartet nunænnétsomárput tekkornartávlutiglo, kivgangortissaueillo taukkoa, nagliuktissevlugillo okkiut 400 nāulugit; 7 Imalo Gude okariok: Innuillo taivko kivgartorbigirsækseit, ekkartóutsomárpakka; kingorna tava aularomárput, tamānelo kivgartorbigiomárpānga. 8 Tava illageersutiksiorbigællugit tunniei kippirsúmik; Abrahablo Isaac ernertárigamiuk kippiva udlut arbengæt pingajuænne, taimatōg Isaakib Iako, Iakublo ivko arkanek marluk kippiei, taigorsimarsut siudlivtinik atátautinik. 9 Siudlivtalo taukkoa Iosefe umigigamiko, tunniæt Egiptenmut. Gudible aiparællugo neijora. 10 Annaullugolo nagliungnarkoteinit tamannit, saimaunekartillugolo illissimarsorsoængortika Faraomut, nálegaunermut Egiptenme, taursoma tava nálegangortika Egiptermiunnut, innukotiminullo tamannut. 11 Kāngnersoakalerporle nuname Egiptenme tamarsoarme, Kanaanemelo, nagliungnartokangārlunelo; angæjokáuvuttōg nekkiksamik ajorsalerput. 12 Iakole tussaumagame suaursæksennik Egiptenme nuisitáursartunnik, angæjokáuvut tava siudlermik aulartipei. 13 Aipæksaniglo pigamik Iosefe illissarillerpæt kattenguteisa taivkoa, Iosefiblo ekkardlee næilunarungnærput Faraomut. 14 Iosefele aulartitsiok, kákollugolo angune Iako, ekkardlinnelo tamása, innuit merssa 75. 15 Iakolo Egiptenmut aularpok, tokkovlunelo terssane, angæjokáuvullo; 16 Sichemut tava āpeit, illiartorlugillo illivermut, Abrahab pissianut anningaursennik, Hemorib kittorneinit Sichemétunnit. 17 Udlulle unnersóutiginekartut, merssa Gudib unnersóutigirsei Abrahamut, nedliutsartormætta, tava innuit agdliartorlutiglo amerdlasórsoængorput Egiptenme. 18 Kesa adlamik nálegaunekalerpok; taursoma Iosefe illissarisimanginamiuk. 19 Ekkardlivut tava pekkoserlukbigirsarei, angæjokáuvullo nagliuktitarlugit, nalungiarsungoet angutingoet egikoei, innúkonnagit. 20 Taimane merssa Mosese erniúrsok, taunangoarlo Gudeme illuarinekartok, kaumetillo pingasut

milluktinekartok angume igloane. 21 Eginekarmelle, Faraúb panniætta ingminut pisipa, ernersiarællugolo milluktinekarkoa. 22 Mosese tava ajokærsornekarpok Egiptermiut illissimarsusiænnik tamannik; okautsiminiglo sullirsaminiglo pirsársoængorkau. 23 40-nigle okkiokarame, issumakalerpok kattengutinne Israelittit tekkojartoromaulugit. 24 Angullo illuangitsomik nagliuktitáursok tekkogamiuk, serniga, taivnalo nagliuktitak pingitsok annaupa, Egiptermiolo tokkopa. 25 Issumakarporle, tamanna kattengutime mallugissæsugællugo. Gudib annaunekarkomattik arkseinut; mallugingikælle tamanna. 26 Akkagolo kaumet sakkitsaukattigeeksuk kanningáramigik, okaukiksarpek, ningautiksakarkonnagik, ima okalluklune: Assærsæk angutik, okkortik, kattengutigeekpotik; saog illuangitsomik illiorbigekattigeekpissik? 27 Aipaminulle illueitsulliartúb ingminit ajektorpa, okalluklunelo: Kia nálegangortillutillo ekkartóursirsungortikātit uautingnut? 28 Uangatōg tokkotsomavinga, sórdlo ipeksak Egiptermio tokkokit? 29 Okautsille tamakko pivlugit Mosese kemmāvok, tekkornartáulerlunelo nuname Midiame; terssane ernertārpok marlungnik. 30 Okkiullo 40 nāmætta, Nálekab Fngeliætta sakkomerbiga innukajuitsome kakkame Sinaime, orpeperksoarne ikkuelleksimarsunne. 31 Mosesible tekkogamiuk, tekkorsak tamanna aijaisórutiga. Kemmerdlóriartormagole, Nálekab nippa taursomunga tussartitok imænna: 32 Angæjokáuvit Gudigānga Abrahab Gudigānga, Isaakiblo Gudigānga, Jakúblo Gudigānga. Mosese tava olillerkau, kemmerdlóinerlo sapperlune. 33 Nálekable okarbiga: Issigamákit pærkik, nuna tamanna, tungmarbeet, ivlernartómet. 34 Innuktama Egiptenmétut nagliursusiæt tekkogauko, annersamirsusiællo tussarauko, pauanga annautsartorpakka. Mānalo kainiarit, Egiptenmut aulartitsomauagit. 35 Mosese tauna, nálekomangisæt okallulutik: Kia nálegangortillutillo ekkartóursirsungortikātit? tauname nálegáukollugo annaursirsókollugolo Gudib aulartika, Engelib arkseisigut, sakkomerbigir-

sætta orpeperksoarne. 36 Taursoma (Mosesib) annisikei, ussornartullivlunelo nællunærkorsoarnik piniartok Egiptenme, immarbingmelo aukpadlártome, innukajuitsomelo, okkiut 40 nâulugit. 37 Terssaivna Mosese, Israelittinnut ima okartok: Nálekab Gudivse uautun-étomik Profetekartissauâse, katteng-utivse kingueinit pirsomik, tauna náleissauarse. 38 Terssaivna (Mosese) illageeksunnétok innukajuitsome, aiparællugolo. Engele okallugbigirsine kakkame Sinaime, angæjokáuvuttôg okallugbigei; tauna tunninekartok okautsinnik innursútelingnik, tunniursæksennik uautinut. 39 Tauna angæjokáuvse nálekomangikæt, ajeklugole piæt, umættimikullo utterosuktut Egiptenmut; 40 Okalluklutiglo Aronemut: Gudiksautinik sennautigut, siudlersortiksautinik, Mosese taivna, uautinik audlarursirsok nunamit Egiptenmit, nællulerautigo, sumik pinekarnersok. 41 Taimanelo nochaursamik sennaput, Gudiúngitsomullo tunniursiput tunnirsútinnik, arksamiglo senneit tipeitsutigællugit. 42 Gudible tava allarpei, imaitungortillugit kivgangortipei killangmétorperksoarnut; sórdlo Profetit makpersegeine agleksimamet: Okkorse, Israelittekuná, taimane okkiut 40 innukajuitsométilluse tunninerpissinga tunnirsútinnik, nerssútinniglo tokkotæksennik? 43 Molochiblo turka piniarikse, Gudillirsauvselo Remfanib udloria, illivse terssa sennésse arssillirset, pædlorbigekollugit, taimaitomik aularukussauause Babylonib igdloanut. 44 Angæjokáuvulle merssa nálengnartomik tuppiursakartut innukajuitsome, sordlo Gudib pekkomattik, Mosesemut okarame, taimaitomik sennakollugo, arssillivlugolo, tekkorse mallik-lugo. 45 Tamannalo angæjokáuta illuarællugo piæt, neksarlugolo, Iosua illagællugo, nunamut nællursut neijugænnut, taukkole Gudib pærsikei ængæjokáutinit Davi innútserlugo aglæt. 46 Tauna saimaunersiok Gudeme, kenúvlunelo, piomagame Iakúb Gudiætta igluksánik. 47 Salomonible sennaupa igloanik. 48 Pirksomale kotsingnerrúrsúb merssa nálekbiksuit, arksennik sennasimarsut, innigirsaringilei, sórdlo

Profete okartok: 49 Nálegak ima okarpok: Killak ivksiautarara, nunalo issikama tungmagarǽt; kannongétomik iglomik tava sennautissauvissinga? Sunaloneet innigirsarisşevlugolo kassuérbigirsarissauara? 50 Tamása makko arksama pingortingikeit?

51 Uttereetsorsuit tautokko, umættimikut siutimikullo illuarsisimangitsut, illivse sorarase arksoarnartorsóvose Annernermut ajunginermut, sórdlo angæjokésse siudlisse, taimainiosesõg illivse. 52 Profetillo illǽt kina angæjokáuvse mallidlárnagolo tokkungikǽt? umnit taivkoa okaursiartortut illuartúb taursoma tikkiursusiksanik, taursominga illivse māna pisitsirsungortose tokkótsirsungorluselo. 53 Illivse merssa, Engelit piniarsusiǽnnik, inneitsissit piesse, nálengnagille mallingikise.

54 Tamakkole okautsit tussaramikkik, kiblirsútigeit umættimikut, korssarkortarlutiglo tauna pivlugo. 55 Taunale Annernermik ajunginermik illumiukarame, killangmut ardlorpok, Gudiblo ussornarsusia tekkoa, Iesuselo kikkartok Gudib tellerpiǽtta tungáne, tava okarpok: Atta, killak angmarsok tekkoara, Innúblo Ernera Gudib tellerpiǽtta tungáne kikkartok. 56 Niblingãrpulle, siutittiglo milliklugit, attautsekullo sorssukpǽt, ajektorlugolo, iglorperksoarnillo anñisipǽt, millórlugolo ujarkennik. 57 Taursomingalo unnerluktut annorarsettik illieit nukakpirsab, Saulusemik attiglúb, issigeisa sǽnnut. 58 Stefanuse tava millórpǽt, tuksiartok ima okalluklune: Nálegak, Iesuá! annernera piuk; 59 Serkomigarlunelo niblingãrpok okalluklune: Nálegak, ajortulliamik tamattominga issumakǽrbigigit! Taimalo okarame annernengǽrpok.

KAP. VIII.

Illageeksut siamartinekalerput; amerdlasút, Samariamiullo, náleklungorput Gudib okauseenut; nálegarsoak Filippusib koia.

Saulusible illuara tokkomarssuk. Taimanele illageeksut Ierusalemmétut mallidlárnekarlutik nagliuktinekangăramik, tamarmik siamalerput nunængnut Iudæamut Samariamullo, Apostelille pinnatik. 2 Angutille Gudemut náleklut, illageeklutik Stefanuse illiartorpæt illivermut, kejangărlugolo. 3 Saulusible illageeksut piorngærursarpei, tamattigut iglut isserbigirsarlugit, angutillo arngnello pivlugillo sakkomersipei, parnărsimauvingmullo pisekollugit.

4 Siamartisimarsut tava sakkiput, okautsillo tussarnersut okautigiartorpeit. 5 Filippusele iglorperksoarnut Samariamétunnut piok, Kristusemiglo okallugbigei. 6 Innuit tava issumakattigeeklutik kajumiklutiglo nálegiartarput Filippusib okallukbigirsarángattik, ussornartullirseilo tekkoeit. 7 Annernepilluit merssa amerdlasúnnit annimætta niblidlárlutik, amerdlasúllo tumaktorsimarsut tussiatullo ajorungnærput. 8 Iglorperksoarnelo terssane tipeitsungălerput. 9 Angulle, Simonemik attelik, iglorperksoarne taukkonanétok, siornáumet angekórsóursok, Samariamiullo asserorei, ingminik angekersum unnerlune. 10 Taunarsoarlo tamarmik nálekpæt, mikkirsullo angisullo, okalluklutiglo: Tauna pilliksóvok Gudib pirsauneranik angekersomik. 11 Taimaitomik merssa nálekpæt, sivissorsoarmik seglokittarsimamattik angekŏrsusiminik. 12 Filippusible okalluktuarirsei Gudib nálegauvianik, Iesusiblo Kristusib akkanik, operilleramikik, koekoput angutillo arngnello. 13 Tava Simonetsŏg opertungoriok koekollunelo, Filippuselo neijorsinnarpa. Nællunærkotillo ussornartullo, pirsartaket, tekkogamigit aijaisungărpok.

(Epistel am Pfingst-Dienstag.)

14 Apostelille Ierusalemmétut tussaramikik, Samariamiut Gudib okausee nálekeit, tava Petruselo Iohanneselo taukkonunga aulartipagik. 15 Taukkoalo tikkinamikik tuksiupeit, Annernermik ajunginermik tunninekarkollugit; 16 Sulle taukkonunga pisimangikadlarmet, koisimainartulle Iesusib Kristusib akkane. 17 Arksamingnik tava pattingmattik illumiukalerput Annernermik ajunginermik. 18 Simonible tekkogamigit, Annernermik ajunginermik tunninekartut, Apostelit pattingmattik arksamingnik, anningaursennik tava nuisitsivigei. 19 Ima okalluklune: Uangatōg taimaitomik pirsaunermik tunniniarsinga, innuk nellinginak pattikuko tunninekarkollugo Annernermik ajunginermik. 20 Petrusible sápa okalluklune: Pidlárnekarkeet anningaursarnik, issumakarauit, Gudib tunnirsúta pissiæksáusugællugo anningaursennik. 21 Okautsit tamakko illængerutigissennagillo piginauieissengilettit, umættit pekkoserluktorsómet Gudib kénætta sáne. 22 Taimaitomik ajorsutsit tamanna perkiksimirsutiginiaruk, Gudelo kenúvigællugo, issumakǽrbiginekarkussennerlutit umapit pekkoserluteinik. 23 Mallugigaukit issumapillurksoarnik ullibkartorsógauit, kellersorsimaulutillo illueitsorsoarnik. 24 Tava Simonib akkia, okalluklunelo: Illivse tuksiuniarsinga Nálekamut, pidlautit tamakko okautigirsesse pekkonnagit uamnut, attauserloneet. 25 Taukkoale okalluksimagamik, Nalekablo okausee okautigisimaulugit, ama Ierusalemmut angerdlariput, okautsinniglo tussarnersunnik okaursiput amerdlasórsoarnut Samarittit iglorpeinut.

26 Nálekable Engeliætta Filippuse okallugbiga imænna: Nækkoillutillo kujamut aularit, arvkosinerlo Ierusalemmit Gazamut sengmirsok attuarlugo, merssa innukajuitsok, 27 Nækkoillune tava taivkunga aularpok. Sunauvalo angut kernertut nunænnit pirsok, tauna kernertut Aetiopiamiut nunǽnne nálegaunersúb nulliætta kandasib nálegarsoangortitara, merssalo inniminut pekkotiminullo tamannut pársir-

sungortitara, taunalo Ierusalemut nálegiartorsimavok. 28 Mãnalo ama angerdlarpok, kammukserlunelo. Profetiblo Isaiasib aglegeinik attuaiok. 29 Annerneruble Filippuse okarbiga: Kæ, kammutik okko erningniarkik. 30 Filippusib tava akpallune tikkinamiuk, tussarpa, Profetib Isaiasib aglegeinik attauairsok, okarbigællugolo pia: Attuakettit siunekarpigit? 31 Taursomale akkia: Kannongme siunekaissægikka ajokærsornekarnanga? Filippuselo tava innellerpa ingekollugo, kammukserkattigekollunelo. 32 Aglekelle merssakut attuagei, imaitut: Šauartut tokkotsivingmut pisitáursok, niblingitsorlo sórdlo sauarak, kirpsarángænne: taimatõg tauna niblingilluinarpok. 33 Ingminik nikkanarsartillune, pidláruta pǽrsimavok. Kialikiarle innursusiǽtta sivissóursusiksa okautigiginaissaua? Nuname merssa innújungnǽrsisimavok. 34 Tava nálegarsúb taivrsoma Filippuse sápa, okalluklunelo: Okarbigingaeit, kina Profetib pia, taimaitunnik okausekarame? Ingminik nangminerloneet adlamigloneet pinerlune? 35 Eilippusele okallulerpok, aglekello tamakko aularkautigællugit okallugbiga okautsinnik tussarnersunnik Iesusemik. 36 Arvkosinersoarlo attuarlugo ingerdlagamik, immek tikkipǽk; nálegarsoarlo taivna okarpok: Areit, immek terssa, suna arvsiarkotigãra, koekonnanga? 37 Filippusele okarpok: Umættingnik illuitsomik operuit, pekkorsávok tamanna. Sápa tava, ima okalluklune: Iesuse Kristuse Gudib erneriga operãra. 38 Kammutik tava unniktekopek; tamangmiglo immermut pipuk, Filippuselo nálegarsóarlo; koia tava. 39 Immermille kakkimænnik, Nálekab Annernerǽtta Filippuse aularumago, nálegáursúb taursoma tamáia; tipeitsuklunelo ingerdlavok angerdlarlune. 40 Filippusele naipinekarpok Asdodeme; tamattigullo sakkirsarpok, okautsillo tussarnersut okautigei iglorperksoarmiunnut tamannut, Zæsaria tikkillugo.

KAP. IX.

Sauluse sáiniarpok, okalluktungorlunelo Iesusemik; Petrusib Aenease ajorungnærsipa, Tabealo umartipa.

Saulusele sulle akkerartorniartartok Nálekab ajokærsugeinut, erksisarlugillo tokkotsomagalloarlugillo, pellessiunermullo aularpok. 2 Taunalo kenúviga tunnekollune aglekennik pirsuksennik Damaskusemut kattisimauveennut, opertut taukkoa illeit, angutillo arngnello, naipikalloarunigit, kellersorlugit pisitsomagamigit Ierusalemmut. 3 Ingerdlatillugolo, Damaskuselo padlillerlugo, terssangainak kaumarsúb killangmit kaumarsárpa. 4 Nunamut tava orlovok, nippelo tussarpa, ima okallugbigigāne: Sauleá, Sauleá, saog akkerartorbigainga? 5 Akkiale: Nálegak, kináuvit? Nálekab sápa okalluklune: Iesusióvunga akkerartuket. Ipiktorsoarmut ingingmut tukartoinek ajorsissakautit. 6 Tava oliklune koksellangārlunelo okarpok: Nálegak, sumik piniarkovinga? Nálekab akkia: Makkillutillo iglorperksoarnut isseriartorit, terssane okaunekaromárpotit piniagæksarnik. 7 Angutille, taursoma illagirsei, kikkarlutik irksorarsimarsut, nippe tussaramiko innuksinnatiglo. 8 Saulusele nunamit makkipok, uilleramelo tekkunningnek ajorpok; tessiorlugo tava pisipæt Damaskusemut. 9 Udlullo pingasut nāulugit tekpeepok nerrinanelo immeranelo.

10 Ajokærsugarle Damaskusemétok, Ananiasemik attelik, tauna Nálekab tekkordlórnekut ima okarbiga: Ananiaseá! Akkiale: Nálegak, mānépunga. 11 Nálekab tava okarbiga: Nækkoillutillo aularit iglut akkornænnut arvkosinermut, nardlursomik tairsamut, Iudablo igloane Sauluse apperkotigúk, Tarsemiomik tairsak, Attalo, tuksiarpok. 12 Annernermelo tekkordlóilune tekkoka angut, Ananiasemik attelik, ornikāne pattikānelo arksaminik, tekpiksekollune. 13 Ananiasible

akkia; Nálegak, angut tauna amerdlasút okautigigæt tussarikka, kannok aktigirsomik nagliuktimagin-ōg illuartortettit Ierusalemmétut; 14 Pellessiunerillo pekkosimauæt, tamānetsōg kellersorkollugit tamása atternik tainiartut tuksiarlutik. 15 Nálekable okarbiga: Aularsinnait, tauna merssa kennigarællugo attorluartuksarāra, attemnik okallukollugo nællursunnut, nálegaunernullo, Israeliblo kingueinut. 16 Missigititsomárparalo kannok aktigirsomik nagliugiakarmet attera pivlugo. 17 Ananiase tava aularpok, iglomullo tamattomunga isserlune, arksaminiglo pattikpa, okalluklunelo: Sauluseá, assærsak kattengutiga, Nálekab, merssa tamaunga ingerdlatillutit sakkomerbigirsivit, aulartipānga, tekpiksekollutit, Annernermiglo ajunginermik illumiulernekarkollutit. 18 Terssangainarlo taursoma irssik sórdlo tettaursennik pærotinekarpuk, tavalo tekpiksileriok. 19 Makkillunelo koekovok, nerrivlunelo nekkursektipok. Udlullo illeit Saulusib ajokærsuket neijortuarpei Damaskusemétut. 20 Erngerlunelo Kristuse okautigillerpa kattisimauveenne, Gudib Erneriga unnerlugo. 21 Tamattomingalo tussartut tamarmik annilárput, okalluklutiglo: Terssa taivnáungila, Ierusalemme nungutitsirsok tamannik attermut tamattomunga tuksiartartunnik, tamannalo tamaungnautiginginiatōg taukko kellersoromaulugit pisitsomaulugillo pellessiunernut? 22 Saulusele nekkursektitsartorpok, Iudillo Damaskusemétut nippangéiei, Iesuse Kristusiúrsok unnerkiksarlugo.

23 Ivsangormello Iudit kattillerput kiglissioikattigeeklutik, tokkotsomagamiko. 24 Saulusele kallerchinekarpok piniaralloarmænne. Issertarbiksoarnelo allapernarsorpæt udlullo unnuello nāulugit, tokkotsomaulugo; 25 Ajokærsuket tava unnuame piæt, nuersegarsoarmétillugolo ningipæt ungalorsuit auatánnut. 26 Saulusele Ierusalemmut pigame, ajokærsuket illaginialerpei, tamarmigle erksigæt, ajokærsugáursok operinginamiko. 27 Barnabasible illæssiara, Apostelinnullo pisipa, unnibkarbigællugillo, kannok arvkosinerme Nálekab sakko-

merbigiga okallugbigællugolo; kannorlo Damaskusemétillune erksinane okalluktok Iesusib akkanik. 28 Neijorpei tava; Ierusalemmillo annivlunelo isserlunelo, iktoranelo okalluktaraursok Nálekab Iesusib akkanik. 29 Grækeritsŏg okallugbigirsarlugillo appersortarpei; taukkoale tokkonialerpæt. 30 Tamannale kattengutigeet tussaumaleramiko Zæsariamut pirsupæt, aularkollugolo Tarsenemut. 31 Illageeksimarsut tava taimane erkiksivlutik innúluartut Iudæame tamanne, Galilæamelo Samariamelo, agdliartortiniarlutiglo, Nálegarlo nálengărlugo sakkirsarput, Annernerúblo ajunginerúb tupedlersineránik illumiulernekalerput.

32 Petrusele tamattigut sakkirsarame, illuartunnuttŏg Liddamétunnut pigiok. 33 Terssane angut naipipa, Aeneasémik attelik, tauna okkiut arbenek pingasut năulugit innængarsok tumaktorsimaulune. 34 Petrusiblo okarbiga: Aeneaseá, Iesusib Kristusib ajorungnǽrsipătit; makkitit, idlillo nangminek innængauveet illuarsaruk. Erngerlune tava makkipok. 35 Tamarmiglo Liddamétut Saronemétullo tekkoǽt sáiniarlutiglo Nálekamut.

36 Ajokærsugarlo arngnak Ioppemétok, Tabeamik attelik, tauna tamannik ajungitsulliartóursok tukortorsóvlunelo. 37 Udlunnele taukkonane nappalerpok, tokkovlunelo; timmalo ubbarsimagamiko, illiǽt innemut kallianétomut. 38 Liddale merssa Ioppemit kannitok; ajokærsuket tava tussaramiko Petruse taivkanétok, taursomunga angutingnik marlungnik aulartitsiput, innellerlugolo kajumingnermik ornekollutik. 39 Petruse tava nækkoipok, illagællugiglo. Terssungalo pimet, kallianut pisipæt, uidlarnerillo tamarmik kikkarlutik illulerpæt, kejaulutiglo, illupaksello, annorarsello, Tabeab merssugei neijoradlarmattik, niptarpeit taursomunga. 40 Petrusiblo tamása annisinamigit, serkomigarpok tuksiarlunelo, timmalo assingarsok sállugo ima okarpok: Tabeá, makkitit! Uipok tava, Petrusiblo tekkogamiuk, ingipok. 41 Arkseisigulle tigullugo makkitipa, opertullo, uidlarnerillo kákoei,

umarsorlo sakkomersipa. 42 Tamannalo Ioppemiut tamarmik tussaumauæt, amerdlasúllo opertungorput Nálekamut. 43 Udlorperksuillo Ioppeme unnikpok, Simon amiortok neijorlugo.

KAP. X.

Korneliusekut Petrusib okalluktuarbigimattik sáiniarput, koinekarlutiglo.

Angulle Zæsareamétok, Korneliusemik attelik, nálegáursok sorssuktuksarperksoarnut, Italiamiunnik tairsennut; 2 Tauna issumagiksóvlune Gudemut nálektok, iglokattinne tamása illagællugit, innuillo tunniorártarpei tunnirsútinnik amerdlasórsoarnik, Gudemullo tuksiartuinarlune. 3 Tauna tekkorsakarlune tekkunigluarpok udlótillugo, udlúb nællunærkota kollinilloængormet, Gudib Engeliætta isserbigællune imalo okarbigigãne: Korneliuseá. 4 Tekkogamiugle annilárpok, okarlunelo: Nálegak, sunauna? Taursomale akkia: Tuksiautit tunnirsútittillo pauunga Gudemut pisimaulutik erkaumarsængorsimaput. 5 Mãnalo angutit aulartikit Ioppemut, Simonlo, Petrusemik tairsak, kákogúk. 6 Taursoma Simon amiortok neijorpa, iglokartok immab sinnane; taursoma okaussauãtit sullirsæksarnik. 7 Engelelo, Korneliusemut okalluktok, aularmet, kivgame illagik marluk, sorssuktuksarlo nálektime illæt, Gudemut nálektok, kákoei. 8 Tammakkoningalo tamannik unnibkárbigigadlaramigit, Ioppemut aulartipei. 9 Akkago kaumet taukkoa ingerdlatillugit, iglorpáillo padlillermattigik, Petruse merssakut iglúb kallianut majoarpok tuksiaromaulune, udlub nællunærkota arbenengormet. 10 Kãleramelo nerriomadlárkau, piksániglo nekkiksiormænne, tavainak ingminik missigiungnærsok. 11 Killaglo angmarsok tekkoa, akkarbigigãnelo mikliarsoak sórdlo, annoraminersoak sátok, nõee sissamæt ingmingnut kellersorsimarsut, tamannalo nunamut ninginekartok. 12 Tamattoma illuanétut nellĩnginait nunab nerssútei, nyuartullo, paungortullo, tingmirsello killaúb attánétut;

13 Nippitsōg taursomunga tussartitok ima: Petruseá, makkitit, tokkotsivlutillo nercheet. 14 Petrusele okarpok: Năgale, Nálegak, sulle nerringisainarama nellinginaursunnik maujungnartunnigloneet. 15 Nippelo tamanna aipæksánik piok taursomunga, ima: Gudib maujungnarungnærsitei, idlit maujungnartissengilettit. 16 Taimalo pingassunnik pinekartarmet, mikliarsoak tamanna ama killangmut kangattartinekarpok. 17 Petrusele ingmine nekkimalermet tekkorsenne pivlugit, sunasugællugolo tekkorsane tamanna, atta, tava angutit taivkoa, Korneliusib aulartitei, issertarbiub sillatanélerput, Simonib igloa apperkotigigamiko; 18 Torklorlutiglo, Simon, Petrusemik tairsak, apperkotigillerpæt, terssane sinniktarbekartugællugo. 19 Petrusible tekkorsane tamanna issumalliutigimago, Annernerub okarbiga: Areit, angutit pingasut apperkotigătit. 20 Kæ, makkitit, akkarlutillo illagikit, nangársutekaissengilatillo, uanga merssa taukko aulartinaukit. 21 Tava angutit taukko, taursomunga aulartitet Korneliusemit, Petrusib akkarbigei, okalluklunelo: Tamerssávunga apperkotigirsarse, suna tamaungnautigaissiuk? 22 Taukkoale okarput: Korneliuse, sorssuktuksennut nálegáursok, issumagiksok angut, Gudemullo nálektok, Iudillo tamarmik unnersiutigirsæt, taivna Gudib Engeliætta ajungitsúb okauka, idlit kákollutit iglominut, illingnit tussarkollugo okautsinnik. 23 Isserkolerpei tava, sinniktartillugillo. Akkago kaumet Petrusib aularkattigei, kattengutillo angutit illeisa illagigiæt Ioppemit. 24 Akkagolo kaumet Zæsareamut piput. Korneliusible nerriugekei, ekkardlinne ikkingutinnelo kakogadlaramigit. 25 Petruselo isseriartormet Korneliusib nellaukiartorpa, issigeinullo pædlorlune nálekpa. 26 Petrusible makkitipa okalluklunelo: Makkitit, uangatōg innuinávunga. 27 Okallukbigigadlaramiuk, isserpok, terssungalo amerdlasórsuit kattisimarsut naipipei. 28 Taukkolo ima okallugbigei: Nællungilarse, kannok tamanna angumut Iudiúrsomut sungiusimanængimet, pinek issernerloneet illagingisaminut (operkatigingisaminut) Gudible nællojungnær-

sikãnga, innuk attauserloneet nellinginaunerarkonnago maujungnarnerarkonnagoloneet. 29 Taimaitomik náleklunga tikkiutunga, kákonekarama tamaunga. Tava mãna appersorpause: Suna pivlugo tamaunga kákovissinga? 30 Korneliusib sápa okalluklune: Udlut sissamæt nerringitsunga tamannalo tikkillugo aglæt, udlúblo nællunærkota kollin-illoængormet iglumne tuksiartunga. Sunauvalo, angut tava sángoamne kikkartok keblertomik annoralik. 31 Okalluklunelo: Korneliuseá, tuksiautittit tussartiput, tunnirsútittillo erkaumarsængorsimaput Gudeme. 32 Taimaimet mãna Ioppemut aulartitsekeet, Simonlo, Petrusemik tairsak, illingnut kákogúk, tauna innekarpok Simonib amiortúb igloane, immab sinnane; taursoma okarbigissauãtit, tikkikune. 33 Erngerlunga tava illingnut aulartitsiunga, kujanakautillo tikkiunauit. Mãnalo tamauta terssane, Gudib kénætta sáne kattisimavogut, tussaromaulugit tamása Gudib pekkorsei illingnut.

(Epistel am Oster-Montage.)

34 Petruse tava ima okallulerpok: Mãna illomut illissimalerpunga, Gude kennersirsómet innungnik tamannik nellinginarnik; 35 Taursomingale nálektok, illuartulliartorlo sumétorloneet innungne tamanne nellinginarne, tauna nuennerirsara. 36 Illissimauesseme okalluktuet, Gudib okautigekorsei Israelib kingueinut, ullapisautiksamiglo okallukorsimet Iesuse Kristusekut, tauna merssa nálegávok tamannut. 37 Nunamelo Iudæame tamarsoarme okautáusimamætta, Galilæamillo pillerlutik, Iohannese koirsúmik okallungmet kingorna; 28 (Tussarivse) kanok Iesuse Nazaremio Gudib tennika Annernermik ajunginermik pirsaumiglo; tauna sakkirsarlunelo ajungitsulliartok, kaitsorsárlugillo tamása tornársúb pirsauneranétut, Gudib merssa aiparimanne. 39 Uagullo okalluktóvogut ussornartullirseinik tamannik Iudæame, Ierusalemmelo. Tauna tokkokæt, nivingarlugolo kerssungmut. 40 Merssa tauna Gudib umartika udlut pingajuænne, sakkomersillugolo. 41 Innungnut tamannut pinnago, uautinulle, siornagut merssa

Gudib kennigarælluta okallukorsarigamissigut, uagut (Iesuse) nerrekattigigigautigo immerkattigællugolo tokkorsunnit makkisimamet kingorna.

(Epistel am Pfingst-Montag.)

42 Taursomalo okallukkoătigut innungnut, okautigekollunelo Gudib ekkartóursirsungortimanne innúrsunnullo tokkungarsunnullo. 43 Tauna Profetit tamarmik okautigæt, taursomunga opertut tamarmik akkane issumakærbiginekaissammætta - ŏg ajortimingnik.

44 Petruse sulle taima okalluktillugo, Annernek ajunginek piok tamannut okautsinnik tussartunnut. 45 Petrusiblo illagirsei opertut, Iudiógalloet, tuppigusulerkaut, Annernerúb ajunginerúb tunnirsúta næ llursunnuttŏg koinekarmet; 46 Merssa tussaramikik okautsinnik adlennik okalluktut; Gudelo ussoringãrlugo pimarssuk. Tava Petrusib sápei okalluklune: 47 Kia immek pekkussenginerpa, koinekarkonnagit okko, uautitut pekkalersut Annernermik ajunginermik? 48 Koekoei tava Nálekab akkane. Taukkoalo kenúvigæt, udlut illeit neijortuarkollutik.

KAP. XI.

Petruse akkiniarlune okallukpok issersusiminik nællursunnut; Antiochiamiut opertungorput, taigornekarlutiglo Kristomiunnik; kãngnekaissammet opertut pæjuktóput.

Tamannale tussaumarsaulerpok Apostelinnut kattengutinnullo, Iudæamétunnut, nællursuttŏg nálektungorsimamætta Gudib okauseenut. 2 Petruselo Ierusalemmut pimet, opertut, Iudiógalloet, sakkitsarpæt. 3 Okalluklutiglo: Idlit issertotit angutinnut kippinekangitsunnut, nerrekattigisimaulugillo. 4 Petrusible pillerlune tamannik unnibkárbigiartorpei, okalluklunelo: 5 Iglorpængne Ioppemétunga, tuksiartillungalo uamnik missigiungnærsunga, tavainarlo tekkorsakartunga imaitomik: mikliarsoak sórdlo, annoraminersoak sátok, sissamannik, nõulik,

killangmit ninginekartok, uamnullo pirsok; 6 Illuanétullo tagusaraukit, mallugællugillo tekkoakka nunab nerssútei, nyuartullo, paungortullo, tingmirsello killaúb attanétut. 7 Nippitsõg tussariga, uamnut ima okalluktok: Petruseá, makkitit, tokkotsivlutillo nercheet. 8 Uangale okalluktunga: Nãgale, Nálegak, sulle ñerringisainarama nellinginaursunnik maujungnartunnigloneet. 9 Nippible tamanna aipæksánik killangmit akkiãnga imænna: Gudib maujungnarungnærsitei, idlit maujungnartissengilettit. 10 Taimale pingasuriartarlune pimet, tava taukkoa tamarmik ama killangmut kangattartinekarput. 11 Taimanelo erngeenak angutit pingasut sunauva iglúb sinniktarbima sillatánélerput, Zæsariamit aulartitet uamnut. 12 Annernerúble okarbigãnga: taukkonunga illakollunga, nekkimakonnangalo. Kattengutille angutit okkoa arbeneglit illagãnga, angutiblo taursoma igloanut issertogut. 13 Taursoma tava unnibkárbigãtigut: Engele iglomine kikkartok tekkogamiuk unnerlune, imalo okarbigigãne: Angutinnik aulartitsekeet Ioppemut, Simonlo, Petrusemik tairsak, kákogúk. 14 Taursoma okaussauãtit okautsinnik pidluautiksarnik, iglokattivillo tamarmik pidluautikseinik. 15 Okallulersillungalo, tavainak Annernek ajunginek taukkonunga piok, sórdlo uagutinuttõg pirsok issoanit. 16 Tava Nálekab okausee erkaiakka, ima okarme. Iohannese koirsiok immermik, illivsele Annernermik ajunginermik koinekaromárpose. 17 Taukolo, Nálekamut Iesuse Kristusemut opertut, Gudib mãna tunnimagit tunnirsútiminik, sórdlo uaguttõg pigamissigut, uanga tava suvlunga Gude innertersinnaugiga? 18 Tamannale tussaramiko okausiksæroput, Gudelo ussoræt, okalluklutiglo: Gudib tava nællursuttõg tunnigiei sáiniarsútiksamik innursútiksakarkollugit.

19 Siamartisimarsulle, taimane Stefanuse pivlugo nagliuktimattik, sakkillerput, Fæniziamut, Zipernemullo, Antochiamullo aglæt pivlutik, adlennullo okautsit okautigingileit, Iudinnut kissienne. 20 Angutillo illeit, Zipernemillo Zirenemillo pirsut, Antiochiamut pigamik, Grækerinnuttõg okal-

luleriput, okautigællugillo okautsit tussarnersut Nálekamik Iesusemik. 21 Nálekablo arkseisa neijorpeit, amerdlasóperksuillo opertungorput, sáiniarlutiglo Nálekamut. 22 Illageeksulle Ierusalemmétut tamattominga tussaumaleramik, Barnabase aulartipæt, sakkillerkollugo Antiochiamut aglæt. 23 Taunalo terssunga pigame, Gudiblo saimaunera missigilleramiuk, tipeitsulerpok, tamásalo kajumiksárpei, Nálekamétuinarkollugit umamik aulaiaitsomik; 24 Merssa issumagiksóvlune angutáursok, illumiuliksóvlunelo Annernermik ajunginermik opernermiglo. Innuillo amerdlasórsuit Nálekamut pigirsængorput. 25 Barnabasele Tarsenemut aularpok, Sauluse ama ujarniarlugo. 26 Naipinamiugle, Antiochiamut pisipa. Terssanelo illageeksunnétuarlutik okkiorsoak nãuæk, innuperksuillo ajokærsorlugit; taimaitomik ajokærsuket Antiochiame taigornekalerkãrput Kristomiunnik.

27 Udlunne taukkonane Profetit Ierusalemmit Antiochiamut piput. 28 Taukkoale illæt, Agabusemik attelik, sakkomerpok, annernekullo okaursiok, kãngnersoakaissirsok unnerlugo, piomártuksamik nunennut tamannut; tamannalo erkonioktõg Klaudiuse Kaiseriótillugo. 29 Ajokærsukelle nungullutik issumakattigeeksarput, ajugaringisamingnik kattengutigeet Iudæamétut pæjuktaromaulugit tunnirsútinnik. 30 Taimailioriputtõg, tunnirsútittiglo neksiupeit Barnabasemut Saulusemullo, pisekollugit ittunnut.

KAP. XII.

Iako Herodesib tokkopa; Petruselo pisipa parnãrsimauvingmut, Engelible ama annisipa; Herodese makkitasõk pidlárnekarpok tokkomik.

Taimane illageeksormiut illeit nálegaunerúb Herodesib tigukollugillo nagliuktekoei. 2 Iakole, Iohannesib kattenguta, tokkotekoa pænnamik. 3 Iudillo mallugigamigit tamanna

illuarigæt, ama Petrusesōg tigukogia. Merssa udlut sérnakangitsunnik timmiursartorbeet nedliutut. 4 Tigukogamiuglo parnărsimauvingmut issertipa, sorssuktuksennullo sissamapainut simniksigeeksunnut páritipa, issumakarame innungnut sakkomersitsomaulugo, anniviksiorbik kangiupet. 5 Petruse tava parnărsimauvingmétinekaralloartok, illageeksulle sorarrunnago tuksiupæt Gudemut 6 Herodesible merssa sakkomersitsomamago, unnuak taivna Petruse sinniktok sorssuktuksæk marluk akkornængne, kellersorsimaulune kallimnersoarnik sauiksoarnik marlungnik, pársirsullo issertarbiúb sillatanétut, parnărsimauvik páriniarlugo. 7 Nálekablo engeliætta sunauva tikkilerpa, kaumarsúblo parnărsimauvik kaumarsárpa; taursomalo Petruse pattikpa sennerágut, ittersárlugolo, okallukpok: Makkinæsuarit. Kallimnersuit sauiksuit tava pærput arkseinit. 8 Engeliblo okarbiga: Ketteruserniarit, issigamalerlutillo; taimailiormello, okarbigigia: Kalliparset attillugolo mallinga. 9 Annivlune tava mallikpa, nællovlunelo Engelib illomut taimailiorbigimanne, issumakarlunele tekkordlugakainartugællune. 10 Pigártulle siudleet ardláillo arvkotigællugit annipuk, mattorsoarlo iglorperksoarnut sengmirsok tikkimængne, issumaminik mattuælersok taukkonunga, annigamiglo, iglullo akkornættigut ingerdlaulutik arvkosinek attausek năgamiko, terssangainak tava Engelib kemmekpa. 11 Petruselo ingminik illissimalerame, okarpok: Aitsait illomut illissimavunga, Nálekab Engeliminik aulartitaminik annaukănga Herodesib arkseinit, Iudillo nerriursuseenit tamannit. 12 Taimalo ekkarsalerame, tava Mariab, terssa Iohannesib, Markusemik tairsab, arngnætta igloa tikkillerpa, terssanelo amerdlasút kattisimarsut, tuksiarlutiglo. 13 Issertarbiúblo silladliúb mattua Petrusib kassuktulermago, niviarsiak, Rodemik attelik, aggerpok nálengniarlunelo. 14 Petrusiblo erinna illissarilleramiuk, tipeitsutiginermit issertarbik mattuængila, akpallunele isserpok, okariartorlunelo taukkonunga, Petruse mattórsúb sillatanétok unnerlugo.

15 Taukkoale okarbigæt: Oma sillæropotit. Taunale sakkikomangitsok seglungitsum unnerlune. Okarpulle: Terssa Engelia. 16 Petrusible kassuktorkikia; mattuærbigigamikolo, tekkoæt, annilárlutiglo. 17 Taursomale arksaminik ursserarpei nippangerkollugit, unnibkárbigeilo, kannok illivlune Nálekab annisikãne parnãrsimauvingmit, okarlunelo: Iakolo kattengutigeello okarbigiartorsigik tamattominga; annivlunelo, aularpok adlamut nunamut. 18 Kaumelle sorssuktukset annilangãrkaut Petruse pivlugo, kannok illissugællugo. 19 Herodesible ujaramiuk nenninnagolo, pársirsut kiglissiorkãrlugit aularukoei; Iudæamillo aularpok Zæsareamut, terssanélerlunelo. 20 Merssa issumakarame Tiromiut Sidomiullo sorssukomaulugit. Taukkoale illageeklutik ornikpæt, Blastuselo, nálegaunerúb kivgarsoa, okarbigekiksárpæt, sorssukonnatik, merssa nunartik nekkiksakartarmet nálegaunerúb nunanit. 21 Udlulle illænne nedliutitame Herodesib annorarsenne, nálegaunerit attirsækseit, attivei, ivksiautamullo kiglissiorbingmut ingipok, okalluktuarbigællugillo. 22 Innuille torklulerlutik ima piæt: Terssa Gudib nippa, innúblo nippigingisa. 23 Erngerlugole Nálekab Engeliætta pidlárpa, Gude nálengnartingimago, kopperlullo nerrivlugo nungupæt, késalo annernengærpok.

24 Gudible okausee agdliartorput, siaroarterinekarlutiglo tamannut. 25 Barnabasele Sauluselo ama Ierusalemmut tikkipuk, neksiurset tunnirsútit nãmaksigamikik, illagigiæktõg Iohannese, Markusemik tairsak.

KAP. XIII.

Pauluse aulalerkãrpok nællursunnut, piniartarlunelo taukkoa akkornænne.

Illageeksunnele Antiochiamétunne Profetit ajokærsoirsullo étut, imaitut: Barnabaselo Simonlo, Nigeremik tairsak, Luciuselo,

Zirenemio, Mannahanelo, Herodesib, nunamut illainarmut nálegáursúb, innurorsárkatta, Sauluselo. 2 Taukkoale Nálekamut nálektillugit ésisinnatiglo, Annernerub ajunginerub ima okaupei: Barnabasemiglo Saulusemiglo kennersivigissinga sulliarekorsamnut taukkonunga. 3 Tava ésisinnatiglo tuksiarput, arksamingniglo pattiklugik aularkolerpagik. 4 Taukkolo Annernerub ajunginerub aulartimattik, Seleuziamut pipuk, terssangalo umiartorpuk Zibernemut. 5 Iglorperksoarnullo Salaminemut pigamik, Gudib okausee okautigeit Iudit kattisimauveenne. Iohannesesōg illagigiæk kivgarællugo. 6 Kikkertarlo tauna arvkotigællugo ingerdlagamik, iglorperksuit, Pafusemik attiglit, tikkillugit, naipipæk angut angekok, Profetiókosersok, Iudiúrsok, Elimasemik attelik. 7 Tauna innekartok tamattoma nunab nálegáne Sergiuse Pauluseme, angume sillalingme. Taursoma Barnabase Sauluselo kákopek, Gudib okausee tussaromagamigit. 8 Tavale angekúb Elimasib arksoarillerpek, nunalo nálega opernauærsárniarlugo. 9 Saulusible, Paulusemiktōg tairsab, Annernermik ajunginermik illumiuglúb irssikupa. 10 Okalluklunelo: Tauto-una tornársúb kittorna, seglunermik pekkoserlungnermiglo tamannik illumiulik, illuartunnut tamannut akkerartortok, idlit soraromangilatit, Nálekab arvkotigekorsei illuartut mumminiaruklugit; 11 Mānalo, atta, Nálekab arkseisa pidlárpātit, tekpeelissautillo, sekkenerlo tekkussæradlaissauet. Terssangainarlo tekpeelillerlunelo tãrmiulerpok, maungainarlo sakkivlune, ujarlerpok tessiortiksaminik. 12 Nunable nálegætta taimailirsak tekkogamiuk, operpok, Nálekablo ajokærsúta aijaisorutigingãrpa.

13 Paulusele, illagirseilo, Pafusemit aularamik, Pergenemut, Pamfiliamétomut piput. Iohannesible kemmekpei, Ierusalemmut ama angerdlarlune. 14 Taukkoale Pergene kemmekiæt, Antiochiamullo Pisidamétomut pivlutik; terssanétillutiglo Sabbateme kattisimauvingmut irsserput, ingillutiglo. 15 Inneitsissille Profetillo aglegeit attuarærsimamætta, kattisi-

mauviub nálegeisa okarbigiartorkoeit ima: Okkorse, angutit kattengutigeet, okausiksakaruse, innuillo kajumiksaromagussigik, tava okallugitse. 16 Pauluse tava nækkoipok, arksaminiglo ursseraiok, okalluklunelo: Okkorse angutit Israelittiná, Gudemut nálektoseá, nálegitse! 17 Innuit okkoa Gudiætta, angæjokáuvut kennerei, innuillo taivko ussornartungortikei tekkornartáugadlarmætta nuname Egiptenme, terssangalo annisikei tellerminik ajugakangitsomik. 18 Okkiullo 40 nãulugit kammagekiksárei illiorsusiænnik innukajuitsométillugit. 19 Innuperksuillo ekkardlekattigeet, arbenek marluit, nuname Kananemétut, nungukei, nunællo taukkonunga augorpa immeraumik. 20 Tamattomalo kingornagut, okkiut 450-étillugit, kiglissioirsunnik tunniei, Profete Samuele innútserlugo. 21 Kingorna tava nálegaunermik piomaulutik kenúmætta, Gudib tunniei Saulemik, Kisib erneranik, angumik Benjaminib ekkardleenit pirsomik, okkiut 40 nálegaunerrokollugo. 22 Taunalo pæramiuk, Davi nálegaunengortipa taukkonunga, tauna ima okautiga: Davi nervsarăra, Iessib ernera, angut umættima illuarirsa, taursoma mallissauei tamása pekkorsakka. 23 Taursoma kingueinit merssa Gudib innungorkoa Iesuse, Israelittit annaursirsuksæt, sórdlo unnersóigadlarame. 24 Taunale (Iesuse) ajokærsoilersinnago, Iohannese Israelittinnut okallukăradlarpok koirsúmik sáiniarutiksamik. 25 Iohannesible udlungoenne năleramigit, ima okarpok: Taunáungilanga issumakarbigirsarse; attale, kingunevkut tikkiutsomárpok, tauna kingakobigekara issigamæk singærlugik.

26 Angutiná, assærset kattengutigeet, Abrahab kingueisa kittorneiá, akkornauvsinétullo, Gudemut nálektut, okorseá! illivsenut merssa okautsit tamattominga annaursúmik okautáukorsáput. 27 Ierusalemmiulle, nálegeisalo tauna illissaringinamiko, Profetit okauseelloneet, Sabbatit nungullugit attuarnekartut, siunersinginamikik, erkótipeit, tauna ekkartóutinamiko. 28 Umnillo tokkokorsútiksamik nervsarbiginginamiko,

taimaitorle Pilatuse kenuvigæt tokkokollugo taursomunga. 29 Taunalo pivlugo agleket tamása erkótinamikik, senningarsomit akkartipæt, illivermullo illivlugo. 30 Gudible umartika tokkorsunnit. 31 Udlullo amerdlasút sakkomerbigirsarei majoarkattinne Galilæamit Ierusalemmut, taukkoalo merssa okautigirsaræt innungnut. 32 Uaguttōg okallugbigigiause unnersóutiginekartomik angæjokautinut; 33 Tamattominga Gude erkortitsimet uagutinut taukkoa kittorneinut, terssa, Iesuse umartinamiuk; taimatōg tuksiautinne erinnalingne aipæne ima agleksimavok: Idlit erneragit, udlome erniaragit. 34 Tokkorsunnille umartinamiuk, kingorna irvsungorkonnago, tamanna pivlugo ima okartok: Saimaursutsimnik, Davimut unnersóutigirsamik, aulaiængerbigissauause. 35 Taimaitomiktōg adlame tuksiaume ima okariok: Ajungitsorirset irvsungorkussengilet. 36 Davile innútillune, Gudib pekkorseinik kivgartorsimagame, sinnikpărtok tava, siudlimisullo illinekartok illivermut, irvsungorlunelo; 37 Gudible umartita tokkorsunnit, tauna irvsungungitsok. 38 Taimaitomik, assærset kattengutigeet angutit, okkorse, nællojungnæritse, Iesuse tauna pivlugo ajortoærursútiksamik okallugbiginekarpose, tamanniglo illuarsirsutiksennik, merssa illivsenut piginauiængitsunnik inneitsissinnit. 39 Taursomungale opertok, illuartitávok. 40 Miannersoritsele, Profetit okauseesa erkorkennauáse, imaitut: 41 Okkorse, nachorsoseá, tekkogitse, annilárluselo nungutitse, innutilluse pilliaissægama, operissengisauvsinik, tamattominga okarbiginekaruse.

42 Iudille kattisimauvingmit annimætta, nællursut kenúput (Apostelinnut) Sabbatik akkornængne nungullutik okallugbigekollutik okautsinnik tamakkoninga. 43 Kattisimauvingmelo kattissimarsut auiksarmætta, tava Iudit amerdlasút, Iudekattingortullo, Gudemut nálektut, mallingnikput Paulusemullo Barnabasemullo. Taukkoale okallugbigællugillo kajumiksárpeit, Gudib saimauneranétuinarkollugit. 44 Sabbatible tugliane iglorperksoarmiut tamangajengmik kattillerput, Gudib

okausee tussaromaulugit. 45 Innuperksuille taukko Iudit tekkogamikik, ningektorsoængorkaut akkiorniarlutiglo Paulusib okauseenut, akkiortarlutiglo mittautiginnikput. 46 Tamasale tussartillugit Pauluselo Barnabaselo iktoratik ima okallukpuk: Illivse merssa okallugbigirsariakalerkărtose Gudib okauseenik; mănale tamakko assiginnarlugit ajektoraussigik illivsenit, illivseniglo nangminek kingakonarsisinause innursúmut năksaungitsomut, atta, tava nællursunnut sáissauguk; 47 Nálekab taima pekkomattigut, ima okarame: Nællursunnut kaumarsuksængortikivkit, annaursutigekollutit nunab issoanut aglæt. 48 Nællursulle tamanna tussaramiko, tipeitsulerput, Nálekablo okausee ussorutigingărpeit, opertungorlutiglo tamarmik kennersimarsut innursúmut năksaungitsomut. 49 Nálekablo okausee okautiginekaleriartorput tamattoma erkáne tamanne. 50 Arngnelle issumagiksut nálengnekartut, iglorperksoarmiullo nálegeit, Iudit tava pikkitorsoængortipeit, Pauluselo Barnabaselo nagliuktekollugik, ajeklugiglo aulartipagik erkamingnit. 51 Taukkoale issikettik karsséjaramikik taukkonunga, Ikonienemut pipuk. 52 Ajokærsukelle tipeitsungălerput illumiukalerlutiglo Annernermik ajunginermik.

KAP. XIV.

Ikonieneme Listramelo Apostelik piniartarpuk okalluktarlutiglo; Antiochiamut utterpuk.

Ikonienemétillutigle attautsekuk Iudit kattisimauviænnut isserpuk, okallungmænniglo amerdlasóperksuit, Iudillo Grækerillo, opertungorput. 2 Iudille opingitsut pikkititsivlutiglo ningektungortitsiput nællursunnik, akkerartorkollugit kattengutigeenut. 3 Sivissómiglo terssanépuk, iktoratiglo okallukpuk Nálegak tunnărællugo, taursomalo okautsinne saimaurnartuglit opernarsillugillo, nællunærkotillo ussornartullirsello pekkogiei taukkoa arkseinik; 4 Iglorperksoarmiulle ingmingnik

auiksarniarput, illeisa Iudit illagilerpeit, illeisale Apostelik. 5 Nællursulle Iudillo, nálekettik illagællugit, pikkitorsoængormætta, (Apostelik) mittautigiomaulutiglo millóromamattik ujarkennik. 6 Mallugilerpæk tamanna kemmãvlutiglo iglorperksoarnut Likaoniamétunnut, Listramut Derbenemullo, tamattomalo erkánut. 7 Terssanelo okautsit tussarnersut okautigeit.

8 Angulle Listramétok ivksiainariakartok, niulukame, pissujuilunelo erniursok, sullelo pissungisainartok. 9 Pauluse okalluktok taursoma nálengmanne, irssigiuarpa, mallugigamiuglo opermet ikkiornekaissæsugællune. 10 Tava nippitómik ima okarpok: Nækkoillutit kikkarluarit. Nækkoinæsuarpok tava pissulerlunelo. 11 Paulusible taimailirsa innuit tekkogamiko, niblingãrput, Likaoniamiullo okauseet attorlugit, okalluklutik: Gudit innuktun-élerlutik akkarbigãtigut; 12 Barnabaselo aitserpæt tava, Iupiteremik, Pauluselo Merkuriusemik, aipaminit okalluktartómet. 13 Iupiterible Pellessiætta, taukkoa iglorperksuisa auatænnétúb, tava umingmait niakorutillo ãpei issertarbiksoarmut, tunnirsiomaulunelo innuit illagællugit. 14 Aposteligle, Barnabasiblo Paulusiblo, tamanna tussaramiko, annorarsettik alliktorpækit, akpallutiglo innuit akkornænnut pipuk, torklorlutiglo. 15 Ima okarpuk: Angutiná, okkorse, sullivisse tamãne? Uaguktõg illivsesut innúvoguk tokkojarsunnik timmekarlunuk, okautsinniglo tussarnersunnik okalluktóvoguk illivsenut, sáiniarkolluse okkonanga Gudiúngitsunnit Gudemut tokkosuitsomut, taursoma pingortimagit killaglo nunalo, immauviksoarlo, illuanétullo tamása; 16 Taursomalo itsaligame nællursut tamása issumamingnik innúniartut innertingikalloarei; 17 Umnit ingminik nangminek nællunæjartartok, kabsersoarniglo pirsartaramissigut ajungitsomik, siedlerkorsivlunelo killangmit, nunablo merkoee náulerkorsarei, nekkiksautiniglo tunnirsarluta, innúdluartillutalo umættivut tipeitsuktitarei. 18 Taimalo okallukamik, innuit innerternek ajungajekpeit, tunniomamattik tunnirsútinnik.

19 Iudille, Antiochiamit Ikonienemillo terssunga piput, innuillo okaukiksarmattigik Pauluse millórpæt ujarkennik, iglorperksuillo auatǽnnut unniarlugo piǽt, tokkosimasugigamiko. 20 Ajokærsukelle illulermænne, makkipok, iglorperksoarnullo isserlune; akkagolo kaumet, Barnabase aiparællugo, terssanga aularpok Derbenemut. 21 Iglorperksoarnelo taukkonane okautsit tussarnersut okautigeit, ajokærsugartărlutiglo amerdlasúnnik, utterlutiglo ama Listramut, Ikonienemullo, Antiochiamullo. 22 Ajokærsukello tarneit nekkursektipeit, kajumiksárlugillo opernermik sorarnauǽrkollugit, imalo pieit: Nagliungnartorperksuit attorlugit isseriakarauta Gudib nálegauvianut. 23 Tamattigullo illageeksunnut pársirsokartitsipuk ittunnik, tuksiarlutiglo ésisinnatiglo taukko sernigekoeit Nálekamut operbigirsǽnnut. 24 Pisidia tava arvkotigællugo Pamfiliamut pipuk; 25 Gudiblo okauseenik okallukamik, Attaliamut utterpuk; 26 Terssangalo umiartorpuk Antiochiamut, tamerssa aularbigigalloǽk, Gudib saimauneranik siornagut pekkonekaramik sullirsamingnut, tamakkolo măna nămaksigeit. 27 Taimaitomik terssunga pigamik, illageeksut kattisimatipeit, okallugbigællugillo kannok ussornartigirsunnik Gudib piniartungortimattik, kannorlo nællursuttŏg opernermut pekkosimamagit. 28 Terssanétualerpuk tava ajokærsuket neijorlugit.

KAP. XV.

Apostelit kattisimauviksoakarput Ierusalemme, nællursunnullo aglekput nællunæjarbigællugit malligækseinik; Pauluse aipæksánik nællursunnut aularpok.

Iudæamillo pirsut illeisa, kattengutigeet imà ajokærsólerpeit: Kippekungikuse Mosesib illerkorekorseinik, pidluartungorsinnaungilase. 2 Tamannalo pivlugo ingmingnut akkerartortut Paulusib Barnabasiblo aksut sakkitsaukattigimattik,

pekkorsilerput tava, Pauluselo Barnabaselo, adlello illættik, aularkollugit Ierusalemmut Apostelinnut, uttokaunernullo, appersút tamanna pivlugo. 3 Illageeksunnit tava illaginekarlutik aularput, Foenizia Samarialo arvkotigællugik, næl-lursullo sáiniarsusiænnik unnibkaramik, kattengutigeet tamása tipeitsungnangārtokartipeit. 4 Ierusalemmullo tikkimætta, illageeksut Apostelillo, uttokaunerillo niobiorpeit, taukko-nungalo okaursiput, kannok Gudib piniartungortimattik. 5 Farisæerille illeit, opertungorsimarsut, nækkoiput, ima okal-luklutik: Kippirsariakarpumme, okautariakarlutiglo Mosesib inneitsissei mallekollugit.

6 Apostelille uttokaunerillo kattillerput, ivko okautsit kiglissiutigællugit. 7 Tekkisómigle okallukattigeeksarmætta Petruse nækkoipok, ima okallugbigællugit: Angutit, assærset kattengutigeet, illissimauarse, ardlagut Gude akkornautine kennersimet, kannimnit næl̄lursut tussarlerkollugit okautsin-nik tussarnersunnik, operkollugillo. 8 Gudiblo, umættinnik illissimarsub, næl̄lokutsungnærsipei, Annernermiglo ajunginer-mik tunnisimauei, sordlo uaguttōg pigamissigut; 9 Attau-serlo nelligeeksikátigut uagullo taukkolo, umætteillo ivler-narsikei opernermik. 10 Saogme tava māna Gude urs-serpissiuk? ajokærsuket nangmagakartinnausigik, merssa siudlivsaloneet uagulloneet ajukauvtinik? 11 Operpogulle Nálekab Iesusib Kristusib saimauneranik pidluartinekaissæg-auta taimailuinnartomik sordlo taukkoa. 12 Tamarsoarmik tava nippangerput Pauluselo Barnabaselo náleklugik, okal-luktuarmænnik kannok aktigirsunnik næl̄lunærkotinnik us-sornartullirsenniglo Gudib piniartungortimattik næl̄lursut ak-kornænne.

13 Taukkoalo okallussærmennik, Iako ima okallulerpok: Angutit, assærset kattengutigeet, náleksinga! 14 Simon Pe-truse okalluktuarpok, kannok illiorlune Gudib næl̄lursut issu-magimagit siudlermik, taukkoningalo ingminut innuksarsil-lune attermine. 15 Taimainiputtōg Profetit okauseet, ima

agleksimarsut: 16 Kingorna utteromáriunga, Daviblo igloa oppisimarsok sennakiklugo, asserornereelo sennakikomauakka, napparkiklugolo pissauara; 17 Innuit ammigakuit Nálekamut piniarkollugit, nællursullo tamarmik aglæt, attimnik taigornekartut; tamersa Nálekab, tamakkoninga tamannik pirsartub okausee. 18 Gudib pingortitenne tamása illissimauei sillarsúb aulakautánit aglæt. 19 Taimaitomik pekkorsiunga imaitomik: Gudemut sáiniarsimarsut, nællursunnit pirsut, nekkimatekonnagit. 20 Aglekbigekollugille, Gudiúngitsut maujungnartoeenik pinauærkollugit, arngnaunekarkonnagit angununekarkonnagillo, ippisimarsomiglo aungmiglo nerrekonnagit. 21 Itsarsoængorporle, Mosesib okauseenik okalluktokartarmet iglorperksoarne tamanne, Sabbatillo nungullugit attuarnekartarput kattisimauvingne.

22 Apostelit uttokaunerillo, illageeksullo tamarmik tava illuarillerpæt, illættik angutik kennerlugik, Antiochiamut aularkollugik Pauluselo Barnabaselo illagællugik, terssa imaituk: Iudase, Barsabasemik tairsak, Silaselo; angutik taukkoa ajokærsoirsóursuk kattengutigeeksunne. 23 Taukkolo aglekennik neksipeit imaitunnik: Apostelit, uttokaunerillo, kattengutigeello, pidluarkoeit kattengutit nællursunnit pirsut, Antiochiamétut, Siriamétullo, Ziliziamétullo. 24 Uagut tussarauta, uagutinit pirsut illeisa nekkimatikāse-gōg ajorkærsútinnik, tarniselo asserorlugit, ima okarlutig-ōg: Kippikoniaissause, inneitsissillo malliklugit; umnit tamanna pekkorsaringikalloarautigo taukkonunga. 25 Taimaitomik illageekluta kattisimatilluta, ima issumarsogut: Angutit kenneromaulugit, illivsenullo aularkollugit, illagekollugillo assærsautingnut Barnabasemullo Paulusemullo. 26 Taukkoa merssa tarnittik erdliginnagit tunniupeit, Nálegauta Iesusib Kristusib akka pivlugo. 27 Aulartipauvuk tava Iudaselo Silaselo, tamattomingatōg okaursiartorkollugik okautsinnik. 28 Annernerúb ajunginerúb uagullo illuarigautigo, adlamik erdlokonartomik piniagæksakartitsomangilause, imaituinnaille

pirsariakartut illivsenut pekkorsarauvut: 29 Gudiúngitsut maujungnartoeenik pinauærkolluse, aungmiglo ippisimarsomiglo nerrekonnase, arngnaunekarkonnase angununekarkonnaselo; tamakkonunga miannersoruse, illuartulliarpose. Innúlluarkonarsisitse!

30 Taukkoa aularkonekaramik, Antiochiamut piput, terssanelo operkattigeeksorperksuit kattisimatinamikik, agleket tamakko tunniupeit taukkonunga; 31 Tamakko attuaramikik, tupedlerlutik tipeitsulerput. 32 Iudasele Silaselo ama Profetiógamik, kattengutigeet kajumiksárpækik nekkursektillugillo okauserperksoarnik. 33 Terssanétuaradlarmenniglo, kattengutigeet angerdlarluarkolerpagik Apostelinnut. 34 Silasible illuareka, terssane unnikomaulune. 35 Paulusele Barnabaselo Antiochiamétuarpuk, adlello amerdlasút illagællugit, ajokærsoiniartarlutiglo okalluktarpuk Nálekab okauseenik.

36 Udlulle illeit nāmætta, Pauluse Barnabasemut okarpok: Ama aularluk, kattengutivullo tikkerariartortigik tamása iglorpamiut siornagut okallugbigirsauvut Nálekab okauseenik, missiliklugillo kannok illiorsuseenik. 37 Barnabasib tava Iohannese illakolerpa, Markusemik tairsak. 38 Taunale illagiomaulugo Paulusib illuaringila, merssa siorna kemmengmattik Pamfiliame, piniarkattigingimattiglo sulliarekorsamut. 39 Ingmingnut tava taima sakkitsaupuk, auiksarlutik aglæt, Barnabasiblo Markuse aiparillerpa, umiartorlunelo Zipernemut.

40 Paulusible Silase aipara, aularmello kattengutigeet Gudib saimauneránut pekkoæt; 41 Ingerdlavlunelo Siriene Zilizienelo arvkotigigamikik, illageeksut nekkursektipei.

KAP. XVI.

Paulusib Timotheuse illæssiara, Filippemullo piok; Lidia opertungorpok; annernepilluk annisinekarpok; Apostelik parnărsimauvingmut pisitáupuk; parnărsimauvingmut pársirsok sáiniarpok; Pauluse ipperarnekarpok.

Derbenemulle Listramullo piok attalo, ajokærsugak terssanétok, Timoteusemik attelik, taursoma arngna Iudiúrsok opertok, angutale Grækiúrsok. 2 Tauna unnersiutigæt kattengutigeet, Listramétullo Ikonienemétullo. 3 Tauna Paulusib illæssiariomagamiuk, kippiva, Iudit terssanétut pivlugit; anguta tamarmik illissarimarssuk Grækiúrsok. 4 Iglorperksuille arvkotigigamikik, taukkoa innuinnut mallikoeit inneitsissit, Apostelit uttokaunerillo Ierusalemmétut pekkorseit. 5 Illageeksut tava aulaiængersinekarput opernerme, udlullo nungullugit amerdliartorput. 6 Frigiale, nunalo Galasia arvkotigimattigik, Annernerúb ajunginerúb okallukongilei Asiame. 7 Misiamulle pigamik, Bitinia arvkotiginiaralloarpæt, Annernerúble pekkongilei. 8 Missia tava sarssunamiko Troasemut piput. 9 Unnuamelo Pauluse tekkordlugakartok imaitomik: Angut Mazedoniamio kikkartok, kennúvigællugolo ima okarpok: Tessammunga Mazedoniamut peet, ikkioriartorlutalo. 10 Taimaitomigle tekkordlugakarsimagame, erngerdluta tava Mazedoniamut aularniarpogut, nekkimanginauta, Nálekab taivkunga kákomattigut, taukkonunga okallugiartorkolluta okautsinnik tussarnersunnik.

11 Troasemit tava aularpogut, Samotrazialo torainarlugo, akkagolo kaumet Neapolinemut piogut. 12 Terssangalo Filippenemut pigiogut, tamerssa nunab Mazedoniab iglorperksoee ajunginerit, nellinginarnik innuglit. Udlulle illeit terssanétuarpogut iglorperksoarne. 13 Sabbatiblo udloa nedliumet, iglorperksuit auatænnut anniogut, kook tikkillugo, terssane tuksiartarbekarmætta, ingillutalo, arngnet, terssunga kattisi-

marsut, okallugbigauvut. 14 Arngnarlo, Gudemut nálektok, Lidiamik attelik, Purpuremik niuvertartok, Tiatiramiunnit pirsok, tauna nálengniarmet, umætta Nálekab angmarpa, Paulusib okausee siunersiksáulersillugit taursomunga. 15 Taunale iglokattinnelo koinekaramik, innellerpătigut, okalluklunelo: Nálekamut opertósugigussinga, tava iglumnut isserniaritse, terssanétuarluselo. Isserkollutalo okaukiksárpătigut. 16 Illánele tuksiartarbingmut ingerdlatilluta, niviarsiab pardlekpătigut, tauna erkotuksennik okalluktomik annernekarame, nálekenne tava pissórsótitarei okallungnerminik erkotuksennik. 17 Tauna Paulusemut uautinullo mallingniktainarpok, torklorlunelo ima okallukpok: Innuit okko Gudib kotsingnerrúrsub kivgarei, illivsenut okautiginiktut arvkotiksamik pidluarnartomut. 18 Taimailiortartok tauna udlorperksuit. Paulusible tamanna erdlokirsútiga, keviarlunelo annernek okarbiga: Iesusib Kristusib akkane okaupaukit, omanga annekollutit; terssangainak tava anniok. 19 Nálegeisale tekkogamiko piksarsissǽrmattik, Pauluselo Silaselo tigullugik aularupagik niuvertarbingmut nálekennut. 20 Sorssuktuksello nálegeinut pisipagik, okalluklutiglo: Innuk okkoa Iudiúrsuk, iglorperksoautalo innuee asserorpeit; 21 Ajokærsoiniarpuglo illerkunnik uautinut attugæksaungitsunnik, malligæksáungitsunniglo, Romiógauta. 22 Innuit tava taukkonunga pikkitorsoængorput, sorssuktuksello nálegeisa annorajarkoagik ipperartorkollugiglo; 23 Taimalo aksut ipperartorǽramikik parnărsimauvingmut pisipagik, parnărsimauvingmullo nálegak okaupæt, parekiksarkollugik. 24 Taima pekkomænne nálekpok, parnărsimauviúblo innánut illudlerpámut pisipek, niukikuglo parnărsarlugik kerssuksoarmut. 25 Unnuarle ketterarmet Pauluse Silaselo tuksiarpuk, tuksiaumiglo Gude ussorǽk; parnărusimarsullo merssa nálektut taukkonunga. 26 Terssangainak tava nuna seiuktorsoængorkau, parnărsimauviúblo tungauvia aglæt aulasorsoængorpok; erngerlutiglo mattuee tamarmik mattuælerput, tamarmiglo kelleruteit kellerursǽrput.

27 Parnărsimauvingmulle nálegak itterame, parnărsimauviúblo mattuee ængmarsimarsut tekkogamigit, pænnane ammuva ingminik tokkoniaromaulune, issumakarame parnărusimarsut kemmăsimasugællugit. 28 Paulusele niblingărpok, okalluklunelo: Illingnik pidlárniarkennek, tamauta tamănépogut. 29 Nennerúmik tava kákorsivlune isseræsuarpok, olillerlunelo pædlorpok Paulusib Silasiblo issigeinut; 30 Annisillugiglo ima okarbigipek: Assærsæk nálekængá, sullissaunga pidluartungorkollunga. 31 Akkiæk: Nálekamut Iesuse Kristusemut operit, pidluaissautit tava, iglokattittillo. 32 Nálekablo okausee okautigeit taursomunga, iglokatteinullo tamannut. 33 Erngerlunelo unnuak tammanna ingminut pisipek, unnattarnerkiglo allerterlugit; erngerlunelo nangminek koekovok, illænnelo tamarmik. 34 Iglominullo pisipek nerisillugiglo, iglokattinnelo tamása tipeitsukattigei, Gudemut opertungorsimagame. 35 Kaumelle sorssuktukset nálegeisa, iglorperksuit kivgeit aularkoeit, ima okariartorkollugit: Innuk taukkoa aularlik. 36 Okautsillo tamakko parnărsimauvingmut nálekab okautigei Paulusemut, okalluklune: Náleket tamaunga okariartorkorsiput, parnărutæjarkollutik. Taimaitomik măna annigitsik, tupedlerlutiglo aularitik. 37 Paulusible okarbigei: Taukkoa unnattarkogamissiguk innuit tekkoænne, umnit pirsútekaratik kiglissiornekaranugloneet, merssa umnit Romiúrsoguk, pisillunuglo parnărsimauvingmut mănalo angiortomik annisikolissægătiguk? Năgale taimaissengilak, ivkoale nangminek annisitsartorillissiguk. 38 Okautsille tamakko iglorperksuit kivgeisa okautigiartorpeit nálekennut, taukkoalo erksilerput, tussaramikik Romiúrsuk. 39 Ornikpagik tava, okaukiksarniarlugiglo annisipagik, kenúvigællugiglo iglorperksuit kemmekollugit. 40 Parnărsimauvingmit annipuk tava, Lidiamullo pullariartorlutik, kattengutigeello tekkorræramikik tupedlersárlugillo, aularpuk.

KAP. XVII.

Pauluse okalluktuarlune nagliungărpok, terssa Tessalonikame, Berroenemelo Atenemelo, amerdlasórsuillo sátinekarput Iesusemut.

Amfipolinelo Apollonialo arvkotigigamikik, Tessalonikamut pipuk, terssane Iudit kattisimauvekarput. 2 Paulusib tava, illerkone attorlugo, isserbigei, Sabbatillo pingasut okallugbigei agleket attuarlugit. 3 Tamakkoningalo ajokærsorlugillo nevsuiarbigei Kristuselo anniartitæksáursok tokkorsunnillo makkituksáursok unnerpa, ima okarlune: Iesuse tauna, illivsenut okautigirsara, Kristusióvok. 4 Taukkoa illeit tava opillerput, Pauluselo Silaselo illagillerlugik, taimatŏg Grækerit Gudemut nálektut amerdlasórsuit, arngnettŏg nalengnekartut amerdlakaut (opilleriput). 5 Iudille uttereetsorsuit ningellerput, angutepillurksoarniglo innupillungnik peblerortunnik illatárniarlutik kattillerput, iglorperksoarmiullo pikkitorsoængortillugit, Iasoniblo igloanut sorssugiartorput, taukko annisitsuklugik innungnut. 6 Nenninginamikigle, tava Iasone, kattengutigeello illeit, pisipeit iglorperksoarmiut nálegeinut, niblidlárlutiglo okallukput: Innuk okko sillarsúb innueenik tamannik pikkititsirsuk, tamaungnariputtŏg; 7 Taukkolo Iasonib sinniktarkopek ingmine, taukkoalo tamarmik Kaiserib inneitsissei nálengisinnarpeit, adlalo nálegaunerrúrsok unnerlugo, terssa-gŏg Iesuse. 8 Taimaitomigle pikkitipeit innuit, iglorperksoarmiullo nálegeit, tamattominga tussartut. 9 Iasonible illeisalo akkiniarsimamattik ipperarpeit tava.

10 Unnuamele Pauluselo Silaselo erngerdlugik kattengutigeet aulartipagik Berroenemut; terssungalo pigamik Iudit kattisimauviænnut isserpuk. 11 Taukkoa merssa ajunginerrúrsut Tessalonikamiunnit, kajumiklutiglo okautsit nálekpeit, udlullo nungullugit agleket attuarkiksárniarpeit, arssigeeksiniarlugit. 12 Taukkoa amerdlasút tava opillerput, Grækerittŏg

nálengnekartut, arngnello angutillo, ikkingitsut. 13 Iudille Tessalonikamiut kallerchinamik, Berroenemetsōg Pauluse okallungmet Gudib okauseenik, terssungatōg piput, innuit pikkitillugit. 14 Kattengutigeelle Pauluse erngerlugo aulartipæt, immab kiglinganut pekkollugo, Silasele Timoteuselo unnikpuk terssane. 15 Paulusible unnersorteisa pissipæt Atenemut, okariartorkonekaramiglo Silasemut Timoteusemullo (Pauluse) ornigæsuarkollugo, ama utteriput.

16 Paulusible taukko uttakillugik Atenemétillune, annernermine allieisungālerkau, iglorperksoarmiut taukko tekkogamigit kivgartorpedlárkerssut Gudiúngitsunnut. 17 Taimaitomik Iudit, Gudemut nálektut, okallugbigigalloarpei kattisimauvingme, niuvertarbingmetsōg udlut nungullugit ornikti̇nne pigalloarei; 18 Illissimajomatórsuille illeisa, terssa Epikurerit Stoikerillo, sakkitsarpæt. Illeillo okarput: Piungitsunnik okalluktorsoak una, kannongétunnik okausekaissaua? Illeille okarput: Sórdlo Guditáinik okallukomarsok illiorpok. Merssa taima piæt, okallugbigimattik okautsinnik tussarnersunnik Iesusemik makkirsusermiglo (tokkorsunnit). 19 Tiguæt tava aularullugolo kiglissiorbiksoarmut, okalluklutiglo: Ajokærsútitāk tamanna, okautigirset, næ̀llojungnærsinnauarput? 20 Idlit merssa tussangisainakautinik tussartinautigut, sunáunersok tamanna illissimajomadlárparput. 21 Atenermiulle tamarmik, tekkornartello, terssanelo nunasiakartut, adlamik issumakarniængitsut, nutámik kissienne okallukomaulutik tussaromaulutiglo. 22 Paulusele kiglissiorbiksúb kekkane kikkarlune ima okallukpok: Okkorseá, angutit Atenermiut, mallugause, tamannik opernerdlukpedlártorsógause. 23 Terssane sakkigama, Gudiúngitsunnut nálekbiksesse kemmerdlórniarlugit, tunnirsirsarbik tava tikkipara, imaitomik aglengnelik: Gudemut nællunartomut. Nællursarse tava nalekaussiuk, māna tauna okautigara illivsenut. 24 Gude sillarsoarmik, tamattomanétunniglo tamannik, pingortitsirsok, merssa nálegáugame killangmullo nunamullo, innekararaingilak nálekbiksoarne ark-

sennik sennasimarsunne; 25 Innuillo arkseinik kivgartorbig-inekanginioktōg, sórdlo sumik ajorsartok, merssa nangminek tamása tamanne innursútekartillugillo annernekartinamigit; 26 Innuperksuit tamása pingortikei áungmit attautsemit, nunarsoarlo tamát innersorlugo, kiglikbekartikadlarlugillo innúmersorsusiǽnnik nunasiækseiniglo. 27 Nálegak ujarniakollugo, missigiginnaunerlugolo nenniginnaunerlugolo; naug tammakerluta ungesingikalloarpātigut. 28 Taursomane innúgauta, aulavlutalo étuarauta. Taimatōg illæsse, tuksiautinnik aglektut, ima okariput: Taursomanga pingortitávogut. 29 Gudemit tava pisimagauta, issumakaissengilagut, Gude arssersóutsomaulugo arssillirsennut sennasimarsunnut Goldemit Silveremilloneet ujarkennilloneet, innuit issumeinik taimailirsennut. 30 Taimaitomiglo innuit næIlursorsótillugit Gudib irssigingitsūrsaralloarei, mānakulle innuit tamása tamannétut sainiarkoei; 31 Udlok merssa nedliutitæksak taigamiuk, sillarsúb innuee tamása illuartomik ekkartóutitsomaulugit Angumut ekkartóursirsungortitaminut, taunalo tokkorsunnit umartinamiuk kingorna tava tamása opernek ajornarungnǽrsipei. 32 Tokkorsunnigle makkitsomártunnik tussaramik, illeit mittekput; Illeille okarput: Tamattominga ama tussarkikomárpautigit. 33 Taimalo Paulusib kemmekpei. 34 Angutille illeisa neijorniarpæt opillerlutiglo; taukkoa illǽt Dionesiuse, kiglissioirsut illǽt, arngnarlo, Damarisemik attelik, adlettōg illagigieit.

KAP. XVIII.

Pauluse ajokærsoiok Korintuseme, Efesuselo arvkotigællugo utteriok Ierusalemmut.

Kingorna tava Pauluse Atenemit aularpok, Korintusemut pivlune. 2 Terssanelo Iude naipipa, Akvilasemik attelik, Pontuseme innungortok; kissienne Klaudiusib Iudit tamása

Rommit aularkomattik, tauna Italiamit tikkiukammerssok, nulle Priscilla aiparællugo. 3 Taukkonunga (Pauluse) pullarpok, attauserlo nelligeeksomik sullikattigigamigik, neijulerpek, sennachviniarlunelo, itsellirsógamik. 4 Sabbatillo nungullugit ajokærsoirsarpok kattisimauvingme, Iudillo Grækerillo okautsiminik kajumiksárpei. 5 Silasele Timoteuselo Mazedoniamit pimænnik, Annernerúb Pauluse innerpa, Iudinnut okallukollugo Iesusemik Kristusiúrsomik. 6 Taukkoale akkerartormætta okauserluklutiglo, annorarsenne karsséjarpei, okarbigællugillo: Aukse niakuvsinut pille, terssa, pingitsóvlunga mattoma kingorna nællursunnut aulaissaunga. 7 Tamannalo kemmekamiuk, angutib, Iustusemik attiglúb, igloanut isserpok, tauna Gudemut nálektóursok, igloalo kattisimauviúb tuglera. 8 Krispusele, kattisimauvingmut nálegáursok, opertok Nálekamut, iglokattinne tamása illagællugit; Korintumiuttōg amerdlasút nálektut opertungorput, koekollutiglo. 9 Nálegarle unnuame Paulusemut tekkotipok ima okarlune: Erksekennek, okalluksinnaille, nippangernauǽrlutillo. 10 Aiparigaukit, kimilloneet pinekarnauieissenginauit nagliungnartomik, merssa innuit pigirsæksakka amerdlakemætta iglorperksoarne makkonane. 11 Terssanétuarpok tava okkiok attausek, kaumetillo arbeneglit nāulugit, ajokærsorlugillo Gudib okauseenik. 12 Gallionele nálegáutillugo nunamut Achajamut, Iudit illageeklutik Pauluse peblingārniarpæt; ekkartóursivingmullo aularupǽt. 13 Okalluklutiglo: Innuit oma kajumiksárpei, Gudemut kivgartorkollugit, inneitsissit merssa mallekonnagit. 14 Paulusele okallukomalermet, Gallione Iudinnut okarpok: Assærset Iudit okkorse, illueitsulliak pekkoserlungnerloneet pinekarpennik, tussaromaissægalloarivse; 15 Tamannale appersútáumet, ajokærsút okautsillo akkillo, inneitsisselo pivlugit, tava illivse nangminek tamanna piarse; uanga ekkartóursiomangilanga tamanna pivlugo. 16 Ekkartóursivingmit tava aularkoei. 17 Sostenesele, kattisimauviúb nálega, Grækerit tamarmik tava tiguǽt unnattarlugolo ekkartóursiviúb

sáne. Tamannale Gallionib assiginnarpa. 18 Pauluse sulle terssanétuaradlarame, kattengutigeet tava sorarutiksamik okallukbigei, Siriamut umiartoromagame, Priscillalo Akvilaselo illagællugik; Kenkreamétillunele nutsenne kippiei, angerutekarame. 19 Efesusemullo pigame terssunga kemmekpek; nangminerle kattisimauvingmut isserpok, Iudillo okallugbigei. 20 Taukkoa tava innellerpæt, ama unnigbigekollutik, akkoaringileile; 21 Nāgatiksamigle okallugbigei, ima okarlune: Ierusalemme merssa udlorsioriakarpunga tuglermik; ornikomáriausele, Gudib pekkoppanga. Efesusemit tava aularpok. 22 Zæsareamullo pigame majoarpok, kattengutigeello okallug̀bigigamigit innúlluarkollugit, aulariok tessamunga Antiochiamut. 23 Terssanétuaradlaramelo, ama aularlune, nunǽk Galazia Prigialo sakkivigipek kingudlereeksarlugik, ajokærsukello tamása nekkursektipei. 24 Iudeȓe, Apollomik attelik, Aleksandriame innungortok, angut okallungnermik ajungitsorsoak, aglekenniglo illissimarsorsoak. Efesusemut tikkiupok. 25 Tauna ajokærsorsimagame Nálekab ajokærsutánik, annernerme pilleritsektóvlune okallukpok, Nálekamiglo ajokærsoiniarkiksarlune, umnit Iohannesib koirsirsarneranik illissimaginnartok. 26 Tauna kattisimauvingme okallulerpok tamása tussartillugit. Akvilasible Priscillablo tussaramiko, ingmingnut pisipǽk, nevsuiarbigekiksarlugolo Nálekab ajokærsutánik. 27 Akajamullo aularomamet kattengutigeet aglekput, ajokærsukello kajumiksárpeit, tauna illæssiarekogamiko taukkonunga; terssungalo pigame, saimaunermik opertungortisimarsut amerdlasút ikkiorpei. 28 Iudit merssa sorarunagit okausiksǽrotinamigit, tamásalo tussartillugit, Iesuse Kristusiúrsok unnerpa, agleket narkiksutigællugit.

KAP. XIX.

Pauluse Efesusemétuarlune ajokærsoiok koirsivlunelo; Demetriusib iglorperksuit pikkitorsoængortipei Pauluse pivlugo.

Apollole Korintusemétillugo, Paulusib nunet kinginerit sakkivigigamigit, Efesusemut piok, terssanelo ajokærsuket illeit naipinamigit. 2 Okarbigei: Opertungorsimagause Annernek ajunginek pivissiuk? Akkiælle: Ajunginermik annernekarmet tussangilagulloneet. 3 Ama appersoriei: Sumumme tava koissimavisse? Akkiæt: Iohannesib koirsútigekorsanut. 4 Paulusele okarpok: Iohannese koirsigalloarpok koirsúmik sáiniarutiksamik, innuillo okaupei, kingunermigut tikkiutuksak operbigekollugo, terssa, Iesuse pivlugo, Kristusiómet. 5 Tamanna tussaramiko, koekoput Nálekab Iesusib akkánut. 6 Paulusiblo arksaminik pattingmagit, Annernek ajunginek taukkonunga piok; okautsinniglo adlennik okallulerput, erkotuksenniglo okalluklutik. 7 Angutillo taukkoa arkanek marlúrsut. 8 Kattisimauvingmulle isserpok, siorananelo okallukpok kaumettit pingasut étillugit, ajokærsorlugillo okallugbigekiksárniarpei Gudib nálegauvianik. 9 Illeille mangertorsómætta operomannatiglo, ajokærsúllo tamanna okautiginerdluklugo innuperksoarnut, kemmekpei tava, ajokærsukello ingmikórtipei taukkonanga, udlullo tappillugit okalluktarpok angutib, Tiranusemik attiglúb, kattisimauviane. 10 Taimailiorporle okkiuk marluk-étillugik, késa tava Asiamiut tamarmik, Iudillo Grækerillo, tussarput Nálekab Iesusib okauseenik. 11 Gudiblo Pauluse piniartipa ussornartorsoarnik. 12 Allerterutei aglæt, annoraksello timmanut attuket, pivlugillo illipattigik napparsimarsunnut, ajorungnærput tava nappautimingnit, annernepilluillo taukkonanga anniput. 13 Iudille illeit sakkirsáinartut, merssa angekóursut, nauiateilutik Nálekab Iesusib akka tainiarpæt annernepillulingnut, okalluklutiglo:

Iesuse, Paulusib okautigirsa, pivlugo annekoause. 14 Taimailiortartulle illeit, terssáursut Skevasib Pellessiunerúb Iudiúrsub erneree arbenek marluk. 15 Annernepillúble sápei, okalluklunelo: Iesuse illissarăra, Paulusesŏg nællunginiara, illivsele kikuvisse? 16 Innúblo annernepillungmik illumiuglúb tava sorssuklugillo arktungilei kunnutillugillo, taimailiorbigimattiglo, iglomit tamattomanga kemmăput tammakaratik killersimaulutiglo. 17 Tamannale tussaumarsaulermet tamannut Efesumiunnut, Iudinnut Grækerinnullo, tamarmik tava erksirsorsoængorput, Nálekablo Iesusib akka ussornarsinekangărpok. 18 Amerdlasúttŏg, opertungorsimarsut, nællunæjariartorlutiglo unnibkárput kannok illioralloaramik. 19 Amerdlasúllo piungitsunnik piniagæksakaralloaramik, makperseket kattersorpeit óulugillo, tamása irssigitillugit, tamakkoalo akkeet kissiniarlugit pigamikik, akkekartut anningaursennik 50000-nik. 20 Taima aktigirsomik Nálekab okausee agdliartorput pirsaunekaleriartorlutiglo.

21 Tamannalo nămaksimet, Panluse illumigut issumalerame, Mazedonia Achajalo arvkotigiomaulugik, Ierusalemmullo sakkiomaulune, ima okarpok: Taivkanétuaradlarama, ama Rom tekkussauara. 22 Kivgængnelo marluk, Timoteuselo Erastuselo aulartipek Mazedoniamut; nangminerle unnikadlarpok Asiame. 23 Taimanele pikkitorsoængorput ajokærsút tamanna pivlugo. 24 Imaitok: Angut erdlingnartulliortok Goldemik, Demetriusemik attelik, nálekbiúrsennik erdlingnartunnik sennarsok Dianamut, sennakattigirsennelo nungullugit akkiksarsiortipei angisúnnik; 25 Taursoma tava taukko kattisimatipei, adlello taimaitomik sennarsut, ima okalluklune: Assærset angutiná, illissimauarse, tamakko niukotigællugit piksakautigigalloarautigik. 26 Tekkorsarposele tussartarluselo, Paulusib oma, sordlo Efesumiut, taimatŏg Asiamut tamakingajeklugit, innuperksuit asserorniarpei kajumiksárnerdluklugillo, okarame: Gudiúngitsut unnerlugit, arksennik sennasimarsut. 27 Taimaitomiglo niukotiksauvut assigi-

narnekalerput, Gudelirsarsúblo Dianab nálekbiksoa sũngitsuginekalerpok, ussornarsusialo aglæt nungussavok, umnit Asiamiut nunamiullo tamarmik nálegarǽt. 28 Tamanna tussaramiko, kammaktorsoængorput, niblidlárlutiglo okarput: Diana Efesumiunnétok angekau. 29 Iglorperksoarmiullo tamarmik pikkitorsoængorput, tekkoranártarbingmullo attautsekut auladlárkaut, Gajuselo Aristarchuselo Mazedoniamiuk, Paulusib ingiakattǽk, tigulerpagik. 30 Paulusele innungnut sakkomeromamet, ajokærsuket pekkungilǽt. 31 Nálekettõg illeisa, Asiamiut, Pauluse ikkingutigilluaramiko, aulartitsiput taursomunga, okaukiksárlugolo, tekkoranártarbingmut pekkonnago. 32 Taivkoale niblersorsoængorlutik okausekartut nellinginarnik arssigeengitsunnik, illageello nællulerput sunasugællugo, amerdlanerillo siunekangilet suna pivlugo kattisimalersut. 33 Iudillo Aleksandere ajengmarsuk, innuit illeisa tigullugo sakkomersipǽt; Aleksanderible arksaminik ursserarpei, innuit akkivlugit okallugbigiomagamigit. 34 Taunale illissimaleramiko Iudiúrsok, tava tamarmik udlúb nællunǽrkotæk marluk nãulugik, ima niblingainarput: Diana Efesumiunnétok angekau. 35 Iglorperksoarmiulle nálegǽtta innuit nippangersáramigit, okallugbigei: Okkorse, angutit Efesumiut, innúb kiame illissimangila, iglorperksoarmiut Efesumiut nálektorsómætta Gudelirsarsóursomut Dianamut, arssilliamut killangmit pirsomut? 36 Tamanna merssa opernakemet, nippangerniaissause, issumakangitsuttullo illiussennase. 37 Innuit okko tamaunga pisikisse, umnit nálekbingmilloneet tiglingitsut, Gudillersauvsinulloneet mittengitsut. 38 Demetriusele, sennakatteilo kimut passikliutiksakaralloarpætta, kiglissiorbekartarpok, nunennullo nálegakarioktõg, ingmingnut tava unnerlukkattauniarlit. 39 Adlamigle illuarsægæksamik okallukattigeekomaguse, tava tamanna nãnekarle illageeksunne kattisimalluartunne. 40 Nauianartorsiorpogumme, udlome peblerorsuserput tamanna pivlugo unnerlutigissammattigut; uagullo merssa pirsutekangilagut, passissǽr-

niaromaguta peblerorsusek tamanna pivlugo. Taima okarame kattisimarsut aularkoei.

KAP. XX.

Pauluse pingajuksánik aularpok Mazedoniamut, ama Troasemut Miletomullo; pirsarialingnik okausekarlune ajokærsoirsónerit okallugbigei năgatiksamik.

Peblerorsusek tamanna năgasernekarmet, ajokærsuket Paulusib ingminut kákoei, innudluarkollugillo; terssangalo tava aularpok Mazedoniamut piniarlune. 2 Nunello tamakko sakkivigigamigit, terssanémiullo kajumiksársimaulugit okauseperksoarnik, Grækerit nunænnut piok, terssanétualerlunelo kaumettit pingasut năulugit. 3 Iudille pinialermænne, Siriamut audlaromagalloarame, tava issumakalerpok (Nunakut) Mazedoniakut ingerdlajomaulune. 4 Asiamut tava illagei imaitut: Sopaterelo Berroenemio, Aristarchuselo Sekunduselo, Tessalonikamiuk, Gajuselo Timoteuselo, Derbenemiuk, Tichikuselo Trofimuselo, Asiamiuk. 5 Taukkoa siuarput, uttakivlutalo Troaseme. 6 Uagulle, udlut sérnakangitsunnik timmiursartorbeet kangiumætta, Filippenemit aularluta umiartorpogut, udlullo tedlimæt nătinnagit Troasemétut tikkipauvut, terssanelo unnikpogut udlut arbenek marluk. 7 Sabbatillo illænne, ajokærsuket kattissimamætta, timmiursak augoromaulugo, Paulusib okallugbigei, kaupet merssa aulaissægame; unnuarlo ketteralermet sulle okalluktok; 8 Innemelo kallianétome kattisimauviænne nennerútit ikkisimarsut amerdlakersut. 9 Nukakpiarle, Eutichusemik attelik, igalarsame ivksiaugame, sinnilerkau, Pauluse okalluktillugo, sinniksoarlo arktorsinnaramiuk, nakkarpok kallianit pingajuænnit, tokkungarsorlo makkitiniarpæt. 10 Pauluse tava atterpok, ingminiglo illivlune taursomunga, erkillugolo okarpok: Perkpallukkennase, sulle tarnekarpok. 11 Amalo majoarlune, timmiursak augorpa nerrillerlunelo, sullelo okallukbigingărpei; késalo kachumanne,

aularpok tava. 12 Nukakpiarlo umarsok majupæt, tupedlidlárlutiglo. 13 Uagulle umiarsoarmik siuartogut, Assonemullo aularluta, terssane Pauluse arvkosáromagautigo, taima pekkorsimet, nangminerlo nunakut piomaulune. 14 Tikkimattigullo Assoneme, ikkitiparput uautinut, Mitilenemullo piogut. 15 Terssangalo tiksiarauta, kaumet tikkipogut Kiusib akkianut, akkagolo kaumet Samonemut apŏpogut, Trogilliumelo udligauta, kaumet Miletomut piogut. 16 Pauluse merssa issumakartok, Efesuse sarssuinaromaulugo, Asiame mullujomannane, Annernerúb ajunginerúb udloa tuoviutigigamiuk Ierusalemmut, terssane attoromaulugo, tamanna sappingikuniuk kissienne. 17 Miletomille aulartitsiok Efesumut, illageeksullo ajokærsoirsónereet kákoei. 18 Taukkoalo orningmænne, ima okallugbigei: Illissimauausinga, Asiamut pekărama kannok illivlunga neijortuinnarivse. 19 Kannorlo Nálegak kivgartorbigiginnariga kannilangărlunga, kodlingărlungalo, nagliuktinekangărlungalo, Iudit merssa taima piniartarmanga, tokkoniaromagalloarlunga. 20 (Illissimauausinga) kannorlo angiunauærivse sungoamigloneet attortuksáursomik, tamanniglo ajokærsorivse, tamása tussartillugit, ingmikórtilluselo. 21 Iudillo Grækerillo okauniarikka, sáiniarkollugit Gudemut, operkollugillo Nálegautinut Iesuse Kristusemut. 22 Mănalo, atta, annernerme kellersorsimarsotun-élunga aularpunga Ierusalemmut, nællovlungalo, kannok pissauănga terssunga piguma. 23 Tamannale nællungilara, Annernerúb ajunginerúb okautarănga iglorpængne tamanne, okarlunelo, kellerutit nagliungnartullo taivkane uttakiănga unnerlunga. 24 Tamakkole tamása assiginnarpakka, innúrsuseraloneet sŭsuginnagolo erdliginauiængilara, terssa, innúneksara, piniagæksaralo, Nálekamit Iesusemit pirssara, năniaromaulugik tipeitsungărlunga, okallukonekarama okautsinnik tussarnersunnik Gudib saimaunеránik. 25 Măna, atta, illissimavunga, sakkivigirsakka, Gudiblo saimaunеránik okallugbigirsakka, illivse tamause kénara tekkussæromárparse mattoma kingorna. 26 Taimaitomik

udlome illivsesenut narkiksoiunga, pingitsóvunga áuvsinut tamannut. 27 Merssa sungoamigloneet angigunauærluselo okallugbigigause tamannik Gudib pekkorseinik. 28 Taimaitomik māna pársiniaritse illivsenik, illageeksunniglo tamannik, taukkonunga Annernerúb ajunginerúb missiksoirsungortimasse, Gudib illageeksorirsei párissægaussigik, áungminik pissiarimagit taursoma. 29 Merssa nællunginaukit ammarkut késórtorsuit kingunevkut pissirsut akkornauvsinut, taukkoalo miannersoutissengileit illageeksut. 30 Illauvsinillo aglæt pirsokaissavok angutinnik, kiglormut okalluktunnik, ajokærsuket ungatitsomagamikik ingmingnut. 31 Taimaitomik erkærsarniaritse, erkainiarsiuglo, okkiut pingasut-étillugit, udlullo unnuello sorangitsunga tamause ingmikórtilluse kajumiksárluse kodlivlunga aglæt. 32 Mānalo assærsækka ƙattengutikka, Gudemut okauseenullo saimaunartolingnut sernigekoause, taursoma merssa agdliartortinek ajungimasse, ƙingorngursakartisinauāselo illagitilluse tamannut ivlernarsarsimarsunnut. 33 Pingoesse erdlingnartut, Goldilloneet Solvilloneet, annorarselloneet piomaniængikikka. 34 Illissimauausingale, makkoninga arksamnik ajorsautikka piniarikka, illamalo ajorsauteit. 35 Tamannik ajokærsorivse, taima sullirsariakarauta, peetsullo illæssiarællugit, Nálekablo Iesusib okausee erkailugit, ima okarmet: Tunnirsinek pidluarnarnerrursarau piomanermit. 36 Taimalo okallukame sorarame serkomigarpok, tamásalo tuksiarkattigællugit. 37 Tamarmik tava kodlerperksuit annisipeit, Pauluselo erkipæt kongæsiagut, kunniklugolo 38 Okausek tamanna pingārlugo allieisutigigamiko, imaitok: kénane tekkussæromarǽt unnermet; umiarsoarmut tava illagǽt.

KAP. XXI.

Pauluse Miletomit aularpok, Ierusalemmullo piok; terssanétillugo Iudit nálekbingme tiguæt tokkotsomaulugo; annaunekarlunelo.

Taukko tava kemmekautigik aualeksimaulutalo, Kouse torainarparput, akkagolo kaumet Rodusemut piogut, terssangalo Pataramut. 2 Terssanelo umiarsoak naipinautigo, Foeniziamut ikkăissirsok, tamattomunga ikkivluta aualekpogut. 3 Zipernelo erssillermet, sămiúb tunganétillugo sarssuparput, Siriamut tiksiarluta, Tirusemullo tikkipogut, terssane umiarsoak ussingiaissammet. 4 Ajokærsukello terssane naipinautigik, unnigadlarpogut udlut arbenek marluk; taukkoa annernekut Pauluse okaupæt, Ierusalemmut aularkonnago. 5 Udlulle taukko năsimagautigik, ama aulalerpogut, aualekiartorluta; taukkoa tava nulliamingnik kittornamingniglo illagătigut iglorperksuit auatænnut, sirksamelo serkomigarpogut tuksiarlutalo. 6 Innudluarkokatigeekautalo, uagut umiarsoarmut ikkivogut, taukkoale angerdlariput illamingnut. 7 Uagulle Tirusemit umiartorærluta Ptolomaidamut pigauta, kattengutigeet innúlluarkollugit okallugbigáuvut, udlorlo attausek unnigbigáuvut. 8 Akkago kaumet, uagut, Pauluse illagællugo, aulariogut, Zæsareamullo pivluta; Filippusiblo Evangelistib, arbenek marluk illætta, igloanut isserpogut, taursomanétualerlutalo. 9 Tauna pannekartok sissamannik, taukkoa niviarsióvlutiglo Profetiúrsut. 10 Udlullo amerdlasút terssane unnikauta, Profete Iudæamit terssunga piok, Agabusemik attelik. 11 Taursomalo tikkinamissigut, arksenne issikennelo kellersorpei Paulusib ketterutánik, okarlunelo: Annernek ajunginek ima okarpok: Ketterutib mattoma innua, Iudit taima kellersoromárpæt Ierusalemme, pisissevlugolo nællursut arkseinut. 12 Tamannale tussarautigo, tava uagut, terssanétullo, kenúvigărput, tekpauúnga Ierusalemmut aular-

konnago. 13 Paulusible akkiătigut: Suvluse taima kejággause, umættigalo allieisuktillugo? Terssa piginnángorpunga kellersorkollunga, tokkojomaulungalo aglæt Ierusalemme, Nálekab Iesusib akka pivlugo. 14 Utteriaromangimelle, nippangerpogut, okarlutalo: Nálekab pekkorsa pigile! 15 Ivsangormello opellungarsársimagauta, Ierusalemmut aularpogut. 16 Ajokærsukettōg illeisa Zæsareamiut illagigiătigut, taukkoa pisipătigut ajokærsukamut uttokamut, Mnasonemik attelingmut, Ziperniomut, taursomane sinniktarkolluta.

17 Ierusalemmut tava pigauta, kattengutigeet illæssiarilluarpătigut. 18 Akkagolo kaumet Paulusib pullarkattigătigut Iakomut, ajokærsoirsónerillo tamarmik terssunga piput. 19 Taukkolo pidluarkogamigit, sullirsenne tamása tava unnibkáutigiartorpei, kannorlo kivgartorsutse Gudib tængekautelingortimago nællursut akkornænne. 20 Tamannale tussaramiko, Nálegak ussorǽt, okarbigællugolo: (Pauluse) Kattenguput oma, Iudit tausendeperksuit illissimauettit opertungorsimarsut, taukkoalo tamarmik inneitsissinnut, nálekomatókaut. 21 Tussaumauătille, Iudit tamása nællursut akkornænnétut ajokærsorietting-ōg, Mosesib inneitsissei náleissærkollugit, okarauing-ōg: kittorneit angutingoet kippikonnagit, taursomalo illerkorekorseitsōg attorkunginietting-ōg taukkonunga. 22 Kannongépa tava tamanna? Ivkoperksuit kattisimarsariakaissapumme, tikkiutotit tussaumalissægamissit. 23 Taimaitomik illingnut okautsivut măna mallingniarkit. 24 Angutit sissamæt, sumik angerutiglit, uautinéput; taukko illingnut pisikit, ubbarkollutillo illagællugit, akkilliuniarkittōg niakuttik kirvsarkollugit, tava tamarmik missigissauæt erkorsimangimet tussaumarsartik pivlutit, idlille nangminektōg mallingniktógauit inneitsissinnik. 25 Opertut merssa, nællursunnit pirsut, pekkorsautinik aglegbigáuvut, tamakko attorkonnagit, kissiennele Gudiúngitsut maujungnartueenik pinauǽrkollugit, nerrekonnagillo ippisimarsomik, aungmiglo, arngnaunekarkonnagillo angununekarkonnagit. 26 Angutit taukko tava Paulusib

ingminut pisipei, akkagolo kaumet ubbarkorsok illagællugit, nálekbingmullo isserpok, tekkotillunelo, kannok illivlune udlut ubbarbigekorset attoramigit, ingmikórtarlutik tunnirsútiksettik nāmaksiserlugit.

27 Udlulle taivkoa arbenek marluk nālissammætta, Iudit, Asiamit pirsut, tekkogamiko nálekbingmétok, innuperksuit tamása pikkitorsoængortipeit, tigullugolo piæt, niblidlárlutiglo okallukput: 28 Okkorse, angutit Israelittiná, ikkiorsigut; terssa innuk, innungnik tamannétunnik ajokærsoirok pirsæksaungitsomik ekkardlivtinut, inneitsissinnullo, nálekbingmullo mattomunga; taimatōg Grækerit issertiniei nálekbingmut, iglolo tamanna ivlernartok nellinginautillugo. 29 Imaitok: Trofimuse Efesumio tekkogadlaramiko Paulusib aiparimago iglorperksoarne, taivnalo issumakarbigæt, nálekbingmuttōg aiparisugællugo. 30 Iglorperksoarmiullo tamarmik tava pikkitorsoængorput, innuillo terssunga kattillerput; Pauluselo tiguæt nálekbingmillo annisillugo, mattueelo erngerlugit parnārsárpeit. 31 Tokkoniaromamarssugle, tamanna tussaumarsaulersok sorssuktukset nálegarsoænnut, kannok Ierusalemmiut tamarmik pikkitorsoængormætta; 32 Taursoma tava erngerlugit sorssuktukset nálegáursullo ingminut pisipei, illagællugillo sorssugiartorpok taukkonunga. Taunale nálegarsoak sorssuktuksello tekkogamikik, Pauluse unnattarlugo sorarupæt. 33 Nálegarsúble tikkinamiuk tigua, kallimnersoarniglo sauiksoarnik marlungnik kellersorkoa, taukkolo appersorpei kináursomik sullirsomiglo? 34 Innuille nelligeengitsunnik okausekarlutik torklulerput; nippersoarmillo siunersinek ajuleramigit, aularukoa sorssuktukset innænnut. 35 Majoartarbeenulle pimet, sorssuktukset akkiariakarpæt, innuit parssumarssuk. 36 Innuperksuit merssa mallingniktorsóursut, torklulavlutiglo: pæruk una. 37 Paulusele sorssuktukset innænnut issertimænne, nálegarsoak okarbiga: Okallugbigekovit uamnut? Akkiale: Grækerit okauseet ajungiligit? 38 Egiptermiúnginerpit ivna peblingarniartok ivseligame, angutillo 4000 innungærsut

pisingiligit innukajuitsomut? 39 Paulusele okarpok: Iudióvunga, Tarsenemit pirsunga, iglorperksoarmiut taukkoa, ussorinekartut Ziliziamétut illagãnga. Kennúvigáukit, okallukollunga innungnut okkonunga. 40 Pekkomannelo, Paulusib majoartarbingme kikkarlune innuit ursserárpei arksamik. Pikkinaitsorsoængormello, okallugbigillerpei tava, Ebræerit okauseet attorlugit, ima okalluklune.

KAP. XXII.

Paulusib akkirsútei sorssuktukset innænnétillune.

Okkorse angutit, assærset kattengutigeet, angæjokaillo, illívsenut akkiniarsusera pingirsutsimnik tussarsiuk; 2 Tussaramikole, Ebræerit okauseet attorlugit okallugbigimattik, sulle nippangeriartorput. Okarpok tava: 3 Iudióvunga, Tarsenemelo Ziliziamétome innungorpunga, taivkonanelo iglorperksoarmiunne agdliartorpunga, Gamalieliblo issigeisa sænne ajokærsornekarluarpunga siudlivsa inneitsisseinik, Gudemullo illungersorniartunga, sórdlo illivse tamause udlome illungersorniarpose. 4 Ajokærsúmullo tamattomunga akkerartorniartunga, tokkokorsillunga aglæt. Angutillo arngnello kellersorikka, pisitáukollugillo parnãrsimauvingmut. 5 Pellessiunerúbtõg uttokaunerillo tamarmik taima illissimagiãnga, taukkonangalo aglekennik pirsunga kattengutigeenut, Damaskusemullo aulartunga, terssanétut kellersoruklugit, Ierusalemmullo aularutsomaulugit, pidlárnekarkollugit. 6 Ingerdlatillungale, Damaskuselo padlillerauko udlúb kekkane, kaumarsorsúb killangmit terssangainak kaumarsárpãnga. 7 Nunamut tava orlorsunga, nippelo tussariga, ima okalluktok uamnut: Sauleá, Sauleá, saog akkerartorbigainga? 8 Uangale akkiara: Nálegak, kináuvit? Sápãnga tava, okalluklune: Iesusióvunga, Nazaremio, idlit akkerartuket. 9 Illamale kaumarsok tamanna tekkogalloarpæt, annilárlutiglo; okallugbigirsimale nippa tussangikæt. 10 Uangale okartunga: Nálegangá,

sullissaunga? Nálekab tava akkiănga: Makkillutillo Damaskusemut aularit, terssane okaunekaromarpotit sullirsæksarnik tamannik. 11 Kaumarsúble tamattoma kaumarsusianit ingiasukama, illama tava tessiorănga, taimalo Damaskusemut pirsunga. 12 Angulle, Gudemut nálektok, inneitsissinnik mallingniktok, Ananiasemik attelik, Iudillo terssanétut tamarmik unnersiutigirsæt, terssanétok. 13 Taursoma pullarpănga, tikkillungalo okarbigănga: Sauleá, assærsak kattengutiga, uigit. Terssangainarlo tava irssigăra. 14 Taunale okarpok: Angæjokáuta Gudiætta kennerpătit, illitsorillerkogamissit pekkorsaminik, illuartorlo tekkokollugo illingnut, nippelo tussarkollugo karnanit; 15 Merssa innungnut tamannut okalluktigiomárpătit tekkorsarnik tussagarniglo. 16 Mănalo, saog kigeipit? Terssa makkitit, koekollutillo, ubbarkollutillo ajortingnit, Nálekablo akkánut tuksiarna. 17 Ierusalemmulle ama utterama, nálekbingmelo tuksiartillunga, tavainak uamnik missigiungnærsunga, tavalo tekkogiga; 18 Uamnullo okartok: Akkunit, Ierusalemmit anniæsuarit, okautsissit uamnik operissengimattigik. 19 Uanga tava okartunga: Taukkoa illissimauăngame, illingnut opertut pisikikka parnărsimauvingmut, unnattarlugillo kattisimauveengne tamanne. 20 Stefanusiblo, okautigirsivit áua koinekarmet, uangatŏg neijoriga, illuarællugillo tokkomarssuk, taursomingalo tokkotsirsut annoreit párigikka. 21 Okarbigănga tava: Aularit, ungesiksomut aulartitsomárpaukit nællursunnut.

22 Okausek tamanna kigligællugе (Pauluse) nálekadlaramiko, tava torklulavlutiglo okallukput: Pæruk una nunamit, innúkorsariakangimet. 23 Niblidlármættale, annorarsettiglo nelluklugit, pyualanerlo kongmut egillugo. 24 Nálegarsúb tava issertekoa sorssuktukset innænnut, ipperartorkollugolo kiglissiorkoa, siunersiomagame, suna pirsutigællugo taima torklularsut tauna pivlugo. 25 Aklunáinigle kellersormænne, Paulusib nálegangajek senniminétok appersorpa: Innuk Romio, merssa ekkartóutinekangitsok, ipperartorlugo illuarpa

illivsine? 26 Tamattomingale nálegangajek taivna tussarame, nálegarsoak okautsartorpa, ima okalluklune: Missiksorniarit, innuk una Romiómet. 27 Nálegarsúb tava (Pauluse) appersoriartorpa okalluklune: Okarbiginga, Romiióvit? Akkia: Ap. 28 Nálegarsúb tava sápa okalluklune: Uanga anningaursauteperksoarnik akkilleraukit ekkardlersiarillerpānga taukkoa. Paulusible akkia: Uangale innungorpunga aglæt Romióvlunga. 29 Erngerlutik tava taursominga kellersoirsuksaugalloet sorarupæt allarlugo. Nálegarsoarlo sióralerpok, illissimaleramiuk Romiúrsok, kellersorsimagamiuglo.

30 Akkagole kaumet, siunersiluaromagamiuk, suna pivlugo Iudit unnerlutigæt, kellerutæjarpa tava, Pellessiunerillo kiglissioirsokatteillo tamása kattisimalerkoei, Pauluselo sakkomersipa, akkornænnullo pisipa.

KAP. XXIII.

Pauluse kiglissiornekarpok; tokkokorsirsunnit annaunekarpok; Zæsareamut pisinekarpok.

Paulusible kiglissioirsut irssikupei, okalluklunelo: Okkorse angutit, assærset kattengutigeet, udlok tauna tikkillugo illuartomik issumakarlunga sakkirsartunga Gudib kénætta sáne. 2 Pellessiunerúble Ananiasib erksărkoa sennianétunnut. 3 Paulusib tava okarbiga: Oma, Gudib pidlaissauătit, karmaktut kallipæksimarsotun-étotiná! ivksiavit, ekkartóuniarlungalo inneitsissit malliklugit, erksărkovingalo, inneitsissit merssa mallingnagit? 4 Terssanétuartulle okarput: Gudib pellessiuneránut okarnikpit? 5 Paulusib akkiei: Assærset kattengutigeet, pellessiunerúrsok illissimangikalloarauko; aglekeet merssa imaimætta: Ekkardlivit nálegaunerænnut okauserlussengilatit. 6 Taukkoale illeit Sadduzæeriúrsut, illeille Farisæeriúrsut, Paulusib illissimagamigit, torklulerpok kiglissioirsut sænne: Okkorse angutiná, assærset kattengutigeet,

Farisæerióvunga, Farisæeriblo ernerănga; ekkartóutinekalerpunga operama tokkorsunnik umaromártunnik. 7 Taimale okarmet, Farisæerit Sadduzæerillo pikkitorsoængorput, innuperksuillo taukkoa auiksárput. 8 Sadduzæerit merssa okartaramik, tokkorsunnik umaissengitsunnik, Engelekangitsomigloneet annernekangitsomigloneet unnerlutik. Farisæerille tamakkoninga tamannik operput. 9 Nippersuit tava angesorsoængorput, aglekennik illissimarsullo, Farisæeriúrsut, nækkoiput, sakkitsaivlutiglo okarput: Innuk una ajortomik nervsarbigingilarput; annernerúble Engelibloneet okallugbiginerpago, Gude tava akkerartorbigiginnaungilarput. 10 Angisómigle pikkitorsoængormætta, Nálegarsúb Pauluse nauǽrsuga tokkussæsugællugo taukkonunga, taimaimet sorssuktukset atterkoei, taukko arksáriartorkollugit taursominga, aularukollugolo sorssuktukset innǽnnut.

11 Akkagómelle unnuame Nálekab neijulerpa, ima okalluklune: Pauluseá, tupedlerit; sórdlo Ierusalemme okautigigingma, taimatōg okautigissægiarma Romme. 12 Kaumelle Iudit illeit illageelerput, ingmingnullo angerkattigeeklutik, nerriomannatik immeromannatiglo unnersut, Pauluse tokkungikadlaruniko. 13 Taukkoale taima ingmingnut angerkattigeeksut 40 nit amerdlanerrúrsut. 14 Taukkoalo Pellessiunernut uttokaunernullo piput, ima okalluklutik: Uautinut angerkattigeeksarkaugut nerriomannata, Pauluse tokkungikadlarutigo; 15 Taimaitomik kiglissioirsut illagællugit nálegarsoak okautsartorsiuk, akkago illivsenut pisekollugo, kiglissiorniaromarsũrsarlugo, uagulle tokkosinnángorparput illivsenut pingikadlarpet. 16 Taimale issumakattigeeksunnik Paulusib ujorua kallerchiname, sorssuktukset innǽnnut isseriartorpok, Pauluselo tamattominga nællunǽrbiga. 17 Paulusib tava nálegáursut illǽt kákollugolo okarbiga: Nukakpiak una nálegarsoarmut pisirsuk, taursomunga okausiksakarmet. 18 Aiparillerpa tava, nálegarsoarmullo pisipa, okalluklunelo: Kellersorsimarsúb Paulusib ingminut kákollunga okarbigānga,

nukakpiak una illingnut pisekollugo, illingnut okausiksakarmeng-ŏg. 19 Nálegarsúble tigua arkseisigut, assimullo pisipa, appersorlugolo: Sumik okausiksakarpit uamnut? 20 Akkiale: Iudit illageelerput kenúvigiomaulutit, akkago Pauluse pisekollugo kiglissioirsunnut, kiglissiorniaromarsŭrsarlugo. 21 Idlille nálegiaurnagit, angutit merssa, 40 nit amerdlanerrúrsut, allapernarsorniarmarssuk, ingmingnut angerkattigeeksut, nerriomannatiglo immeromannatiglo unnersut, Pauluse tokkungikadlaruniko; mănalo piginángorput, pekkorset nautsorsorniarlugo. 22 Nukakpiak tava nálegarsúb ingminit aularkoa, innungnullo okallukongila, tamattominga nevsuiarbigimanne. 23 Sorssuktuksello nálegæk marluk ingminut kákollugik okarbigipek: Sorssuktukset 200, nerssúrsoaglillo 70, pissiksiglillo 200, opellungarsárniarsigik Zæsareamut aularkollugit nællunærkot pingasungorpet unnuame. 24 Nerssútillo illuarsársigik, Pauluse ingitekollugo kănut, serniginekarsimarsorlo pisekollugo Feliksemut, nunab nálegánut. 25 Aglekioktŏg imænna: 26 Klaudiusib Lisiasib pidluarkoa nunab nálegarsoa Felikse! 27 Angut una Iudit tigukæt, tokkokogalloarlugolo. Uangale sorssuktukset illagællugit ornikikka arksárlugillo taursominga, illissimalerlugolo Rommiúrsok. 28 Taukkoalo passikliutigirseit taursomunga, siunersiutigiomagaukit, pisikiga kiglissiorteinut; 29 Tavalo tussariga, passiklernekartok appersútit pivlugit taukkoa inneitsisseinik; unnerdlutiksakangilarle taursomunga, tokkokorsútiksamik kellersorkorsútiksamigloneet. 30 Kallerchinamale, Iudit illeisa allapernarsorniarmarssuk, erngerlugo tava illingnut aulartikiga, passiklersullo pekkogiakka, idlit okarbigekollutit, taursomunga passikliutittik pivlugit. Innúlluarna! 31 Sorssuktukset tava pekkonekarsusertik malliklugo, Pauluse piæt, unnuamelo aularupæt Antipatrídomut; 32 Akkagole kaumet nerssúrsoaglit taursomunga illagitipeit, nangminerlo ama angerdlariput sorssuktukset innænnut. 33 Ivkoale Zæsareamut pigamik, aglekello tunniunamikik nunab náleganut, Paulusesŏg

sakkomersiniæt taursomunga. 34 Nunab nálegætta agleket attuaræramigit, appersorpa sumit nunamit pirsomik? Ziliziamillo pirsomik tussarame, okarpok: 35 Kiglissiorománrpaukit, passiklersissit tamaungnarmipætta. Páritekoa tava Herodesib igloanut kiglissiorbingmut.

KAP. XXIV.

Iudit passiklersinne Paulusib akkiei narkiksorlugit; Felikse pidlairsotut illiungilak taursomunga, kingunerminullo kemmekpa.

Udlullo tedlimæt nāsimamætta, Pellessiunek Ananiase, uttokaunerillo, Tertulluselo, angut okalloriksok, tessamunga aularput, taukkoalo unnab náleganut sakkomerput Pauluse akkerarisuklugo. 2 Kákonekarmello, Tertulluse tava pillerillerpok passiklernermik, okalluklunelo: 3 Nálegaunersoak Felikseá, erkiksisimangārluta innúgauta nálegauvingne, innuillo okko kabsersoarnik illuartulliarbiginekarmætta, issumagiksorsógauit, tamakko tamása nungullugit pirsarauvut, tamannik kujarsútekarluta illingnut sorarnængitsomik. 4 Erinnitsektekennauaukille, kenúvigáukit, tussadlaitsiarkolluta, kammajuitsorsógauit. 5 Angut una missilikikput asserorsairsok, Iudillo tamása nunarsoarme tamannétut taursoma pikkitorsoængortikei, Nazaremiullo, ingmikórtunnik ajokærsútiglit, siudlersortigigiæt. 6 Nálekbiglo aglæt ivlernarungnærsiniaralloaria; taimaitomik tigugikput, ekkartóutinekarkollugolo, inneitsissivut malliklugit. 7 Nálegarsúble Lisiasib tamanna tussaramiuk, angutausersóvlune arksáriartorkātigut taursominga. 8 Passiklerseilo illingnut pekkosimauei, taukkolo kiglissioromagukit, tava taursomunga (Paulusemut) passikliutivut tamása siunersiutigiginnauettit. 9 Okautsillo tamakko Iuditsōg illaueit okautsimingnik, okarlutiglo, tamanna illomórnerarlugo unnerput. 10 Paulusele nunab nálegætta okallukomanne, akkia okalluklune: Illissimagaukit, okkioperksuit ṇāulugit ekkar-

toúrsirsóursotit innungnut okkonunga, iktornanga tava akkiniaissaunga passisærniarlunga. 11 Siunersiginnauet, udlut merssa aitsait arkanek marlungormætta, Ierusalemmut tuksiariartorama; 12 Taukkoalo naipinginiăngattŏg nálekbingme innungmut okalluktillunga, pikkitillugilloneet innuit, kattisimauveenneloneet iglorperksoarneloneet; 13 Narkiksorsinnaunginiăngatŏg passikliutimingnik uamnut. 14 Tamannale nællunæjarpara illingnut: ajokærsút tamanna, umnit ajokærsúmik ingmikórtomik tairsæt, malliklugo kivgartorama siudlima Gudiænnut, operigáukit tamása agleksimarsut inneitsissinne Profetillo aglegeine. 15 Gudelo tettigællugo nerriukluarpunga, sórdlo taukkoatŏg nangminek nerriugirsakarput, imaitomik, tokkorsunnik umaromártunnik, illuartunniglo illuangitsunniglo. 16 Taimaitomiglo paitsisaitsomik issumakarniarpunga tamanne, Gudemullo innungnullo. 17 Okkioperksuille nămætta, késa tikkiutunga, ekkardlikka aitsivigællugit pæjugúmik, tunnirsivlungalo. 18 Taimailiortillungalo, umnit pikkinaitsomik perkpallungnangalo ubbarkogama nálekbingme, naipisimauănga. 19 Terssa Iudit illeisa Asiamiut, măna tamănéssægalloartut illingne, unnerdlutigællungalo, paitsisakaralloarunik uamnut. 20 Okkoaloneet nangminek okarniarlit, illuangitsomik nervsarbiginerănga, kiglissioirsut sænnétillunga; 21 Okausek una kissiet pinerpæt, akkornænnétillunga, ima torklorama: Tokkorsunnik umaromártunnik operama, udlome illivsenit ekkartóutinekalerpunga. 22 Tamannale Feliksib tussaramiuk, taimaitikadlarpei, merssa ajokærsút tamanna illissimalluaramiuk, okarlunelo: Nálegarsoak Lisiase tikkiupet, pirsutigirsarse siunersiutigissauara; 23 Sorssuktukset nálegæt tava pekkoa, Pauluse allapernarsorkollugo taursomunga, kellersorkonnagolo, illangoeelo innerterkonnagit, kivgartorbigiomapparssuk, pullaromapparssugloneet.

24 Udlulle illeit nămætta, Felikse tikkiupok, nulle, Drussillamik attelik, Iudiúrsok, aiparællugo, Pauluselo kákollugolo tussarpa okalluktok opernermik Kristusemut. 25 Illuarner-

migle, peteijuinermiglo ekkartóubiksamiglo nedliutuksamik Pauluse okallungmet, Felikse annilárkau, sállugolo okarpok: Măna aularadlait, ullapingikuma, kákojomáriagit. 26 Nerriukioktōg anningaursennik tunninekaissæsugællune Paulusemit, ipperarkoguniuk, taimaitomik kabseenik kákorsarpa, okallukattigirsarlugolo. 27 Okkiugle marluk nămennik Felikse Portiusib Festusib simnerpa. Feliksele Iudinnut illuarekogame, Pauluse parnărusimarsok kemmekpa kinguherminut.

KAP. XXV.

Paulusib akkirsútei Festusemut; Agrippasibsōg Pauluse tussaromamanne, okallukpok tava.

Festuse tava nunamut tamattomunga pigame, udlut pingasungormætta Zæsareamit aularpok Ierusalemmut. 2 Tava Pellessiunerit, Iudillo nálegéisa, Paulusemut akkerartortut, ornikpæt, okaukiksárniarlugolo. 3 Pauluselo akkerarigamiko, (Festuse) kenúvigæt illeksekollutik, taunalo Ierusalemmut pisekollugo, merssa allapernarsoramiko tokkotsomaulugo, terssunga ingerdlatillugo. 4 Festusib tava akkiei: Pauluse Zæsareame párinekartok unnerlugo, ivseligamele ama nangminek taivkunga angerdlaissirsum unnerpok. 5 Okariorlo: Taimaimet illæsse aularsinnaursut, tessammunga illainiarlit, angullo tauna unnerdlutigillirsuk, taimaituksáupet. 6 Udlullo kollinnit amerdlanerrúrsut taukkonanésimagame, aulariok tessammunga Zæsareamut, akkagolo kaumet, ivksiauvingmut kiglissiorbingmut ingipok, Pauluselo piartorkoa. 7 Taunale tikkiumet, Iudit, Ierusalemmit pirsut, illulerpæt, Paulusemullo unnerdlutiksarsiorput amerdlasúnnik angisúnniglo, naug tamakko uarkiksutiginek ajoramikik. 8 Taursoma merssa passissærniarlune akkimattik okalluklune: Iudit inneitsisseinut, nálekbingmulloneet, Kaiseremulloneet ajortulliængitsunga. 9 Festusele Iudinnut kutsauvigekogame Pauluse akkia, okalluklunelo: Ierusalemmut piomavit, terssanelo uamnut kiglis-

siorkollutit tamakko pivlugit? 10 Paulusible sápa okalluklune: Kaiserib kiglissiorbianut pirsuksávunga, terssane kiglissiornekaissaunga; Iudit merssa sumigloneet allianartomik pinginaukit, sórdlo idlitsŏg illissimalluarpotit; 11 Allianartomigle pivigirsakaralloaruma, tokkokorsútiksamiglo piniaralloaruma, uamnik tava erdligingitsunga tokkomut, uamnulle passikliuteit tamarmik seglutápætta, tava taukkonunga tunniukonekarsinnaungilanga. Kaiseremut piomavunga. 12 Festusib tava kiglissioirsut okallukattigigadlaramigit, akkia: Kaiseremut piomarsotit, Kaiseremut aulaissautit.

13 Udlulle illeit nămætta, nálegaunek Agrippase, Bernizelo Zæsareamut pipuk, Festuse tikkeraromaulugo. 14 Udlorperksuillo terssanélermætta Festusib nálegaunek unnibkaupa Paulusemik, ima okalluklune: Angut tamănépok, Feliksib kemmega parnărusimarsok; 15 Tauna pivlugo pellessiunerit, Iudillo uttokaunereet, uamnut sakkomersut Ierusalemmétillunga, kenuvigællungalo pidlártekollugo; 16 Taukkole akkiakka: Rommiut tamanna illerkoringikæt, innuk tokkotængorkollugo, merssa passiklernekartok taivna passiklerseisa neijungipparssuk, taukkolo akkiniarsinnaungikadlarpagit passikliuteit pivlugit. 17 Tamaungale kattisimalermætta, erngerlunga tava akkago kaumet kiglissioirsunga, angullo tauna sakkomersekogiga; 18 Taursomungalo passiklersut pilleramik, suna ubba, illimagirsamnik paitsisakangitsut taursomunga. 19 Akkerarællugole taursomunga appersútekartut operirsamingnik, tokkorsomiglo Iesusemik, tauna merssa Paulusib okautiga, umarsok unnerlugo. 20 Appersútille tamakko siunekanginaukit, appersoriga: Ierusalemmut piomavit, kiglissiorkollutillo tamakko pivlugit? 21 Kaiserible okausiksa Paulusib naleksinnaromagamiuk unnermet, párekogiga Kaiseremut pisitsomaulugo. 22 Agrippase tava Festusemut okarpok: Angut tauna tussaromadláriara. Akkiale: Akkago tussaromárpet.

23 Kaumello, Agrippase, Bernizelo arssoarsimadlárlutik kiglissiorbingmut iglorsoarmut isseriartormænnik, illagællugillo

iglorperksoarmiut nálegeit angutillo nálengnarnerirseit, Pauluse tava sakkomersinekarpok, Festuse taima pekkorsimet. 24 Festuselo okarpok: Assærsak nálegaunek Agrippase, angutillo tamause, illagælluta tamanétoseá, okkorse: tamerssa tekkoarse, tauna pivlugo Iuderperksuit tamarmik, Ierusalemmétullo tamãnétullo, okaukãnga, niblidlárlutiglo: innújungnærkorsæksáursok unnerlugo. 25 Uangale tokkotæksáungitsok misselillerauko, nangminektōg Kaiseremut piomamimet, tava issumarsunga aulartitsomaulugo. 26 Pivlugole namaktomik aglegæksakanginama Nálekamut. Taimaimet sakkomersekoara illivsenut, angnerrúrsomigle illingnut, nalegaunek Agrippaseá, kiglissiornekaradlarpet kingorna aglegæksakarkollunga. 27 Merssa illuangitsugigauko tamanna, parnãrusimarsok aularukollugo, taursomungalo paitsisamik taigutekarnanga.

KAP. XXVI.

Pauluse okalluktuarkau Festusemut, Agrippasemullo, Bernizemullo. Agrippasiblo pidlagæksáusugingila.

Agrippasele Paulusemut okarpok: Okallukonekarpotit issumangnik. Pauluse tava arksaminik urseraiok, ingminiglo passissærniarlune akkiniarpok ima okalluklune: 2 Assærsak nálegaunek, Agrippaseá, uamnik ussornarsugáunga, udlome illingnut uamnik akkiniaissægama, Iudit passikliutei uamnut tamása pivlugit. 3 Angnerrúrsomik idlit illissimarsorsógauit Iudit illerkorirseinik appersúteiniglo tamannik. Taimaitomik kenúvigáukit kammautigekonnanga tussarkollunga. 4 Innúlerkãrsutsimnit aglæt kannok illiortunga innuit okkoa akkornænnetillunga Ierusalemme, Iudit tamarmik illissimanãnga. 5 Nællunæjaromagunik kissienne, issoanit illissarigaminga; merssa Farisæeriúrsunga, taukkoa ingmikórtunnik ajornartunnik ajokærsútekarnerroput illauvtinit tamannit Gudemut nálektunnit. 6 Mãnalo terssanélunga unnerdlutiginekarpunga, Gudib

unnersóutigirsei angæjokáutinut operigaukit; 7 Tamakkotōg operirsarigieit ekkardlivta arkanek marluit, Gudemut kivgartorniængārnermik udlullo unnuello nāulugit. Operirsarlo tamanna pivlugo Iudit passigānga, assærsak nálegaunek Agrippaseá! 8 Gudible tokkorsut umartimagit, saog tamanna opernængitsuginekarpa illivsene? 9 Taimaikalloarpomme, uangatōg nangminek illuvkut issumakaradlartunga, Iesusib Nazaremiúb akka arksoaringārlugo piniariakartugællunga. 10 Sórdlo Ierusalemmetsōg illiortunga, illuartorperksuit issertillugit parnārsimauvingmut, pellessiunerit taima pekkomanga, tokkotarángattigiglo, pekkogiakka. 11 Kattisimauveennelo tamanne pidlárikka kabsersoarnik, arksoarnartomiglo okallukollugit erdlokokikka, sualuktomiglo akkerartorniartunga taukkonunga, mallersudlárikkatōg iglorpáinnut tekkornartennut aglæt. 12 Taimailioromaulunga Damaskusemuttōg aulartunga, pellessiunerit merssa pekkomanga taimailiorsinnángorkollunga. 13 Tavainarle, assærsak nálegaunengá, udlok ketterarmet ingerdlatillunga, kaumarsok tekkogiga killangmit, sekkenertut keblertigirsónerrúrsok, tamattoma uanga illakkalo kaumarsarkátigut. 14 Tamautale nunamut pædlorauta, nippe tussariga, Ebræerit okauseet attorlugit, ima okarbigānga: Sauleá! Sauleá! saog akkerartorbigáinga? Ipiktorsoarmut ingingmut tukartoinek ajorsissakautit. 15 Uangale okartunga: Nálegak, kináuvit? Akkiānga: Iesusióvunga, idlit akkerartuket; makkillutille kikkarit. 16 Taimaitomik merssa illingnut sakkomersunga, kennigariomaulutit, kivgartortungortitsomagaukit okalluktungortitsomaulutillo tekkorsarnik, sullelo tekkokorsæksamniglo illingnut. 17 Innungnillo nællursunnillo annautsomárpagit, taukkonunga māna aulartipaukit. 18 Irsseit uissekollugit, tārtorsoarmillo sáiniarkollugit kaumarsomut, tornársúblo pirsautánit Gudemut, issumakærbiginekarkollugit ajorteinik, kingorngursekattigekollugillo ivlernarsisimarsut opernermik uamnut. 19 Taimaitomik, assærsak nálegaunek Agrippaseá, killangmit tekkorsara náleksinnariga; 20 Siudliótil-

lugille Damaskusemétut, Ierusalemmétullo, Iudillo nunætta erkanétut tamása, nællursuttōg okallugbigiartorikka, adlamik issumakarkollugit, sáiniarkollugillo Gudemut, adlamiglo issumakalersuttut illiorkiksarkollugit. 21 Tamanna pivlugo Iudit tigudlárkãnga nálekbingme, nauiateilutiglo tokkoniaralloarkãnga. 22 Gudible idlersormanga, sulle tamerssa udlome innúvunga, okautiginiktóvlungalo mikkirsunnullo angisunnullo, adlennigle okausekangilanga, kissienne Profetillo Mosesiblo okausee, erkussirsut, okautigãkka, imaitut: 23 Kristuse unnermarssuk anniartisimadlaissirsok, tokkorsunnillo siudlióvlune makkissirsok, okallussirsorlo kaumarsomik innungnut nællursunnullo. 24 Taimaitomigle akkirsútekarmet, Festuse nippersoarmik ima okarpok: Pauluseá! sillæropotit, pimãrsutsivit sillærotipãtit illa! 25 Akkiale: Nálengnartiga Festuseá, sillærosimangilanga, okallukpungale okausekarlunga opernartunnik illissimanartunniglo. 26 Tamakkolo nálegaunerúb illissimamagit, tipeitsuklunga okallugbigãra; merssa nællungitsugigauko tamakkoninga tamannik, irssertortome taimaisersimangimætta tamakkoa. 27 Profetit operáigit, nálegaunek Agrippaseá? Operigittit illissimauágit. 28 Agrippasible Pauluse okarbiga: Kajumiksárlunga narkiksungajekparma Kristomiúngorkollunga. 29 Paulusele okarpok: Taimaiserkajaruilloneet, taimaiserkajangikuilloneet, tava Gudemut tuksiarpunga, idlit kissivit pinnatit, tamarmigle udlome uamnik tussartut uautun-élerkollugit, kellerutille okko kisseesa pekkungilakka taukkonunga. 30 Taimalo okarmet, nálegaunek nækkoipok, nunab nálegalo, Bernizelo, ivksiakatteilo. 31 Ingmikullo pivlutik okallukbigekatigeekput imalo okalluklutik: Innuk una tokkotæksáungikalloarlunelo kellersugæksáungikalloarporloneet. 32 Agrippasele Festusemut okarpok: Innuk una ipperarnekarsinnaissægalloartok Kaiseremut piomangikune.

KAP. XXVII.

Paulusekut umiartorlutik aulalerput Rommut; umiukajaleramik Paulusib tupedlersipei; umæjaramik tamarmik annekput; Miletemut piput.

Italiamulle umiartorkonekarauta, tava Pauluse, adlello parnǎrusimarsut illeit, tunniupeit nálegáursut illænnut, Iuliusemik attelingmut, Kaierib sorsuktuksakatigeekseisa illænnut. 2 Adramittamiulle umiarsoænnut ikkivluta aualekpogut, Asiab erkánut tiksiaromauluta; Aristarchusiblo, Mazedoniamiúb, Tessalonikamit pirsúb illagǎtigut. 3 Akkagolo kaumet Sidone tikkiparput; Iuliusiblo Pauluse illeksirsarpa, assærseinullo pullarkollugo, pauvkersarnekarkollugolo. 4 Terssangalo aualekauta, Ziperne arvkotigǎrput, annore arksorautigo. 5 Ama Ziliziab Pamfiliablo immæk ikkǎrparput, nunalillutalo Miramut, Liziamétomut. 6 Terssanelo umiarsoak Aleksandriamit pirsok, Italiamut aualeissirsok, nálegáursúb naipipa, tamattomungalo ikkekoǎtigut. 7 Udlullo amerdlasút ingerdlaivsǎnginauta, Kniduselo tikkeenarlugo, arksorkigauta, Kreta arvkotigǎrput, iglorpáit, Salmonemik attiglit, tungænut. 8 Tamakkolo kángerkainarautigik, nunalipogut kissarbigiksomik tairsamut, tamattomangalo iglorpáit kannekaut, Laseamik attiglit. 9 Merssakullo ivsársoængorsimamet, umiartornelo nauianarsillerkemet, udlullo ésinginiarbeet kangiusimamætta, Paulusib okaukiksarpei. 10 Okarbigællugillo: Assærset angutiná, mallugǎra umiartornek nagliungnarsillerlunelo nauianarsillerkemet, umiarsoak usseelo kisseesa pinnagit, innúrsuserpulle pivlugotǒg. 11 Umiarsúble nálegætta akkutóursúblo okautsigik nálegáursúb operinerroei, Paulusib okauseenit. 12 Kissarbiglo tauna illuangimet okkéirsunnut, taukkoa amerdlanerit tava terssanga aualekomainartut, Foeniziamut okkéiartoromaulutik, tamerssa kissarbik Kretamétok, kujamut auamullo sengmirsok. 13 Kiængalermelle, issumakaramiglo

piomarsartik nãsugællugo, kissartik tava ammoarlugo, Assonemut sengmiput, Kretalo kagliniarpǽt sinnasiorlugo. 14 Kingornaitsiængormelle, tavainak annorausuab arksomit tikkidlárkei, tamakeemik tairsab. 15 Tiksiarnerle ajornarsillermet, umiarsoak annorersúb tingilermago, taimaitiparput tiksekainarlutalo. 16 Kikkertængoarle, Klaudamik attelik tikkiparput, terssane umiaitsiak pekainarparput. 17 Tauna kakkinautigo, ikkiorniarpogut, umiarsoarlo kellersorparput; nangialerautalo, ikkardlursoarmut ikkardlussæsugælluta, tingerdlautæjarparput, taimalo sauvipogut. 18 Annorersoarmiglo nagliungãrauta, kaumet tava umiarsúb ussee ekkarpauvut. 19 Udlullo pingajuǽnne umiarsúb perkotei ekkarpauvut arksautinik. 20 Udlulle amerdlasút sekkenerlo udlorirsello erssingimætta, annorelo angesorsóvlunelo arksornarkemet, issumakarluinarpogut umiussæsugælluta. 21 Udlorperksuille nerringimætta, Pauluse akkornǽnnut piok, ima okarlune: Assærset angutiná, náleissægalloarivsinga, Kretalo kemmengnago, tava nagliungnartorsúb asserornartúblo tamattoma pissengikalloarãtigut: 22 Mãnalo kajumiksárpause, nangiarkennase, illautinik tokkorsokaissenginauta, umæjarsinnaissaugulle. 23 Unnuak tamanna Gudib, terssa pigirsima kivgartorbigirsamalo Engeliǽtta neijorpãnga; 24 Ima okarlune: Pauluseá, nangiarkennek, Kaiseremut sakkomersitæksávotit, attalo, umiartorkattitit tamása Gudib tunniupei illingnut. 25 Taimaitomik, assærset angutiná, tupedleritse; Gude operãra, okarbigimanga, taimaisissaugut. 26 Kikkertamulle apootariakaissaugut. 27 Unnuelle 14-iólermætta, Adriablo immane umiartorauta unnuak ketterarmet, umiarsoarmiut nuna ungesingitsugǽt; 28 Ittisórsioramiglo, ittirsusia missilikpæt 20-nik issaitarnelik, siuaitsialeramiglo ama ittisórsiorput, issaitarnerit tava 15-iúrsut; 29 Taimaitomik illimasuleramik ikkardlissæsugællutik, kissarsuit sissamæt tava umiarsúb akkoanit nellukpeit, kiksalerlutiglo kaulerræsuarkollugo. 30 Umiartortulle umiarsoak kemmengniaramiko, umiaitsiak ningipǽt

immánut, okallukoserlutiglo, kissarsuit umiarsúb sioanit nakkartitsomaulugit. 31 Tava Pauluse nálegáursomut sorssuktuksennullo okarpok: Okkoa umiarsoarmétuangipætta, anneksinnaungilase. 32 Umiaitsiab pittutei tava sorssuktukset kiblorpeit, immanullo nakkartillugo. 33 Kaulermelle Paulusib tamása okaukiksárpei, nerrekollugit, ima okalluklune: Terssa udlut 14-ingorput, nautsorsoinermit nerrissærsimagause, sungoamiglo ésinnase; 34 Taimaitomik okaukiksarpause, nerriniarkolluse nekkursektiniarkolluselo; nuyak attauserloneet nakkaissengimet tamause niakovsinit. 35 Taimalo okarame, timmiursak tigua, tamásalo tussartillugit Gude kutsauviga, augorlugolo nerrillerpok. 36 Tamarmik tava tupedlerput, nerrillerlutiglo. 37 Umiarsoarméttulle tamarmik 276-iúrsut. 38 Nerrivlutiglo kărsillæramik, umiarsoak okiglisilerpæt, igviksello immánut ekkarlugit. 39 Kaumelle nuna tamanna tekkornarpæt, kissarbigle tekkolerpæt imnarsoakangitsok, terssunga umiarsoak apootitsartorniarpæt, ajornængipet. 40 Kissarsuillo ammoaræramikik, akkoursoarlo kellerutæjaramikolo, immarsoarmut pekkoput, tingerdlaúblo senningarsoa kollarpæt annoremut, sirksarlo torarlugo. 41 Ikkardlorle, igdluktut immalik, erkorautigo, umiarsoak ekkardlipok, sioa tava aulanauærpok, akkoale maglersuit asserorpæt. 42 Sorssuktukselle issumakattigeeksimaput, parnărusimarsut tokkotsomaulugit, taukkoa illænnik kemmărsokarkonnago nelluktomik. 43 Nálegáursúble Pauluse annautsomagamiuk innerterpei, nelluriksullo siudliókollugit nellukkoei nunamut. 44 Adlelle annengniarkoei, illéit seglillikennut, illéillo umiarsoarminernut. Taimailiorlutiglo tamarmik anneksimaulutik nunamut piput.

KAP. XXVIII.

Paulusib kannok illiorsusianik ussornartullirseiniglo Miletemétillune; Rommut piok, terssanelo okalluktarpok Gudib nálegauvianik.

Terssungalo pisimagauta, kikkertak tamanna tussarparput, Miletemik attelik. 2 Innungoelle taivkoa innuksiarnerkaut uagutinut, ingnerlo ikkomatipæt, tamautalo pullarkoãtigut, siedlilliumattigut, kéjanarkemello. 3 Paulusible orpingoet nutsullermagit, ingnermut kerssugællugit, tava pullateriak ingnermit sakkomerpok, Paulusiblo arkseinut pissikpok. 4 Innungoelle taukkoa tekkogamiko pullateriak tamanna arkseisigut nivingarsok, ingmingnut okallukattigeekput: Innuk una tokkotsirsónerpok, akkingersútib innukongimanne, umnit immanit annektok. 5 Taursomale pullateriak tamanna kevsertarpa ingnermut, anniaraneloneet. 6 Taukkoale nautsorsoiniarput, pudlissæsugællugo, terssangainarloneet tokkussæsugællugo. Sivissómigle nautsorsoigamik, tekkollugolo sumigloneet nauianartomik pinekangitsok, tava adlamik issumakalerput, okarlutiglo, Gudiúrsok unnerlugo. 7 Tamattomale erkane kikkertamiut nálegaunerǽt, Publiusemik attelik, nunakartok; taursoma illæssiarãtigut, udlullo pingasut pauvkersarluta iglominékoãtigut illeksivluta. 8 Publiusiblo anguta merssa innængaulune napparsimamet kannimanermik aunárnermiglo, Paulusib tava tauna isserbiga, tuksiarlunelo arksaminik pattikpa, kaitsorsárlugolo. 9 Taimaisermet, adlettõg kikkertamiut nappautiglit sakkomeriput, kaitsorsárkollutiglo. 10 Taukkoalo nálengnarnerarkãtigut, aulalerautalo tunnikãtigut ajorsautivtinik.

11 Kaumettille pingasut nãmætta, umiarsoak Aleksandriamit pirsok, terssane okkéirsok, marlulliængnik arssillialik, attorparput aualeksútigællugo. 12 Sirakusamullo nunalikauta, pingasunnik udliogut terssane. 13 Terssangalo aualekauta,

Regionemut piogut, udlorlo attausek kemmómet, nigillermet, akkago tava Puteolenemut tikkipogut. 14 Terssane kattengutigeet naipinautigik, taukkoa kenúvigãtigut, arbenek marlungnik udlikolluta. Taimalo késa Rommut piogut. 15 Kattengutigeello tussaumagamissigut niobioriartorpãtigut, Apifere Tretabernelo tikkillugik; taukkolo Paulusib tekkogamigit, Gude kutsauviga, tupedlerlunelo. 16 Rommulle pigauta, parnãrusimarsut nálegáursúb pisipei sorssuktukset nálegaunerænnut. Paulusele ingmikun-ékollugo aularkoa piomarsanut, sorssuktuksamullo attautsemut allapernarsorkoa.

17 Udlulle pingasut nãmætta, Iudit nálegaunerit Paulusib kákoei; taukkoalo kattisimamætta, ima okallugbigei: Assærset kattengutigeet, angutiná, umnit illueitsulliængitsunga ekkardlivtinulloneet, angæjokáuta illerkuinnulloneet, kellersorsimaulunga pisitávunga Ierusalemmit Rommiut arkseinut. 18 Taivkoalo merssa kiglissioraminga ipperaromagalloarãnga, tokkotæksáusuginginaminga. 19 Iudille arksoardlersorsómætta, okariakartunga Kaiseremut piomaulunga, pinnangale unnerdlutekartotut ekkardlimnut. 20 Tamanna pivlugo tamaunga kákoause, tekkojomauluse okallugbigiomauluselo. Merssa Israelittit operirseit pivlugit kellersorsimavunga okkoninga kallimnersoarnik. 21 Akkiæt tava: Iudæamit aglekennigloneet pingitsogut idlit pivlutit, kattengumigloneet tikkiutokangilak okalluktomik, unnerdluktomigloneet pivlutit. 22 Taimaitorle tussaradlarnautigit issumangnik; merssa ajokærsut tamanna tussaumagautigo, akkerartorutiginekarmet tamanne. 23 Udlormiglo nedliutomik taisivigigamiko, amerdlasút ornikpæt sinniktarbianut, taukkolo nevsuiarbigei Gudib nálegauvia okautigællugo, udlamillo unnungmut aglæt okallugbigei Iesusemik, Mosesib inneitsissei, Profetillo aglegeit ajokærsútigællugit. 24 Illéisa tava okausee opereit, illéisale operingileit. 25 Ingmingnulle issumakattigeenginamik, aularput, Pauluse merssa okausekarmet, Annernerúb ajunginerúb okautigirsánik angæjokáutinut Profetekut Isaiasekut. 26 Ima okarãme:

Innuit okko orningniarkit, okarlutillo: Siutivsinik tussaissauarse, siunersissennagolo, irssivsiniglo tekkussauarse, illissarissennagolo; 27 Innuit okkoa umætteit mangertisimaput, tutsardluklutiglo siutimingnik, sikkornerlutiglo, késa tekkunnigomanginamik irssimingnik, tussaromannatiglo siutimingnik, siunekaromannatiglo umættimingnik, sáiniaromannatiglo, annaunekarkonnatik uamnnt. 28 Taimaitomik næliojungnærsinekaritse, næliursut pæjungnekarmætta Gudib annaursútánik tamattominga, taukkoalo tussaromárpæt. 29 Taimalo okarmet, Iudit aularput, ingmingnullo appersortãuput amerdlasórsoarnik.

30 Paulusele marlungnik okkéiok iglusiamine, tamásalo orniktinne pullarkoei. 31 Gudiblo nalegauvianik okallukpok, Nálekamiglo Iesusemik ajokærsoiok tipeitsungãrlune, innerternekaranelo.

PAULUSIB

AGLEGEI ROMMIUNNUT.

KAP. 1.

Pauluse nællunæjarpok, Kristusemut opernek kissime pidluarnartoliksómet, innuglo attauserloneet illuarsirsútekangimet ajungitsullirsaminik.

Pauluse, Iesusib Kristusib kivga, kákorsa Apostelikollugo, kenniga okallukollugo Gudib okauseenik tussarnersunnik. 2 Terssa siornagut unnersóutigirseinik Profetime karneissigut, aglekenne ajungitsunne. 3 Erne pivlugo, Davib kingueinit innungordlune erniusimarsok. 4 Nællunærnekarluartorlo Gudib ernerigáne annernekut, ivlernnarsitsirsokut, tokkorsunnit makki-

name kingorna, temerssa Iesuse Kristuse Nalegarput. 5 Taursoma saimauluta Apostelingortikātigut, nællursut tamása nálektiniarkollugit opernartomut akkine pivlugo. 6 Taukkotōg illagigiesse illivse, Iesusib Kristusib kákorseiá. 7 Rommétose tamause, Gudib assærseiá, kákosimarsullo illuartut: Saimaulisse pidluartillisselo Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib.

8 Aulakautiksamik Gudiga kutsauvigara Iesuse Kristusekut, illivse tamause pivluse, opersuserse okautiginekarmet sillarsoarme tamanne. 9 Gudible, annernimne kivgartorbigirsama okautsinnik tussarnersunnik Erneranik, illissimauānga sorarunnase issumagigause. 10 Nungullungalo tuksiartarángama kenúrsarpunga, kakkugoloneet nedliutekollugo illivsenut tikkerarbiksara, Gudib pekkorsanik; 11 Kajungerkigama tekkojomauluse, pekkalersitsomagause Annernerúb tunnirsútánik, nekkursektekolluse. 12 Imaitok: tupedlerkattigiomauluse opersusivsinik opersutsimniglo, taimaitomik pekkattigeekauta. 13 Assærselle kattengutigeet, angiutsomangilause, kabsersoarnik issumarsarama orningniaromauluse, illivsinetsōg kattersoiniaromaulunga, sórdlo adlenne nællursunne piniartarama, sullile tamerssa arvsiarnekarpunga. 14 Grækerinnullo Grækeriúngitsunnullo, illissimarsunnullo illissimangitsunnullo akkeetsortóvunga; 15 Taimaimet, tamangoamnik tamannik kajumikaunga, illivsesōg Rommétose okallugbigiomauluse okautsinnik tussarnersunnik. 16 Iktorutiginginaukit okautsit tussarnersut Kristusemik; Gudib Merssa pikkunarsarmagit, pidluautiksáukollugit opertunnut tamannut, pingārtomik Iudinnut, Grækerinnuttōg. 17 Tamakkonane nællunærsimamet illuarsirsút, Gudeme nāmaginekartok, opernermit pirsok ama opernermut pigiok, sórdlo agleksimavok: Illuartok innútiksakaissavok opersusiminik.

18 Gudible ningengnera killangmit nællunærsinekararau innuit ajortullirseinut illueitsullirseinullo tamannut, seglosuirsút pitseilirsarmarsuk illueitsulliarnermik. 19 Gudekartomik næl-

lungikalloarput, Gudib tamattomingà nællojungnærsimattik; 20 Imaitomik: Gudib kannongérsusia tekkuksáungitsok, terssa, ajugakangirsusia náksaungitsok Gudióursusialo missigirsáumennik sillarsoak pingortisimamet kingorna, pingortitei irssigigunikik; taimaitomik paitsisiksǽroput.

21 Gudekartomik nællungikalloaramik, taunale Gudesut illiorbiginnagolo ussoringinamiko, kutsauviginnagoloneet; issumamikulle peteitsorsoængorsimaput, umætteillo siunekangitsut tārsiput. 22 Ingmingniglo illissimarsósugigamik siorngærosimaput; 23 Gudiblo nāksaungitsúb ussornarsusia mummiksimauǽt arssilliamut arssigitillugo; terssa innungmut asserojarsomut, tingmirsennullo, nerssútinnullo pullaterirsennullo.

24 Gudib tava taimaitisinnarei, umætteisa ikdligupillurksoeenik pekkollugit maujungnartomut, timittik ingmingnut kangunarsarlugit. 25 Taukkoa Gudib opernarsusia mumiksimauæt opernaitsomut, pingortitarlo nálengnerrovlugolo kivgartorbiginerroæt pingortitsirsomit, tauna merssa ussornarsisimarsok issukaissengitsomut. Illomut. 26 Taimaitomiktōg Gudib pekkosimauei kangunartorsoarnut ikdligupillungnut, arngnarteit merssa attorluaromaissǽrmætta attornerdlukorsivlutik peteinartorsoarmik. 27 Taimatōg angutit arngnennik attornerdlukorsiput, ingmingnullo ikdligupilluliorkattigeeksarput, angutit angutinnut kangunartomik pirsarlutik, taimalo illuamik tava akkinekarput ingmingnut, tammartarnartomut sásimagamik. 28 Sordlolo assiginnairsóvlutik Gude illissariniængimænne, taimatōg Gudib allarlugillo kiglormut issumakarkoei, arksoarnartulliarkollugit. 29 Terssa, illueitsunnik tamannik ullibkarkollugit, arngnaunekarnermik angununekarnermiglo, pekkoserlungnermiglo, piomatónermiglo, ajortunniglo, umitsengnermiglo, tokkotsinermiglo, akkerartornermiglo, seglunermiglo, taimailutik issumaluktorsóvlutik kakkejardlersóput illamingnut; 30 Unnerdluktorsóvlutiglo, nachorsóvlutiglo Gudemik, mitteklersóvlutiglo, makkitasōvlutiglo, ussorsitsairsóvlutiglo, ajortunnik illissimarsorsóvlutiglo, angæjoka-

mingnut nálengitsorsóvlutiglo; 31 Sillaitsóvlutiglo, opernaitsóvlutiglo, assænningitsóvlutiglo, issumakærbiginingitsóvlutiglo, nákinningitsóvlutiglo; 32 Taukkoa, umnit Gudib illuarnera illissimagamiko, taimailiortut tokkotæksáumætta, taimaitorle nangminek taimailiortarlutiglo, nuennerigieitsŏg aglæt adlet taimailiortartut.

KAP. II.

Iuditsŏg nællursuttut ajortoliksóput, umnit ussorsitsairsut inneitsissinnik kippirsúmiglo.

Taimaitomik innuk oma, paitsisiksakarsinnaungilatit kináugauilloneet passiklersotiná; adlale sukulloneet passiklerángauko, illingnik nangminek tava ekkartoirsarpotit, passikliutigirsettit idlit nangminek pirsarsinnaraukit. 2 Gudible ekkartóursinera taimailiortunnut illuarmet, illissimauarput. 3 Idlille innuk oma! taimailiortunnik passiklersogáuit, nangminerlo taimailiormigauit, issumavit Gudib ekkartóursinera kemmărattigissæsugællugo? 4 Assiginnarpigilloneet auăginirsusersoalo, issumatóursusersoalo, kammajuirsusersoalo? Illissimangilatit, Gudib auăginirsusianik kajumiksarnekarauit sáiniarsusermut? 5 Idlille mangertomik sainiaromangitsomiglo umættekarauit, illingnut nangminek kammautiksamik kattersoiniarsinnarpotit udluksamut sakkomerbiksakartomut kammaumik, Gudiblo ekkartóursineranik illuartomik. 6 Taursoma tava tamása akkilluaromarpei sullirseinik. 7 Imaitok: ussornaumik, nálengnaumiglo, innursúmiglo năksaungitsomik taukko kammajuilutik ajungitsulliarlutiglo isserniartut innursúmut năksaungitsomut; 8 Okausereetsulle, opernartomullo nálekomangitsut, illuangitsomulle náleksinnartut. 9 Innuit taimaitut, tamása, ajortulliartut, angnerrúrsomik Iudit, Grækerittŏg, pidlaissauei saimaunginermik, ningaumiglo, nagliungnaumiglo, koksellaumiglo. 10 Ussornaumigle, nálengnaumiglo, ullapisaumiglo

pekkartissauei tamása ajungitsulliartut, angnerrúrsomik Iudit, Grækerittōg. 11 Gude merssa innungnik nellinginarsiorpok.

12 Ajortulliartut innersútekangitsut, tammarlukomáriputtōg inneitsissit narkiksútiginagit, inneitsekarlutigle ajortulliartut, inneitsisittōg narkiksútigællugit ekkartounekaromáriput. 13 Terssa, inneitsissinnik tussarsinnartut illuartóngikalloarmætta Gudeme, inneitsissinnigle mallingniktut illuartitáussaput. 14 Nællursulle aglekennik inneitsekangikalloartut, issumamingnik piniarunik inneitsissit sulliarekorseinik, taukkoa tava inneitsisselingóput ingmingnik, aglekennik inneitsekanginamik; 15 Taimaitomik nællunæjarput inneitsissit sulliarekorseit agleksimamætta umættimingne, issumamik merssa narkiksormattik, taimatōg ekkarsautittik párdlegáumætta ingmingnik unnerdlutiginiklutigloneet passissærniarlutigloneet. 16 Udluksak pivlugo, merssa innuit angigirseit Gudib ekkartóutigissammagit Iesuse Kristusekut, okautsit tussarnersut okautigirsakka malliklugit.

17 Attale, miannersorniarit, Iudemik tainekarpotit, inneitsissillo tettigiuarpettit, Gudelo ussorsitsautiget. 18 Pekkorsalo illissimauet; inneitsissinniglo ajokærsornekarauit, ajunginersiorpotit sullirsæksarnik. 19 Illuvkullo issumakarpotit tessioirsósugællutit tekpeetsunnik, kaumarsósugællutillo tarmiúrsunnut. 20 Narkiksoirsósugællutillo illissimaitsunnik, ajokærsoirsósugællutillo pokkeetsunnik; illissimarsūrsarpotit illuartunnik inneitsissinnétunnik. 21 Oma illa! adlet ajokærsoralloarpettit, illingnigle nangminek ajokærsoratit. Okallukluti tiglikorsingikalloarpotit, idlillo tiglikpotit. 22 Okarlutillo arngnaunekarkorsingikalloarpotit angununekarkorsingikalloarlutillo, idlillo arngnaunekarpotit. Gudiúngitsut maujugirsaralloarpettit, idlillo Gude pejaivigirsarpet piksanik. 23 Inneitsissit ussorsitsautigirsaralloarpettit, Gudelo mittautigirsarpet, inneitsissit mallinginaukit. 24 Illivse merssa pirsóvose Gudib akka mittautiginekarmet nællursunne, sórdlo agleksimavok.

25 Kippirsút attortógalloarpok, inneitsissit mallikukit, inneitsissille mallingikukit, tava kippinekarsutsit kippirsútáungitsungorsimavok. 26 Mãnalo kippinekangitsúb inneitsissit illuarekorsei piniarpagit, issumakangilatit kippinekartotun-étinekartugællugo, umnit kippinekangitsok? 27 Taimaitomik innúlerkãrnerminit kippinekangikalloartúb, inneitsissinnigle nálektuartúb, ekkartóutissauãtit, inneitsissit nálenginaukit, umnit aglekennik kippirsúmiglo pekkaralloartotit. 28 Tauna merssa Iudiúngilak, kãinamigut Iudiúrsũrsaralloartok, tamannalo kippirsutáunginioktõg, uingub kãinagut pisimarsok. 29 Taunale Iudiúrsok illumigut irssertortokut taimaisimarsok, umættivkullo kippinekarnek, terssávok kippirsút annernerme pisimarsok, aglekelle pinekaratik; taursoma ussorsitsauta innungnit pingilak, Gudemille pirsok.

KAP. III.

Iudillo nællursullo ajorkattigeekamik, tamarmik tava illuarsirsútiksakarput opernermik Kristusemut.

Suna Iudit pingãrneróvlutik ussornautigãrsuk? Kippirsúlloneet sumut attorpa? 2 Merssame ussornangãrkaut. Pingãrtomik Gudib okauseenik pigitinekarput. 3 Illeille tamakkonunga opingitsómætta, sussirsok? Taukkoa opingirsusiætta Gudib seglosuirsusia opernarungnærsissennerpa? 4 Ajornakaugle! Imaiginnaissavorle: Gude seglosuitsóvok, innuillo tamarmik seglutóput, sórdlo agleksimavok: Illuartuinnarkollutit okautsingnik, ajugáukollutit ekkartóunekaruit. 5 Imaipelle, Gudib illuarsusia illuangirsusivta nællunæjarmago ussornarsivlugolo; kannongme tava okaissaugut? Gude illuaitsulliarnerpa ningengnermik pidlarunissigut? Innuktut taima okallukpunga. 6 Taimainauiængilak! Taimaikunele, kannok illivlune Gudib tava sillarsúb innuee ekkartóusinnaissauei? 7 Illame, Gudib seglosuirsusia ussornarsilluarpet opernængir-

sutsimnut, saogme tava sulle ajortulliartotut ekkartóunekaissirsunga? 8 Imale piniaissirsoguttŏg, sórdlo illeisa mittautigælluta okautigirsarătigut, okausekartogung-ŏg imaitunnik: Ajortulliarta, terssanga ajungitsok piginnángorkollugo? Taimaitut ekkartóutæksauluarput. 9 Kannongme tava mănakut okarpogut? Uagut ajunginerrovogut? Năgale. Terssa tava nællunærparput: Iudillo Grækerillo tamarmik ajortoliksómætta. 10 Aglekettŏg imaimætta: Illuartomik innukangilak, attautsemigloneet náume. 11 Illissimarsokangilak, Gudemiglo apperkotiginiktokangilak; 12 Tamarmik kiglormut sásimaput, tamarmiglo ajulersungorsimaput; ajungitsulliartokangilet attautsemigloneet náume; 13 Torkluæt sórdlo illivek angmarsimarsok; okkamingnik pekkoserluktulliarput; pullateriarsuit tokkonartuænnik kardlumiokarput; 14 Karnæt ullibkarsimavok okauserlungnermik, kammangnermiglo; 15 Niumingnik tuovioraraut tokkotsiomaulutik. 16 Asserornartuinnait, nagliungnartuinaillo arvkoteinéput. 17 Arvkollo annaursútelik nælloginnaræt. 18 Gudelo nálengnagolo mianneringisinnarpæt. 19 Illissimavogulle, inneitsissit okauseenik pinekarput inneitsissiglit; terssa, innuit tamása okausiksærotinekarkollugit, sillarsúblo innuee tamása akkeetsortuksáukollugit Gudemut. 20 Terssa taimaipok, innuk attauserloneet illuartungornauiengimet taursomunga inneitsissit sulliarekorseinik; inneitsissinit merssa ajortok missingnarsirsarau.

21 Mănale illuarnek, Gudeme nămaginekartok, nællunarungnælerpok inneitsissiúngitsunnit, merssa inneitsissit Profetillo okautigirsæt. 22 Illuarnerle Gudeme nămaginekartok mænna piara, pirsok opernermit Iesuse Kristusemut, terssa tamannut piksak, opertullo tamarmik pigirsæt. 23 Nelligeekpumme; tamarmik ajortuináugamik, Gudemelo ussornartoæróvlutik, umnit taimaitokaissægalloartut taursomane; 24 Saimautanillo illuartitængorput akkekangitsomik, Iesusib Kristusib annaumattik. 25 Tauna Gudib sakkomersika sai-

mauvigekollugo opernérmik áuanut, merssa illuarnek, taursomane nãmaginekartok, nællunæramiuk imaitomik, ajortut issumakæromagamigit, siornagut pekkonekartuartut Gudib kammajuirsusianut; 26 Mãnakut pekkorsariomagamiuk, illuarnek, taursomane nãmaginekartok, kissime illuartuarkollune, Iesusemullo opertok illuartungortitsomagamiuk. 27 Naug tava ussorsitsautiksak? Pærsimavok. Kannongétunnigle inneitsissinnik? Piniarkorsirsunnik? Nãgale, iuneitsissinnigle operkorsirsunnik. 28 Taimaitomik mãna illissimalluarpogut, innuk illuartungorarau opernermik kissienne, inneitsissille piniarkorseinik illuartungorane. 29 Iudilloneet kissimik Gude Gudigirsaræt? Nællursuttõg Gudiginginiæt? Nãgale, nællursuttõg Gudigigiæt. 30 Illáme, attauseenarmik Gudekarpok, taursoma kippinekartut illuarsárpei opernermit, kippinekangitsullo illuarsárpei opernekut. 31 Kannok tava? Inneitsissit attorungnærkonerpauvut, operkorsigauta? Nãgale; inneitsissille nãmaksekoauvut.

KAP. IV.

Illuarsirsút opernermit pimet, tamanna nællunærnekarpok Davib okauseenik, Abrahablo illiugeinik.

Atátarpulle Abraha pivlugo sumik okallussaugut, nervsarirsanik uinnekut? 2 Terssa piarput: Abraha illuartungorsimagune pillirsennik, ussornautiksakaralloarpok, Gudemele náume. 3 Aglekelle kannok okarpet? Ima: Abrahab Gude opera, tamannalo pivlugo illuartitáulersok. 4 Sulliniartorle akkiksarsinekarame, tava nákinermit taima pinekangikalloarpok, akkileriakaramele. 5 Sulliniængitsorle operame ajortulliartunnik illuartitsirsomut, tauna illuartitáulerpok opersutse pivlugo. 6 Davitsõg taima issumakarlune okarpok, innuk, Gudib illuartita nákinnirsusiminik, kissime-gõg pidluarpok, naug sullirsei pirsutiginnagit Gudib; tava (Davi) ima okartok. 7 Pidluarput, illueitsullirsamingnik issumakærbiginekartut, ajortullir-

samingniglo erssitsungnǽrsitsiviginekartut. 8 Angut pidluariok, ajortei Gudib issumagiomaissǽrpagit taursomunga. 9 Mãnalo pidluarsusek tamanna kippinekartuinnait piksarinerpæt, kippinekangitsullo piksaringiniættõg? Okariakarpogumme, Abraha illuartitáulersok opersutse pivlugo. 10 Kannongétillunele tava opernermik illuartitáulernersok? Kippinekarameloneet, kippinekangikadlarameloneet? Nællunængilame, kippinekarame kingorna taimaisersimangikalloartok, kippinekangikadlaramele taimaisersimarsok. 11 Kippirsúmigle nællunǽrkotsernekartok, tamanna narkiksutigekollugo illuartungorsimarsutse pivlugo, merssa sulle kippinekangikadlarlune operame; tamanna pivlugo opertut tamarmik, umnit kippinekangitsut, atátagissauǽt, taukkoatõg opernermik illuartitáulissægamik. 12 Kippinekartuttõg atátagilissægiǽt, kippinekartulle kingueisa kissimik pissennago, tamarmigle sakkiuartut malliklugo Atátauta Abrahab opersusia kippinekangikadlarame. 13 Merssa nunarsoak kingorngursarissammago, unnersóut tamanna Abrahamut kingueinulloneet pisimangikalloarpok inneitsissinnik, pisimavorle illuartungornermik opernermik. 14 Inneitsissiglille (kissimik) kingorngursirsuksáugalloarpætta, opernek tava attorungnǽrkajalerpok, unnersóullo unniorkotisimavok. 15 Illáme inneitsissit ningektitseenarmætta; inneitsekangitsunnele nálengirsútiksakanginiok. 16 Taimaitomik illuarsirsút opernermik pirsariakarpok, saimaunermit pissægame, unnersóullo aulaiængersinekarkollugo tamarmik kingueinut, sórdlo inneitsisselingnut, taimatõg Abrahatut opersusekartunnut, tauna tamauta atátagigautigo. 17 Ima agleksimamet: Atátangortikivkit nællursoperksoarnut Gudib kénǽtta sáne, tauna operigauko, terssávok umartitsirsok tokkorsunnik, kákollugillo erssingitsut, ersserkollugit. 18 Taursomalo (Abrahab) kollárnartógalloak kollársutigingika operluarlune, atátagilissammænne nællursoperksuit, sórdlo okarbiginekartok: Taima amerdlatigissaput kinguæksettit. 19 Opernekitsungornauǽramelo, timmine ajulersok issumalliutigingika, merssa 100-nik okkiokangajekame;

Sarkablo timma ajulersok issumalliutiginginia. 20 Gudiblo unnersóuta kollársutigingika opinginermik, nekkursektitorle opernerme, Gudelo nálekluara. 21 Nangănauærlunelo illissimarsok, Gudib unnersóutinne nănek ajungimagit. 22 Tamanna pivlugo tava illuartitávok. 23 Taunainarle pivlugo tamanna agleksimangilak, taimaisersimamet. 24 Uaguttōg pinekarpogut, taimaisissægauta, operuta taursomunga Nálegauta Iesusib umartitsirsánut tokkorsunnit; 25 Tauna (Iesuse) tunniusimavok ajortivut pivlugit, umartisimagioktōg illuartungortitsomauluta.

KAP. V.

Gudib illuartitei pidluarsimaput.

Măna opernermik illuartitangorsimagauta, Gude tava illagilluarparput Nálegautigut Iesuse Kristusekut. 2 Operluarautalo, tauna arvkotigigiarput saimaumut tamattomunga, pigirsautinut, nerriugirsarlo ussornartorsoak piomártuksak ussorsitsautigărput, terssa Gudib tunniursæksa. 3 Tamannalo kissiet pinnago, nagliungnartulle aglæt ussorsitsautigigiauvut, illissimagauta, nagliungnartut kammajuitsungortitarátigut; 4 Kammajuirsutsible missigirsartungortitarătigut; missigirsutsible nerriugirsartungortitarătigut; 5 Nerriugirsutsible kangusuktekongilătigut, terssa Gudib assænnirsusia koisimamet umættivtinut Annernermik ajunginermik, tauna uautinut tunniusimavok. 6 Sullile ajulerauta, taimane Kristusib uagut ajortorsoursogut tokkotigisimauătigut. 7 Merssa illuartok pivlugo tokkotiginikomarsokaissengikókau, angæjokáursorle pivlugo tokkotiginikomarsokaissennersok. 8 Taimaitomik Gudib assænnirsutse næljunæjardluara uautinut, Kristuse pivluta tokkomet, sulle ajortorsógauta. 9 Angekainik illa măna taursomona serniginekaissaugut kammaumit, taursoma áuanik illuartitangorsimagauta. 10 Gudemullo ningaursajungnærsisimagauta ernerætta tokkoanik, sulle kingarsartótilluta, angekáinik tava

amarsusia annaursútigiomárparput, māna ningaursajungnærsisimagauta. 11 Taimatōg Gude ussorsitsautigigiarput aglæt Nálegautigut Iesuse Kristusekut, tauna māna ningaursajungnærsitsirsigigautigo.

12 Taimaitomik, sórdlo innungmit attautsemit ajortok nunamut tikkiutok, tokkolo ajortomit pirsok, taimatōg innuit tamarsuisa tokkúb tikkidlárkei, tamarsoarmik ajortulliarmætta; 13 Ajortok sillarsoarmékalloartok sulle inneitsissekangikadlarmet, inneitsissekangitsunnele ajortut pidlárialiksósuginekangitsaraut. 14 Tokkole nálegauniartok Adamit pillerlune Mosesemut aglæt, taukkonungatōg umnit Adasut ajortulliængitsunnut, taunalo arssersóutigirsáursok taimane pirsuksamut. 15 Tunnirsúlle saimaunartok ajortorlo arssigeengikalloarpuk. Merssa amerdlasórsuit tokkosimamætta attautsib ajortánik, angekáinik tava Gudib saimauta tunnirsútalo missigirsængorsimaput amerdlasórsoarnut innúb attautsib saimauneranik, terssa Iesusib Kristusib. 16 Kissiennele umnit attautsib ajortulliartub ajortulliainanit pimætta asserornartut tamarmik, tava tunnirsút saimaunartok pingikalloarpok attauseenarmut ajortulliamut. Merssa ajortomit attautsemit pisimavok ekkartóut pidlautiksak; tunnirsútible saimaunartúb ikkiorarātigut ajortoperksoarnittōg illuarnermut. 17 Attautsible ajortullirsa pivlugo tokko nálegaugalloarmet attautsemik, angekáinik tava tunninekartut saimautib pekkangārneranik, pirsartullo tunnirsútinnik illuarsirsútinnik, nálegáussakaut innúnerme, attausek tunuarællugo, terssa Iesuse Kristuse. 18 Taimaitomik, sórdlo innúb attautsib ajortullirsa pivlugo, innungnut tamannut pidlárbekalersok, taimatōg attautsib illuarnera pivlugo, innungnut tamannut illuarsirsútekalerpok innursúmik. 19 Sórdlolo innúb attautsib nálengineránik amerdlasórsuit ajortolingorsimamætta, taimatōg attautsib nálengneránik amerdlasórsuit illuartungorput. 20 Inneitsissille pisimagiput, ajortúb angirsusia nællunærnekarluarkollugo; ajortúble angirsusia nællunærdluaránget, saimaunerúbtōg angirsusia pingārneróursomik

nællunærdluariok. 21 Imaissammet: Sórdle ajortok nalegáuniartok tokkomut, taimatõg saimaunek nálegáukollugo illuartitsivlune innursúmut nãksaungitsomut, Iesuse Kristusekut Nálegautigut.

KAP. VI.

Innuit saimaunekartut innúlerkikput kivgajungnærsinekarlutiglo ajortunnut.

Kannongme tava okaissaugut tamanna pivlugo? Ajortulliartuaissaugut, saimaunek angisungoriartorkollugo? 2 Ajornakaule! Uagut ajortunnut tokkosimagauta, kannok illivluta tava innúniaromaissirsogut ajortunnut.

(Epistel am 6. Sontage nach Trinit.)

3 Illissimangilissiuk, tamauta Iesusemut Kristusemut koisimarsogut, taursoma tokkoanut koisimavogut? 4 Koirsútekut tava, Kristuse aiparællugo, illirsáursogut tokkomut, sórdlolo Kristuse umartitáursok Atátab ussornarsusiagut, taimá uaguttõg innulerkikluta sakkidluaissaugut. 5 Tokkomet taursomunga illængutitágauta arssigællugo, tava umarkattigissægiarputtõg arssigissevlugo. 6 Innúsisókakput illissimauarput Kristuse aiparællugo ivertisimarsok sennerosikamut, ajortolik piungnærkollugo, ajortunnullo kivgajungnærkolluta. 7 Tokkorsok merssa ajortoærotisimamet. 8 Kristusele aiparællugo tokkosimaguta, operpogut tava, innukattigiomármigautigo: 9 Kristuselo, tokkorsunnit umartitáursok, illissimauarput tokkussærsok kingorna, tokkolo taursomunga ajugáussærsok kingorna. 10 Tokkogamele, attausiarlune tava tokkorsok ajortut pivlugit, innúgamele Gudemut innúvok. 11 Taimatõg illivse ajortunnut tokkosimasugælluse pigitse, Gudemullo innúniaritse Kristuse Iesuseme Nálegautine.

12 Ajortut tava mãna nálegáukorsarunnassigik timmivsine tokkojarsunne, kajumiksárutepilluee náleissennagit. 13 Auættisseõg ajortunnut attortitsarunnassigik illueitsulliarsútigekon-

nagit, Gudemulle illivsenik nangminek tunniuniaritse, tokkorsunnit umartuttut illivluse, auættisselo Gudemut tunniullugit illuartulliarsútigekollugit. 14 Ajortut ajugáusinnaissengimætta illivsenut, inneitsissit merssa kivgaringimasse, saimauneruble pigãse.

15 Kannongme tava? Ajortulliaissennerpogut, inneitsissit kivgaringimattigut, saimaunerúble pigimattigut? Nãgale. 16 Illissimangilissiuk, kimulloneet kivgàlliutarángause illivsenik, nálekomaulugo, taursomunga merssa kivgáulerpose, nálekollussiuk, ajortorloneet tokkomut, nálengnartorloneet illuartitsinermut. 17 Gudele kujanarsile, umnit ajortunnut kivgartortógalloarause, mãna umættivsinik nálektungorsimagause ajokærsúmut tussægauvsinut, mallingniktungorsimauluselo.

18 Mãnale ajortunnut kivgajungnærsinekarsimagause, tava illuartomut kivgangorsimavose.

(Epistel am 7. Sontage nach Trinit.)

19 Innuktut okallugiakarpunga tamattominga, terssa, illissimanek ajulersungógause. Sórdlo auættisse siornagut attortikalloarlugit kivgartortikalloaraussigik maujungnartomut, illueitsulliarsinnarluselo, taimatõg mãnakut auættisse attortillugillo kivgartortissigik illuartomut, ivlernarsinekarkollugit. 20 Ajortunnulle kivgartortilluse, illuartoærogalloartose. 21 Kannongétunnik taimane pilliksóursose? Mãnakut kangugirsauvsinik, illa; merssa tokko nãgatigimarssuk tamakkoa. 22 Mãnale ajortunnut kivgajungnærause, Gudemullo kivgangorsimagause, pilliksóvose ivlernarsautigirsauvsinik; innursúlle nãksaungitsok nãgatigirsávok. 23 Merssa ajortut tokkomik akkinekarput, Gudible tunnirsúta saimaunartok innursútávok nãksaungitsok Kristuse Iesuseme Nálegautine.

KAP. VII.

Illuartitáursut erdlokonekaissærput inneitsissinnik, Kristuse nálegarigamiko, inneitsissit Paulusib ajunginerarpei, Kristuse tunarællugo.

Assærset kattengutigeet (merssa inneitsissinnik illissimarsut okallugbigãkka) illissimangilase, inneitsissit nálegáumætta innungmut innútillugo? 2 Taima arngnab uviglúb uvine neijortuinaissaua, innútillugo, inneitsissit náleklugit; uvinele tokkopet, inneitsissit ivko, uvine pivlugo, nálegiakarungnærpei. 3 Taimaimet, uvine innútillugo adlamik uvekalerune, taigornekarpok angununekartomik; uvinele tokkopet, inneitsissit ivko nálegiakarungnærpei, angununekartóungilak, angutib adlab pigilerpanne. 4 Taimatõg illivse, kattengutikka, inneitsissinnut tokkorsungorsimavose Kristusib timmanik, mãna adlab pigilermasse, terssa tokkorsunnit umartitáursúb, ajungitsulliarkolluta Gudemut. 5 Uinningme innútsivut attoradlarautigik, ikdligupilluit tava pingãrãtigut auætivtigut, inneitsissit pilleritítsirsómætta tamakkoninga, ajortulliarkolluta tokkomut. 6 Mãnale inneitsissinnik pinekaissærpogut, tokkungaulutalo taukkonunga, taukkoa parnãrsarmættigut sórdlo, mãna kivgartussægauta annerneriksarsimarsuttut illivluta, pissennagille agleket pissoket.

7 Kannok tava mãna okaissaugut? Inneitsissit ajortónerpet? Nãgale. Inneitsekangipelle ajortok illitsorissengikalloariga. Piomaniarnerloneet nællussægalloariga, inneitsissit ima okangipætta: Piomaniaissengilatit. 8 Inneitsille tamanna kajumigutigilerlugo ajorsutsib illuvkut piomaitsektungortidlarãnga nellinginarnut. Inneitsekangipelle ajorsusek tokkungávlune kajumiksaingilak. 9 Uangale inneitsekarnanga innudleitsiaradlarama, inneitsit tava tikkiumet, ajorsusek ama umarlune kajumiksaiok. 10 Uangale tokkogiunga, inneitsit tava, umnit umartitsirsógalloak uamnut, missigileriga tokkor-

sútigigauko. 11 Inneitsit pirsutigigamiuk ajorsutsib, seglokipãnga tava, tokkollungalo tamattominga. 12 Inneitsissit tava ajungikaut, aglekello pekkorsaglit ajungikallutiglo illuarlutiglo attortóput. 13 Attorluak tava uamne tokkonartolernerpa? Ajornakaule; ajorsusek taimaiserpok, ingminik nællunærkollune kannok illomut ajortógame, tava ajungitsógalloakut tokkonartolerpok, ajorsusek illissarirsáulerkollune arksoarnartorojuktógame inneitsissinnut.

14 Inneitsissille illissimauauvut annerneliúrsut, uangale uinneliόvunga, ájortublo kivgarsiarãnga. 15 Pillirsakka illissimangilakka, merssa piomarsaralloara piniænginauko, umigirsarale pirsarpara. 16 Piomangisarale pirsartarauko, inneitsissit ajunginerarpakka tava. 17 Uangáungitsok tava taimailiorarau, ajortorle illumnétok pirsarau. 18 Sunaloneet ajungitsok innekangimet illumne, terssa uinnimne, illissimauara. Piomarsusekaralloarpunga, ajoraingitsorle nãmaksilluarnek nælloara. 19 Merssa ajungitsok piomarsara pirsartængilara, ajortorle piomangisara pirsartarpara. 20 Piomangisarale pirsartarauko, uangáungitsok tava taimailiorarau, ajortorle illumnétok pirsarau. 21 Ajungitsulliaromarsógalloarama uanga, tava illumne inneitsissit missigirsarãkka, ajortut attavigimanga. 22 Illuvkut merssa nuennerigalloarpakka Gudib inneitsissei; 23 Inneitsissille adlet auættimnétut missigirsarãkka, tamakkoalo issumama pekkorseinut akkerartorput, kivgangortillungalo ajortut pekkorseinut auættimnétunnut. 24 Uangakullungoak, kialikiak annaussauãnga tamattomanga timmemit tokkonartolingmit? 25 Gude kutsauvigãra, Iesuse Kristuse Nálegarput tunnarællugo. Tava mãna Gudib inneitsissei nálengniarpakka issumavkut, uinnivkulle ajortut pekkorsei.

KAP. VIII.

Gudib kittorneisa ussornarsusiænnik.

Tava pidluaitsuksajungnælerput māna, Iesuse Kristusemétut, uingúb pee pinnagit, annernerúble pee malliklugit sakkiuartut. 2 Annernerúble, Iesuse Kristuseme umartitsirsub inneitsisseisa kivgajungnærsikānga ajortúb tokkotsirsúb pekkorseinut. 3 Inneitsissille, merssa uinningmik ajulersut ajugarirsæt, terssa Gudib piniara Ernetue aulartinamiuk, uinnik ajortolik arssigekollugo, ajortorlo uinningmétok ajulersika ajortoærotitsivlune. 4 Inneitsissit illuautigekorsei nāmaksekollugit uautine, uagut sakkiuarauta uingúb pee mallingnagit, annererúble pee malliklugit. 5 Uinningmulle nálektut uingúb pee issumalliutigirsareit, annernermulle nálektut annernerúb pee issumalliutigirsareit. 6 Uingúble peenik issumalliornek, terssa tokkorsútávok, annernerúble peenik issumalliornek innursútavlunelo erkiksiviunartóvok. 7 Uingúb peenik issumalliornek akkerartorutávok Gudemut, merssa Gudib inneitsissei nálekomanginamigit, ajorlugillusōg. 8 Uinningmulle nálektut, Gudib illuarinauiengilei. 9 Illivsele uingúb peenut, nálengilase, annernerúble peenut, Gudib Annernerætta innigippasse kissienne. Kristusible Annerneranik piginingitsok, tauna pigirsáungilak taursomunga. 10 Kristusele illuvsinépet, timme tava tokkungaugalloarpok, ajortut pivlugit, annernerle umanartóvok, illuarnek pivlugo. 11 Iesusemiglo tokkorsunnit umartitsirsúb Annernerætta innigippasse, tava Kristusib umartitsirsætta timmisseseōg tokkojarsut umartitsomáriei, taursoma Annernerætta innigimasse.

(Epistel am 8. Sontag nach Trinit.)

12 Tava māna, assærset kattengutigeet, uinnik nálegiakangilarput, uingúb pee malliklugit innúniaissenginauta. 13 Merssa uingúb pee malliklugit innuniaruse, tokkojomár-

pose, uingúble piniarneree tokkoniarussigik annernekut, innújomárpose. 14 Nungullugit Gudib Annernerætta tessiugei Gudib kittornarsiarimagit. 15 Illáme kivgáursuttut annernekartinekangilase, ama erksirsariakaissægause, kittornarsiettulle annernekartinekarpose, taursomanga torklulaursaraugut imænna: Abba, assærsak Atátangá! 16 Annernerúb taursoma okaukaniararãtigut annernivtigut, Gudemut kittornarsiaritisimagauta.* 17 Kittornaugutale, kingorngursirsuksáugioguttõg, imaipok: Gudemut kingorngursirsuksávogut, Kristuselo kingorngursekattigællugo, nagliukattigigutigo kissienne, ama ussornarsekattigekolluta taursomunga.

(Epistel am 4. Sontag nach Trinit.)

18 Issumarsaraungama, mattomanétilluta nagliungnartut attortækauvut tellerunarsugællugit ussornartomut, merssa sakkomersitæksamut uautinut. 19 Taimaitomik Gudib kittorneisa sakkomiutiksæt pingortisimarsut erinnigællugolo nerriugirsaræt. 20 Terssa pingortisimarsut asserujakigamik umnit piomannatik, taimaisermattigle asserujarsungortitsirsúb, pivlugo nerriugirsæksak. 21 Pingortisimarsullo merssa kivgajungnærsinekaissaput nungujarsunnut nunab peenut, pisinekaissevlutiglo ussornartorsoarmut Gudib kittorneisa kivgajungnærsibiænnut. 22 Pingortisimarsullo tamása illissimauauvut, nerriukattigigátigut annersamivlutiglo sulle tamerssa. 23 Kissimigle taukkoa taimaingilet, uaguttõg nangminek, annernerúb siudliótiteinik pekkarauta, illuvtigut kajungerkãgut, Gudemut kittornariuarkolluta, timivtalo annaubigirsæksæt nerriugãrput. 24 Uagut pidluaralloarpogut, nerriuklutale sulle. Nerringirsarle tekkorsak nerriugirsáungilak, merssa kannok illivlune innúb nerriugiginnaua tekkorsane? 25 Tekkungisarpulle nerriugigutigo, tava nerriugãrput erinnitsaunago. 26 Taimatõg ajulerángauta Annernerúb tava annertokóserarãtigut. Uagut nællogauta tuksiautiksauvtinnik nãmagekorsennik, Annernerúble nangminek tuksiutararátigut annersaminernik taiksáungitsunnik. 27 Umættinnigle misseling-

niartub illissimaua Annernerúb issuma; illuartullo tuksiutarángagit Gudib illuarirsanik.

28 Illissimavogulle, tamása illuarkotigeenarmattigik Gudemik assænniktut, terssa issumaminik kákorsei. 29 Siornagulle merssa illissimakammærsortenne sulle pekangikadlarmætta pekkorsarigieitsŏg Ernerminut arssigekollugit, tauna angejudliókollugo kattengutigeeksoparksuit akkornænne. 30 Siornagulle pekkorsenne innuit, kákorsarigieitsŏg, kákorsennele illuartungortitarigiei, illuartungortitennele ussornartungortitarigiei. 31 Tamannalo pivlugo kannongétunnik okausekaissaugut? Gudib illagippattigut, kia tava arksoariginnauătigut? 32 Taursoma Ernetue aglæt erdliginnago tunniunamiuk tamauta pivluta; kannongme tava tunnissenginiătiguttŏg tamannik tauna pivlugo? 33 Kinalikiak Gudib kennigeisa passiklersiksarissauæt? Gude illuartitsirsok tamerssa. 34 Kina ekkartóursiomannerpa? Kristuse tamerssa, tokkorsok, imakka umartitáursok; tauna merssa Gudib tellerpiætta tunganélerpok, uagullo tuksiutararátigut. 35 Kia auiksartitsomanerpătigut Gudib assænirsusianit? Nagliungnartulloneet? Annilárnartulloneet? Kingarnartulloneet? Kăngnerubloneet? Tammakanginerúbloneet? Nauianartulloneet? Pænnabloneet? 36 Sórdlo agleksimavok: Idlit pivlutit tokkoniararătigut udlok năulugo, sauettullo tokkotitæksáusuginekararáugut. 37 Tamakkonungale tamannut ajugáulluarkaugut, assærserput pivlugo. 38 Nangănauærpungame, tokkúbloneet, innunerúbloneet, Engelibloneet, atarkirsarsuilloneet, pirsársuilloneet, nedliusimarsulloneet, nedliutukselloneet. 39 Paukkoaloneet, saukkoaloneet, adlabloneet pingortitab auiksartinauærpătigut Gudib assænirsusianit Kristuse Iesuseme Nálegautine-étomit.

KAP. IX.

Opertut kissimik, Iudinnillo nællursunnillo pirsut, pidluarput illuartitávlutiglo.

Illomorlunga okallukpunga Kristuseme, seglunnangalo, issumaga merssa narkiksoirsigigauko Annernerme ajunginerme; 2 Sorarnanga allieisungărkaunga kappiasungărlungalo umættivkut 3 Merssa Kristusemut pidlagæksarekogalloarama kattengutikka pivlugit, terssa ekkardlikka uinekatikka. 4 Taukko Israelib kinguarimattik kittornarsiæksáput, pigititæksávlutiglo ussornartomik, illageersúmiglo, inneitsissinniglo agleksimarsunnik, Gudemullo kivgartornermik, unnersóumiglo; 5 Siudleetsŏg taukkoa angæjokárigieit, taukkonangalo Kristuse innungorsimavok, tauna tamannut Gudióvok, ussorsornartok issukaissengitsomut. Illomut.

6 Taimale okangikalloarpunga, Gudib okausee erkorungnænerarlugit. Merssa Israelitinnit pirsut, illomórlutik Israelittiúngikalloarput tamarmik. 7 Taimatŏg Abrahab kinguei, illomórlutik kittornáungikalloarput tamarmik; imale: Kinguæksarnik tairsak, Isaamit piomárpok; 8 Imaipok: uinnekut umnit kittornáursut Gudib kittornaringikalloarpei, unnersóutible kittornarsiarirsei kinguæksáutinekararaut. 9 Tamerssale okausek unnersóutelik, (Gude) ima okarmet: Aipágut tamanna nedliupet, tikkiutsomavunga, Sara tava ernertăkaissavok. 10 Taimaglæt pisimangikalloarpok, Rebekkatŏg nărtulerame Isaamit atátautinit. 11 Illumiuæglo erniusimangikadlarmennik, sullilo ajungitsulliaratigloneet ajortulliaratigloneet—Gudib merssa pekkorsenne kennigarimagit. 12 Sullirsello pirsutiginnagit, kákorsirsúble saimaunera pirsutiginekarmet—(Rebekka) ima okarbiginekartok: Angnek kivgangoromárpok mingnermut. 13 Sórdlo agleksimavok: Iako assagiga, Esaule umigigiga.

14 Kannongme tava okaissaugut? Gude illuangitsónerpa? Nagale! 15 Mosesemulle ima okarpok: Saimautsomarsara saimaupara, nákigiomarsaralo nákigāra. 16 Taimaitomik innúb piomarsusia piniarsusialoneet pirsutiginekangilek, Gudible nákinnirsusersoa kissime. 17 Farao pivlugo agleket ima okarmætta: Taimaitomik merssa innútuarkogivkit, næl-lunærbigiomagaukit pirsaunersoamnik, attera okautiginekarkollugo nunenne tamanne. 18 Taima māna piomarsenne nákigirsarei, piomarsennelo mangertitarei. 19 Tava idlit okarbigissennerparma: Suvlune pidlagæksáusipātigut uagut? Piomarsa kia akkerariginnaua? 20 Oma, assærsak innungá, kináuvimme idlit, Gude akkiorlugo kiglissioromagauko? Sennársoaktōg sennarsiminut ima okarnerpa? Saog taima sennavinga? 21 Machiortúbloneet issumaminik machak sennaginnaunginerpa illá pogutangorlugo ussornartomut, ama illá pogutangorlugo ussornaitsomut? 22 Taimaitomik Gudib ningeksutse tekkotitsomagamiuk, pirsársutselo nællunæromaulugo, tava pingortitet ningautariakartut, umnit tammartuksáugalloartut, kammagingārkiksarei: 23 Ussornarsutsime angirsusia nællunæromagamiuk pingortitennut nákinartunnut, siornagut taukko piginnángorsaramigit ussornartomut. 24 Kákorsenne tava piei, imaipok, uagut, Iudinnit pigauta kissivsa pingilātigut, nællursunnille pirsut aglæt. 25 Taimatōg okausekariok Profetekut Hoseakut: Innuktaringitsaugalloakka taigussauakka innuktamnik, assærsæksaungikalloartullo taigussauakka assærsamnik. 26 Imaiseromáriok: nuname ima okaunekarbiógalloamingne: innuktaringilause, kingorna terssane okaunekaromárput: Gudib tokkosuitsúb kittornarāse. 27 Isaiasele torklorpok Israelittit pivlugit ima: Israelib kinguei umnit siorkettut immab sinnanétuttut amerdlatigissæg-galloarunik aglæt, taimaitorle amigarkut pidluartungoromárput; 28 Arvsiakotainekaissammet nāmaksiursinekaissevlunelo illuartomut, Nálekablo tamanna nāmaksissaua nuname. 29 Sórdlolusōg Isaiase tamanna pivlugo siornagut okartok: Nálekab

Sebaotib amigarkokartingikalloarpattigut illautinik, tava Sodomamiuttun-étungussægalloartogut, Gomorramiullo arssigissægalloarlugit.

30 Sumik māna okaissaugumme? Imaitomik okaissaugut: Nællursut, umnit illuarnermik piniængitsut, illuarnek pisimauæt; okarpungale, illuarnek pivlugo opernermit pirsok. 31 Israelittille inneitsissinnik illuarsirsútinnik piniaralloarput; inneitsissille illuarsirsútit pigilersimangikeit. 32 Saogme? Terssa, operatik piniartaramik, inneitsissille sulliarekorseit piniarsinnarlugit. Taimaitomik apoorput ujarkamut apoorbingmut. 33 Sórdlo agleksimamet: Atta, Zioneme ujarakartitsiunga apoorbiksamik, kārsomiglo mammiasautigirsæksamik, taursomungalo opertok kangusuktinekaissengilak.

KAP. X.

Tamarmik illuartungortinekarsinnaput Gudemut, Israelittille illuarsirsút illissimalernek ajoræt.

Assærset kattengutigeená, umættivkut kajungerkaunga, Gudemuttōg tuksiuniakka Israelittit, pidluartungorkollugit. 2 Merssa taukko pivlugit narkiksoigama, illomórlutik Gude nálengniaralloaræt, siunekarluaratiglo. 3 Illuarnek, Gudib nāmagekorsa, illissimalernek ajoramiko, nangminertiglo illuarsusertik nāmagitiniaramiko, taimaitomik tava illuarnek, Gudib nāmagekorsa, nálengisinnarpæt. 4 Kristuse inneitsissit nāgatigimarssuk, taursomungalo opertok illuartitávok. 5 Illuarsinerle, inneitsissinnit pirsok, Mosesib agleksútigigalloara ima: Makkoninga mallingniktúb innursútigissauei. 6 Illuarsinerle, opernermit pirsok, ima pirsarau: Umættingne okadláriaurnek: Kina killalliaromaua? Terssa sórdlo Kristuse akkartitsartorlugo? 7 Imaloneet: Kina sammungnaromaua? Terssa sórdlo Kristuse ainiaromaulugo tokkorsunnit? 8 Kannorle okarpa? Ima: okautsit okko kannigisimauettit, kannermiugællugillo

umamiugisimauettit; tamerssáput okautsit taivkoa opernermik, okautigirsauvut. 9 Merssa kannekut Iesuse okautigirsariguko, nálegáursok unnerlugo, umættekullo operuit, tokkorsunnit Gudib umartimago, pidluartungorpotit tava. 10 Umættekut opernek illuarsinarmet, kannekullo okautiginingnek pidluarnarmet. 11 Agleket imaimætta: Taursomunga opertok kangusuktinekaissengilak. 12 Nelligeekpumme mãna Iudillo Grækerillo, tamarmik attauseenarmik nálegakaramik, tuksiartiminut tamannut ajoursingitsomik. 13 Pidluartungolissammet nellinginak Nálekab akkanik tainiartok tuksiarlune. 14 Kannorle illivlutik tuksiarbigissauæt operbigingisartik? Kannorle illivlutik operbigissauæt tussaumangisartik? Kannorle tussaissapet okallugbiginekangikunik? 15 Kannorle illivlutik okallussapet, aulartinekangikunik? Sórdlo agleksimavok: Sekkiminakaut, illa! erkiksinermik okaursirsut issigeit; ajungitsunnik okaursirsut. 16 Illéisale nálengikalloarpeit okautsit tussarnersut; Isaiase ima okarmet: Nálegangá, ajokærsútivut kia operáigit? 17 Taimaitomik opernek okalluktuarnermit pirsarau, Gudible okausee okalluktuautigirsáput. 18 Uangale okarpunga: Tussangine reit? Nãgale, nunennut tamannut tussaumarsængorsimaput, okauseello pisimaput sillarsoarmut tamannut. 19 Okariungale: Israelittit tamattominga ariutsisimanerpet? Siudlióvlune Mosese ima okartok: Annærutissauause innuktaringisaralloamnut, ningektissauauselo innungnut siunekangitsunnut. 20 Isaiase tava ima okarsinnavok: Uamnik ujarlingikadlartut nennisimauãnga, uamniglo apperkotiginingitsut sakkomerbigisimauakka. 21 Israelittinnulle okarpok: Udlorsoak nãulugo arksækka issæktorikka innungnut okausereetsunnut arksoarnartunnullo.

KAP. XI.

Iudit operomanginamik ajektorsimaput, nællursulle opertungoleramik illæssiarirsáput; taimaitorle Israelittitsōg pidluaissaput.

Taimaitomik māna okarpunga: Gudib innuktenne ajektornerpagit? Nāgale! Uangatōg Israelittióvunga, Abraha næggovigællugo, Benjaminib kinguarānga. 2 Gudib innuktenne ajektornauiengilei, siornagut kennikenne. Aglekelloneet Eliase pivlugo illissimangilissigik? Kannok illivlune taursoma Israelittit ajorigamigit Gudemut, imalo okarlune: 3 Nálegangá, Profetittit tokkopeit, tunnirsirsarbissillo asserorpeit; uangalo kissima ammigarkovunga, uangatōg tokkoniaralloariānga. 4 Kannorle tava Gudib akkia? Uamnut ammigarkokartitsiunga angutinnik 7000-nik, Baalemut serkomiængitsunnik. 5 Taimatōg mānakut ammigarkokartarpok taimaitunnik, saimaunermik kennikennik. 6 Saimaunermigle taimaisimagamik, tava sullirsamik akkeenik pisimangilet, taimaingipet, saimaunek tava saimauniójungnæissægalloartok. Sullirsamigle akkeenik taimaisimapætta, saimaunek tava sūngilak, taimaingipet, akkiónek tava akkiójungnærpok. 7 Kannongme tava māna? Israelittit ujarniagartik pirsaringilæt kennersimarsulle pirsaræt, simnerille mangertorsóput. 8 Taima agleksimamet: Gudib annernekartikei kammakajarsomik, irssekartillugillo tekkoningnek ajortunnik, siutekartillugillo tussaunek ajortunnik, sulle tamerssa udlome taimaitoliksóput. 9 Davilo okariok: Taukkoa nerriviksit nigæksarillirsuk, apoorbiksarællugolo mammiasautigirsæksarillirsuk, akkinekarkollutik ingmingnut; 10 Irsseit tekpeelisikit, tekkonikonnagit, sorarussennagillo kunnutikit. 11 Tava māna ima okarpunga: Tamanna pirsutigællugo apoornerpet, orlussægamik? Nāgale! Taukkoale orlosimamætta, nællursut tava annautiksarsiput,

taukkoninga (Iudit) mallingnikkollugit. 12 Taukkoale orlosimarsusiæt pivlugo sillarsoarmiut pissórsoængormætta, taukkoalo ajulersusiæt pivlugo nællursut pissórsoængormætta, imakka sainiarluarpætta. 13 Illivse nællursógalloartose okallugbigause, merssa nællursunnut aulartitáugama, piniariakarsusera ussornartitsomauara; 14 Ekkardlikka illungersortiniarlugit kajumiktungortitsomagaukit, taukkoalo illeit pidluartungortillugit. 15 Taukkoale tammarsimarsusiæt pivlugo sillarsoarmiut saimaursáulerpætta, terssa sórdlo imaipok: Innursút piniarlugo tokkorsunnit. 16 Illaminektăk ivlernarpet, timiursæksaktōg ivlernariok, næggoviglo ivlernarpet aualekotittōg ivlernariput. 17 Umnille măna aualekotit illeit nævlorsimagalloarpætta, idlille ajortotit olialik orpiógadlartotit ivertisimagauit næggoviænnut, orpiúblo oliaglúb sordlánik ivseraniglo illængersinekarauit; 18 Tava ussorsitsárkennek aualekotinnut. Ussorsitsáralloaruille, illissimaniaissauet, sordlek kalleringikalloarpet, sordliúble kallerătit. 19 Tava okaromanerpotit: Aualekotit nævlorsimaput, uanga ivertinekarkollunga. 20 Taimaipomme. nævlorsimaput opingirsusertik pivlugo. Idlille ivertisimauarpotit opernermik; makkittakennek, miannersorlutille. 21 Aualekotiveet aglæt Gudib mianneringinamigit, idlitsōg miannerissengitsugællutit. 22 Taimaitomik Gudib auăginirsusia illungersorneralo malluginiarkik; imaitok: illungersornera ajortunnut ordlosimarsut pivlugit, auaginirsusialo idlit pivlutit, auaginirsusia attordluaruko kissienne, taimaingikuille, idlitsōg kippinekaissægiotit. 23 Ivkoale opingitsungnærunik, ivertinekaromáriput, Gudib ama ivertisinnaumimagit. 24 Idlit merssa ajortomit olialingmit orpingmit pærsimarsotit ivertisimagauit olialingmut orpigiksomut tungauvigingisaralloarnut, angekáinik tava aualekotivigigalloet ivertinekarsinnaput orpigirsamingnut. 25 Assærset kattengutigeet, makkitalerkonnase, angiutsomangilause nællunartomik imaitomik: Israelittit illeit tekpeersusermik pidlárnekarsimagadlarput, nællursut sáiniartukset nămaksiserlugit.

26 Taimalo Israelittit tamarsoarmik pidluartungoromárput, ima agleksimamet: Zionemit piomárpok annaursirsok, pejairsorlo ajortullirsenik Iakúb kingueinit; 27 Tamerssalo unnersóutiga taukkonunga, ajorteit pejaradlarukit. 28 Illivse pivluse kingarsartósugăkka okautsinnut tussarnersunnut, kennersimarsusiællo pivlugo assærsarăkka, angæjokáit pivlugit. 29 Gudib tunniursenne saimaunartut, kákorsirsutselo aulaiængiusinnarpei. 30 Sórdlome illivsesõg itsak opingitsógalloartose Gudemut, mãnale nákinekalerpose, taukkoa opingimætta; 31 Taimatõg mãna taukkoa operiomangilăse taima nákinekalerause, taukkotõg nákiginekarkollugit. 32 Merssa innuit tamakerlugit Gudib opingitsórigei, tamása nákigiomagamigit.

(Epistel am Sontage Trinitatis.)

33 Innornakau, illa! Gudib pissóursusia illissimanermik siunekarnermiglo! Kannorlo siunersiksángilluinarpuná ekkarsautei, kigliliksáunatiglo arvkotei! 34 Nálekab issuma kiame illissimalera? Kialoneet ajokærsora? 35 Kialoneet sumik tunnigadlarnera, ama akkillerkollune taursomunga? 36 Merssa tamarluinnarsoarmik pingortisimaput taursomanga, taursomingalo taursomungalo. Ussornarsile tauna issukaissengitsomut. Illomut.

KAP. XII.

Opertul Paulusib ajungitsulliarkoei, ingmingnik tunniuniarlutik Gudemut; pingărtomiglo tamannik assænniktuttut illiorkoei.

(Epistel am Sontage nach Epiph.)

Assærset kattengutigeená, Gudib nákinnirsusiagut kajumiksarpause, timisse tunnirsútiksarissigik, umarsut, illuartullo pisekollussigik Gudemut illuarirsáukollugit, taimailiorluse Gudemut nálegluaromárpose sillalingmik. 2 Sillablo mattoma innuee

illerkokattigekennassigik, adlangorlusele nutángoleriartoritse issumauvsigut, missiliksinnaukollussiuk sunámet ajungitsok, illuartorlo, namagluartorlo Gudib pekkorsa. 3 Uangale saimaunekartisimagama tamause ingmikórtilluse okaupause, ingminik angnerruniartokarkonnase pirsæksaungitsomik; nãmaktomigle issumakarkolluse ingmikórluse, terssa pivlugo, sórdlo Gudib ingmikortilluse tunniorarmasse opernermik ouktútigekorsaminik. 4 Sórdlome timmeme attautseme amerdlasúnnik auættekarauta, auættille tamarmik attortóngikalloarmætta attauseenarmut; 5 Taimatōg uagut amerdlasóvluta timmióvogut attausek Kristuseme, nungullutale uautinut auættekattigeekpogut. 6 Nilligeengitsunniglo ingmikórtunnik tunninekarpogut saimaunartunnik.

(Epistel am 2. Sontage nach Epiph.)

7 Erkotuksamik nevsoiairsub, okauseesa arssigillirsuk operdluarnekarsutse. Kivgartóutiksakartúb nungullune sulliarilliuk kivgartóutigirsane. Ajokærsoirsúb nungullune sulliarilliuk ajokærsoinek. 8 Kajumiksairsúb nungullune sulliarilliuk kajumiksainek. Tunnioraírsok nungullune tunnioraile illungersorlune. Pársirsok nungullune issumagiklune piniarile. Nákiningniartok nungullune taimailiorle tipeitsungnermik. 9 Assæniktok illomorle. Ajortok umigissiuk, ajungitsorlo ungagissiuk. 10 Kattengutigeeksuttut asssakattigeengniaritse, umættivsinik pirsartarluse. Nálekattigeengniaritse ingiakattigeekluse. 11 Erkeiasuktariaurnase piniagæksauvsinut. Annernerme illungersuinaritse. Nálegak kivgartorbiginiarsiuk. 12 Nerriukluse tipeitsugitse, illællárluselo nagliuktarángause, sorarase tuksiartaritse. 13 Illuartut ajorsauteit issumagituinnarsigik. Sinniktarbigekogitse kajumikluse. 14 Illivsenik nagliuktitsirsut pidluarkogissigik, pidluarkorsisitse, okarnikkennaselo. 15 Tipeitsuktut tipeitsukattigissigik, kejársullo kejákattigissigik. 16 Tamause issumakattigeeksuaritse. Makkitalerkennase angnerrinermit, nikkanartungoelle malliklugit piniaritse.

(Epistel am 3. Sontage nach Epiph.)

17 Issumarsariaurnase illivsenik illissimarsósugælluse. Illivsenut ajortulliartok akkiniariaurnassiuk ajortomik. Illuartok piniarkiksársiuk tamarmik tekkoænne. 18 Ajornængipet, innuit tamása illeksiniarsigik, ajungikussiuk tamanna. 19 Illivse nangminek akkingersekennase, assænerirsakka! ningeissærlusele pigitse; ima agleksimamet: Akkingersirsuksáugama, uanga akkingersiomárpunga. Nálekab okausee tamersa. 20 Taimaitomik akkerartortit kākpet, nerrisiniaruk, immerosukpet imminiaruk, taimailioruit, tava aumet ingneglit niakoanut kattersoromárpettit. 21 Ajortok ajugátitsarunago illingnut ajortomulle ajugauniarit ajungitsulliarnermik.

KAP. XIII.

Opertut náleketttik nálengniaissaueit, innukattiltiglo assallugit, Gudiblo saimautimattik illuarniaissaput.

Innuit nungullutik atarkirsæksettik nálektuinnarlissigik, nálegakangimet Gudib pekkungisanik. Nálegarsoængortulle nungullugit Gudib pekkosimauei. 2 Nálegarsoarnulle arksoardlersúb akkerartorpei Gudib pekkorsei; akkerartortulle pidlárbiksarsissaput ingmingnut. 3 Nálegarsuille pirsársuit merssa erksinængikalloararaut ajungitsulliartunnut, ajortulliartunnut kissienne erksinararaut. Nálegarsoarnulle idlit erksiomangikuit, ajungitsulliarsinnait, tava taukkoa ussorissauātit. 4 Merssa Gudib kivgarimagit, taukkonunga angæjokárekollutit. Ajortulliaruille, erksekeet, assuleenak pænnalirsængimætta. Gudib kivgarei, akkingersirsókollugit pidlairsókollugit ajortulliartunnut. 5 Tava māna nálektóniarit tamanna pirsariakarmet, pidlautiksak kissiet pinnago, issumelle pivlugotōg. 6 Taimaitomik tunnirsirsariakariosesōg tunnirsútinnik; sernigirsukset taimaitut Gudib kivgarimagit. 7 Tamása tava tunnissigik akkeetsukauvsinik; tunnirsútinnik tunnirsariakartok tunnissiuk tunnirsútinnik; illængerutigirsennik illængéirsuksak

tunnissiuk illængerutigirsennik; mianartok mianerissiuk, nálengnartok náleksiuk.

(Epistel am 4. Sontage nach Epiph.)

8 Nungulluse sumik akkeetsorbigirsakariaurnase, illivsenik assakattigeengnermik kissienne, merssa aipaminik assænniktub inneitsissit nāmaksimagit. 9 Okauserinekartullo imænna: Arngnaunekaissengilatit, angununekaissennatillo; tokkotsissengilatit innungmik; tiglissengilatit; innukattit seglutigissengilet unnerdlutiginnago; sumik piomaniaissengilatit; adlamigloneet inneitsissekarpet, tamakkoa issumæt tava imaisinnarpok: Innukattit illiktut assaissauet. 10 Assæniktúb innukane ajortomik pirsaraingila. Taimaimet inneitsissit nāmaksinekararaut assæningnermik.

(Epistel am 1. Sontage des Advents.)

11 Tamannalo illissimagautigo, imaitok: nedliusimamet itterbiksarput sinningnermit, merssa mānakut annaubiksarput kanninerromet siornanit, opilerkārauta. 12 Unnuak kemmósimavok, kaulerlunelo udlóvok. Taimaitomik tārtub pillurksoee ipperartigik, kaumarsúblo pee attorluarlugit. 13 Sakkilluarta, sórdlo kaumarsométut; nerrirsorsónata, immerajuktorsónatalo, peteinatalo, sakkitsaunatalo, annærusinnatalo. 14 Nálegarle Iesuse Kristuse attiniarsiuk; timisselo attorluarkogissigik, peteitsungorkonnagit.

KAP. XIV.

Operluartut opernekitsullo illeksekattigeessaput; ekkartóursekattigeessennatiglo.

Operluarnek ajulersungoak assænnermik illæssiariniarsiuk, taimaitullo issumeit párdlegartungortinnagit. 2 Ardlarse operarau nellinginait nerriginnaulugit, ajulersúble naursuinnait nerrirsarei. 3 Nellinginarnik nerrirsúb, nachoginauærliuk nerringitsok; nerringitsúblo ekkartóunauærliuk nerrirsok; Gudib merssa illæssiarimago. 4 Kináuvit idlit, ekkartóursir-

sógauit adlab kivganik? Nálekaminut illuarnerporloneet illuanginerporloneet. Illuarsiginnavorle, Gudib illuarsinek ajungimanne. 5 Ardlarse issumarsarau, udlut illeit udlorsiutigirsariakarnerrosugællugit adlennit; ardlauvsele udlut tamása nellinginarirsarei. Tamarmik nungullutik issumettik nekkimatinauærlissigik. 6 Udlut illéinik nellinginariningitsok, Nálekamut taimailiorarau, udlunniglo tamannik nellinginariniktok, Nálekamuttōg taimailiorarau. Nerrirsok, Nálekamut nerrirsarau, Gude kutsauvigigamiuk. Nerringitsok, Nálekamut nerringitsarau, Gudelo kutsauvigællugo. 7 Ingminut innúniartokarata, ingminullo tokkussirsokanginioguttōg; 8 Innútilluta Nálekamut innúginnarpogut, tokkogutalo Nálekamut tokkovogut. Taimaimet, innútillutaloneet tokkogutaloneet, Nálekab pigituinnarpătigut. 9 Tamanna pivlugotōg Kristuse tokkogiok, tokkorsunnillo makkillune umariok, nálegáukollune tokkorsunnullo innúrsunnullo. 10 Idlille saog kattengutit ekkartóuniarpiuk? Idlilloneet saog kattengutit nachogaiuk? Tamauta merssa sakkomersinekaissaugut Kristusib kiglissiorbiksanut. 11 Agleket imaimætta: Illomut umarsógama, Nálegak okarpok: Tamarmik uamnut serkomigartungortinekaromárput, okkello tamarmik Gude unnersiutigissauæt. 12 Innuit tava ingmikórlutik ingmingnik nangminek akkirsuksáussaput Gudemut. 13 Taimaimet mattoma kingorna ekkartóukattigeessennata piniarta, tamannale pingărtomik ekkarsautigissiuk, mammiaitsektitsirsokarkonnase asserorsairsokarkonnaselo kattenguminik. 14 Illissimavunga nangănauærlungalo Málekame Iesuseme, nekkiksak tamát allariakangimet kissiennele allarosuktome allarnaralloarpok. 15 Kattengutille allieisuktikuko nerrirsarnik, tava assæniktotut illiorungnærpotit. Assærsængá, Kristusib tokkotigirsa idlit asserorsariaurnago nerrirsettit pivlugit. 16 Taimaimet missiksorniaritse, ajungitsok pigirsarse mittegáulerkonnago. 17 Gudib nálegauviætta pingimagit nekkikset immiksello; illuarnerle erkiksinerlo, tipeitsungnerlo piei Annernerme ajunginerme. 18 Tamakkoninga

Kristusemut kivgartortok, tauna Gudib nuennerirsara, innuillo illuarirsaræt. 19 Taimaimet erkiksinartut piniartigik, ajorungnærkattigeersútiksello uautinut. 20 Assarsængá, Gudib illuarsirsa asserorsarnauæruk nekkikset pirsutigællugit. Nekkikset tamarmik maujungnængikalloarput, ajorpulle innungmut issumamigut nekkimaulune nerrirsomut. 21 Ajunginerrovok, nekketungikuit Weinemiglo immeratillo, adlamigloneet, merssa kattengupit illuaringisanik, mammiasautigirsanigloneet, ajulersautigirsanigloneet. 22 Idlit taimaitomik opersusekaruit, tava illingne nangminek taimaisinnait Gudemut. Pidluarpok tauna ingminut arksoaringitsok attukenne pivlugit. 23 Nekkimarsútigirsaminigle nerrirsok, tauna pidluaipok, opersutse mallinginamiuk. Opernermigle pillirsáungitsut, tamarmik ajortulliáput.

KAP. XV.

Ama taima kajumiksariei illuartomut pirsarialingmut: Aglekenne năgasillerpei.

Uagulle nekkursektitáugauta, sengeetsut ikpigirseit kammaginiaissauauvut, uautiniglo nangminek nuenneriniaissengilagut. 2 Tamautale ingmikorluta piniarta, innukattivtinut nuennerekolluta ajungirsútiksænnik, ajorungnærutiksænniglo. 3 Kristusesŏg ingminik nangminek nuenneringimet, agleket imaimætta: Illingnik mittautiginiktut mittengnereet uamnut túput.

(Epistel am 2. Sontage des Advents.)

4 Itsarle agleket, agleksimaput ajokærsútigekollutigik kammajuiluta nerriuklutalo tupedliutiksakarkolluta aglekennik tamakkoninga. 5 Gudible kammajuitsúb tupedlersitsirsúblo issumakattigeeksillisse illivsenik, Iesuse Kristuse mallingnekarkollugo. 6 Illageekluse attauseenáursotut karnivsinik ussorekollussiuk Gude Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta. 7 Taimaitomik illivsenik illæssiarekattigeengniaritse, sórdlotŏg Kristusib illæssiarigăse, Gude ussorinekarkollugo. 8 Okar-

pungale, Iesuse Kristuse kivgáursok kippinekartunnut, Gudib seglosuirsusia pivlugo, unnersóutit, siudleenut pisimarsut, aulaiængerkollugit. 9 Nællursulle Gude ussorirsarǽt nákinirsusia pivlugo, agleket imaimætta: Tamanna pivlugo ussorissauágit nællursut akkornǽnne, akkillo tuksiautigissauara. 10 Amalo okariok: Nællursoseá, tipeitsugitse, innuktei illagællugit. 11 Amatõg ima: Nællursut támause Nálegak ussorissiuk, innuillo tamause nerssorissiuk. 12 Amatõg Isaiase ima okariok: Ivna Iessib kingua, terssáussavok nálegáukorsok nællursunnut, taunalo nællursut tunnariomárpæt. 13 Gudible nerriuktitsirsúb illumiukartillisse tamannik tipeitsungnermik ullapisaumiglo opernerme, nãmaktomik nerriugirsæksakarkolluse Annernerúb ajunginerúb pirsáunerágut. 14 Kissienne illissimalluarpauseme, kattengutikka, illivse nangminek tamannik ajunginause, tamanniglo illissimarsorsóvluse, illivseniglo kajumiksarkattigeengnek ajungilase. 15 Taimaitorle, assærsækka kattengutikka, iktoringinause aglekomarsunga illivsenut, erkásitsomagause, saimaunek attorlugo, Gudib tunniursa uamnut. 16 Iesusib Kristusib kivgarekomanga nællursunnut, Gudib okausee tussarnersut okautigekollugit; nællursut tunniursængorkollugit Gudib nuennerirsanut, ajorungnǽrsinekarkollugillo Annernekut ajunginekut. 17 Taimaimet ussorsitsarsinnavunga Iesuse Kristuseme, Gudib kivgarimanga. 18 Sumigloneet okallungnek sappissægalloartunga, Kristusib merssa taimaitomik okalluktigingippanga, nællursut nálektungortekogamigit okautsinnik sullirsenniglo. 19 Nællunǽrkotinniglo ussornartullirsenniglo pikkunartunnik, Gudiblo Annernerǽtta pirsauneranik; taimailiorlungalo Ierusalemmit pillerlunga, tamattigullo Illiruse tikkillugo, tamannut okautigirsarãkka okautsit tussarnersut Kristusemik. 20 Angnerrúrsomiglo piniarkersunga, okautsit tussarnersut okautigællugit Kristusib akkanik illissimangitsunnut, merssa adlab aularniutigirsa attoromanginauko; 21 Agleket pivlũgit imaitut: Taursominga okaunekangitsut, tekkojomárpǽt, tussangitsullo siunersiomárpǽt.

22 Tammannatõg pirsuláugiok, kabseenik arvsiarkotigirsarlugo orningikivse. 23 Mãnale nunennut makkonunga ornigæksakaissærama, illivse tava ornikomauluse kajumikaunga, merssa ardlagórsoarnit aglæt; 24 Ornikomárpauselo, Spanianemut audlaissæguma. Issumagama, tamanna arvkotigissevlugo tekkussægause, illivseniglo pisinekaissevlunga taivkunga, kissienne neijortuaradlarluse tipeitsukattigigadlaruse. 25 Mãnale Ierusalemmut aulalerpunga, illuartut kivgartorbigællugit. 26 Merssa Mazedoniamiut Achajamiullo issumamingnik kattersoimætta pæjugutiksennik illuartut Ierusalemmétnt peetsorteinut. 27 Issumaitsiarlutik taimailiorput, taimalo akkeetsortógiputtõg taukkonunga; merssa tarneisa pee illængeramikik næ
llursut, nãmakioktõg taukkonunga pæjuktógunik timib pikseinik. 28 Tamanna tava nãmaksigadlaruko, tamakkoningalo pæjugutinnik tunnisimagadlarukit, terssanga Spaniamut aularomárpunga. nunarse arvkotigællugo. 29 Nællungilangale, illivsenut tikkikuma, piomárivse pidluarnartorsoarnik namagluartunnik okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik. 30 Kattengutikkale, Nálegautinik Iesuse Kristusemik, Annernerúblo assænnirsusianik kajumiksarpause, illivsenut piniarkattigekollunga tuksiarkatigekollungalo, Gudemut. 31 Sernigekollunga opingitsunnit Iudæamétunnit, Ierusalemmullo kivgartóutigirsara nuennerirsængorkollugo illuartunnut; 32 Kingorna tipeitsuklunga ornikolluse Gudib pekkorsanik, tipeitsukattigiomagause. 33 Gudible pidluarsairsub illagillisse tamause. Illomut.

KAP. XVI.

Terssa aglekenne nãgaserpei.

Kattengulle Foeba, illageeksunnut Kenkreamétunnut kivgartortok, illivsenut pekkoara; 2 Illæssiarekollussiuk Nálekame, illuartut illerkuit malliklugit, sullirseinelo tamanne angæjokautserbigællugo pissiuk, illivsenik ajorsaránget. Amerdla-

súnnuttõg tauna angæjokáumimet, uamnullo aglæt. 3 Priszilla Akvilaselo, piniarkattikka Iesuse Kristuseme, okaukissigik innúlluarkollugik. 4 Taukkoa ingmingnik erdligingitsuk innúrsusera pivlugo; taukkolo uanga kissima pinnagik, illageeksulle tamarmik, næ̃llursunnit pirsut, kutsauvigirsaræ̃k. 5 Illageeksuttõg, taukkoa igloængnétut, okaumigissigik innúlluarkollugit; innúlluarkollugotõg Epenetuse assærsara, tauna Achajamiunnit siudlióvlune opertungormet Kristusemut. 6 Innúlluarle Maria, ullapikersok piniartorlo pivluta. 7 Innúlluarlik Andronikuse Iuniaselo, ekkardlikka, parnãrusimakattikkalo, Aposteliúrsuk ussornartuk, uamnillo operkãrtuk Kristusemut. 8 Innúlluarle Ampliase assærsara Nálekame. 9 Innúlluarlik Urbanuse, ikkiortingoarput Kristuseme, Stachiselo assærsara. 10 Innúlluarle Apellese, illomortóursok Kristuseme. Innúlluarlit Aristobulusib innukotei. 11 Innúlluarle Herodion, igdlora. Narzissusib innukotei innúlluarlit Nálekame. 12 Innúlluarlik Trofena Trifosalo, piniartartuk Nálekame. Innúlluarle Persida, assærsara, piniartartorsoak Nálekame. 13 Innúlluarlik Rufuse, kennersimarsok Nálekame, taursomalo uangalo arngnarpuk. 14 Innúlluarlit Asinerituse, Flegonelo, Hermanelo, Patrobaselo, Hermeselo, kattengutigeelo taukkonanétut. 15 Innúlluarlit Filologuse, Iuliaselo, Nereuselo nejalo, Olimpalo, illuartullo tamarmik taukkonanétut. 16 Innúlluarkokattigeengniaritse kunningmik illuartomik. Kristusib illageeksorirseisa innúlluarkoãse. 17 Uangale okaukiksarpause, assærsærset kattengutigeet, allapernarsarkollussigik illivsenik auiktitsirsut asserorsairsullo, mallingnikorsingitsut ajokærsúmut illiniakauvsinut; taukko kemmeksigik. 18 Taimaitut Nálegarput Iesuse Kristuse kivgartorbigingimarssuk, nerssettigle pieit; okautsimingniglo tussarominartũrsartunnik okallukluarnermiglo asserorsarareit siunekaivsãngitsunnik umættiglit. 19 Nálekluarsuserse merssa tussaumarsængorsimamet tamannut; Taimaitomik tipeitsutigáuse. Illissimarsorsoængorkoausele ajungitsomut, pokkeekollusele ajor-

tomut. 20 Gudible ullapisairsúb tornársuk tungmagæksæng-ortilliuk issikauvsinut. Nálegauta Iesusib Kristusib saimau-nerætta illagillisse.

21 Timoteusib, ikkiortima, Luziusiblo, Iasoniblo, Sosipa-teriblo, ekkardlima, innúlluarkoăse. 22 Uangalo Tersiusib, aglekennik okkoninga aglekonekarama, innúlluarkoause Nále-kame. 23 Gajusib, uamnut illageeksunnullo tamannut sin-niktarbingmik nálegáursúb, innúlluarkoăse. Eratusib, iglor-perksoarmiut anningaursauteinik pársirsúb, innúlluarkoăse, taimatŏg kattengutib Kuartusib. 24 Nálegauta Iesusib Kris-tusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut. 25 Illiv-senigle nekkursektitsiginnaursok, merssa tussarlernekarause okautsinnik tussarnersunnik okautigirsamnik Iesuse Kris-tusemik, makkoninga nevsuiarsimamet nællunartok, umnit sillab aulakautanit angigirsáursok. 26 Mănakulle nællunæ-jarsimarsok, okautáursoktŏg Profetit aglegeinik, năksaung-itsúb Gudib pekkorsanik, nællursut tamása nálektungortine-karkollugit opernermut: 27 Gude tauna illissimarsotuak, ná-lengnarsile Iesuse Kristusekut năissengitsomut. Illomut.

Korintuseme makko agleksimaput Rommiunnut, Foebib, illageeksut Kenkreamétut kivgætta neksagei.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET KORINTUMIUNNUT.

KAP. 1.

Korintumiut opertut Paulusib kujarsutigei Gudemut, kajumiksarpei issumakattigeeksuarkollugit; okautsit tussarnersut pivlugit Kristusib senningarsoanik.

Pauluse, Gudib pekkorsanik kákosimarsok, Iesusib Kristusib aulartitarekollugo, kattengullo Sostenese; 2 (Aglekpuk) Gudib illageekseinut Korintumiunnut, Iesusib Kristusib ajorungnærsiteinut, ivlernarkonekartunnut, tamannullo, Nálegauta Iesusib Kristusib akkanik tuksiarlutik tairsunnut, adlennétunnullo uagutinétunnullo. 3 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

(Epistel am 18. Sontage nach Trinit.)

4 Nungullugit Gudimnut kujarsutigirsarause, Gudib saimaunera pivlugo, illivsenut tunniusimarsok Kristuse Iesuseme: 5 Taursomanga pissórsoængortisimagause tamannik, ajokærsútinnik tamannik, illissimanartunniglo tamannik; 6 Taima okalluktuet Kristusemik aulaingersimametta illuvsine: 7 Tamanna pivlugo sumigloneet saimaunartomik ajorsangilase, nerriuksinnarluselo Nálegauta Iesusib Kristusib sakkomerbiksanik. 8 Taursomatōg (Gudib) aulaiængersissauāse issoanut aglæt, arksoarnaikolluse Nálegauta Iesusib Kristusib udluksanut. 9 Gude illomortógame, ivna kákorsirserse illageersútekarkolluse Ernerminut Iesuse Kristusemut Nálegautinut.

10 Okauniarpausele, assærset kattengutigeená, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane, tamause arssigeeksunnik okausekarkolluse, auirsutiksakarkonnase akkornauvsine, illageeksarniar-

lusele issumakattigeeksuaritse attautsemik issumakarluse. 11 Assærselle kattengutigeená, Kloesib innukoteisa nællunærbigãnga illivsenik, sakkitsaursose unnerluse. 12 Imaitomigle okarpunga; ardlarse okaránget: Paulusib innuktarãnga; ardlarselo: Apollosib innuktarãnga; ardlarselo: Kefasib innuktarãnga: ardlarselo: Kristusib innuktarãnga. 13 Kannorle tava? Kristuse mãna augornekárnerpa? Pauluse senningarsomut kikkiektorsimanerpa pivluse? Koisimavisseloneet Paulusib akkanut? 14 Gude kutsauvigãra, Krispusemik Gajussemiglo kissingnik koirsigama illivsine, adlamiglo pinnanga; 15 Okarsinnaursokarkonnago, attimnut koirsirsunga unnerlunga. 16 Stefanusible iglokattei koimigikka, adlennigle koirsingikokaunga.

17 Kristusib merssa aulartitaringimanga koirsiartorkollunga, okautsinnigle tussarnersunnik okallugiartorkoãnga, okausersársuit attorkonnagit, Kristusib kikkiektorsimarsusia attortuksájungnærkonago. 18 Okautsit senningarsomut kikkiektorsimarsomik tammartukset siorngæronartorirsareit, uagulle annegluartuksáursogut pikkunartorirsarauvut Gudemit. 19 Agleket imaimætta: Illissimarsut illissimarsusiæt suksaungitsungortitsomárpara, sillaliksuillo sillakarsusiæt pejaromárpara. 20 Naug sillaliksuit? Naug aglekennik illissimarsut? Naug sillab mattoma illissimarsortei? Sillab mattoma innuisa illissimarsusiæt Gudib piungitsungortingilau? 21 Sillab mattoma innuisa Gude illissimarsóursok illitsorinek ajormænne illissimarsusimingnik, Gudib tava illuariga, okautsinnik illissimarsutáusuginekangitsunnik pidluartitsomaulugit makkonunga opertut. 22 Iudit merssa nællunærkotinnik tekkotekomætta, Grækerillo illissimanartorsiorlutik. 23 Uagulle okautigirsararput Kristuse senningarsomut kikkiektortisimarsok, merssa Iudit mammiasautigirsæt, Grækerillo nachogirsæt. 24 Kákosimarsunnulle, Iudinnullo Grækerinnullo okautigirsararput Kristuse, merssa Gudib pirsaunera Gudiblo illissimarsusia. 25 Gudele illissimangitsósugigalloarmænne, merssa illissimanerrúrsok innungnit, Gudele ajulersósugigalloarmænne, merssa pirsársóunerrórsok innungnit.

26 Assærset kattengutigeet, kákosimakattisse tagusarsigik; innuit illissimarsorsuit amerdlángitsut, pirsársuittõg amerdlángitsut, nálegarsuittõg amerdlángitsut kákosimarsut. 27 Sillable innuisa siorngærotosugirseit Gudib kennerei, sillaliksuit pakkaitsisaromagamigit, sillablo innuisa sengeetsósugirseit Gudib kennerei, pirsársuit pakkaitsisaromaulugit. 28 Sillablo innuisa assiginnægeit nachogirseillo Gudib kennerei, sũngitsullo aglæt, merssa ingmingnik sũsugirsut, sũjungnærsitsomaulugit: 29 Terssa, ingminut ussorsitsarkunginamigit innuit tamarsuisa. 30 Taursomangalo illivsesõg pisimavose Iesuse Kristusemétuarkonekarluse, tauna Gudib uautinut illissimanarsirsútigekoa, ajortoærursútigekollugolo, ivlernarsirsútigekollugolo, annaursútigekollugolo. 31 Tamanna taimaisersimavok, ima agleksimamet: Ingminik ussorsitsaromarsub, Nálegak ussorsitsautigilliuk.

KAP. II.

Paulusib okalluktuarsutse nællunærutiga Korintumiunnut.

Uangalo tikkinause, assærset kattengutigeena, okallugbigiartoromauluse Gudib ajokærsútigekorsanik, tava pingikalloartunga okausersãrsoarnik, illissimarsusersoarmigloneet. 2 Merssa issumagama, sumigloneet adlamik siunekaromannanga akkornauvsíne, kissienne Iesuse Kristusemik, senningarsomut kikkiektortisimarsomik. 3 Neijorivselo ajulersóvlunga, erksirsóvlungalo, koksellarsorsóvlungalo. 4 Innuillo siuneliksuit okausersoeet attungikikka, okautsikkale okalluktuarsuseralo nungullugit illænekartut annernermik pírsaunermiglo missingnartomik. 5 Opersutsívse merssa tungauvigekonnago innuit illissimarsusiæt, Gudele pirsautigekollugo.

6 Okautigirsarpulle tamanna, merssa illissimarsútávok illuartuinartunne; umnit sillab mattoma innuisa íllissimarsútigingisæt, nálegeisaloneet, taukkoa nungussammætta. 7 Gudible peenik illissimanartunnik nællunartunnik okalluktarpogut, tamakkoninga Gude pekkorsimet sillarsoakartinnago, ussornau-

tiksautinik. 8 Tamakkole sillab mattoma nálegeisa illitsorisimangikeit; tamakko merssa illitsorigunikik, tava Nálegak ussornartuinnartorsoak kikkiektungikæt senningarsomut. 9 Aglekelle imaiput: Irssib tekkungisainæga, siutiblo tussængisainæga, innúblo umamiugingisainæga, terssa Gudib piginnángorsarei assærsiminut; 10 Uautinulle tamanna Gudib nevsuiarpa annernermigut. Annernerub merssa tamása nællungilluinnarmagit, Gudiúrsutsibtŏg innornarsusia issumeilo aglæt. 11 Innúb illuanétut kiame illissimauágit, innúb annernerǽtta kissime illuanétúb, illa? Taimatŏg Gudib issumeinik illissimarsokanginiok, Gudib Annernerǽtta kissime (nællungilei). 12 Uagulle sillab innuisa annernerǽt pigingikikput, Gudemille pirsomik annernertărpogut, nællojungnǽrsinnángorkollutigik Gudib tunniursei uagutinut. 13 Taimaitomiktŏg okalluktarpogut okautsinnik, innuit siunekarsusiǽtta ajokærsutigingiseinik, Annernerúble ajunginerúb ajokærsutigirseinik, Annernerúblo pee sukkuǽrpauvut Annernerúb peenik. 14 Gudible annernerǽtta pee innúb siunekangitsarei issumaminik, illissimarsútáungitsugællugillo nælloginnararei, ekkarsautigirsariakarmætta annernermiunnĕ. 15 Annernerúble peenik piglúb tamása nællorngissǽrpei, adlamut merssa nangminek nællorngissævlune. 16 Nálekable issuma kiame illissimaua? Kialoneet ajokærsorsinnaua? Uagulle Kristusib issumanib pekkarpogut.

KAP. III.

Korintumiut innerterpei asserornartunnik auirsútiksakarkonnagit.

Uangalo, assærset kattengutigeená, illivsenut sórdlo annernermiunnut okallungnek ajoralloartunga, kissiennele sórdlo uiningmiunnut, sórdlo merdlertóursunnut Kristuseme. 2 Immungmik immikivse, nekkiksamik pinnase, ajoradlaraussiuk taimane, sullelo merssakut ajoriarse; 3 Sulle uiningmiógause. Merssa illauvsinut ningautiksakaruse, sakkitsautiksakarluselo,

issumakattigeengirsútiksakarluselo, tava uiningmióvose, illa, innuillo illerkuit attorlugit sakkirsarpose? 4 Ardlarsele okaránget: Paulusib innuktarãnga; adlale: Apollosib innuktarãnga; tava uiningmióvose illa?

5 Pauluse kináunerpa? Apollosesõg kináunerpa? Kivgainápuk, taukkoalo opertungortikãse, merssa taimailuinnartomik, sórdlo Nálekab ingmikórtillutik tunnimattik. 6 Uanga ikkursoirsunga, Apollo immerterirsok, Gudele náulersitsirsóursok. 7 Taimaimet ikkursoirsorloneet immerterirsorloneet tamangmik sũngilek, Gudele náulersitsirsok kissime. 8 Ikkursoirsorle immerterirsorlo nelligeekpuk. Tamangmigle ingmikuk pissapuk akkiksaminik sullirsamingnut. 9 Uagut Gudib kivgarãtigut, illivse Gudib nautsévilliutigãse, Gudiblo pillirsarãse. 10 Uanga merssa, Gudib saimaunerminik tunnimanga, iglulliortotut illissimarsotut tungauvilleriga, (iglo) adlablo kadlerpa tuglikseinik. Tamattomungale kalliksælliortok nungullune missiksorniarlune pigile. 11 Adlamigle tungauviksamik illirsirsokarnauiengilak, omanga tungauvigitisimarsomit, tamerssa Iesuse Kristuse kissime. 12 Tamattomungale tungauvingmut iglulliortokarpet Goldemigloneet, Silvemigloneet, ujarkennigloneet erdlingnartunnik, kerssungmigloneet, ivingnigloneet, iviksoarnigloneet. 13 Tava tamarmik ingmikortut senneit nællunæjarnekaissaput udluksame; ingnerúb merssa nællunæjaissammagit, tamarmiglo ingmikortut senneit kannongétut ouktútiksakaissaput ingnermik. 14 Tamattomunga iglulliortúb senna aulangipet, tauna akkiksarsissavok. 15 Kiale senna óupet, tauna nauianartorsiorpok, nangminerle annegomárpok, naug sórdlo ingnersoakut. 16 Illissimangilissiuk, Gudib innigimasse, Gudiblo annernera illuvsinémet? 17 Gudible innigirsanik asseroirsok, Gudib asseroromária; Gudib innigirsa ivlernarkemet, tamerssa illivse. 18 Illivsenik nangminek seglokittariaurnase. Illarse ingminik illissimarsósugirsok, tauna illissimaitsungorle mattomane sillame, illissimalerkollune. 19 Sillab mattoma innuisa illissimarsusiæt illissimarsútáusuginekangilak Gudeme,

ima agleksimamet: Illissimarsŭrsartut taursoma nællunæjararei illissimarsusiænne pekoserdlutelingme. 20 Amatōg ima: Illissimarsŭrsartut ekkarsauteit Nálekab nællungilei, piungitsóursut. 21 Taimaimet innuit ussorsitsautigekennassigik; tamása piggaussigik. 22 Pauluselo Apolloselo, Kefaselo sillarsoarlo, innunerlo tokkonerlo, nedliutullo nedliutuksello; tamása pigesse. 23 Illivsele Kristusib pigăse; Kristusele Gudib piga.

KAP. IV.

Apostelit ekkartóugæksáungilet innungnut, Gudemut kissienne; Korintumiut Paulusib erkasipei illomórlune.

(Epistel am 3. Sontage des Advents.)

Innuit tamarmik kivgartortósugissauătigut Kristusemut, pársirsósugællutalo Gudib peenut nællunartunnut. 2 Pársirsulle nungullugit illomórkonekarlutik pársilluarkonekararaut. 3 Illivsenulle adlennulloneet innungnut ekkartóunekaralloaruma, tamanna assiginnarpara; uamniktōg nangminek ekkartóuniænginiunga. 4 Umnillo sumigloneet paitsisakangikalloarama, illuartitáungilanga tamanna pivlugo; Nálegarle tamerssa ekkartóursirsigara. 5 Taimaitomik ekkartóursijărkennase, Nálegak tikkitserlugo, taursoma kaumarsomut pisitsomárpei tărtome irssertuket aglæt, umættillo issumalliorneree sakkomersissauei; tavalo tamása Gudib ussornartissauei (illuartut).

6 Assærset kattengutigeet, tamattomingale okalluktunga uangalo Apolloselo pivlunuk, taima aglekbigælluse ajokærsoromagause mallekollunuk, kinaloneet makkitautigekonnassiuk illauvsinut. 7 Kiame angnerrotipátit? Sumigle pekkarpit tunniunekangitsomik illingnut? Tunninekaruille tamattominga, saog tava ussorsitsarpit, sórdlo tunninekangitsok tamattominga. 8 Piarpellarluse kăsillárpose pissórsoængorluselo, illaginnatalo ajugáuniaralloarpose, kannoktorlo! ajugáursungorsimaguse, uaguttōg tava ajugauniakattigissægivse. 9 Issumavungale, uagut Aposteliúrsogut Gudib innupillungoangortikătigut, sórdlo tok–

kotæksainait; mittautigirsæksangolersimagauta sillamiunnut, Engelinnullo, innungnullo. 10 Siorngæropogut sórdlo, Kristuse pivlugo, illivsele sórdlo sillaliksóvose Kristuseme; uagut sengeepogut, illivsele pirsársóvose; illivse ussornartóvose, uagulle nachonartóvogut. 11 Tamannalo tikkillugo nagliukluta kăkpogut immerosuklutalo, tammakangilagut unnattarnekarlutalo neijugæksakaratalo aglæt; 12 Sennachviniarlutalo piniarpogut arksautinik; okauserlukbigángattigut, pidluarkorsirsaraugut; akkerartortarángattigut illællárpogut; mittautigirsarángattigut, annersamivluta kenúrsaraugut. 13 Sillab innuisa sorarunata uminarnerarpătigut, innuillo tamarmik ajorsugælluta pærsitariakartugătigut. 14 Tamakkoninga aglengilanga pakkaitsisaromauluse, okaukiksarniarpausele sórdlo assærset kittornængoakka. 15 Umnime 10000-nik narkiksoirsokaralloaruse Kristuseme, taimaitorle amerdlasúnnik atátakangilase; uanga merssa okautsinnik tussarnersunnik pillirsarigause Kristuse Iesuseme. 16 Taimaitomik kajumiksárniarpause, uamnut mallingniktóniaritse. 17 Tamannatŏg pirsutigællugo Timoteuse aulartikiga illivsenut, terssa assærsara illomórtok ernersiara Nálekame, taursomunga erkasiniarkogause ajokærsútimnik Kristuse pivlugo, taimaitomik ajokærsoirsartarama illageeksunnut tamannut. 18 Illæssele makkitalerput, uanga ornissengitsugælluse. 19 Nálekable pekkoppanga, ornikomárpause killamik năpet, makkitasŭllo okauseeneit missilikomannagit, pirsaunerælle piara. 20 Gudib nálegauvia pirsaraingimet okauseenarnik, pirsaunermigle pirsarau. 21 Kannok tava pekkorsivisse? Uamnut ornekovisse orpingoennigloneet assænningnermigloneet, annernermiglo piueitsomik?

KAP. V.

Asserorsairsut Paulusib illageeksunnékungilei, taukkonunga asserussæsugællugit opertut.

Tussaumadlárpáse, uersairsokartose akkornauvsine, merssalo taimaitomik uersairsomig-ŏg nællursut aglæt siunekangisænnik,

angume-gõg nulliarigalloanik nulliartokarmeng-õg. 2 Illivselo makkitasõvose, merssa allieisutigissægalloarikse taimailiortok, auiksártinekarkollugo illivsenit. 3 Uangale, naug timimnik neijungikalloarause, annernimnigle neijorluse taimailiortok ekkartóukadlariga sórdlo neijorluse: 4 Nálegauta Iesusib Kristusib akkane, kattisimauvivsinélunga annernimnik, Nálegautalo Iesusib Kristusib pirsauneranik. 5 Taimailiortok tunniutsomaulugo tornársungmut, timma asserorkollugo, tarna annaunekarkollugo Nálekab Iesusib udluksane.

(Epistel am Ostertage.)

6 Ussorirsariakangilase. Illissimangilissiuk, timmiursæksak tamát sérnarsautingúb sérnartitara? 7 Taimaimet sérnarsautitokak annisiniarsiuk, timmiursartãrtut nutángortitáukolluse, merssa sérnakangitsoseme. Uaguttõg sauarakarpogut saimaunersiviksiutiksamik tamerssa Kristusemik pivluta tokkotaursomik. 8 Taimaitomik udlorsiorta, pinnatale sérnarsautitokamik illueitsomik, sérnarsautekarataloneet ajortomik pekkoserlungnermiglo, tungosungnitsomigle timmiursakarniarta ivlernarluta illuarlutalo.

9 Aglekbigigivse aglekenne, uersairsunnut illagekussenginause allarkollussigik. 10 Tamattomingale pingikalloarpakka sillab innuee uersairsut, tukkoitsulloneet, tigliktulloneet, Gudiúngitsunnut nálektulloneet taimaipet, silla tava kemmeissægalloarparse. 11 Mãnale aglekbigigivse, taimaitunnik illagirsakarkonnase, terssa imaipok: Kattengumik taikorsok uersairsópet, tukkoitsópelloneet, Gudiúngitsunnut nálektópelloneet, mittautiginiktópelloneet, immerajuktorsópelloneet, tigliktópelloneet; taimaitorsoak nerrekattigissengilarseloneet. 12 Sũgãkkame kammanétut illageeksunnéngitsut ekkartóussægikka? Illivse merssa illagirsesse ekkartóunek ajoraussigik? 13 Gudible illageeksunnéngitsut ekkartóussauei. Illivse nangminek ajortulliartorsuit auiksártissigik illivsenit.

KAP. VI.

Paulusib auókarillerpei, akkerarukemætta unnerdluklutiglo nálekennut opingilsunnut; arngnaunekarkungilei.

Illarse paitsisakarune aipaminut, kannok illivlune tava tamattominga unnerdluksinnaua illuangitsunnut, pinnanelo illuartunnut? 2 Nælluvisse, illuartut ekkartóutsomármattigik sillarsúb innuee? Sillarsúble innuee ekkartóutsomárausigik, saog tava ekkartóursinek ajorpisse pirsariakaivsăngitsunnik? 3 Nælluvisse, ekkartóursirsungoromárauta Engelinnut? Angekainigle nunab peenut? 4 Illivsele, nunab pee pivlugit paitsisakarángause, tava illageeksunne nachoginekartut kiglissioirsungortitarpesse. 5 Taima okariakarpunga illivse pakkaitsisarluse. Attauseenarmigloneet illissimarsokangilase? Kiglissioirsuksamigloneet, kattengut paitsisakaránget kattenguminut? 6 Kissienne kattengut nungullune sakkitsaursarau kattenguminut, opingitsut aglæt neijortillugit. 7 Tamattomungale tammartarposesŏg akkioreeksógause. Saog piomanginerrungilase illueitsulliarbigekolluseloneet? Saog piomanginerrungilase pekkoserlukbigekolluseloneet? 8 Illivsele illueitsulliarbigirsarpesse, pekkoserlukbigirsarællugillo kattengutit aglæt. 9 Nælluvisseloneet, illueitsulliartut pigissengimarssuk Gudib nálegauvia? Miannersoritse seglokittarnekarkonnase; uersairsulloneet, Gudiúngitsunnullo nálektulloneet, arngnaunekartulloneet angununekartulloneet, peteitsulloneet, kiglormut sátulloneet. 10 Tiglikajuktulloneet, tukkoitsulloneet, immerajuktulloneet, mittautiginiktulloneet, péjairsulloneet, Gudib nálegauvia piginauieissengilæt. 11 Illæsselo taimaitorsósimagalloariput; ubbarsimavosele, ivlernarsisimavose, illuarsisimavose Nálekak Iesusib akkanik, Gudivtalo Annerneránik.

12 Tamannik piginnavunga, illeille ajorungnærnængilet. Tamannik piginnavunga, kissiennele sumulloneet kivgare-

kungilanga. 13 Nekkikset attoraraut nærsængnut, nærselle attoraraut nekkiksennut; taukkole tamása Gudib attorungnærkussauei. Timmele uersainermut attussengilak, Nálekamulle, Nálegarlo timmemut attoriakarpok. 14 Gudible Nálegak umartinamiuk tokkorsunnit, uaguttōg umartitsomáriātigut pirsaunerminik. 15 Nælluvisse, timmisse Kristusib auættigimagit? Kristusib auættei tava attortissennerikka uersainermut? Ajornakaugle! 16 Nælluvisseloneet, uersartomut ungarsúb timmekattiga? Taukkoa marlug–ōg uinnik attausiússapuk. 17 Nálekamulle ungarsúb annernekattiga attauseenarmik. 18 Uersairsarunnasele. Adlet tamarmik, innúb ajortullirsei, timætta auatanésinnararaut, uersairsorle ajortulliararau timiminik asseroilune. 19 Nælluvisseloneet, timmisse Annernerúb ajunginerúb illuvsinétúb innigirsarimagit? Taukkoninga Gudib tunnimasse, illivselo nangminek pigingilesse. 20 Akkisónersoarmik merssa pissiarinekarause, taimaimet timivsigut annernivsigullo Gude ussorissiuk, tamakko Gudib pigimagit.

KAP. VII.

Appersoradlarmænne akkiei nulliareet illuartul pivlugit, taukkolo, adlello aipakangitsut ajokærsorpei malligækseinik.

Aglekessele uamnut pivlugit, ima akkiause: Angumut illuarpok, arngnak aktungikuniuk. 2 Innuille arngnaunekarkonnagit angununekarkonnagillo, angut nungullune nulliakarle pigirsaminik, arngnarlo nungullune uvekarle pigirsaminik. 3 Angutib nulle illæksiniarliuk nāmaktomik, arngnabtōg uvine taimailiorliuk. 4 Uvelik timiminut nálegáungilak, uviale; taimatōg nullialik timiminut nálegáungilak, nulliale. 5 Erdligekattigeeksariaurnatik illivtingnut, killængoamigloneet piomakattigeekutik kissienne, terssa illuarnerrosugællutik nerringiniarnermut tuksiartarnermullo, amale kattimigitik, tornár-

sungmut ursserkonnatik, pissægalloarlutik nunogutiko. 6 Tamannale issumamnik nællunæjarsinnarpara, merssa inneitsissiúngitsok. 7 Innuille tamása uautun-ékogalloarpakka; tamarmigle ingmikórlutik Gudemit tunninekarput saimaunartomik, illæt taimattomik, illællo adlamik. 8 Aipakangitsulle, uidlarnerillo ima okaukalloarpakka: Uautun-ésinarunik nāmakalloarput. 9 Kissiennele nunonek ajorunik, aipakalerlit; aipakarnek illuarnerromet nulliarosuksinnarnermit. 10 Aipaglille uanga pinnagit, Nálekable pekkoei, uviglúb uvine kemmekonnago. 11 Kemmekalloaruniugle, adlamik uvinnissengilak, uvineloneet saimarsárkiklugo pilliuk; nulliaglúble nulle auissengila. 12 Adlelle Nálekab pinnagit, uangale okaupakka imaitomik: Opertok nulliakaralloarune opingitsomik, taursomalo neijoromaginnarpanne, kemmegiaurnago pilliuk. 13 Arngnaktōg uvekaralloarune opingitsomik, taursomalo neijoromaginnarpanne, kemmegiaurnago pilliuk. 14 Opingitsok angut ajorungnærsimet nulliaminit, arngnarlo opingitsok ajorungnærsiok uviminit. Taimaingipet, kittornesse ivlernaissengitsut, mānale ivlernarput. 15 Opingitsorle auikune, auikile. Merssa taimaiseránget, tava opertok angut arngnarloneet malligæksakangilak aipaminut. Gudible kákorsarātigut erkiksekattigeekolluta. 16 Idlille uvelingá, nællungiliugloneet uvit pidluartisinnaunerauko? Idlilloneet nullialingá, nællungiliugloneet nulliet pidluartisinnaunerauko? 17 Taimaitorle, nungullutik ingmikórlutik pillit, sórdlo Gudib pekkomattik, sórdlolo Nálekab kákomattik, taima sakkilluarlit; taimalo pekkorsirsaraunga illageeksunne tamanne. 18 Kinaloneet kippinekartóvlune kákosimagune, tauna kippinekangitsotut illiortungornauærile. Kinaloneet kippinekangitsóvlune kakosimagune, tauna kippekussengilak ingminik. 19 Kippinekarsusek sūngilak, kippinekangirsuserlo sūnginiok, Gudible inneitsissei nálegiakarput. 20 Innuk nungullune pekkonekarsutsiminétuinnarle. 21 Kivgáutillutit kákosimaguit, issumanerdlukennek; kivgajungnærsinnaguille, taimaitsomanerrokeet. 22 Ki-

naloneet kivgáulune kákosimapet Nálekame, tauna Nálekab kivgajungnærsitara; Taimatõg kinaloneet kivgáungitsóvlone kákosimapet, tauna Kristusib kivgara. 23 Akkisónersoarmik pissiarinekarpose illa! innungnut kivgangorkennase. 24 Assærset kattengutigeet, nungulluse kannongétilluse kákosimaguse, taimaisinnarluse Gudemétuaritse. 25 Niviarsielle pivlugit, inneitsekangilanga Nálekamit; issumagale annipara, illomórtuartinekarama Nálekab nákinnirsusianik. 26 Mænna tava ajungitsugãra: Nagliungnartokaissammet, innungmut ajungitsugællugo taimaisinnarpet. 27 Nulliakaruit, auiniariaurnago piuk; nulliakangikuille, nulliæksarsioriaurnek. 28 Nulliaralloaruille, ajortulliængilatit; niviarsiarlo uvinnikalloarune, ajortulliænginiok; naugle taimaitut timmimikut nagliussaput. Taimaitomulle pekkungikalloarpause. 29 Mattomingale okaupause, assærset kattengutigeet, udlukset ikkitungóput. Amalo terssa issumaga: Nulliaglit nulliakangitsuttun-ékollugit; kejársullo, sórdlo kejangitsut; 30 Tipeitsuktullo, sórdlo tipeitsungitsut; pissiniartullo, sórdlo pekkangitsut; 31 Sillarsúblo mattoma peenik attorniartut, attornerdlungniartuttun-ékonnagit, sillab mattoma pee nungussammætta. 32 Uangale issumanerdlutekarkungilause. Aipakangitsub issumalliutigirsarei Málekab pee, illuarekollune Nálekamut. 33 Aipakartuble issumalliutigirsarei nunab pee, illuarekollune nulliaminut. Uvelik niviarsiarlo taimaikattigeengilek. 34 Uvekangitsúb issumalliutigirsarei Nálekab pee, timmimine annernerminelo ivlernarkollune; uviglúble issumalliutigirsarei nunab pee, illuarekollune uviminut. 35 Tamattomingale okaupause, pidluautiksakarkolluse, erdlokotitsomaulusele pingilanga, illuarkemelle, illivsenut tava pekkoara, sorarаselo arvsiarnekaraselo kivgartorsinnaukolluse Nálekamut. 36 Illarsele issumakaralloarune, niviarsiamut panniminut tamanna nãmangitsugællugo, innerisimaulune taimaisinnarpet, pirsariakartugigiuniuglo, issumaminik tava pigile, ajortulliængila, uvekarkoguniuk. 37 Illarsele aulaiængersimarsomik issumakarune, merssa

erdlokonekarane issumaminik piginnaugame, umamigullo issumauarame, niviarsiak panne taimaisinnarkollugo, illuartulliartok tauna. 38 Taima uvekarkorsirsok illuartulliarpok, uvekarkorsingitsorle illuartulliarnerrovok. 39 Arngnab inneitsissit nálegiakarpei, uvine innútillugo, uvinele tokkopet, issumaminik piginnaulune uvinniksinnángorpok piomarsaminik; kissiennele Nálegak aiparællugo taimailiorle. 40 Pidluarnerrosugărale kissimétuinnarpet. Issumavungale, uangatõg Gudib annernera pigisugællugo.

KAP. VIII.

Gudiúngitsut pivlugit ajokærsorpei, Korintumiut illuartulliarkollugit.

Gudiúngitsunnulle tunnirsútit illissimauauvut, tamauta merssa illissimarsusekarauta. Illissimangărnerle makkitasõngortitsirsarau, assænningnerle ajorungnærsitsirsarau. 2 Ingminigle illissimarsósugirsok, sulle sumigloneet illissimarsæksaminik illissimangilak. 3 Gudemigle assæniktok, tauna (Gudib) illissara. 4 Tava măna Gudiúngitsunnut tunnirsútinnik nerrinek pivlugo illissimavogut, Gudiúngitsok nuname sũngilluinnarmet, attauseenarmiglo Gudekarmet, adlakarane. 5 Umnille Gudinnik tairsakaralloartok, killangmeloneet nunameloneet, merssa Gudillo nálekello amerdlakemætta; 6 Taimaitorle, uagut attauseenak Gudigărput, terssa Atátak, taursomanga tamarluinnarmik pingorpút, uagullo taursomunga; attauseenarlo Nálegarărput Iesuse Kristuse, taursominga tamarluinnarmik pingortisimaput, uagullo taursominga. 7 Illéille tamattominga illissimarsusekangilet; illeisa nerrirsarángamiko, issumanerdlukput, Gudiúngitsunnut tunnirsútigisugællugo, taimaitomiglo issumettik paitsisakartipeit, sulle pikkorlungmætta, Gudiúngitsut sulle sũsugigamikik. 8 Nekkiksarle illuarsirsútigingikalloarparput Gudeme; ajunginerrunginauta nerrigalloaruta, ajornerrunginautalo nerringikalloaruta.

9 Miannersoritse, tamattominga piginnaursusivsinik mammiasutigekonnase ajulersunnut. 10 Idlille tamattominga illissimarsusekartotit, issumamigut ajulersúb tekkogalloarunissit nerrisillutit Gudiúngitsúb igloáne, issumakartinekaissenginerpa idlit nerrekattigiomaulutit tunnirsútinnik Gudiúngitsunnut. 11 Kattengutit tava, ajulersok, merssa Kristusib tokkotigirsa, asserornekaissavok, illissimarsutsit pivlugo. 12 Taimale kattengutinnut ajortulliarpose, issumeillo ajulersut sórdlo killerlugit, Kristusemut tava ajortulliarpose. 13 Taimaimet, nekkiksak kattenguma mammiasutigippago, nekketoromanauiengitsunga innútillunga, kattengutimnut mammiasutigekennanga.

KAP. IX.

Pauluse ingminik akkivlunelo okallukpok, illiorsusiminiglo mallikollune.

Aposteliúngilanga? Kivgáungingilanga? Nálegarput Iesuse Kristuse tekkungikiga? Illivse pillirsaringilause Nálekame? 2 Adlennut Aposteliúngikumaloneet, tava illivsenut taimaitóvunga; illivse nællunærkotáugause Aposteliúrsutsimnik Nálekame. 3 Appersornekaruma, ima akkiniarpunga: 4 Nerriginnaunatalo immersinnaungilagut? 5 Uaguttōg kattengumik nulliakarsinnaungilagut aiparirsautinik sakkirsaráng-auta, sórdlo adlet Apostelit, Nálekablo kattengutei, Kefaselo? 6 Uagugloneet, uangalo Barnabaselo, kissivnuk sullissærsinnaungilaguk? 7 Kina aulariartorlune sorssugiartorpa, nangminerminik piminik akkiksarsiniarlune? Kina nautsévilliorpa Weiniksalingmik, nerrinanelo nautséjeinik? Kialoneet nerssútepáit párirsarei, nerrinanelo nerssútepáit immueenik? 8 Innuille illerkuinnik taima okausekarnerpunga? Inneitsissittōg taima okanginipet? 9 Merssame Mosesib inneitsisseine ima agleksimavok: Umingmăk, igvit mullingoeenik tungmartairsok irvsarusissengilet. Umingmáinait Gudib issumagăgit? 10 Uagulloneet pingărluta taima

okarnerpa? Ap, uagut pivluta taima agleksimavok. Merssa nunamik kejortairsok kejortairsariakarpok nerriuklune, unnattairsorlo (igvinnik) unnattairsariakarpok nerriuklune piksaminik illængerutiksaminik. 11 Annernerúb peenik siaroarterirsógauta illivsenut, sualungnerpa tava, timmivse peet illængeralloarutigik? 12 Adlelle taimaitunnik piginnaumætta illivsenit, saog uagut pingărtomik taima piginnaungitsogut? Piginnaugalloarlutale taimailiungitsogut, nellinginarnigle ajungilagut, okautsit tussarnersut Kristusemik arvsiarkotiksakarkunginautigik. 13 Ivlernarterirsut illissimangilissigik, nerrirsuttõg ivlernartunnik? Nálekbiúblo tunnirsirsarbiane kivgartortut, tunnirsirsarbiúb kãnut illirset illængerbigirsareit, illa? 14 Taimatõg Nálegak pekkorsigiok, okautsinnik tussarnersunnik okalluktartut piksakarniaissaput okallugbigirsimingnit okautsinnik tussarnersunnik. 15 Uangale taimaitunnik pivsinik piniængitsunga. Tamattomingalo aglenginiungatõg taimailiorbigekollunga. Perdlernek merssa illuarinerrogauko ussornarungnærnermit tamanna pivlugo. 16 Okautsinnigle tussarnersunnik okautiginiktógama, tamanna ussorsitsautigiginnaungilara; merssa okallukonekarama. Erkanartorsiorpungalo okautsit tussarnersut okautigingikukit. 17 Kajumiklunga okallukuma, akkillernekararaunga, kajumingikumale, taimaitok uanga terssáursomik piniagæksakarkonekarpunga. 18 Sumingme tava akkigãra? Imaitok: okallukonekarpunga okautsinnik tussarnersunnik, akkekangitsomiglo taimailiorkollunga, piginnaursusera merssa attornerdlukussenginauko okautsit tussarnersut pivlugit. 19 Umnillo innungnut kivgáunginginama, taimaitorle tamunnut uamnik kivgalliutaraunga, taukkoa illaperksoee piniaromaulugit. 20 Iudinnut Iudesun-étungortaranga, Iudit illæssiariomaulugit. Inneitsisselingnut inneitsisselingoursotun-etungortaraunga, inneitsissiglit illæssiariomaulugit; 21 Inneitsissekangitsunuut inneitsissekangitsotun-étungortaraunga, inneitsissekangitsut illæssiariomaulugit; umnit inneitsissekangitsotun-`énginama

Gudeme, Kristusible inneitsissei nálekpakka. 22 Sengeetsunnut sengeetsotun-étungortaraunga, sengeetsut illæssiariomaulugit. Tamannut nellinginaursotun-étungortaraunga, tamannétut illéilloneet pidluartungortisomaulugit. 23 Taimailiortaraungale okautsit tussarnersut pivlugit, uanga nangminek illængerutigiomagaukit.

(Epistel am Sontage Septuagesima.)

24 Illissimangilase. akpalliutarbigekorsame akpatut, tamarmik akpakattigeekalloarput, attauseenable pirsara siuniksak akpalliutigirsak? Taimaimet akpalluaritse, piniaromaulugo. 25 Piniartorsuille nungullutik tamása issumakærareit, taima ivkoa piniararaut, niakorut asserojarsok piomaulugo, uagulle asserojuitsok piniarparput. 26 Taimaimello akpaniarpunga, pinnangale kollarnartomut; piniarpungalo, arssiginnagille maungainalliortut. 27 Timmigale arktorsartillugolo kunnutipara, terssa taimailiorpunga, adlet ajokærsortaraukit, nangminek ajektugæksarekonnanga.

KAP. X.

Uingúb pekkorseinut miannersorniarkoei, maungainarmut illiorkonnagit.

Angiutsomangilausele, assærset kattengutigeet, siudlivut tamarmik nuiamik ulliksimagalloartut ingerdlatillutik, tamarmiglo immarbik ikkărlugo ingerdlagalloartut; 2 Tamarmiglo, Mosesemut, koisimagalloartut nuiamiglo immarbingmiglo; 3 Tamarmiglo nekkiksak atausek annernermiolik illageeklutik nerrigalloarǽt; 4 Tamarmiglo attausek nelligeeksomik immiksamik annernermiolingmik immeralloartut; immertulle irvsomanga kărsomit annernermiolingmit illagirsimingnit, tamerssáursok Kristuse. 5 Taukkoale amerdlanerit Gudib illuaringikei; taimaitomik nungutinekarsimaput innukajuitsome.

(Epistel am 9. Sontag nach Trinit.)

6 Tamakkoale taimaisersut erkairsæksængortisimaput uautinut, kajumiksilerkonnata ajortomut, sórdlo taivkoa kajumiksilersut. 7 Gudiúngitsunnuttōg nálektungoriaurnase, sórdlo taivkoa illeit pisimalersut, ima agleksimamet: Innuit taivkoa ingitut nerriomaulutik immeromaulutiglo, amalo nekkoimiput pingoaromaulutik. 8 Arngnaunekariaurnatatōg, sórdlo taivkoa illeit arngnaunekartut, udlormelo attauseenarme terssangainarlutik tokkoput 23000-dit. 9 Kristuseloneet ursseriaurnatigo, sórdlo taivkoa illeisa ursserǽt, pullaterirsello kénereenik tokkonekarput. 10 Okallorojukkennasesōg, sórdlo taivkoa illeit okallerojuktut, nungutinekarlutiglo asserorsairsomut. 11 Tamakkoningale tamanik pidlárnekartut erkainiagæksamik; tamakkoale agleksimaput tennerterkotiksautinik, merssa udlut nāgatǽnne innúgauta. 12 Taimaitomik issumamigut kikkartósugirsok, miannersorniarle orlokonnane. 13 Adlamit sulle urssernekangilase, innuit attornek ajungisǽnnik kissienne; Gudible opernartógame, ajugæksauvsinik ursserkonauiengiláse, urssernartorlo nāgatekartissaua nāmagirsauvsinik. 14 Taimaimet, assærsakka, Gudiúngitsut nálegiaurnassigik. 15 Sórdlo sillalingnut okallukpunga, illivse tava okautsikka misselingniarsigik (imaitut). 16 Ermusek tængekártisimarsok, uagut tængekártitarput, Kristusib áuǽtta illageersutigingilau? Timmiursarlo, augoartægarput, Kristusib timmǽtta illageersutigingilau? 17 Timmiursak merssa attausióvok, taimaitomik amerdlasóvluta timmióvogut attausek; timmiursak attausek piksakarbigigautigo tamauta. 18 Nægg-govingmingnit Israelittiúrsut tagusarsigik; tunnirsútinnik nerrirsut, tunnirsirsarbik piksakarbigingipparssuk? 19 Sumik tava māna okallussennerpunga? Gudiúngitsut sũtillugit? Tunnirsútilloneet Gudiúngitsunnut sũtillúgit okaissennerpunga? 20 Imale okarpunga: Nællursut sumik tunnirsirsarángamik, tornársuit tava tamattominga tunnirsareit, Gudele pinnago. Mānale illageersutekarkungilause tornársungnut. 21 Nálekab

ermusianit tornársuillo ermusiænnit attautsekut immersinnaungilase; Nálekabtõg nerdleigvia tornarsuillo nerdleigviæt attautsekut illængerbigiginnaungilægse. 22 Ningeksaromaissægikpulloneet Nálegak? Taursomanga pirsársónerrovogut?

23 Tamannik piginnaugalloarpunga, illeille illuarsinængilet. Tamannik piginnaugalloarpunga, illeille ajorungnærnængilet. 24 Nangminek attugæksesse kisseesa issumagiginnarniaissengilesse, nungullusele illauvse piksei issumaginiarsigik. 25 Nekkemik niuvertarbingme niukotiginekartut tamása nerrissigik, siunersiutiginnagillo, issumarse miannersóulugo. 26 Nuna Nálekab pigimago, tamattomanétut tamáse pigigiei. 27 Opingitsulle illætta nerriartorkoppasse, ornikomagussiuglo, nerrigitse tava nerdliurseinik nellinginarnik, appersoiniaraselo, issumarse miannersóulugo. 28 Imale okarbiginekaralloaruse: Terssa Gudiúngitsunnut tunnírsútit, tava nerrissengilase, næl-lunæjairsok tauna pivlugo, issuma miannersóukollussiuk. Nuna Nálekab piga, tamattomanétullo tamása. 29 Taimale okallukama, idlit issumet pingilara, adlable issuma piara. Saog issumamnik piginnaursusera ekkartóutigekussauara adlab issumanut? 30 Merssa kujaniarlunga nerriguko tamanna, saogme mittautiginekaissirsunga kujarsutigirsara pivlugo. 31 Taimaimet, nerrirsarángauseloneet immerángauseloneet, sumigloneet piniartarángause, tamakko tamása pirsartarsigik Gude náleklugo. 32 Mammiagekussengilase Iudinnulloneet Grækerinnulloneet, Gudib illageeksorirseinulloneet. 33 Sórdlo uangatõg tamannut illuaritiniarpunga nellinginarnik, ajorungnærutiksara kissiet pinnago, amerdlasórsuille ajorungnærutiksænnik piniarpunga, pidluartungorkollugit.

KAP. XI.

Nálekbingmut nálegiartorángœtta illuarniarkoei; Kommunione ussornartok attorluarkoa.

Malligæksarissinga, sórdlotõg uanga Kristuse malligæksarara. 2 Ussorausele, assærset kattengutigeet, erkaitsuinnarausinga tamannik, illerkorekorsakkalo illivsinut attortuaraussigik. 3 Illissimakoausele, angutib nungullune niakorimago Kristuse, angulle arngnab niakora, Gudele Kristusib niakora. 4 Angut nungullune tuksiartarángame, erkotuksennik okalluktarángameloneet, nessarsimagune, niake tava nachonarsisitara. 5 Arngnarle nungullune tuksiartarángame, erkotuksennik okalluktarángame nessaingarme, niake tava nachonarsisitara; kirvsarsimarsotun-éname. 6 Nessaromangikunele kirvsarnekarile. Arngnarle nujærsimarsok kirvsarsimarsorloneet, nachonarame, tava nessarsimaulune pille. 7 Angulle nessærsimaissavok, Gude arssigigamiuk ussornautigimannelo, arngnarle angutib ussornautiga. 8 Angut arngnamit pingimet, arngnarle angumit piok. 9 Angullo pingortisimangilak arngnak pivlugo, arngnarle pingortisimavok angut pivlugo. 10 Taimaimet arngnak nálengnermik nessaissavok Engelit pivlugit. 11 Taimaikattigeeklutigle tamangmik Nálekamétuksápuk, angut pinekarnerrungilak arngnamit, arngnarlo pinekarnerrungilak angumit. 12 Sórdlome arngnak angumit pirsok, taimatõg angut arngnakut pigiok; tamarmigle Gudemit piput. 13 Illuvsigut ekkarsaleritse, Gudib sáne arngnak tuksiartaránget nessaingaulune, tekkolluarnarnerpa tamanna? 14 Issumauvsinigloneet narkiksornekangilase, angutib nytsenne tekkisungortekunigit pinneersutigimago tamanna? 15 Arngnable nytsenne tekkisungortekunigit pinnerkotigimago tamanna? Nytsiminik mattutekartisimamet. 16 Akkornauvsinele tamanna pivlugo sakkitserosuktokaruse, taivna nællojungnærle, uagulloneet, Gudib illageeksorirseiloneet, taimaitomik illerkokanginauta.

17 Tamakoninga inneitsigama nællunærniaissaunga, illuariginnaunginauko, kattissimarsarainginause ajorungnæriartorluse,

ajoriartorlusele. 18 Tussartarpungame illivsenik, operekajarlugolo tamanna, imaitok: Illageeksunne kattisimarsarángause, issumakattigeengirsútekartose-gõg akkornauvsine. 19 Ajortunnik issumakattigeeksokaissavomme akkornauvsine, illomortut nungullugit sakkomerkollugit akkornauvsinétut. 20 Tava kattisimaiartorángause, Nálekab nerdleigvia attorluarnekangilak. 21 Merssa Kommunione attornekaissirsaránget, tava ingmikorluse pigadlarpose pivsinik, illarse tava kăktorsórsarau, ardlarsele immerajuktóvok. 22 Iglokanginerpisse, terssane nerriginnauluselo immersinnauluselo? Gudib illageeksei nachogaissigigloneet, pekkangitsullo pakkaitsisarlugit? Kannok okaissaunga illivsenut? Nersorissennerpause? Tamanna pivlugo nersoringilause.

23 Nálekamit pisimauara tunniusimarsara illivsenut, imaitok: Nálekab Iesusib unnuak taivna pisitángame, timmiursak tigua; 24 Tængekartillugolo augorpa, okalluklunelo: Tigullugo nerrissiuk, terssa timmiga, pivluse tunniusimarsok; taimailiortaritse erkailunga. 25 Taimatõg ermusek (tigugia,) unnukut nerrigamik soraramik, okalluklunelo: Ermusek una Testamentitávok aumne; taimailiortaritse, nungullugit immerángaussiuk, erkailunga. 26 Taimaitomik timmiursak tamanna nerrirsarángaussiuk, ermutsemillo tamattomanga immerángause, nungullugit Nálekab tokkorsusia unnersiutigirsartarsiuk, tikkisinnago. 27 Mãnale timmiursamit tamattomanga nerrirsok, Nálekab ermusianilloneet immertok, illarsuksáunanelo, tauna pidlagæksávok Nálekab timma aualo pivlugik. 28 Innugle nungullune missilingniarkărlune pigile, tavalo timmiursak tamanna nerrigiliuk, ermutsemillo tamattomanga immerile. 29 Kinaloneet illarsuksáunane nerrirsok immertorlo, tauna nerrivlunelo immerlunelo ekkartóutiksarsiok nangminek ingminut, Nálekab timma nellinginarigamiuk. 30 Taimaitomiktõg ajulersut napparsimarsullo amerdlágiput akkornauvsine, kabseello tokkogiput aglæt. 31 Merssame uautinik missilingniaruta ekkartóunekaissengikalloartogut. 32 Ekkartóunekar-

ángautale, Nálekamit tava pidlaitsiarnekararaugut, opingitsut ekkartóutaukattigekonnatigik. 33 Taimaitomik, assærsækka kattengutikka, nerrekattigeekomauluse kattisimaiartorángause, illivsenik tava uttakekattigeegitse. 34 Kăktokarpelle, tauna iglomine nerrigile; ekkartóutiksarse kattisimarsútigekonnassiuk. Adlet pekkorsarigalloakka piomárpakka tikkikuma.

KAP. XII.

Ajokærsorpei, kannok Gudib tunnirsirsarmet Annernerminik; auætlekattigeeksutullo assakattigeeksuarkoei.

(Epistel am 10. Sontag nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet, tunnirsútinnigle annernerúb peenik nællojungnǽrsitsomagiause. 2 Illissimavose, nællursorsógalloartose, Gudiúngitsullo okajuitsut ornikalloarpesse, sórdlo tessiornekartose. 3 Taimaimet nællojungnǽrsipause, Gudib annernerágut okalluktartúb Iesuse uminarnerarnauiengila; Iesuselo Nálekamik innuit tailuarnek ajoralloarpæt, Annernerúb ajunginerúb pingipattik.

4 Tunnirsútit saimaunartut nelligeengitsut amerdlakaut, Annernerle taivnávok. 5 Kivgartóutillo nelligeengitsut amerdlakaut, Nálegarle taivnávok. 6 Pikkunartulliello nelligeengitsut amerdlakaut, Gudede taivnávok, tamannik illuarsairsok tamanne. 7 Innuk ingmikórtok nungullune mallungnarsirsarau annernerúb tunnirsúteinik, tamarmik ajungirsútikseinik. 8 Illæt tava annernekut okalluktinekararau illissimanermik, ama illæt okalluktinekararau illitsorinermik, annernermit taivrsomanga; 9 Ama illæt opernermik, annernermit taivrsomanga; Ama illæt kaitsorsaiginnaukollugo tunninekararau annernermit taivrsomanga; 10 Ama illæt ussornartulliginnaukollugo, ama illæt okalluksinnaukollugo erkotuksennik, ama illæt illissimaginnaukollugo innungnik kannongétomik annernelingnik, ama illæt illiniarsinnaukollugo innuit nellinginait okauseenik, ama illæt nællunæjaisinnaukollugit okautsit issumeinik. 11 Tamakko

tamása annernerúb taivrsoma attauseenab pirsarei, issumaminiglo tamása tunniorárpei pikseinik. 12 Sórdlome timme attausiúrsok amerdlasúnnik auætekarpok, timmible attautsib auætei tamarmik, umnit amerdlágamik, timmióput attausek; taimainioktõg Kristuse. 13 Tamauta annernermik attautsemik koisimavogut, timmekattigeekolluta attautsemik, Iudiógutaloneet Grækeriógutaloneet, kivgáugutaloneet kivgáungikutaloneet, tamautalo imminekarpogut annernermik attautsemik. 14 Timmetõg auætekangilak attauseenarmik, amerdlasúnnigle. 15 Imakkale issiket okaralloarpætta: arksáunginauta, timib tava auætigingilãtigut; tamanna pivlugo tava timib auætiginginerpagit? 16 Imakkatõg siut okaralloarpet: irssiúnginama, timib auætigingilãnga; tamanna pivlugo tava timib auætiginginerpa? 17 Imakka timme tamarme irssiógalloarune, sukut tava tussaissirsok? Tamarmeloneet siutáugalloarune sukut tava nãimaissirsok? 18 Mãnale Gudib issumaminik timme auætekartika ingmikórtunnik. 19 Auætille tamarmik auætiópætta attausek, naug tava timme? 20 Mãnale auætit amerdlágalloarput, timmele attausióvok. 21 Irsse arksennut ima okarnek sapperpok: attungilause; taimatõg niakok issikennut imainane: attungilause. 22 Imale pirsarau: timib auætei, merssa kajengnarnerrosugirsauvut, pirsariakarneraut; 23 Iktornarnerrosugirsauvullo arssengnerrursaráuvut. Pinneekotigirsauvullo arssoarnerrursaráuvut. 24 Pinnerkotigirsauvut merssa pinnersariakangilet. Gudible timme taima auætilerlugo pia, assiginnaket nungullugit pirsariakarnerrotillugit. 25 Arksoardlersãukonnagit timmimétut, auætille ingmingnut ikkiorkattigeekollutik, isumalliorkattaulutik. 26 Taimaitomik auætit illælloneet anniaránget, auætit tamarmik anniarkattigirsarǽt; auætillo illælloneet pinnersarnekaránget, auætit tamarmik tipeitsutigirsarǽt. 27 Illivsele Kristusib timmigãse, ingmikórtosele auætigãse. 28 Gudible illageeksunne attortitarei Apostelit angnerrúrsomik, amatõg Profetit ajokærsoirsullo, taimatõg ussornartulliartut, kaitsorsaiginnaursullo, ikkiortullo, nálegæksello,

irssoairsullo okautsinnik ingmikórtunnik. 29 Tamarmik tava Aposteliónerpet? Tamarmik Profetiónerpet? Tamarmik ajokærsoirsónerpet? Tamarmik ussornartulliartónerpet? 30 Tamarmik kaitsorsaiginnaursónerpet? Tamarmik okalluktónerpet okautsinnik tamannik? Tamarmik irssoairsónerpet? 31 Tunnirsútille saimaunartut ajunginerit piniarsigik. Uangalo sulle ussornarnerrúrsomik arvkomik ajokærsussauause.

KAP. XIII.

Assænnirsusek tamannit angnerrotillugo pidluarnarnerrotipa Paulusib.

(Epistel am Sontage Quinquagesima)

Innuillo Engelillo okauseet attorlugit okallukiksorsógalloarumaloneet, assænirsusekarnangalo, tava kangusatut sianartungoatut - ésirsunga, auilortungoatulloneet. 2 Erkotuksenniglo okalluksinnaugalloarumaloneet, nællunartullo illissimanartullo tamása illissimagalloarukit, tamanniglo opersusekaralloarumaloneet, kakkársuit nuktersinnaulugit aglæt, assænirsusekarnangalo, attungikajarkaunga tava. 3 Pikkalo tamása tunniukalloarukilloneet peetsunnut, timmigalo óutæksængortikuko, assænirsusekarnangalo, suksáungikajarkau tava uamnut. 4 Assæniktok nungullune kammajuillunelo innuksiarnersóursarau, assæniktok annærursingitsarau, assæniktok tettitónanelo makkitasõngitsarau. 5 Kammaktotut illioraingilak, nangminek-saminik piniængitsarau, ningektingitsarau, asseroiniængitsarau. 6 Illuaitsulliarnek tipeitsútigirsaraingila, illuartulliarnerle tipeitsutigirsarà. 7 Tamannik nekkoriniarpok, tamannik operomarsarau, tamannik nerriukomadlarau, tamannik paumejuitsóursarau. 8 Assænirsusek sorarnauiengilak, umnit erkotuksennik okallungnek soraissammet, adlenniglo okausekarnek soraissægiok, illissimanerlo soraissægiok. 9 Merssame illissimarsuserput nãmangitsóvok, erkotuksenniglo okallursuserput nãmangitsógiok. 10 Nãmagluinartorle nedliupet, tava nãmang-

itsok soraissavok. 11 Merdlertótillunga, merdlertotut okalluktunga, merdlertotullo siunekartunga, issumakarlungalo merdlertotut; innerisimaleramale timivkut, tava merdlertopallungnek ipperariga. 12 Mãnakut sórdlo tacharsútekut tekkoniarluta ujarlerpogut okauserne nevsokartunne, kingornale kénamit kénamut pinaissavok. Mãnakut illainait illissimauakka, kingornale illissimalissauakka, sórdlo uanga illissimanekarama. 13 Mãnakulle opernek, nerriungnerlo, assæningnerlo, pingasut tamakkoa attortuinaissaput; assænningnerle tamakkonanga angnerrovok.

KAP. XIV.

Annernerub tunnirsútei saimaunartut kannok attoriakarmætta, Paulusib ajokærsorpei.

Assæningnek piniagæksarissiuk. Annernerúb tunnirsútei attorkiksarniarsigik, tamannale pingãrniarsiuk nevsuiaivluse okallukomauluse. 2 Adlet okauseet attorlugit okalluktok, okallugaraingilak innungnut, Gudemulle, tussaursáungimætta (okausee,) annernermele okallukpok nællunartunnik. 3 Nevsuiaivlunelo okalluktok, tauna okallugarau innungnut, ajorungnærsarlugit, kajumiksárlugillo, tupedlersárlugillo. 4 Adlet okauseet attorlugit okalluktok, ingminik nangminek illuarsárniarpok, nevsuiaivlunele okalluktúb illageeksut illuarsárarei. 5 Tamauseme okalluksinnaukoause adlet okauseenik, angnerrúrsomigle nevsuiaikolluse okallukkoause. Nevsuiaivlune okalluktok angnerromet okalluktomit adlet okauseenik, kissiennele nevsuiarunigit, illageeksut illuarsáruklugit. 6 Imakkale, assærset kattengutigeet, ornikalloaruse, illivsenullo okallukalloaruma adlet okauseet attorlugit, attussengikajarkaunga illivsenut, merssa okallugbigingikuse nevsokangitsunnik, illissimanartunnigloneet, erkotuksennigloneet, ajokærsútinnigloneet. 7 Umangitsuttõg nippekainartut taimainiput, kardlortaulloneet, kukkilektulloneet, ingmikórtunnik nippekangikalloarpætta, kia tava illissimaissæga kardlortarnerloneet

kukkilektornerloneet? 8 Kardlortaursúblo nippa tussarnek ajornarpet, kina tava opellungarsáissaua sorssungniarnermut? 9 Taimatōg illivse, adlet okauseet attorlugit okalluktilluse, tussaunek ajornartunnik okallukuse; kannok tava siunersiksáuginnaupet okauserinekartut? Maungainarle okalluksinnarpose. 10 Okautsille umnit amerdlakersut nuname, tamarmik siunersiksáput. 11 Okautsille illissimangikukit, okalluktok tussaunek ajussauara, uangatōg okalluktúb tussaunek ajussægiānga. 12 Taimatōg illivse, merssa annernerúb tunnirsútei attorkiksárniaraussigik, illageeksut illuarsautikseinnik, pekkangārniarluse. 13 Taimaitomik, adlet okauseet attorlugit okalluktok, tauna tuksiarle, okautsinne nevsuiarnek ajungekollugit. 14 Adlelle okauseet attorlugit tuksiaruma, tava annernimne tuksiarpunga, issumakkale tængekautiksiornængilet adlennut. 15 Kannongme tava pissaua tamanna? Imaissavorle: Tuksiaromavunga annernevkut, tuksiaromagiungatōg tussarsáursomik; erinnaglit tuksiautigiomauakka annernekut, erinnaglittōg tuksiautigiomagikka tussarsáursomik. 16 Annernevkulle tængekartekorsiguit, kannok tava siunekangitsúb Illomumik akkissauātit, illárlutit kujaniarnernut? merssa okautsissit nællogamigit. 17 Idlit kujaniarluaralloarpotit, aipelle illuarsissengilak tamattominga. 18 Gudiga kutsauvigāra, adlet okauseet attorlugit okalluktarnerrogama illivsenit tamannit. 19 Okautsinnigle tedlimainarnigloneet tussarsáursunnik illageeksunnut okallukomanerrovunga adlet ajokærsorlugit, okallungnermit okautsinnik 10000-nik tussarsáungitsunnik. 20 Assærset kattengutigeet, merdlertuttut siunekangitsungorkennase, ajortomigle siunekangitsungoritse merdlertuttut, illissimarsorsoængorlusele nāmagluinnartomik. 21 Inneitsissinne ima agleksimavok: Innungnut okkonunga okalluleromavunga tekkornartet okauseenik adlenniglo kardlunnik, merssa náleisengilānga, taima Nálegak okarpok. 22 Taimaimet, adlet okauseet attoriakangikalloarput opertunnut, opingitsunnulle nællunærkotáput; okautsille nevsuiag-

ækset attoriakangilet opingitsunnut, opertunnulle. 23 Illageeksulle tamarmik innemut kattisimaleralloarpætta, tamarmiglo adlet okauseet attorlugit okallulerpætta, illissimangitsulle, opingitsulloneet isseralloarunik, sillærosimarsose unnissengiláse illa? 24 Tamarmigle nevsuiarsimarsunnik okallukpætta, opingitsorlo illissimangitsorloneet isserune, tamása tava narkiksortigissevlugillo ekkartóursigissægei. 25 Tavalo umættáne irssertuket sakkomissirsut, nangminerlo kénaminik pædlussirsok Gude tuksiarbigissevlugo, Gudelo illomut illuvsinétok unnerlugo pissæga. 26 Kannongépale tava, assærset kattengutigeet? Kattisimarsarángause, tava ardlarse tuksiautiksakarpok erinnalingnik, adla ajokærsútiksákarpok, adla okausekarpok tekkornartet okauseet attorlugit, adla okausekarpok nællunæjarbiginekarsusiminik, adla nevsuirsútiksakarpok. Tamakkoa tamarmik kissienne illuarsautiksáugilit. 27 Adlet okauseet attorlugit okalluktokaránget, marluinæk pingasulloneet kingudlereeksarlutik pillit, attautsible nevsuiarilligit okautsit. 28 Nevsojairsuksáungikunele okautsinnik, tava nippangerile illageeksunne; ingminulle Gudemullo okalluksinnarile. 29 Nevsuiarnekartumigle okalluktut okallukilit marlugloneet pingasulloneet, adlelle missilingniarlit. 30 Ivksiarsulle illæt okausiksakalerpet nællunæjarbiginekarsusiminik, siudlek tava nippangerile. 31 Tamause nevsuiarnekartunnik okalluksinnaugalloarpose, kissienne kingudlereeksarluse, tamása illiniartinekarkollugit, tamásalo kajumiksárnekarkollugit. 32 Profetittōg ingmingnik nálekattigeekput. 33 Gude merssa illuangitsomik Gudiúngimet, erkiksirsútiksamigle, sórdlotōg illageeksunne illuartunne tamanne. 34 Arngnartæsse nippangissaput kattisimauveene, okalluktuksáukonekanginamik, nálektuartuksápulle, sórdlotōg inneitsissit pekkorsiput. 35 Sumigle illiniaromagunik, uvissik tava appersorlissigik iglomingne. Kattisimauveene okallungnek illuangimet arngnenne. 36 Illivsenilloneet Gudib okausee pisimanerpet? Illivsenuinnarloneet pisimanerpet? 37 Ingminik Profetiósugirsokarpet,

annernerúblo peenik pekkartugirsokarpet, taursoma siunersiniarligit aglekakka illivsenut, tamakko Nálekab pekkorsarimagit. 38 Siunekaromangitsorle tamakkoninga, tauna siunekangikile. 39 Taimaimet, assærset kattengutigeet nevsuiarnekartunnik okallukomaniaritse, adlello okauseet attorlugit okalluktut innerterkennagit. 40 Illerkoriksulle illuartullo tamása piniarsigik.

KAP. XV.

Kristuse illomut tokkorsunnit makkisimamet, innuittōg tokkorsunnit makkitsomárput, adlangortinekaromárlutiglo.

(Epistel am 12. Sontage nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet, erkasiniarpausele okautsinnik tussarnersunnik, okautigirsamnik illivsenut, ivkolo tussaromagisse, ivkolo aulaiængiupessesōg. 2 Ivkolo pidluautigigiessesōg, okautigirsakkale mallikluarussigik kissienne, assuleenarlo operingikalloarussigik. 3 Illivsenulle okautigirsakka siudliútitet, nangminek pisimauakka, imaitut: Kristuse tokkorsok ajortivut pivlugit, agleket erkokollugit. 4 Illirsáursorlo illivermut, udlullo pingajuænne tokkorsunnit makkisimarsok, agleket erkokollugit; 5 Kefasiblo tekkosimaua, kingornalo ivkoa arkanek marluk; 6 Kingornalo kattengutigeet 500-nit amerdlanerrúrsut attautsekut tekkosimauæt, taukkonangalo amerdlasút sulle innúput, illéille sinnikpálersut. 7 Kingornalo Iakub tekkosimagia, kingornalo Apostelit tamarmik. 8 Késale tamarmik kingornættigut, uangatōg, umnit taimaituksáungikadlartunga, tekkosimagiara. 9 Uanga merssa Apostelinnit nikkanarnerrovunga, Apostelemiglo taisinek kingakotekaunga, Gudib illageeksorirsei akkerartoradlaraukit. 10 Gudible saimaunerminik pimanga taivnávunga, uamnullo saimaursusia attornerdlungnekangitsok, uangalo taukkonanga tamannit piniængārnerrúrsunga, uangale pinnanga, Gudible saimaursusiætta neijoraminga ikkiorānga. 11 Māna uangaloneet

taukkoaloneet taima okalluktarpogut, taimalo illivse operisimauesse (okautsivut). 12 Kristusele okautigigautigo, tokkorsunnit makkisimarsok unnerlugo, saogme tava illæsse okartarpet, tokkorsut umaissengitsut unnerlugit? 13 Tokkorsulle umaissengipætta, tava Kristuseso̎g umarsimanginiok. 14 Kristusele umarsimangipet, tava assuleenartomik okautigirsakarpogut, opersuserselo assuleenariokto̎g. 15 Uagutto̎g tava Gudemik unnerdlutiginiktuttut seglutórsoettut kanningārnekaissirsogut, Gude Kristusemik umartitsirsok unnerautigo; suna ubba makkitingika-go̎g, tokkorsut umaissengimætta-go̎g. 16 Tokkorsulle umaissengipætta, tava Kristuseso̎g umarsimanginiok. 17 Kristusele umarsimangipet, tava opersuserse piungilak, sullilo ajortivsinépose. 18 Tavato̎g Kristuseme sinnikpálersut tammarsimaput. 19 Tamānénak innútilluta Kristuse tettigigutigo ajulersónerrokajarkaugut innuperksoarnit tamannit. 20 Mānale Kristuse illomut tokkorsunnit makkisimavok, siudlingorsimaulunelo sinnikpártunnit. 21 Merssa innungmit attautsemit tokko pisimamet, ama innungmit attautsemit tokkorsut makkibiǽt pisimagiok. 22 Sórdlome Adame tamarmik tokkorsaraut, taimato̎g Kristuseme tamarmik umartitaussægiput. 23 Nungullutigle ingmikórtarlutik; siudlek terssa Kristuse; kingornalo Kristusib innuktei, tikkipet. 24 Tamattomalo kingornagut nāgatiksak piomárpok; terssa nálegauvik pisippago Gudemut Atátamullo, attorungnǽrkussægunigit tamása nálegaunerit, nálekello, pirsársuillo. 25 Nalegáuniaissavorle, kingarsartinne tamása issikame attǽnnut illitserlugit. 26 Kingarsartok kingudliksak pæjagæksak, terssa tokko. 27 Tamarluinaisa (Atátab) illissimamagit issigeisa attǽnnut. Okautigangagole tamannut nálegáursok unnerlugo, nællunængilak tava pinekangimet taursominga nálegangortitsirsok tamannut. 28 Tamarluinarsoarmigle (Atatak) nálegarillerparssuk, Ernerúbto̎g nangminek nálegariomárpa nálegangortitsirse tamannut, Gude tamattigekollune tamanne. 29 Sullirsarpemme koekorsarángamik tokkorsut

pivlugit, tokkorsut umaissengilluinarpætta? Saogme tavá koekorsaraut tokkorsut pivlugit? 30 Saogmelo uagut udlut tamása nauærsinnarpogut? 31 Udlut tapillugit tokkokajavunga, illivsenik ussorsitsautekarlunga, Kristuse Iesuseme Nálegautine. 32 Efesusemétillunga innuktut issumakainarlunga akkerartorniaruma nersútinnut nyuartunnut, suksarissægiga tamanna, tokkorsut umaissengipætta? (Imailiorniaissirsorle) Nerriniarta, immerlutalo pissa, akkago tokkussægauta. 33 Seglokittarkonanæritse. Illerkut ajungitsut asserornekararaut okausepillungnik. 34 Késale erkærsarluaritse, ajortulliaraselo; illæsse merssa Gudemik siunekangitsóput, taima okarpunga pakkaitsisárluse.

35 Imale okartokaissennerpok: Tokkorsut kannok illivlutik umaissapet? Kannongétomiglo timmekarlutik sakkomeromárpet? 36 Tauto–una siunekangitsok! Nautséjæksak, irvsúb illuanut illirset, umarnauiengilak, tokkungikadlarune. 37 Sunaloneet illirsarángauko irvsomut, tamanna timmiúngikalloarpok piomártuksak, nautséjæksainavorle, kakkortok, adlaloneet nellinginak. 38 Gudible tamakko timmekartitarei piomarsaminik, siaroartersimarsullo nungullugit timmekartitarei ingmikórtunnik. 39 Uingit tamarmik attausiúngikalloarput; innuille adlamik uinnekarput; nerssútit adláput; aulisakello adlágiput, tingmirsello adlágiput. 40 Killangmiokarpok, nunamiokarlunelo; killangmiulle adlamik ussornarsusekarput, nunamiullo adlamik ussornarsusekarput. 41 Sekkenek kaumarsusekarpok adlamik, anningarlo kaumarsusekarpok adlamik, udlorirsello kaumarsusekarput adlamik; udlorirset illeit illamingnit kaumanerromætta. 42 Taimaitsomárioktõg tokkorsut umarpætta. Illirsávok asserojarsok, makkissavorle asserojuitsok. 43 Illirsávok ussornaitsok; makkissavorle ussornartok; illirsávok ajulersok. makkissavorle pirsautelik: 44 Illirsávok timme tarneliógalloak, makkissavorle timme annernermiúrsok. Tarnelingmik timmekartok, timmekarioktõg annernermiulingmik. 45 Imatõg agleksimagiok:

Innuk siudlerpák, Ada, tarnelingortinekarpok umarsomik, Adalo kingudlek annernelingortinekarpok umartitsirsomik. 46 Timmele annernermiúrsok siudliúngitsok, timmele tarnelik siudliúrsok, kingorna annernermiúrsok. 47 Innuk siudlerpák irvsomit pirsok, irvsomióvlunelo; innugle aipa, terssa Nálegak, killangmit pirsok. 48 Irvsomit pirsok arssigæt irvsomiut, killangmillo pirsok arssigigiæt killangmiut. 49 Sórdlolo arssigigalloarikput irvsomit pirsok, taima arssigissægiarputtōg killangmit pirsōk. 50 Mattomingale okaupause, okkorse assærset kattengutigeet, Gudib nálegauvia uingúb aúblo pigilernauieissengilæk; asserojuitsoktōg asserojarsúb pigilernauieissenginia.

51 Atta, nællunartomik okallugbigause: Tamauta sinneksaissengilagut, tamautale adlangortinekaromárpogut; 52 Taimalo terssangainak, uissorainak, kardlortaursoak kingudlek nippekalerpet. Kardlortaursoak illomut nippekaissakemet, tavalo tokkorsut makkissaput asserojuitsóvlutik, uagullo adlangortinekaromárpogut. 53 Asserojarsúb tamattoma attissammago asserojuitsok, tokkojarsublo mattoma attissammago tokkojuitsok. 54 Asserojarsuble mattoma attissappago asserojuitsok, tokkojarsublo mattoma attissappago tokkojuitsok, tava okautsit agleksimarsut erkussaput, imaitut: 55 Tokko ajugajungnærsimavok ajugáursomut. Tokko-ah! kapputit naug? Anniartitsivin-ah! ajugaursutsit naug? 56 Tokkúble kapputa terssa ajortok, inneitsissille ajortúb pirsautigei. 57 Gudele kujanarsile! ajugautinamissigut, Nálegarput Iesuse Kristuse tunnárællugo. 58 Taimaitomik, assærsakka kattengutikka, illomórluselo aulaiængeritse, Nálekablo piniarkorseinut agdliartoritse; illissimagause, piniarnerdluksinnaungilause Nálekame.

KAP. XVI.

Kattersorkorsiok tunnirsútiksennik opertunnut ajorsartunnut; aglekenne năuei.

Tunnirsútille, illuartunnut pæjugutikset pivlugit, sórdlo illageeksut Galasiamétut pekkogikka, taimailioritsesŏg illivse. 2 Sabbatit nungullugit tamause ingmikórluse illiorainiaritse pivsinik, kattersoiniarluselo issumauvsinik, pæjugutikset aitsait kattersoriakalerkonnagit tikkikuma. 3 Tikkikumale, aitsekorsesse pivlugit aglekadlaruse, taivko tava aulartitsomárpakka, Ierusalemmut aitsekollugit tunnirsútivsinik. 4 Uangale nangminektŏg terssunga aulariakaissægalloaruma, illagissauakka. 5 Mazedoniakulle ingerdlaissæguma ornikomárpause, Mazedonia merssa arvkotigissægauko. 6 Illivsinele étuaissennerpunga, okkéissennerpungaloneet, illagiomauluse ornigæksamnut. 7 Mănakulle sennerkoinnaissægause tikkeraromangilause, issumakarama illivsinétuaromaulunga udlorperksuit, Nálekab pekkoppanga. 8 Efesusemele sulle unnikomavunga Annernerúb ajunginerúb udloa nautsorsorlugo. 9 Terssane isserbiksoak sórdlo angmarsimamet pivlunga; taimaitomik illatăksarsiornarpok amerdlasúnnik, naugle akkerartortut amerdlágiput terssane.

10 Timoteusele tikkikunisse, sióranane neijorlisse; Nálekab pekkorsanik piniagæksakarametsŏg sórdlo uanga. 11 Taursominga nachorsokarkonnase; erkiksinermigle illagekiksarniarsiuk, ornekollunga, nerriugigauko, kattengutit illagissæsugællugit taursomunga. 12 Kattengulle Apollose pivlugo illissimagitse, kajumiksængăriga ornekolluse kattengutit illagællugit, mănakulle ornikomauluse issumakangikalloarkau, pissakărporle ullapitsungnærune. 13 Pigáritse, aulaiængerluse operitse, illomórniarluselo nekkursektiniaritse. 14 Sullirsæksesse tamása năniarsigik assæningniarluse. 15 Okaukiksarniarpausele, assærset kattengŭtigeet: Stefanusib innukotei illissimagaussigik

opillerkărtut Achajame, ingmingniglo nangminek kivgalliutaraursut illuartunnut; 16 Illivsesŏg taukkonunga nálektókolluse, piniarkattigeeksunnullo tamannut. 17 Tikkiutut Stefanuselo Fortunatuselo Achaikusele tipeitsutigăkka; taukko pekkarbigigáukit, sumigloneet illivsenik ajorsarángama. 18 Taukkoalo tupedlersipeit issumakkalo issumesselo. Taimaitut tava issumagissigik. 19 Illageeksut Assiamétut innúlluarkoăse. Akvilasib Priszillablo aksut innúlluarkoăse, opertut iglokattittik illagællugit. 20 Kattengutigeet tamarmik innúlluarkoăse. Innúlluarkokattigeengniaritse kunningmik illuartomik.

21 Innúlluarkorsiungatŏg nangminek agleklunga uanga Pauluse. 22 Nálekamik Iesuse Kristusemik assæningitsok, tauna tammartuksáukile tokkomut. 23 Nálekab Iesusib Kristusib saimaunerǽtta illagillisse! 24 Tamause assatuinarlause Kristuse Iesuseme. Illomut.

Korintumiunnut agleket okko siudleet Filippeneme agleksimaput, Stefanusib Fortunatusiblo Achaikuselo Timoteusiblo neksageit.

PAULUSIB AGLEGEISA

ARDLAIT KORINTUMIUNNUT.

KAP. I.

Pauluse tupedliutekarpok ussorsitsautekarlunelo nagliungnartunne; ingminik akkivlune aglekpok, suna pivlugo sulle tikkerarsimanginamigit.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik, kattengullo Timoteuse (aglekpuk) Gudib illageeksorirseinut

Korintumiunnut, illuartunnullo tamannut Achajamétunnut tamarsoarme. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

3 Ussornarsile Gude Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta, nákinikajuktorsóursok Atátak, tamanniglo tupedlersautelik-sóursok Gude; 4 Taursoma tupedlersársinnarmattigut nagliungnevtine tamanne, uaguttōg tupedlersitsiginnaukolluta tamannik nagliungnartolingnik, merssa tupedlersaumik Gudib tupedlersautigititánik uautinut. 5 Sórdlome Kristuse pivlugo nagliuktinekangārauta, taimatōg Kristuse pivlugo tupedlersárnekangāriogut. 6 Nagliuktinekarángautaloneet tupedlersárnekarángautaloneet, tamerssa pivluse taimaiserarau. Nagliuktinekarángauta, tava taimaiserarau illivse tupedlersautiksakarkolluse annaursútiksakarkolluselo; annaursúllo tamanna missingnarpok, uautitut illællárluse nagliukuse. Tupedlersárnekarángautalo, taimaiserioktōg illivse tupedlersautiksakarkolluse annaursútiksakarkolluselo. 7 Taimaitsomártose uagut nekkimarsútigingilause, illissimagauta, sórdlo nagliukattigigaussigut, taima tupedlersárnekarkattigiomáriaussiguttōg. 8 Angiutsomangilauseme, assærset kattengutigeet, nagliungnevtinik, Assiamétilluta attukautinik, merssa taimane sualuktorsoarmik nagliuktisimagauta, ussematōg innúnauieissengitsogut. 9 Issumakartogullo tokkussæsugælluta. Taimale pinekartogut uagutinut tettekarkonnata, Gudemulle tokkorsunnik umartitsirsomut; 10 Taursomalo annaukātigut tokkomut nauǽralloarauta, sullelo tamerssa annautarātigut, tettigigiarputtōg mattoma kingorna annaussæsugællutalo. 11 Illivse tuksiutaraussigut ikkiorserluta, merssa tunnirsútit saimaunartut, uagutinut tunniusimarsut, kujarsutigingārkollugit innuperksoarnut.

12 Ussorsitsautiksakarpogulle imaitomik: issumauta nællunæjarbigātigut, nuname, angnerrúrsomiglo illivsine, sakkiuarauta piueiluta, Gudemullo illomórluta, illissimarsusekaratalo uingúb peenik, Gudible saimauneránik pekkarluta.

13 Uagullo adlamik aglekbigingikalloarpause, kissienne attukauvsinik, illomullo missigirsáursunnik illivsenut. Issumavungalo, issoanut aglæt taima missilissæsugaussigut, sórdlotõg illauvse missiliksimauãtigut. 14 Uagut merssa illivse ussorsitsautigigaussigut, sórdlotõg illivse uagut ussorsitsautigigiause, Nálekab Iesusib udluksa nedliupet. 15 Taimaitomiglo tettiksakarama, issumarsunga siornagut ornikomagalloarluse, ama tava saimaunartomik piksakarbigekollunga illivsenut. 16 Nunauvsigullo ingerdlajomaulunga Mazedoniamut, amalo Mazedoniamit utterbigisukluse, illivsenillo pisinekarkollunga Iudæamut. 17 Taimale issumakarsimagama, illomónginersunga? Issumalliutekarnersungaloneet uingub peenik? Nãgale taima, uamnele imaitarau: illomut angeraraunga, illomullo nãgararaunga. 18 Gude opernakemet, illivsenut okausekangilagut simnersareengnartunnik angernermik nãgarnermiglo. 19 Gudible Ernera, Iesuse Kristuse, illivsenut okautigigautigo uangalo Silvanusiblo, Timoteusiblo, tava angerluta nãgarlutalo pirsartængitsogut, tamarmigle illomornartóursut taursomane. 20 Merssa Gudib unnersóutei tamarmik opernartóvlutiglo illomornartóput taursomane, Gude ussorekollugo uagutinut. 21 Gudible aulaiængersikãtigut illagælluse Kristuseme, tennillutalo. 22 Nakkittaruserlutalo, tunnirsúllo, Annernek, umættivtinut tunniusimaua. 23 Gudemulle tarniga nællunæjarbigekoara, illivse miannerælluse sulle ama pinginama Korintusemut. 24 Nálegauniængikalloarauta opersusivsinut, ikkiorkattigaussigulle tipeitsursusivsinut, aulaiængerluse operause.

KAP. II.

Arksoarnartogalloak Paulusib illæssiarekoa; Gude kutsauviga nekkurseklimanne.

Umættivkulle taima issumalersunga, ama tava allieisungnermik ornikomanginause. 2 Allieisuktikalloaruvsele, kiame tava

tipeitsuktissægãnga, allieisuktitama pingippanga? 3 Tamattomingalo aglekbigigivse, tikkikuma allieisutigiomannagit tipeitsutigirsæksaralloakka. Tamause merssa issumakarbiggause, tipeitsungnartiga ama illivse tamause tipeitsungnartigisugællugo. 4 Merssame nagliungãrlunga, umættivkullo koksellangãrlunga kodlingãrlungalo aglekbigigivse, allieisukkungikalloarause, illitsorillerkogausele assærsutsimnik illivsenut angnerrúrsomik.

5 Allieisuktitsirsokaralloarpelle, taivrsoma uanga allieisuktingikãnga, illáinessele piei, tamakerluse allieisuktitsomanginause. 6 Taivnale amerdlasórsuit pidlármarssuk, taimaglæt nãmakpok; 7 Mattomalo kingorna illivse pingãrlugo issumakærbigissauarse tupedlersarniarlugolo, allieisuktorsoængorkonnago. 8 Tamanna pivlugo okauniarpause, tauna taima assænartulliarbigekogauko illivsenut. 9 Tamanname piara aglekbigigause, missilikomauluse illomortúsuginerluse nálengnermik pekkorsennut tamannut. 10 Issumakærbigirsarselo tauna, uangatõg issumakærbigigiara. Uangatõg innuk sumik issumakærbigiguko, tamanna issumakærpara pivluse, Kristusib kénætta sáne. 11 Tornársúb seglokittarkennauãtigut, taursoma issumeinik pekkoserluteinik illissimagauta.

12 Troadamulle pigama, okautsit tussarnersut Kristusemik okautigiartorlugit, isserbiksoarlo uamnut angmarsimalermet Nálekame. 13 Annernimne tava unnigbiksakangitsunga, kattengutiga Tituse kingorarauko, taukkole kemmeklugillo aulartunga Mazedoniamut.

14 Gudele kujanarsile! sorarunnata ajugáutinamissigut Kristuseme, uagullo attorluta ajokærsútime tippigiksusia missingnartinamiuk illissarekollune nunenne tamanne. 15 Uagut merssa Kristusib Gudemut tippigiksautigãtigut, sórdlo pidluartuksennut taimatõg tammartuksennut; 16 Makkoa kingudleet pirsutigãtigut tokkomut, ivkoale siudleet pirsutigãtigut innursúmut. Kinalo tamattomunga ajunginerpa? 17 Umnillo Gudib okauseenik mumiksairsut amerdlakemætta, uagulle

taimaingilagut, Gudible kénætta sáne illomórluta Gudib peenik okallugaráugut Kristuseme.

KAP. III.

Kivgartout pivlugo Testamentitáme.

Ama uautinik nangminek ussorsitsalernerpogut? Uagutinulloneet sórdlo illéinut pirsariakarnerpet agleket ussorsitsautikset illivsenut, aglekelloneet ussorsitsautikset illivsenit? 2 Illivse merssa aglegarause, agleksimarsose umættivtinut, innuillo tamarmik illissimauãse attuarluselo. 3 Nællunænginause, Kristusib aglegarimasse, illuarsarsimarsose ajokærsútigirsautinik; uagullo aglegarause aglautáungitsomik, Gudible tokkosuitsub Annerneranik, aglektarbeenut ujaráungitsunnut, aglektarbeenut uinniúrsunnut, terssa umætivtinut.

(Epistel am 12. Sontage nach Trinit.)

4 Taimaitomigle tettekarpogut Gudemut Kristuse tunnárællugo. 5 Tamannale piarput, sumik issumalliorkingnek ajorpogut uautinik nangminek, sórdlo uaguinautinik, ajungirsuserpulle Gudemit piok. 6 Taursoma uaguttõg ajungisikãtigut kivgartorsinnángorkolluta Testamentitámut, arssilliainarnut pinnata, Annernerúble peenut. Arssilliainait tokkotsirsómætta, Annernerle umartitsirsóvok, 7 Kivgartóutigirsaralloarle ivna, arssilliennik tokkonartógalloak, ujarkennut tittarsimarsok, kaumarsusekaralloarmet ima aktigirsomik, Mosesib kéna Israelittit irssiginek ajorlugo aglæt, kéna sekkenertut keblersusekarmet, merssa sorajarsomigle; 8 Angekáinak tava kaumarsusekaissengila kivgartóutigirsak annernermik pekkarnartok? 9 Kivgartóulle pidlautekarkorsirsok kaumarsusekarmet, angnerrungãrtomik kaumarsusekarpok tava kivgartóut illuarsirsutekarkorsirsok. 10 Ivnatõg taimane kaumarsarsimarsok, kaumarsautáusuginekarsinnaungilak mattomanga kaumangãrsusermit. 11 Sorajarsorle kaumarsusekarmet, angekainik tava kaumarsusekaissavok sorajuitsok. 12 Taimaito-

miglo mãna nerriugirsæksakarauta, tipeitsungãrsusekarluta piniartarpogut, 13 Mosesesullo illiungilagut, taursoma kenane mattórlugo pimago, Israelittinnut irssigekonnago sorajarsúb nãgata; 14 Taukkoale issumeit mangertisimaput. Sullelo tamerssa udlome taukkoa attuairsarángætta Testamentitokáme, tava mattórsimauarpok pǽrnek ajornartomik, Kristusible pǽrsitara. 15 Sullele tamerssa udlome Mosesib aglegei attuarnekarángætta, umætteit mattórsimaput. 16 Sáiniarpættale Nálekamut, tava mattout tamanna pǽrsinekaissirsok. 17 Nálegarle annerneróvok; sumétarángelle Nálekab annernera, terssane tãrsiutekangitsarau. 18 Mãnale Nálekab kaumarsusia tamauta akkisugungnerárput, kénamik mattórsimangitsomik, arssigileriartorparpullo pinnersiartorluta, pinnersusermit ama adlamut pinnersusermut, merssa Nálekamit annerneróursomit pinekarluta.

KAP. IV.

Gudib pirsaunera angekemet ajulersunnut, tupedlerlutik piniartarput.

Taimaitomiglo kivgartóutekarauta, merssa nákiginekarsimagauta, tava kassursungornauǽrpogut. 2 Angiortokullo kangunartut pinauǽrpauvuttõg, pekkoserlunginauta, Gudiblo okausee mumingilauvuttõg, næIlunæjautigællugille opernartomik, Gudiblo kénǽtta sáne ajungitsulliararaugut innuit tamarmik issumeinut. 3 Taimaimet mãna okautigirsauvut okautsit tussarnersut næIlunaralloarunik, tava tammartuksenne kissienne næIlunarput; 4 Taukkonane sillab mattoma Gudiǽtta opingitsut issumeit tekpeelisitarei, okautsit tussarnersut kaumalluarsusiǽt, taukkonunga kaumalerkonnago Kristusib terssa Gudib arssingǽtta ussornarsusianik.

5 Uautinigle nangminek okautigingilagut, Iesuse Kristusele okautigãrput, nálegáursok unnerlugo; uagulle kivgáursogut illivsenut, Iesuse pivlugo. 6 Gudible, kaumarsomik nuekor-

sirsúb tãrtomit, akkisugungnartomik kaumakotiksiorpãtigut umættivtigut, uagut kaumakotiksáukolluta illissimauartomik Gudib pinnersusiánik Iesusib Kristusib tautoáne.

7 Erdlingnartorsoarle tamanna pigárput pogutenne asserojarsunnẽtisimaulugo, pikkunarsusia angekersok nællunæjarsekollugo Gudemit pimet, uagutinillo pinane. 8 Tamannik nagliungnartokaralloarpogut, koksellagatale; Allieisukalloarpogut, nikkadloratale; 9 Mallidlárnekarpogut, kemmengnekaratale; Kunnutinekarpogut, nungunatale. 10 Nálekablo Iesusib tokkorsusia timimiugárput sorarata, Nálekab Iesusib umarsusiatõg næIlunærsinekarkollugo timmivtine. 11 Uagut merssa, innúrsogut, nungulluta tokkomut pisitáursaraugut Iesuse pivlugo, Iesusib umarsusiatõg næIlunærsinekarkollugo uinnivtine tokkojarsome. 12 Taimaitomik mãna tokko pirsársóvok illuvtine, innursúlle illuvsine. 13 Anernermigle taivrsominga opertitsirsomik pekkarauta, agleket imaitut attorlugit: operama okallukpunga; tava uaguttõg operauta okallukiogut. 14 Nællunginauta, Nálekamik Iesusemik umartitsirsúb, uaguttõg umartitsomáriãtigut Iesusekut, sakkomersissauãtiguttõg illivse illængutilluse. 15 Tamakkoale tamarmik taimaiserput illivse pivluse, saimaunek nellekangitsok pivlugo Gude ussorinekarkollugo amerdlasórsuit kujaneræ̃nnik. 16 Taimaitomik kassursungornauærpogut, umnit kãutigut uinnikput asseruleralloarpet, illuvtigulle tava udlut tapillugit nutángortinekararaugut. 17 Sivikitsomik arktornængitsomiglo nagliukalloarauta, ussornautiksioinnarpogut tava nãissengitsomik nellekangitsomiglo. 18 Uagut merssa tekkuksáursunnik piksiunginauta, tekkuksáungitsunnigle. Tekkuksáursut terssa nunab pee, tekkuksáungitsulle nãksaungitsóput.

KAP. V.

Killangme inniksiornekarpogut; Kristusemétut pingorterkiksitáput.

Illissimavogulle, asserojarsut igluvut asserorpætta nuname, inniksakarauta Gudib sennánik, merssa iglomik arksennik sennasimangitsomik nãissengitsomik killangmétomik. 2 Ivnalo pivlugo kajungerniarpoguttõg inniksautinut, killangmit pirsomut, kajumiksilerpogullo tamanna innigiomaulugo. 3 Kissiennele annorarsimauluta, tammakangitsónatalo kanningãrnekaruta. 4 Uagulle sulle timmekartilluta annersamiogut ajulerlutalo, mattarnekaromanginerrogauta kallekaromaulutale, tokkojarsok nungutinekarkollugo umanartomik. 5 Tamattomungale uautinik arkiksoirsok, terssa Gude, taursoma tunninamissigut Annernermik nællunærkotarirsautinik. 6 Taimaimet, tupedlersimavogut, nauk illissimagauta timmekartilluta nálekamit assiarluta sakkigauta. 7 Operluta sakkigauta, tekkunigatalo. 8 Tupedlersimavogulle, timmivullo kemmekomaulugit kajungerkáugut, Nálekamullo angerdlarnek nuenneringãrparput. 9 Taimaitomiktõg piniarkiksariogut, Nálekamut illuarekolluta, angerdlarsimatillutaloneet, sakkirsartillutaloneet. 10 Tamauta sakkomeriakarauta Kristusib ekkartóubiksanut, ingmikortilluta akkinekarkolluta kannok piniartogut innútilluta, ajortomigloneet ajungitsomigloneet.

11 Nálegarle miannerirsariakartok illissimagautigo, innuit kajumiksáinarlugit pirsarauvut, Gudible nællungikãtigut. Nekkimangilangale, issumauvsinetsõg nællunarungnærsugælluta. 12 Merssa uautinik ama ussorsitsarniængikalloarpogut, illivsele ússorsitsautiksakartipause uautinik, akkirsútiksakarkolluse ussorsitsartunnut ajungitsullirsamingnik, umættimiglo pigingiseinik. 13 Pingãrpedlártomigloneet taimailiorula, tava Gude piarput, pingãngikutale, tava illivse pivluse pingãngilagut. 14 Kristusib assænnirsusiætta taima pekkotuinnarmattigut,

ima issumakarauta: tamása attautsib tokkotigimattik, tamarmik tava tokkoput. 15 Taursomalo tamása tokkotigisimauei, innúrsut ingmingnut innúniaissengimætta kingorna, taursomungale tokkotigirsimingnut umartigirsimingnullo innúniaissaput. 16 Taimaimet mattoma kingorna timelingnik ekkardlersiungilagut. Umnillo Kristuse illissarigalloarautigo timmekartillugo, tava mānakut taima illissariungnærparput. 17 Taimaitomik, Kristusemétok nellinginak pingorterkiksitávok. Pissokák náume, atta, tamarmik nutángortitáput. 18 Tamakkoale tamarmik Gudemit piput, taursoma ingminut nangminek ningaursajungnærsimattigut Iesuse Kristusekut, kivgartóutekartillutalo saimaunartok okautigekollugo. 19 Gude merssa Kristusemétok sillarsúblo innuee ningaursájungnærsikei ingminut, ajorteiniglo issumakærbigiornaulugit, okautsinniglo saimaunartolingnik okallukkoătigut. 20 Taimaimet, Krituse pivlugo aulartitávogut, uagutigut Gude okaukiksáimet: tava măna Kristuse pivlugo, kenúvigause: Saimautekoniaritse Gudemut. 21 Merssa ajortomik missigingitsok taivna, (Gudib) ajortoliksoatut illiorbiga pivluta, uagut taursomane illuautiksarsekolluta, Gudemut námagekorsamik.

KAP. VI.

Gudib kivgei okautigei; Korintumiut innerterpei, opertut aipæksarsiorkonnagit opingitsunnik.

(Epistel am 1. Sontage in der Fasten, Invoc.)

Uagulle ikkiorkattiginekarauta, illivse okaukiksarniarpause, Gudib saimaunera assuleenak pirsarekonnassiuk. 2 (Nálegak) ima okarmet: Tussarivkit nedliutome nuennersome, udlorlo pidluarbik nedliumet annaupagit. Atta okkorse, tamerssávok nedliutok nuennersok, tamerssávorlo udlok pidluarbik. 3 Innungmulle nellinginarmut mammiagekonauærisa sungoamigloneet, kivgartóuput mittautigirsæksængorkonnago. 4 Sullirsautinele tamanne Gudib kivgeisut mallungnarsilernaugut,

nungulluta kammajuitsorsóvluta, nagliuktarángautaloneet, ajorsarángautaloneet, koksellarsarángautaloneet; 5 Unnattarnekarángautaloneet, parnārsimauvingmétarrángautaloneet, peblingārnekarángautaloneet, sullirsarángautaloneet, pigártarángautaloneet, nerriniængitsarángautaloneet; 6 Nungulluta peteijuitsóvluta, illissimarsóvlutalo, illællártóvlutalo, innuksiarnersóvlutalo, ajunginerme annernermióvlutalo; 7 Opernartunnik okausekarlutalo, Gudib pirsaunera attorlugo igdluktut sekkutekarniarlutalo illuartunnik; 8 Nálengnekarángautaloneet assiginnarnekarángautaloneet, ajornerarlutaloneet ajunginerarlutaloneet pirsarángattigut; umnit seglokittairsunnik taigoralloarpattigut, opernartóvlutale; 9 Illissarinekangitsuttut, merssa illissarinekarlutale; tokkojalersuttut, attalo, innúvogut; pidlárnekartuttut, merssa tokkotáunatale; 10 Allieisuktuttut, merssa tipeitsuktuinarlutale; peetsuttut, merssa pisórsoængortitsirsóvlutale amerdlasórsoarnik; pekkangitsuttut, merssa pekkarlutale tamannik. 11 Korintumiut okkorseá, karnivut angmarsimalerput illivsenut, umættivullo issuillutik tupedlersimaput. 12 Umætivut nerrotosóuput illivsenut, umætissele nerrokitsóuput uagutinut. 13 Okallugbigirsarause sórdlo kittornarælluse, illivsesōg uamnut taimailiorkolluse, kajumikkolluselo. 14 Illuangitsomut illaginiarkennassigik opingitsut. Illuartúb illaginerpau illueitsok? Kaumarsúblo illaginerpau tārsoak? 15 Kristusib tornársuk issumakattiginerpau? Sumigloneet opertúb piksakarbiginerpei opingitsut? 16 Kannongme Gudib igloane Gudepilluit inniksakartuksáupet? Illivsele merssa Gudib tokkosuitsúb innigirsarāse, Gude ima okarame: Uanga innigiomárpakka, sakkiuarbigiomárlugillo, uangalo Gudigissauānga, taukkolo innuktarissægiákka. 17 Taimaimet annigitse taukkonanga, illagissǽrlugillo, tamerssa Nálekab okauseẹ, maujungnartulliarkennaselo, uanga tava illæssiariomárpause. 18 Atátagissauausingalo, illivselo ernerælluselo pannigissauause, taima okarpok Nálegak ajugakangitsok.

KAP. VII.

Ivlernarsinek piniagæksávok; Pauluse tipeitsukpok aglekenne siudleet ajorungnœrutáulermætta Korintumiunnut.

Taimaitunniglo mãna unnersóutekarauta, assænerirsakka, uautinik ervkejarniarta pejarlugillo uingúb annernerúblo ervkit tamása, ivlernarsiartorlutalo piniarta, Gude náleklugo. 2 Illeksiniarsigut, (illauvsinik) illueitsulliarbigirsakangilagut, innarluktulliarbigirsakangilagut, pejaivigirsakangilagut. 3 Taimale okangilanga, illivse ekkartóutsomauluse; terssa tava okaradlarama, umættivtinétose unnerluse, tokkokattigisukluse innúkattigisukluselo. 4 Tipeitsungãrlunga okallugbigirsaráuse; ussorsitsautigingãrpause; tupedliutekangãrpunga; tipeitsungnartokangãrpunga nagliungnevtine tamanne. 5 Mazedoniamullo pigauta, uinnikput erkiksingitsok, tamannele nagliungnartokartogut, auativtigut sorssungnekartogut, illuvtigullo erksirsóursogut. 6 Gudible, nikkanartunnik tupedlersitsirsúb tupedlersarãtigut, Tituse tikkiumet. 7 Naugle tikkiursusia kissiet pirsutigingikalloarautigo, tupedlersusiale pimiarputtõg, illivse pivluse tupedlersársimamet, unnibkáumattigullo kajumirsusivsiniglo kejársusivsiniglo, illungersorsusivsiniglo pivlunga; tamannalo pirsutigællugo tipeitsungãriartorpunga. 8 Aglekamniglo allieisuktinause, perkiksimingilanga. Umnillo perkiksimigalloaruma, mallugileramale aglekama killængoamik allieisuktimasse. 9 Tava mãna allieisuktungorsuserse tipeitsutigingikalloarpara, kissiennele perkiksiminermit allieisuktungorsimagause. Merssa allieisuktungorsimagause Gudib illuarirsanik, uautinit piviginekarkonnase sumigloneet ajungirsútiksáungitsomik. 10 Gudemulle allieisungnek perkiksimirsusekartitsiok pidluarnartolingmik, perkiksiminængitsomik tamannut; sillarsoarmulle allieisungnek tokkotsirsarau. 11 Attalo, Gudemut allieisuktungorsimagause, kannok aktigirsomik tamanna pikkoriksartungortikãse illa? taimatõg piniarkiksar-

tungortikăse, sakkitsaisilluselo, ningektilluselo, erkiksisilluselo, kajungersilluselo, illungersortilluselo, akkingersisilluselo? Tamakkoninga tamannik nællunærpose, pirsónginause taimailiortógalloamut. 12 Taimaitomik umnit aglekbigigalloarause, tava allieisuktitsirsok ivna, allieisuktitarloneet pirsutigingikalloarikka, imaitomigle pirsutekartunga: piniarkiksarsuserse uautinut, illivsine nællunærnekarkollugo, Gudib tekkoane. 13 Taimaitomik tupedlersimavogut, illivse tupedlersimagause. Tituselo tipeitsungmet pivluse, sulle tipeitsungăriartorsimavogut; tamause taursoma tipeitsutigimasse annernermigut. 14 Taursomungalo ussorsitsautigisimagause, tamanna pakkaitsirsútigingilara; sórdlolo illivsenut okautsikka tamarmik opernakemætta, taimaitŏg Titusemut ussorsitsautigirsarput opernartungorsimagiok. 15 Umaminiglo assængărpăse, nálekluarsuserse erkairsarigamiuk, kannorlo illæssiarisimagaussiuk nálengărnermik, olingnermiglo. 16 Taimaitomik tipeitsukpunga, tettigiginnaugause tamannik.

KAP. VIII.

Mazeedoniamiut nersorpei tukkortórsómætta; Korintumiullo kajumiksárpei táimainiarkollugit.

Assærset kattengutigeet, nællojungnærsipause Gudib saimauneránik, tunniusimarsomik illageeksunnut Mazedoniamétunnut. 2 Nagliungnartorperksoarnik urssernekarángamik, tipeitsungărkerssut, umnillo peetsorsógamik, pekkoserlugatik tunnirsingărput pæjugutiksennik. 3 Issumamingniglo kajumiksivlutik tunnirsimætta ajugaringisamingnik, ajugarirsamingniglo aglæt, taima unnerpakka. 4 Kenúvigællutalo kajumiksárkătigut, tunnirsútittik, illageeklutiglo pæjugutigirsettik nachogekunginamikik uautinut, terssa illuartunnut piksáursut. 5 Umnillo taima issumakarbigingikalloarautigik; ingmingnigle nangminek Nálekamut pigekolerkărput, kingornalo uautinut, Gudib pekkorsanik; 6 Taimaitomik Tituse okaukiksarikput, sórdlo

siorna pillersok, taimatõg illivsine pæjugutikset taimaitut nãmaksekollugit. 7 Sórdlolo illivse tamannik pissórsógause, opernermiglo, okautsinniglo, illissimanermiglo, piniarnermiglo nellinginarnik, assænermiglo uautinut; taimatõg piniaritse tunnirsingăromauluse tunnirsútinnik makkoninga. 8 Taimale okangilanga, sumik pekkorsivigiomauluse, kissienne adlet kajumiklutik taima piniartarmætta, assænirsusersesõg missilingniarpara, illomórtugællugo. 9 Merssa Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunera nællungilarse, umnit pissórsógalloarame, peetsoinnængortok pivluse, peetsóursusimigut pissórsoængortekolluse. 10 Tamannalo pivlugo issumaga okauserãra; tamanna illivsenut illuarkemet, merssa siorna taima pillerkărause piniarnermiglo piomanermiglo. 11 Mãnale tunnirsinek nãmaksiniarsiuktõg, sórdlolo issumaitsiauvsinik piomarsógause, taimatõg issumaitsiauvsinik nãmaksirsóniaritse, pivsinik tunnirsivluse. 12 Ajugaringisenne õktoutigællugit kajumiklune tunnirsiniartok nuænerinekartarmet, ajugarirsenne õktoutiginnagit. 13 Imale issumakangikalloarpunga, illivse tunnirsekolluse, ivkole adlet innúdluartungorkollugit, illivsele ajorsarkolluse, nelligeeksungorkollusele attugæksauvsinik. 14 Pekkangărsuserse tava taukkoa piksakautigillirsuk mattomane nedliutome kăngnartome, kingornatõg taukkoa pekkangărsusiksæt attorkollugo, illivse ajorsautiksakaruse, nelligeersútekarkollugo. 15 Agleket imaitut malliklugit: Amerdlasórsoarnik kattersoirsok amigarkokangitsok, ingmamiglo kattersoirsok ajorsanginirsok. 16 Gudele kujanarsile! Titusib umætta taima illungersortimago pivluse. 17 Kajumiksárkogalloartok; kissienne nangminek kajumingărtógame, issumaminik tava orniksimauãse. 18 Kattengutille illæt aulartiniarput aiparitillugo taursomunga, tauna illageeksut tamannétut okautigilluarpæt, attortok okautsinnut tussarnersunnut unnerlugo. 19 Illageeksullo ingiakattigitipættõg uautinut, aulaissæguta aitsivluta tunnirsútinnik tamakkoninga, terssa, Nálegak nálengnartinekarkollugo, piomarsuserselo ussorine-

karkollugo. 20 Miannersorniarpogullo, uautinut kakkeijardlersokarkonnago, tunnirsúterperksuit tamakko pivlugit, tamakkoninga kattersoirsógauta: 21 Tamannalo piarput, illomórtulliaromagauta Nálekamullo innungnullo aglæt. 22 Kattengupullo taursomunga aularkattigitiparput, taivna merssa kabseenik missiliksimagautigo erkeijasungitsok, tamattomónale pikkoriksarnerrussavok. 23 Illivsenullo tettiksakangārpogut, Tituseloneet pivlugo, terssa ingiarkattiga ikkiortigalo illivsine, kattengutivulloneet pivlugit, terssa illageeksunnut aulartitet Kristusib nálektei. 24 Māna illageeksut tekkoænnut nællunærniarsiuk taukkonunga angæjokáursuserse uagut unnersiutigirsarput pivluse.

KAP. IX.

Tunnirsútikset Paulusib tuoviutigekoei; sunalo pivlugo okallugbigei.

Pæjugutikselle taivko pivlugit, illuartunnut piksáursut, aglektariakangikalloarpunga illivsenut. 2 Merssa tukkortorsóursose illissimagause, tamannalo ussorsitsautigāra Mazedoniamiunnut, ima okarlunga: Achajamiut siorna piginángorsimarsut. Amerdlasút tava kajumiksárisse illungersorsusivsinik. 3 Taimaitomiglo kattengutit ivko aulartikikka, uagut unnersiutiginerdluksinnaromanginause tamanna pivlugo; taimalo piginnángorkolluse, sórdlo okautigigivse. 4 Merssa Mazedoniamiut illagigalloarpānga, opellungarsársimangitsoselo tikkikalloarpasse, kangusukonnata tava, taimaitomik unnersioradlarauta illivsenik. 5 Pirsariakartugigaukole, kattengutit tava kajumiksárikka, illivsenut siudliókollugit, kattersoradlarkollugit tunnirsútisse unnersóutigirset, amerdlænártinekarkollugit ikkinártinekarkonagille. 6 Imale issumavunga: Ikkinárlugit siaroarterirsok, ikkitunniktōg kattersojomáriok; amerdlænárlugille siaroarterirsok, amerdlasúnniktōg kattersojomáriok. 7 Ingmikórtulle nungullutik tunnirsigilit umættimik piomar-

seinik; ningengnermik erdlokonermiglo pissennalik; tipeitsuklune tunnirsirsok Gudib assammago. 8 Gudele ajunginame, saimaunekangărtisinnauăse tamannik, tamannelo nămagluinartomik piksakarkolluse, pissórsutiksakarkolluselo ajungitsulliautiksennut tamannut. 9 Tamannatōg pivlugo agleket imaimætta: Siamarteriok, peetsullo tunniorárlugit; illuarsusia issukaissengitsomun-étuinarpok. 10 Siaroarterirsomulle tunnirsirsok nautséjæksennik, taivna merssa tunnirsiomárioktōg timmiursennik nerrirsæksennik, naursuksesselo amerdliartortillugillo naursokangărtissauăse, taimaitomik angæjokaursoseá. 11 Tamannik pissórsoængorluse tunnirsingărkolluse kajumingnermik, tamanna pivlugo tava Gude kujanarsissavok uautinut. 12 Tunnirsútit pæjugutikset tamakkoa sórdlo piksakautáugamik ajorsartunnut illuartunnut, taimatōg angnerrúrsomik pirsutáugiput, Gude kutsauviginekarkollugo amerdlasórsoarnit, kivgartorluarsuserput taivna pivlugo; 13 Gudelo ussorirsarǽt, nálektungóvluse okalluktógause okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik, pekkoserlugaselo pæjuktaraussigik, tamásalo. 14 Tuksiuniarpăselo; taukkoalo kajungerăse, Gudib saimaunerminik nellekangitsomik pimase. 15 Gudele kujanængărle, tunnirsúta taiksaungitsok pivlugo.

KAP. X.

Pauluse miannersorkorsiok ajokærsoinerdluktunnut asserorsairsunnut.

Uangale, Paulusiúrsunga, Kristusib piuangirsusia kammajuirsusialo attorlugik, okaukiksárpause; uangáursunga miannerigivse-gōg akkornauvsinétillunga, neijungikusele illungersortunga-gōg illivsenut. 2 Kennúvigausele, ornikuse illungersortotut illioriakarkonnanga, sappeetsotullo piniariakarkonnanga, taima merssa illeisa unnerdlutigimattigut nálektivtinut; uinningme innútsivut attorlugit sakkirsogun-ōg. 3 Umnillo uinningme innútsivut attorlugit sakkigalloarauta, tavale sek-

kutiksakangilagut uingúb peenik. 4 Sekkutivulle ajugauniutivut uingúb pigingilei, Gudemille pisimaulutik ajugáursóput, piorngærursairsóvlutiglo karmarsoarnik; 5 Taimaitunniglo merssa piorngærursarpauvut tamása Gndemik illissimanermut akkerartortut makkittasúllo, issumakautepilluillo tamása ajulersitaráuvut Kristusemut nálektungortillugit; 6 Piginángoriogguttõg, akkiniaromaulugit tamása nálengitsut, illivse nálegluarneksarse namaksidluaradlarsimagussiuk.

7 Tekkuksaursut taggusarpissigik? Kinaloneet tettigirsakarune imaitomik, Kristusemut pigisugællune, taivna ama illumigut issumarsalerile ima: sórdlo ingminik nangminek pigisugigame Kristusemut, taimatõg uagut pigisugælluta Kristusemut. 8 Merssame kangusussengitsunga, umnit sulle adlamik ussorsitsarniaralloaruma pirsautiksarput pivlugo, Nálekab tunniursa uagutinut, ajorungnærsautigekollugo asserorsautigekonnagole illivsenut. 9 Taimale okarpunga, issumakarkonnase, erksisaromagivse aglekennik. 10 Ima okartarmætta (pivlunga:) aglegei kakkakalloarlutiglo kimmiktógalloarkaut, innuælle timmiminik neijortillune, ajulersóvok, okauseelo nachonakaut. 11 Kinaursorle taimaitok ekkarsalerile imænna: Sórdlo okausekartarauta aglekluta assiartilluta, taima merssa piniarsusekarsinnaugioguttõg timmivtinik neijortilluta. 12 Uagut illagitekunginauta nelligeeksinekarkonnatalo ingmingnik ussorsitsartunnut. Taukkoale ingmingnik nangminek sũsugællutiglo makkitasõgamik, illissimangitsorsóput tava. 13 Uagulle pirsæksaungitsomik ussorsitsangilagut, kiglikbigekorsarle tikkeenarparput, Gudib kiglikbigitita uautinut, illivsenut aglæt tikkekolluta. 14 Illivsenulle pisimangikuta, tamattominga ussorsitsautekaissengikalloartogut pirsuttut illivluta, illivsenulle aglæt pisimavogumme okautsinnik tussarnersunnik Kristusemik. 15 Pirsæksaungitsomiglo ussorsitsautekangilagut, adlet sennachvirseit pivlugit; nerriukpogullo, opersuserse agdliartorsimapet illuvsine, uagut ama nukteromauluta, pekkonekarsuserput malliklugo;

16 Okautsillo tussarnersut okautigiomaulugittõg erkangoauvsinétunnut; adlello piniageit ussorsitsautiginauieissengilauvut. 17 Ussorsitsarniartúble Nálegak ussorsitsautigilliuk. 18 Merssa ingminik nangminek innuk ussorsitsarune, tamanna pivlugo tava sulle illomortóngikalloarpok, Nálekable ussorirsaránganne, nãmakpok.

KAP. XI.

Korintumiut seglokittarnekarkungilei ajokærsoinerdluktunnut; pirsartækenne missigirsennelo okautigei.

Kannoktõg kammagigussinga, ingmamik ussorsitsaralloaruma, nællungilangame kammagigausingaloneet tamattominga. 2 Pivluse merssa illungersorniarama Gudib illungersútánik. Pigirsæksængorkogause Angumut, terssa, Kristusemut pisitariomagause niviarsiettut ivlernartuttun-ékolluse. 3 Ernguma-kaungale, sórdlo Eva pullateriarsúb pekkoserluklune seglokika, taimatõg issumesse pærsinekaissæsugællugit illomórnartomit Kristusemétomit. 4 Merssa Iesusemik adlamik illivsenut okallugiartortokaralloarpet, okautigingisautinik, adlamigloneet annernermik piviginekaralloaruse, merssa pirsaringisauvsinik, adlennigloneet okautsinnik tussarnersũrsártunnik, merssa tussartaringisauvsinik, tava okalluktok taivna náleklugo koiægissægalloarikse, illa? 5 Issumavungale, Apostelersoarnit ivkonanga mingnerrungitsugællunga. 6 Umnillo okalluringikumaloneet, tava pokkeetsóngikalloarpunga illissimanerme. Illivsele tamause illissarilluarpausingame. 7 Tamarsimanerpunga uamnik nikkanarsarama, illivse nálengnartinekarkolluse? Okautsit tussarnersut illivsenut okautigigaukit akkekangitsomik; 8 Adlello illageeksut arksárikka pingoeinik, piksakarbiginiarlugit, illivsenut okalluktillunga. 9 Neijortilluselo ajorsarángama, illivsenit piksarsingitsunga, kattengutille Mazedoniamit pirsut ajorsautimnik piãnga; tamanniglo miannersortunga piksarsiniarnermik nagliungnaromananga

illivsenut, kingornatõg taimainiaissaunga. 10 Sórdlo illomut Kristusib seglosuirsusia illumnémet, taimatõg ussorsitsaumik tamattominga sorarunekaissengilanga Achajamiut nuneine. 11 Saogme? Assænginerause? Gudib illissimauãnga. 12 Taimailioramale piomarsamnik, terssa taimailiortaraunga, uautitun-étiniartut, ingmingnik ussorsitsarniartut, okausiksærotitsomaulugit. 13 Taimaitulle Apostelíókosersut, piniartókosersullo pekkoserluklutik ingmingnik Apostelíótiniarput Kristusemut. 14 Tamannalo aijaisórnænginiok, merssa tornársuktõg pekkoserluklune ingminik Engelíótiniarmet kaumarsomut. 15 Taimaitomik tuppingnænginiok, kivgeitsõg pekkoserluktópætta okalluktũrsárlutik illuarnermik, taukkoale nãgatiksakaissaput sullirsamik akkiksǽnnik. 16 Ama tava okarpunga: siunekangitsugirsarunnassinga, kissiennele siunekangitsósugigussingaloneet, taimaileme, uangatõg ingmamik ussorsitsaromalerama uamnik. 17 Okautsikkale makko Nálekab okauseringikei, siunekangitsotulle illivlunga attorpakka, ussorsitsarama uamnik. 18 Amerdlamætta ussorsitsartut uinningme innútsissik attorlugit uangatõg tava ussorsitsaromáriunga.

(Epistel am Sontage Sexagesima.)

19 Sillakangitsut kamagiomadlárpesseme, sillaliksógause. 20 Kamaginikposeme, kivgangortinekaruse, nungukainarnekaruse, tiglikbiginekaruse, kunnutinekaruse, erksãrnekaruse. 21 Ussornængitsomik tamattominga okallukpunga, uagut ajulersungortuttun-énauta. Adlelle makkitættigirsǽt, uangatõg makkitættigigiara, siunekangitsotulle illivlunga okallukpunga. 22 Taukkoa Ebræeriópút, uangatõg. Taukkoa Israelittióput, uangatõg. Taukko Abrahab kinguarei, uangatõg. 23 Taukkoa Kristusemut kivgartortóput; sillakangitsotut tava ima okarpunga: uangale angnerrovunga. Taukkonanga piniarnerrúrsunga, unnattarnekarnerrúrsungalo, amerdlanerrúrsunniglo parnãrsimauvingmétunga, kabseeniglo tokkomut nauǽrsunga. 24 Iudit tedlimariartarlutik piãnga ipperartornernik

39-nik. 25 Pingasuriartarlunga unnattarnekartartunga, attauseriarlungalo millórbiginekartunga ujarkennik, pingasuriartarlunga umiukajarsunga, udlullo unnuello nāgikka immarsiorlunga ittesókut. 26 Kabseenik aulartartunga. Nauærsunga immarsoarme, nauærsunga innungærsunnut, nauærsunga Iudinnut, nauærsunga nællursunnut, nauærsunga iglorperksoarmiunnut, nauærsunga innukajuitsome, nauærsunga immarbingme, nauærsunga kattengutinnut pekkoserluktunnut. 27 Nungullunga piniartarlunga sennachvirsarlungalo, kabseenik pigártarlunga, kāktarlungalo immerosuktarlungalo, kabseenik nerringiniartarlunga, kéjarsarlungalo tammakangitsarlungalo. 28 Adlelle sūlloneet taigutiginnagit, imaitok: udlut tamása pinekartarama tamannik, illageeksullo tamannétut issumalliutigirsartaraukit. 29 Kina ajulerpa, uangalo ajulersungornanga? Kina mammieitsektinekarpa, uangalo aksorojurksoarmik pinekarnanga? 30 Uamnigle ussorsitsariakaralloaruma, tava ajulersusera ussorsitsautigiomauara. 31 Gudib Nálegautalo Iesusib Kristusib Atátætta illissimauānga, seglungitsunga; tauna ussornarsile issukaissengitsomut. 32 Damaskusemétillunga nálegaunerúb Aretasib nunamut nálegangórtitætta, Damaskumiut iglorperksoeet allapernarsorkoei, tiguniaromagalloarlunga. 33 Uanga tava nuersægarsoarnétinekarlunga igalakut ninginekartunga ungalorsúb auatánut, arkseinillo kemmārsunga.

KAP. XII.

Paulusib missigirsenne tekkordlornerinne okautigei, kannorlo Nálekab nikkanartungortimanne; Apostelíúrsutse ussorsitsautiga.

Ussorsitsarosungnek illomut attungikalloarpok uamne; taimaitorle, tekkordlugangortitet Nálekablo nællunæjægei okautigissauakka. 2 Innuk Kristomio illissarāra okkiut 14-ingorput (timmiminénersorloneet nælloara, timmiminénginersorloneet

nællogiara, Gudib nællungila) tauna ingminik missigiungnærsok tekkordloilune killáit pingajuænnut aglæt. 3 Innuglo tauna illissarãra (timmiminénersorloneet, timmiminénginersorloneet nælloara, Gudib nællungila). 4 Tauna ingminik missigiungnærsok tekkordloilune Paradisemut, okautsillo nællunægæksaungitsut tussarei, innúb taiginnaungisainægei. 5 Tamanna ussorsitsautigiomauara, uamnigle ussorsitsaromangilanga, ajulersutsimnigle kissienne. 6 Uamniglo ussorsitsaromagalloaruma, siunekangitsotut illiussengitsunga, merssa opernartomik okallussægama, nunogarale, angnerrosugekonnassinga tekkorsauvsinit uamnétomit, tussakauvsinillo uamnit. 7 Ussornartorlo nællunæjarbiginekarsusera tamanna makkitættigekonnago uamnut, missigitinekarpunga nagliungnartorsoarmik timmimne, imaitok: tornársúb Engeliætta erksãrpãnga, makkitalerkonnanga. 8 Tamannalo pivlugo pingasuriartarlunga Nálegak kenúvigigiga, kemmekollunga taursomunga; 9 Taursomalo okarbigãnga: Saimaunaukit, terssa nãmagiuaruk, pirsaunera nekkursektinekarnakemet ajulersunne. Taimaitomik ajulersusera ussorsitsautigiomanerroara, Kristusib pirsaunera innekarkollugo illumne. 10 Taimaitomiglo tupedleraraunga ajulerángama, mittautiginekarángamalo, nagliuktinekarángamalo, mallidlárnekarángamalo, annilartinekarángamalo, Kristuse pivlugo. Merssa ajulerángama pirsársóursaraunga. 11 Ussorsitsarnermigle siorngærotungortunga sórdlo, illivse taimailiortikaussinga. Illivse merssa ussorissægalloarpausinga, mingnerrunginama Apostelersoarnit ivkonanga; umnille sũngitsunga. 12 Apostelisut merssa piniarluartunga akkornauvsine, nungullunga kammajuillunga, nællunærkotinniglo piniarlunga tupingnartulliarlungalo, ussornartulliarlungalo. 13 Sumingme mingnerrovisse tava adlennit illageeksunnit, manna kissime pinekainarnerpa, illivsenit tunnekunginama piksamnik? Issumakærbigissinga tamattominga. 14 Atta, pingajuksánik orniginnángorpause, amalo piksakarbigiomannase nagliukonnase; pisse piniænginaukit, illivsele piause. Kittornet kattersoiniaissengimætta

perkotiksennik angæjokámingnut, angæjokáille kittornamingnut kattersoiniaissaput. 15 Pikkale erdligiomangikajarpakka, uamniglo aglæt erdligingilanga tarnisse pivlugit; umnillo assængărause, ingmamik tava assauausinga. 16 Illáme piksakarbiginiængikalloarivse, pekkoserluklungale piniarivse-gŏg. 17 Illivsenulle aulartitama illéilloneet pejairsókonerikka pivsinik? 18 Tituse kajumiksariga, kattengullo taursomunga aiparitillugo. Titusib sumigloneet piviginiaráse? Issumakattigeeksuttut sakkingitsogut? Mallekkatigeeksóngitsogut? attautsemik?

19 Ama tava paitsisiksarsiorsugaissigut akkirsútivtinik illivsenut? Kristuseme okallukpogut, Gudib tekkoane; nungullutale taimailiortarpogut, assænerirsakka, illivse ajorungnærutiksauvsinik. 20 Erngumakáungame, illivsenut tikkikuma, nervsarbigissengitsugælluse piomarsamnik, uangalo illivsesŏg nervsarbigissengitsugausinga piomarsauvsinik; kanningărkennauause sakkitsaisilluse, annærursisilluselo, ningektilluselo, arksoardlersilluselo, mamardlersilluselo, unnerdluktilluselo illauvsinik, makkitalersilluselo, peblingălersilluselo; 21 Ama tikkekennauause, Gudimalo pakkaitsisárkennauănga illivsine, allieisugiakaissæsugællungalo amerdlasút pivlugit ajortulliartógalloet, perkiksiminiængitsulle maujungnartullirsamingnut, arngnaunekarnermingnullo, kangunartullirsamingnullo.

KAP. XIII.

Ajortulliartut pidlaromárine unnerpok, taimaitomik ajorungnærkoei; agleket tamakko năuei.

Pingajuksanik măna ornileruse, tava pirsútit paitsiset nellinginait opernarkussauakka mardlóvlutik pingasóvlutigloneet okallukpætta. 2 Tamattominga okarbigigadlarivse, aipæksaniglo okarbigigadlarpause sórdlo neijorluse, mănale assimétillunga aglekbigăkka ajortulliartógalloet, adlello tamása, ama tikkimiguma, miannersóussennagit pissauakka. 3 Merssa mallugirsakarniaromagause uamne okalluktomik kináursomik,

terssa Kristusemik; taunalo missigigikse ajoursingitsok pirsársóursorle akkornauvsine. 4 Umnillo senningarsomut ivertisimagalloartok ajulersótillune, umariorle Gudib pirsautánit. Uaguttõg umnit taursomane ajulersuttun-énauta, innúkattigigiarpulle illivsine, Gudib pirsaunerane. 5 Illivsenik nangminek missilingniaritse, illivsenik kiglissiorniaritse, operluarnersógauseloneet; Iesuse Kristusele illuvsinémet missigingikussiuk, egitæksainávose. 6 Issumavungale, illissimasugaussigut uagut ajorsimangitsogut. 7 Gudele kenúvigãra, sumigloneet ajortulliarkonnase, uagut merssa ajungitsuginekarkungikalloarauta, 8 Opernartok arksoarinek ajorautigo, opernartorle illuareenarparput. 9 Tipeitsugaráugulle ajulerángauta, illivsele pirsársóvluse, tamannalo kiksautigigiarput, imaitok: illivse illuartuinarkolluse. 10 Taimaimet makko aglekpakka assimétillunga, pidlairsotut illioriakarkonnanga neijuleruse, taimaitomik pirsaunekartimanga Nálekab, ajorungnærsitsekollunga asseroikonnangalo.

11 Késa, assærset kattengutigeet, tipeitsugitse, illuartuinaritse, tupedlersarkattigeengniaritse, issumakattigeeksuaritse, ullapisainiaritse; tava Gudib assæniktóursúb, ullapisairsúblo illagissauãse. 12 Illivsenik innúlluarkokattigeegitse kunningmik illuartomik. Illuartut tamarmik innúlluarkoãse. 13 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta, Gudiblo assærsusiætta, Annernerúblo ajunginerúb illageengnerætta, illagillisse tamause. Illomut.

Agleket ardláit Korintumiunnut agleksimaput Filippenemit Mazedoniamétomit, Titusib Lukasiblo neksarikit.

PAULUSIB AGLEGEI

GALASIAMIUNNUT.

KAP. I.

Galasiamiut operungnælermætta Paulusib allieisutigei; Aposteliókonekarsutse kivgartorkonekarsutselo okautigipek.

Pauluse, Apostelióvlune, innungnit pingitsok, innukunnittõg pinnane, Iesuse Kristusemille, taursomingalo umartitsirsomit, Gudemit Atátamit pirsok; 2 Kattengutillo tamarmik uamnétut illageeksunnut Galasiamétunnut (ima aglekpogut): 3 Gudib Atátab, Nálegautalo Iesusib Kristusib saimaulisse, erkiksisilluselo! 4 Tauna ingminik tunniutok ajortivut pivlugit, annautsomagamissigut sillarsúb innueenit makkonanga ajortunnit, Gudib Atátauta pekkomanne. 5 Tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

6 Tupigusulerkáunga, taima erngerluse Evangeliumut adlamut sátekogause, pærsinekarkolluse kákorsirsivsinit Kristusib saimauneranut. 7 Umnit adlakangimet, illéisale kiglormut pisilluse kajumiksárpăse, okautsillo tussarnersut Kristusemik mumiksiniaromaulugit. 8 Kissiennele, uagulloneet nangminek, Engelibloneet Killangmit, okallugbigiartorpasse, Evangeliumemik adlamik, merssa okautigingisautinik, taivna uminartuksainaukile. 9 Sórdlo măna okartogut, taimatõg ama okariogut: kialoneet okallugbigiartorpasse Evangeliumemik adlamik, merssa tussangisauvsinik, taivna uminartuksainaukile. 10 Terssa măna innungnulloneet Gudemulloneet kivgarekovunga okalluktillunga? Issumavungaloneet innungnut illuarekollunga? Innungnut sulle illuarekogalloaruma, tava Kristusib kivgarissæissægănga. 11 Nællunæjarbigausele, assærset

kattengutigeet, okautsit tussarnersut, okautigirsakka, innúb okauseringikei. 12 Merssa innungmit pinginaukit, illiniarnagilloneet, Iesusible Kristusib nællunǽjarbigãnga tamakkoninga. 13 Tussaumauausingame kannok illioralloartunga Iudiúrsuserme, kannorlo Gudib illageeksorirsei akkerartoraukit sualuktomik, nunguniarlugillo. 14 Iudiúrsusermelo agdliartortunga ekkardlerperksoamnit okkiokattimnit, sualuktomiglo illungersortorsóursunga siudlima illerkuit pivlugit. 15 Gudible, kennersirsima arngnama timanit aglæt, saimauner-miniglo kákorsirsima illuarimago. 16 Ernerminik nǽllunǽjarbigiomaulunga, taursominga okalluktungorkollunga nællursunnut okautsinnik tussarnersunnik, erngerlunga tava piomadlárkersunga, tamattomingalo appersungikikka uinnik auglo. 17 Ierusalemmulloneet uttingitsunga siunevkut Apostelingorsimarsunnut; Arabiamulle aulartunga, Damaskusemullo ama angerdlarlunga. 18 Kingorna okkiut pingasut nãmætta Ierusalemmut pirsunga, Petruse tekkojomaudlugo, udlulle 15 unnigbigællugo. 19 Apostelille adlet tekkungikikka, Iakole kissiet, Nálekab kattenguta. 20 Aglekamnigle tamakkoninga illivsenut seglunginama, Gudib nællungilãnga. 21 Kingorna Siriablo Ziliziablo nunægingnut pirsunga. 22 Kristomiulle illageeksut Iudæamétut tekkungisainarãnga. 23 Imale tussarsinnartut; ivna uautinut akkerartortógalloak mãna nangminek okalluktóvok opernermik, merssa siornagut asserorniakaminik. Gude tava ussorǽt pivlunga.

KAP. II.

Paulusib ajokærsútei Apostelit adlet illuareit; unnibkárpok illiorsusiminik Petrusemut; okautsillo tussarnersut opernermik okautigei.

Kingornalo, okkiut 14 kemmómætta, Ierusalemmut ama aulariunga, Barnabase aiparællugo, Tituselo illæsserigiara. 2 Tekpauungnartungale nællunǽrbiginekarama, taukkolo

okallugbigigikka okautsit tussarnersut pivlugit, nællursunne okautigirsakka, ajokærsoirsónerillo pingãrlugit, merssa piniarnerdluksinnaromaissennanga, taimailioromangitsóursógamalo siornagut. 3 Titusele aipara, kippikonekangilarloneet, umnit Grækeriúrsok. 4 Kattengutille illeit pekkoserluktut tikkiudlármætta akkornǽnnut, missilikomaulugo kivgáungirsuserput, merssa Iesuse Kristuseme attortægarput, kivgangortitsomamattigullo; 5 Tava killængoamigloneet taukko kunnugiomangikivut náleklugit, okautsit tussarnersut opernarsusiǽt illivsinétuinarkollugo. 6 Ivkole ajokærsoirsónerit, kannongekadlarnersulloneet nelligeeksipakka, Gude innungnik nellinginarsiormet. Uangale ajokærsoirsónerit taivkoa adlamik ajokærsungikãnga. 7 Taimatõg mallugileraminga, okautsinnik tussarnersunnik okallukorsáursunga kippinekangitsunnut, sórdlo Petruse kippinekartunnut okallukorsáursok; 8 Merssa Petrusib okauseenik tængekautelingortitsirsúb Aposteliótillugo kippinekartunnut, taursoma okautsikkatõg tængekautelingortisimauei nællursunnut. 9 Taimaitomiglo saimaunekartunga illissimaleraminga Iakúblo, Petrusiblo, Iohannesiblo, merssa ajokærsoirsónerit, tava tellerpimingnik tellerpivtikuk tiguátiguk uangalo Barnabaselo, akkoerkotigællunuk, uaguk okallukollunuk nællursunnut, taukkoale kippinekartunnut; 10 Peetsulle kissienne issumagekoeit uautingnut, tamannalo piniarkiksautigisimauaratõg. 11 Petrusele Antiochiamut pimet akkerartoriga okallugbigællugo, passikliutekalermet taursomunga. 12 Merssa Iakúb illængoeenik tikkiutokangikadlarmet, nællursut nerrekattigei, tikkiumættale, auiksárlugit kemmekpei, kippinekartut iktorilleramigit. 13 Iudillo adlet malliklugo pingitsũrsáriputtõg; Barnabaselo aglæt asserormænne, pingitsũrsárioktõg illagællugit. 14 Tekkogaukille, sakkilluangitsut, okautsillo tussarnersut opernarsusiǽt mallingimarssuk, tava Petruse okarbigãra tamása tussartillugit: Idlit, Iudiúrsotit, nællursotut illerkorsorlutit innúgauit, Iudesullo illerkorsoratit, saog tava nællursut innúkovigit Iudit illerkuinnik?

15 Umnit uagut innúlerkārsusivtinit Iudiúrsogut, nællursunnillo ajortulliartóngitsogut; 16 Kissiennele illissimagauta, innuk illuartungornaniengimet inneitsissit sulliarekorseinik, opernermigle Iesuse Kristusemut; uaguttōg tava Kristuse Iesuse operbigārput, illuartungortinekarkolluta opernermik Kristusemut; inneitsissille sulliarekorseinik pinnata; merssa innuk nellinginak illuartungornauiengimet inneitsissit sulliarekorseinik. 17 Uagulle, Kristusemik illuartungorniarauta, sulle nangminek ajortulliartuttuttōg malluginekaissægalloaruta, Kristuse tava ajortomut kivgartortitsirsónerpa? Taimainauiengilak. 18 Uangale asserukakka ama arkiksorniarukit, nællunæjarpunga tava uamnik nangminek, tammartartótillunga. 19 Inneitsissinnigle tokkovunga inneitsissunnut (sullikorsirsunnut) Gudemut innúginnarkollunga, Kristuselo ivertisimakattigāra senningarsomut. 20 Innúniarpungale, pissærlungale māna uamnut, Kristusele innúvok uamne. Innútsigalo māna uinningme innúvok, operlunga Gudib Erneranut, taursoma assagānga, ingminiglo tunniutok pivlunga. 21 Gudib saimaunera assiginnarnauiengilara. Inneitsissinnille opernek pigalloarpet, Kristuse tava assuleenak tokkosimavok.

KAP. III.

Galasiamiut arksoarei, inneitsissinnut ama sálermætta, umnit opernermik Kristusemut illuartungoromártut.

Tautokko Galasiamiut siunekangitsorsuit! Kialikiak asserorsarpáse pekkoserlungnermik, opernartomut nálegungnærkolluse? Irssivsinut merssa Iesuse Kristuse taima kemmerdlortitáursok, sórdlo mānakut akkornauvsine kikkiektugáursok senningarsomut. 2 Mattomingainak illiniarbigiomauause, imaitomik: inneitsissit sulliarekorseit pirsutigællugit annernek pivissiuk, okautsilloneet opernermik pirsutigællugit pivissiuk? 3 Taima aktigirsomik siunekangitsorsóvisse? Annernerme pillerkārtose, māna nāmaksiniarpisse uinningme? 4 Taima amerdla-

tigirsut tava assuleenak attortaraissigik? Assuleenalliornarpet kissienne. 5 Annernermik tunniursirsok illivsenut, taima aktigirsomik ussornartullirsógame akkornauvsine, taimailiorpa pirsutigællugit inneitsissit sulliarekorsei, pirsutigællugilloneet okautsit opernermik? 6 Sórdlo Abraha tamattominga illuartitáulersok, Gude operigamiuk; 7 Taima illivse mãna illitsorillerpose, opertut Abrahab kittornarigei. 8 Aglekelle itsak ima pekkorsirsut: nællursut Gudib illuartungortissægei opernermik. Taimaitomik Abraha agleket piæt imænna: Illingne nællursut tamarmik pidluartinekaissaput. 9 Taimaimet mãna opertut pidluartinekararaut, opertok Abraha illagællugo. 10 Inneitsissille sulliarekorseinik tettiksakarniartut uminartuksainaput. Ima agleksimamet: Uminartuksainaukile nungullune nalektuangitsok tamannut inneitsissinne agleksimarsunnut, mallingningitsorlo tamakkoninga. 11 Gudible kénætta sáne illuartungortokangimet inneitsissit sulliarekorseinik, tamanna nællunærnekarpok, illuartok innútiksakaissammeng-õg operneminik. 12 Inneitsissille opernek pingilæt, innúble tamakkoninga nálektúb innursútigissauei. 13 Kristusible annaukãtigut inneitsissit uminarkorsútænnit, nangminek uminartuksainængorame pivluta, agleket imaimætta: Uminartuksainaukile nungullune kerssungme nivingarsimarsok. 14 Abrahab pidluartitáunera nællursunnut pekkollugo Iesuse Kristusekut, uagullo tava opernermit pissægauta Annernermik unnersóutigirsamik.

(Epistel am 13. Sontag nach Trinit.)

15 Assærset kattengutigeet, innuit illerkuinnik okallukomavunga: Innúb Testamentia (pekkorsa kingudlerpák) aulanekaraingilak, aulaiængersisimarsarángame, sumiglo illænekaraingilak. 16 Mãnale Abraha kingualo pinekarpuk unnersóutigirsamik tamattominga. Okautsille imaingilet: amerdlasórsuit kingueinik; imaipulle: attautsib, merssa idlit kinguarnik, terssa Kristusemik (pidluartinekaissaput). 17 Imaitomigle okariunga: Testamente ivna, Gudib aulaiængersita issuanit Kristusemut attorungnængilak, sórdlo unnersóut, soraissæ-

sugællugo inneitsissit pivlugit, tamakkoa merssa tunniusimamætta unnersóutib kingornágut, okkiut 430 kemmómætta. 18 Inneitsissille piniautáugalloarpætta kingorngursæksamik, tava unnersóut pirsutiginekaissengitsok. Gudible Abraha tunnia tamattominga, unnersóut pirsutigeenarlugo. 19 Inneitsissille tava suksápet? Ajortut pivlugit tappigáput, kinguæksak ivna, unnersóutib okautigirsa, tikkitserlugo, tamakkoalo tunniusimaput ningaursájungnærsitsirsúb (Mosesib) arkseisigut, Engelit neijortillugit. 20 Ningaursájungnærsitsirsorle nungullune ningaursájungnærsitsirsóngilak attauseenarmut, Gudele attauseenávok. 21 Kannok tava? Inneitsissit arksoardlerpet Gudib unnersóuteinut? Năgale. Tunniusimarsomigle inneitsissekaralloarpet umartitsiginnaursomik, tava illomut illuarnek inneitsissinnit pissirsok. 22 Aglekelle ajortolingónerareit tamása, unnersugak pigirsaulerkollugo opertut, opernermit Iesuse Kristusemut.

(Epistel am Neuenjahrs-Tage.)

23 Operneksarle nællunærnekardluangikadlarmet, inneitsisinnit pinekarluta parnársárnekartogut, operneksak nællunærdluarnekaissirsok sakkomerserdlugo. 24 Inneitsissit taima innerterirsigigivut Kristuse tikkiutserlugo, opernermik illuarti-táulerkolluta. 25 Mănale opernek nedliumet, innerterirsokarungnærpogut. 26 Illivse tamauseme Gudib kittornarăse opernermik Kristuse Iesusemut. 27 Nungulluse tava koisimarsose, Kristuse attisimauarse. 28 Tavalo umnit Iudillo Grækerillo, umnit kivgello kivgáungitsullo, umnit angutillo arngnello, măne nelligeekput, tamause attausingortisimagause Kristuse Iesuseme. 29 Kristusible pigippasse, Abrahab tava merssa kinguarăse, kingorngursirsuksávluselo unnersóut pivlugo.

KAP. IV.

Kristusemut opertut kivgaussœrput inneitsissinnut, Gudib kittornarimattik; Galasiamiut Paulusib aksut narkiksorpei, pidluautiksakarkogamigit.

(Epistel am Sontage nach dem Christ-Tage.)

Imale okarpunga: Kingorngursirsuksak merdlertótillune kivgatun-ésinnarpok, umnit nálegæksáugame perkoterperksoarnut tamannut; 2 Ajokærsoirsulle pársirsullo nálegiakarpei, nedliutserlugo angume nedliutekorsa. 3 Taimatõg uagut, merdlertótilluta, parnãrsarnekartogut inneitsissit illerkorekorseinik. 4 Udlulle nedliusimamætta, Gudib Erne aulartika, arngnamit erniutillugo, inneitsissinnut kivgáukollugo; 5 Inneitsissinnut kivgáursut kivgajungnærsekollugit, uagut kittornarsiarititáulerkolluta. 6 Kittornarinekarauselo, Gudib tava Ernerme annernera tunniuka umættivsinut, torklulaursok: Abba, assærsak Atátangá! 7 Taimaitomik tava kivgartortokarungnærpok, tamarmigle kittornáput, kittornáugunigle, Gudemut tava kingorngursirsuksáugiputtõg Kristusekut.

8 Taimanele, Gude illissaringikadlaraussiuk, illomut Gudiúngitsut kivgartorbigigisse. 9 Mãnale Gude illissarisimagaussiuk, angekainiglo Gudibtõg illissarimasse, saogme mãna utterbigilerpissigik illerkut piungitsut ajorsarnartullo, tamakko nálekikomaulugit? 10 Illivse attorosukpesse udlullo kaumettillo, nedliutullo okkiullo. 11 Erngumarsutigilerpause, assusuleenak ajokærsorsimasugáuse. 12 Uautun-éniaritsele, illivsesun-énama; kenuvigause, assærset kattengutigeet, illivse nagliuktingikivsinga. 13 Illissimauausingale, okautsinnik tussarnersunnik okallulerkãrama illivsenut, timivkut ajulersunga. 14 Timivkulle urssernekartillunga nachoginnangalo assiginnangikivsinga, Gudible Engeliatut, merssa Kristuse Iesusesut aglæt, illæssiarisimauausinga. 15 Taimanelo kannok aktigirsomik pidluartose, illa? Unnersiutigause, merssa ajornængi-

kalloarpet, irssisse aglæt pærkajarisse, uamnullo tunniullugit. 16 Tava mãna umigilerpissinga, seglosuirsút pivlugo narkiksorause? 17 Ivkoale illungersorbigirsũrsáralloarpãse, umnit illuaratik, tunnukoãngale, nangminek illungersorbigekogamik. 18 Nungullugo illuarnek pivlugo illungersorniarnek ajungilak, taimale piniartainaruse neijortarángause, nãmangilak, sorarasele. 19 Assærsækka kittornængoakka, ama tava erniusulersotut allieisukáunga illivsenut, Kristusib arssinganik illumiugitinekarkolluse. 20 Kajumikáungale mãnakut neijoromauluse, adlennik okausekalersinnaukollunga; merssa erngumarsutigigause.

(Epistel am 4. Sontage in den Fasten.)

21 Okarbigissinga, inneitsissinnut nálekomarsose: Okautsit inneitsissinnétut tussangilissigik? 22 Agleket imaimætta: Abraha marlungnik ernekartok, ardlæk arngnamit kivgáursomit, aipale arngnamit kivgáungitsomit. 23 Arngnable kivgsúb ernera, uinnikut erniúrsok, kivgáungitsúble ernera unnersóutigirsóvlune erniúrsok. 24 Tamakkoale okautsit arssersóutigirsáput. Taukkoame, terssaivko Testamentik marluk, aipa kakkamit Sinaimit pivlune kivgangortitsirsóvok, terssa Agara. 25 Merssa kakkak Sinai Agaramik tainekarmet Arabiame, tamannalo arssigei Ierusalemmiut, merssakut-étut, kivgartortut kittornettik illagællugit. 26 Ierusalemmele pauanétok, tamerssa kivgáungitsok, taunalo tamauta anánagãrput. 27 Ima agleksimamet: Nãrtósuitsotit, ernesuitsotiná, tipeitsugit, sakkomerlutillo torklullait, nãrtóngitsotiná; aipakangitsúb kittornei amerdlanerromætta, uviglúb kittorneinit. 28 Uagulle, assærset kattengutigeet, sórdlo Isaake, taimatõg unnersóutib kittornarãtigut. 29 Sórdlole taimane uinnikut erniúrsúb akkerartora annernermit erniúrsok, taimaitaraugioktõg sulle mãnakut. 30 Kanorle agleket okarpet: ima: Annisikik arngnak kivgak erneralo tappullugo; kivgáursúb ernerætta kingorngursekattigissengimago kivgáungitsúb ernera. 31 Tava mãna, assærset kattengutigeet, arngnab kivgáursúb kittornaringilãtigut, kivgáungitsúble kittornarãtigut.

KAP. V.

Kristusemétuarkollugit saimaunerseenarkoei taursomanga, piniarkollugillo Annernerúb peenik.

Taimaitomik kivgajungnærsuserse aulaiængerbigissiuk, Kristusib kivgajungnærsimattigut, kingornalo ama kivgangortekussengilase. 2 Atta, uanga Paulusiúrsunga, okaupause: Kippinekarkoguse, Kristuse tava illivsenut attussærpok. 3 Innuillo ingmingnik kippikorsut tamása, ama tava okaupakka: inneitsissit tamása sulle nálegiakarpeit. 4 Illivse, inneitsissinnik illuartungoromarsose, Kristuse tammaigikse, saimaunekarungnærluselo. 5 Uagulle annernerme nerriukpogut illuartungornermik opernekut, tamanna merssa nerriugirsariakarmet. 6 Kristuse Iesuseme attungimennik kippisimanerloneet kippisimanginerloneet, opersuserle pilleritsektok assærsutsekut. 7 Ingerdlaluartose, kia arvsiarpăse, opernartomut nálegungnærsilluse? 8 Illivsenik kákorsirsúb taimaitungortekungilăse. 9 Sérnarsautingúb sérnartitara timmiursæksak tamat, 10 Issumakarbigáuse Nálekame, adlamik issumakaissengitsugælluse. Illivsenigle asserorsairsok pidlautiksaminik missigilissavok, kináuguneloneet. 11 Uangale, assærset kattengutigeet, kippikorsinermik sulle okallukalloaruma, saogme mallidlárnekarpunga? Ajokærsút senningarsomik tava mammiasautigiungnæissægælloaræt. 12 Kannoktõg auiksártinekarlit illivsenik asserorsairsut.

13 Illivsele, assærset kattengutigeet, kákosimavose kivgajungnærkolluse. Miannersoritsele, kivgajungnærsuserse attornerdlukonnassiuk, uinningmut akkoerkotigekonnago, assænningnermigle kivgartorbigekattigeengniaritse. 14 Merssa inneitsissit tamarmik nămaksinekalermætta okautsemik attautsemik, imaitomik: Innukattit tuglit illiktut assaissauet. 15 Sakkitsaukattigeeklusele kakkeijardlerkattigeekuse illauvsinut, tava missiksoritse nungukattigeekonnase.

(Epistel am 14. Sontage nach Trinit.)

16 Okaupausele: Annernerúb pee pigællugit sakkiuaritse, tava uingúb ikdligutigekorsei nálekomaissengilesse. 17 Uin-

nik merssa kajungersusekarmet arksoarnartomik annernermut, annernerlo kajungersusekarioktōg arksoarnartomik uinningmut; taimalo taukkoa ingmingnut akkerareekput, issumauvsinik piniarkunginamisse ivkoa. 18 Annernerúble tessiugarippasse, tava inneitsissinnut kivgajungnærpose. 19 Uingúble pillirsei nællunængilet, terssa imaitut: arngnaunekarnek, angununekarnerlo, uersainerlo, maujungnartulliarnerlo, peteinerlo; 20 Gudiúngitsunnut nálengnerlo, illiseenerlo, kingarsoinerlo, okauserlungnerlo, annærursinerlo, kammangnerlo, sakkitsainerlo, issumakattigeenginerlo, ajortokattigeengniarnerlo, umiginerlo, innungærnerlo. 21 Immerajuktorsónerlo, nerrivedlárnerlo, adlello taimaitorsuit; tamakkoningalo okarbigigadlarivse, sullelo okarbigigadlarpause: taimailiortut Gudib nálegauvia piginauieissengimarssuk. 22 Annernerúble piniarkorsei imaiput: assæningnek, tipeitsungnerlo, erkiksinerlo, kammajuinerlo, innuksiarnernerlo, ængæjokáunerlo, opernerlo, piueinerlo, peteijuinerlo. 23 Taimaitut arksoaringileit inneitsissit. 24 Kristusible innukteisa senningarsomut ivertipæt uinnirsik, ikdligupilluit piamasepilluillo tappullugit aglæt.

(Epistel am 15. Sontage nach Trinit.)

25 Annernerúb pee pigællugit innúguta, tava sakkiuartatōg annernerúb pee pigællugit. 26 Nálekotóniarkennata piungitsomik, ningeksarkattigeekonnata umigekattigeekonnatalo.

KAP. VI.

Annernerúb peenik pekkartut sakkilluarsusiæt pivlugo. Aglekenne nāuei.

Assærset kattengutigeet, innuk tammaralloarpet illueitsulliarlune, tava illuarsiniarsiuk annernermik kannilartomik, illivse annernermiúrsose. Idlillo nangminek missiksorniarit, idlitsōg urssernekarkonnatit. 2 Ikkiorkattigeengniaritse arktornartokarángause, tava Kristusib inneitsissei nāniaissauesse. 3 Ingminigle ajungitsósugirsok, naug ajoralloarlune, tauna ingminik

seglokittarpok. 4 Innugle nungullune sullirsaminik missilingniarle, tava ingmine kissienne ussorsitsautiksakaissavok, adlamele pissennane. 5 Innúb nungullune nangmagækse nangminek nangmakomármago. 6 Okautsinnigle ajokærsornekartúb nungullune ajokærsorte augoarbigilliuk ajungitsunnik tamannik. 7 Tammarkennase, Gude mittautigekungilak. Innugle kattersojomárpok siaroartækaminik. 8 Uinningmut siaroarterirsok, tauna uinningmit kattersojomárpok asserornartomik. Annernermulle siaroarterirsok, tauna annernermit kattersojomárpok innursúmik näissengitsomik. 9 Ajungitsulliartale kassunnatalo; kakkugópet kattersojomarioguttőg sorajuǽrluta. 10 Taimaitomik innútilluta auãginiartigik innuit tamása, operkattivulle pingãrlugit.

11 Atta, agleket okko amerdlasungortikikka illivsenut, nangminek arksamnik. 12 Ingmingnik nuennerekoniartut uingub peenik, taukkoa erdlokopáse kippikolluse, imaituinnak pivlugo, mallidlárnekarkunginamik Kristusib senningarsoa pivlugo. 13 Taukkoale aglæt kippikorsut, nálengitsóput inneitsissinnut, illivsele kippinekarkoãse, ussorsitsautigiomaulugo illiorsuserse uinnivsigut. 14 Ussorsitsautiksarsiniængale adlamik, Nálegautale Iesusib Kristusib senningarsoa kissiet ussorutigãra, tauna pivlugo sillarsoak senningarsomut ivertisimarsotun-épok uamnut, uangalo taimainiunga sillarsoarmut. 15 Merssa Kristuse Iesuseme attungimennik kippisimanerloneet kippisimanginerloneet, pingorterkiksitarle attorpok. 16 Nungullutigle okautsinnut makkonunga nálektut, taukkoa ullapisautekarlit nákiningnekarlutiglo, Israelittillo, Gudib pigirsei. 17 Mattoma kingorna tava erngumarsariaurnassinga, Nálekab Iesusib nællunǽrkota timmimiugigauko. 18 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerǽtta annernisse illagilligit, assærset kattengutigeená! Illomut.

Galasiamiunnut agleksimarsut Rommit.

PAULUSIB AGLEGEI

EFESUMIUNNUT.

KAP. I.

Efesumiut Paulusib pidluarkoei; Gudib saimaunartullirsei Kristusekut, kujarsutigei; Gudemullo Efesumiut saimautuinnarkoei.

Pauluse, Iesusib Kristusib aulartita, Gudib pekkorsanik (aglekpok) illuartunnut Efesumiunnut, operluartunnullo Kristuse Iesusemut. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

3 Ussornarsile Gude, Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta, pidluartitsirserput tamannik pidluautinnik annernermiuksennik killaúb perkoteinik Kristusekut. 4 Kennerátigumme tauna pivlugo, nuna tungauvillersimangikadlarmet kénætta sáne ivlernarkolluta arksoarnaikollutalo assæningnerme. 5 Kittornarsiæksamărpătigullo ingminut Iesuse Kristusekut, pekkorsaminik illuarirsaminik. 6 Unnersiutigekogamiuk saimaursutse ussornartok; tamattominga nuennerirsængortikătigut assærsame; 7 Taursomane annaursútekarpogut, aungne koimago, imaitok: ajortivut issumakærsimaput saimaursusiætta pekkangărneranik; 8 Tamattominga pekkangărtipătigut, illissimangărtillutalo siunekangărtillutalo; 9 Nællojungnærsinamissigut pekkorsaminik nællunartomik, illuarirse malliklugo taursomóna kannok illioromaulune issumadlarame. 10 Tamanna okautigirsăkollugo udlut nedliupetta, tamarluinarsuisa kattititáukollugit attautsemut niakorirsamut, Kristusemut, killangmiullo nunamiullo, taursominga nangminek. 11 Tauname tunnarællugo uaguttŏg kingorngursekattigititáugiogut, merssa siornagut kennersimagauta,

tamannik pirsartúb pekkorsanik, umame piomarsanik; 12 Uaguttõg ussoruktuksáukolluta ussornarsusia pivlugo, Kristuse nerriugekărautigo. 13 Taursomane illivsesõg tussarsimauesse okautsit opernartut, terssa okautsit tussarnersut pidluautiksauvsinik, opertógauselo, taursomanetsõg nakkitarusersimavose Annernermik ajunginermik unnersóutigirsamik; 14 Tauna nællunærkotarárput kingorngursæksautinik annaubiksautinut, taursomunga pigirsæksængorkolluta ussornarsusia ussorekollutigo.

15 Taimatõg uangatõg, tussarama opersusivsinik Nálekamut Iesusemut, assænirsusivsiniglo illuartunnut tamannut. 16 Sorarunnase kujarsutigáuse, erkairsarælluselo tuksiartarángama; 17 Nálegauta Iesusib Kristusib Gudianit, ussornartorsóursomit Atátamit tunninekarkolluse Annernermik illissimanartomik nællojungnærsitsirsomiglo, illissarekollune; 18 Siunekarsutsivsigullo irssekartekolluse kaumarsarsimarsunnik, illitsorillerkolluse sumik nerriugirsæksakarause kennersimarsuserse pivlugo, kannongétomiglo ussornartomik pekkangărnartomik kingorngursæksakarmet tauna, illuartortaminut; 19 Kannorlo aktigirsómet pirsaunera uagutinut, merssa opertitáursógauta, pirsaunerminik nekkursektimattigut. 20 Tamattomingalo pirsaunerminik Kristuse piviga, tokkorsunnit makkitinamiuk, tellerpingminullo pisillugo killangme. 21 Nálegaunernillo tamannit, atarkirsarsoarnillo, pirsársoarnillo, nálegarsoarnillo angnerrotika, tamannillo kannongétsomártunnilloneet taigutelingnit sillame mattomane aipanelo aglæt. 22 Tamarluinarsuisalo issigeisa attænnut pisikei; tamannillo angnerrotillugo niakungortika illageeksunnut; 23 Tamerssa timmánut imaitok: immigarirsánut, tamarsuisa taursoma immerdluinarmagit tamanne.

KAP. II.

Efesumiut Paulusib erkasipei kannok arksoarnaralloarkemætta, kannorlo mãnakut pidluarsimamætta.

Illivsesõg tokkungarsose nálenginermik ajortulliartarnermiglo, 2 Taimailiorluse ardlagut sakkirsartose, sillab mattoma innueesa illerkuit attorlugit, sillarsúblo nálega nálekikse; tamerssa annernepilluk, tauna mãnakut nálegáuniartartarpok opingitsunnut. 3 Taukko uaguttõg tamauta sakkekattigigiauvut ardlagut, uinnivtigut ikdligupillulliorluta, uingúblo issumautalo piomarseit nálekivut, innútsivtiniglo ningaursæksáursogut, sórdlotõg adlet. 4 Gudible, nákinnirsuseliksóursúb, assængãramissigut assæningãrsusiminik. 5 Sulle ajortulliautine tokkungaugadlarauta, umartikãtigut Kristuse illagællugo. Saimautinermik merssa pidluartungortisimavose. 6 Illagællugolo umartiniãtigut, illagællugolo nuktertikãtigut killaúb peenut, Kristuse Iesuseme; 7 Tamattoma kingorna pekkangãrnerminik saimaunelingmik missigititsomagamissigut, auãginiaromauluta Kristuse Iesuseme. 8 Merssame saimautinermik pidluartungorsimavose opernermik, issumauvsiniglo taimaingilase, Gudible taimaiserkãse; 9 Pillirsesse pirsutiginnagit, innuit ussorsitsartokarkunginamigit. 10 Taursomame pilliarãtigut pingortilluta Kristuse Iesuseme, ajungitsulliarkolluta; tamattomunga merssa Gudib piginángorsaradlarãtigut, taimailiorluta sakkikolluta.

11 Taimaitomik erkainiaritse, illivse innúlerkãrsusivsinit nællursóursose, kippinekangitsunniglo taigorpãse ivkoa, uinnimikut kippinekartut, merssa arksainarnik pirsarsimaulutik; 12 Taimaneme Kristuse pigingikikse, tekkornartávluselo, Israelittillo illagingikisse, Testamentillo unnersóutiglit assimiugigaussigik, nerriugirsæksakangitsose, Gudelo piginnago nunamétose. 13 Mãnale Kristuse Iesusemétose, ardlagut illagingisarse, mãna padliksimauarse Kristusib áuagut. 14 Taunamo

illageeksungortitsirsigarput, marluit (Iudillo nællursullo) attausingortimagit, tellolo akkornænnétok péjarlugo, terssa umitsektáunek pæramiuk uinningminik. 15 Imaitok: inneitsissit illerkunnik pekkorsirsut péjarlugit, ingmine nangminek marluit taukko attausingortitsomagamigik, innukták pingortitsomaulugo, illageeksungortillugiglo; 16 Taukkolo marluit timingorkollugik attausek, Gudemut ningaursajungnærsitsomagamigik senningarsokut, ullapisautiksisimaulunelo ingmikut nangminek. 17 Tikkiusimaulunelo, Evangeliumeme erkiksiviunartok okautiga illivsenut, umnit ungesikalloartose, kannitunnullo. 18 Tamaunuk taursomóna arvkotiksakarpoguk Atátamut annernerme attautseme.

19 Taimaitomik māna tikkerartájungnærpose tekkornartájungnærluselo, illuartulle illagilerpāse, innukattigitisimauluselo Gudib igloanut; 20 Tungatisimauluselo Apostelillo Profetillo tungauvigirsænnut, terssanelo Iesuse Kristuse merssa issudliksávok; 21 Taursomungalo tungauvilersimarsok iglorsoak tamarme, kallereeksungoriartorpok nálekbiksængorlune ivlernartok Nálekame; 22 Taursomunga illivsesōg tungatisimagiose, Gudemut innigirsængorkolluse Annernerme.

KAP. III.

Pauluse nællursunnut ajokærsoirsungortinekarame, Gudemut tuksiupei, nekkurseklinekarkollugit.

Tamanna pivlugo uanga Pauluse, Kristusib Iesusib kivgarimanga, parnārusimavunga, illivse nællursose pivluse. 2 Tussaumauarseme, illivsenut kivgartóutekartinekarama Gudib saimauneranik; 3 Tekkotillune uamnut nællojungnærsimanga nællunartomik irvsominga, sórdlo terssa tava aglekbigidlekadlarivse; 4 Tamakko attuarussigik, illissimaginnauausinga, nællojungnæriga nællunartok Kristuse pivlugo. 5 Tamanna itsak innungnut nællunærnekangitsok, māna annernekut nællunærsimavok Apostelinnut Profetinnullo illuartunnut,

6 Imaitok: nællursuttōg kingorngursekattaulutiglo illagitinekarmætta okautsinnillo tussarnersunnit illængersitáumætta (Gudib) unnersugánik Kristuse pivlugo. 7 Taukkonunga uanga kivgartortungorpunga, Gudib saimauneranik tunniursakarama, tamattominga tunnimanga pirsaunersoaminik. 8 Uangakullungoak, illuartunnit tamannit nikkanarnerrúrsunga, saimaunekartikānga imaitomik: nællursunnut okallugiartorkollunga Kristusib pekkangārneranik siunersiksáungitsomik; 9 Nællojungnærsekogamigit tamása nællunartok pivlugo, terssaivna sillarsúb issoanit angigirsáursok Gudeme, tamannik, pingortitsirsome Iesuse Kristusekut; 10 Mānakut Gudib illissimanerperksoeenit illageeksut nællunærutáukollugit killangmétunnut nálegarsoarnut pirsársoarnullo. 11 Tamanna pekkorsarigamiuk sillarsúb aulakautánit aglæt, missigirsængortisimaua Kristuse Iesuseme Nálegautine; 12 Taursomóna merssa annertokotiksarsisimaulutalo arvkotiksarsisimavogut, tettekarluarluta operluarauta taursomunga. 13 Taimaitomik kenuvunga, nikkarsungorkonnase, nagliukama pivluse, tamanna merssa ussornautigissægalloarparse.

(Epistel am 16. Sontage nach Trinit.)

14 Tamana pivlugo Nálegauta Iesusib Kristusib Atáta serkomigarbigāra. 15 Tauna illomut Atátávluarmet tamannut kittornennik taisimarsunnut, killangmelo nunamelo: 16 Pirsaunermik tunnekolluse pekkangārnerminit ussornakersomit Annernerminik nekkursektekolluse illuvsigut. 17 Umætisselo opernekut innigekollugit Kristusemut, assæningnermiglo aulaiængersinekarkolluse tungatinekarkolluselo. 18 Illuartut tamása illagællugit siunersiginnaukollussigik tamattoma (Kristusib innigirsætta) sillingnera, tekkineralo, ittineralo, kingingneralo; 19 Illitsorilerkollussiuglo, Kristusib assænirsusersoa taiksaungitsomik angnerungārmet illissimarsusermit tamannik, namagluartomiglo, illumiulernekarkolluse Gudib peenik tamannik. 20 Taunale, tamannik ajoursingitsok, tuksiautivullo illissimarsauvullo akkimórtillugit piginnaugame

pirsaunerminik pillersartitsirsomik uautine. 21 Taivname nálengnarsile illageeksunne Iesuse Kristusemétunne, sorarnængitsomik, issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

KAP. IV.

Illageeksuarkoei annernekattigeeksuarkollugit; Kristusib auăginnirsusia okaŭtiga; nællursut illerkuinnut miannersorniarkoei.

(Epistel am 17. Sontage nach Trinit.)

Taimaitomik uanga, Nálegak pivlugo parnărursáursunga, okaukiksarniarpause: kákosimarsuserse attorluarlugo sakkilluaritse, pirsæksaursomik piniarluse. 2 Nungulluse tamauvsigut kannilárluse, piueiluselo, kammajuilluselo, akkoerkotigeengniaritselo assæningnermik; 3 Piniarkiksaritselo, illageersutigirsarse annernerme pigituaromaulugo issumakattigeengnermik ullapisautelingmik. 4 Attausek timigigaussiuk, attauserlo annernerællugo; sórdlotŏg kákosimagause; attausek nelligeeksomik nerriugirsæksakarkolluse. 5 Nálegak attausek, opernerlo attausek, koirsúllo attausek (pigărse); 6 Gudelo attausek, tamarsoautalo Atátagirsarput, taunalo tamanut nàlegàvok, tamauvsinélunelo, tamauselo neijortigárse. 7 Nungullutale ingmikórtilluta tunninekarpogut saimaunermik, Kristusib tunniorainerætta ouktútigirsanik. 8 Taimaitomik ima okauserinekarpok: Kotsingnermut kangattarpok, parnàrursirsògalloello pisikei parnàrsimauvingmut, innuillo tunniorarei tunnirsútinik. 9 Kangattarsimagamele, nællunængilak tava, akkaradlarsimagiok nunab adleenut aglæt. 10 Akkartorlo merssa taivnáugioktŏg kangattartok killáit tamarmik kodlerpænnut, tamarluinarsuisa immeromaulugik ingminik. 11 Illéillo taursoma aulartitængortikei, illéillo erkotuksennik okalluktungortillugit, illéillo okautsinnik tussarnersunnik okalluktungortillugit, illéillo pársirsnngortillugillo ajokærsoirsungortikei; 12 Illuartut arkiksornekarkollugit piniarkorsútigirsamut, Kri-

stusib timma agdliartortinekarkollugo; 13 Tamauta kesa illageeksungortinekarkolluta attautsemut opernermut, illissimanermullo Gudib Erneránik, innerilluarkollutalo, nāmaktomik arssigitinekarkolluta Kristusemut; 14 Merdlertuttun-étsungnærkolluta, aulajarsungortinekarkonnatalo nellinginarnik ajokærsútinnik, innuit seglóvlutik pekkoserluklutiglo uautinik tammartitsiniarángætta taimailiorlutik. 15 Assæningnermigle illomórniarta, tamannelo agdliartorluta niakorirsautine, Kristuseme; 16 Taursomanga merssa timmiginekartut tamarmik tamangoamikut auættekattigeeksimagamik, ingmingnik ikkiorniarput, nungullutik sullikonekarsusimingnik, auættit ajungisamingnik; taimailiorlutiglo, auættekattigeeksoperksuit agdliartoraraut, ingmingnik illuarsiniarlutik, nungullutiglo assakattigeeklutik.

17 Taimaitomik māna okaursiunga, narkiksoilungalo Nalekame, mattoma kingorna adlettut nællursuttut innúniarkonnase, piungitsunnik issumakarlutik innúmætta; 18 Taukkoa siunekarsusiæt mattórsimavok tārtomik, innursútekaratiglo Gudemit pirsomik, illumikut nællursorsógamik, umættimikullo tekpeetsorsógamik; 19 Taimaitut kangusuitsògamik, ingmingnik pekkoput peteinermut, tamanniglo maujungnartulliartarput, tukkoilutiglo. 20 Illivsele taima ajokærsorsimangilase Kristusemik; 21 Tauna kissienne tussarniarsimagussiuk taursomingalo ajokærsorniarkosimaguse, kannok illomornartok Jesusemémet.

(Epistel am 19. Sontage nach Trinit.)

22 Taimaitomik māna siornatut sakkiungnærluse attorungnærsiuk innúsisokarse, ingminik asserorniartok tammartillune ikdligupillulliornermik; 23 Nutángortiniaritsele issumakautivse annerneragut; 24 Innuktárlo attiniarsiuk, Gudib arssinganut pingortisimarsok, illuarnakersok, ivlernarkersorlo illomortuinartok.

25 Taimaitomik seglussæritse, nungulluselo seglosuitsomik okallugitse innúkattivsinut, auættekattigeekauta. 26 Ningeng-

nermik ajortulliariaurnase; sekkenek tachisitsarunnassiuk sulle ningektilluse. 27 Arksoardlersok (tornársuk) inniksakartitsarunnassiuk. 28 Tigliktok tiglissæissavok, arksaminigle sennachviniarlunele ajungitsomik piniaissavok, tunnirsútiksakarkollune peetsunnut. 29 Okausepilluit piungitsut annisitsarunnassigik karnivsinit, ajungirsútiksennigle ajorungnærutiksenniglo okausekaritse, pirsariakaránget, tussarominarkollugit. 30 Gudiblo Annernera ajunginek allieisuktitsarunnassiuk, taursominga nakkittarusersimagause udlormut annekbiksauvsinut. 31 Kenninganek, kammangnerlo, ningengnerlo, nippărnerlo, mittengnerlo, tamakkoa pærlit illivsenit ajortorsuillo tamarmik. 32 Illeksekattigeengniaritsele umættivsigut, issumakærbigekattigeengniaritse, sórdlotōg Gudib issumakærbigimasse Kristuseme.

KAP. V.

Ama okaukiksárpei ivlernartomik sakkilluarkollugit; aipareeksut, angutillo arngnello ajokærsorpei malligækseinik.

(Epistel am 3. Sontage in der Fasten Oculi.)

Tava măna kittornettut assænartuttun-illivluse Gudemut mallingniktungóniaritse; 2 Assæniktóvluselo sakkiuaritse, sórdlotōg Kristusib assagátigut, ingminiglo tunniullune pivluta, tunnirsútigekollune tokkotæksamik, tippigiksaumik Gudemut.

3 Arngnaunekarnerle angununekarnerlo, tamarmiglo maujungnartut, tukkoinerloneet taigugákennáput illivsine, illuartuttut illioriakarause; 4 Taimatōg kangunartuglit okautsit, tivsisárutillo, mittarnerillo, peteinartullo pirsæksaungilet illivsine, kujaniutille pigilit. 5 Tamanname illissimaisauarse, arngnaunekartut angununekartullo, tukkoisullo, merssa Gudiúngitsunnut kivgartortógamik, piksæroput Kristusiblo Gudiblo nálegauviængnik. 6 Innungmut kimulloneet seglokittarkorsariaurnase okautsinnik piungitsunnik, merssa tai-

mailiortut pivlugit, Gudib ningautarei opingitsorsuit. 7 Taimaitomik taukko illagirsariaurnassigik. 8 Illivsesŏg tărmiursógalloartose, mănale kaumarsorsóvose Nalekame. 9 Kaumarsúb kittorneisut sakkiuaritse. Annernerúble ajunginerúb piniarkorsei, terssa imaitut: auăginingnek, illuarnerlo, illomórnerlo. 10 Nálekablo illuarirsei illissimaniarsigik. 11 Tărtúblo pillurksoeenik pidluarnaitsunnik illageersútekariaurnase, arksoarællugille pissauesse. 12 Angiortulliugeit mersssa tainerloneet kangunakaut. 13 Tamakkoale tamarmik sakkomersissaput, kaumarsúb sakkomersimattik tamása. Kaumarsométarmætta sakkomersut tamarmik. 14 Taimaitomik ima okarpok: Itterit, oma sinniktotiná, makkillutillo tokkorsunnit, tava Kristusib kaumarsáissauátit.

(Epistel am 20. Sontage nach Trinit.)

15 Taimaitomik missiksorniaritse, miannersorlusele sakkiniaritse, siunekangitsuttut pinnase, illissimarsuttullo pigitse. 16 Udlullo attorluarniarsigik, nagliungnartoliksómætta udlut. 17 Taimaimet sillakangitsungoriaurnasse, siunekarniarlusele Nálekab pekkorsánik. 18 Weinemiglo immertorsókennase, tamanna sillakangitsungornarmet, annernermigle illumiulingorniaritse. 19 Okallukbigekattigeengniaritselo kujaniutinnik, ussorutinniglo, tuksiautinniglo annernerúb peenik, umættivsinelo tuksiarluselo tipeitsugitse Nálekamut; 20 Soraraselo tamása kujarsutigissigik Gudemut, Atátamullo, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane.

21 Illivseniglo nálekattigeengniaritse, Gude nálengărlugo. 22 Uvissik náleissaueit nulleesa, sórdlo Nálegak. 23 Angut nálagarigamiuk arngnab, sórdlo illageeksut nálegarǽt Kristuse, taunalo annaursirsóvok timmiminut (illageeksunnut). 24 Sórdlole măna illageeksut nálektuinnarǽt Kristuse, taimatŏg uvissik nungullugit nulleesa nálektuiunaissaueit tamannik. 25 Angutit okkorse, nulliesse assæniarsigik, sórdlo Kristusib illageeksut assakigei, ingminiglo tunniutok taukko pivlugit. 26 Ajorungnærsitsomagamigit; ubbaumiglo immermik okauselingmik

ervkejarsimauei, 27 Ingminik nangminek sakkomersitsivigekolluue illageeksunnik ussornartunnik, mingokangitsunnik, innarlugirsakangitsunnigloneet, taimaitomigloneet adlamik pekkangitsunnik, illuarkoeile arksoarnaikollugillo. 28 Taimatōg angutit nulliettik assaissaueit, sordlo timittik nangminertik. Nulliaminik assænniktok, ingminik assærsarau. 29 Merssa uinningminik nangminerminik umigirsokangisainarpok, piksakartillugole pauvkersarara, sordlotōg Nálekab illageeksut pirssarei. 30 Uagut merssa taursoma timætta auættigátigut, uinganit saurneenillo pirssogut. 31 Taimaitomik angune arngelo angutib kemmeissapek, nullelo ungagissaua, taukkoalo marluk uinnik attausiússaput. 32 Nællunartok tamanna angesorsóvok; pivlugille okautigakka Kristuselo illageeksullo. 33 Taimatōg illivse pissause, angutib nungullune nulle assaissaua ingmisut; uvigluble uvine náleklugo pissaua.

KAP. VI.

Kittornet angæjokaillo, kivgello nálekello ajokærsorpei malligækseinik, opertullo attugækseinik; agleket makko nāuei.

Merdlertuná, okkorse! angæjokesse náleksigik Nálekame, tamanna illuarkemet. 2 Angutillo arngnello nálekik, terssa inneitsit siudlek unnersóutelik imænna: 3 Pidluarkollutit, innúmersorkollutillo nuname. 4 Angæjokáilo okkorse! kittornesse (illiuangitsomik) ningeksáissengilesse, perrorsársigigle sillatorsarlugit, Nálekablo okauseenik unnersouniarsigik.

5 Kivget okkorse! nálekesse nunamétut náleksigik atarkínermiglo kannilarnermiglo, nmættivsigut pekkoserlugase, sordlo Kristuse pirsarlugo. 6 Kissienne kivgartorkennase taimaitsūrsárluse innuinnarnut illuarekolluse, Nálekamulle kivgartortuttun-illivluse; Gudiblo pekkorsa tamanna nāniarsiuk kajumikluse umættivsigut. 7 Issumakaritselo Nálekamut kivgartortugælluse, innungnullo pingitsugælluse. 8 Tamannalo illissimaissauarse, nellinginak, kivgáursorloneet kivg-

áungitsorloneet, Nálekab akkilluaissammago ajungitsullirsei pirsutigællugit. 9 Illivsesõg nálekená, taimailiorbigissigiktõg, siorasájomatókennase, illissimaniarluselo, illivsesõg nálegakarmigause killangme, taunalo innungmik nellinginarsiorarau.

(Epistel am 21. Sontage nach Trinit.)

10 Sorarutiksamiglo, kattengutikka, (ima piause) nekkursektiniaritse Nálekame, pirsaunerættalo angirsusia attorlugo. 11 Gudib pinauærsautigekorsei attiniarsigik, annertokosersimauluse serniginekarsinnaukolluse tornársúb pekkoserluteinut. 12 Merssa uinniglit auglillo pingikalloarpauvut, nálegarsuille pirsársuillo, terssa sillarsúb nálegeit, sorssugiakarpauvut, nálegauniartut sillame mattomane tãrtoliksoarme, annernepilluillo killaúb attánétut. 13 Tamanna pivlugo Gudib pinauærsautigekorsei piginiarsigik, kingorna nedliutokalerpet ajornartomik ajugausinnaukolluse, tamásalo nãmaksillugit, aulaiængersinnaukolluse. 14 Taimaimet makkitsauvsigut ketterusersimaniaritse opernartomik, saigorsimauluselo illuarnermik, 15 Issikauvsigullo piarærsimauluse, tamannik piginángorsimarsuttut illivluse, tettigiomaulugit okautsit tussarnersut, taimaitunnik merssa piginángorsautekarause. 16 Adlennille tamannit pinekarnauærsautiksakarniaritse opernermik, tamattominga kammitisinnagaussigik tornársúb karksoee ingniglit tamása. 17 Niakorutekarniaritselo annaursútelingmik, pænnakarniarluselo annernerúb pianik, terssa Gudib okausianik. 18 Nungulluselo piomarsakarángause tuksiartuinaritse kenúniarluselo annernivsigut, nungulluselo pigárluse tuksiuniarsigik sorarunnagit illuartut tamása, 19 Uangatõg pivlunga, tunninekarkollunga okausiksennik, tipeitsungarlunga okalluksinángorkollunga, okautsit tussarnersut nællunartuæt nevsuiarkollugo. 20 Tamanna pivlugo aulartitávunga, merssakut kellersugávlunga; taimaitillunga tipeitsuksinnaukollunga, okalluksinnaukollungalo pirsæksaursomik.

21 Illivsele illissimakolluseõg kannongérsutsimnik sullirsamniglo, Tichikusib unnibkáutsomárpáse tamannik, tauna

assærsarællugo kattengutigigauko, kivgariksok Nálekame. 22 Tauna aulartinauko illivsenut, tussarkolluse kannongérsutsimnik, umættisselo tupedlersárkollugit taursomunga.

23 Ullapisautekarlit kattengutit, assæningnerlo opernerlo pillissigik Gudemit Atátamit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit. 24 Saimaunekarlit tamarmik, Nálegautinik Iesuse Kristusemik aulaiængerlutik assæniktut. Illomut,

Romme makko agleksimarsut Efesumiunnut Tichikusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

F I L I P P I M I U N N U T.

KAP. I.

Filippimiut kujarsutigællugillo tuksiupei; ingminik kannongérsusiminiglo nællojungnærsipei; kajumiksárpei sakkilluarkollugit, umnit nagliungnartome aglæt.

Pauluse Timoteuselo, Iesusib Kristusib kivgæk, (aglekpuk) illuartunnut tamannut Kristuse Iesuseme Filippimiunnut, taukkoalo ajokærsoirsónereenut kivgeinullo. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse, erkiksisilusello.

(Epistel am 22. Sontage nach Trinit.)

3 Gudiga kutsauvigāra, nungullugit erkairsarángause. 4 Taimailiortarama nungullugit tuksiursirsarángama tamause pivluse, tipeitsukallunga tuksiararáunga. 5 Okautsit tussarnersut illængerutigigaussigik issuanit, sullilo tumerssa. 6 Tamannalo pivlugo operkaunga, ajungitsomik aularneirsub illivsine, nāmaksiniaissauatōg, Iesusib Kristusib udluksa nedliutserlugo. 7 Issumarsariakarluarama, tamause taimaisima-

sugælluse, merssa umamiugigause terssane parnãrsimauvingmétillunga, akkirsútiginiarlugit okautigekiklugillo okautsit tussarnersut; tamause saimaunekarkattikka piause. 8 Gudiblo illissimauãnga, kannok aktigirsomik tamause kajungerigause umættivkut illuitsokut, Iesusib Kristusib assænirsusiagut; 9 Taimaitomiglo tuksiararáunga, assænirsuserse agdliartortuinarkollugo tamannik illissimanermik missiginermiglo; 10 Nungulluse illissimaniarkolluse ajunginerrúrsomik; illomorkolluse arksoarnaikolluselo, Iesusib Kristusib udluksanut aglæt. 11 Illumiokarkolluselo illuartullirsennik, Iesusib Kristusib pillirseinik illuvsine, Gude nálengnarsekollugo ussornarsekollugolo.

12 Nællojungnærsipausele, assærset kattengutigeet, kannok illiormanga tamanna okautsit tussarnersut agdliartoutigæt; 13 Kristuselo pivlugo kellersornekarsusera illissimalerææt kiglissiorbingmétut, adlello tamarmik; 14 Kattengutillo amerdlasút, kellerutikka pivlugit, Nálekame tettiksarsisimaput, pilleritsengnerróvlutik okallukomaulutik iktoratik. 15 Illéisa Kristuse okautigirsarigalloarææt annærursivlutik sakkitsajomaulútiglo; illeille issumaitsiarlutik pirsaraut. 16 Ivkoa Kristuse okautigirsarææt sakkitsailutik illomóratiglo, issumakaramik kellersornekarnera illænekartitsomaulugo nagliungnartomik. 17 Okkoale assænermit (uamnut) taima pirsaraut, nællunginaminga, tamãnétunga okautsit tussarnersut akkirsútigællugit. 18 Kannongme tava? Imaitorle: Kristuse okautiginekaránget tamaltigut, illomórnængitsomigloneet illomórnartomigloneet, tava tamanna tipeitsutigãra, tipeitsutigiomáriaratõg. 19 Illissimagama, tamanna pidluautigissægauko, illivse tuksiunaussinga, Kristusiblo annernerætta ikkiorsermanga; 20 Taimaitomiglo nerriuklunga tettiksakariunga kangussengitsugællunga sungoamigloneet; tipeitsungãrlungale sórdlo siornagut, taimatõg mãnakut Kristuse ussorinekangãrkollugo timivkut, innútillungaloneet tokkogumaloneet. 21 Kristuse innursútigigauko, tokkonek annekluarbiksarara. 22 Uinningmele innúgadlaruma attorluaissægama, tava piomanerrirsara nælloara.

23 Tamangnut merssa pilleritsengnertógama; Kristusemétuinaromaulunga angerdlarsillerkáunga, terssa uamnut ajunginerau. 24 Mattomanele uinningme innúgadlaruma, terssa pirsariakarnerrovok illivse pivluse. 25 Tamannalo tettigirsæksarilluarlugo illissimavunga, innússægama, tamauselo neijoromarivse, illivse agdliartortinekarkolluse tipeitsuktinekarkolluselo opernermik; 26 Iesuse Kristuseme ussorsitsautigingărkollussinga, ama utterbigimiguse.

27 Sakkilluaritsele okautsit tussarnersut Kristusemik mallikluarlugit; terssa tekkojartoruseloneet, tussaruseloneet illivsenit assiartillunga, nungulluse annernekattigeeksuarkogause tarnekattigeeksuarkolluselo, illagællutalo piniarkolluse pivlugo opernek okautsinnut tussarnersunnut. 28 Arksoarlersunnullo nikkarsungortekonnase sungoamigloneet, tamanna tava taukkoa nællunærutigissauæt tammartarbiksamingnik, illivsele pidluautigissauarse, tamerssalo Gudemit piok. 29 Illivse merssa Kristuse pirsutigællugo tunninekarause opernermiglo taursomunga nagliungnermiglo aglæt tauna pivlugo; 30 Uautullo illungersoriakarpose, taima tekkogaussinga, mănakullo tussaumauaussinga.

KAP. II.

Kajumiksárpei illageeksuarkollugit assakattigeeksuarkollugillo, arksoarnaitsomiglo innúkollugit; Timoteuse Epafrodituselo illæssiarilluarkopek.

Măna illivsinépættla imaitut: kajumiksáinek Kristuseme, tupedlersáinek assæningnermik, tllageersútiginek annernerme, umættivsigullo assæningnek nákiningnerlo: 2 Tava tipeitsutiksara nămaksiniarsiuk issumakattigeengniarluse, assakattigeengniarluselo, illageengniarluselo akkoerkotigeengniarluselo; 3 Sungoamigloneet piniaissenginause sakkitsainermik nálekotónermiglo, nungullusele kannilarluse piniarkattigeegitse illæsse nálengnarnerrotillugit illivsenit nangminek. 4 Nung-

ulluselo nangminevsinik piniængäissengilase, tamausele illauvse peenik piniarmigitse.

(*Epistel am Palmsontage.*)

5 Tamause issumakarniaritse, Iesusib Kristusib issuma malliklugo. 6 Tauna, umnit Gudesun-éname, ussorsitsautiginiængika tamanna, Gude arssigigamiuk; 7 Gudiúrsutsele attussæra, kivgatullo-élerlune innuktut adlatun-élersok, innuinnarlo arssigilera. 8 Ingminik nikkanarsártok, nálektóvlunelo tokkomut, merssame tokkomut aglæt senningarsoarme. 9 Tamanna pivlugo Gudib kangattartika, attekartillugolo attennit tamannit angnerrúrsomik; 10 Iesusib akkane tamarmik serkomigariakaissammætta nálengärnermik, killangmiullo nunamiullo, nunab attanétullo. 11 Innuillo tamarmik okautigissauæt, Iesuse Kristuse Nálegáursok, Gude Atátak nálengnarsekollugo. 12 Taimaitomik, assænerirsakka, sórdlo nálektuinartose neijorángause, taimainiaritseso̅g pingärtomik mänakut assiartillunga; piniaritselo, pidluarkolluse miannersorluse ólikluselo. 13 Gude tamerssámet, illivsenik piomarsungortitsirsok nämaksirsungortitsirsóvlunelo illuarirsaminik. 14 Tamása sullirsesse näniarsigik okallorojunnase nekkimannaselo; 15 Illuartuinarkolluse, illomorkolluselo, Gudemullo kittornarekolluse arksoarnaitsomik ekkardlereet okkoa okausereetsut mumiksimarsullo akkornænne; taukkonane nennerutitut kaumakotáugause sillarsoarme. 16 Terssa, okautsit innursútaursut nálektuaraussigik ussorsitsautiksamnut Kristusib udluksane, assuleenak sakkirsanginama, assuleenarloneet piniænginama.

17 Umnillo tokkotitáussægumaloneet, tunniursængortinause, Gudemullo kivgartortungortilluse opersusivsinik, tava tipeitsukpunga, tamauselo merssa tipeitsukattigælluse. 18 Tamannalo illivseso̅g tipeitsutigissauarse, uangalo tipeitsukattigissauaussinga. 19 Nálekamille Iesusemit akkoerirsáussæsugællunga issumakarpunga, ivseligame Timoteuse aulartitsuklugo illivsenut, uangato̅g tupedlersarnekarkollunga, tussaruma kannongersusivsinik. 20 Merssa taursomatun-étomik adlakanginama

taimailuinnartomik issumakattimnik, illivsenullo taima issumagiksomik. 21 Tamarmik nangminettik issumagituinnarmattigik, Kristusib Iesusib pee issumaginnagit. 22 Illivsele (Timoteuse) illissimauarse illomortóursok; merssa sórdlo ernerub angune pirsara, taimatōg taursoma uanga kivgartorkattigigiānga okautsinnut tussarnersunnut. 23 Taivnalo aulartinæsuaromaulugo issumakarpunga, missilikkāradlaruma, kannok illioromárnerānga. 24 Nálegarle tettigara, uangatōg nangminek killamik nāpet ornissæsugælluse. 25 Pirsariakartugigaukole, tava kattengut Epafrodituse, ikkiortiga piniarkattigalo aulartikiga illivsenut, taunalo Aposteligarse, uamnullo kivgartortóvok ajorsarángama. 26 Taursoma merssa tamause kajungeráse, tamannalo issumălutigingāra, tussaumauaussiuk napparsimarsok. 27 Napparsimagalloartomme tokkungájeklune, Gudible nákiga, kissielle tauna pinnago, uangatōg nákigimigānga, allianartokarkonnanga tuglereeksunnik. 28 Taimaitomik aulartinæsuariga, tekkokollussiuk, amalo tipeitsulerkolluse, uangatōg aksut allieisugungnæromagama. 29 Tipeitsungārluse tava illæssiariniarsiuk Nálekame, taimaitullo atarkirsarissigik. 30 Merssa Kristusib piniarkorsei pivlugit, taima tokkungajekalloartok, erdliginnane kivgartorbigiomagaminga illivse simnerluse.

KAP. III.

Tipeitsukoei; asserorsairsunnullo miannersorkoei.

Amatōg, assærset kattengutigeet, tipeitsugitse Nálekame! Attausek nelligeeksomik agleksinnarama illivsenut, tamanna auārsutigingilara, illivselo nekkimanauærsipáse.

2 Kemmit (innupilluit) missiksorsigik, ajokærsoinerdluktut missiksorsigik, auiksartitsirsut missiksorsigik. 3 Uagulle kippineliksóvogut, Gudemut nálektóursogut annernerme, Iesuse Kristuselo ussorsitsautigarput, uinningmillo pirsomik tettiksakangilagut. 4 Umnit uangatōg taimaitomik ussorsitsautekarsinnagiunga. Adlalo issumakarpet næggoviminik uinikaminik

ussorsitsautekarsinnaulune, uanga tava angnerrúrsomik pekkarsinnavunga; 5 Merssa udlut arbengæt pingajuǽnne kippinekarama, Israelittille ekkardlerigãnga, Benjamin næggovigãra, Ebræerinnit Ebræerióvunga, inneitsissinnullo Farisæerióvunga; 6 Illungorsorlunga illageeksut akkerartorbigigikka, inneitsissillo illuarsirsútigekorseinut arksoarnængitsunga. 7 Tamakkole piksakautigigalloakka, innárlugilerikka Kristuse pivlugo. 8 Illomumme tamása innárlugirsarakka, illuarnerrungãrmet Kristuse Iesuse Nálegara illissarællugo, taunamé pivlugo tamása suksáungitsugigikka, egitæksáusugællugillo, terssa, Kristuse piginiaromagauko. 9 Taursomanétsomaulungalo, illuautiksarsiomannanga inneitsissinnit pirsomik, Kristusemulle opernermit pirsomik, tamerssa Gudib illuautigekorsa opernermik; 10 Illissariomagauko tauna, umarsusiǽllo pirsaunera, nagliungnereesalo illængersusiǽt, tokkorsusialo aglæt arssigiomaulugo; 11 Tokkorsut makkibiǽnnut piginángorkollunga. 12 Sullile tamanna pisimangikalloarpara, sullilo nãmaksingikalloarpungaloneet; piniarsinnarparale anguniaruklugo, Kristusib Iesusib pimanga. 13 Kattengutikka, uamnik nangminek sulle issumakangikalloarpunga, pisimasugællugo tamanna. Attauserle piara, imaitok: Tunnumnétut issumakǽrniarpakka, siuniksakkale kepisuǽrbigãkka; 14 Kiglikbiglo siuniksak piniarbigingãrpara, piomaulugo erdlingnarnek, tamattominga pinekarmet Gudib kákorsusia killangmut Kristuse Iesusekut. 15 Taimaitomik nungulluta uagut, saimaunekangãrtogut, taima issumakarniarta; sunalo pivlugo nelligeengitsunnik issumakaralloaruse, tamattominga nevsuiarbigekogitse Gudemut; 16 Kissiennele, sumigloneet piniaralloaruta, ajokærsút attausek, merssa missigirsarput, attuarniartigo, issumakattigeeksuarlutalo.

(Epistel am 23. Sontage nach Trinit.)

17 Mallingniarsinga, assærset kattengutigeet, tagusarsigiglo taukko, taima sakkilluartut, sórdlo uagut malligæksaraussigut. 18 Merssa amerdlagalloarmætta sakkirsut, taukko kabseenik okautigirsarikka illivsenut, mãnale kodlinermik okautigakka,

akkerartortóursut Kristusib kikkiektorsimarsusianut; 19 Taukkoa tammarnerdlukbiksamingnik nāgatekaromárput; nerssettik taukkoa gudigirsareit, kangugirsæksaralloættiglo makkitættigirsarigamikik, nunab peenik issumakainartut. 20 Neijugæksarsiarpulle killangmépok, terssangatōg Annaursirsok Iesuse Kristuse Nálegak nerriugigiarput. 21 Timerojukput taursomá adlangortissaua, arssigilerkollugo timine ussornartok, pirsaunermik ajugaringisaminik tamannut nálektillune.

KAP. IV.

Kajumiksárpei assakattigeengnermut, tamannullo ajungitsunnut; pæjugutit tipeitsutigei; aglekkenne makko nāuei.

Taimaitomik, assærsakka ungagirsakkalo kattengutikka! tipeitsutigælluselo ussorsitsautigigause, taimaituinnaritse Nálekame, assærsená! 2 Evodia Sintikalo okauniarpække issumakattigeeksuarkollugik Nálekame. 3 Idlitsōg, illomórtok ikkiortiga kenúvigáukit, arngnæk okko ikkiorniarkik, okautsit tussarnersut pivlugit taukko ikkiortigigáukit, Klemense illagællugo, adlello ikkiortikka, taivkoa akkit agleksimaput innursútib aglegeine.

(Epistel am 4. Sontage des Advents.)

4 Tipeitsuktuinnaritse Nálekame, amalo okaupause: tipeitsugitse. 5 Innuksiarnersuserse nællunærle innungnut tamannut. Nálegak kannekau. 6 Issumanerdluktariaurnase, tamannele sumigloneet piniartarángause, tuksiautigirsesse Gudemut nællunærniarsigik kenúvluse kodlilluselo kujaniarluselo. 7 Taimalo Gudib ullapisautætta, merssa issumennit tamannit angnerrúrsúb, umættisse ekkarsautisselo sernigilligit Kristuse Iesuseme. 8 Késa, assærset kattengutigeet, illomórnartok nungullugo, illerkoriksok nungullugo, illuarnartok nungullugo, peteijuinartok nungullugo, sekkiminartok nungullugo, tussarnersok nungullugo, illuartomik illerkokarpelloneet, nersornartokarpelloneet, tamakko issumalliutiginiarsigik. 9 Uamnittōg

illiniakesse, pirsesselo, tussakesselo, tekkorsesselo tamakko attuarsigik, Gudib saimaursúb tava illagissauãse.

10 Tipeitsungãrkaungale Nálekame, ama issumagekiksaraussinga; merssa issumagituinaralloarivsinga, arvsiarkotekarlusele. 11 Ajorsarsusek pivlugo taima okangikalloarpunga, nungullunga kikkunnétarángamaloneet nãmaginek illinauko. 12 Pekkaìvsãnginek pekkangãrnerlo sungiusimauakka, tamannelo tamannik sungiursiunga, kãrsillárnermiglo kãngnermiglo, pekkangãrnermiglo ajorsarnermiglo. 13 Tamása ajungilakka pirsæktitsirsivkut Kristusekut. 14 Taimaitorle piniarluarposeme, ajorsartunga issumagileraussinga. 15 Okkorsele, Filippimiut! illissimauarseme, okautsinnik tussarnersunnik okallulerkãrama, Mazedoniamit aularama, illageeksut adlet augoarbigingikãnga, tunnirsútit pissiello ouktútigællugit, illivse kissivse piaussinga. 16 Tessalonikamétillungalo aglæt kabseenik pæjukivsinga innútigirsæksamnik námaktunnik. 17 Tunnirsútiksarsiorlunga pingilanga, illivsele pekkangãrbiksakarkogause akkinekarsusivsinik. 18 Tamannik pilliksógalloarkaunga, amigarkokarlungalo aglæt. Pæjugutisse amerdlænársimarsut Epafroditusemit piakka; tippigiksaut tamerssa, tunnirsúllo tekkojominartok, nuennersorlo Gudeme. 19 Gudimale tunningãrluse ajorsarungnǽrsilluse tamannik, pekkangãrsusiminik ussornarsusiminik Kristuse Iesuseme. 20 Guderpulle Atátarpullo nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomullo. Illomut.

21 Illuartut Iesuse Kristuseme nungullutik innúlluarlit. Kattengutit uamnétut innúlluarkoãse. 22 Illuartut tamarmik innúlluarkoãse, angnerrúrsomiglo Kaiserib iglokatteisa. 23 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerǽtta illagillisse tamause. Illomut.

Filippimiunnut agleksimarsut Rommit, Epafroditusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

KOLOSSAMIUNNUT.

KAP. I.

Kujarsutigei tuksiullugillo; Kristusemik saimautitsirsomik okallukpok, taursomungalo saimaukoei.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsánik, kattengullo Timoteuse (aglekpuk). 2 Illuartunnut Kolossamiunnut, opertunnullo kattengutigeenut Kristomiunnut. Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

3 Gude, Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta kutsauvigarput, sorarunnaselo tuksiupause; 4 Tussaumagautigo opersuserse Iesuse Kristusemut, assænirsuserselo illuartunnut tamannut. 5 Nerriugirsarse pivlugo, illivsenut torkorsimarsok killangme, tamattominga tussarsimagadlarause, okautsit opernartut tussarnersut pirsutigællugit. 6 Tamakkoa illivsenut okautáumætta, sórdlotõg nunamiunnut tamannut; tængekártinarlutiglo, sórdlotõg illivsenut, taimane aglæt tussalerkãraussigik, Gudiblo saimaunera missigisimaulugo opernartomik. 7 Taimatõg illiniartikãse Epafrasib, assærsauta kivgakattivta, Kristusemut kivgariksub pivluse. 8 Taursomatõg nællujungnærsikãtigut assænirsusivsinik annernerme.

(Epistel am 24. Sontage nach Trinit.)

9 Taimaitomiktõg uagut, tamattominga tussalerkãrauta kingorna, sorarunnase tuksiupause, kenúvlutalo (Gudemut) missigirsungortinekarkolluse illissimanermik pekkorsánik; illissimangãrtekolluselo siunekártekolluse annernerúb peenik; 10 Sakkilluarkolluselo Nálekab nãmagirseinik tamannik, ajungitsullirsenniglo tamannik kinguæksiorluse; 11 Agdliar-

torkolluselo Gude illissarællugo, nekkursektinekarkolluselo; tamanniglo pirsaunekarkolluse pirsauneranik ussornartomik; illællárkolluselo kammajuikolluselo tipeitsungnermik; 12 Atátarlo kutsauvigissiuk, pirsuksængortimattigut ajortoærotisimarsut kingorngursæksæt illængersinángorkollutigo kaumarsome; 13 Taursomalo annigortikãtigut tãrtúb nálegáursusianit, nuktertillutalo Ernerme assærsame nálegauviánut. 14 Taursomane annaursútekarpogut, aungne koimago, imaitok: ajortivut issumakærsimaput. 15 Terssaivna Gudib tekkuksáungitsúb arssinga, siudlerpávlune erniúrsok pingortitennit tamannit; 16 Taursomanga merssa pingortisimaput tamarmik, killangmétullo nunamétullo, erssitsullo erssingitsullo, nálegauviksuillo atarkirsarsuillo, nálegaunerillo, pirsársuillo, tamakkoa tamarmik taursomanga taursomungalo pingortisimaput. 17 Sõkangikadlarmello, tauna étok, tamarmiglo taursomunga perrorput. 18 Taunalo niakora timib, terssa illageeksut, erniusimaulunelo, audlarkautávok siudlióvlune makkitok (tokkorsunnit), nálegáukollune tamannut. 19 Taima (Atátab) illuarimago pekkangãrnek tamakerluinnartok taursomane (Kristuseme) innilikollugo. 20. Taursominga ningaursajungnærsekogamigit tamása taursomunga nangminek, killangmétulloneet nunamétulloneet, terssa imaitomik: ullapisautiksisimamet aungmik senningarsomine ingmikut nangminek. 21 Illivsesõg ardlagut tekkornartáursose akkerartortóvluselo, issumauvsinik ajortulliartose. 22 Mãnale timmiminik uinnelingmik saimaursængortikãse, tokkogame, sáminut pisitsomagamisse ajortoærotisimauluse arksoarnaitsóvluse, illuartóvluselo; 23 Operluartuinaruse kissienne, tungatisimauluselo, aulaiængersimauluselo soraruting-ikussiuk nerriugirsak pivlugit okautsit tussarnersut, tamakko tussarsimagaussigik, tamakkoalo okautáput innungnut tamannut, killaúb attánétunnut, taukkonungalo, uanga Paulusiúrsunga, kivgartortungorsimavunga.

24 Mãna nagliutikka tipeitsutigãkka, pivluse nagliukama, timmimnelo nãmaksiakka sulle nagliutigirsariakartut Kristuseme,

timma pivlugo, tamerssa illageeksut; 25 Taukkonunga uanga kivgartortungorsimavunga, Gudib okalluktuartótimanga illivsenut, Gudib okauseenik okallukollunga nãmagluinnartomik; 26 Terssa nællunartógalloet sillarsúb aularkautánit, okkiullo tuglereenit aglæt, mãnale nevsuiarsimarsut illuartorteinut; 27 Taukko merssa Gudib nællunæjarbigiomasimamagit, tamattoma nællunaralloartúb pekkangãrneranik ussornartomik nællursunne, terssávok Kristuse illuvsinétok, nerriugirsak ussornarsusermik. 28 Tamanna uagut okautigãrput, innuillo tamása kajumiksárlugillo ajokærsoraráuvut, pirsarluta illissimanermik tamannik, innuit nungullugit illuartuinarkogautigik Kristuse Iesuseme. 29 Taimaitomiglo piniagæksakariungatõg, aksorungãrlungalo, illuvkut pillersãrtitsirsima pirsaunera attorlugo.

KAP. II.

Ajokærsoinerdtuktunnut miannersorkori, Kristuse kemmengnauærlugo.

Nællojungnærkoausele, kannok aktigirsomik piniarsútigigivse, Laodizeamiullo, tamásalo tautumnik tekkungisainartut; 2 Taukkoa umætteit kajumiksárnekarkollugit attausingortinekarkollugillo assænermik, illomórnartomik illissimarsusekangãrkollugit, illitsorillerkollugit Gudib Atátab Kristusiblo nællunartuanik. 3 Tamattomane irssertorsimamætta perkotit tamarmik illissimanartoliksuit nællojungnæruteliksuillo. 4 Taimale okausekarpunga, okallukiksartũrsártut seglokittarkennauãse. 5 Umnit timmimnik neijungikivse, annernimnigle neijorpause, tipeitsuklungalo, mallugigause illuartulliartose, sorarnauærsoselo opernermik Kristusemut. 6 Mãna Nálegak Iesuse Kristuse illæssiarigaussiuk, tava sakkiuaritsesõg taursomane; 7 Taunalo tungauvigællugo kattisimagitse, aulaiængerluselo opernerme, sórdlo ajokærsornekartose, operluselo kujanermik pingãritse. 8 Miannersorniaritse illissimakoser-

sunnut seglokittairsunnullo, attortarmattigik innuit ajokærsútigekorseit, sillamiullo illerkorekorseit, Kristusele nálengnago. 9 Taursomane illomut innilipok Gudiúrsusek tamakerluinartok timmemiúrsóvlune. 10 Taursomanelo pekkangărpose tamannik, tauna niakorimarssuk nálegaunerit pirsársuillo tamarmik. 11 Taursomane illivsesõg kippinekartose kippirsúmik arksennik pirsarsimangitsomik, timme ajortolik uinningme pigissæraussiuk, terssa Kristusib kippirsútigekorsanik; 12 Imaitok: tauna illagællugo koirsútekut illirsáugause (tokkoanut) illagællugotõg makkisimavose (tokkorsunnit) opernermik Gudib pillirsánik, taursoma makkitika tokkorsunnit. 13 Illivsesõg umartikăse illagællugo, sulle ajortunne tokkungagadlarause nællursorsótilluse; taursomalo ajortullirsauvut tamása issumakærei. 14 Aglekello uautinik illerkokarkorsirsut, uautinullo passinartuglit, taursoma pejavikei erssitsungnærsillugit, senningarsomut ivertinamigit; 15 Nálegarsuillo pirsársuillo pirsærotikei ingmikut nangminek, servsarsimaulugillo ajugáursotut aularunamigit. 16 Taimaitomik mãna kimulloneet nekkimatekussengilase, nekkiksak immiksarloneet pivlugik, kaumetitárloneet Sabbatilloneet pivlugit; 17 Tamakkoa tachainápuut pirsuksáugalloamut, timmælle Kristusib piga. 18 Siuniksauvsinik pærsitsirsokarkennase, pekkonnase issumaminik innúniartomut, kannilártũrsártomut, Engelesullo-étiniartomut, umnit taimaitomik tekkungisainagakarame, maungainarlo makkitasõvlune, uinningme peenik issumakarame; 19 Taimaitúblo attavigingika niakok (Kristuse,) taursomanga merssa timme tamarme nukkekarmet naugursamigut nukkingoamigullo, kattilersimaulunelo, taimalo agdliartorarau Gudib pekkorsánik.

20 Mănalo, Kristuse illagællugo, sillarsúb innuisa illerkorirseinut tokkosimagause, saogme tava sillamiunne innúrsuttut sulle attorpissigik illerkut imaitut: 21 Tamanna aktoriaurnago, tamanna õgiaurnago, tamanna tigursariaurnago. 22 Tamakkoale tamarmik nungursaraut attornekarángamik, innuinait inneitsissigællugillo ajokærsútigeit. 23 Taimaitut illissimar-

sŭrsáralloarkaut, issumamingnik nálektŭrsáramik kannilartŭr-sárlutik, timmittiglo ivlerunnagit, sórdlo issumagingikeit kăr-sillártitsomannagit.

KAP. III.

Kristuseme sakkilluarsusek pivlugo; ingmikórtartut malligæk-seit pivlugit.

Taimaitomik, Kristuse illagællugo, makkisimaguse, pauané-tut tava piniarsigik, Kristuse tekpauanémet, Gudib tellerpiætta tungáne ivksiarsok. 2 Pauanétut piniarsigik, nunamétulle pinnagit. 3 Tokkosimagause (ajortunnut) innunerselo Kris-tuse illagællugo irssertorsimavok Gudeme. 4 Kristusele in-nursútituarse sakkomerpet, tava illivsesŏg sakkomerkattigio-mariarse ussornarsuserme.

5 Taimaitomik auættisse nunamétut tokkoniarsigik, imaitut pivlugit: uersainek, maujungnartulliarnerlo, kajumingnerd-lungnerlo, ikdligupillungnerlo, tukkoinerlo, terssa Gudiúngit-sunnut nálengnek; 6 Tamakko pivlugit Gudib opingitsut ningautarimagit. 7 Illivsesŏg ardlagut tamakko attoriesse, taukkonunga innúniartilluse. 8 Mănale ipperarsigik makko tamása, imaitut: ningengnek kammangnerlo, ajortullo, mit-tengnerlo, okausepilluillo karnivsinit annirsut. 9 Seglursar-unnase illauvsinut; innuktokak ipperarsiuk, pillirseilo aglæt; 10 Innuktárlo attiniarsiuk, nutángolersok illissimanermut, pingortitsirsime arssinganut; 11 Tamattomungalo pekkorsáput Grækerillo. Iudillo, kippinekartullo, kippinekangitsullo, Græ-keriúngitsullo, Zittillo, kivgello, kivgáungitsullo; Kristusele tamannépok, tamarmiglo tamattigirsaræt.

(Epistel am 5. Sontage nach Epiph.)

12 Taimaitomik mănа Gudib kennigeisut illuartuttut as-sænartuttullo attuarniarsigik, umættivsigut nákiningnek, in-nuksiarnernerlo, kunnilarnerlo, piueinerlo, kammajuinerlo; 13 Nungulluselo koiægekattigeengniaritse, issumakærbigekat-

tigeengniarluselo, illauvsinut paitsisakarángause; sórdlo Kristusib issumakærbigimasse, taimatōg illivse illesse pigissigik. 14 Adlennille tamannit angnerrúrsok, terssa assæningnek, attuarsiuk, tamattomunga merssa illageeksimamætta nāmaktut tamarmik. 15 Gudiblo ullapisautætta umættisse inniginiarligit, tamattomungatōg kákosimagiose, attausek timmigekollussiuk, kujaniarkolluselo. 16 Kristusib okausee innilingārsigik illivsine illissimanangārtunnik tamannik, illivseniglo ajokærsorkattigeekluselo kajumiksárkattigeengniaritse tuksiautinnik ussorutinniglo erinnagiksunnik, annernerúblo peenik tuksiautinnik tussarominarkersunnik, umættivsigullo tuksiaritse Nálekamut. 17 Tamásalo pirsartækesse, okallugángauseloneet, sullirsarángauseloneet, tamakko tamása pirsartarsigik Nálekab Iesusib akkane, Gudemullo Atátamullo kujatitse tauna pirsutigællugo.

(Epistel am 6. Sontage nach Epiph.)

18 Uviglit okkorse! Uvisse náleksigik Nálekame, taima illuarkemet. 19 Nulliaglit okkorse! Nulliesse assæniarsigik, kenningakennaselo taukkonunga. 20 Merdlertut okkorse! Angæjokesse náleksigik tamannik, tamanna Nálekab illuarimago. 21 Angæjokáit okkorse! Kittornesse ningeksáissengilesse (illuangitsomik) nikkarsungorkonnagit. 22 Kivget okkorse! Nálekesse nunamétut náleksigik tamannik; kissienne kivgartorkennase taimaitsūrsárluse innuinnarnut illuarekolluse, Gudemulle nálengniarluse, umættivsigullo illomórluse. 23 Tamásalo sullirsesse nāniarsigik umættivsigut kajumikluse, sórdlo Nálekamut, innungnullo sórdlo pinnase. 24 Illissimagitselo, Nálekamit pissægause akkiksamik kingorngursæksamik; Nálegak Kristuse kivgartorbigigaussiuk. 25 Illueitsulliartorle pinekaromárpok illueitsullirsenne pirsutigællugit, innungnik nellinginarsiornarmet.

KAP. IV.

Nálekello okaukiksárpei; kajumiksárpei tuksiartuinnarkollugit, miannersorkollugillo sakkirsarángœtta okallugángœttalo. Aglekkenne makko nauei.

Náleket okkorse! Kivgesse nāmaktomik illuartomiglo pirsarsigik, illissimagitselo, illivseső̃g Nálegakarmigause killangme. 2 Kassunnase tuksiartaritse, taimailiortarluselo pigáritse, kujaniarluselo; 3 Uaguttõg tappulluta tuksiuniarsigut, Gudib arvkotiksarsiortekolluta okalluktungortekolluta okautsinnik Kristusib nællunartuanik, tamannatõg pivlugo kellersorsimaggama; 4 Nællunærnekarkollugit okautigirsæksakka. 5 Illissimarsuttut illivluse sakkiuaritse, illagingisesse pivlugit, udlullo attorluarniarsigik. 6 Nungulluse okausekartaritse tussarnersunnik, tarrajorsimarsuttun-étunnik, siunekarkolluse akkirsútiksauvsinik tamannut.

7 Uanga kannongérsutsimnik unnibkáutsomárpãse tamannik Tichikusib, assærsab kattengutib, kivgariksúblo kivgakattimalo Nálekame; 8 Tauna illivsenut aulartikiga, taursomunga missiligiartorkogause kannongétose, umættisselo tupedlersárkollugit taursomunga; 9 Taursomungalo aiparitipara Onesimuse, illomórtok assærsak kattengut, ekkardlivse illæt. Taukkoa unnibkáutsomárpãse tamannik uagutine pirsartunnik. 10 Aristarkusib, kellersorsimakama innúlluarkoãse; Markusiblo, Barnabasib igdloætta, tauna pivlugo innérnekartose; ornikpasse illæksiariniarsiuk. 11 Iesusiblo, Iustusemik attiglúb, terssa kippinekartut illéisa. Taukkoinnait ikkiortigãkka Gudib nálegauvia pivlugo, taukkolo tupedlersautigisimalerikka. 12 Innúlluarkoãse Epafrasib, ekkardlivse illætta, Kristusib kivgætta; taursomalo sorarunnase tuksiuniarpãse, illuartuinarluse aulaiængorkolluse, Gudiblo pekkorsei tamása piniarluarkollussigik. 13 Tauname unnersiutigãra piniarkiksængãrtok pivluse, pivlugillo Laodizæamiut Hierapo-

limiullo. 14 Lukasib kaitsorsairsúb assærsab innúlluarkoăse, Demasiblo. 15 Kattengutigeet˜ Laodizeamétut innúlluarlit, Nimfaselo, illageello iglokattei. 16 Aglekello makko illivse attuarærussigik, tava attuartiniarmigissigiktõg illageeksunnut Laodizeamétunnut; illivsesõg attuarkollussigik Laodizeamit pirsut. 17 Archippuselo okarbigissiuk imænna: Piniagæk-set, Nálekab pekkorsa illingnut, piniarkiksarniaruk nămaksiniarkollugo.

18 Innúlluarkorsiungatõg nangminek agleklunga uanga Pauluse. Parnărusimarsunga erkairsariniarsinga. Saimaunekartuinaritse. Illomut.

Kolossamiunnut makko agleksimarsut Rommit, Tichikusib Onesimusiblo neksarikit.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET TESSALONIKAMIUNNUT.

KAP. I.

Tessalonikamiut saimaukoei Gudemut, kujarsútigællugillo ajunginerárpei Paulusib.

Pauluse, Silvanuselo, Timoteuselo (aglekput) illageeksunnut Tessalonikamiunnut Gudeme Atátame, Nálekamelo Iesuse Kristuseme. Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo!

2 Gudemut uagut kujarsútigituinarpause tamause, tuksiartarángautalo sorarunnase erkainiarpause. 3 Erkaitsuinariauvuttõg piniakesse opernermik, sullirsesselo assænermik, sorajuirsuserselo nerriungnermik, terssa Nálegarput Iesuse Kristuse tunnárituinaraussiuk, Gudib Atátautalo kénætta sáne.

4 Merssa, assærset kattengutigeet, Gudib assærseiá! illissimavogut kennersimarsusivsinik. 5 Okautsillo tussarnersut, okautigirsauvut, okauseenartun–ésimangimætta illivsenut, pikkunartóvlutigle, Annernermelo ajunginerme illomórnartóvlutik, sórdlotõg illivse illissimagaussigut, kannok illiortogut pivluse akkornauvsinétilluta. 6 Uagutinullo Nálekamullo mallingniktungorsimavose, umnillo nagliungărtose okautsit tussarnersut nálekisse tipeitsursusekarluse Annernermit ajunginermit pirsomik. 7 Taimainause malligæksængorsimavose opertunnut tamannut Mazedoniamiunnullo Achajamiunnullo; 8 Mazedoniamiulle Achajamiullo kissimik illivsenit tussaumangikalloareit Nálekab okausee, tamannele tussaumauættõg opersuserse Gudemut, taimaitomik okariakangilagut pivluse. 9 Taukkoa nangminek uautinut okautigirsarmasse, kannok aktigirsomik illivse nálekivsigut, kannorlo Gudemut sáluarsimarsose tunnullugit Gudiúngitsut, merssa nálekomagaussiuk tokkosuitsok Gudeviúrsok. 10 Erneralo nerriugællugo killangmit, tokkorsunnit makkitita, terssa Iesuse, annaursirserput kammaumit piomártuksamit.

KAP. II.

Akkornænnétillune kannok illiortum unnerpok; Gudemut ama kujarsútigei; ornikomaulugit kajumikpok.

Illivse nangminek, assærset kattengutigeet, illissimavóse pirsusivtinik illivsenut, assuleenak pisimangimet; 2 Umnillo nagliuktitáugadlartogut mittegáugadlarlutalo Filippime, sórdlo nællungilarse; taimaitorle tipeitsuktóursogut, Guderput tettigællugo, okautsit tussarnersut Gudemik okautigiomagautigik illivsenut, akkerartornekangărluta aglæt. 3 Merssa okaukiksarause tammartangitsogut, illueinatalo pekkoserlugatalo. 4 Kissienne sórdlo Gudib illomórtilluta okalluktigimattigut okautsinnik tussarnersunnik, taima okalluktarpogut, innuinnarnut illuarekolluta piniængikalloarpogut, Gudemulle umættivtinik illissimarsomut. 5 Mannigouniartainartuttut okause-

kangisainarauta illissimauaussigut, tukkoitsóngitsoguttōg; Gudib nællungilātigut. 6 Nálekotóniængitsoguttōg innungnut, illivsenulloneet adlennulloneet. 7 Umnillo Kristusib aulartiteisut piksakarbigiginnaugalloarivse, angæjokáursuttulle illivluta neijorivse, sórdlo anánab milluktitsirsúb kittornenne pauvkirsarei. 8 Taima allianaigigivse umættivsigut, pitseriartoguttōg, Gudib okauseenik pekkartitsukluse, amatōg innúnerput aglæt erdligiomannago pivluse; terssa, assæniktungorsimagauta illivsenik. 9 Assærset kattengutigeet, erkairsarpesseme sullirsauvut piniakauvullo, merssa udlullo unnuello tappullugit sennachviniarauta, illivse piksakarbigiomannase; taimailutalo okautsinnik tussarnersunnik Gudemik okalluktuartogut akkornauvsine. 10 Terssa illivse nællungilarse, Gudiblo nællunginia, kannok ivlernarluta, illuarlutalo, arksoarnaitsóvlutalo neijorause illivse opertòursose. 11 Illissimagioseseōg, nungulluse okaukiksarause tupedlersárluselo, sórdlo atátab kittornenne pirsarei. 12 Okaukivselo, Gudib kénætta sáne sakkilluarkolluse, taursoma kákomasse nálegauviminut ussornarsusiminullo. 13 Taimaitomiktōg sorarata Gude kutsauvigirsararput, Gudib okausee uautinit pirsarausigik, taimane nálekaussigut, innungnut okauseritinnagit, Gudemulle okauseritillugit, illomuttōg taimaimætta; tauna pikkunartorsógioktōg illuvsine, operause. 14 Illivsele, assærset kattengutigeet, malliksimalerpesse Gudib illageeksei Iudæamiut, Kristuse Iesusemétut, merssa taima nagliuktinekarauseseōg ekkardlivsinit, sórdlo taivkoa Iudinnit. 15 Taukkoalo Nálegak Iesuse tokkokæt, Profetittiglo aglæt, uaguttōg mallidláriātigut, Gudiblo merssa illuaringilei, arksoardlersógiputtōg innungnik tamannik; 16 Uautiniktōg okallukorsinginirsut nællursunnut, pidluarkonnagit; taimailutik ajortittik illævlugit pirsaraut tamattigut; merssa kammautib pidlárkajalermattik.

17 Uagulle, assærset kattengutigeet, sivissómik kénarsingikadlarause, umnit umættivtinik neijorluse, pingārtomik tava tuoviorniarkerssogut kénarsiomauluse kepperingārluta. 18 Tai-

maitomik uagut kavseenik ornikomarsaralloarivse, nanga Pauluse angnerrúrsomik, tornársúble arvsiarătigut. 19 Kiname nerriutigællugolo, tipeitsutigællugolo, pinnersautigællugolo ussorsitsautigirsarărput? Illivsesŏg taimaitoringinerpause Nálegauta Iesusib Kristusib kénætta sáne tikkibiksane? 20 Illivseme merssa ussorsitsautigællusełlo tipeitsutigáuse.

KAP. III.

Paulusib Tessalonikamiut issumagilluarpei, tuksiullugit.

Taimaitomik késa kippillerauta, illuarărput kissingorokolluta Ateneme. 2 Kattengupullo Timoteuse, Gudib kivga, okautsillo tussarnersut Kristusemik pivlugit ikkiortingoarput, aulartiparput, nekkursektitsartorkolluse kajumiksárkolluselo, operluarsinnarkolluse; 3 Nikkarsungortokarkonnase nagliungnartunnit tamakkonanga; taimaitunnut pekkorsáursogut illissimagaussigut. 4 Uagullo neijorause taima okarbigigadlarpause, nagliungnartokaissirsogut unnerluta, mănalo taimaisimarsok illissimauarse. 5 Taimaitomik kipperirsarause, (Timoteusemik) aulartitsirsunga, opersusivsinik tussaromagama, ursséirsartúbloneet urssersimasuginerluse, illivsenullo piniarsuserput assuleenængorsugællugo. 6 Mănale illivsenit Timoteusib tikkimattigut, unnibkáullutalo opersusivsinik assænirsusivsiniglo, issumagilluartaraussigullo, uautinullo kajungerlusegŏg tekkojomauluta, sórdlo uaguttŏg illivsenut. 7 Taimaitomik, assærset kattengutigeet, opersuserse pivlugo tupedliutigilerpause, tamannik tujomilersilluta nagliuktillutalo. 8 Mănăme innúlerkikpogut, illivse aulaiængersimagause Nálekame. 9 Sumingme Gude kutsauvigiginnauarput pivluse, taimaitomik tipeitsungnartokangărauta illivsenit Gudivta kénætta sáne? 10 Udlullo unnuello tappillugit kenungărpogut, tekkojomauluse kénarsiomagause, opersuserselo sulle nămangipet, nămaktiniaromaulugo. 11 Taursomale, Gudib Atátauta, Nálegautalo Iesusib Kristusib arvkotiksarsiorlissigut illivsenut.

12 Illivsele Nálekab agdliartortillisse, assakattigeeksílluselo nămaktomik, tamannullo (assæniktungortillisse) sórdlo uaguttŏg illivsenut pirsarpogut; 13 Umættisse nekkursektinekarkollugit arksoarnaikollugit illuarnermik Gudemut Atátautinullo, Nálegarput Iesuse Kristuse tikkitserlugo, ivlernarsarsimarsortænne illagællugit.

KAP. IV.

Ivlernartomik sakkilluarkoei, assakattigeeksuarkollugillo; ajokærsorpei tokkorsunnik umaromártunnik.

(Epistel am 2. Sontage in der Fasten, Remin.)

Amalo, assærset kattengutigeet, uagut kenuvigællluselo kajumiksarpause Nálekame Iesuseme, nămaksilluariartorkolluse, uautinit merssa tussarsimagause, kannok sakkiuariakarause Gudib illuarirsanik. 2 Illissimavoseme, kannongétunnik inneitsissekartinause Nálekamit Iesusemit. 3 Terssávorle Gudib pekkorsa, ivlernarkolluse, uersainermullo pekkonnase. 4 Tamauselo ingmikórtarluse timisse párilluarniaissauesse, ivlernartuinnarkollugit; 5 Nællursuttullo, Gudemik illissimangitsuttut, peteitsulliaissengilase. 6 Illauvsiniglo illueitsulliartokaissengilak, niuvertarángauseloneet, pekkoserluktokaissengilak kattenguminut; Nálegak merssa akkingersirsorsómet tamakko tamása pivlugit, taima okarbigigadlarause narkiksoradlarluselo. 7 Gudib kákungimattigut maujungnartulliarkolluta, ivlernarsekollutale. 8 Taimaimet tamattominga assiginnairsúb, innuit pingikalloarpei, Gudele assiginnarpa, illivsenut tunniursirsok annernerminik.

9 Assænermigle kattengutinnut aglekbigirsariakangilase, illivse nangminek Gudemit ajokærsorsimagause assakattigeeng nermik illivsenik. 10 Taimailiortarpesseső̆g tamása kattengutigeet, Mazedoniamétut tamanne. Okaukiksarpausele, assærset kattengutigeet, nămaksilluariartorkolluse; 11 Innerilluariartoritselo piueitsóvluse, piniagæksesselo năniarsigik, ark-

sauvsiniglo sennachviniarluse pigitse, sórdlo uagut pekkoniarivse; 12 Sakkilluarniarkolluse illagingisautinut, taukkoaloneet illæt piksarsivigekonnassiuk.

(Epistel am 25. Sontage nach Trinit.)

13 Assærset kattengutigeet, sinnikpārtunnigle nællokungilause, allieisukonnase adlettut nerriugirsæksakangitsuttut. 14 Merssa Iesusemik tokkosimarsomik, (tokkorsunnillo) makkisimarsomik operuta, Gudib tava Iesuseme sinniviksut illagititsomariei taursomunga. 15 Okaupauseme Nálekab okausianik imaitomik: umnit uagut innuvluta amigarkógalloaruta Nálegak tikkipet, sinniviksut ingiaissengilauvut; 16 Nálegak merssa nangminek, Gudib Engeleesa nálegaunerǽt kardlortaursirsartok nippersoalingmik aiparællugo, akkaromáriok killangmit, Kristusemelo tokkorsut makkekāissaput. 17 Kingorna uaguttōg, sulle amigarkóvluta innúrsogut, ivko illagællugit aularunekaromárpogut nuiettigut, Nálegak nellautsartorkollugo sillame, taimalo Nálegak neijortuinalissauarput. 18 Okautsinnik tamakkoninga tava tupedlersarkattigeengniaritse.

KAP. V.

Kristusib tikkibiksa nællunakemet erkærkollugillo piginángorkoei, Gudemullo illuartekollugit; agleket makko nāniarpei.

(Epistel am 27. Sontage nach Trinit.)

Udlulle taivko nællunǽrkoteilloneet pivlugit, illivse assærset kattengutigeet, aglekbigirsariakangilase. 2 Illivse nangminek illissimalluarause, Nálekab udluksa tikkissammet, sórdlo tigliktok unnuame. 3 Imalo okalluleralloarpætta: ernngumanartokangilak erksinartokaranelo, asserornartúb tava terssangainak tikkidláromárpei, sórdlo annernartúb ernisulersok tikkidlára; tavalo kemmānauieissenginiput. 4 Illivsele, assærset kattengutigeet, tārmiójungnǽrpose, taimaitomik udluksab taursoma tigliktotut kanningāissengilāse. 5 Illivse tamause kaumarsúb kittornarāse, udlúblo kittornarāse; uagut merssa

unnuabloneet tărtúbloneet pigingilătigut. 6 Taimaimet uagut sinnigiaurnata sórdlo adlet, erkomaniarlutale pissa sillatorsimaniarlutalo. 7 Sinniktut merssa sinniktarmætta unnuame, sillærunartomiglo immertut sillærotarmætta unnuame; 8 Uagulle udlúb kaumarsúb pigimattigut, erkomaniaissaugut, saigorsimauluta opernermik assænermiglo, niakorutekarlutalo nerriungnermik pidluarnartuksamik. 9 Gudib merssa pekkongimattigut kammaumut, pidluarnartorle pigituinarkoa uautinut Nálegautigut Iesuse Kristusekut; 10 Taivna tokkorsok pidluta, uautinut innúkattigekollune erkomatillutaloneet sinniktillutaloneet. 11 Taimaitomik kajumiksárkattigeengniaritse illuarsárkattigeengniarluselo; merssa taimailiortarauseme.

12 Inneniarpausele, assærset kattengutigeet, issumagissigik ajokærsortisse, pársirsesselo Nálekame, illivseniglo kajumiksáirsut; 13 Atárkivlugillo assængărsigik, piniagæt perssakotigællugo, okauserlukbiginnagillo. 14 Okauniarpausele, assærset kattengutigeet, kiglormut piniartut tennerterniarsigik, nikkarsungortut tupedlersársigik, sengeetsut kammagekiksársigik, kammajuilluselo pigitse tamannut. 15 Missiksorniaritse, ajortomik akkiortokarkonnase aipaminut ajortulliartomut; nungullusele ajungirsútiksarsiniaritse illivsenut tamannullo. 16 Tipeitsuktuinaritse. 17 Sorarase tuksiaritse. 18 Pirsesse tamása kujarsútiginiarsigik, taima Gudib pekkomasse Kristuse Iesuseme. 19 Annernerúb pee attorungnærkussengilesse. 20 Erkotuksennik okalluktut assiginnariaurnassigik. 21 Tamásale missilingniarsigik, ajungitsorlo nungullugo pigituarsiuk. 22 Missiksoritse ajortuginekarkonnase sumigloneet. 23 Taursomale, Gudib! ullapisauteliksóursúb ajorungnærsillisse tamangoauvsigut, annernisselo, tarnisselo, timisselo tamakerlutik serniginekartuarlit, arksoarnaikollugit Nálegauta Iesusib Kristusib tikkibiksánut aglæt. 24 Illomóinnarpok ivna kákorsirserse, taursomatŏg taimaitungortitsomárpăse.

25 Assærset kattengutigeená, tuksiuniarsigut. 26 Kattengutigeet tamása innúlluarkosigik kunningmik illuartomik,

27 Nálegak pivlugo pekkoause agleket makko attuartekollugit kattengutigeenut illuartunnut tamannut. 28 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse. Illomut.

Agleket siudleet Tessalonikamiunnut agleksimaput Ateneme.

PAULUSIB AGLEGEISA ARDLAIT TESSALONIKAMIUNNUT.

KAP. I.

Tessalonikamiut Paulusib kujarsútigei saimaunekaleriartormætta; tuksiupei.

Pauluse, Silvanuselo, Timoteuselo (aglekput) illageeksunnut Tessalonikamiunnut, Gudeme Atátautine, Nálekamelo Iesuse Kristuseme. 2 Gudib Atátauta, Nálekablo Iesusib Kristusib saimaulisse erkiksisilluselo.

(Epistel am 26. Sontage nach Trinit.)

3 Assærsèt kattengutigeet, pivluse Gudemut kujarsariakartuinarpogut, terssa illuarkau; opersuserse agdliartungārmet, nungulluselo assakattigeeksuariartorause illivsenik; 4 Taimainause, uagut aglæt ussorsitsautigirsarause Gudib illageeksorirseinut, illællársinnarause opertuarauselo sumigloneet mallidlárnekarángause nagliuktinekarángauselo. 5 Tamánnalo nællunærkotávok, Gude illuartomik ekkartóursissammet, illivselo piginángortuksængorkolluse Gudib nálegauvianut, tamannatōg pivlugo nagliuktinekarause. 6 Taima Gudib illuarigamiuk, nagliuktitsirsesse missigititarei nagliungnartomik akkiksænnik; 7 Illivsele nagliuktitáursose, uautinut illæng-

utilluta erkiksisitsomárpāse, Nálegak Iesuse erssillerpet killangmit, Engelinne pirsársuit illagællugit. 8 Taursomalo ingnermik ikkoelleksimarsomik pidláromárpei Gudemik illissimaniængitsut, nálekomangitsullo okautsinnut tussarnersunnut Nálegautinik Iesuse Kristusemik. 9 Taukkoa annernartorsoarmik pidlárnekaissaput, asserornartorsoarmik nāksáungitsomik Nálekab kénánit, pirsauneranillo ussornartorsoarmit; 10 Terssa kakkugo tikkipet ussornarsivlune illuartitenne pivlugit, tupingnartorsóvlunelo opertut tamása pirsútigællugit. Merssa udluksak tauna pivlugo okautsivut illivsenut, operisimauesse. 11 Taimaitomiktōg tuksiutuinarpause, Gudivta pirsuksængortekolluse kákorsúmut tamattomunga, ajungitsullo illuarirsenne tamása namaksiniarkollugit operdluartekolluselo pirsaunerminik. 12 Nálegauta Iesusib Kristusib akka ussorinekarkollugo illivsinelo taursomane Gudivta Nálekablo Iesusib Kristusib saimauneranik.

KAP. II.

Kristuse tikktsinnago asserorsairsokaromárpog-ōg; illageeksut tipeitsutigællugillo okaukiksárpei aulaiængerkollugit.

Nálegautale Iesusib Kristusib tikkibiksa pivlugo, taursomungalo kattissimaiartorsusiksarpullo pivlugo, inneppause, kattengutivut. 2 Nekkimajarsungortekonnase issumauvsinik, annilártekonnaselo annernermulloneet, okautsinnulloneet aglekennulloneet uautinit pisugirsennut, Kristusib udloa nedliutsungnarsirsomik unnersunnut. 3 Kimulloneet seglokittarkussengilase suulloneet pivlugit; nedliutikadlaissengimet, operungnærnek pingikadlarpet, sakkomingikadlarpello innuk ajortoliksoak, tamerssa kittornak tammartuksak; 4 Terssávomme arksoardlersok, nálegauniartorlo tamannut, Gudemik nálengnekarbianigloneet tairsamut, Gudiblo igloánut aglæt ingitsartorpok, Gudesut illivlune, ingminiglo Gudiótillune. 5 Erkainiængilissiuk, tamattominga okarbigigivse neijoradlarause?

6 Nedliutingirsútalo illissimauarse, merssa taivna sakkomeriartussammet nedliubigirsamigut. 7 Mānakullo aglæt illueitsulliarnek pillerigalloarkau angiortokut, kissienne sakkomerseilirsok pæradlaissavok. 8 Illueitsulliartorlo tava sakkomeromárpok; tauna Nálekab asseroromárpa kannerme annerneranik, nungulluinaissaualo sakkomeriartorlune tikkikune; 9 Taivnale (illueitsulliartok) sakkomilissavok nellinginarnik pikkunartullirsennik, nællunærkotinniglo, ussornartullirsenniglo opernaitsunnik, tornársúb pilleenik. 10 Tamanniglo pekkoserlutekarlune illueitsulliartitsomárpei tammartuksáursut; terssa piæt, opernartok assæniænginamiko, pidluarkonnatik tamattominga. 11 Tamanna pivlugo Gudib tammarnartorsuit pekkussauei taukkonunga, opernaitsut operekollugit; 12 Ekkartóunekarkollugit tamása seglosuirsúmik operiningitsut, illueitsorle nuennerællugo.

13 Uagulle Gudemut kujarsariakartuinarpogut pivluse, kattengutigeená, Nálekab assærsei! Issoanit Gudib kennermasse pidluartungorkolluse, Annernerúb ajorungnærsitsineranik, opernermiglo seglosuirsúmut; 14 Taimaitomut merssa kákoāse okautsinnik tussarnersunnik okautigirsautinik, ussornartorsoarmik pigirsængorkolluse Nálegautinut Iesuse Kristusemut. 15 Taimaitomik māna, assærset kattengutigeet, aulaiængeritse ipperarnauærlugillo illerkoriksut, illivsenut ajokærsútiginekartut, okautsivtinigloneet aglekautinigloneet. 16 Taursomale, Nálegauta Iesusib Kristusib, Gudivtalo Atátautalo, assagamissigut, saimaunerminiglo tupedlersautiksakartinamissigut nāksaungitsomik, nerriugirsæksakartillutalo ajungitsomik. 17 Umættisse tava kajumiksárligit, nekkursektilluselo ajokærsútigirsennut ajungitsullirsennullo tamannut.

KAP. III.

Tuksiukovok taukkonunga; sakkilluarkollugit sennachviniarkoei, illuartut mallikollugit. Agleket makko nãniarpei.

Amatõg okkorse, assærset kattengutigeet, tuksiuniarsigut, Nálekab okausee okautiginekariartorkollugit tamannut, nálengnekarkollugillo, sórdlo illivsine. 2 Uagullo annengnekarkolluta ivkonanga innungnit innarluktunnit ajortorsoarnillo; tamakæratik operdluarsusekarmætta. 3 Nálegarle illomortóvok, taursoma nekkursektissauãse sernigissevluselo ajortomit. 4 Uagulle issumakarbigáuse Nálekame, illivsenut pekkorsauvut nálektugællugit, náleissæsugællugillo. 5 Nálekable umættisse nálektungortilligit Gudib assænirsusianut, Kristusiblo kammajuirsusianut.

6 Uagulle, assærset kattengutigeet, Nálegauta Iesusib Kristusib akkane okauniarpause, illagissérsiuk kattengut nellinginak sakkilluangitsok, nálekomangitsorlo ajokærsúmut uagutinit pirsomut. 7 Illissimavoseme, kannok illivluse mallissægaussigut; uagut merssa illueitsulliængitsogut akkornauvsine; 8 Taimatõg akkekangitsomik timmiursartorbigingikivseloneet uagut, udlullo unnuello nungullugit sennachviniartogut erdlokivluta piniartarlutalo, illarse piksakarbigiomanginautigo. 9 Umnit taima piginnagalloartogut, kissienne illivsenut malligæksaritiniarauta taimailiortogut, mallekolluta. 10 Neijortillluselo okaukivse imænna: kinaloneet sulliniaromangitsok, nerrissenginioktõg. 11 Merssa illæsse tussaumagautigik sakkilluangitsorsuit, sulliniaromangitsunõg, pillirsarlutiglo pekkorsarinekangitsunnik. 12 Taimaitulle, Nálegarput Iesuse Kristuse pivlugo, inneniarlugillo okaukiksárpauvut, sulliniarkollugit piueilutik, nerrirsæksarsiorkollugillo nangminertugæksamingnik. 13 Illivsele, assærset kattengutigeet, kassussennase ajungitsulliaritse. 14 Okautsivtinulle nálengitsokarpet, tauna nællunérsiuk aglekluse uautinut, kemmeklugolo allarsiuk

pakkaitsekollugo. 15 Kissiennele kingarirsariaurnago, okaukiksárniarsiugle sórdlo kattengutiginekartok. 16 Nálekable ullapisauteliksóursúb tunnitsuinarlisse ullapisaumik tamannik. Nálekab illagillisse támause!

17 Innúlluarkorsiunga nangminek agleklunga uanga Pauluse; aglekakka nungullugit taima nællunærkoserlugit pirsarpakka; taimalo aglektaraunga. 18 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagillisse tamause. Illomut.

Ardlait makko Tessalonikamiunnut aglegáput Atenemit.

PAULUSIB AGLEGEI

SIUDLEET TIMOTEUSEMUT.

KAP. I.

Ajokærsoinerdluktut Paulusib arksoarekoei; Timoteuse ajokærsorpa kannok illioriakarmet inneitsissit pivlugit; operluarnermik sorarkungila.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib Annaursirsivta Nálekablo Iesusib Kristusib nerriugirsauta pekkorsanik; 2 Timoteusemut illomórtomut ernersiamnut opernerme, pillit saimaunek, nákiningnerlo, ullapisaullo Gudemit Atátautinit, Nálegautinillo Iesuse Kristusemit!

3 Taimane Mazedoniamut aulalerama, okaukivkit Efesusemétuarkollutit, innerterkollugillo illéit, ajokærsútekarkonnagit adlamik. 4 Nálengniarkonnagillo okalluktuapillungnut, okauserinekartunnullo ekkardlereenik kingudlereeksunnik, tamakkoa sorarnængimætta, appersútiksakarnartóvlutiglo sakkitsau-

tiksennik, illuarsautiksaungimættalo opernerme Gudib pekorsáne. 5 Inneitsissille nællunærutigirsæt angnek terssa imaipok: assæningnek umamit ivlernartomit, issumamillo illuartomit, opernermillo illomórtomit. 6 Tamakko ipperarpeit illéisa, sálerlutiglo okautsinnut piungitsunnut; 7 Ajokærsoirsójomatógamik aglekennik inneitsissinnik, siunekarnagillo okautsissigloneet okautigirsettigloneet. 8 Inneitsissille illissimauauvut ajungitsorsóursut, attorluarpattigik innuit; 9 Illissimagiættõg, inneitsissit tunniusimangimætta illuartunnut, illueitsunnulle, Gudemut nálengitsunnut ajortulliartunnullo, ivlernaitsunnullo, koksellaitsunnullo, tokkotsirsunnullo angumingnik arngnamingniglo, innungærsunnullo. 10 Uersairsunnullo, kiglormut piniartunnullo, innungnik tigliktunnullo, seglutóursoarnullo, angernerdluktunnullo, adlennullo arksoarnartunnut ajokærsúmut illuartomut; 11 Terssa Evangeliume ussornartométomut, Gudib pidluartóursúb pianut, issumagekorsáursomut uamnut. 12 Nálegarpullo Iesuse Kristuse kutsauvigăra nekkursektimanga, illomortorællungalo, kivgartóutekartimanga tamattominga; 13 Merssa siornagut arksoardlersorsóursunga, akkerartortóvlungalo mitteklersorsóursunga; nákinekarpungale, merssa siunekangikadlarama opersusekangikadlarlungalo taimailiorama. 14 Pingărnerrovlungale saimaukănga Nálegauta, opertillungalo assatillungalo Iesuse Kristusemut. 15 Merssame illomornartóvlune opernartóvok okausek nálegluariakarnek, imaitok; Kristuse Iesuse nunamut pimet, ajortuglit pidluarsariartoruklugit, taukkonanga uanga sualungnerrúrsunga. 16 Taimaitomigle merssa nákinekartunga, uamnut angnerrúrsomik Iesuse Kristuse nællunæromamet kammajuirsusiminik tamannik, malligæksængorkollunga opertortæksaminut năksaungitsomut innursúmut. 17 Gudele, issukangitsorsoak Nálegaunek, adlangojuitsok, erssingitsorlo, illissimarsotuarlo nálengnarsile ussornarsivlunelo issukaissengitsomut. Illomut. 18 Pekkorsarle manna innersútigăra illingnut, ernera Timoteuseá, okautsit ivko, erkotukset pivlutit, malling-

niarkit ajugáuluarkollutit, 19 Opersusekarkollutillo paitsisaitsomiglo issumakarkollutit, tamanna illéisa ipperarsimamarssuk, operungnærlutiglo; 20 Taimaitut illagissimauækit Himenæusib Alexanderiblo, taukko tunniupækka tornársungmut, pidlárnekarkollugik, arksoardlerungnærkollugik.

KAP. II,

Malligæksamik pekkorsiok, angnerrúrsomik angutit arngnello malligæksciník.

Taimaimet māna okaukiksainiarpunga, adlennit tamannit imaitut piniarkārkorsarigaukit: kenúrsarnek, tuksiartarnek, tuksiursirsarnerlo, kujarsarnerlo pivlugit tamása innuit; 2 Nálegaunerillo nálegarsuillo pivlugittōg, erkiksivluta unnigluarlutalo innúlluarkolluta, Gude nálekluarlugo tamannik, piueilutalo. 3 Tamanna ajungimet illuarlunele Gudemut Annaursirsivtinut, 4 Taursoma pidluarkomagit innuit tamása, opernartomiglo illitsorillerkollugit. 5 Gude merssa attausióvok, attausiógioktōg innungnik saimaursængortitsirsok Gudemut, terssa Innuk Kristuse Iesuse; 6 Taivna ingminik tunniutok, tamása pissiarisuklugit; tamanna okautigirsáukollugo nedliutekorsæksamine. 7 Tamattominga uanga okallukorsávunga Apostelióvlunga, (merssa illomórlunga Kristuseme okallukpunga, seglunangalo,) nællursunnut ajokærsoirsókorsávunga, opernerme seglosuinermelo.

8 Tava māna pekkorsiunga: angutit tuksiartarkollugit tamanne, arksettiglo illuartut kodlarterlugit, ningeksusekaratik nekkimarsusekaratiglo. 9 Taimaitōg arngnet arssoarkollugit annorarsennik illuartunnik, iktorlutiglo illerkoriklutiglo, arssoarniarkonnagillo nytsennik perdlaisimarsunnik, Goldemigloneet, sappangennigloneet, annorarsennigloneet erdlingnartorsoarnik; 10 Arngnettulle Gudemut nálengniartuttut illiorkollugit, ajungitsulliarnermik pirsarlutik. 11 Arngnak nungullune ajokærsornekarángame nippangerlune nálektuaissavok.

12 Arngnarle ajokærsoikungilara, uviminuttŏg nálegáuniarkunginiaratŏg, náleinarlunele pisavok. 13 Ada merssa pingortisimakărmet, kingornalo Eva. 14 Adalo seglokittarnekangitsok, arngnarle seglokittarnekarame arksoarnalersok. 15 (Arngnelle) pidluarsomárput ernirsartaramik, opertuarunik kissienne, assæniktuarlutiglo, ivlernartuarlutiglo, illerkoriklutiglo pitsuarunik.

KAP. III.

Pellessiunerit, ajokærsoirsullo ikkiorteisa piniagækseit malligækseillo nællunærpei.

Illomut terssa opernartóvok: Illageenut pellessiúnerrojomarsok, tauna piomarsóvok pirsarialiksoarmik sullirsæksamik. 2 Taimaimet pellessiunek nungullune arksoarnaitsóussavok, attauseenarmik nulliakaissevlune, kajumiktóvlune, sillakartarlunelo, illerkoriklunelo, sinniktarkorsirsóvlunelo, ajokærsoiluartóvlunelo; 3 Immerajuktorsónanelo sillærunartomik, unnattairsarajuktónanelo, innárluktulliartónanelo; innuksiarnersóvlunele pisavok, akkerartorajuktónanelo, erdliktónanelo; 4 Innukotiminik pársilluartovlune, kittornakarniartóvlunelo nálektunnik illerkoriksunniglo. 5 Innukotiminigle kinaloneet pársilluarnek nællursógune, kannongme tava Gudib illageeksei párissennerpagit? 6 Opillerdlăngóussengilak, makkitalerkennavok, arksoardlersúblo arksoarissæsugællugo. 7 Unnersiutiginekaissægiorle opingitsunnit assimétunnit, kakkejardlersúb passiklerkonnago nappitekonnagolo. 8 Taimatŏg illageeksut kivgeit peteijuissaput; marlungnik okkakaratik, Weinemik immerajuktorsónatiglo, innárluktulliartónatiglo; 9 Opernerúble nællunartua torkorterlugo pissauæt issumame illuartome. 10 Taimaitulle missilikkărlugit pirsariakaradlariok, kingorna tava kivgartorlit, arksoarnaikunik. 11 Taimatŏg taukkoa nulleet peteijuissaput, kakkejardlersónatik, sillakartarlutigle, tamanniglo illomórtarlutik. 12 Illageeksullo

kivgeit nungullutik attauseenarmik nulliakaissaput, pársilluaissevlutiglo kittornamingnik innukotimingniglo. 13 Kivgartorluartulle, ingmingnut pidluautiksarsioraraut ajungitsorsoarmik, angisómiglo tipeitsutiksarsivlutik opernerme Kristuse Iesusemut. 14 Tamakkoninga aglekbigágit, orninæsuaissæsugællutillo; 15 Mullugalloarumale, illissimakollutit kannok illivlutit sakkiuariakarauit Gudib igloane; terssa Gudib tokkosuitsúb illageeksei, opernartúb sukka, aulaiaitsorlo tungauvia kollarnaitsomik.

16 Tussaumarsaulunelo angekau, Gudemut nálektut operirsæksæt, terssa imaitok: Gude innungorsimaulune erssersimavok, illuartónerarnekarlune Annernermit, tekkotillunelo Engelinnut, okautávlunelo næliursunnut, operbigirsávlunelo nuname kangattartitávlunelo ussornartorsoarmut.

KAP. IV.

Ajokærsoinerdluktokaissavong-ōg udlunne kingudlerne; Timoteuse illomórtuarkoa.

Annernerle nevsujailuarpok, udlunne kingudliksenne illéit operungnæromárpung-ōg, nálekomárlutiglo annernernut seglokittairsunnut, tornársuillo ajokærsúteinut; 2 Terssa imaitunnut: ajungitsūrsártunnut seglovlutik okausekartunnut issumamikullo taukkoa næliunærkotsernekartut óusimarsomik. 3 Nulliareekarkorsingitsullo, nerrekorsingitsullo nekkiksennik, illéinik merssa Gudib pingortiteinik kujanartunnik opertunne illissimarsunnelo opernartomik. 4 Gudib pingortitei tamarmik ajungimætta, nachonartokangilarlo kujanermik attoreine. 5 Nachonarungnærmætta Gudib okauseenik tuksiaumiglo. 6 Tamattominga kattengutigeet ajokærsortarukit, tava Iesusib Kristusib kivgarilluaromárpātit, innurorsársimarsotit opernartunnut okautsinnut, illuartunnullo ajokærsútinnut, taukko nálektuinaraukit. 7 Illueitsulle okalluktuapilluillo attungitsut ingalengniarkit. Gudemulle nálengnermik illingnik sungiusar-

niarit. 8 Merssa timmemik sungiusainek attorkaivsăngimet, Gudemulle náleksusek attortuksávok tamannut, unnersóuteliksóvlunelo innursúmik mănakun-étomik nedliutuksamiglo. 9 Tamanna illomornartóvlunelo opernartóvok, okausióvlunelo nálegluariakarnek. 10 Taimaitomiglo piniagæksakariogguttŏg, mittengnekarlutalo, tettigisimagautigo Gude tokkosuitsok, tauna annaursirsigæt innuit tamarmik, angnerrúrsomiglo opertut. 11 Tamattominga okaursivlutillo ajokærsoiniarkeet.

12 Illingnik nachorsokarnauærile innusukauit; opertunnulle malligæksauniarna okautsinnik, sakkiuarnermiglo, assænermiglo, annernermiglo, operluarnermiglo, peteijuinermiglo. 13 Okautsit attuarkiksarniarkit, okaursiniarkiksarlutillo, ajokærsoiniarkiksarlutillo, tikkitserlunga. 14 Issumakærnauæruk tunnirsút saimaunartok, illingnut tunniusimarsok okautsinnik erkotuksennik, uttokaunerit arksamingnik pattingmattit. 15 Tamakko umamiuginiarkit, sulliariniarlugillo, tamanne agdliartorsutsit mallungnarsekollugo, 16 Illingnik nangminek páriniarit, ajokærsúttŏg pivlugo; tamakkonunga sorarnauærit. Taimailiortaruit, illingnik nangminek tava pidluartiniaromárpotit, nálektingniglo aglæt.

KAP. V.

Paulusib Timoteuse ajokærsorpa illioriakarsusianik uttokaunerrúrsunnut, innusuktunnullo, uidlarnernullo, uttokaunernullo.

Innutokak okauserlukbigissengilet, alátatulle illiorbigællugo okauniaruk, innusuktullo angutit kattengutitut; 2 Arngnakoeksello anánettut, innusuktullo arngnet kattengutitut illiorbigikit, nungullutit peteijuilutit. 3 Uidlarnerit, merssa uidlarnerróvluartut, atarkirsarniarkit. 4 Uidlarnekarpelle kittornalingmik erngoutalingmigloneet, (kittornet) taimaitut sungiusaradlarlit angæjokáuniarnermik innukotimingnut, taimailutiglo angæjokættik akkillerluarlugit; tamanna ajungitsul-

liáumet, illuarkallunelo Gudeme. 5 Terssávorle uidlarner-róvluak, merssa kissimétungorlune Gude tettiginarsinnara, udlullo unnuello nāursarei sorarane tuksiarlune kenúvlunelo. 6 Peteitsulliarlunele innúrsok, tauna tokkungavok, naug innúgalloarlune. 7 Tamattomingatōg okaursiniarit, arksoar-naikollugit. 8 Nellinginable kialoneet illænne, angnerrúrso-miglo iglokattinne issumagingikunigit (innútikseinnik), tauna opersusekarungnærsimavok, ajornerrovlunelo nællursomit. 9 Uidlarnek kennigáussægune, nungullune okkiokarle 60 in-nornagit, attauseenarlo uvigigalloarællugo; 10 Unnersiu-tiginekaissægioktōg ajungitsulliartarnermik; kittornennelo per-rorsarsimagunigit, sinniktarkorsirsóvlunelo, illuartullo issigeit ubbarsimagunigit, ajorsartunnullo angæjokaursóvlunelo ajung-itsuinarnik piniartarsimagune. 11 Uidlarnerille innusuktut allarkit (kivgartortungortiniarnagit); merssa peteilirsarángamik, Kristuse náleissærlugo, uvinnikomadlaraut tava; 12 Taimai-tut arksoarnalerkaut, opernek siudlek sorarunamiko. 13 Ta-manna tappullugo sulliniaromanginiputtōg, sakkeenarlutiglo pullartaraut iglunnut; sulliniængisinnarlutigle okallukpedlá-leriputtōg aglæt, allapernaitsóvlutiglo, okalluktarlutiglo pir-sæksaungitsomik. 14 Taimaitomik uidlarnerit innusuktut uvinnikoakka, kittornartárkollugit, iglomingnik párirsæksakar-kollugit, arksoardlerajuktok passikliutiksakarkonnago taukko-nunga. 15 Illéit merssa kiglormut pisimamætta, tornársung-mut sásimaulutik. 16 Opertorle, angulloneet arngnarloneet, uidlarnekarune, tauna issumaginiaissaua innútikseinik, illag-eeksunnut nagliutigekonnago; uidlarnerrovluartut nungullugit ajorsarkonnagit.

17 Uttokaunerit, piniagæksamingnik piniarkiksut, augoarbigine-kangārillit, angnerrursomiglo sulliakartut okautsinnik ajokærsú-tinniglo. 18 Agleket imaimætta: Umingmak (suaursennik) tung-mairsartok irvsarusissengilet; sennachvirsorlo akkilleriakarpok.

19 Uttokaunernik passikleromarsut operirsariaurnagit, kis-sienne narkiksoirsokarpet marlungnik pingasunnigloneet.

20 Ajortulliartnt nungullugit pidlárlugit narkiksorkit tamása tussartillugit, adlettōg erksekollugit. 21 Gudib, Nálekablo Iesusib Kristusib, Engelillo kenniket tekkoænne okaupagit, tamakko tamása nálekollugit, issumangniglo pinnatit, innuinnarnullo illuarekollutit sungoamigloneet piniaissengilatit. 22 Nellinginak erngerlugo arksængnik pattissengilet; illængukennektōg adlet ajortullirseinut. Illingnik nangminek ivlernarsarniarit.

23 Immeenarmik immissærit, ingmangoamigle Weinemik immerit, nárdluktógauit, akkillekitsorlutillo nappartarauit.

24 Innuit illéisa ajorteit mallungnaramik, erngerlutik ekkartóutiginekarsinnaput, illeille aitsait kingorna nællunarungnæraraut. 25 Taimatōg illéisa ajungitsullirseit erngerlutik mallungnarkaut, adlelle umnit nællunaralloartut sakkomingissenginiput.

KAP. VI.

Kivget pivlugit ajokærsúmik tunnia; Timoteuse illomórkoa, Gudemut nálengniarsinnarlune; pissórsuit ajokærsorkoei piniagækseinik. Agleket makko nāuei.

Kivgaináursut nungullutik atarkirsariuaissaueit nálekettik, Gudib akka ajokærsúllo mittautigirsængorkonnagik. 2 Opertunnigle nálegakartut, assiginnaissengileit taukko, pirsutekartugællutik kattengutigigamikik, pingārtomigle kivgartorbigilluaissaueit opertómætta assænartóvlutiglo, angæjokárigamikiglo. Taima ajokærsoilutillo kajumiksáiniarit.

3 Kinale adlamik ajokærsútekarune, Nálegautalo Iesusib Kristusib okausee pidluarnartuglit nálektuangikunigit, ajokærsúllo Gudemut nálekorsirsok pinnago; 4 Tauna makkitakau illissimarsosuginermit, umnit nællursóvlune, sakkitsairsarlunele appersútinnik okautsinniglo piungitsunnik; taukkonangalo pirsaraut kenninganek, sakkitsaunerlo, mittengnerlo, issuma-

pillungnerlo illaminut. 5 Akkioreengnerlo, terssa taimaitorsómætta innuit, asserorsimarsunnik issumaglit, opernartokarungnærsinekartullo, issumakaramik, Gudemut nálengnek pekkarbiósugællugo. Taimaitorsuit ingalekit. 6 Gudemulle nálektok, tunnirsúteilo nāmagællugit, taivna perkotiksariksorsóvok. 7 Merssa sumigloneet pekkarata nunamut pisimavogut, næellunænginiok tava, sumigloneet pekkarata nunamétsungnælissægauta. 8 Nerrirsæksakarutale annoraksakarlutala, tamakko tava nāmagittigik. 9 Pissórsoængoromarsut pirsarmætta urssernartunnut ningennullo, piomaningnerperksoarnullo siorngærunartunnut innarlungnartunnullo, taimaitut innungnik pisitsirsómætta asserornartorsoarmut tammarnartorsoarmullo. 10 Piomatónek næggoviómet ajortunnut tamannut: tamattomunga illeit kajumiksileramik, opersusek tammaiæt, erdlokinartoperksuillo ingmingnut pisikeit. 11 Idlille, Gudemut pigirsáursongá, tamakko kemmeratiginiarkit; illuarnerle, Gudemullo nálengnek, opernerlo, assæningnerlo, issumagingnerlo, piueinerlo piniarsinnarkit. 12 Illungersoinnarnermik ajugauniarit operluarlutit, nāksaungitsomiglo innursutiksarsiniarlutit, tamattomungalo kákosimagauit, angejárlutillo ajungitsomik næellunæjautekartotit, narkiksoirsut kavseet tussartillugit. 13 Gudib, tamannik umartitsirsúb, Kristusiblo Iesusib, Pontiuse Pilatusemut næellunæjaumik ajungitsomik okautiginiktúb kénætta sáne pekkoaukit. 14 Nálektuarkollugo pekkorsak, ivlernarlutit arksoarnaillutillo, Nálegauta Iesusib Kristusib sakkomerbiksa nedliutserlugo; 15 Tamannalo nedliutekorsamigut nedliutissaua irvsoma pidluartóursúb ajugakangitsotuablo, nálegaunerit Nálegaunerætta, nálekello nálegætta; 16 (Taivnavomme) tokkosuitsotuak, kaumarsométorlo orningnek ajornartome, innuit tekkungisainægæt, tekkonerlo ajugæt; tauna nálengnarsillunelo nálegauniartuinarle nāksaungitsomut. Illomut.

17 Pissórsuit sillame mattomanétut okauniarkit, makkitasōkonnagit, peelloneet nungujarsut teltigekonnagit, Gudele

tokkosuitsok, tauna merssa tunnioráirsorsómet tamannik attugæksautinik; 18 Ajungitsulliarkollugit, pissórsoængorkollugit ajungitsullirsennik, erdliktókonnagit, augoarbiginikomakollugit; 19 Kattersoiniarkollugillo perkotiksamingnik nangminermingnik, torkortegæksennik nedliutuksamut, innursútiksarsekollugit nãksaungitsomik.

20 Oma Timoteuseá! Illingnut párekorsak torkorterluaruk, ingaleklugillo okautsit illueitsut attoriakangitsut, sakkitsautiginekartullo illissimanartũrsártut merssa seglutiginekartut. 21 Taimaitokartomik illeit unnermætta, operungnærlutiglo. Saimaukonekarkeet idlit. Illomut.

Siudleet makko Timoteusemut agleksimaput Laodizeamit iglorperksoavingnit Prigiame Pazasianame.

PAULUSIB AGLEGEI

ARDLAIT TIMOTEUSEMUT.

KAP. I.

Timoteuse Paulusib kajumiksarpa umaminik assænniktomik.

Pauluse, Iesusib Kristusib Apostelia, Gudib pekkorsanik, okautigekollugo innursút Kristuse Iesusemétok. 2 Timoteusemut, assærsamnut ernersiamnut (pillit) saimaunek, nákinerlo, ullapisaullo Gudemit Atátamit, Kristuse Iesusemillo, Nálegautinit.

3 Gude kutsauvigãra, kivgartorbigirsara siudlikka mallikkugit issumamik ivlernartomik, sorarnanga idlit erkairsarig-

aukit, nungullunga tuksiursirsarángama, udlullo unnuello tappullugit. 4 Kodlissillo erkairsarigaukit, kippillerkaunga tekkojomaulutit, tipeitsungălerkollunga. 5 Erkairsarigiara opersutsit illomórtok, sórdlo siornágut ningiut Loide, arngnello Eunike operkărtut, idlitsŏg taimaitotit nællungilagit.

6 Tamanna pivlugo erkasiniarpagit, pikkoriksautigekollugo Gudib tunnirsúta saimaunartok illungnétok, terssa arksamnik pattikaukit. 7 Gudib merssa tunningimattigut annernermik erksirsútelingmik, pirsautelingmigle, assæniktomiglo, illissimarsomiglo (annernekartikătigut).

8 Taimaitomik Nálegauta okausee iktorutigissengilettit, uangaloneet parnărusimarsunga tauna pivlugo; uautulle nagliuksinnait okautsit tussarnersut pivlugit, Gude pirsæktitsirsigællugo; 9 Taursoma pidluartimattigut, illuartomiglo kákorsúmik kákolluta, sullirsauvut pirsutiginnagit, piomarsusiminigle saimaunerminiglo pigamissigut; merssa sillarsoakangikadlarmet saimaursæksængortisimagauta Kristuse Iesuseme. 10 Mănakulle tamanna nællunæjarsimavok Annaursirsivta Iesusib Kristusib erssiutágut, taursoma tokko pirsautærotika, innursútiksamiglo năksaungitsomik sakkomersitsiok Evangeliumekut; 11 Tamattomunga pekkorsávunga okalluktuksávlunga, Apostelióvlungalo, nællursunnullo ajokærsoirsóvlunga. 12 Tamannatŏg pivlugo taima nagliuktaráunga, kangusutigingilarale. Merssa operbigirsara illissimagauko, nangănauæriungatŏg, uamnut párekorsak sernigiginnaumago udluksaminut aglæt.

13 Uamnit tussakettit ajokærsútiginarkit, terssa okautsit pidluarnartuglit opernermik assænnermiglo Iesuse Kristuseme. 14 Ajungitsok illingnut párekorsak tamanna torkorterluaruk, Annernek ajunginek illuvtinétok ikkiortigællugo.

15 Terssa illissimauet, Assiamiut tamarmik kemmekănga, taukkoa illagægik Figelluse, Hermogeneselo. 16 Nálekab nákinermik pirsarligit Onesiforusekut tamása, taursoma kabseenik tupedlersármanga, kanguginnangale umnit kallim-

nersoarnik kellersugáursunga; 17 Rommulle pigame ujarkiksáránga nennivlungalo. 18 Kannoktõg nákinekarle Nálekamit udluksame nedliutsomártome. Kannorlo aktigirsomik taursoma kivgartorbigimanga Efesuseme, idlit illissimalluarpet.

KAP. II.

Ajokærsorpa kannok illioriakarmet, kannorlo illioriakangimet.

Taimaitomik oma ernera, pirsársoængorit saimautekut Iesuse Kristusemétokut. 2 Uamnillo tussakettit, narkiksoirsut kabseet tussartillugit, tamakko pisikit innungnut illomórtunnut, adlenniktõg ajokærsoinek ajungitsunnut. 3 Nagliuksinnait tava ajungitsotut Iesusib Kristusib kivgatut. 4 Kivgartorluartúb nungullune adlet piniagæksaugalloet issumakærarei, terssa illuarekollune kivgartorkorsirsiminut. 5 Ajugauniartorlo illuartomik ajugauniangikune niakorusernekarnek ajorpok. 6 Nautsévilliortorle, nautsévingmik sennachviniarame, nungullune náursut nerrekārlugit pissauei. Illingnut okautsikka nálekit. 7 Nálekable illissimanermik tunnissauātit tamanne. 8 Iesuse Kristuse erkaumatuinnaruk, tokkorsunnit makkisimarsok, Davib kinguarirsa, sórdlo Evangeliume okautigigauko; 9 Tamanna pivlugo nagliukáunga, kellersugáulunga aglæt, illueitsulliartotut; Gudible okausee kellersugáungilet. 10 Taimaitomik nagliungnartut tamása attortarpakka illællárlunga, kenniket pivlugit, taukkotõg pidluautiksekollugit ussornartomik nāksaungitsomik Iesuse Kristusemit. 11 Illomórnartóvlune opernartóvok terssa: Illagællugo tokkoguta, umarkattigiomáriarputtõg. 12 Illællárluta nagliukuta, nálegaukattigiomáriarputtõg. Misserratiginikuta, misserratigiomáriātiguttõg. 13 Umnit uagut opingikalloaruta, tauna illomórtuarpok, ingminik misserratiginek ajorpok.

14 Tamattominga tava erkasiniarkit, narkiksoilutit Nálekab kénætta sáne, okauseenait pivlugit sakkitsaikonnagit, piungi-

met tamanna, tussartullo kiglormut pirsutigirsaræt. 15 Piniarkiksarniarit, Gudemut illuarilluarkollutit, arksoarnaitsóvlutillo kivgarekollutit, okautsit opernartut nungullugit nămaktekollugit tamannut. 16 Ingalekille okautsit illueitsut piunggitsut, taukkoa aksut nálekteilinarkemætta Gudemut. 17 Taukkoalo okauseet asseroiartorput sororatik, taimainipuktŏg Himenæuse Filetuselo. 18 Taukkoa opernartok tammaiæk, okarlutiglo, tokkorsunnit makkitsungnarsirsut unnerlugit, taimalo illéisa opersusiæt ajulersipæk. 19 Gudible tungauvigekorsa aulaiaitsok, sakkiksaungilak, imaitomiglo nakkittarusersimavok: Pinne Nálekab illissarei; ama imalo: Kristusib akkanik taisirsúb illueitsut allarligit. 20 Iglomele angisóme pogutakararau Goldinnik, Silveniglo, ama kerssungniglo machenniglo aglæt, illeillo ussornartomut, illeille ussornaitsomut. 21 Taimaitomik ingminik pærsekorsok innungnit okkonanga, tauna ussornartuksængoromárpok, ivlernartungorlune, iglúb nálegánut attortóvlune, piginángorsimaulunelo ajungitsullirsennut tamannut. 22 Innusuktut kajungernereet kemmăratiginiarkit, illuarnerle, illomornerlo, assæningnerlo, erkiksinerlo piniarkit, illaksiniarlugillo tamása Nálegak tailugo tuksiartut umættimingnit illuartunnit. 23 Appersútille attoriakangitsut, illissimarsútiginekangitsullo ingalengniarkit, sakkitsautiksakainarnartut nællunginaukit. 24 Nálekable kivga sakkitsaigajuktorsóussengilak, tamannulle innuksiarnersóussavok, ajokærsoirsarlune kajumiklune; okausereetsulle piueilune koiægiginnaulugit pissauei. 25 Kannilarlunelo ajokærsorniaissauei okausereetsut, Gudib mattoma kingorna tunnissæsugællugit sainiarsútiksamik, opernartomik illitsorillerkollugit; 26 Ama sillatortungorkollugit pærkollugit tornársúb parnăruteinit, taursoma merssa parnărsarmagit pekkorsaminut.

KAP. III.

Udlut năgatikseil okautigei, asserorsairsokaissammello; Timoteuse kajumiksárpa mallikollune, Gudiblo okausee aulaiængerbigekollugit.

Tamannale nællojungnæruk, udlunne kingudlerne erksinartorsoarnik nedliutekaissammet. 2 Merssa innúkaleromármet ingmingnik sũsugirsunnik, tukkoitsunniglo, ussorsitsartunnik, makkitasũnnik, mitteklersunnik, angæjokámingnut nálengitsunnik, kujangitsunnik, illueitsunnik. 3 Uttereetsunnik, issumakærbiginingitsunnik, mamardlersunnik, peteitsunnik, piueitsóngitsorsoarnik, angæjokáungitsunnik. 4 Unnerdluktunnik, sillaitsunnik, angnerruniartunnik, taukkoa ikdligupilluit assænerroeit Gudemit; 5 Taimaitut Gudemut náleksusekartũrsáralloarput, illomóngitsorsóupulle; taukkotõg ingalekit. 6 Taukkoa illeit, tamattigut iglunnut pullarniartarput, arngnangoet pivlugillo aularupeit, ajortorsoarnik ullibkartut, tamanniglo kajungersuseliksuit. 7 Sorarat iglo illiniartũrsáralloarput, opernartomigle illissimanek ajulersinnarput, 8 Sórdlole Iannesib Iambresiblo Mosese arksoarǽk, taimatõg taukkoa opernartok arksoarirsaræt; asserorsimarsunnik issumakarlutik innúgamik, pirsuksáunatiglo opernermut. 9 Késale sorariakaissaput, sillǽrosimarsusiǽt nællojungnǽrsissammet tamannut, sórdlo ivkoa piniarnerdlursusiǽt, 10 Idlille tussarsimauettit ajokærsútigalo, illerkoralo, issumagalo, opersuseralo, issumagirsuseralo, assænirsuseralo, kammajuirsuseralo; 11 Kannorlo mallidlárlungalo nagliuktimanga Antíochiamétillunga, Ikoniamelo Listramelo; kannorlo aktigirsut mallidlárnerit taimane attorsimagikka, tamakkonangale tamannit Nálekab annaukãnga. 12 Tamarmiglo, Gudemut náleklutik innúniaromarsut Iesuse Kristuseme, taukkoa nagliuktisimadláissaput. 13 Innuille ajortokullurksuit, seglokittairsullo ajoriartorsinnararaut, tammartitsirsarlutiglo

tammartinekartaraigiput. 14 Idlille sorarussærkit illiniakettit illingnullo párekorset, merssa ajokærsortit nællunginauko. 15 Merdlertounernillo aglæt agleket illuartut illissimagaukit, taukkoa tava ajokærsorsinnaulutit illissimatisinnauãtit pidluarkollutit opernermik Kristuse Iesusemut. 16 Agleket tamarmik Gudemit pisimarsut, attortuksáput ajokærsoinermut, erkasitsinermullo, arkiksoinermullo, narkiksoinermullo, illuartitsinermullo; 17 Gudib innukta namaksinekaleriartorkollugo piginángorkollugolo ajungitsullirsennut tamannut.

KAP. IV.

Timoteuse ajokærsoiluarkoa; siuniksaminik aglekpok kettullisimaulune; Timoteuse kákoa ingminut, adlenniglo pekkorsútekarpok. Aglekenne makko nãniarpei.

Taimaitomik mãna, Gudib, Nálegautalo Iesusib Kristusib, tikkitsuksab sakkomersusiminik nálegauvingminiglo, innúrsunnik tokkungarsunniglo ekkartóursirsúb kénætta sáne okauniarpagit: 2 Okautsit okautigirsarigit, sorarussærlugit, kannongétomigloneet nedliutokaránget, pidlainiarit, tennerteriniarlutillo, kajumiksáiniarlutillo kammajuinermik ajokærsoinermiglo tamannik. 3 Udlut merssa nedliutsomármætta, ajokærsút ajungitsok nekkoriginnaissengikæt, issumaminglo ingmingnut ajokærsoirsuksarsiniaromárput, tussarominartorirsamingnik; 4 Opernartorlo tussaromajungnæissevlugolo sainiaissaput okalluktuapillungnut. 5 Idlille erkomaniarit tamanne; nagliuksinnait, okautsinnik tussarnersunnik ajokærsoirsúb sullirsei nãniakit, piniagækset nãmaksiuk illomórnermik.

6 Uanga merssa tokkotákajalerpunga, piviksaralo nedliutsungnarsiok. 7 Illuartomik ajugáulunga piniartunga, siuniksara tikkipara, operungnærnauærsunga. 8 Késalo niakorut illuartok pirsarærsimavok uamnut, tamattominga Nálekab illuartúb ekkartóursirsúb tunniomárpãnga

udluksame nedliutsomártome; kissimale taima pissengilãnga, tamásale tikkibiksaminut kippillersut pissægieitsõg.

9 Orningniaræsuaringa tava. 10 Demasib kemmengmanga, sillablo mattoma innueenik assæniktungorlune, Tessalonikamullo aularpok; Kressenselo Galasiamut aulariok, Tituselo Dalmaziamut. 11 Lukasib kissime neijorpãnga. Markuse aiparællugo tamaungnaritik; tauna attortuksarigauko kivgartóumut. 12 Tichikuse Efesusemut aulartikiga. 13 Aggeruit kalliparsoara neksariuk, Troaseme Karpusekunnut kemmekiga; makpersekello, pingãrtomigle unnerit agleket puigorkonnagit. 14 Alexanderib kangusælliortúb kabseenik ajortulliarbigirsarãnga, Nálekab akkillerliuk illiugeinik; 15 Idlitsõg taursomunga miannarsorit, okautsivut taursoma arksoaringãrsimamagit. 16 Siudlerpámik (unnerdluktimnut) akkirsutikka annisikaukit illakangitsunga, tamarmigle kemmekãnga. Akkillernekangikillit tamanna pivlugo. 17 Nálekable neijomivlunga idlersorãnga, nekkursektillungalo, okautsit narkiksútigekollugit uavkut, nællursullo tamása tussarlernekarkollugit. Anneksimavungalo Lóversúb torkluanit. 18 Nálekablo annautsomárpãnga ajortunnit tamannit, pisillungalo nálegauvingminut killangmétomut; tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut; Illomut.

19 Innúlluarlit Priska, Akvilaselo, Onesiforusekullo. 20 Erastuse Korintusemut unniktok; Trofimusele napparsimarsok kemmekiga Miletusemut. 21 Okkiortinnago aggerniarna. Eubulusib, Pudensiblo, Linusiblo, Klaudiablo, kattengutigeello tamarmik innúlluarkoãtit. 22 Nálekab Iesusib Kristusib annernerit illagilliuk. Saimaukonarsisitse! Illomut.

Agleket ardláit makko agleksimáput Rommit Timoteusemut, Pauluse aipæksánik sakkomersitáumet Kaiseremut Neromut.

PAULUSIB AGLEGEI

T I T U S E M U T.

KAP. I.

Tituse Paulusib saimaukoa Gudemut; kennerlerkorsiok ajokærsoirsunnik illuartunnik, illueitsullo arksoarekoei.

Pauluse, Gudib kivga, Iesusible Kristusib Apostelia, Gudib kennigeisa operirsæksæt pivlugo, illitsorillerkollugillo opernartomik Gudemut nálengnermik. 2 Terssa, nerriugirsæksakarkollugit innursúmik nāksaungitsomik, tamanna Gudib segloosuitsúb unnersóutigeka sillarsoakangikadlarmet; 3 Udlunnele nedliutekorsamine okautsinne nællunæjarei ajokærsútekut, uamnut pekkorsakut, taima merssa pekkomanga Gudib Annaursirsivta. 4 Titusemut, illomórtomut ernersiamnut operkattimnut pillit saimaunek, nákinerlo, ullapisaullo Gudemit Atátamit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit, Annaursirsivtinit!

5 Kretamut kemmekaukit, pirsútekartunga imaitomik: sulle illuarsængisakka nāmaksekogaukit illingnut, tamattigut iglorperksoarmiut missiksoirsokartekollugit, sórdlo okaukivkit; 6 Arksoarnaitsokarpet, attauseenarmik nullialingmik, kittornalingmiglo opertunnik unnerdlutiginekangitsunnik, unnernekangitsunnik sillaitsunnik nálengitsunniglo. 7 Ajokærsoirsónek illomut arksoarnaitsóussammet, pársirsotut Gudib igloanut; tettitónane, ningekajuktónanelo, Weinemik immertorsónanele, akkiortónanelo, illueitsulliartónanelo; 8 Sinniktarkorsirsóvlunele, sillaliksóvlunelo, illuartóvlunelo, ivlernartóvlunelo, peteijuitsóvlunelo; 9 Okautsillo opernartut ajokærsútiksáursut taursoma attortuinaissauei narkiksaiginnaukollune ajokærsúmik pidluarsautelingmik, okausiksærotiniarsinnaukollugillo arksoardlersut.

10 Merssa amerdlamætta iktorjuitsut, piungitsunnik okalluktorsuit, asserorsairsullo, kippinekartullo pingărput. 11 Taukkoa okausiksærotitariakarput kiglormut sátitsirsómætta iglokattigeeksunnik aglæt, ajokærsoinerdluktóvlutiglo, merssa akkillerkogamik nunab pillurksoeenik. 12 Taukkoa illæt, Profetigirsartik, ima okartok: Kretamiut seglutóginnarput, nerssútepillóuput ajortut, erkeiasuktorsóvlutiglo. 13 Tamanna erkousimavok; taimaimet illungersorlutit okauniarkit, operlualerkollugit; 14 Náleissærkollugillo Iudit okalluktuapillueet, innuillo inneitsisseineit, opernartokangitsut. 15 Ivlernartunne tamarmik sŭlloneet ivlernarput; ivlernangitsunnele opingitsunnelo ivlernartokangilak, merssa ekkarsauteillo issumeillo ivlernaitsóput. 16 Gude illissimagiktik unneralloarput, sullirsamingnigle tamanna missiutigirsaræt, terssáugamik Gudib maujugirsei, nálengitsóvlutiglo ajortorsóvlutiglo ajungitsullirsennut tamannut.

KAP. II.

Tamása Titusib ajokærsussauei piniagækseinik, nangminerlo malligæksauniarlune; Gudib saimaunera pidluarnartorsoak okautiga.

Idlille nămaktomik okallungniarit, ajokærsút pidluarsautelik malliklugo: 2 Uttokait angutit kajumiktókokit, peteijuikollugillo, sillalingókollugillo, illuarkollugillo opernermik, assæningnermiglo, kammajuinermiglo. 3 Arngnakoeksettŏg taimainiarkokit, illuartuttut innúniarkollugit; mamardlersónatik, Weinemik immertorsónatik, ajokærsoirsóriklutigle pissaput; 4 Arngnennullo innusuktunnut ajokærsoiniaissaput, assæniktókollugit uvimingnik, assæniktókollugillo kittornamingnik. 5 Sillakartarkollugit, peteijuikollugillo, pársilluarkollugillo iglomingnik, ængæjokáuniarkollugillo, uvissiglo náleklugit, Gudib okausee mittengnekalerkonnagit. 6 Taimatŏg angutit innusuktut okaukiksárigit sillakartarkollugit. 7 Idlille nangminek

illingnik malligæksaritiniarit tamannik ajungitsullirsennik, ajokærsútinniglo illuartunnik illænekartunnik, peteijuillutillo. 8 Okausekartarlutillo ajorungnærnartunnik arksoarnængitsunniglo; arksoardleromarsok pakkaitsekollugo, ajortomiglo okautigirsæksakarkonnago pivluta. 9 Kivget okaukit, nálekettig-ŏg atarkiniarlissigik, tamannik sullirsamingnik illuarekollutik, akkiortairsorsónatik; 10 Pekkoserlugatiglo, illomórniarlutigle tamannik illuartunnik; Gudib Annaursirsivta ajokærsúta nálengnarsekollugo tamanne.

(Epistel am heiligen Christtage.)

11 Gudib saimaunera pidluarsautelik sakkomersimavok innungnut tamannut; 12 Narkiksorarătigullo, Gudemut nálengirsútit, sillablo innueesa ikdligupilluit attorungnærkollutigik, sillakarlutalo, illuarlutalo, Gudemut náleklutalo innúniarkolluta tamãne nunamétilluta; 13 Uttakiniarlutalo illimagissauarput nerriugirsak pidluarnartok, Gudersúblo Annaursirsivtalo Iesusib Kristusib sakkomersusiksa ussornartorsoak; 14 Tauna ingminik tunniutok pivluta, annautsomauluta illueitsunnit tamannit, innungniglo illuartortæksaminik pigirsæksarsiomaulune, ajungitsulliartuinartunnik. 15 Tamattominga okallugit kajumiksáiniarlutillo, kimiktóvlutillo illomortuinarmik; nachogekonnatit.

KAP. III.

Nálegarsuit tamásalo nálengnekarkoei; Tituse ajokærsorpa illioriakarsusianik illioriakangirsusianiglo; agleket makko ñăniarpei.

Okauniarkit, nálegaunerit nálekello atarkiniarkollugit nálekluarkollugillo, kajumikollugit ajungitsullirsennut tamannut; 2 Kikulloneet mitteklerkonnagit, sakkitsaukonnagillo, issumagikollugillo, tamanniglo piueiniarkollugit innungnut tamannut. 3 Uaguttŏg ardlágut illissimaitsogalloarauta, nálengitsóvlutalo, tammartartóvlutalo, kivgartortóvlutalo, kajung-

erirsapillungnut, ikdligupillungnullo nellinginarnut, ajortóvlutalo annærursivlutalo sakkirsogut, umigekattigeeklutalo.

(Epistel am 2. Christtage.)

4 Gudible Annaursirsivta innuksiarnersusia assænirsusialo sakkomersimamennik uautinut; 5 Illuartulliauvut pirsutiginnagit, nákinirsutsele pirsutigællugo, taursoma tava pidluartikātigut innúlerkingnartúb nutángornartúblo ubbautængnik, Annernerúb ajunginerúb pirsartægánik; 6 Tauna koingāra uautinut Iesuse Kristusekut Annaursirsivtigut; 7 Taursoma saimaunerának illuartitáulerkolluta, kingorngursirsuksáulerkollutalo innursúmik nāksaungitsomik, merssa nerriugirsautinik. 8 Tamanna illomornartóvlunelo opernartóvok. Tamattominga piágit, pikkunartomik ajokærsoiluarkollutit, Gudemut opertungorsimarsut malluginekarkollugit ajungitsullirsamingnik. Tamanna illuarmet attorluarlunelo innungnut. 9 Idlille allarlugit pinauærkit appersútit piungitsut, okalluktuello ekkardlereenik kingudlereenik, sakkitsainerlo, akkerartornerlo inneitsissit pivlugit; tamakkoa attortuksáunatiglo piungitsómætta. 10 Innuk ajokærsoinerdluktok kemmegúk, kabseeuik tennerternekaralloarpet. 11 Taimaitorlo illissimaissauet mumiksimarsok, ajortulliartarlunelo, ingminut tava ekkartóutiksiorsimavok.

12 Artemase illingnut aulartikuko, Tichikuseloneet, tava orningniaræsuaringa Nikopolisemut, issúmakarama okkéjomaulunga terssane. 13 Zenase, aglekennik illissimarsok, Apolloselo ajorsarnauærsillugik aulartilluarkik. 14 Ajokærsoirsokattivuttōg illiniarlit, mallugekollutik ajungitsullirsamingnik, attorniarbigekonekarunik, attorluarkollutik. 15 Illama tamarmik innúlluarkoātit. Innúlluarlit opertut tamarmik assærsivut. Saimaukonarsisitse tamause. Illomut.

Makko agleksimaput Nikopolisemit, Mazedoniame.

PAULUSIB AGLEGEI

FILEMONEMUT.

Filemone adlello Paulusib pidluarkoei; assænnirsusia nersorpa; Onesimuse kemmărsógalloak, mănalo sainiarsimaulune uttermet, assákoa; aglekenne năniarpei.

Pauluse, Kristuse Iesuse pivlugo kellersugáursok, kattengullo Timoteuse, (aglekpuk) Filemonemut assærsamut, ikkiortivtingnut. 2 Appiamullo (arngnamut) assærsamut, Archippusemullo piniarkattivtingnut, illageeksunnullo iglungnétunnut. 3 Saimaunekaritse, ullapisaumiglo Gudemit Atatautinit, Nálekamillo Iesuse Kristusemit.

4 Gudiga kutsauvigăra, idlillo erkaitsuinnarpaukit tuksiartarángama. 5 Tussaumagaukik assænirsutsit opersutsillo Nálekamut Iesusemut, illuartunnullo tamannut; 6 Operkattigeekaunuglo, opersutsit nekkursektinekariartorkoara illingne, illitsorilleriartorkollutit ajungitsunnik tamannik, pigirsauvsinik Kristuse Iesuseme. 7 Assænartullirsettille tipeitsutigingărpauvut tupedliutigællugillo, illuartut umætteit tupedlersarsimamætta illingnit, assærsak kattenguná!

8 Taimaitomik, umnit Kristuse pivlugo kajumirsusekangărama okautsomaulutit, piniagæksarnik; 9 Assænermit tava kajumiksáinaromauaukit uangáursunga, imaitok, Pauluse uttokarsóursunga, mănakulle kellersugáursungatŏg Iesuse Kristuse pivlugo. 10 Okaukiksarpágit tava ernersiara Onesimuse pivlugo, tauna opertungortikiga kellersorsimatillunga. 11 Ardlagut attungikalloartok illingnut, mănakulle illingnullo nammullo attorluartóvok, tauna ama uttertipara illingnut. 12 Idlille tauna, terssa umættiga, illæssiarællugo pigiuk. 13 Merssa uamnétitsomagalloariga, kivgartúkollunga simnerlutit keller-

sorsimatillunga okautsit tussarnersut pivlugit; 14 Siunersingikadlaraukille, sumik piniaromangitsunga, erdlokonermit ajungitsulliarkunginaukit, issumangnigle merssa pissægalloarauit. 15 Illingnillo tauna auiksadlaitsiarnerpok, pigituinaissægauko mattoma kingorna. 16 Măna kivgaináursotutétsungnærsok, kivgaináursomille ajunginerrovlune, merssa kattengutauvlune assærsáursok, pingărtomik uanga taimaitorigauko, imakkale idlit, pigauko sórdlo kattengut timekut Nálekamelo. 17 Măna arkiegigungma, tava tauna illæssiaruk sórdlo uangáusugællunga. 18 Sumigle pingnik nungutsisimagalloarpet, akkeetsorsimapelloneet illingnut, tamanna aglegúk uamnut akkillerkollugo. 19 Uanga Pauluse arksamnik taima aglektunga, uanga akkilleromárpakka; umnit okarbigiginnauaukit, uamnut akkeetsortotit illingnik aglæt. 20 Merssame, assærsara kattengutiga, tipeitsutigilagin-eit Nálekame, umættimalo tupedliutigillissit Nálekame. 21 Nálekluartósugællutit aglekbigágit, illissimagaukit, okautsikka akkimórlugit piomárauit.

22 Inniksiorniængatŏg, nerriukama, tuksiutisse pivlugit, illivsenut pekkonekaissæsugællunga. 23 Innúlluarkoătit Epafrasib kellersorsimakama Iesuse Kristuse pivlugo. 24 Markusiblo, Aristarchusiblo, Demasiblo, Lukasiblo, ikkiortima. 25 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagilligit annernisse. Illomut.

Filemonemut makko aglegáuput Rommit, kivgab Onesimusib neksarei.

PAULUSIB AGLEGEI

E B R A E E R I N N U T.

KAP. I.

Kristuse ussornarnerrovok tamannit, Engelinnillo.

Itsársoak siudleet Gudib okallugbigekăradlaramigit kavseenik tamanniglo Profetimigut; 2 Kingudlermik tava uaguttōg okallugbigigiătigut Ernermigut udlunne taukkonane, tauna kingorngursirsuksængortinamiuk tamarsoarnut, taursomingatōg sillarsoak pingortika. 3 (Kristuse) terssaivnáugame Gudib ussornarsusiætta akkisugungnera, kannongérsusiættalo arssinga, tamásalo okautsiminik pikkunartunnik perrorsáramigit, ajortoærursútiksiunamissigut ingmikut nangminek, ingisimavok tava Nálegauviksúb tellerpiætta tungánut kotsingnerme; 4 Engelinnillo ajunginerrungălersok, attertárame taukkonanga nálengnarnerrúrsomik. 5 Engelillo illænnut kimumme kangalikiak (Gude) ima okarnerpa: Idlit Ernerágit, udlome erniarágit? Ama imalo: Atátagiomárpănga, uangalo Erneriomáriara; 6 Taimatōg tamannit Angejudliúrsok nunamut pisinamiuk, ima okartok: Gudib Engeleesa tamarmik pædlorbigirsarissauæt. 7 Engelit pivlugit ima okaralloarpok: Engelinne annoresun-étungortitarei, kivgennelo ingnertut ikkoellarsuttun-étungortitarællugit. 8 Ernerle pivlugo imænna: Gudeá! ivksiauveet issukangitsomit issukaissengitsomut aulajængerpok, nálegauvikpillo ajaupiaursărsoa attordluarpet; 9 Illuartok Idlit assagit, illueitsorlo umigællugo; taimaimet Idlit, Gudeá, Gudivit tennikătit tennirsúmik tipeitsungnartomik, illarnit pingărnerróvlutit. 10 Ama

imænna: Idlit, Nálegangá! Nuna tungauvillerit issoanit, Killáillo arksauvit pilliarigeit; 11 Taukkoa nungussaput, Idlille étuinnaissautit, taukkoalo tamarmik nutájungnæissaput annoratut. 12 Kallipártullo mumikomarpettit Idlit, tavalo adlangoromárput; Idlille adlangornauǽrpotit, okkiuttillo nā-nauieissengilet. 13 Engelille illǽnnut kimummé kangalikiak ima okarnerpa: Tellerpima tungánut ingitit, kingarsartittit illissinnagit issikauvit tungmagækseinut? 14 Taukkoa (Engelit) nungullutik kivgartortukset annerneróput illa? aulartisimaulutik pidluarbiksamik kingorngursirsukset kivgartorbigekollugit?

KAP. II.

Kristusib ajokærsútei nálegiakarput; taunalo tamannit ussornarnerrungărpok, aniarame tokkogamelo pivluta.

Taimaitomik okautsit tussakauvut pingărnerrúrsomik nálegiakarpauvut, tammartarnartomut pekkonnata. 2 Merssa okautsit, okautiginekartut Engelit neïjortillugit. aulajængersimamætta, taukkonungalo ajortulliartut nálengitsullo nungullutik pidlársimamætta akkiksamingnik: 3 Kannok illivluta tava uagut annigussirsogut, assiginnarutigo pidluarnartok taima aktigirsok? Tamanna Nálekab nangminek okautigekărmago, tamattomingalo tussartut kingorna nællunæjarmarssuk uagutinut. 4 Taukkoalo okauseet Gudib illauei nællunǽrkotinnik, ussornartullirsenniglo, tunnioráilunelo Annernermik ajunginermik, pirsarlune piomarsaminik. 5 Engelit merssa nálegangortingikei sillab aipánut, okautigirsautinut. 6 Adlennele aglekenne okartokartok imænna: Innuk sŭnermet, taima erkairsaraiuk, innúblo erneraloneet sŭnermet, párirsaraiuk? 7 (Kristuse) killængoamik Engelinnit mingnerrotikalloarpet; niakoruserpelle ussornaumik nálengnaumiglo, nálegangortillugolo arksauvit pingortiteinut tamannut; 8 Tamása pisikittit issigeisa attǽnnut. Tamásalo taursomunga nálektung-

ortisimagamigit, sŭlloneet tamakerluinarei taursomunga nálektungorkollugit. Mānakulle sulle tekkuningikalloarpogut tamarmik taursomunga nálektungorsimamætta. 9 Ivnale killangoamik Engelinnit mingnerrotitok tekkoarput, Iesusiúrsok, tokkomut aglæt anniarame sorarame niakorusersimarsok ussornaumik nálengnaumiglo, Gudib merssa saimaunerminik tokkokoa tamarluinaisa pivlugit. 10 Tamarsoarnut ussornarsirsúb, tamarsoarniglo pingortitsirsúb illuara ivna kittornarperksoarnik ussornartomut pirsuksangortitsirsok, taukoningalo pidluartitsirsok nāmaksirsungortitsuklugo anniarnermik. 11 Tamarmik merssa attautsemit pimætta, terssa ajorungnǽrsitsirsorlo ajorungnǽrsitello. Tamannatŏg pivlugo kattengutiminik taisinek iktorutigingilei. 12 Imalo okarlune: Kattengutikka unnibkárbigiomárpakka atternik, illageeksullo akkornǽnne ussoriomáriagit. 13 Amalo ima: Tauna tettigiomáriara; amatŏg ima: Areit, tamerssa uanga, kittornello, Gudib tunniursei uamnut. 14 Sórdlo merdlertut uinnekarlutiglo aukkarput, taimatŏg taursoma pisimagipek, tokkomigut pirsautéjarsinángorkollugo tokkomik pirsautekartok, tamerssa tornársuk; 15 Annautsomagamigillo tamása kivgæksainaursut innunermingne tokko siórællugo. 16 Illomumme Engelit tautoǽt attungisainara, Abrahable kingueisun-élersok. 17 Taimailiorame, tamattigut tava kattengutiminut arssigilluariakartok, nákiniktartungorkollune, illomórursillunelo Pellessiunengorkollune Gudemut, innuit ajorteit issumakǽgæksǽngorsárlugit. 18 Merssa erdlokivlune nangminek urssersimagame, urssersimalersut māna igdlersorsinnauei.

KAP. III.

Kristusemut illomoinnarpok; opinginermut pekkussengilagut.

Taimaitomik, illuartoseá kattengutigeet! Kákosimakattigeeksose kákorsúmik killangmit! Aulartitak taivna, Pelles-

siunerlo okautigirsarput, Iesuse Kristuse tagusarniarsiuk. 2 Tauna illomóinnarmet aulartitsirsiminut, sórdlotõg Mosese iglomine tamanne. 3 Tauname nálengnartitariakarnerrovok Mosesemit; iglulliortok nungullune nálengnartitariakarnerromet iglomit. 4 Iglut nungullutik sennarsokarmætta, tamannigle pingortitsirsok, terssa Gude. 5 Moseselo kivgatut illomóralloarkau iglomine tamanne, okautigirsækset okautiginiarlugit; 6 Kristusele Ernertut nálegávok iglominut, terssa uagut iglorãtigut, kissienne tettekarnek nerriuginerlo ussornartok sorarungikutigik issoanut.

7 Taimaimet Annernek ajunginek ima okausekarpok: Udlomekut nippa tussarussiuk. 8 Umættisse tava mangertitsarunnassigik, sórdlo ivkoa ningengniartut udlokut ursserbekut innukajuitsome; 9 Terssane siudlivse ursserniarãnga missilingniarlunga, ussornartullirsakkalo tekkovlugit okkiut 40-étillugit. 10 Taimaisermætta, ekkardlereet taivko ningaukikka, okalluklungalo: Umættimingnik tammarsinnararaut; taukkoale arvkotigirsakka illissimangikeit. 11 Taimaitomiktõg ningektillunga illomórtomik okartunga, kassuérbigirsamnut pissengitsut unnerlugit. 12 Missiksorniaritse, assærset kattengutigeet, illakarkonnase ajortomik opingitsomik umættelingmik, náleissærsomik Gudemut tokkosuitsomut. 13 Udlulle tamása illivsenik kajumiksárkattigeengniaritse, sulle udlokartillugo, mangertosilersokarkonnase ajortut seglokittainerænnik. 14 Kristuse pigisimalerautigo, kissienne pillerkãrsuserput sorarungikutigo issoanut aglæt; 15 Sulle okalluktokartillugo imænna: Udlomekut. nippa tussarussiuk, umættisse mangertitsarunnassigik, sórdlo ivkoa ningengniartut. 16 Merssa taukkoa illéisa tussaramiko, ningeksáiput, umnille tamakeratik Mosesemut mallingniktut Egiptenemit. 17 Kikulle ningaukei okkiut 40-étillugit? Taukko ajortulliartut, timmimingnik asserortut innukajuitsome, illa? 18 Kikullo illomórtomik okaukei, kassuérbigirsaminut pissengitsut unnerlugit,

opingitsuinnait, illa? 19 Uagullo illissimavogut, taukkoa tikkinek ajuleræt, opinginek pirsutigællugo.

KAP. VI.

Opernermik piniariakarpogut kassuerbiksamut năksaungitsomut allianaitsovingmut.

Taimaitomik, uagut kassuérbianut pissirsogut, unnersóunekarauta, tava miannersorniarluta tuoviutiginiartigo tamanna, illautiniglo kingorairsokarkonnata. 2 Merssa uagutinuttõg okautsit tussarnersut okautiginekarput, sórdlo taivkonunga, okautsille, taivkonunga okautiginekartut, annautigingileit, tamakkoninga tursartut opinginamik. 3 Uagulle, opertogut, isseromárpogut kassuérbingmut, ima okarmet: Ningeklunga illomórtomik okartunga, taukko (opingitsut) kassuérbigirsamnut pissengitsut unnerlugit. Taimatõg sillarsúb aulakautáne tamása pingorteræramigit. 4 Udlut arbengæt aipæt pivlugo ima okausekartok: Gudelo udlut arbengæt aipæne kassuérsarpok sullirsaminit tamannit. 5 Amatõg tamãne ima okariok: kassuérbimnut pissengilet. 6 Taivkoalo, okautsinnik tussarnersunnik okallugbiginekarkãrtut pisimangimætta, opinginek pirsutigællugo, sullelo illéit tamattomunga pekkorsæksáumætta. 7 Tava tamattoma kingunersoa, ama udlok nedliutipa, Davikullo ima okarlune: Udlomekut, merssa sórdlo okauserinekartok, udlomekut, nippa tussarussiuk, umættisse mangertitsarunnassigik. 8 Iosuable kassuérbingmut pisikalloarpagit, tava kingorna (Gude) okaissengikalloartok adlamik udlormik. 9 Taimaimet sulle adlamik piginángorsægáursomik kassuérbekarpok Gudib innukteinut. 10 Merssa taursoma kassuérbianut pisimarsok, kassuérsarioktõg sullirsaminit, sórdlo Gude kassuérsartok sullirsaminit. 11 Taimaitomik piniarkiksarta, tamattomunga kassuérbingmut isseriartorómauluta, ivkotun-étomik pirsokarkonnata opinginermut. 12 Gudib okausee umanartómætta, pikkunartorsóvlutiglo ippiktor-

sonerróput pænnarsoarmit, igdluktukut kénalingmit, kiblingnartorsóvlutiglo tarnemut annernermullo, issumamelo irssertorsimanerrursunnut aglæt; umættiblo issumeinik ekkarsauteiniglo ekkartóursirsóput. 13 Erssingitsomiglo pingortitakangilak taursoma kénætta sáne, tamarmigle irssertugáunatiglo sakkomersitáput, okautigirsauta irssængnut.

14 Taimaitomik angnerungãrtomik pellessiunekarauta, Iesusemik Gudib erneranik killaliarsimarsomik, tava taursominga okautiginingnek aulaiængiuniartigo. 15 Pellessiunekanginauta nákinningitsomik, ajulerángauta, imaitomigle: urssersimarsomik uautitut tamatligut, ajortokaranele. 16 Taimaitomik saimaunersivik orningniartigo tipeitsukluta, nákinermik saimaunermiglo pinekarkolluta akkoerkotiksautinik erkorluartuksamik.

KAP. V.

Iesuse nákinniktorsóvlune Pellessiunerróvok.

Pellessiunerle nungullune, innungnit kennersimarsok, taimaitungortitávok innuit pivlugit Gudib pee issumagekollugit, tunniursekonekarlunelo tunnirsútinnik tokkotennik ajortoæjautiksennik; 2 Nákiniktungorkollune illissimangitsunnut tammartartunnullo, nangminektõg ajulersuseliksógame. 3 Taimaitomiktõg, sórdlo innuit pivlugit ajortoæjautiksennik tunnirsirsariakarame, taimatõg ingminik nangminek pivlune. 4 Nálengnartomiglo tamattominga piniartokangilak, Gudible kennigarippanetõg, sórdlo Aron. 5 Taimatõg Kristuse ingminik nangminek nálengnartinanelo Pellessiuneritingilak, nálengnartikale taursomunga ima okalluktúb: Ernerágit, udlome erniarágit. 6 Sórdlotõg ama adlakut okausekariok imaitunnik: Pellessióvotit issukaissengitsomut, Melchisedekesun - élutit. 7 Taunalo (Kristuse) uiunikut erssersillune tuksiutit kenutillo niptarpei nippersoarmik kodlinermiglo aglæt, irvsomunga, tokkomit annaursiginnaursiminut, tussarbiginekarluarsimag-

ioktõg, Gude nálekamiuk. 8 Umnillo Gudib ernerimanne, nálengnermik sungiursilersok nagliuksinnartillune. 9 Tamásalo namaksisimagamigit, tava nálekluartiminut tamannut pidluartitsirsungorpok näissengitsomik: 10 Gudemillo taigornekarlune Pellessiunermik Melchisedekesut illerkokartomik.

11 Tamanna pivlugo okausiksakaralloarpogut amerdlasórsoarnik, nællunærnerle ajornartunnik, illivse sulle siunekarniænginause. 12 Illivselo, umnit kangarsoak illiniartose, mănakut ajokærsoirsússægalloarpose, ama tava ajokærsoriakarpose Gudib okauseesa arssillirseinik siudlerpéinik, immumiglo tunnirsariakarluse, nekkiksamiglo maptusómik pinnase. 13 Merssa immumik tunnirsariakartok pimărsóngilak okautsinnik illuartunnik, merdlertuináugame. 14 Innerisimarsulle pirsariakarput nekkiksamik maptusómik, sungiursinermit pimărsungorsimagamik issumamikut, nællojungnærsinnaulugik ajungitsorlo ajortorlo.

KAP. VI.

Kiglormut ama sálersut pidlárnekangăissirsut unnerpei; kajumiksáiok aulajængernermut, tupedlersitsivlunelo.

Taimaitomik mănа Kristusib ajokærsúteisa aularkáuteinik perærauta, siuarta inneriartorluta, ajokærsoiniarata ama tava sánermik ajortullirsennit tokkonartunnit; opernermigle Gudemut. 2 Koirsúmiglo ussornartomik, ajokærsúmiglo, pattingnermiglo arksennik, tokkorsunniglo umaromártunnik, ekkartoubiksamiglo naksaungitsok pivlugo. 3 Tamakkoningatõg piomáriogut, Gude pekkorsigalloarpet. 4 Merssa ajornakau, innuit, kaumarsarsimarsut, (Kristusemiglo) tunnirsúmiglo killangmit pirsomik missigilersut, Annernermiglo ajunginermik pekkalersut. 5 Gudiblo okauseenik ajungitsunnik missigirsartut, sillablo pirsuksab pirsauteinik: 6 Kiglormut sálerunik, ama sáluarkingnek ajulissægalloarkaut, Gudib Ernera taimaitut nangminek senningarsomut ivertitaræt, mittau-

tigirsæksængortillugolo. 7 Nuna merssa, midluartartok siellumik nakkarbigirsartiminik, sennachvirsinnelo piksarsiorlugit naursunnik illuartunnik, Gudib tængekartitara. 8 Kakkidlernekutinnigle kénarikšunnik naursolik ajorarau, uminartuksængolerlunelo, késalo ikkoellarsuksængoromárpok. 9 Illivsele, assænerirsená, ajunginerrúrsomik issumakarbigáuse, nãmaktomiglo pidluarsusekartugælluse, umnit taima okallukalloarauta. 10 Gude merssa illueitsónginame puigornauieissengila piniagarse, angæjokáursuserselo, taursoma akka pivlugo opertunnut angæjokáugalloarause, sullelo tamerssa. 11 Uagulle piomakáugut, tamakerluse taima piniarkiksókolluse, nerriugirsamik piniarkolluse issuanut aglæt. 12 Kajumeetsungorkonnase, mallingniktókollusele taukkonunga, unnersóutigirsennik kingorngursirsunnut opernermik erinnitsengnermiglo. 13 Abrahalo Gudib unnersóunamiuk, adlamiglo, ingminit angnerrúrsomik, tairsæksakanginame, ingminik nangminek taiok. 14 Imalo okalluklune: Illomut tengekartissauágit, kinguæksettillo amerdlasórsoængortillugit. 15 Taimalo (Abraha) erinnitseganelo nerriuktuarame, unnersóutigirsamik pisimavok. 16 Innuit angernerdlukalloarput ingmingnit angnerrúrsok tailugo, taimaitomiglo angernerdlursusimingnik opernarsillutik sorartitareit akkerartortut. 17 Taimaimet, unnersóutigirsamik kingorngursirsut Gudib nællunæjarbigiomagamigit, issumame adlangorjuirsusianik, okautsinne tava illauei taigúmik. 18 Uagut, Gude seglunauiengimet, tupedlersautekangãrkolluta opernartungnit marlungnit, merssa kajungersógauta, uautinullo nerriugititak aulajængerbiginiaruklugo; 19 Tamannalo tarnivta annertokotigirsaræt kissartut kollarnaitsotut aulajaitsotullo, ivlernarnerrúrsomut aglæt étuartok; 20 Terssunga siudlersortigirsarput, Iesuse, issersimavok, Melchisedekesut illerkokarlune Pellessiunengortok issukaissengitsomut.

KAP. VII.

Kristuse Melchisedekesut Pellessiunerrúrsok issukaisseng-itsomut, Aronemit angnerovok.

Melchisedekele tauna nálegaunerrúrsok Salemme, Gudemullo kotsingnerrúrsomut pellessióvlune, taursomalo Abraha páriartorpa pidluarkollugolo, taimane uttermet sorssungnermit nálegaunernut; 2 Taunatŏg Abrahab tunnia kollinginnik pekkotiminit tamannit; taursoma akkætta issuma siudlermik ima nællunæraræt: Nálegaunek illuartuinartok; kingornalo ima: Salememiuttŏg nálegaunerat; terssa imaipok: Nálegaunek erkiksisitsirsok. 3 Taursomale angutánik, arngnániglo, ekkardleeniglo, innungorbianiglo, tokkoviániglo agleksimangilak. Taunale arssersóusimavok Gudib Erneránut, pellessiótuinarlunelo sorarane. 4 Taursomale angirsusia mallugissiuk; Abrahab, umnit nálengnartóursúb, tunnimago kollinginnik péjakaminit ajunginerrúrsunnit. 5 Leviblo kinguei pellessingorsimagamik, pekkonekartut, kollinginnik piginnaulutik innungnit, terssa kattengutimingnit, inneitsissit malliklugit, umnit taukkoatŏg Abraha næggovigigamiko. 6 Taivnale ekkardlekartok agleksimangitsunnik taukkoa akkornænne, kollinginnik piok Abrahamit, pidluarkollugolo tauna unnersóutelik. 7 Taimalo mãna nællunængilak, ajunginek pidluarkorsigirsara mingnerrúrsúb. 8 Mănelo innuit tokkojarsut kollinginnik pirsaraut, taimanele ivna, merssa innúrsok unnersinnarǽt. 9 Levisŏg nangminek, mănakut kollinginnik pirsartok, kollinginnik tunnirsirsok Abrahakut; 10 Sulle merssa erniusimangikadlarame, Melchisedekib páriartormanne. 11 Levitillo pellessiúrsusiǽt nămaksisimapet, tamanna merssa attortillugo innuit tunninekarmætta inneitsissinnik; sŏg tava ama okauserinekarpa adlamik sakkomeriakartomik Pellessemik, Melchisedekesun-étomik, Aronesullo-

éngitsomik? 12 Merssa adlamik pellessiúrsusekaleránget, tava inneitsissittõg adlangortitariakariput. 13 Okautigirsarle taivna (Kristuse) adlamit næggovingmit pirsok, tunnirsirsarbingme kivgartortokangisainartomit. 14 Merssa nællunængimet, Nálegauta Iuda næggovigiga, næggoviglo tauna illaminik pellessekaromármet Mosesib unnersimangila. 15 Sullele tamanna nællunænginerrovok, Melchisedekesun-étomik adlamik pellessekalerpet, 16 Tauna merssa taimaitungorsimamet inneitsissit ajulersut pekkorsirsiginnagit, pikkutsautigællugole innursút nãksaungitsok. 17 Ima okausekarmet: Issukaissengitsomut Pellessióvotit Melchisedekesut édlutit. 18 Taimalo inneitsit siudlek attorungnærpok, ajulerame attortuksáunanelo. 19 Inneitsissit merssa nãmaksirsóngimætta, nerriugutiksamik ajunginermik, tauna attordlugo Gude padliksinnauarput; 20 Taigúmiglo pinarmet aglæt, tamanna angekau. Adlet pellessingormætta, taigút attornago. 21 Taunale (Kristuse) taigúmik taimaitungortisimavok okallugbigirsimigut ima: Nálegak illomorlune, perkiksimissennanelo, ima okartok: Issukangitsomut Pellessióvotit Melchisedekesut illerkokarlutit. 22 Taimaimet, Testamentemik ajunginerrúrsomik Iesuse nãmaksirsungorpok. 23 Taivkoalo amerdlagalloartut pellessingortut, tokkúb nungutainarmattik. 24 Unale (Kristuse) issukaissengitsomut étuinaissægame, soraissennane Pellessiússavok. 25 Taimaitomik Gudemut orniguktut arvkotigippænne, pidluartisinnauei nungullugit, innútuinarame tuksiuniarlugit. 26 Taimaitomik Pellessiunermik pirsariakarauta, illuartomik, pingitsomik, ajortoitsomik, ajortolingnit ingmikórtisimarsomik, killangmillo kotsingãrnerrúrsomik; 27 Merssa udlut tappillugit tunnirsirsariakangitsomik tunnirsúmik nangminek ajortinne pivlugit, sórdlo ivkoa pellessiunerit, kingornalo innuit ajorteit pivlugit; taimailiortorle attauseriarlune, ingminik tunniuname. 28 Inneitsissille pellessiúnengortitareit innuit ajulersusekartut; okautsible tamanna, taigúmik illaglúb, inneitsissit kingornættigut

okauserinekartúb Ernek taimaitungortipa nãmagluinnartomik issukaissengitsomut.

KAP. VIII.

Kristuse killangme Pellessiunerrúrsok tunnárigutigo, Gudib unnersóupãtigut ajunginerrúrsunnik.

Okautigirsautalo tamarmik terssa piǽt: Pellessiunekarpogut imaitomik, ivksiarsomik killangme, Nálegauviksúb ivksiauviksoætta tellerpiǽtta tungane; 2 Taunalo kivgartortarpok ivlernartunne, tuppiursame illuartome, Gudib merssa innúngitsúb pingortitáne. 3 Pellessiúnengortorle nungullune tunnirsirsuksávok tunnirsútinniglo tokkotæksenniglo, taimaimet tauna tunnirsæksakariakarioktõg. 4 Nunamékunele, tava Pellessiussengikalloarpok, terssanémætta pellessit tunnirsirsartut tunnirsútinnik, inneitsissit malliklugit; 5 Taukkoa kivgartóutigirsarǽt killaúb peesa arssingǽt tachǽllo; sórdlo Gudib Mosese okarbigimago, tuppiúrsamik innissammago: Tamásagõg sennaniarkit, kakkame tekkorsettit arssilliniarlugit. 6 Mãnale (Kristuse) ajunginerrúrsomik párirsæksarsiok, merssa Testamentemik ajunginerrúrsomik saimarsairsógame, unnersóutekartitáursomiktõg ajunginerrúrsunnik. 7 Siudlerlo ivna nãmakalloarpet, tava adla simneirsuksak piniarnekaissengikalloartok. 8 Illuaringileile, ima okarlune: Udlut nedliutsomárput, Nálegak okarpok, tava Israełekut Iudakullo piomárpakka Testamentitámik; 9 Testamentitokatun-éngitsomik, tamattominga angæjokait pigalloarivkit udlok taivna erkorlugo, tessiorlugit annisinaukit nunamit Egiptenemit; Testamentigale náleissǽrmarssuk, tava ipperarlugit issumakǽrikka, Nálegak okarpok; 10 Testamentele ivna, Israelib kingueinut opellungarsægæksara, udlut taukkoa kingornættigut tamerssa, okarpok Nálegak: Innersútikka issumeinnut pisitsomauakka, umætteinullo aglekomauakka; taukkoalo Gudigissauãnga, uangalo innuktarissauakka. 11 Innukami-

niglo kattenguminigloneet ajokærsoirsokaissengilak, ima okartomik; Nálegak illissariniaruk. Tamarmik merssa illissarissammanga, mikkirsullo angisullo aglæt; 12 Saimautsomáraukit, illuangitsullirseillo issumakærlugit, ajorteillo illueitsullirseillo erkaijungnæromauakka. 13 Taima okarame nutámik, siudlek pissokángortipa; pissokárle nutájungnærsorlo nungutsartolerkau.

KAP. IX.

Tuppiúrsak nalengnartak pivlugo; Kristuse ingminik tunniumet pidluautigissauarput issukaissengitsomut.

Taimaitomiktōg siudlek inneitsissekaralloartok Gudemut kivgartornermik tuppiúrsame, nálegiartarbekarlunelo ivlernartomik nunamiomik. 2 Tamattomanele tuppiúrsab silládlia sennasimarsok, terssanélo-étut nenneruserbik, nerriviglo, timmiursello tekkorsækset; tamannalo taigornekartok, ivlernartomik. 3 Tuppiúrsable illa, umiksúb aipætta tunnuanétok; tamanna taigornekartok, ivlernarnerrúrsomik. 4 Terssanétok tippigiksautib pyórbia Goldiursok, iklerbiúrsarlo Testamentib okauseenik immalik, tamarme kallipaksimarsok Goldemik, tamattomalo illuanétut, pogutáursak Goldiursok, Mannemik immalik, Aarúblo ajaupia ivna umarsungortok, ujarkæglo sátuk, inneitsissinnik agleksimarsuk. 5 Taursomale kollánétuk Kerubik pinnersuk, tamakkoa tālutserǽk saimaubik, tamakkoa mānakut ingmikórlutik okautigirsariakangilet. 6 Tamakkoalo taima sennarǽrsimamætta, Pellessit tava issertartut tuppiursab silládlianut, Gudemut kivgartútigirsartik nāmaksiniarlugo. 7 Tuglianulle pellesiunek kissime okkiut nungullugit attauseriarlune issertartok, aungmik neksarlune, tamattomingalo tunnirsiok, nangminek tammartarninne, innuillo tammartarnereet pivlugit. 8 Tamattominga Annernek ajunginek nællunǽjaiok, taimane sulle arvkotiksak ivlernarnerrúrsomut sakkomersitáungikadlarmet, tappiúrsak siudlek étillugo: 9 Tamanna merssa taimane

arssersóutigirsariakartok mānakun-éssirsomut, tamattomane (tuppiúrsame) nauk tunnirsirsartut tunnirsútinnik tokkotæksenniglo, issumamingnut namaktomik illuarsautiksarsiginnaungitsut, tamakoninga kivgartoralloaramik Gudemut. 10 Taimaitulle nekkiksello immiksello, ubbarnerillo kabseet, timmiblo illerkoee, attorkorságinnartut udlut illuarsarbikset nedliutserlugit.

(Epistel am 5. Sontage in der Fasten, Judica.)

11 Kristusele tikkiusimavok Pellessiunerekollune perkoteriksuksennut, tuppiursakut angnerúrsokut illuarnerúrsokutlo arksainnik sennasimangitsokut. 12 Sauaurselloneet nochelloneet auænnik pinnane, aungminigle nangminerminik attauseriarlune ivlernartomut issertok, nāksaungitsomiglo annaursútiksarsiok; 13 Merssa umingmaillo sauaursello auætta, aksello kullavarmit óutamit, serpartarnerit tamakkoa illuarsautáugalloarpætta maujungnartunnut, timmeit ervkéjarlugit, 14 Angekáinik tava Kristusib, Annernekut ajunginekut arksoarnaitsóvlune ingminik nangminek Gudemut tunniutúb áuætta issumauvut ervkéjaissauei pillirsennit tokkonartunnit, tokkosuitsok Gude nálekollutigo. 15 Taimaitomiktōg Testamentitáme saimarsairsóvok; merssa tokkomigut, ajortunnit, Testamentitokame piniartækennit, annaursutigekorsamigut, kákosimarsut pigititsomagamigit nāksaungitsunnik kingorngursæksennik unnersóutigirsennik. 16 Testamentekaránget, tava tamattominga pekkorsirsok tokkokārlune pirsariakarpok. 17 Testamente aitsait attulissammet tokkorsúb kingornagut, attungilarle, Testamentemik pekkorsirsok sulle innútillugo. 18 Taimaitomiktōg siudlek (Testamente) ivna aungmik kissienne attorsinángortok. 19 Merssa inneitsissit piniarkorseit tamása Mosesib attuaræramigut innungnut tamarsoarnut, tava nochet sauaursello auænnik tigursiok, immermiglo, merkunniglo aukpadlártunnik, Isopemiglo illaulugo, tamattomingalo makperseket, innuillo tamása serpartarpei, 20 Imalo okalluklune: Terssa Testamentib aua, tamanna Gudib pekkorsara illivsenut. 21 Taimatōg

tuppiúrsak perkoteilo tamása, kivgartútigirset Gudemut, serpartariei aungmik tamattominga. 22 Tamangajengmiglo taima aungmik ervkéjarnekartut, inneitsissit malliklugit; auk kissienne koirsariakarmet ajortunnik issumakærbiginekartukset pivlugit. 23 Taimalo killangmiúrsunnut arssersóutigirsáursut ervkéjariakartut tamattominga; killangmiúrsulle nangminek pirsariakarput tunnirsútinnik, tamakkonanga ajunginerrúrsunnik. 24 Kristuse merssa issingitsok ivlernartomut arksennik sennasimarsomut, terssáugalloarmet arssersóutigirsainak illuamut; killangmulle isserpok, māna sakkomiutigiomauluta Gudib kénætta sánut. 25 Kavseeniglo ingminik tunniomaulune pingilak, sórdlo pellessiunek ivna okkiut nungullugit issertarpok ivlernarnermut adlet auænnik neksarlune. 26 Taimailioromagalloarunetsōg (Kristuse) tava kavseenik anniariakaissægalloartok sillarsúb aularkautánit. Māmale udlut nāgatænne attauseriarlune sakkomersimavok, ingminik tunniullune ajortut péjaromaulugit. 27 Sórdlolo innuit tokkokonekarmætta attausemik, kingornale ekkartóubingmut pissaput; 28 Taimatōg Kristuse attauseriarlune tunniusimavok, amerdlasórsuit ajortoærotitsomaulugit: Aipæksanigle sakkomissavok, ajortut kakkangnagit, pidluautigekollune taursominga nerriuktunnut.

KAP. X.

Kristuse ingminik tunniumet pivluta, tokkotæksarekollune, tamanna angnerrovok tunnirsútinnit Testamentitokáme pekkorsáursunnit; Gude tettigirsariakarpok miannerirsariakarlunelo.

Inneitsissille tachainakartut perkoteriksuksennik, peelle nangmerngnit piginnagit. Okkiut nungullugit tunniutariakarput tunnirsútit nelligeeksinnartut, nāmaktomiglo illuarsirsútiksáungilet tunnirsirsunnut. 2 Nāmakalloarpettale, Gudemullo

nálengniartut issumamikut passinartut ajortittik missigiungnæralloarpattigik, attauseriarlutik ajortoéjarsimagunik, tava tunnirsútinnik tunnirsinek soraissægalloartok. 3 Okkiulle nungullugit tamakkoa (tunnirsútit) erkasitsirsaraut ajorteinik. 4 Ajortut merssa péjarnek ajornakemætta umingmáit sauaursello auænnik. 5 Taimaitomik nunamut pigame, ima okallukpok: Tokkotækset tunnirsútillo piomangikittit, timmele arkiksorit uamnut. 6 Tunnirsútit, óutækselloneet ajortoærursútikselloneet, illuaringikittit; 7 Uanga tava ima okartunga: Areit, aggerpunga, makpersekenne agleksimarsunga, Gudeá, pekkorset nãmaksiartorauko uamnut. 8 Okaradlarame imænna: Tokkotækset tunnirsútillo, óutækselloneet ajortoærursútikselloneet, piomangikittit, illuaringiniettittõg, tunnirsútiginekartut inneitsissit malliklugit. 9 Tava okariok: Areit, aggerpunga, Gudeá, pekkorset nãmaksiartorlugo. Siudleet (tunnirsútiginekartut) tava attorungnærsipei, kingudlek attorkogamiuk. 10 Tamattomingalo pekkorsamik uagut ajorungnærsinekarpogut, Iesusib Kristusib timma tokkomut tunniusimamet attauseriarlune. 11 Pellessillo nungullutik pekkorsáput, udlut tamása Gudemut kivgartorkonekarlutik, kavseeniglo tunnirsútinnik nelligeeksinnartunnik tunnirsirsarkollugit, umnit ajortoærursútiksáunauiengitsunnik. 12 Taunale (Kristuse) ajortut pivlugit, tunnirsigadlarame attauseenarmik tunnirsúmik, nãmagluinartomik issukaissengitsomut, ivksiatuinarpok Gudib tellerpiætta tungáne. 13 Terssanelo mattoma kingorna uttakiok, akkerartortinne illitserlugit issikame tungmagækseinut. 14 Merssa tunnirsumik attauseenarmik ajorungnærsisimarsut ningaursájungnærsinamigit nãmaktomik issukaissengitsomut. 15 Tamattomingatõg Annernerúb ajunginerúb nevsuiarbigãtigut. Merssa (Nálegak) okaradlarame imænna: 16 Terssávok Testamente, udlut taukkoa kingornættigut opellungarsægæksara taukkonunga, okarpok Nálegak: Innersútikka taukkonunga umamiugititsomárpakka, issumeinullo aglekomauakka; 17 Ajorteillo illueitsullirseillo

erkajungnæromauakka. 18 Tamakkoale issumakærnekarángætta, tava attorungnærarau tunnirsútiksak ajortut pivlugit.

19 Taima mana, assærset kattengutigeet, tipeitsukluta issersinnagauta ivlernartomut Iesusib áuagut. 20 Tamattomunga nutāmik umanartomiglo arvkotiksiumattigut umiksoakut, terssa timmimigut; 21 Pellessiunekarautalo Gudib igloanut; 22 Sakkomerniarta tava umættivtinik illomórtunnik, operluarnermik, umættivtigut serpartarsimauluta, paitsisaitsomiglo issumakarniarluta, timmivtigullo ubbarsimauluta immermik mingokangitsomik; 23 Nerriugirsarlo unnersóutigirsak tettigirsariuartigo aulaïængerluta, illomoinnarmet tamattominga unnersóuirsok. 24 Uautiniglo nangminek missiksorkattigeengniarta kajumiksainermik assænningnermut ajungitsullirsennullo. 25 Kattisimauvikpullo sorarunauærsigo, arssiginnagit illéit taimailiungitsut, uautinigle kajumiksárkattigeengniarta, taimalo pingārtomik pissa, merssa mallugilleraussiuk udluksak ekkartoubiksak kaglillersok.

26 Piarællutale ajortulliaruta, umnit opernartok nællojungnærkārlugo, kingorna tava tunnirsútiksakaissærpogut ajortut pivlugit. 27 Annilárnartorsoarmigle ekkartóumik, kammaumiglo ingnertun-étomik illimagirsæksakarpogut, nungutitsirsomik arksoarnartorsoarnut. 28 Mosesib inneitsisseinik náleissærsokaránget, tauna nakigingidluiuarlugo tokkokorsarǽt, marlugloneet pingasulloneet narkiksoikattigeeklutik okarpætta: 29 Sualungnerrúrsomik tava pidlangārnekaissengitsugaissiuk tauna, Gudib Erneránik tungmariniktok, Testamentib áuanik nellinginariniktok, merssa ivlernarsautigirsaminik, mittautigællugolo aglæt Annernek saimaunartok? 30 Illissimagautigo ivna ima okartok: Akkingirsirsuksáugama, akkiniaromadlárpunga, Nálegak tamerssa. Amatōg ima: Nálekab innuktenne akkilluariartussauei. 31 Gudib tokkosuitsúb arkseinut pinek erksinædlárau.

32 Udlulle kangiusimarsut erkainiarsigik, taimane illissimarsungorause, kammajuilluse erdlokinartorsuit attorisse; 33 Il-

livse merssa tamannut mittautigirsáugause mitternermiglo erdlokonermiglo, illagigaussigiktōg taimaitunnik nagliuktisimarsut. 34 Uangalo parnārusimarsunga nákigigiaussinga, tipeitsukluselo aglæt kammautigingikisse péjairsut perkotivsinik, illissimagause, killangme perkotiksakarause ajunginerrúrsunnik, nāksaungitsunniglo nangmineksauvsinik. 35 Tettekarsuserse ipperariaurnassiuk, tamanna akkekangārmet. 36 Illællariakarposele kissienne, Gudib pekkorsa piniaromagussiuk, unnersóullo pirsariomaulugo. 37 Sulle killamik nāpet, aggeromármet tikkitsuksak, mullussennanelo.

38 Illuartorle innútiksakaissavok opersusiminik. Aulajængersimangitsorle, tauna tarnima nuennerissengila. 39 Uagulle illagingilauvut aulajængersimangitsut tammartuksáursullo, opertulle, tarnimingniglo annauniartut illagáuvut.

KAP. XI.

Opernek okautiginekarpok kannongétariakarmet.

Opernerle illomut tettigirsávok nerriugirsennik, nekkimarsútiginnagillo tekkonængitsut aglæt. 2 Taimaitomik siudleet unnersiutiginekarput. 3 Opernekut illissimavogut, sillarsoak Gudib okausianik pingortisimamet, ersitsullo tamarmik sūngitsomit pingorsimamætta. 4 Opernekut Abele Gudemut tunnirsiok tunnirsúmik ajunginerrúrsomik, Kainib tunnirsútánit, tamannalo pirsutigællugo illuartóvlune unnernekartok, tunnirsútei Gudib okautigimagit; tamattomingalo sulle okallukpok, umnit tauna tokkomet. 5 Enoch opersusekarame aularusimarsok, tokko missigekonnago, nenninekangilarlo, Gudib merssa aularumanne; aularunekangikadlarmello, Gudib illuariga unnerǽt. 6 Opersusekangitsorle Gudib illuarinauiengila; Gudemut piomarsok operiakarmet Gudekartomik, akkilleromármagillo orniktinne. 7 Opernekut Noab Gude náleka, umiarsoarmiglo sennarsok innukotime annekbigirsæk-

sǽnnik, Gudib merssa akaumanne pekkórsaminik, umnit sulle tekkonængitsomik, tamattominga sillarsúb innuee ekkartóutikei; taursomalo (Noab) pirsarisimaua illuarnek, opernekut pirsok. 8 Opernekut Abraha nálektungortok, nunamut kingorngursæksaminut aularkonekarame, aularpok tava, umnit ornigække siunekarnago. 9 Opernekut tekkornartaináursok nuname unnersóutigirsame, sórdlo pigissengisamine, tuppekainarlunelo Isaake Iakolo illagællugik, kingorngursirsuksakattaursuk unnersóutinnik tamakkoninga; 10 Merssa nerriukame iglorpængnik tungauvelingnik, tamakkoningalo sennarsok perrorsáirsorlo, tamerssa Gude. 11 Saralo opersusekarame nekkursektinekarlune nărtulersinángortok aglæt, ernivlunelo, umnit okkiut erniviksarinekartut kemmókalloarmætta, terssa pia, opernartósugigamiuk unnersóirsok tamattominga. 12 Taimaitomiktõg attauseenarmit, umnit ajulersomit timmemit, erniusimaput innuperksuit udlorirsettut killangmétuttut amerdlatigirsut, sõrdlotõg siorket immab sinnanétut kissiksaungitsóursut. 13 Taukkoalo tamarmik operłutik tokkoput, unnersóullo pisimannago, ungesiksomille tekkogæt, kollarinnagolo tipeitsutigǽt, okarlutiglo ingmingnik taiput tikkeraursunnik tekkornartenniglo nuname. 14 Taimale okalluktartut nællunǽjararaut nunæksarsioramik. 15 Nunartigle kemmegartik issumagigalloaruniko, utterbigiginnaugalloariǽt. 16 Mãnale kajungerput ajunginerrúrsomut, tamerssa killangmétomut. Taimaitomik Gudib nikkagingilei taigútekarlune Gudiǽnnik, inniksiorsimagamigit (killangme). 17 Opernekut Abraha tunnirsiok Isaakemik, urssernekarame, ernetuelo tunniuka, merssa unnersóunekartógalloarame. 18 Tauna okautiginekartok imænna: Kinguæksarnik tairset, Isaakemit piomarput. 19 Issumakarame, (Abraha) tokkorsunnit aglæt Gude makkititsiginnaursok; taimaitomiktõg (ernetue) arssersóutigekollugo ama pigia. 20 Opernekut Isaakib tængekartipek Iakolo Esaulo, nedliutukset pivlugit. 21 Opernekut Iakúb tængekartipek Iosefib ernerǽk, tokkussægame, sikkillunelo

ajaupiaursãrsoætta nóuanut. 22 Opernekut Iosefe, tokkussægame, okallullersok Israelib kittorneisa aularbiksænnik, timminelo neksarkoa. 23 Mosese erniumet, angæjokækit, opersusekaramik, irssertoræk kaumettit pingasut năulugit, tekkogamiko merdlertungúb pinnersusia, nálegaunerúblo pekkorsa erksigingikæt. 24 Mosese opersusekarame, tava innersimagame, ernersiarekojungnærpok Faraúb panianut; 25 Gudiblo innuktei nagliukattigællugit, tamanna piomangãrnerrova nuennárnermit năksáursomit ajortomit; 26 Kristuselo pivlugo mittengnekarnek pekkarbiginerrosuga Egiptenib pekkoteinit, akkiksak issumagigamiuk. 27 Opersusekarlune Egiptene kemmekpa, nálegaunerúblo kammangnera erksigingila. Erssingitsok merssa ungagigamiuk, sórdlo tekkollugo. 28 Opersusekarlune anniviksiutiksiorkorsiok, aungmiglo serpariarkorsivlune, (Israelittit) pekkonnagit angæjudlernik tokkotsirsomut. 29 Opersusekaramik ivkoa, immarbik aukpadlártok ikkãrpæt, sórdlo nuna pannertok; tamannalo Egiptermiuttõg nauiateilutik ouktútigigamiko, ippiput tava. 30 Opernek pirsutigællugo, Ierichomiut karmarsoeet oppiput issumamingnik, (Israelittit) kauitarmattik udlut arbenek marluk. 31 Rahabe opersusekarame, asserorsimangitsok opingitsut illagællugit, missiksoirsut illeksivlugit illæssiarigamigit. 32 Sumiglo ama okallussaunga? Uamnut ullapinaissirsok, okautigissægukit Gideonelo, Barakelo, Samsonelo, Ieftalo, Davilo, Samuelelo, Profetillo. 33 Opernekut taukkoa ajugáumætta nálegauveenut, illuartulliarlutiglo unnersóutit pisimaueit, Loversuillo torklueet milliksimaueit. 34 Ingnerúblo ikkomanersoa kammipæt, pænnarsoarnit ippiktorsoarnit annigortut, ajuleralloarlutik nekkursektinekartut, sorssugiartorlutik pirsauteliksoængorsimaput, nungusimaulugillo tekkornartet sorssukattigeeksorsuit. 35 Arngnet tokkorsortættik umarkiksut pigieit, illeille asserorsimaput annaukunginamik, piniænginamiglo makkitsomaulutik innursúmut ajunginermut. 36 Illeile mittengnekarlutiglo ipperartornekartut, kellersornekarlutiglo parnãrusima-

put. 37 Ujarkenniglo millórnekartut, nungunekarlutiglo, kappinekarlutiglo, pænnamiglo tokkotáursut; sakkiput annorakarlutik sauet sauaursello ammeenik, ajorsarsimagamik, nagliuktarlutiglo tujomirsarsimagamik. 38 Sillarsoarmiut merssa kingakonakerssut taukkonunga, terssa sakkirsartut nagliuktarlutik, innukajuitsunne, kakkennelo, nunablo kongnereene, karosueenelo. 39 Taukkoalo tamarmik, umnit opernermik unnersiutiginekaralloartut, unnersóutiginekartok pisimangikæt. 40 Terssa imaipok: uautinut ajunginerrúrsok Gudib pekkosimagadlarmago, taivko nãmaksilluautiksakarkollugit uautinétomik.

KAP. XII.

Kajumiksarpei itlællárkollugit, Gudemullo nálekollugit.

Taimaitomik uaguttõg taima amerdlatigirsunnik narkiksoirsokarauta auativtigut: Ajortut tava, merssa uautinut attainartut kajumeetsungortitsirsivut, ipperarniartigik, issumagingnermiglo siuniksarput tuoviutigittigo, sórdlo pekkonekarauta; 2 Iesuselo, opersusivtinik autarnéirsok nãmaksiniartorlo ardlungauvigittigo, Taursoma, umnit tipeitsutiksakarsinnaugalloartúb, senningarsok annernartorællugo attora, kangunartorlo aglæt assiginnara, mãnale ivksiavok Gudib ivksiauviksoætta tellerpiætta tungáne. 3 Taivname erkaumaniarsiuk, ajortulliartut arksoardlermænne, piueitsok, illivse issumauvsigut kassukennavose, nikkarsungorkennaselo.

4 Illivse merssa, ajortok arksoarællugo, sulle akkerartungikalloartose aurse koitserlugo; 5 Puigorikselo okausek ivna tupedlernartolik illivsenut, sórdlo kittornennut pirsok, imaitok: Ernera oma! Nálekab pidlaitsiarpattit, tamanna assiginnarnauæruk, taursomalo pidlárpattit nikkarsungorkennek; 6 Assærsenne merssa Nálekab pidlaitsiararei, kittornarsiennelo nungullugit missingnartomik tennerterarei. 7 Issumagikluse illælláruse pidláitsiarnekarángause, Nálekab tava

pissauāse kittornamisut; sume ernekarnerpa atátame pidlarniængisanik? 8 Illivsele pidláitsiarnekangisainaruse, tamarmigle merssa taimailiorbiginekarsimaput, tava uersægāvose kittornarpiáuluaraselo. 9 Angutivuttōg innuinaursut pidlairsigisimagutigik miannerællugillo; angakainik tava náleissengikikput Atátak angnerrúrsok, innukolluta? 10 Ivkoalo udlut ikkitungoet pidláitsiararātigut issumamingnik, omale pirsarpātigut ajorungnærsautiksautinik, illængersitsomauluta illuarsusiminik. 11 Pidlárnek nungullugo attortinekaránget tipeitsutiksáungitsugigalloarparput, allieisutiksáusugællugole; missingnarungnærunele, tava tamattominga sungiusarsimarsut pidluautiksarsiortissauei erkiksinartunnik illuartunnik.

12 Taimaitomik arkset sullissærsut, serkullo kassursut, ama nekkursektiniarsigik; 13 Issikauvsiniglo sakkilluaritse, orlojarsokarkonnase tussiatotut illiortomik, illuarsekollugole. 14 Innuit tamása illeksiniarsigik, ivlernarsinek piniarsiuk, tamattominga piniængitsut Nálegak tekkussengimarsuk. 15 Missiksorniaritse, Gudib saimauneranik assiginnairsokarkonnase kimigloneet; náulersunnik asserorsainekarkonnase erkiksisainiængitsunnik, amerdlasut aitsornekaissæsugællugit taimaitomik; 16 Arngnaunekartokarkonnase, nálengitsokarkonnaseloneet Gudemut, Esautun-étomik, nekkiksak attausek taursoma pærutiga angæjudliúrsusiminit. 17 Illissimauarsele, kingorna pidluarkonekarnek piniaralloaramiuk angeluktortok, adlamik issumakautiksamik nervsanginame, naug kodlinermik piniaralloara. 18 Illivse merssa pisimangilase kakkamut aktornekarsinnaursomut ingnermik ikkoellarsomut; pyorsoarmulloneet tārtorsoarmullo, kadlersorsoarmullo; 19 Kardlortaursúb nippánulloneet, nippersúblo okauseenulloneet, tamakkoninga tussartut tussaromajungnæralloareit, okautsinnik tamakkoninga okallugbigekunginamik. 20 Tussarnek ajuleramikik taimane okauserinekartut. Nerssútibloneet kakkak tamanna aktoralloaruniuk, ujarkennik millórnekaissirsok, auléinekaissevluneloneet. 21 Tekkorsarlo tamanna erksinar-

tuináumet Mosese aglæt ima okartok: Annilárkaunga, oliklungalo. 22 Illivsele pisimavose Zionib kakkánut, Gudiblo tokkosuitsúb iglorperksoeenut, Ierusalemmut killangmétomut, Engelinnullo tausendeperksoarnut. 23 Illageeksunnullo angejudliúrsunnut killangme agleksimarsunnut; Gudemullo, tamannik ekkartóursirsomut, illuartullo innerisimarsut annernerinnut. 24 Testamentitáblo ningaursájungnærsitsirsanut Iesusemut, aungmullo serpartautiginekartomut, tamanna ajunginerrovlune tuksiursinerrovok Abelib áuanit. 25 Missiksorniaritse, tussaromajungnærkennauvose okalluktomut. Ivkoa merssa tussaromajungnærsut kemmānek ajormætta nuname okalluktillugo; angekáinik uagut, tussaromajungnærutigo killangmit okalluktok. 26 Taursoma nippætta taimane nuna seiuktika, mānale unnersóiok, imalo okarlune: Sulle attauseriarlunga nunalo killaglo aglæt seiuktitsomáriakka. 27 Imale okarame: sulle attauseriarlunga; tava nællunæjarpok, aulajarsut pingortisimarsut adlangortinekaissammætta, aulajaitsut étuinarkollugit. 28 Taimaitomik nálegauvik aulajaitsok pirsæksarigautigo, saimaunekarpogut, taursominga Gude kivgartorbigissægautigo, taursomunga illuarekolluta atarkingnermik miannerinermiglo. 29 Guderput ingnerómet nungutsirsok.

KAP. XIII.

Ajungitsulliarkoei, Kristusemullo opertuinnarkollugit; ajokærsoirsullo nálekoei tuksiukollugillo; kajumiksáilune nāniarpei aglekenne.

Sorarase kattengutigeeksuttut assakattigeengniaritse. 2 Sinniktarkorsinek poigornauieissengilarse, taima piniartut illéisa Engelit aglæt sinniktartimattigik, siunekaratik. 3 Kellersorsimarsut issumaginiarsigik, sórdlo kellersorsimakattigællugit, nagliuktullo, (erkaisigik) illivsesōg sulle timmekarluse innúgause. 4 Nulliareengnek illuartuinnarle tamannut, nulliareello

innarbiæt ivlernarle; uersairsulle, arngnaunekartullo angununekartullo Gudib ekkartóutsomárpei. 5 Illerkorissiuk piomatónase, pisselo nāmagissigik; nangminek ima okarmet: Kemmeissengilagit, illomumme allarnauieissengilagit. 6 Taimaimet, tupedlerluta okarsinnavogut: Nálegak annaursirsigigauko erksissengilanga, sussægānga tava innúb? 7 Ajokærsortisse issumaginiarsigik, illivsenut okalluktut Gudib okauseenik, taukkoa innursusiǽtta nāgata tekkolluarsiuk, opersusiǽllo mallingniarsiuk. 8 Iesuse Kristuse, ipeksarlo udlomelo épok, taunalo issukaissengitsomuttōg taimaituinaissavok. 9 Issumesse nekkimatekussengilesse ajokærsútinnik nellinginarnik adláursunniglo; piominakemet, umæt aulajængersimalerpet, tamannalo saimauneenarmik pirsarpok, nekkiksamigle pinane, tamanna attungikalloarmet piniartimingne. 10 Uagut tunnirsirsarbekarpogut, terssanga nerriginnaungilet kivgartortut tuppiúrsame. 11 Merssa (itsársoak) nerssútit suulloneet áuǽt pellessiunerúb issertitarángago ivlernartomut, ajortoǽrursútigekollugo, taukkoa timmeit tava óutáursut tupperperksuit auattǽnne. 12 Taimaitomik Iesusesōg anniartitok, issertarbiúb auatáne, innuit ajorungnǽrsitsomaulugit áungminik. 13 Taimaimet, kæ, orniktigo māna tupperperksuit auatǽnnétok, erdlokirsusia attorlugo nagliukattigællugo. 14 Tamáneme nuname iglorperksoakanginauta unningauvigirsennik, nedliutiksarsiorpogulle. 15 Tava mānakut (Kristuse) tunnárællugo, Gude áitsivigirsartigo tunnirsútinnik ussorutinnik sorarata, tamerssa okautsit, akkánik ussoruktut, kardlueenit pirsut. 16 Kissiennele, angæjokáutsernek tunnirsiniarnerlo puigoriaurnassigik; tunnirsútit taimaitut Gudib illuarirsarmagit. 17 Ajokærsortisse náleksigik, mallingniarlugillo, pigārmætta tarnivsinut, akkirsuksettut illioriakaramik, taimailiorkollugit tipeitsuklutik annersáminatiglo, tamanna illuaissengimet illivsenut. 18 Tuksiuniarsigut. Uagut terssa tupedliutigārput, paitsisaitsomik issumakarauta, piniarkiksarautalo sakkilluaromauluta tamanne. 19 Okaukiksarniar-

pausele, taimailiungărkolluse, tuoviornarnerrúrsomik ama ornikolluse.

20 Gudible ullapisauteliksóursúb, tokkorsunnit pæramiuk sauet pársirsónerææt, Nálegarput Iesuse, Testamentib năksaunggitsúb áuanik: 21 Taursoma piginángorsárlisse ajungitsullirsennut tamannut, mallingniktungortilluse pekkorsaminut, illuarirsaminiglo illumiokartilluse Iesuse Kristusekut; tauna nálengnarsile issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

22 Okauniarpausele, assærset kattengutigeet, okautsit okko kajumiksautáursut nálektuarsigik; náitsungoamik aglekbigigause. 23 Nællukungilause, kattenguput Timoteuse ama ipperarnekarmet, taunalo tikkipet; aiparællugo tekkojomárpause. 24 Innúlluarkorsisitse ajokærsortivsinut tamannut, illuartunnullo tamannut. Kattengutigeet Italiamétut innúlluarkoăse. 25 Saimaukonarsisitse tamause. Illomut.

Ebræerinnut makko agleksimaput Italiamit, Timoteusib neksarei.

I A K U B
AGLEGEI OPERTUNNUT.

KAP. I.

Iakub kajumiksárpei tupedlerkollugit tipeitsukollugillo nagliulerángætta, ajungitsuinnait Gudemit pirsarmætta, pinnatigle ajortut; Gudib okausee mallikoei.

Iakub, Gudemut Nálekamullo Iesuse Kristusemut kivgáursúb, tipeitsukkoei arkanek marluit ekkardlereet siamarsimarsut.

2 Assærsakka kattengutikka! Tipeitsutigirsæksarissiuk, pirsarángause nagliungnartunnut nellinginarnut; 3 Illissimagitselo, opersuserse illuartuarune issumagiksaromármasse.

4 Issumagiksusersele soraissengilak issoanut aglæt, illuartuinarkolluse, illomortuinarkolluselo, ajorsautekarkonnaselo.

5 Illarsele illissimanermik ajorsarune, tauna tamattominga tuksiarle Gudemut, tamannut tunnioráirsomut assiginnaingitsomut, erdligursingitsomullo; tava tunninekaromárpok. 6 Operlunele tuksiarile, nekkimananelo; nekkimarsok merssa taimaitarmet sórdlo immab maglee annoremit aulatersimarsut tamannut. 7 Innuglo taimaitok issumakaissengilak, sumik Nálekamit pissæsugællune. 8 Innuk marlungnik issumakartok aulajatuinarpok arvkotigirsamine tamanne.

9 Kattengulle kingakótok, ussorsitsarle nálengnartinekarsusiminik. 10 Pissórsoarle ussorsitsarle kingakorsusiminik, nungussægame ivgit kárcheesut. 11 Sekkenek kirssakangãrlune nuirsarau, ivgillo tokkolersitarei, kárcheelo tava nakkararaut, pinnersusiællo tekkojominartok asserorarau; taimatõg pissórsoak perkoterperksoaminik asseroromárpok. 12 Pidluarpok angut, issoánut aglæt kammajuillune nagliuktartok; aulajængersimagune niakorumik innursútelingmik piomárpok, tamattominga Gudib unnersóukei assærsinne.

13 Innugle urssernekarángame ima okaissengilak: Gudib ursserpãnga. Gude merssa ursséirsartóngimet ajortomut; attauserloneet taursoma urssersaraingila. 14 Innugle nungullune urssernekararau, ikdligupilluminit kajumiksárnekárángame, pilleritinekarlunelo. 15 Ikdligupilluit piniarnekarsimagunik, ajortulliakartitsiput, ajortullirsello namaksinekarángamik, tokkomik pekkartitsiput.

(Epistel am 4. Sontage nach Ost. Cant.)

16 Tammarkennase, assærset kattengutigeená! 17 Tunnirsútit ajungitsut tamarmik, tunnirsútillo nãmautigirset tamarmik, pikkanga pirsaraut kaumarsúb Atátanit adlangorjuitsomit simnersigeeksokangitsomit kaumarsomik tãrtomiglo. 18 Taursoma issumaminik erniarãtigut okautsinnik opernartunnik, pingortitarælluta siudliókogamissigut. 19 Taimaitomik, assærset kattengutigeet, innuk nungullune tussaræsuarle,

okalluklunele tuoviorane, ningengnermulle kigeikile. 20 Innuk ningektok piniaraingimet Gudib illuarirsanik. 21 Taimaimet, maujungnartut ajortorsuillo tamása ipperarniarsigik, okautsillo illuvsinétitáursut, tarnivsinik pidluartitsiginnaursut, piginiarsigik piueiluse.

(Epistel am 5. Sontage nach Ostern, Rogate.)

22 Okautsille nálekiksarsigik tussartainarnagillo, illivsenik nangminek seglokittarkonnase. 23 Tussartainartokarángelle okautsinnik, nálengnagillo, taursoma arssiga angut, kénaminik kemmerdlóirsok tacharsútekut. 24 Ingminik merssa kemmerdlússærame, erngerlune aulararau, tautone kannongétok puigorlugo. 25 Umersorle inneitsissinnut nãmagluinnartunnut kivgajungnærsitsirsunnut, taimaituarlunelo, tussakenne taursoma puigorsimangikunigit, malliklugille piniartarune, pidluarpok taimailiorame. 26 Illarsele issumakarune Gudemut kivgartortugællune, okkelo attorluarnek ajoruniuk, umanelo asserorlugo, taursoma kivgartorsusia Gudemut piungilak, 27 Gudemulle Atátamut kivgartornek illuartok arksoarnængitsorlo, imaipok: Illiarsuit uidlarnerillo nagliuktut issumagællugit, ingminiglo ivlernarsarniarnek, sillarsúb innuee illaginnagit.

KAP. II.

Innuit nellinginait assakoei; inneitsissillo tamása náleklui-narkollugit; opernek ajungitsullirsennik illaliungitsok attungimet.

Assærset kattengutigeená! Issumaissarunnase, Iesuse Kristusemut Nálegautinut ussornartolingmut opertut angnerrúrsokartugællugit illamingnit. 2 Merssa kattisimauvivsinut angut isseralloarpet Goldemik ketterdlerutelik, annorariksorsoarlo, peetsoktõg annorarluktok issermipet; 3 Illivselo irssigilerussiuk annorariksok, okarbigællugole: Maunga idlit inginiarna; peetsorle ima okarbigigussiuk; Idlit sammanétit, issi-

kamnulloneet maunga ingitit: 4 Illuartomik tava issumakangilase, illuangitsomik ekkartóursirsungorause, nellinginarsioraselo. 5 Nalegitse, assærsakka kattengutikka! Peetsut sillame mattomanétut Gudib kennersimanginerpagit, merssa pissórsóursut opernermik, kingorngursirsuksello nálegauvingmik unnersóutigirsaminik assærsiminut? 6 Illivsele peetsut nálengnartingikisse. Pissórsuit merssa taukkósimanginerpet illivsenut nálegauniartartut, kiglissiorbingmullo pisilluse? 7 Taukkoalo mitteklersóngilet attermik ajungitsomik taigornekautivsinik? 8 Inneitsit, tamannit nálegiakarnerrúrsok, nálekussiuk, imaitok: Innukattit tuglit illiktun assaissauet; tava piniarluarpose. 9 Nellinginarsiungikusele, ajortulliarpose, inneitsissille narkiksorpãse, nálengitsose unnerluse. 10 Inneitsissinnigle tamannik nálengniaralloartúb, attausek náleissæruniuk, tamása tava sórdlo nálengikei. 11 Merssame ima okartok: Arngnaunekaissengilatit angununekaissennatillo, tauna okarioktõg imænna: Innungæissengilatit. Taimaimet arngnaunekangikalloaruit, innungæruille, inneitsissinnut tava nálengitsungorpotit. 12 Sórdlo okaruse taimailioritse, inneitsissinnut kivgajungnærsitsirsunnut ekkartóunekaissirsuttut illivluse. 13 Nákirsajuitsorle ekkartóunekaissavok nákinekaissennane; nakiningnerle ussorsitsararau ekkartóursinermut.

14 Assærset kattengutigeet, suksarau, okartokaralloarpet ingminik opersusekartillune, ajungitsulliaranelo? Opersutsibtõg taimaitũrsártúb pidluartisinnaunerpa? 15 Kattengulle, angut angnarloneet, tammakangipet, piksaminiglo ajorsarlune; 16 Illauvsele taimaitut okarbigippagit: Gudib ikkiorniarlisse, kirssengniarluselo kărsillárniaritse; tunningikussigigle timmeisa ajorsauteinik, suksarissauæt tava tamanna? 17 Taimatõg opersusek, illænekangikune ajungitsulliarnermik, tokkungaugiok ingmikut. 18 Kissiennele okaromarsokarnersok imænna: Idlit operpotit, uangale ajungitsulliarkaunga; kæ, opersutsit tava tekkollara ajungitsullirsarnik, opersusera-

tŏg illingnut tekkotissauara ajungitsullirsamnik. 19 Operiniktóvotit Gudetuakarmet; taimainauit illuaralloarpomme, tornársuittŏg tamanna operirsaræt, seiuklutiglo. 20 Innugle óma piungitsok! Nællojungnæromaviuk, opernek tokkungarsómet, illænekangikune ajungitsullirsennik? 21 Abraha atátarput ajungitsulliaminik illuartitáungitsok, ernerminik Isaakemik tunnirsigame tunnirsirsarbingmut? 22 Tava malluget, opernek piniarkattaursok ajungitsulliartillugo, ajungitsullirsello pivlugit opernek nămagluinnartok. 23 Aglekelle erkosimaput, imaitunnik okausekartut: Gude Abrahab opera, tamannalo pivlugo illuartitáulersok, Gudiblo assærsánik taigornekartok. 24 Taimaitomik mallugărse, innuk illuartitangormet ajungitsulliarnermik, operneenarmigle pinnane. 25 Taimatŏg nekkiksiortok arngnak Rahabe, illuartitangungila ajungitsulliarnermik, aulartitet illæssiarigamigit, adlakullo arvkotekut annisillugit? 26 Sórdlome time annernekangitsok tokkungamet, taimatŏg opernek tokkungaugiok, ajungitsulliarnermik illænekangikune.

KAP. III.

Adlennik ajokærsoijomarsut miannersorniarkoei.

(Epistel am 17. Sontage nach Trinit.)

Assærset kattengutigeet! Nellinginarnik tamannik ajokærsoiniaromarsokaissengilak, illissimagitselo, pingartomik ekkartóunekaromárauta. 2 Tamauta merssa kabsersoarnik tammartarauta; okautsiminigle attautsemigloneet tammangitsok, tauna illuartuinnartóvlune angutávok, timminelo tamát attorluartisinnaua. 3 Nerssúrsuit (Ferdit) atta, pittútinnik kingmirserarauvut nálekolluta, taukkoningalo timmersoeet suppiksitaráuvut. 4 Atta, umiarsuttŏg, umnit angekerssut, umnillo annorersoarmit ingerdlatitáursut, taimaitorle, akkutingoamik aglæt akkutóursúb torartitarei piomarsaminut. 5 Taimatŏg okkak, umnit mikkirsok auætingoak, okadloriksorsóvorle;

atta, ingningoak, kissienne ikkoellektitarei orpeperksuit. 6 Okkarlo, ingnektŏg sórdlo, illueitsorperksoakarbióvok; taimaitarau okkak, tornársúb innanit ikkoellektisimagune, auætivta akkornænnélune minguktitara timme tamát, asserorlugolo sakkirsuserput. 7 Merssame nerssutit, tingmirsello, pullaterirsello, immanétullo aijaisornartut nellinginait pirsarinekarlutik kunnutinekararaut, innuit kunnutitarmattik. 8 Okkarle innúb attautsibloneet kunnutinek ajorpa, kunnutitæksáungitsong una ajortorsoak tokkonartomik pilluliksoak. 9 Tauna attorlugo ussorirsarărput Gude Atátak, attorlugolo perdlukorsarigiauvut innuit, Gudib arssinganut pingortisimarsut. 10 Kannermit attautsemit annirsaraut okauseriksullo okausepilluillo. Assærset kattengutigeená, taimaissengilak. 11 Puillarsomit attautsemit immekarsinnaunerpa tungosungitsomik kasselitsomiglo? 12 Assærset kattengutigeet, okkorseá, orpiktŏg Feigeliksak Oliakarsinnaunerpa? Orpigloneet Weiniksalik Feigekarsinnaunerlune? Taimatŏg puillarsok attausek immekarsinnaunginiok tarrajornitsomiglo tungosungnitsomiglo.

13 Ardlarse kina illissimarsóvlunelo siunekartóva? Tauname nællunærile sakkilluarsusiminik, ajungitsulliarlunelo piueitsotut illissimarsotullo pille. 14 Umættivsigulle kennigarsorsóvluselo sakkitsairsorsóguse, tava ussorsitsariaurnasse, seglukennaselo opernartomut. 15 Illissimarsusek tamanna pauanga pingimet, nunamille innuinnarnit, tornársungmillo piok. 16 Annæruktut sakkitsairsartullo nungullutik illuangitsulliarmætta ajortulliartainarlutiglo. 17 Pauangale pirsomik illissimarsusekartut, tamannit aulajængiupeit (Gudib okausee) ullapisáirsóvlutiglo, innuksiarnersóvlutiglo, nálektóput, nákinnirsuseliksóvlutiglo ajungitsullialiksóput, innungniglo nellinginarsiorlutiglo pekkoserlungitsóput. 18 Ullapisáiniartulle, illuartullirsamingnit kingorngursiomárput erkiksinartunnik.

KAP. IV.

Sakkitsainermik, adlenniglo piomasepillungnik sorarkoei.

Suname pirsutigællugo sakkitsairsarluselo arksoardlernerpisse illauvsinut? Piomasepilluit, illa! pirsutáput, pardlekkattautut auætivsine? 2 Piomatókáuse, taimaitomigle pirsarinek ajorsinnarluse; umitsairsartóvose annæruktorsóvluselo, sumiglo pirsarnek ajorpose; sakkitsairsarluselo arksoardlerpose pekkaraselo, terssa, tuksiænginause. 3 Tuksiaralloarpose, tunninekaraselo, terssa, tuksiarnerdlukause, issumakarauselo, nungutsomaulugit ikdligupilluvsinut. 4 Uersairsut uersartullo, okkorseá, sillarsúb innueenut assakorsut illissimangilissigik, Gudemut akkerartortómætta? Taimaimet sillarsúb innueenut assakorsok akkerartortungorpok Gudemut. 5 Issumakarpisseloneet, agleket assuleenak okartugællugit imænna: Annernerúb illuvsine innekartúb annærursinek arksoarirsara? 6 Saimaunermiglo tunnirsingărarau tauna; agleket imaimætta: Makkitasŭt Gudib akkerarirsarei, kannilártulle saimautarei. 7 Taimaitomik Gude kannilarbigællugo tornársuk akkerarissiuk, kemmăratigissauăse tava. 8 Gude orniniarsiuk, ornissægiăse tava. Arksesse arssengniarsigik, ajortulliartut okkorseá, umættisselo peteijuisiniarsigik, okkorse, marlungnik issumakartoseá! 9 Ajuleritse, allieisukluselo kejatitse; iglartóursose kodlillersungoritse, tipeitsuktóursoselo allieisuktungoleritse. 10 Gudib kénætta sáne kannilarniaritse, tava ussornartissauăse.

11 Kakkejardlerkattigeeksariaurnase, assærset kattengutigeet; kattenguminut kakkejardlersúb, kattenguminullo arksoardlersúb kakkejarei inneitsissit arksoarællugillo. Inneitsissille idlit arksoarigukit, inneitsissinnut tava nálektóngilatit, arksoardlersóvotille. 12 Attauseenarmik tunniursirsokarpok inneitsissinnik, taivna pidluarsáiginnaulunelo ekkartóursiginnaugiok. Kináuvotimme idlit, arksoardlersógauit adlamut?

13 Illivse mãna piause, ima okartose: Udlomeloneet akkagoloneet aularomárpogut iglorperksoarnut ivkonunga, terssanelo attausemik okkéjomavogut, niuvertarlutalo pissiniartarlutalo; 14 Merssa nællursose piomártuksamik akkago. Innúnerseme sũnerpa? Pyoinnávok, illa? killængoamik étok kingornale náume. 15 Taimaimet, ima okaissægalloarpose: Nálekab pekkopattigut kissienne, innúgutalo, tava tamattominga adlamigloneet piniaissaugut. 16 Mãnale makkitávluse ussorsitsarpose. Ussorsitsaulle taimaitorsoak ajorpok. 17 Taimaimet, ajungitsomik piniagæksaminik illissimarsok, piniarnagolo tamanna, tauna ajortulliarpok.

KAP. V.

Pissórsuit okaukiksárpei missiksorniarkollugit; illællarkogieitsõg ekkartóursirsok tikkitserlugo; operlutiglo tuksiarkollugit.

Kæ, pissórsuit okkorse! Kejávluselo opititse, nagliungnartorsuit pivlugit, illivsenut piomártukset. 2 Perkoterperksoesse ãuput, annorarsesselo okkungoet asserorpeit. 3 Erdlingnartisse Goldelo Soelvelo mangertornersimaput, mangertornerællo nællunærkotarissauarse, uinnersesõg nungussammago, sórdlo ingnerúb. Perkotiksauvsinik kattersoiniartose udlunne kingudliksenne. 4 Atta, sennachvirsut, nautsévivsinit kattersoirsut, erdligutinautik akkiksarsiarigalloænnik, tava niblerput, kattersoirsullo torklullaursusiæt Nálekab Sebaotib tussara. 5 Illivse innúlluartorsóvluselo innungmadauniartose nuname, umættisselo kãrsillártikisse, sórdlo nerssútinnik tokkotakangãrbingme. 6 Illuartok ekkartóutikikse tokkollugolo, taursomalo arksoardlingikãse.

7 Taimaitomik, illivse assærset kattengutigeet, issumagiksarniaritse Nálegak tikkitserlugo. Atta, nautsévilliortok nerriuktararau nautséjariksunnik nunamit náulersuksennik, tamakkolo erinnigingilei, siedlerséiniarlunelo udlakullo unnukullo.

8 Illivsesōg issumagikluse pigitse, umættisselo nekkursektiniarsigik, Nálekab tikkibiksa kannekemet. 9 Assærset kattengutigeet, annersámikattigeeksarkennase illivsenik, ekkartóunekarkonnase; Atta, ekkartóursirsok padlillerkau. 10 Assærsakka kuttengutikka, Profetit, Nálekab akkáne illivsenut okalluktut, malligæksarissigik nagliuktilluse, kammajuilluselo. 11 Illomut pidluarnerarpauvut illællártut nagliuktillutik. Hiobib illællársusianik tussartose, Nálekablo pivia tekkogikse; Nálegak merssa nákiniktóvlunelo nægliktoirsóvok.

12 Adlennille tamannit, kattengutikka okkorse, angernerdlussengilase killangmigloneet nunamigloneet, sumigloneet adlamik. Okalluklusele angerángause, illomut angeritse, nāgarángauselo, illomut nāgaritse, pekkoserluktungoraselo.

13 Illauvsinik nagliuktisimarsokaruse, taursoma tuksiaut attorliuk, tipeitsuktokaruselo, taursoma kujaniut attorliuk. 14 Napparsimarsokaruse, taursoma tava illageeksut ajokærsoirsonereet kákoniarligit, taukkonungalo tuksiukollune, Oliamiglo tennikollune pille Nálekab akkáne. 15 Operluartullo tuksiuteit pivlugit illuarsiomárpok tauna, ajortulliaralloarunelo, issumakærnekaissaput ajortei. 16 Ajortivsinik nællunæjarbigekattigeengniaritse, tuksiukattigeengniarluselo, kaitsorsárnekarkolluse. Illuartúb tuksiutei amerdlasórsoarnik ajungilet, illomortógunik. 17 Eliase innuinnáursok uautitun-élune, tuksiarmelle siedlingikorsivlune, siedlingilak tava nunamut okkiut pingasut, kaumettillo arbeneglit nāulugit. 18 Amalo tuksiarmimet, killangmit tava siedlerpok, nunalo naursokaleriok. 19 Assærset kattengutigeet, opernartomit tammarsimarsokaralloaruse, taursomingalo sátitsirsokarpet. 20 Tauna nællojungnæissavok, ajortulliartomik sátitsirsok tammertarnartomit arvkotigigalloanit, taursoma tarnek annauka tokkomit, ajortoperksuillo erssitsungnærsitsomárpei.

PETRUSIB

AGLEGEI SIULDEET NELLINGINARNUT.

KAP. I.

Gude Petrusib ussora; opertut kajumiksárpei ivlernarniarkollugit, sakkilluarkollugillo.

Petruse, Iesusib Kristusib Apostelia, (aglekpok) kennikennut tekkornartennut, siamarsimarsunnut Pontuseme, Galasiamelo, Kappadoziamelo, Assiamelo, Pitiniamelo; 2 Saimaunek, ullapisaullo pirsartarligik kennersimarsut Gudib Atátab nautsorsorneránik, Annernerúb ajorungnærsitsinerágut, nálektungorkollutik, Iesusiblo Kristusib áuanik serpartarnekarkollutik.

3 Ussornarsile Gude, Nálegautalo Iesusib Kristusib Atáta, nákinirsusersoarminik erniukiksisinamissigut, innursútigirsáursomik nerriugirsæksakarkolluta, Iesusib Kristusib makkirsusiagut tokkorsunnit; 4 Nungujaitsomik allianaitsomiglo, tokkolerjuitsomiglo kingorngursæksakarkolluta, tamanna torkorsimamet killangme. 5 Illivsenut merssa pekkollugo, Gudib pirsautánik opernekut serniginekarause pidluarnartorsoarmut piginángorsægáursomut sakkomissirsomut udlunne kingudlerne. 6 Tamanna tipeitsutigissauarse, umnit killængoamik allieisukomárnersose, urssernartunnut nellinginarnut; 7 Terssa, opersuserse illuartuinnarkollugo, erdlingnarnerrokollugolo Goldemit nungujarsomit, ingnerkut óuktornekartomit; nersornarsekollugo, ussornarsekollugolo, nálengnarsekollugolo, Iesuse Kristuse sakkomerpet. 8 Tauna naug tekkungikalloarikse assauarse, naugle tekkonek ajoraussiuk, māna operbigārse, tipeitsukluaissauselo nællunǽgæksaungitsomik

nellekangitsomiglo tipeitsursúmik; 9 Opersutsivselo siuniksa piomárparse, terssa tarnit pidluautigirsæt. 10 Pidluautigirsamik tamattominga ujarlerkiksarlutiglo issumalliortut Profetit, erkotuksennik okalluktut illivsenut, saimaunermik taimane pirsuksáursógalloamik. 11 Issumalliutigigamikik udlut udlukselloneet Kristusib annernerætta okautigirsei, taursoma innigigamigit okallukadlartok Kristusemik anniaissirsomik, kingornalo ussornarsissirsomik. 12 Tamattominga nevsuiarbiginekaramik, ingmingnut tava pinnatik, uautinulle tamakko okautigeit, mãnakullo illivsenuttõg okautigigieit okalluktut okautsinnik tussarnersunnik, ikkiortigigamiko Annernek ajunginek killangmit aulartitak; tamanna Engelitsõg tekkosuktarpæt. 13 Taimaitomik issumauvsigut ketterusersimarsuttun-étitse; erkærsarniaritse, saimauneenarlo teitigilluinnarsiuk, illivsenut pigititæksáumet Iesusib Kristusib sakkomersusiagut; 14 Merdlertuttut nálektuttun-éniaritse, illerkokarkennaselo sórdlo siornagut, sulle nællursorsótilluse ikdligupillulliorluse innúgadlarause; 15 Illivsenigle kákorsirsok ivlernartorsóursorlo malliklugo, illivsesõg ivlernarniaritse sakkirsusivsine tamanne. 16 Agleksimamet imænna: Illuarniaissause, uanga illuartógama. 17 Tuksiarluselo tainiaraussiuk Atátak ivna, innuit nellinginartillugit ekkartóursirsok, tamarmik sullirseit pivlugit; tava miannersorniartuttut sakkilluaritse mattomanétilluse. 18 Illissimaniarsiuglo, nungursartunnik anningaursæksennik aukpallartunnik kakkortunnigloneet annausimanginause sakkirsusepilluvsinit, merssa siudlivse illerkorirseinit; 19 Kristusible áuanik akkisónersoarmik, (annausimavose) tauna sauarkatut pingitsotut, paitsisæksakangitsotullo-étok. 20 Tauna taimaituksátisimavok siornagut sulle sillarsoakangikadlarmet, sakkomersitávorle udlunne kingudlerne, illivse pivluse; 21 Taivna tunnárællugo operause Gudemut, taursominga makkititsirsomut tokkorsunnit, ussornartorsoængortitsirsomullo taursominga; Gudemut opersusekarkolluse tettekarkolluselo. 22 Tarnisselo ikdligupil-

lugungnærsiniarsigik, opernartok náleklugo Annernekut, kattengutittut assænnikolluse illomornermik, illivseniglo assakattigeeksuaritse umættivsinik illuartunnik; 23 Erniukiksisimarsuttut illivluse, nungujarsok næggoviginginaussiuk, nungusuitsulle Gudib okausee umanartuglit næggovigesse, taukkoa issukaissengitsomut - étuinnaissammætta. 24 Merssa uingit (innuit) tamarmik igvitun - éput, innuillo pinnersuseet tamarmik igvit karcheettun-éput, igvit tokkolersimaput, karchello nakkarput; 25 Nálekable okausee étuinnaissaput issukaissengitsomut. Tamerssa okautsit, akkornauvsine okautigirsáursut.

KAP. II.

Ajortoœrotiniaissaput illuarniarlutiglo, Kristusemut adlennullo illuarekollutik; nálekennut nálengniaissaput Kristuse pivlugo.

Taimaitomik māna ajortut tamása ipperarniarsigik, pekkoserlútillo tamása, illungersōnginerlo, annærursinerlo, unnerdlutiginerillo tamása. 2 Annerdlāngoettulle illivluse piomaniarsiuk immuk illuartok, tamattomanga agdliartorkolluse. 3 Missigisimagussiuk kissienne Nálegak innuksiarnersorsómet. 4 Taursomunga, ujarkatut umarsotun - étomut pisimavose, tauna innuit egitarigalloarǽt, Gudemele kennigáulunelo erdlingnarkau. 5 Illivsesōg nangminek, ujarkettut umarsuttut illivluse, illivsenik iglorsoængortiniaritse annernermiuksamik, ajokærsortigekolluse illuartunnik, tunnirsirsigekolluselo tunnirsútinnik annernerúb peenik, Gudib illuarirseinik, Iesuse Kristusekut. 6 Taimaimet agleket imaitunnik okausekariput: Atta, ujarak kennigáursok erdlingnartorsoak issudliksak Zionemétissauara, omungalo opertok kangusussengilak. 7 Illivse tava, opertógause, erdlingnarnerarparse; ujararle taivna, iglulliortut egitǽt, issudliksængorsimarsok. 8 Opingitsunnut ujaráulersimavok apoorbiksak, kārsólersimaulunelo mammia-

sautigirsak; apoorpumme okautsinnut, operinginamikik, umnit attugæksarissægalloareit. 9 Illivsele ekkardlióvose kennersimursut, pellessit nálegaunerrúrsut, innuit ajorungnǽrsisimarsut, innuit pigirsáursut taursomunga; kákorsirsivse illiugei ajungitsut okautigissægaussigik, taursoma tărtomit kákomasse kaumarsominut ussornartorsoarmut. 10 Ardlagut innuktarinekangitsose, mănale Gudib innuktarillerpăse, ardlagullo saimaunekangitsose, mănale saimaunekalerpose.

(Epistel am 3. Sontage nach Ostern, Jubil.)

11 Assærset kattengutigeená, tekkornartettut tikkeraursúttullo–énause okaukiksarpause: Illivsenik erdliginiaritse uingúb kajungutigirseinut, tamakkoa akkerartorsómætta tarnivsinut. 12 Nællursullo akkornǽnnékuse sakkilluaritse: illivsenut kakkejardlersut illueitsulliartónerarluse, ajungitsulliesse tekkokollugit, Gudelo ussorekollugo; kaumarsomut sakkomerpætta. 13 Taimaitomik innungnut nálegarekorset tamása nálengniarsigik, Nálegak pivlugo; sórdlo nálegaunek, taimatõg nálegarsoak; 14 Sórdlo nálegangortisimarsulloneet, taimatõg taursoma aulartitei, merssa akkiniarkogamigit ajortulliartut, ajungitsulliartulle nersorekollugit. 15 Tamerssame Gudib pekkorsa, ajungitsullirsauvsinik okausiksǽrotissægisse siunekangitsut innuit nællursut. 16 Kivgajungnǽrsuttunétitse, kivgajungnǽrsusersele attornerdlungnago mattuginnagolo ajortulliarnermut; Gudible kivgeisut illiortaritse. 17 Tamása náleksigik. Kattengutigeet assæniarsigik. Gude miannerissiuk. Nálegaunek náleksiuk.

18 Kivget okkorseá! Náleket atarkiniarsigik miannerællugit, sórdlo ajungitsut issumagiksullo, taimatõg ajornartut aglæt. 19 Taimailiortut saimaunersirsaramik, Gudemut issumettik nămagekollugit nagliuktekunik, illueitsulliarbigirsávlutiglo pingitsóvlutik. 20 Merssa illueitsullirsesse pivlugit unnattarnekaruse, ussorsitsautiksáunerpa tamanna? Ajungitsullirsessele pivlugit nagliukuse kammajuiluselo, tamanna saimaunekautávok Gudeme.

(Epistel am 2. Sontage nach Ostern, Miser. Dom.)

21 Tamattomungame kákosimavose: Kristuseső̃g anniarmimet pivluta, malligæksájomaulune uagutinut, taursoma tumei malleroarkollussigik. 22 Tauna ajortulliængitsok, pekkoserlukluneloneet karnerminik okallukame kanningărnekanginioktő̃g. 23 Okausepillulliorbiginekaramelo, akkiniængilak, anniaramelo siorarsáingilak, tamannale pekkorsara ekkartóursirsomut illuartomut. 24 Taursoma nangminek ajortivut atatarællugit timimine, tunniutok kerssungme, ajortunnut tokkolluinnarkolluta, illuarsisimaulutalo innúniarkolluta; taursoma ikkeenik kaitsorsarnekarpose. 25 Illivse merssa sauettut tammarsimarsotun-ékalloartose, mánale sáluarsimavose tarnivse pársirsænnut missiksoirsænnullo.

KAP. III.

Pigeet ajokærsorpei malligækseinik; tamásalo erkasiniarpei piniagækseinik.

Taimató̃g arngnet uvissik náleissaueit, okautsingnut opingitsuttő̃g kajumiksárnekarkollugit arngnet illerkuinnik, umnit okausiúngitsunnik. 2 Merssa tekkogunisse piueiluse náleklusel o sakkirsose. 3 Taimaitut kăinamikut arssoaissengikalloarmætta nytsennik perdlaisimarsunnik, Goldinnigloneet attarsunnik, annorariksunnigloneet; 4 Innugle kăinamigut pisimangitsok, umamele sorarane annernekartok kannilartomik piueitsomiglo, tamanna ussornakemet Gudib kénætta sáne. 5 Taima itsarsoaktő̃g arngnet illuartut arssoarniariputtő̃g, Gudemut tettiksakartut, uvingmingnullo nálektut. 6 Sórdlotő̃g Sarkab Abraha náleka, nálekaminiglo taigorlugo, taursoma merssa pannigilerăse, ajungitsulliaruse siórangikuselo annilárnartomik. 7 Taimató̃g angutit okkorseá! Sillakártarluse nulliesse neijortuarsigik, arngnello kajengnarnerrómætta assiginnarnauærlugit pissigik, taukkoató̃g kingorngursirsókat-

taussammætta saimaunartomik innursútelingmik, tuksiautisse arvsiarnekarkonnagit,

(Epistel am 5. Sontage nach Trinit.)

8 Nãgatiksamigle okkorse: Tamause issumakattigeengniaritse, nægligekattigeekluselo, kattengutigeengniarluselo, nákinniktóvluselo, innuksiarnersóvluselo. 9 Ajortok ajortomik akkiniariaurnassiuk, okausepilluilloneet okausepillungnik akkiniarnagit, pidluarkorsisitsele aglæt, illissimaniarsiuglo, tamattomunga kákosimagause, pidluautiksarsekolluse. 10 Innúlluaromarsok, pidluarnartolingniglo udlokaromarsok, tauna nungullune okausekaissengilak ajortunnik, kardlungminiglo attussengilei okautsit pekkoserlútiglit. 11 Ajortok tunnulliuk, ajungitsulliarlunelo pille, ullapisautiksak ujarliuk, piniarlugolo. 12 Nálekab irssigiuarmagit illuartut, tuksiauteillo tussararei; ajortulliartulle Nálekab kénaminik irssigirsarei. 13 Kialo ajortomik piginnaissaúãse, ajungitsomik piniaruse? 14 Umnillo nagliuktitáuguseloneet illuarnek perssakotigællugo, taimaitorle ussornakause. Taukkoale erksisainereet erksirsútigissengilesse, anniláraselo. 15 Nálegarle Gude nálekluarsiuk umættivsigut. Nungullusele piginángoritse akkiginnaulugit tamása appersoirsut tettigirsauvsinik illuvsinétomik; 16 Kissienne piueiluse miannersorluselo pirsartaritse, paitsisaitsomiglo issumakarniarluse, illivsenut kakkejardlersut, illueitsulliartónerarpasse, pakkaitsisarnekarkollugit, mittautigigamiko sakkilluarsuserse Kristuseme. 17 Merssa, Gudib pekkorsánik, nagliukalloaruse ajungitsullirset pirsutigællugit, tamanna illuarnerrovok nagliungnermit illueitsullirset pirsutigællugit. 18 Kristusesõg attauseriarlune anniarmet ajortivut pirsutigællugit, illuartuinnarlune illuangitsulliartut anniautigei, Gudemut pisitsomauluta; timmimigut tokkotitávlune, annernermigulle umartitávlune. 19 Taursomanelo (annernermine) ajokærsoriartorieitsõg annernerit parnãrsimauvingmétut; 20 Terssa operomangikalloartut, umnit Gudib kammajuilune nautsorsoralloarmattik sákollutik, taimane Noa innutillugo,

umiarsoak sennanekartillugo, terssane kabsingoet, imaitok, innuit arbenek pingasut annekput immakut. 21 Tamattomunga arssersóusimavok koirsút ussornartok, mānakut pidluautigirsarput, ubbautáungitsok timmib minguánut, issumable paitsisaitsúb illageersutigilluarpa Gudemut, Iesusib Kristusib umarsusiagut; 22 Tauna killalliarame Gudib tellerpiætta tunganélersok, Engelillo, nekkoarsuillo, pirsaunerillo nálegaræt.

KAP. IV.

Okaukiksarpei issumakarkollugit Kristusesut, ajungitsulliarsinnarkollugillo nagliungnartome aglæt.

Kristuse timmimigut anniarmet pivluta, illivsesōg taimaitomik issumakarniaritse; merssa (innuk) timmimigut anniartok ajortulliaissærmet; 2 Piniartarlunelo, mattoma kingorna sulle timmekartillune innuniaromannane innuit piomarseinut, Gudible pekkorseinut. 3 Terssa, siornagut innútilluta nællursut illerkuinnik pirsartaralloarauta, taimane piniarauta peteinermik, piomadlárnermiglo, immerpedlarnermiglo, nerrivedlarnermiglo, sillæroniarnermiglo, Gudiúngitsunnullo nálengnermik tuppingnartorsoarmik. 4 Tamanna taukkoa tuppigusutigirsaræt mitteklutiglo, illagiungnæraussigik taimaitunnut ajortorsoarnut illerkopillungnut. 5 Taukkoa akkirsuksáussaput ekkartóursiginángortomut innúrsunniglo tokkungarsunniglo. 6 Tamanna pivlngo tokkungarsuttōg okaursáugalloartut okautsinnik tussarnersunnik, timmekartillutik illiugeinik ekkartóunekarkollugit, tarneille innúkollugit Gudeme. 7 Tamarluinarsoarmigle nāgatiksæt kaglisimavok.

(Epistel am Sontage Exaudi.)

8 Táimaimet sillaliksóvluselo erkomaniarluselo tuksiartaritse. Adlennille tamannit assakattigeengniaritse illungersuinnartomik; ajortorperksuittōg issumakærmagit assænniktúb. 9 Illivsenik sinniktarkokattigeengniaritse okallorojugase. 10 Nungulluselo kivgartorbigekattigeengniaritse tunnirsútinnik

saimaunartunnik pirsauvsinik, pársirsoriksuttut tamannik Gudib tunnirsuteinik saimaunartunnik. 11 Okalluktokaránget, Gudib okauseenik okalluktotut pille; kivgartortokaránget, piniarlunelo attorliuk Gudib nekkursautigitita taursomunga; Gude tamanne ussornarsekollugo Iesuse Kristusekut, taursoma pirsartarligik nálengnarnek, pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

(Epistel am Sontage nach dem neuen Jahr.)

12 Assærsená okkorse! Nagliungnartorsuit tuppigusutigirsarunnassigik illivsenut tikkitsartorsuit ursserkolluse, tamakko perngautáusugissengilesse illivsenut. 13 Tipeitsugitsele, Kristuse nagliukattigigussiuk, tipeitsukolluseso̊g pinniktomakolluselo ussornarsusiætta sakkomerbiksa nedliupet. 14 Ussornakause mittautigippasse Kristusib akka pivlugo, merssa innigimasse Annernerúb terssa Gudib annerneraætta ussornartoliksóursúb. Tauna mittengnekarpok taukkonane, illivsinele ussornarsisinekarpok. 15 Illauvsinigle innungærsotun-étomik anniartitáursokaissengilak, tiglikajuktotulloneet, illueitsulliartotulloneet, piniartotulloneet pirsæksaungitsomik. 16 Nellinginarle Kristomiúrsotut nagliuktitáugalloarune, tamanna kangugissengila, Gudele náleissaua taimaititáugame. 17 Nedliumemme, tava ekkartóutigekorsak pillerkăissavok Gudib igloanut; uautinulle aglæt pillerkărpet, kannongétorsoarmik năgatekaromárput tava opingitsut Evangeliumemik Gudib okauseenik? 18 Illuartorlo annekkainarpet kannongme tava sakkomissaua Gudemut nálengitsok ajortulliartorlo? 19 Taimaitomik, kikulloneet Gudib nagliuktinekarkorsei, nungullutik tarnittik pekkussaueit taursomunga pingortitsirsomut opernartomut, ajungitsulliarsinnarlutiglo pissaput.

KAP. V.

Ajokærsoirsut, ama uttokait innusuktullo, tamásalo ajokærsorpei malligækseinik. Aglekenne nãniarpei.

Ajokærsoirsokattaugama okautigirsóvlungalo Kristusib anniarsuseenik, illængéirsuksávlungalo ussernartomik sakkomeromártomik, uanga tava ajokærsoirsónerit okaukiksárpakka: 2 Kristusib innukpængoee, illivsenut párekorsáursut, pariniarsigik missiksorlugillo erdlokotinekarase, kajumiklusele pirsartaritse, pekkotitóniartuttut pinnase, umættivsinele illomórluse; 3 Innungnut nálegáuniartuttut pinnase, illivsenigle malligæksaritiniaritse illageenut. 4 Tava illivse, pársirsónek ersserpet niakorut nálengnartok tokkolerjuitsok pissauarse. 5 Taimatõg illivse innusuit okkorse! Ajokærsoirsónerit nálektuarsigik. Tamauselo nálekattigeeksuaritse illivsenik, kannilarkattigeeksuarluselo sorarnængitsomik. Makkitasũt merssa Gudib akkerarirsarimagit, kannilartulle saimautarei.

(Epistel am 3. Sontage nach Trinit.)

6 Taimaitomik mannigóvluse pekkogitse Gudib arkseinut pirsársoarnut, nálengnartekolluse nedliutekorsamigut. 7 Issumanerdlutisselo tamása taursomunga pisiniarsigik, issumagituinnarmasse. 8 Sillakarniaritse erkomaniarluselo, illivsenut akkarartortok tornársuk sakkiuarmet Lovesut nippeliksoatut, érsæksarsiorlune. 9 Tauna akkerartorsiuk operluarluse; illissimaniarsiuglo, kattengutisseSõg nunamétut pinekarmimætta taimaitunnik nagliungnartunnik. 10 Gudible, tamannik saimauteliksóursúb, uautinik kákorsirsúb ussornarsusiminut nãissengitsomut, taursoma merssa illivse, killængoamik nagliuktose, inneritissauãse, pirsektilluselo nekkursektilluselo tungatissauãse. 11 Taursoma pirsartarligik nálengnarnek, pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut.

12 Silvanuse kattengurse, illomortósugirsara, neksipara makkoninga aglegangoamnik illivsenut, kajumiksáromagause

nællunæjarbigiomauluselo, Gudib saimauta, tettigirsarse, opernarnerarlugo. 13 Operkattigeet kennersimakattivse Babiloneme innúlluarkoăse, ernersiamalo Markusib. 14 Illivsènik innúlluarkokattigeengniaritse, kunnikattigeekluselo assænermik. Ullapisautekarlit tamarmik Kristuse Iesusemétuartut. Illomut.

PETRUSIB

AGLEGEISA ARDLAIT NELLINGINARNUT.

KAP. I.

Okaukiksarpei Kristusib saimaunerane agdliartorkollugit, illitsorilleriartorkollugillo Kristusemik.

Simon Petruse, Iesusib Kristusib kivga Apostelialo (aglekpok) uagutitut opersusekartisimarsunnut erdlingnartomik, illuarnek pirsutigællugo, terssa Gudivta tunniursa, Annaursirsúblo Iesusib Kristusib. 2 Gudib saimaungărlisse erkiksingărtilluselo illitsoritilluse Gudemik, Nálegautiniglo Iesuse Kristusemik.

3 Taursoma Gudióvlune pirsarsoursúb tunnimmattigut innudluautiksautinik tamannik Gudemullo sakkidluautiksautinik, merssa taursominga kákorsirsivtinik illissimarsongortitágauta illerkokarsusiagut ussornartokut. 4 Tamanna pirsutigællugo unnersóutekartimattigut angnersoarnik tussarominartorsoarniglo, imaitunnik: tamattominga illængutilerkolluse Gudiúrsusiminut, kissienne kemmerătigigussigik sillamiut ikdligutigirseit nungursartut; 5 Tamattominga kæ piniarkiksaritse, operluarluselo illuarniaritse, illuarluselo illissimaniaritse. 6 Illissimaniarluselo peteijuiniaritse, peteijuiluselo kammajuiniaritse, kammajuiluselo Gudemut nálengniaritse. 7 Gudemullo

nálektarluse, kattengutigeet assæniarsigik, kattengutigeello assagaussigik, assæniarsigiktōg innuit tamása. 8 Tamakkoalo illivsinéluarunik erkejasugungnærsissauãse pekkanginauærsilluselo Nálegauta Iesusib Kristusib illissimarsusianik. 9 Tamakkoningale pekkangitsok tekpeepok, arvkotikse tekkonek ajorlugo, ajortulliaugalloaminillo ubbarnekarsutse puigorpa. 10 Taimaitomik, assærset kattengutigeená, piniarkiksaritse, kákosimarsuserse kennersimarsuserselo aulaiængersillugik; taimailioruse orlojaissengilase. 11 Taimailuselo isserbiksakartinekangãissause Nálegauta Annaursirsivtalo Iesusib Kristusib nálegauvianut issukaissengitsomut.

12 Taimaimet kassussengilanga, tamakkoninga tamannik erkasituinnarluse. umnit tamakko illissimagalloarpesse, nekkursektinekarluselo opernartomik tamattominga. 13 Sullile timmekartillunga illivse kajumiksárluse erkasilluselo, tamanna illuartugãra. 14 Illissimagauko, timmekarungnærbiksara nedliutsungnarsiok, taima Nálegauta Iesusib Kristusib nællojungnærsimanga. 15 Piniarkiksaissaungale, tamakkoninga tamannik erkaumakotiksakarkolluse, erssitsungnæruma kingorna.

(Epistel am 6. Sontage nach Epiph.)

16 Nálegauta Iesusib Kristusib tikkiursusianik pirsauneraniglo uagut okallugbigángause, tava okalluktuainait pekoserdlutiglit illissimarsutáusuginekartut mallingikivut; uagulle nangminek tekkogikput ussornarsusia. 17 Taimane Gudemit Atátamit pirsarmagik nálengnak ussornarlo, nippe (killangmit) ussornartorsoarmit taursomunga ima pimet: Terssa Ernera assærsara, tauna nuennerirsarãra! 18 Nippelo tauna, killangmit tussartitok, uagut tussarikput, illagigautigo kakkame ivlernartome. 19 Aulaiaitsomik, Profetit karneessigut pirsomik, okausekarpogut, tamannalo nálegluariakarpok illivsenut, nennerutitunémet kaumarsok tãrtolingme, udlok kaulersinnágo, kausiullo nuingikadlartillugo umættivsigut. 20 Tamannalo pingãrlugo illissimaissauarse, okautsit erkotukset aglekennétut innúb nevsuiarsinauiængilei issumaminik. 21 Merssa sulle

erkotuksennik okausekarnængisainarpok innúb pekkorseinik, illuartulle ivkoa Gudib innuee okallukput, Annernerúb ajunginerúb pisimattik.

KAP. II.

Ajokærsoirsut opernaitsut nálekungilei, Gudib pidláromármagit; ajortulliartut nellinginait erkanartorsiortónerarpeï.

Profetiókosersulle innuit akkornænnétuttōg, sórdlo akkornauvsinétsomáriputtōg opernaitsut ajokærsoirsut, ajokærsútekaromártut asserornartunnik, Nálegarlo, pisirsertik, misserratigiomárpæt, ingmingnullo nangminek ekkartóutiksiomárput terssangainartuksamik. 2 Taukkoalo ajokærsúteit asserornartut, innuit amerdlasút mallikomāramikik, mittautigiomárpæt ajokærsút opernartok. 3 Piomatóniarlutiglo piniaromárpāse opernaitsunnik okauserititamingnik. Taukkonungalo pidlautiksak ungesingilak itsarnit, perdloutiksællo sinningilak. 4 Merssa Engelit aglæt, ajortulliartut, Gudib mianneringinamigit, tārtúblo kallimnersoeenik pivlugit ajektoramigit anniartitsivingmut, torkorkollugit kiglissiorbiúb udluksa nedliutinnago. 5 Sillatokablo innuee mianneringinamigit, Noale, illuarnermik okalluktok, annaullugo illéilo arbenek pingasut, ullersoarlo pisinamiuk sillarsoarmiunnut, Gudemut nálekomangitsunnut; 6 Iglorperksuillo, Sodomamiut Gomorramiullo, aksainængortillugit, nungutillugillo pidláramigit, tekkordlugæksængortillugit ajortulliaromártunnut kingorna; 7 Lotele illuartok annaullugo, tamannik nagliuktisimarsok innúpillurksoarnit kangunartulliortunnit; 8 Illuartúblo taursoma iglorperksoarmiokattigimattik, tekkollutiglo tussartarmattik, tava taursoma tarna illuartok nagliuktitarpæt udlut tuglereet tamása illueitsulliakamingnik. 9 Tava Gudemut nálektut Nálekab annausinnauei ursssernartomit, illueitsulle torkorlugit pidlárnekarkollugit ekkartóubiúb udluksa nedliupet. 10 Pingārtomigle pidlaissauei imaitut: timmimingnik ikdligupillulliortut, nálekennik assiginnairsút,

iktorjuitsut, tettitórsuit, ólinatiglo nálegauveet mittautigigamikik. 11 Engelilloneet, umnit pirsársónerrúrsut mitteklutik ekkartóursinek sapperput, Nálekamulle pidlárkorsiput. 12 Taukkoale (ajortulliartorsuit) nerssútitut sillakangitsuttut, napititæksávlutik tokkotæksainaulutiglo erniursuttun-éput, mitteklutik okalluktaramik næliursettik pivlugit, asserornartullirsamingnelo asserussaput. 13 Illueitsullirsamingniglo akkiksak pissauæt. Nuname innúrsusertik ikdligupillulliautigigamiko, maujungnarlutik ajortorsóput, tipeitsugaraut pivsinut, nerrirsarlutiglo tunnirsútivsinik; 14 Irssekarput arngnaunerisuktunnik, ajortulliaissæratiglo, ingmingnullo kajumiksáiput innungnik, opernerme sulle aulajarsunnik, umættekarpullo piomatóneliksoarmik, uminartuksainaulutiglo innúput. 15 Arvkollo illuartok kemmekamiko tammarput, Balaamiblo, Bosorib ernerætta arvkotigirsa attuarpæt; taursoma assagei akkikset illueitsut. 16 Ajortulliaramele pidlarnekarlune missigilerpok: nerssúrsúb nangmaktórsúb, okallungnek ajoralloartúb, innuktut okallullersúb innerterpa tauna Profetiókosersok siunekangitsok. 17 Taimaitorsuit (innuit) puillarsóput immekangitsut, nuiello annorausuarsúb tingititei; taukkonunga merssa pirsarærsimavok tărtorsoak năksaungitsok. 18 Makkitasũnnik piungitsorsoarniglo okausekaramik, illueitsulliarlutiglo uingúb piomarseinut kajumiksárpeit illomórtut, kemmărsógalloet sulle tamartartunnit. 19 Kivgajungnæissirsut unnerpeit, umnit nangminek kivgaináugamik asserornartomut; arktorsartok nungullune kivgangorsimamet arktorsartitsirsiminut. 20 Merssa sillarsúb innuisa maujungnartullirseinit kemmăsimagalloarunik, Nálegak Annaursirsorlo Iesuse Krístuse illissarigamiko, kingornale ama tamakkonunga illængutinekarunik, seglokittarnekarlutiglo, taimaitut tava kingorna ajornerrúrsaraut siudlermit. 21 Taukkonunga merssa ajunginerrussægalloarmet, arvkosinek illuartok illissimangikalloaruniko, illissimaginnarlugo kiglormut sásimagamik inneitsissinnit illuartunni t, tunniusimarsunnit taukkonunga. 22 Taukkonunga

merssa erkosimavok okauserinekarluartok imaitok: Kemmib merriake ama sákikia; polekiblo pejarsimarsúb ama maugorluk sánia.

KAP. III.

Erkotuksennik okallukpok, mittautiginiktokaissammello udlut nāgatiksænne; Nálekablo tikkibiksánut piginángorkoei. Aglekenne nāuei.

Terssa aglekama ardlait illivsenut, assærsená! Tamakkoninga pikkoriksarniarpause, kajumiksárlugillo piakka issumesse illomórtut; 2 Erkaikollussigik okautsit, itsarsoak Profetit illuartut okauserirseit illivsenut, innersútivullo, uagut merssa Nálekab Annaursirsúblo aulartitarimattigut.

(Epistel am 26. Sontage nach Trinit.)

3 Tamannalo nællojungnæradlaissauarse, udlunne kingudlerne mittautiginiktokaromármet, piomarsamingnut innúniartunnik; 4 Okalluklutiglo imænna: (Kristusib) tikkibiksa unnersutigirsak, kakkugo nedliutsomárnerpa? Siudleet tokkosimamætta kingorna tamarmik taimaisinnararaut, sórdlo aularkaumit aglæt, pingortitakalerkārmet. 5 Kuksellaitsōgamigle illissimajomanek ajorpǽt tamanna, itsarsoaktōg killak étok, nunalo immamit pirsok Gudib okausianik, immaináugadlarame; 6 Umnit taimaitok, nunarsoak taimane nungutisimarsok ullersoarmik. 7 Taimatōg killaglo nunalo mānakun-étuk, okausianik étuarpuk, torkortersimaulutiglo ingnermut, ekkartóubiúb udluksáne, innuillo Gudemut nálengitsut asserorbiksænne. 8 Tamannale nællojungnærsiuk, assærsená! Udlok attausek Nálekame, sórdlo okkiut tausendesun-étut (uautine), okkiullo tausendit, sórdlo udlok attausek. 9 Unnersóut Nálekab kigeileksimarsútigingila, umnit illéisa kigeileksimarsútáusugigalloarmarssuk; taursomale kammagiginnarpátigut, tammartokarkorsinginame, tamásale sainiarkogamigit. 10 Nálekable udluksa tikkissavok sórdlo tigliktok

unnuame, taursomane killáit nungutsomárput serkorpalluktorsoarmik, pingortisimarsullo auksissaput kirssarnermit, nunalo perkoteilo nungutsomárlutik óutsomárput. 11 Tamakkoa tamarmik nungutsomármætta, tava illivse piginángorniaissause sakkilluarnermik arksoarnaitsomik, Gudemullo nálengărnermik; 12 Erinitsekluse tuoviorluselo pekkolluse Nálekab udluksanut nedliutsomártomut, taursomane killáit nungutsomárput ingnermit, pingortisimarsullo kirssarnermit auksissaput. 13 Uagulle, Nálekab unnersóutei pivlugit, nerriukpogut killaktámik nunatámiglo, terssane illuartokarsinnaromárpok.

14 Taimaimet okkorse, assærsakka! Tamakko nerriugissægaussigik, piniarkiksaritse tava, taursomunga (Kristusemut) kanningărkolluse ivlernartilluse, arksoarnaisilluselo erkiksisilluselo. 15 Nálekablo kammajuirsusia pidluautigissiuk; sórdlotõg assærsauta kattengutivta Paulusib aglekbigimasse, illissimarsusermik tunninekarame. 16 Tamakkotõg okautsit okautigirsarigiei aglekamine tamanne, tamakkonanelo okautsit illeit siunersinek ajornaralloarkemætta, innuit illissimangăngitsut nekkimajarsullo mumiksitareit; sórdlotõg agleket adlet, ekkartóutigirsæksamingnik. 17 Illivsele, assærsakka, tamanna illissimaleraussiuk mănakut, tava tungatekoniaritse, seglokittarkonnase innupillurksuit tammartitsinereenut, illagekonnase taukkonunga, tungauvigirsauvsinik arksárkonnase. 18 Nálegautale Annaursirsivta Iesusib Kristusib saimauneráne illissimarsusiánelo agdliartortuinnaritse. Tauna nálengnarsile mănakut, issukaissengitsomullo. Illomut.

IOHANNESIB
AGLEGEI SIUDLEET.

KAP. I.

Gudemut kaumarsométomut illageersútekarkoei.

Issoanit-étok, tussægarput, irssivtinik tekkorsarput, kemmerdlugarput, arksautiniglo septigarput, okausek innursútáursok (Iesuse). 2 Innursúllo taivna sakkomersimavok, uagullo tekkunniktogut, okaursivlutalo, illivsenullo okautigarput innursút năksaungitsóursok; Atátamétok, uagutinulle sakkomersimaulune piok. 3 Tekkorsarput tussægarpullo tamanna okautigarput illivsenut, illivsenuttōg illagekolluta, uagullo tava illagissægiarput Atátak, Erneralo Iesuse Kristuse. 4 Tamattomingalo aglekbigáuse, tipeitsursuserse nāmaksilluinarkollugo.

5 Tamerssalo okautigirsak, taursomanga tussægarput, illivsenullo okautigirsarput, Gude kaumarsomémet, ingminelo tārtokarluinarane. 6 Tauna illagigikput unneruta, tārsiorlutale, seglovogut tava, opernartomiglo pinnata. 7 Kaumarsomele sakkiuaruta, sórdlo tauna kaumarsométok, illageeksóvogut tava, Iesusiblo Kristusib, taursoma Ernerætta áuætta ubbararātigut ajortunnit tamannit. 8 Ajortokangitsogut unneruta, uagutinik nangminek seglokittarpogut tava, seglosuirsúllo illuvtinéngilak. 9 Ajortivulle nællunærutigik, illomoinnarlunelo illuartorsóvok, issumakærbigiomagamissigut ajortivtinik, péjaivigiomaulutalo illueitsunnik tamannik. 10 Ajortulliængitsogut unneruta, seglutótiparput tava, okausialo illuvtinéngilak.

KAP. II.

Iesusemut illageersútekarkoei kaumarsome.

Kittornængoakka, tamakkoninga aglegbigause, ajortulliarkonnase. Ajortulliartokarpelle, tava Atátamut tuksiursirsokarpogut, Iesuse Kristusemik, illuartuinnartomik. 2 Taunalo ningaursájungnærsitsirsigarput ajortivtinut; ajortivulle kisseesa pingilei, sillarsúble innuisa tamarsoarmik ajorteit pigiei, (ningautigirsæksajungnærkollugit).

3 Taursomalo pekkorsei mallingniarutigik, tamanna nællunærkotigarput illissarigikput. 4 Taursominga illissarinikame unnersok, pekkorseilo mallingnagit, tauna seglutóvok, taimaitorlo illumine seglosuirsútekangilak. 5 Okauseenigle mallingniktomut, Gudib assærsúta illomut nāmaksisimavok. Tamattomangalo illissimalerpogut taursomanénauta. 6 Taursomanétuinartum unnersok, sakkiuaissægioktōg, sórdlo tauna sakkilluartok. 7 Kattengutigeená, nutámik inneitsemik aglekbigingilause, pissokamigle inneitsemik piause, issoanit pigirsauvsinik; tussægauvsinik issoanit, tamerssame okausek ivna, inneitsit pissokak. 8 Ama inneitsissitámik aglekbigigiause, opernartóursomik taursomanelo illivsinelo; kaumarsok opernartok māna kaumalermet, tārsoarle náume. 9 Kaumarsométum unnersok, kattengunele umigællugo, tauna sulle tārmióvok. 10 Kattenguminik assæniktok, kaumarsométuarpok, arksoarnartokaranelo. 11 Kattenguminigle umiginiktok, tārmióvok, tārsiorlunelo, ornigækselo nælloa, irssik tārtúb tekpeelisimamagik.

12 Assærset kittornængoakka, aglekbigáuse, ajortivsinik issumakærbiginekarause taursoma akkánik. 13 Angæjokáit angutit aglegbigáuse, tauna issoanin-étok illissarigaussiuk. Innusuktoseá, aglegbigáuse, ajortok arktorsartinaussiuk. Merdlertoseá, aglekbigáuse, Atátak illissarigaussiuk. 14 Angæjo-

káit angutina, aglekbigigivse, tauna issuanin-étok illissarigikse. Innusuktoseá, aglekbigigivse, pirsársógause, Gudiblo okausee illivsinétuarmætta, ajortorlo arktorsartinaussiuk. 15 Sillarsoak assadláriaurnassiuk, sillarsúb peeloneet. Sillarsoarmik assæniktok, assærsusekarnauiengilak Atátamut. 16 Sillarsoarmétut tamarmik, imaitut: uingúb kajungerirsei, irssillo kajungerirseit, innúnerlo makkitætliginek, tamakkoa Atátamit pingimætta, sillarsoarmille piput. 17 Sillarsoarlo nungutsartorpok, peelo kajungerinekartut aglæt; Gudible pekkorsánik nálektok, issukaissengitsomun-étuinaissavok, 18 Kittornængoakka, udlut năgatǽt tamerssa nedliutillerpok, sórdlolo tussarause Kristusemut akkerartortorsoarmik tikkitsomártomik, mănalo tamerssa Kristusemut akkerartortut amerdlasungorsimaput; tamanna nællunǽrkotarărput udlut năgatǽt nedliutsungnarsisimamet. 19 Uautinit taukkoa aulartogalloarput, illagingikivulle; merssa illagilluaralloarunissigut, tava neijortuaissægalloarpătigut; tamattomangale nællunængilet, tamarmik illagingimattigut. 20 Illivselo taursomanga, terssa ivlernartomit pirsomik koinekarpose, tamásalo illissimauesse. 21 Opernartomik siunekangitsuttut illiorbigælluse aglekbigingikivse, siunekarparseme, illissimauluselo, seglosuirsúmit pirsomik seglursútekangimet. 22 Kina seglutorsóva? Kristusemik misserratiginiktok Kristusiúngitsomik unnersok kissime illa? Tamerssa Kristusemut akkerartortok, Atátamiglo Ernerániglo misserratiginiktok. 23 Erneránik misserratiginiktúb, piginginia Atátak. 24 Taimaitomik issoanit tussakesse umamiugiuarsigik. Tamakko issoanit tussakesse umamiugiuarussigik, tava Ernerme Atátamelo étuinaromariose. 25 Terssalo unnersóuta uautinut, năksanngitsomik innursútiksiomauluta unnerame. 26 Taimaitomik aglekbigigivse, illivsenik seglokittairsut pivlugit. 27 Koinekarsuserselo, taursomanga pirsarse, illivsinétuarpok, sumiglo ajokærsoriakangilase; kissienne sórdlo koinekarsutsivse ajokærsormasse tamannik, taima merssa opernartóvok seglursutáuna-

nelo; sórdlolo ajokærsorsimamasse, taima malligæksariuarsiuk tamanna.

28 Mãnalo, kittornængoet! Taursomanétuaritse, sakkomillissapet, tipeitsukolluta, kangusukonnatalo kénætta sáne, tikkibiksáne. 29 Tauna illuartuinartómet illissimagussiuk, tava tamanna illissimaniarsiuktõg, illuartomik piniartok, taursomanga erniusimamet.

KAP. III.

Gudemut kittornængorsimagauta, piniagæksakarpogut ivlernarsinermik, assakattigeengniarnermiglo, Gudemullo tettekarniarnermiglo.

Areit, kannok aktigirsomik Atátab assakãtigut, Gudib kittorneinik taigornekarkolluta! Taimaitomik sillarsúb innuisa illissaringilãse, tauna (Kristuse) illissaringinamiko. 2 Assærsakka! Mãnakut Gudib kittornarisimauãtigut, piomártuksáursuserpulle sulle tekkonængikadlarpok, nællungilarpulle tekkuksáulerpet tamanna, tava arssigissauarput, irssigituinaissægautigo taimairsusianik. 3 Tamarmiglo, taimaitomik nerriursusekartut taursominga, nungullutik ingmingnik ivlernarsiniararaut, sórdlo taivna ivlernartuinartómet. 4 Ajortulliartok illueitsomik piniariok, ajortorlo illueitsulliávok. 5 (Kristuselo) illissimauarse sakkomersimarsok ajortoærotitsukluta, taunalo ajortokangitsok illumine. 6 Taursomanétuartok ajortulliartaraingilak; ajortulliartúble sulle tekkungisainara, illissarinnagolo. 7 Kittornængoet! Kimulloneet tammartekorsariaurnasse. Illuartulliartok illuartóvok, sórdlo taivna illuartuinartómet. 8 Ajortulliartok tornársungmit piok, issoanit tornársuk ajortulliarmet. Tamanna pivlugo Gudib Ernera sakkomersimarsok, tornársúb pillurksoee piorngærutitsartorlugit. 9 Gudemit erniusimarsok ajortulliaraingilak, okausia taursomanétuarmet, ajortulliarnerlo ajorpok, Gudemit erniusimagame. 10 Tamattomanga tava nællünarungnæraraut

Gudib kittornei, tornársúblo kittornei; nellinginak ajortulliartok, kattenguminiglo assæningitsok, Gudemit pingilak. 11 Tamerssa ajokærsút, issoanit tussægarse, assakattigeeksuarkonekarauta. 12 Kainele mallingnago, tauna ajortomit pigame, nukkane tokkopa. Sunalo pivlugo tokkonerpa? Terssa, sullirsenne ajormætta, nukkamele sullirsei illuarmætta.

(Epistel am 2. Sontage nach Trinit.)

13 Tuppigusukennase, kattengutikka, sillarsúb innuisa umigippasse. 14 Uagut illissimavogut, tokkomit innursúmut pirssogut, kattengutigeet assagautigik. Kattenguminik assæningitsok, tokkométuarpok. 15 Kattenguminik umiginiktok innungærsóvok, innungærsullo illissimauesse, nãksaungitsomik innursútiksakarnauiengitsut illumingne. 16 Uagulle taursoma tokkotigimattigut, tamattomanga tava assærsusia nællojungnærikput; uagullo innursuserputtõg erdligissenginiarput kattengutit pivlugit. 17 Nunab mattoma peenik piglúb, kattengune ajorsartok tekkoguniuk, umanelo parnãrsaruniuk taursomunga, kannok illivlune tava Gudemut assærsusek pigituaissaua illumine? 18 Kittornængoakka! Okauseenarnik okkainarmigloneet assænikennata, piniarnermigle illomornermiglo pissa.

19 Tamanna tava nællunærkotarãrput, seglosuirsúmit illomut pisimagauta, umættivullo tupedlersarsinnauauvut taursomane. 20 Umættivtinelo paitsisakarángauta, terssa piarput, Gude angnerromet umættivtinit, tamásalo illissimaulugit. 21 Assærsená! Umættivtine paitsisakangikuta, Gudemut tava tettekarsusekarpogut. 22 Sunalo kenútigigutigo, pissauarput taursomanga; pekkorsei malliktuarautigik, illuarirseilo piniarlugit. 23 Terssávorlo pekkorsa, Ernerme Iesusib Kristusib akkánut operkolluta, uautiniglo assakattigeekolluta, taimaitomik inneitsemik tunninamissigut. 24 Inneitsisseiniglo nálektométuinarpok, taunalo taursomanétuinariok. Annernerminiglo tunnimattigut, taimaitomik illissimauarput uautinétuinarmet.

KAP. IV.

Kristusemut akkerartortunnut miannersorniarkoei; illageersutekarkollugillo Annernermut ajunginermut; assakattigeeksuarkollugillo.

Assærsená! Nellinginarnik annerneglit operissengilesse; annernerille missiliktarlugit pissauesse, Gudemit pisimangitsugginerlugit; merssa Profetiókosersut amerdlasút aularsimamætta sillarsoarmut. 2 Gudib Annernera illissimaissauarse imaitomit: Annernek nungullune, Iesuse Kristusemik uinniktártomik unnersok, tauna Gudemit piok. 3 Annernerlo nungullune, Iesuse Kristusemik uinniktartomik misserarsirsok, tauna Gudemit pingilak. Tâmerssalo Kristusemut akkerartortúb annernera, taivna tussarikse tikkiussirsok, mãnakullo tikkiusimavomme nunamut. 4 Kittornængoet! Illivse Gudemit piose, ivkonungalo ajugáursose; illuvsinétok merssa angnerromet sillarsoarmétomit. 5 Ivkoa sillarsoarmit pigamik, taimaitomik sillarsúb peenik okallugaraut, sillarsúblo innuisa tussarareit. 6 Uagut Gudemit piogut, Gudemiglo illissarsirsúb tussararãtigut; Gudemille pingitsúb tussararaingilãtigut. Tamattomanga nællojungnærparput Annernek opernartok, annernerlo tammartitsirsok.

7 Assærsæna! Uautinik assakattigeengniarta, assæningnek Gudemit pimet; assæniktorlo nungullune Gudemit erniusimavok, Gudelo illissara. 8 Assæningitsúble Gude illissaringila, Gude assærsutáumet. 9 Tamattomanga sakkomilersok Gudib assærsusia uautinut, Ernetue Gudib aulartimago nunamut, innursútekarkolluta taursominga. 10 Tamerssa assæningnek: Gude uagut assængikalloarikput, uagulle taursoma assakãtigut, Ernelo aulartillugo, ningaussærsitsirsóukollugo ajortivtinut. 11 Assærsená! Gudib taima assængãrmattigut, uaguttõg tava uautinik assakattigeeksuariakarpogut. 12 Gudemik tekkuniktokangisainarpok. Uautinik assakattigeek-

suaruta, Gude tava illuvtinétuarpok, assærsútalo nāmaksiok illuvtine. 13 Annernerminiglo tunnimattigut, terssa nællunærkotarārput, taursomanétuarauta, taunalo illuvtinétuarmet. 14 Uagullo tekkuniklutalo okaursiogut, Erne Atátab aulartika, annaursirsuksarekollugo sillarsúb innueenut. 15 Iesuse Gudib ernerimago, māna okartokarpet, Gude taursomanétuarpok, taunalo Gudemétuarpok. 16 Uagullo illitsorillersogut operlutalo Gudib assamattigut.

(Epistel am 1. Sontage nach Trinit.)

Gude assærsútávok, assæniktuartorlo nungullune Gudemétuarpok, Gudelo taursomanétuariok. 17 Tamattomingalo assærsusek nāmaksilluarnekarpok uautine tettekarkolluta kiglissiorbiúb udluksa nedliupet; merssa taursomatun-énauta nuname mattomane. 18 Erksinek assænirsutsib illartaraingila, erksinerle assænikluarsutsib annisitara, erksinek erdlokinakemet; erksirsorlo assæningilak nāmaktomik. 19 Assæniartigo assakārmattigut. 20 Gudemik assæniktum unnersok, kattengunele umigællugo, tauna seglutorsóvok. Merssa kattengune, tekkorsartake, assængikuniuk, kannongme tava Gude assaissaua, tekkungisane? 21 Tamattomingalo inneitsisekarpogut taursomanga: Gudemik assæniktúb, kattengunetsōg assaissægia.

KAP. V.

Operluartut, Gudemillo erniukiksisimarsut illiugei okautigei; opersutsivtalo tungauvigirsa pivlugo; aglekenne nāuei.

Nungullune Iesusemik Kristusiúrsomik opertok, Gudemit erniukiksisimavok. Taursomingalo erniukiksisitsirsiminik assæniktúb assagiatōg erniukiksisimarsok taursomanga. 2 Tamattomanga illissimalerpogut, Gudib kittornei assaugivut, Gude assagutigo, pekkorseilo malliklugit. 3 Mattomingalo Gude assauarput, pekkorsei mallingniarutigik, pekkorseilo ajornængilet.

(Epistel am 1. Sontage nach Ostern, Qausim.)

4 Gudemit erniukiksisimarsut tamarmik ajugáursaraut sillarsúb innueenut, opersuserpullo ajugáuniutigarput sillarsúb innueenut. 5 Sillarsúble innueenut kina ajugáunerpa, tauna kissime illa? opertok Iesusemik Gudib Ernerirsanik? 6 Tamerssa taivna tikkiutok immermik aungmiglo, Iesuse Kristusiúrsok; immek kissiet pingikalloarlugo, kissiennele immermiglo aungmiglo piok. Annernerlo nællunæjairsóvok, annernek opernartómet. 7 Pingasóput killangme nællunæjairsut, imaitut: Atátak, Okauserlo, Annernerlo ajunginek; pingasullo taukkoa attausióput. 8 Pingasóputtog nuname nællunæjairsut, imaitut: Annernek, Immerlo, Auglo; pingasullo taukkoa attautsiméput. 9 Innuit okauseet operigutigik, Gudib okausee illomut opernarnerróput; tamerssalo Gudib okausee, Ernerminik okautiginikame. 10 Gudib Erneranut opertúb, okautsit tamakko illumiugei. Gudemik operiningitsúb seglutótipa tauna; okautsit operinginamigit, Gudib okauserirsei Ernerminik. 11 Tamerssalo okautigirsa, innursúmik nåksaungitsomik Gudib tunnigamissigut, innursúllo tamanna Erverminétok unnerlugo. 12 Gudib Erneránik piginiktúb, innursút pigigia; Gudible Erneránik piginingitsúb, innursút piginginia. 13 Taima aglekbigáuse illivse, Gudib Ernerætta akkánut opertose; illissimakogause nåksaungitsomik innursútekarause, operluarkolluselo Gudib Ernetuætta akkánut.

14 Tamerssalo tettekarsuserput taursomunga, sumigloneet kenúrsarángauta illuarirsanik, tussarmattigut (illissimagautigo). 15 Illissimagautigolo tussarmattigut sumigloneet kenúrsarángauta, tava illissimagioguttog, taursomunga kenútigirsauvut pirsarigautigik. 16 Nellinginab kattengune tekkoguniuk ajortulliartok ajortullirsamik, tokkomik pidlåriakangitsomik, tauna tuksiursiginnavok, tava innursútekarkussauei ajortulliartut ajortullirsamik, tokkomik pidlåriakangitsomik. Ajortulliákariorle, tokkomik pidlariakartomik, taimaitut tuksiukungikalloarpakka. 17 Illuangitsullirset tamarmik ajortulliá-

put, ajortullirsello illeit pidlárialiksóngikalloarput tokkomik. 18 Illissimavogut, Gudemit erniukiksisimarsok ajortulliaraingilak, Gudemille erniukiksisimarsok missiksorniararau, kingarsoirsúblo orningnek sapperpa. 19 Uagut Gudemit pirsogut illissimavogut, sillarsúb innuee tamarsoarmik ajortométuarput. 20 Nællungilagulle, Gudib Ernera tikkiusimavok issumakartillutalo, soglosuitsok illissarekollutigo, seglosuitsomelo étuarpogut Erneráne Iesuse Kristuseme, tauna Gudióvluartóvok, innursútávlunelo nǎksaungitsok. 21 Kittornængoet! Gudiúngitsunnut miannersorniaritse. Illomut.

IOHANNESIB

AGLEGEISA ARDLAIT.

Arngnak operluartok, Kiriamik attelik, kittorneilo, pidluarkoei, aulajængerkollugillo miannersorkoei ajokærsoinerdluktunnut.

Uanga uttokaunerrúrsunga (aglekpunga) Kiriamut kennersimarsomut kittorneinullo, taukko illungersuinnarmik assagaukit, uangalo kissima pinnagit, tamarmigle, opernartomik illissimalersut, (assagieitsŏg); 2 Opernartok pivlugo, uautinétuartok, uautinétuaromártorlo issukaissengitsomut. 3 Gudib Atátab, Nálekablo Iesusib Kristusib, Atátab Ernerætta saimaulisse, nákalluselo, erkiksisilluselo, opernartomik assæningnermiglo.

4 Tipeitsungărkáunga, kittornauvit illeit mallugisimagaukit illungersorlutik sakkiuartut, malliklugo Atátab pekkorsa uautinut. 5 Mǎnalo innepagit, Kiria! Kissiennele inneitsemik nutámik aglekbigingikalloarpaukit, issoanille pigirsautinik,

imaitomik: Assakattigeeksuarkolluta. 6 Terssalo assæningnek, innúniaruta pekkorsa malliklugo. Terssa inneitsit, tússægarse issuanit, tamanna malliklugo innúniarkolluse. 7 Tammartitsirsut amerdlasut sillarsoarmut pimætta, misserratiginiktut Iesusemik Kristusemik uinniktartomik. Tamerssa tammartitsirsorsoak, Kristusemut akkerartortorsoak. 8 Missiksorniaritse, piniarnerdluksinnarkonnata, nāmaktomigle akkillernekarkolluta. 9 Nálekomangitsok, Kristusiblo ajokærsútane–étuangitsok, Gudekangilak tauna; Kristusible ajokærsútane–étuartúb, Atátarlo Erneralo pigipek. 10 Illivsenut pirsokarpet, tamattomingalo ajokærsúmik okallungipet, tauna illæssiarissengilarse igluvsinut, illeksinnagoloneet. 11 Taursominga illæksirsúb ajortulliarkattigirsarmago.

12 Amerdlasórsoarnik aglegæksakaralloartunga illivsenut, aglekbiginginiausele, issumakarama, ornikomauluse, nangminerlo okallugbigiomauluse, tipeitsukluarkolluta. 13 Kattengupit arngnab, kennersimarsúb, kittorneisa innúlluarkoātit. Illomut.

IOHANNESIB

AGLEGEISA PINGAJUAIT.

Kajuse Iohannesib pidluarkoa, illomorsusialo tipeitsutigællugolo nersorpa, kajumiksárpalo assæniktuinarkollugo.

Uttokaunerrúrsunga uanga (aglekpunga) Kajusemut assærsamut, tauna assagauko illungersuinarmik.

2 Assærsara oma! Tamattigut innúlluarkoagit perkikollutillo, sórdlo tarnit pidluarpok. 3 Tipeitsungārkaungame, kattengutit tikkimætta, illungersortotit unnibkáutigællutit, illo-

mórlutit sakkiuartotit unnermattit. 4 Angnermik merssa tipeitsungnartokangilanga, imaitomit: kittornængoakka tussartarángaukit sakkiuartut seglosuirsut malliklugo.

5 Assærsara oma! Kattengutigeenut tekkornartennullo angæjokáuluarpotit illomórlutit. 6 Taukkoa assænirsutsit unnersiutigæt illageeksunnut; piniarluarpotillo, aulaissirsut taukko takkoæksakartinaukit, Gudib nămagekorsa malliklugo. 7 Taursoma akka pivlugo aulariartorput, nællursunnillo piksarsiniængitsut. 8 Taimaitut tava illæssiariniaissauauvut, opernartulliarkattigiomaulugit.

9 Illageeksut aglekbigigikka, Diotrefesible, taukkonane angnerruniartúb assiginnarpătigut. 10 Taimaimet, tikkikuma erkasitsomárpara kannok illiorsuseenik, okallorojuktorsómello uautinut; taimaglæt pirsarainginiok, kattengutille illæssiaringilei nangminek, taukkóningalo illæssiarinikomarsut innerterpei aglæt, illageeksunnillo annisitarei. 11 Assærsara oma! Ajortok malligiaurnago, ajungitsorle malligúk. Ajungitsulliartok Gudemit piok; ajortulliartúble. Gude tekkungila. 12 Demetriuse unnersiutiginekarpok tamannit, opernartomillo aglæt; uaguttōg unnersiutigigiarput; okautsivullo opernartóursut illissimauesse.

13 Amerdlasórsoarnik aglegæksakaralloartunga, aglekbigiomangilagille aglaumik. 14 Issumakarpungale, killamik năpet tekkojomaulutit, tavalo okallukbigekattigeekomárpoguk. 15 Ullapisautekarit! Assærsivit innúlluarkoătit. Assærsivut innúlluarkogigit sórdlo taisimagikka.

IUDASIB

AGLEGEI OPERTUNNUT.

Ajorungnærnartomik okaukiksárpei opersusek aulaiængiukollugo, tunniusimarsok ajorungnærsisimarsunnut.

Iudase, Iesusib Kristusib kivga, Iakublo kattenguta (aglekpok) kákosimarsunnut ajorungnærsisimarsunnut Gudeme Atátame, serniginekarsimarsunnullo Iesuse Kristuseme. 2 Gudemit nákinekangãritse, erkiksisinekangãrluselo assænekangãritse!

3 Assærset okkorse! Issumakarama aglekbigekiksáromauluse pidluarkattigeersusivtinik, pirsariakartugigiga aglekennik makkoninga kajumiksáromauluse, operluarsusek, illuartunnut tunniusimarsok, attorluartekollussiuk. 4 Innuit illeit merssa angiortokut illænguniarsimamætta, taukko pivlugit agleksimakamærpok, tamattomóna pidlárnekaromármætta-gõg; tamerssáput Gudemut nálekomangitsut, Gudivtalo saimaunera taukkoa attornerdlukpæt kuksellaitsóvlutik, Gudelo, Nálegarput Iesuse Kristuse misserratigæt, merssa Nálegáursotuak. 5 Erkasiniaromauausele illissimakolluse imaitomik: Innuit (Israelittit) Nálekab annaukãramigit nunamit Egiptenemit, kingorna nungutikei opingitsóursut. 6 Engelittõg (illéisa) nálegaukonekarsusertik pigissærmarsuk, innigirsartiglo kemmeklugo, taursoma torkorei, tãrtome kellersorsimatuinarlutik, ekkartóubiúb udlorsoanut pekkollugit. 7 Sórdlotõg Sodomamiut Gomorramiullo, erkeinétullo iglorpáit, makkotut peteitsungortut, adlamiglo uinniksiortut, erkainiagæksængortisimaput, (uautinut) pidlárnekalerlutiglo ingnerme kammijuitsome. 8 Taimatõg merssakut-éniput taukkoa sinnektortorsuit, uinnirsik minguktitarigamiko, nálekello assiginnarlugit, nálegauviksuillo mitteklugit. 9 Michaelible, Engelit nálegaunerætta,

tornársuk sakkitseramiuk, arksoarællugolo Mosesib timma pivlugo, tava taursomunga mittengnartunnik okausekarnek sappersok, imale okarsinnarpok: Nálekab pidlárlissit. 10 Taukkoale arksoardlerput siunekangisamingnut, nerssútille sillakangitsut nællungiseinik illissimainarput, tamakkonungalo asseroriartorput. 11 Erkanak taukkoa! Kaine mallikpæt, Balaamesullo, akkiksarsiornek pivlugo, tammariartorkaut, nungupullo sórdlo Kora arksoardlersitsirsok. 12 Maujungnartulliartorsuit taukkoa iktoratik innúlluartorsóput pæjugutivsinik, nerridlárlutiglo; terssáput nuiet immekangitsut, annorib tingititei, orpeello paumakarnek ajortut, marloriarlutik tokkolersut, sórdlemingnik aglæt nutsugáusimarsut; 13 Sórdlo immarsúb maglersoee, kappiortorsóvlutik annisitsirsut kangunarsusimingnik; udlorirset maungainarmut ingerdlarsut, taukkonunga tărtorsoak piomártuksak torkorsimavok issukaissengitsomut. 14 Enochele aglæt, Adamit arbengæt aipæt, erkotuksennik okalluktok taukko pivlugit, ima okarame: Areit, Nálegak aggerpok, ivlernarsarsimarsortenne tausendeperksuit illagællugit. 15 Ekkartóutsartoramigit tamása, Gudemullo nálengitsorteit tamása pidlariartorlugit, ajortulliartarmætta, Gudemut nálengitsuttut illiortarlutik, ajortulliartorsuillo okauserluktorsómætta taursomunga. 16 Taukkoa okallorojuksinnararaut arksoardlerlutik, ikdligupillumingnik, sakkirsartut; kannermingniglo okausekararaut makkitautelingnik, innungnullo mannigoutaraut sussiomaulutik. 17 Illivsele, assærsakka, okautsit ivko erkainiarsigik, Nálegauta Iesusib Kristusib Aposteleesa siornagut okauserirseit; 18 Okarbigimasse, udlunne kingudlerne mitteklersokaromármet, sakkirsartunnik ikdligupillumingnik, Gudemut nálengitsuttut illiortarlutik. 19 Tarssáput ajortokattigeeksokartitsirsut, issumamingnik innuniartainartut, annernekangitsut.

20 Illivsele, assærsakka, tungatiniaritse operirsauvsinut ajunginerrúrsomut, Annernek ajunginek ikkiortigællugo, tuksiartarluselo. 21 Gudiblo assærsútanétuinnaritse, Nálegau-

talo Iesusib Kristusib nákinnirsusia nerriugissiuk innursúmut năksaungitsomut. 22 Innuillo nellinginarnagit pissigik, illeit nákigirsarlugit piomárpesse: 23 Illeille siórarsárlugit pidluarsarniaissauesse, ingnermit annauniarlugit, kingarællugolo aglæt annorarsak uinningmit minguktisimarsok.

24 Illivsenigle sernigiginnaursok paitsisakangitsuttun-étisinnauluse, sakkomersisinnauluselo kéname sánut ussornartorsoarmut arksoarnaitsóvluse tipeitsuktóvluselo: 25 Gude tauna illissimarsotuak, Annaursirserput pirsarle nálengnaumik, ussornaumiglo, pirsaunermiglo, ajugaunermiglo, mãnakut issukaissengitsorsoarmullo aglæt. Illomut.

IOHANNESIB

NAELLUNAEJARBIGINEKARSUSIA.

KAP. I.

Agleket makkoa pirsutigæt Iesusib tikkirsusiksa; Iesuse ussornartorsóvlune sakkomerpok Iohannesemut.

Terssa Iesusib Kristusib nællunæjautigekorsei Gudib pekkorsanik, kivgenne næŀlojungnærsitsomagamigit, killamik nãpet piomártuksamik, tamakkolo nevsuiarlugit, Engelimigut aularutigei kivgaminut Iohannesemut; 2 Tauna merrsa okautiginiktóvok ivkoninga Gudib okauseenik, okautsinniglo Iesuse Kristusemik; terssa tekkorsaminik. 3 Pidluarpok tamakkoninga attuairsok, taimatõg okautsinnik tamakkoninga erkoromártunnik tussartut nálekJutik, tokkorlugillo agleksimarsut makkonane. Nedliubiksæt kannekemet.

4 Iohannese (aglekpok) illageeksorpáinut arbenek marluinnut Assiamétunnut: Saimaulisselo ullapisarlisse mãnakun-étúb,

aularkaumin-étúblo, tikkissirsúblo; annernerillo arbenek marlúk, ivksiauviksoætta sánétut; 5 Iesusiblo Kristusib opernartóvlune okautiginiktúb, siudlerpávlunelo tokkorsunnit, nálegaunernullo nunamétunnut nálegáursúb; taursoma assagivtigut, ajortunnillo ubbarātigut aungminik. 6 Gudemullo Atátaminullo nálegaunengortikátigut pellessingortillutalo; taursoma pigilligit nálengnarnek pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomut. 7 Areit, nuiettigut aggerpok, tamarmiglo irssimingnik tekkussauæt, taursomingalo kappirsirsut, ekkardlereello nunamiut tamarmik opitórsoængoromárput taursomunga. Ap, Illomumme. 8 Siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo nāgatávunga, Nálegak tamerssa, mānakun - étok, aularkaumin-étorlo, tikkissirsorlo, ajugakangitsorsoak.

9 Uanga Iohannese kattengurse, nagliukattigirsarselo, nálegauvingmiglo pekkattigirsarse, illællárkattigirsarselo Iesuse Kristuse pivlugo, kikkertamétunga, Patmusemik attelingme, Gudib okausia pivlugo, Iesuse Kristuselo okautigigauko. 10 Nálekab udloa (Sabbate) erkorlugo, annernermiúrsunga, tunnumnelo nippersoak, sórdlo kardlortaursúb nippa, tussariga, ima okartok: 11 Uanga aularkautávlungalo nāgatávunga, siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, tekkursettillo aglekit makpersekennut, ātikillo illageeksunnut Assiamétunnut, Efesumiunnut, Smirnamiunnullo, Pergamumiunnullo, Tiatiramiunnullo, Sardemiunnullo, Filadelfiamiunnullo, Laodizeamiunnullo. 12 Uanga tava keviarpunga, nippersoak tamanna, uamnut okalluktok, tekkojomaulugo; keviaramalo nennerúserbeet arbenek marluk Goldiúrsut tekkogikka; 13 Nennerúserbeello taukkoa arbenek marluk akkornænnétomik attautsemik tekkuniktunga, innúb ernerætta arssinganik; tauna annorakartok tekkisórsoarmik, sekkirsængmigullo ketterusersimaulune ketterúmik Goldiúrsomik. 14 Niakoale nyeilo kakkortorsóursut, sórdlo sauet merkoee kakkortut, sórdlo aput, irssiglo ingnertut ikkoellaursotun-étuk; 15 Issigeilo kang-

usariksotun-étut, kirssersúme aumainængortitettut, nippalo sórdlo kooksoapalluktorsoak; 16 Udlorirsello arbenek marluk tellerpiminik tigumiarei, karnanillo annirsok pænnarsoak ippiktórsoak igdluktukut kénaliksoak, kénalo sekkenertut keblertigirsóursok, keblerkingnerrursaránget. 17 Tekkoleraukolo issigeisa sænnut orlorsunga tokkorsotun-élerlunga; tellerpiminik tava pattikpānga, ima okarbigællunga: Erksekennek, siudlerpávlungalo kingudlerpávunga. 18 Umarsóvlungalo. Tokkogalloartunga, aréille, tokkungajungnærsunga issukangitsomit issukaissengitsomut, mattuærsautekarlungalo tārtorsoarmut tokkomullo. 19 Tekkorsettit aglekit, mānakullo-étut, kingornalo piomártut, imaitut. 20 Udlorirset arbenek marluk tekkorsauvit nællunartuæt pivlugo, tellerpimnétut, nennerúserbeello arbenek marluk Goldiúrsut pivlugit. Udlorirset taukkoa arbenek marluk, terssa illageeksut arbenek marluit Engeleet, nennerúserbeello taukkoa arbenek marluk, tekkorsettit, terssa illageeksut arbenek marluit.

KAP. II.

Innúb Ernerætta Iesusib aglekorsei Efesumiut, Smirnamiullo, Pergamumiullo, Tiatiramiullo ajokærsorteinut.

Illageeksut Efesumiut Engeliænnut ima aglegit: Udlorirsennik arbenek marlungnik tellerpingminik tigumiartok, nennerúserbeello arbenek marluk Goldiursut akkornænne sakkirsartok, ima okarpok: 2 Sullirsettit, piniakettillo, issumagirsutsillo illissimauakka, ajortullo nekkoriginnaunginaukit, missiksoriettillo ingmingnik tainiartut Aposteliúrsunnik, taimainatiglo, missilikettillo seglutóursut; 3 Koiæginikpotillo kammaginiklutillo, atteralo pivlugo piniartarpotit kassursungorsimanatillo. 4 Mattomingale paitsisakarpunga illingnut, assærsusek siudlek sorarunauko. 5 Taimaitomik ipperakettit erkainiarkit, adlamiglo issumakarniarlutit, pirsartakettillo siudleet piniarkit; piniængikukille, tikkidláræsuaromárpaukit,

idlillo nennerúserbeet nõukomárpara innánit, sáiniængikuit. 6 Mattomingale illuarágit, Nikolaittit pirsartægeit umigirsarigaukit, taukko uangatõg umigirsarigiakka. 7 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut: Ajugáursok nerrisitsomárpara orpingmit innursútelingmit, Gudib Paradisianétomit.

8 Illageeksullo Smirnamiut Engeliænnut ima aglegit: Siudlerpák kingudlerpárlo, tokkogalloartok umarkiksorlo ima okarpok: 9 Sullirsettit, nagliutittillo, peetsóursutsillo illissimauakka (pissóvotille), mittengmattillo ingmingnik tainiartut Iudiursunnik, taimainatiglo, tamerssápulle tornársúb ajokærsorbia. 10 Nagliutigirsæksettille tamása siórirsariaurnagit. Atta, illæsse tornársúb parnãrsimauvingmut pisitsomárpei, urssernekarkolluse, nagliungãromárposelo udlut kollit nãulugit. Illomórniarit tokkomut aglæt, tava niakorumik innursútelingmik tunniomárpaukit. 11 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut: Ajugáursok pinekaissengilak tokkomik kingudlermik.

12 Illageeksullo Pergamiut Engeliænnut ima aglegit: Ippiktórsoarmik igdluktukut kénalingmik pænnarsoalik, ima okarpok: 13 Sullirsettit, innigirsello illissimauakka, terssane tornársuk ivksiauvekarmet, alteralo idlit sorarungikit, udlunne taimanétunne aglæt, Antipase uamnik okautigilluartok tokkotáumet illivsine, terssa tornársúb innekarbiane. 14 Kavsingoennigle paitsisakarpunga illingnut, terssa illakarauit Balaamib ajokærsútánut nálektuartunnik, taursoma Balake ajokærsora, Israelib kittornei piniartekollugit asserornartunnik, nerrisekollugit Gudiúngitsut maujungnartueenik, arngnaunekartekollugillo. 15 Taimatõg idlit illakariotit Nikolaittit ajokærsútænnut nálektuartunnik; tamanna umigăra, 16 Sainiarit; piniængikuille, tava tikkidláræsuaromárpaukit, taukkolo sorssugiartorlugit pissauakka kannerma pænnanik. 17 Siutekartúb tussarniarligit Anernerúb okausee illageeksunnut: Ajugáursok nerrisitsomárpara Mannamik irssertorsimar-

somik, nællunæjautiksamik illuarsirsútiksánik tunniomauara, attertărtitsomaulugolo nællunæjautiksamut agleksimarsomik, illissarinekangitsomik, piginiktuksab kissime illissara.

18 Illageeksullo Tiatiramiut Engeliænnut ima aglegit: Gudib Ernera, ingnertut ikkoellaursuttun-étungnik irsselik, kangusariksotun-étunniglo issigalik, ima okarpok: 19 Sullirsettit, assænirsutsillo, kivgartorluarsutsillo, opersutsillo, issumagirsutsillo illissimauakka, sorarafillo piniariartorauit. 20 Kavsingoennigle paitsisakarpunga illingnut, arngnapilluk Isabele, Profetiúrsúm unnersok idlit innertinginauko ajokærsoinerdlugánget kivgakka tamartiniarlugit, arngnaunekartiniarlugillo, nerrisiniarlugillo tunnirsútinnik Gudepillungnut. 21 Sáiniarbiksakartikalloariga uersarungnælissæsugællugo, sáiniængilarle. 22 Atta, innængauvingmut (annernartorsoarmut) egipara, taursomungalo arngnaunekartut illængutillugit nagliungnartorsoarmut pisipakka, sáiniængipætta, sullirsettiglo perkiksimirsútigingipattigik. 23 Kittorneilo illomut tokkollugit nungussauakka. Illageeksulle tamarmik illitsorillissaput, uangáursógama, umættinnik tartuinniglo missiksoirsok, tamauselo ingmikórtilluse akkilluariartussauause sullirsauvsinik. 24 Illivsele, adlello Tiatiramélut, taimaitorsoarmik ajokærsútekangitsut, tornársúblo issumeinik nællunartunnik illissimangitsut, sórdlo unnersut, okarbigælluse ima piause: Adlamik erdlokonartokartitsomangilause. 25 Kissiennele pigirsesse aulajængerbigissigik, tikkitserlunga. 26 Ajugáursorlo, pekkorsamniglo piniartuartok năgatiksamut aglæt, tauna nálegangortitsomárpara nællursunnut. 27 Taukkolo (illomórlune) páriniaissauei ajaupiarsoarmik sauiksoarmik, pógutartullo machatut asseroromárpei (arksoarnartut). 28 Sórdlo Atátama pekkomanga; taunalo tunniomáriara udlorirsamik kausiumik. 29 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

KAP. III.

Gudib Ernerætta aglekorsei pingasut kingudleet, terssa Sardemiut, Filadelfiamiullo, Laodizeamiullo ajokærsorteinut.

Illageeksullo Sardemiut Engeliænnut ima aglegit: Gudib Annernereenik, udlorirsenniglo arbenek marlungnik pillik, ima okarpok: Sullirsettit illissimauakka, merssa taigornekarauit umarsomik, tokkungaursotillo. 2 Erkærsarniarit, adlello tokkokajalersut nekkursektiniarkit; sullirsettit merssa missilikaukit Gudemut nãmagluangitsut. 3 Taimaitomik pirsettit tussakettillo erkainiarkit, malliklugillo sáiniarit. Pigárniængikuille, tikkidláromárpaukit tigliktotut, illingnulle tikkibiksara nællussauet. 4 Kavsingoenniktõg innukarpotit Sardeme, annoramingnik ipektingitsunnik, taukkoalo sakkikattigiomárpãnga kakkortunnik annorakarlutik, kingakonænginamik taimaitomut. 5 Ajugáursok annorarsennik kakkortunnik attitinekaissavok, akkalo pæromangilara innursútib aglegeinit, akkalo okautigissauara Atátamnut Engeleenullo. 6 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

7 Illageeksullo Filadelfiamiut Engeliænnut, ima aglegit: Illuartuinartok, opernartok, Davib mattuærsautánik pillik, mattuærsairsok adlab muttunek ajugánik, mattursirsorlo adlab mattuærnek ajugánik, ima okarpok: 8 Sullirsettit illissimauakka. Atta, angmarsomik issertarbekartitsiunga illingnut, adlab mattunek ajugánik; merssa pirsaunekitsungógalloarpotit, okautsikkalo nálektuarittit, atteralo misserratigingikit. 9 Atta, illeit tornársúb ajokærsorbianit pisipakka, ingmingnik tainiartut Iudiúrsunnik, taimainatiglo, seglovlutigle. Atta, tikkiutungortissauakka, pædlortissevlugillo issikauvit sænnut, illitsorillissapullo assagivkit. 10 Okautsikka kammajuikorsirsut aulajængiunaukit, aulaiængersitsomáriaukittõg sernigællutit urssernartoviksoarmit, sillarsoarmiunnut tamannut piomártuksamit, ursserkollugit nunamiut. 11 Atta, aggeræsuais-

saunga. Pigirset aulajængerbigúk, péjaiviginekarkonnatit niakorutiksarnik. 12 Ajugáursok sukkaksængortitsomárpara Gudima nálekbiksoane, tamattomangalo kingorna annissæissavok. Gudimalo akka taursomunga aglekomárpara, Gudimalo iglorperksoeesa akkæ̃t, terssa Ierusalemesăk, killangmit akkartok Gudimnit, atteralo nuták (agleklugo), 13 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

14 Illageeksut Laodizeamiut Engeliænnut ima aglegit: Illomut opernartóursok, seglosuitsomiglo okautiginiktok, Gudib pingortiteisa aularkautigirsæ̃t, ima okarpok: 15 Sullirsettit illissimauakka, niglinginauilloneet kirssenginauilloneet; kannoktŏg nigleruilloneet kirssekuilloneet! 16 Imaitorle, niglinginauilloneet kirssenginauilloneet, oriaromárpaukit kannimnit. 17 Idlit okaralloarpotit imænna: Pissórsóvunga, nãmaktunniglo perkotekarpunga, ajorsangilluinarlungalo sungoamigloneet; næľlovlutillo ajulerauit nákinakallutillo, peetsóvlutillo, tekpeetsóvlutillo tammakangitsógauit. 18 Pekkoagit tava, uamnit pissiniarkollutit Goldemik, ingnekut sukulluisisimarsomik, pissórsoængorkollutit, annorarsenniglo kakkortunnik, attirsæksarnik, tammakangirsutsit kangunartok tekkokonnago; irssikillo tennikik irssigiksaumik, tekpiksilerkollutit. 19 Assærsakka nungullugit pidlaitsiarlugillo narkiksorarăkka. Taimaitomik illungersuinarlutit sáiniarit. 20 Areit, issertarbiúb sillatanétuarpunga, kassuktoirsartarlungalo. Nippimnik tussartokarpet, mattuærbigællungalo, tauna isserbigiomárpara, unnukullo nerrekattigiomárpara, taursomalo nerrekattigiomáriănga. 21 Ajugáursok, pekussauara ivksiakatigekollunga ivksiauvimne; sórdlotŏg uanga ajugáursunga, Atátagalo ivksiakattigællugo ivksiauviane. 22 Siutekartúb tussarniarligit Annernerúb okausee illageeksunnut.

KAP. IV.

Killangme ivksiauviksărsoak kănétorlo Iohannesib tekkoa; tekkogieitsŏg uttokaunerit 24; umarsullo sissamæt; ussorutit attorpeit.

Tamattoma kingorna tekkunilersunga, sunauvalo, issertarbik angmarnekarpok killangme, nippelo tauna, kardlortaursúb nippasun-étok, siudlermik uamnut okalluktok, ima okarpok: Máunga kakkitit, uanga tekkotissauagit, mattoma kingorna piomártuksennik. 2 Erngerlungalo annernermiúrsunga. Areillo, ivksiauviksărsoak illiæt killangme, ivksiauviksărsoarmelo ivksiarsokarpok. 3 Ivksiarsorlo tauna sórdlo ujarak Iaspise Sardiselo; ivksiauviksărsoarlo illuva nerriursarsúb, Smaragdisun-étúb. 4 Ivksiauviksărsúblo auatágut ivksiauveet 24-étut, ivksiauveello tamakkoa kænne ivksiarsut uttokaunerit 24, kakkortunnik annoraglit, Goldiúrsunniglo niakorutiglit. 5 Ivksiauviksărsoarmillo annirsorsóursut ingnádlengnersoak, kadlersorsoak nippersuillo; ivksiauviksărsúblo sáne nennerúrsuit arbenek marluk ikkomarsorsòursut, tamerssáput Gudib Annerneree arbenek marluk. 6 Ivksiauviksărsublo sáne kaumarsomik immauvekartok Kristalesun-étomik; ivksiauviksărsublo kekkane auatágullo sissamæt umarsun-étut, sámikullo tunnumikullo irsseliksoinnáursut. 7 Umarsorlo siudlek Lœversoatun-étok, aipalo nochatun-étok, pingajuællo innuktut kénakartok, sissamagællo nektoraliktut tingmirsotun-étok. 8 Umarsullo taukkoa sissamæt nungullutik ésarokartut arbenelingnik, illumikullo irsseináursut; taukkoalo sororatik udlullo unnuello năulugit okausekartuinartut imaitunnik: Ajunginek, ajunginek, ajunginek Gude Nálegak, ajugakangitsok, aularkaumin-étok, mănakun-étorlo, tikkissirsorlo. 9 Taunalo, tokkosuitsok, issukangitsomit issukaissengitsomunétok, ivksiauviksărsoarme ivksiarsok, umarsut taukkoa pirsarmarssuk ussornaumik, nálengnaumiglo, kujaniumiglo;

10 Tava uttokaunerit taivkoa 24 pædlorbigirsaræt ivksiauviksărsoarme ivksiarsok, nálengărlugolo tauna, tokkosuitsok issukangitsomit issukaissengitsomun-étok, niakorutittiglo illieit ivksiauviksărsúb sánut, ima okalluklutik: 11 Nálegangá, idlit pigititæksávotit ussornaumik, nálengnaumiglo, pirsaunermiglo; idlit merssa tamarluinarsuisa pingortinaukit, pekkorsarniglo étungorsimaput, pingortisimaulutiglo.

KAP. V.

Makperseket nakkitarutiglit arbenek marlungnik; Sauarkab tokkotitáursotun-étúb tigumiarpei; Sauarangoak tauna pingortisimarsut tamarmik ussorirsaræt ussorutitámik.

Ivksiauviksărsoarmelo ivksiarsúb arkseine tellerpeenétut makperseket tekkogikka, agleksimarsut illumikullo kămikullo, nakkittarusersimarsut nakkittarutinnik arbenek marlungnik. 2 Engelesŏg pirsársoak tekkogiga, nippersoarmik ima okalluktok: Kinalikiak makperséirsuksáua makpersekennik okkoninga, nakkitaruteilo pejarlugit? 3 Kissiennele killangmeloneet nunameloneet, nunab attáneloneet makperséirsuksakangitsok makpersekennik tamakkoninga, illuinnullo irssigirsuksakarane. 4 Uanga tava kejangărpunga, makpersekennik tamakkoninga makperséirsuksakangimet, attuairsuksakaranelo, illuinnullo irssigirsuksakangimelloneet. 5 Uttokaunerit illætta tava ima okarbigănga: Kejákennek, atta, Lœversoak (Iesuse Kristuse) Iudab næggovianit, Davib kingueinit pirsok ajugáusimagame makperséirsuksávok makpersekennik tamakkoninga, péjarsinnaulugillo nakkittarutei arbenek marluk. 6 Attalo, ivksiauviksărsúb, umarsullo taukkoa sissamæt akkornænne, uttokaunerillo akkornænne-étok Sauarak tekkogiga, kikkartok, sórdlo tokkotáursok, arbenek marlungnik nerksulik, arbenek marlungniglo irsselik, tamerssáput Gudib Annerneree arbenek marluk, aulartitáursut nunennut tamannut. 7 Taursomalo (Sauarkab) makperseket tig-

uiartorpei, ivksiauviksărsoarme ivksiarsúb arkseinit tellerpeenit. 8 Makpersekello tigumagit, tava umarsut taivkoa sissamæt, uttokaunerillo 24 pædlorput Sauarkab sánut, tamarmiglo Harpekartut, pógútakarlutiglo Goldiúrsunnik, tippigiksautinnik ullibkartorsoarnik, tamerssáput illuartut tuksiauteit. 9 Tuksiarlutiglo tuksiautităk attorpæt, ima okalluklutik: Idlit tigussirsuksávotit makpersekennik tamakkoninga, péjarsinnaulugillo nakkittarutei; Idlit tokkotáursógauit, Gudemullo pissiarigivtigut aungnik ekkardlereenit tamannit, okauselingnillo, innungnillo, nællursunnillo tamannit; 10 Nálegaunengortikivtigullo, pellessingortillutalo Gudivtinut; nunarsoarmullo nálegáussaugut. 11 Uangalo tekkogiga, tussarlugolo Engelerperksuit nippæt, ivksiauviksărsúb, umarsullo, uttokaunerillo auateinétut, amerdlarsuseello tausenderperkperksóursut. 12 Nippersoarmiglo ima okalluktut: Sauarak, tokkotitáursok, pigititæksávok pirsaunermik, pissónermiglo, illissimanermiglo, nekkursautaunermiglo, nálengnaumiglo, ussornaumiglo, kujanermiglo. 13 Pingortisimarsullo tamása, killangmiullo nunamiullo, nunab attanétullo, immamiullo, tamakkonanétullo tamarsuisa tussarikka, ivksiauviksărsoarme ivksiarsomut, Sauarkamullo okalluktut imænna: Pirsartarligit ussornak, nálengnarlo, nersornarlo, pirsaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. 14 Umarsullo taukkoa sissamæt ima okalluktut: Illomut. Uttokaunerillo 24 pædlorlutik nálengărpæt tauna tokkosuitsóursok issukangitsomit issukaissengitsomut.

KAP. VI.

Nakkittarutit sissamæt Sauarkab pejarpei; kingornalo tamakkoa tedlimæt, arbengællo.

Nakkittarutillo arbenek marluk illæt Sauarkab pærmago tekkogiga, umarsullo taukkoa sissamæt illæt tussariga, sórdlo kardlersorsúb nippánik ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. 2 Attalo, nerssúrsoak kakkortuinnak tekkogiga, kănelo ivk-

siarsok pissikseliúrsok, taunalo niakorumik tunninekarame, ajugáursuksávlune aulariartorpok, ajugáuniariartorlunelo. 3 Nakkittarutillo aipæ̂t pæ̂rmago, umarsut aipæ̂t tussariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. 4 Nerssúrsoarlo adla aukpadlártok, tava sakkomersok, taursomalo kāne ivksiarsok, tauna erkiksirsúmik pæ̂rsitsekonekarpok nunamit, ingmingnut tokkorartekollugit; pænnarsoarmiglo tunninekartok. 5 Nakkittarutillo pingajuæ̂t pæ̂rmago, umarsut pingajuæ̂t tussariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. Attalo, nerssúrsoak kernertok tekkogiga, taursomalo kāne ivksiarsúb ouktútit tigumiarei arksaminik. 6 Nippesōg tussariga, umarsut taukkoa sissamæt akkornænnit, ima okartok: Urssersaut attauseriarlugo immigak iviksennik kakkortunnik, akkiksakarle anningaursamik attautsemik, urssersaullo pingasuriartarlugo immigak suaursæksennik, akkiksakarile attautsemik anningaursamik, Olialo Weinelo asseroriaurnagiktōg. 7 Nakkittarutillo sissamæ̂t pærmago, umarsut sissamæ̂t tussariga, ima okartok: Kæ, tekkojartoruk. 8 Attalo, nerssúrsoak korsorpalluktok tekkogiga, taursomalo kāne ivksiarsok, tokkomik attekartok; tārtorsublo tauna aipara; taunalo pekkorsáursok nunarsúb illánut sissamangutánut tokkotsiartorkollugo pænnamik kāngnermiglo, perdlungmiglo, nerssútinniglo nunamétunnik. 9 Nakkittarutillo tedlimæ̂t pæ̂rmago, Gudib okausee pivlugit, okautigirsartiglo pivlugo tokkotáugalloet tarneit tekkogikka, tunnirsirsarbiúb attānétut; 10 Taukkoalo nippersoarmik torklullarsut, ima okarlutik: Nálegangá, illuartuinartóvlutillo opernartotinâ! Kannok sivissutigirsomik ekkartóursivit, nunamiut akkiniarnekarkollugit aukput pivlugo? 11 Tamarmiglo taukkoa ingmikórlutik tunninekalerput annorarsennik kakkortunnik, okarbiginekariputtōg, sulle kassuérsadlengoaradlarkollugit, kivgakattittik kattengutittiglo uttakillugit, tikkitserlugit ingmisut sulle tokkotæksáursuttōg. 12 Nakkittarutillo arbengæ̂t pæ̂ra tekkogiga, attalo, nuna tava seiuktorsoængortok, sekkenerlo tārtorsoængortok pooksoatut merkoursotut, anningarlo auktun-

élersok; 13 Killáublo udloriei nunamut nakkartut, sórdlo orpiúb Feigiglúb Feiginne nakkalerterarei, annorersúb aulatertaránganne. 14 Killak tava pekkarungnærpok, sórdlo makperseket immunekartut, kakkello kikkertello tamarmik nõunekarput innimingnit; 15 Nálegaunerillo nunamétut, nálegarsuillo, pissórsuillo, nálegangortisimarsullo, pirsársuillo, kivgello kivgáungitsullo, tamarmik irssertorniartut kakkársuit kongnersoeenut koppeinullo; 16 Kakkársoarnullo imnarsoarnullo ima okarput: Nakkarbigissigut, mattórlutalo ivksiauviksãrsoarme ivksiarsúb kénanit, Sauarkablo ningengneranit. 17 Merssa nedliusimamet udlorsoak kammaubik, kinalikiarlo étuarsinnaua?

KAP. VII.

Gudib kivgei 144000 nakkittarusersimaput; kissiksaungitsokarpok pidluartorsoarnik.

Kingornalo Engelit sissamæt tekkogikka, kikkartut nunarsúb issueine sissamænne, tigumiartut nunab annorekseinik sissamænnik, annorit annordlerkonnagit nunamut, immarmulloneet, orpingnulloneet. 2 Engelesõg tekkomigiga nuilersok sekkerngub allakarbianit, tauna nakkittarusersimarsok Gudib tokkosuitsub nakkittarutanik, nippersoarmiglo torklullavok Engelinnut ivkonunga sissamænnut, taukkoa asseroikonekarmætta nunamiglo immamiglo; 3 Imalo okarbigei: Nunaloneet, immarloneet, orpeelloneet asseroradlarnagit, Gudivta kivgei nakkittarusersinnagit kãueesigut. 4 Nakkittarusernekartullo amerdlarsuseet tussarikka, 144000 diúrsut, taukkoa nakkittarusersimarsut tamannit Israelib kingueisa ekkardleenit; 5 Iudab kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Rubenib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Gadib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 6 Asserib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Naftalimib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Manassib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 7 Simeonib kingueinit 12000 nak-

kittarusersimarsut; Levib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Isascharib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; 8 Zabulonib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Iosefib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut; Benjamib kingueinit 12000 nakkittarusersimarsut. 9 Attalo, kingorna innuperojurksuit tekkogikka, kissinek ajornakerssut, nællursunnit tamannit, ekkardlereeksunnillo, okauselingnillo tamannit pirsut, ivksiauviksãrsúb sáne, Sauarkablo sáne kikkartut, kakkortunnik annorakarlutik, arksamingniglo tigumiareit Palmit aualekoteit. 10 Nippersoarmiglo torklulauput, ima okalluklutik: Pidluarnakau, Guderput ivksiauviksãrsoarme ivksiarsok, Sauararlo. 11 Engelillo tamarmik kikkarlutik illusimageit ivksiauviksãrsoarlo uttokaunerillo, umarsullo sissamæt, kenamingniglo pædlorput, ivksiauviksãrsúb sánut, Gudelo nálengarlugo, 12 Ima okalluklutik: Illomut Guderput pirsartarligit ussornak, nálengnarlo, illissimanerlo, kujanarlo, unnersiutiginerlo, pirsaunerlo, nekkursautaunerlo issukangitsomit issukaissengitsomut. Illomumme! 13 Uttokaunerillo illætta sállunga, ima okarkigãnga: Kikkúnerpet okkoa kakkortunnik annoraglit? Sumillo pisimanerpet? 14 Akkiara tava: Idlit nálegangá. illissimauettit. Okarbigãngale: Tamerssa nagliungãrnartorsoarmit pirsut, annorarsettiglo erchorsimaueit, annorarsettiglo kaumarsarpeit Sauarkab áuanik; 15 Taimaitomik Gudib ivksiauviksãrsúb sánéput, nálekbiksoanelo kivgartorbigirsaræt udlullo unnuello nãulugit, ivksiauviksãrsoarmelo ivksiarsok serniksairsigissauæt; 16 Kingornalo kãlissennatiglo immerosulissengilet; nagliussæriputtõg sekkenermigloneet kiektorsoarmigloneet. 17 Merssa Sauarkab ivksiauviksãrsúb kekkanétúb párissammattik piksakartillutik, pisissevlutiglo puilarsunnut innursútelingnut, Gudiblo allertissauei kodlit tamása irsseinit.

KAP. VIII.

Nakkittarutit arbengæt aipæt pærnekarpok; Engelit arbenek marluk kardlortautiglit; Engelit sissamæt kingudlereeklutik kardlortarput; erkanarsuit pingasut okautiginekarput.

Nakkittarutillo arbengæt aipæt (Sauarkab) pærmago, killangme nippangernalerkau udlub næellunærkotætla ketterpia tikkillugo. 2 Engelillo arbenek marluk, Güdib sáne kikkartuartut, tekkogikka tunninekartut kardlortaursoarnik arbenek marlungnik. 3 Engelesōg adla kikkariartortok tunnirsirsarbiub sennianut, tippigiksaumullo pyórtitsivik Goldiúrsok tigumiara; amerdlasórsoarniglo tippigiksautinnik tunninekartok, illaliutiksennik illuartut tamarmik tuksiauteinut, tunnirsirsarbingme Goldiúrsome, ivksiauviksārsúb sánétome. 4 Tippigiksautiblo pyoa, illuartut tuksiauteinut illaliusimaulune, kangattartok Engelib arkseinit Gudemut. 5 Pyórtitsivik tava Engelib tigua, immerlugolo ingnermik tunnirsirsarbingmétomik, tamannalo nakkartipa nunamut; tavainarlo nippersoakalersok amerdlasúnnik, kadlersorsoængorlunelo ingnádlektalersok, nunalo seiuktorsoængortok. 6 Engelillo ivkoa arbenek marluk, kardlortaursoarnik piglit arbenek marlungnik, piginángorsárniartut kardlortaromaulutik. 7 Engelelo siudlek kardlortarmet nettakornalerpok tava, ingnelerlunelo aungmik akkunelingmik, tamakkoalo nunamut nakkarput; nunablo illa pingasunguta nungupok óudlunelo, orpeesalo illeit pingasunguteit óuput nungullutiglo, óulerlutik nunguput, ivigillo umarsut tamarmik óulutik nungulerput. 8 Engelelo aipa kardlortarmet, tava kakkársoatun-étok ingnermik ikkomarsok sakkomersok immarbingmut nakkaræsuarlune, immarbiublo illa pingasunguta auinnængortok. 9 Immamiullo umarsut illeit pingasunguteit tokkoput, umiarsuillo immarsiortut illeit pingasunguteit asserorput. 10 Engelillo pingajuæt kardlortarmet, udloriarsoak tava killangmit nakkartok, ikkomarsorsoak sórdlo ingnerinak,

taursomalo kõksuit illeit pingasunguteit, puillarsullo immiglit nakkarbigei. 11 Udloriarsoarlo tauna attekarpok sungaursamik; ervngillo illeit pingasunguteit sungaursængortut, ervngillo tamakko innuperksuit tokkorsutigeit, sungaursængorsimamætta. 12 Engelillo sissamæt kardlortarmet, tava sekkerngúb illa pingasunguta, anningablo illa pingasunguta, udlorirsello illeit pingasunguteit pinekartut, tamakkoalo illæt pingasungutæt nungullune tãrtorsoængormet, udlorlo makkairsirsok kaumarsutsime pingasungutanik, unnuaktõg taimainiok. 13 Tekkollugolo tussariga Engele tingmirsok killáub ketterpiagut, nippersoarmiglo ima okarlune: Erkanak, erkanak, erkanak nunamiunnut, adlet kingudlikset kardlortaursuit nippeit pivlugit, Engelit pingasut sulle kardlortaissammætta.

KAP. IX.

Engelit tedlimæt kardlortarpok; taimatõg arbengæt.

Engelillo tedlimæt kardlortarmet, udloriak tava tekkogiga, killangmit nakkarsimarsok nunamut; taunalo tunninekartok mattuærsaumik puillarsomut nettekangitsomut. 2 Puillarsorlo nettekangitsok mattuærmago, tava puillarsomit pyorsoak annirsok, sórdlo kirssarsuksúb pyorsoa, sekkenerlo sillalo tãrtorsoængorpuk, puillarsúb pyorsoanik; 3 Pyorsoarmillo tamattomanga piglertet pirsut nunamut; taukkoa pirsaunermik tunninekartut, sórdlo Skorpionit pirsársóursut nuname; 4 Okarbiginekariputtõg, ivgit nuname asserorkonnagit, tungoiortulloneet, orpeelloneet, innuille kisseesa, kãueesigut nakkittarusersimangitsut Gudib nakkittarutánik. 5 Innerternekarpullo tokkoniarkonagit taukko anniarteenarkollugille kaumetit tedlimæt naudlugit, anniartisimammattigiglo, anniarsusiæt taima annernartigau, sórdlo Skorpionib innuk igutarángago. 6 Udlullo taivkoa nedliupetta, innuit tokkojomadlaralloarput, tokkonerle ajussaput, innújungnæromagalloarlutiglo, tokkúble kemmãratigissauei. 7 Piglertello taukkoa nerssúrsoatut sors-

sugiartorsinángortotun-éput, niakomingnelo pekkarput niakorutetun-étunnik, Goldiúrsartunnik, kénakarlutiglo innuit kéneisut. 8 Nyakarlutiglo arngnet nyeisut, kigutekartullo Lœversúb kiguteisut. 9 Saigokarlutiglo sauiksoartun-etunnik, esarorsoeesalo nippǽt kemmuksit kemmuktorperksuit nippeisunétok, sorssugiartortut. 10 Pamiokartuttõg Skorpionesut, igútekarlutiglo pamiumikut; taukkoalo anniartitsekonekarput innungnik kaumettit tedlimæt nǎulugit. 11 Engelelo nettekangitsomit pirsok taukkoa nálegaunerǽt, taursoma akka Ebræerit tairsarǽt: Abbadonemik; Grækerille tairsarǽt: Apollionemik. 12 Erkanartok siudlek kangiupok; atta, tamattoma kingorna sulle marluk erkanartukset piomaripuk. 13 Engelillo arbengǽt kardlortarmet, tava nippe tussariga, tunirsirsirsarbiúb, Gudib sánétúb nõuinit sissamannit pirsok. 14 Taunalo Engelit arbengǽnut kardlortautelingmut ima okarpok: Engelit ivko sissamæt kellerursǽrkit, kellersorsimarsut kooksúb Eufratib sinnane. 15 Engelillo taukko sissamæt tava kellerursǽrnekarput, piginángortut udlúb nællunǽrkotánut, udluksamullo, kaumettiksamullo, okkiuksamullo, tokkotsiartorkollugit innuit illeinik pingasunguteinik. 16 Sorssuktuksello nerssúrsoaglit tausendeperkperksóursut, amerdlarsusiǽllo tussaralloariga. 17 Taimalo nerssúrsuit kénarsiakka, kǽnnelo ivksiarsut saigokartut ingnertun-étunnik, tungoiorpalluktunnik, korsorpalluktunniglo; nerssúrsuillo niakoeet Lœversuit niakoeesun-étut, karneinillo annirsut ingnerlo, pyórsoarlo ikkoelleksaursoarlo; 18 Innuillo illeit pingasunguteit tokkotáuput taukkonanga pingasunnit imaitunnit: ingnermit, pujorsoarmitlo, ikkoeleksaursoarmillo (ivkoa) karneinnit annirsunnit. 19 Nerssúrsuit merssa pirsaunertik kannermiugirsaræt pamiormiugællugolo; pamiorsoeello sórdlo pullateriarsuit, niakokarlutiglo, tamakkoninga akkonairsartut. 20 Sullelo innungnik amigarkokaralloartok tokkotáungitsunnik perdlutinnik tamakkoninga, sáiniængilelle, perkiksimirsutiginnagillo arksemik sullirseit, sorangilello pædlornermik tornársungnut, Gudiúngitsunnullo sennasimarsunnut Goldemit,

Sœlvemillo, kangusarmillo aukpadlartomit, ujarkamillo kerssungmillo; tamakkonanga sennasimarsut merssa tekkuningnerloneet, tussarnerloneet, pissungnerloneet ajortut. 21 Sáiniaratiglo perkiksimirsútiginginieit innungǽrnertik, illiseenertiglo, arngnaunekarnertiglo, tiglingnertiglo.

KAP. X.

Engele pirsárso̊ak torklorkau; arbenek marlungnik kadlerpok; Gudib nællunartua illomut nǎnekaissavok; Iohannese oma okalluktuksængortinekarpok erkotuksennik.

Engelesǒg adla pirsársoak tekkomigiga killangmit akkartok, nuia taursoma annorariga, nerriursarlo niakoanétok, kénalo sekkenertun-étok, issigeilo sukkatut ingnertun-étut. 2 Arksaminiglo tigumiarei aglegangoet makpersimarsut; issikamelo tellerpeenik immarbik tungmalera, issikamelo saumeenik nuna tungmarlugo. 3 Nippersoarmiglo tauna torklullakau, Lœversoatut nippeliksoatut; torklullatillugolo, kadlersorsuit arbenek marluit nippitik annisipeit. 4 Kadlersorsuillo taukkoa arbenek marluit nippitik anniserǽrmattigik, aglekomagalloarikka; nippe tava killangmit pirsok tussariga, ima okalluktok uamnut: Kadlersorsuit arbenek marluit okauseet nakkittaruserkit, aglengnagille. 5 Engeliblo tekkorsama, immarbingmut nunamullo tungmartúb arksame tellerpee kodlarei killangmut. 6 Tokkosuitsorlo issukangitsomit issukaissengitsomun-étok taia, tamerssa pingortitsirsok killangmik killangmiunniglo, nunamik nunamiunniglo, immarbingmik immamiunniglo; udlullo nǎissirsut (Engelib) unnerei; 7 Udlulle ivkoa nedliupætta, Engelit arbengǽt aipǽt kardlortaissapet, tava illomut nǎnekaissavok Gudib nællunartua ivna okautigirsa kivgaminut Profetinnullo. 8 Nippelo killangmit pirsok tussariga, ama tava uamnut okallungmirsok, ima okarlune: Aglegangoet makpersimarsut piartorlugit tigukit Engelib arkseinit, tungmartúb immarbingmut nunamullo; 9 Engele tava ornikiga,

okarbigællugolo: Makpersegængoennik okkoninga tunningaeit? Akkiăngalo: Pikit, éilugillo, nersserirsútigiomárpettillo okko, kannernele tungosungnitsotut mammartigissaput. 10 Engeliblo arkseinit makpersegængoet tamakko pigaukit, éiakka, kannimnelo tungosungnitsuttut mammartigigalloartut, éræraukille, nersserirsútigigikka. 11 Okarbigănga tava: Ama okalluktariakarpotit erkotuksennik innuperksoarnut, nællursunnullo, okauselingnullo, nálegaunernullo amerdlasórsoarnut.

KAP. XI.

Nálekbiksoak ouktorkoa Iohannesemut; okautiginiktuk marluk pivlugik; erkanartut pingajuæt pivlugo.

Tunninekartunga tava sudlotómik ajaupiatun-étomik, (Engelelo) ima okarpok: Nækkoitit, óuktoriartorlugolo Gudib nalekbiksoa, tunnirsirsarbiglo, nálektullo terssane; 2 Ungalugarle nálekbiksúb sillatánétok pinnago, óuktussengilello, nællursunnut pekkosimamet, taukkoalo tungmariomárpeit ivlernartut, kaumettit 42 năulugit. 3 Okautigirsikka marluk pekkussauækka, erkotuksennik okallukollugik, udlut 1260 năulugit, attitisimaulutik pŏgunik. 4 Tamerssa orpik marluk olialiksoæk, nennerúserbiglo marluk, nunamiut Gudiætta sánétuk. 5 Taukkoningalo tokkotsiomarsokarpet, tava ingnek karnekingnit annirsarau, kingarsartittik nungutsartorlugit, taukkoningalo tokkotsiomarsokarpet, tauna taimaiserlune tokkotæksávok. 6 Taukkoalo killak mattusinnauæk siedlerkonago udlunne tamakkonane erkotuksennik okalluktillutik; immerlo auinnængortisinnauæk, nunalo pidlársinnaulugo perdluksoarnik nellinginarnik, piomarsarángamik. 7 Okautigirsettiglo năsimapattigik, tava nerssúrsúb, nettekangitsomit nuirsúb, sorssugomárpek, arktorsartillugiglo tokkotsomárpek; 8 Timmikiglo sillainarmétsomárpuk, iglorperksuit akkornænne, tamakkoalo arssersóutávlutik taigornekarpuk Sodomamiglo Egiptenemiglo, terssane Nálegarput kikkiektugáumet kerssungmut

sennerosikamut. 9 Taukkoalo timmikik tekkojomárpægik innuillo ekkardlereello okautsiglillo illéisa, udlut pingasut udlúblo attautsib kekka tikkillugo, (tekkollugik) timmikiglo illiartorkussengilægik illivernut. 10 Nunamiullo tipeitsutigællugiglo keemasútigileromárpægik, pæjukattigeengniarlutiglo tunnirsútinnik; Profetik taukkoa marluk anniartikalloarmægtik nunamiut. 11 Udlullo pingasut udlúblo attautsib kekka nāsimamætta, kingorna taukko marluk Gudib annernerǽtta pullapek, nækkoipuk tava, tamarmiglo, taukkoninga tekkuniktut, erksingālersut; 12 Killangmillo nippersoak tussarpǽt, taukko marluk pivlugik ima okalluktok: Maunga kakkigitik. Nuiab tava kangattaupǽk killangmut, kingarsartikillo irssigægik. 13 Terssangainak tava nuna seiuktorsoængorkersok, iglorperksuillo illeit kollingit oppiput, nunalo seiuktorsótillugo innuit 7000 tokkotáursut, pinekangitsullo annilárkaut, killangmullo Gudiúrsok nálekpǽt. 14 Erkanartúb aipa kangiupok; atta, erkanartut pingajuksǽt terssangainartomik piomárpok.

KAP. XII.

Engele kardlortarmet, ussorutit tussarnarput; Gudib nálekbiksoa mattuærnekarpok; ernek arssersóutáursok erniursok, Gudemut pisinekarlune; Engelersārsoak Michaele sorssukpok tornársungmut kammaktorsoarmut, ajugáulunelo.

15 Engelillo arbengǽtta aipǽt kardlortarmet, nippersuit tava tussarsáursut killangme, ima okalluktut: Sillarsúb nálegauvee pigirsængorsimaput Nálegautinut tennitánullo Kristusemut, taunalo nálegáussavok issukangitsomit issukaissengitsomut. 16 Uttokaunerillo ivkoa 24, Gudib sáne ivksiarsut ivksiauvingmingne, kénamingnik pædlorput, Gudelo nálengārlugo. 17 Imalo okallukput: Nálegangá, kutsauvigautigit, ajugakangitsok Gudeá, mānakun-étotit, aularkaumin-étotillo, tikkissirsotillo, pirsaunersoet māna attorauko, nálegauniarlutillo; 18 Nællursullo peblingarniaralloartut, ningengnerillo nedliu-

tillerpok, tokkungarsullo ekkartóunekarbiksæt; kivgettillo Profetit, illuartullo, atternut nálektullo, mikkirsullo angisullo, akkilluaromáriettit, nunamiglo asseroirsut asserorlugit piomárpettit. 19 Gudiblo nálekbiksoa mattuærnekartok killangme, iklerbiúrsarlo (pekkorsaminik) okauselik tekkuksálersok nálekbiksoane; ingnádlektalerpok tava, nippersoakalerlunelo amerdlasórsoarnik, kadlersorsoængorlunelo, nunalo seiuktorsoængortok, nettakornartorsoængorlunelo.

Kap. XII. 1 Killangmelo nællunærkorsoak tekkotilersok, imaitok: Arngnak sekkenermik annorarsimarsok, anningarlo issigeisa attænnétok, niakorutekarlunelo udlorirsennik arkanek marlungnik. 2 Taunalo merssa nărtúrsok, niblidlárioktŏg ernisulerame anniængărlunelo. 3 Adlatŏg nællunærkot tekkotiniok killangme; attalo, nerssúrsoak sórdlo, aukpadlartorsoak étok, (tornársuk) tauna niakokartok arbenek marlungnik, nerksukarlunelo kollinnik, niakominelo niakorutekartok arbenek marlungnik. 4 Pamiursoaminiglo nutsukei killáub udlorieisa illeit pingasunguteit, nunamullo egillugit. Nerssúrsúblo taursoma arngnak ernisulersok ornikpa, ernisimapet kittorna nerriomaulugo; 5 Nálungiamik tava, angutingoamik erniok, tauna nællursunnut tamannut pársirsóussirsok ajaupiamik sauiksoarmik. Kittornalo aularunekartok Gudemut ivksiauviksărsoanullo. 6 Arngnarlo kemmăvok innukajuitsomut, terssane Gudib inniksiorsimamanne, terssane piksarsiornekarkollugo udlut 1260.

(Epistel am St. Michaelistage.)

7 Sorssungnekalersok tava killangme: Michaelib Engeleesalo sorssungmarssuk nerssúrsoak, nerssúrsúbtŏg Engeleesalo sorssukieit. 8 Merssale ajugáungitsut, inniksærotinekarputtŏg killangme. 9 Nakkartitáursok tava nerssúrsoak, pullateriatokársoak ivna, taigornekartok tornársungmik, satanasemiglo, tamerssa seglokittairsorsoak sillarsoarmiunnik tamannik; nakkartitáursorlo nunamut, Engeleelo nakkartitáugiputtŏg. 10 Nippersoarlo killangme tussariga, ima okalluk-

tok: Mãna annaursút, pirsaunerlo, nálegauviglo, ajugaunerlo, Gudivta pigirsei, pigirsængorsimagiput (tennitánut) Kristusemut, kattengutivtinik unnerdlutiginiktok ajektugáumet, taursoma merssa Gudemut unnerdlutigirsarsimamagit udlullo unnuello nãulugit. 11 Taursomungalo ajugausimaput Sauarkab áuanik, ajokærsúmiglo okautigirsamingnik, innúrsusertiglo assænago erdligingikæt tokkomut aglæt. 12 Taimaitomik killáit okkorse, killangmiullo tamause tipeitsugitse. Erkanarle nunamiunnut immamiunnullo; tornársúb akkarbigælluse ornikpáse kammaktorsóvlunelo, nællunginame, sivikitsomik étuksáugame. 13 Nerssúrsoarlo nunamut nakkartitáursum ingminik tekkogame, arngnak mallersora ernirsok taivrsominga angutingoamik. 14 Arngnarlo tauna tunninekartok esarorsoængnik, nektoraliksub esarorsoeesun-étungnik, innukajuitsomut tinginæsuarkollugo inniksaminut, terssane piksarsiornekaissirsok, nedliutuksak, nedliutuksæglo marluk, nedliutuksablo illaina, nãutserlugit, pullateriarsub kénætta assianélune. 15 Pullateriarsublo kannerminit immersoak kooksoatun-étok annisipa arngnab tunnuagut, ippititsomagallarlugo kooksoarmik. 16 Arngnarle nunab annaupa, aitsaramelo kooksoak éia, nerssúrsúb annisita kannerminit. 17 Nerssúrsúb tava arngnak kammautigilera, sorssugiartorlugillo kinguei aglæt, terssa nálengniartut Gudib pekkorseinut, Iesusiblo Kristusib okauseenik piglit. 18 Uangalo immarbiúb sinnáne siorkenne kikkalersunga.

KAP. XIII.

Nerssút sakkomersok immamit; taimatõg nerssút adla nuirsok nunamit.

Nerssút tava tekkogiga kakkirsok immarbingmit, tauna niakokartok arbenek marlungnik, nerksukarlunelo kollinnik, nerksumigullo niakoruteliksóursok kollinnik, niakominelo atteliksóvlune mitteklersunnik. 2 Nerssúllo tamanna tekkor-

sara, ketsursoatun-étok, issigeilo nennursúb issigeisut, kannersoakarlunelo Lœversoatut. Nerssúrsúblo (tornársúb) tunnia pirsaunerminik, ivksiauvingminiglo, nálegáursusersoarmiglo. 3 Niakoeesa illæt tekkogiga ikkilersimarsok sórdlo tokkonartomik, ikkialo tokkonartógalloak mamilersok; nunarsoarmiullo tamarmik nerssút tamanna tuppigusursútigæt. 4 Nerssúrsoarlo tava pædlorbigæt, nerssút pirsautilermago; pædlorbigigiættõg nerssút, okalluklutiglo: Kia arssiga nerssút? Kialo sorssukbigiginnaua? 5 Tunninekartorlo kannermik okalluktorsoarmik okausersărsoarnik, mittengnartunniglo, akkerartortuksáukonekartorlo kaumettit 42–étillugit. 6 Kannerminik tava okallulerpok mittengnartunnik Gudemut, akkalo, tuppiúrsarsărsoalo, killangmiullo mitteklugit; 7 Illuartunnuttõg sorssukonekariok, ajugáuniaissevlunelo taukkonunga: nálegáuniarkonekarioktõg ekkardlereenut tamannut, okauselingnullo, nællursunnullo. 8 Nunarsoarmiullo tamarmik pædlorbigirsaræt, taukkoa akkit merssa sillarsúb aularkautanit agleksimangilet Sauarkab tokkotitáursúb aglegeine innursútelingne. 9 Siutekartok tussarniarle! 10 Parnărsimauvingmut pisitsirsok, tauna nangminek parnărsimauvingmut piomárpok; pænnamiglo tokkotsirsok, tauna tokkotájomáriok pænnamik. Terssa illuartut kammajuirsusiæt operluarsusiællo pinekarpuk.

11 Nerssúllo adla tekkomigiga nunamit nuírsok, tauna marlungnik nerksukartok sauarkatut, okalluktorlo nerssursoatut. 12 Tamanniglo nálegauniariok nerssútetut siudlimisut, nunalo nunamiullo taursoma pædlortitarei nerssúmut siudlermut, tokkonaralloartomik ikkekartomut mamisimarsomigle. 13 Nællunærkorsoarniglo piniartarpok, ingnerlo aglæt killangmit nakkartitara nunamut, innuit irssigitillugit; 14 Nunamiullo tammartitarei, nællunærkorsuit pivlugit, taimaitunnik ajungisinekarame nerssútib tekkoáne; nunamiullo okarbigirsarei, sennatekollugit nerssútib arssinganik, ikkilersimarsógalloab pænnamik, umarsungortúblo. 15 Nerssútiblo tamat-

toma arssinganut annernekartitsekonekartok, nerssútib arssinga okalluksinángortillugo aglæt, tokkotinekarkollugillo tamása pædloromangitsut nerssútib arssingánut. 16 Tamasáme taimaiserarei, mikkirsullo angisullo, pissórsuillo peetsullo, kivgáungitsullo kivgáursullo, nællunærkotserlugit tellerpeesigut kãueesigulloneet. 17 Niuvertokarkonnago pissirsokarkonnagoloneet, taima nællunærkotersimangipet, nerssútibloneet akkanik, akkættaloneet kissitsisanik pekkangipet. 18 Tamattomunga illissimanek pirsariakarpok. Siunekarsusekartúb kissilliuk nerssútib kissitsisa; innúb merssa kissitsisigimago, kissitsisalo terssa 666.

KAP. XIV.

Kenniket 144000; Engelit pingasut okautigirsæksakarput ajungitsomik; nunamiut Gudib pidlarei.

Sauararlo, Zionib kakkane kikkartok, tekkogiga, neijoriættõg ivkoa 144000, Atátællo akkanik aglegáursut kãumikut. 2 Nippelo killangmit tussariga, sórdlo kooksúb nippa, kadlersorsúblo nippatut, nippelo tauna, tussægara, sórdlo Harpelirsartut kukkilektorángattigik Harpitik. 3 Tuksiarlutiglo tuksiautitãk attorpæt ivksiauviksãrsúb sáne, umarsullo uttokaunerillo sænne; tuksiautitãrlo tamanna adlet illiniarnek ajorææt, taivkoale 144000 kissimik, nunamit pissiarisimarsut. 4 Tamerssáput taivkoa arngnennut maujungnartulliængitsut; niviarsiópumme, Sauararlo malligaræt, sumulloneet pirsaránget; tamakkoa pissiarisimaput innungnit, siudlerpáksávlutik Gudemut Sauarkamullo. 5 Illungersóngitsomiglo okallukluinængitsut, arksoarnaitsógamik Gudib ivksiauviksãrsoætta sáne.

6 Engelesõg adla tekkomigiga, killáub kekkagut tingmirsok, tauna nãksaungitsomik Evangeliumekartok okautigirsæksaminik nunnamiunnut, nællursunnullo ekkardlereenullo, ingmikullo okausekartunnut, innungnullo tamannut; 7 Nippersoarmiglo ima okartok: Gude miannerîniarsiuk, nálengniarlugo,

ekkartóursidluarbiksa nedliumet; pædlorbigissiuglo tauna, pingortitsirsómet killangmiglo nunamiglo, immarbingmiglo, puillarsunniglo. 8 Engeliblo adlab mallikpa ima okalluklune: Oppiput, oppipumme, Babilonermiut, iglorperksuit taukkoa angirsórsuit; næliursut tamása immertinamikik uersarsutsimik Weiniænnik sillæronartomik. 9 Engelillo pingajuætta tauna mallikpa, nippersoarmiglo ima okartok: Nellinginak nerssumut arssinganullo nálektok, næliunærkotserkollunelo kāmigulloneet arksamigulloneet. 10 Tauna immeromáriok Gudib ningautætta Weinianik, tamattominga akkunekangitsomik immersimamet ningautætta ermusia; anniartitáussægiorlo ingnermik ikkoelleksaumiglo, Engelit illuartut Sauarkablo tekkoænne. 11 Taukkoalo anniarsusiætta pyórsoa kangattaromárpok issukangitsomit issukaissengitsomut; udlullo unnuello nāulugit kassuérbiksakaissengilet taukkoa, nerssúmut arssinganullo pædlorsimarsut, akkættalo næliunærkotánik pisimarsut. 12 Illuartut kammajuirsusiæt tava pirsariakarpok; terssaivkome Gudib inneitsisseinut nálektuartut, Iesusemullo opertuartut. 13 Killangmillo nippe tussariga uamnut ima okalluktok: Aglegit imænna: Pidluarkaut tokkorsut, Nálekamut tokkorsut mattoma kingorna. Illomut, Annernek okarpok, kassuærsaissapung-ōg sullirsamingnit; piniakamik mallingmattik.

14 Attalo, nuia kakkortok tekkogiga, kānelo ivksiarsúb arssigiga Innúb Ernera, niakominelo Goldiúrsomik niakorutekartok, kiblúmiglo ipiktorsoarmik tigumiartok. 15 Engelelo adla nálekbiksoarmit annirsok, nuiablo kāne ivksiarsomut nippersoarmik ima okalluktok: Kiblúngnik kibloiniarit, kattersoiniarlutillo, kattersoivik nedliumet, iviksello innerisimaput nuname. 16 Nuiablo kāne ivksiarsúb kiblune aulatilerpa nunab kāgut, nunalo kiblugáulersok. 17 Engelesōg adla annigiok nálekbiksoarmit killangmétomit, tauna kiblutiksakartok ipiktorsoarmik. 18 Engelesōg adla annigiok tunnirsirsarbingmit, tauna nálegáursok ingnermut; niblidlárlunelo ipiktorsoarmik kiblutiksalingmut, ima okarpok: Kiblutiksarnik

ipiktorsoarmik kibloiniarit, orpeello Weiniksaglit mullingoee kiblorkit nunamétut, paurngei innerisimamætta. 19 Engelib tava kiblutiksane aulatilerpa nunab kăgut, mullingillo kiblorpei nunamétut, egillugillo Gudib ningengnersoætta nappartarsoánut nakkittarumut. 20 Nappartarsoarlo tamanna nakkittarut, tungmagáulersok iglorperksuit auatænne, nappartarsoarmillo nakkittarumit auksoak kookpok nerssúrsuit suppiksauteit tikkillugit, arvkosinerit 1600 sivissutigirsomik.

KAP. XV.

Arbenek marlungnik kingudlernik nagliungnartokarpok; Mosesib Sauarkablo tuksiautæk atlornekarpok.

Nællunærkollo adla tekkogiga killangme, tamannalo angisórsóursok tuppingnartorsóvlunelo, imaitok: Engelit arbenek marluk (tekkogikka), taukkoa pilliksóursut perdlútiksennik arbenek marlungnik kingudlernik, tamakkoninga merssa nămaksiok Gudib ningengnera. 2 Tekkogigatŏg immarbik igalaksatut kaumarsok, ingnermik akkunelik, tamarmiglo ajugáursut nerssúmut arssinganullo, nællunærkotánullo, akkættalo kissitsisanullo pekkungitsut, kikkartut immarbiub igalaksatut kaumarsub sinane, Gudiblo Harpeenik tigumiarlutik: 3 Tuksiarlutiglo attorpæt Mosesib, Gudib kivgætta, tuksiauta, Sauarkablo tuksiauta, imaitunnik okausekarlutik: Nálegak, ajugakangitsok Gudeá! Angekallutiglo tuppingnartorsóput pillirsettit; Illuartut nálegaunerænά! Illuarlutiglo opernakaut nálegauniarsutsillo piniartakettillo. 4 Idlit, Nálegangá! Kia miannerissengikátit? Akkillo kia ussorissengila? Kissivit idlit illuartuinaugauit. Nællursullo tamarmik pædlorbigiartoromárpátit; akkingersútiksettit nællunærsimamætta. 5 Tamattoma kingorna tekkunikiunga, attalo, nálekbiksoak killangme, tuppiúrsakartok okautsinnik immalingmik, mattuærnekalersok. 6 Engelillo arbenek marluk taivkoa, perdlutiksennik arbenek marlungnik piglit, nálekbiksoarmit anniput, attitisimaulutik

annoraksennik sátunnik ippekangitsunnik keblertunnik, sækkirsængmikullo ketterusersimarsut ketterutinnik Goldiúrsunnik. 7 Umarsullo sissamæt illætta Engelinnut arbenek marlungnut tunniukei põgutet Goldiúrsut arbenek marluk, ullibkársimarsut Gudib ningengnersoánik, tokkosuitsúb issukangitsomit issukaissengitsomut. 8 Nálekbiksoarlo pyoliksuinængorpok Gudib ussornarsusiánik, pirsaunerániglo; nálekbiksoarmullo issertokarnek ajortok, perdlútit ivko arbenek marluk, Engelit arbenek marluk perdlútigititeit, nãtinnagit.

KAP. XVI.

Engelit arbenek põgutamik immeit kingudlereeksarlugit koieit; annernerit maujungnartut pingasut; Engelit arbengæt aipætta põgutame imma koigia.

Nálekbiksoarmillo nippersoak tussariga, Engelinnut taukkonunga arbenek marlungnut ima okartok: Kæ, nunamut koiartorsigik põgutet, Gudib ningengnersoanik immakartut. 2 Siudliub tava põgutame imma koiartorpa nunamut. Innuit tava, nerssútib nællunærkotanik piglit, arssinganullo pædlortut ajualerput ajortomik asserórnartorsoarmiglo. 3 Engelillo aipætta põgutame imma koiartorpa immarbingmut; auinnængorpok tava, sórdlo tokkorsomit pirsok, umarsullo tamarmik immanétut tokkoput. 4 Engelillo pingajuætta põgutame imma koiartorpa kooksoarnut, puillarsunnullo; auinnængoriput tava. 5 Engelelo ervnginnut pársirsok tussariga, ima okartok: Nálegak, illuartuinarpotit, mãnakun-étotit, aularkaumin-étotillo, ivlernartotiná, taima ekkartóursigauit; 6 Merssa illuartullo Profetillo auæt taukkoa koimarssuk, aungmik tava immiksakartimigittit, taimaiserkonekarmætta. 7 Engelesõg adla tussariga, tunnirsirsarbingmit ima okartok: Illomumme, Nálegak, ajugakangitsok Gudeá! Ekkartóursirsútittit opernarlutiglo illuarkaut. 8 Engelillo sissamætta põgutame imma koiartorpa sekkenermut; piniartitáursok tava, innuit ingnermik

õutillugit; 9 Innuillo õuleralloarkaut kieksoarmit, Gudiblo, merssa tamakkoninga perdluktitsiginnaursúb akka mittekpǽt, sáiniaratiglo nálengikǽt. 10 Engelillo tedlimǽtta põgutame imma koiartorpa nerssútib ivksiauvianut; nálegauvia tava tãrtuinængortok, okkettiglo tammoareit anniarnermit. 11 Gudelo killangmio mittekpǽt, pivlugit anniarsusertik ajursettiglo; sainiaratiglo pilliarirsettik tunnungileit. 12 Engelillo arbengǽtta põgutame imma koiartorpa kooksoarmut Eufratesemut; pakkilersok tava, arvkotiksiornekarkollugit nálegaunerit pauanga pirsut. 13 Tekkunikiungatõg, nerssúrsúb (tornár-sub) karnánit, nerssútiblo karnánit, Profetiókosersúblo karnánit annirsut annernerit pingasut maujungnartut, piglertáursettun-étut. 14 Taukkolo tornársuit annernerimattik, nællunǽrkotinnik piniarput, annirsarlutiglo nálegaunernut nunarsoamétunnut, sillarsoarmullo tamannut, kattisimatitsomaulugit sorssungnermut, nedliupet Gudib ajugakangitsúb udlorsãrsoa. 15 Atta, kanningãrnartomik tikkissakáunga tigliktotut. Pidluarpok erkomaniartok, annorarsimaulunelo, tammakarane sakkikennane, kangunaralloarsutse tekkokonnago, 16 Kattisimatipei tava nunab illánut, tauna Ebræerit tairsarǽt Armageddonemik. 17 Engelillo arbengæt aipǽtta põgutame imma koiartorpa sillainarmut; nippersoak tava, killangmit ivksiauviksãrsoarmit pirsok, ima okartok: Perǽrsimavok. 18 Amerdlasúnnik nippersoakalerpok tava, kadlersorsoængorlunelo ingnádlektarlunelo, nunalo seiuktorsoængortok nellekangitsomik, nuname innukalerkãrmet kingorna, nuna taima aktigirsomik seiursusekangitsok. 19 Iglorperksuillo angisórsuit pingasungorlutik auikput, nællursullo iglorpéit oppiput. Babilonersoarmiullo Gudib erkaiei, tunniomaulugit ermutsemik, ningengnersoame Weinianik immalingmik. 20 Kikkertello tamarmik kemmãput, kakkello erssitsungnǽrlutik. 21 Nettakornarsuillo zentneresut okumeisigirsut killangmit nakkarput innungnut; innuillo Gude mittekǽt, nettakornarsoarnik perdluksimagamik; merssa perdlút tamanna angisorsómet.

KAP. XVII.

Uersartorsoak angisórsoak ekkartóunekarlunelo pidlárnekarpok.

Engelillo arbenek marluk, arbenek marlungnik põgutaglit illætta, okallugbigiartorãnga, imalo pivlunga: Kacheet, uersartórsúb, immekarbeperksuit kænne ivksiarsúb akkinekarbiksanik tekkotissauagit; 2 Tauna nalegaunerit nuname arngnaunerigæt, nunamiullo sillærotut uersarsusiætta Weinianik. 3 Annernermelo tava pisipãnga innukajuitsomut; arngnarlo tauna tekkogiga ivksiarsok nerssútib ivisárpadlártúb kãne, tauna tamarmigut pilliksóursok attennik mittautiksennik, arbenek marlungniglo niakokartok, nerksukarlunelo kollinnik. 4 Arngnarlo annorarsimarsok aukpadláriksomik ivisárpadlártomiglo, pinnersársimaulunelo Goldemik, ujarkenniglo erdlingnartunnik, sappangenniglo, ermuserlo Goldiúrsok tigumiara, immalik maujungnartorsoarnik, uersarsutsimelo ervkeenik. 5 Kãumigullo agleksimarsomik attekartok, imænna: nællunartok, Babilonersoak, uersartut maujungnartullo arngnæt nuname. 6 Arngnarlo tauna tekkogiga sillærotok illuartut auænit, Iesusemiglo okautiginiktut áuænnit; tekkoleraukolo tuppigusulerkáunga. 7 Engelib tava okarbigãnga: Saog tuppigusulerpít? Arngnab taursoma, nerssútiblo kakkaktætta, arbenek marlungnik niakokartúb, kollinniglo nerksuglúb nællunarsusiængnik okautsomárpagit. 8 Nerssut, tekkorset tamanna, ékalloarame étsungnærpok, amalo nuileromáriok nettekangitsorsoarmit, piomárlunelo asserornartomut, nunamiullo, (merssa attermíngník agleksimangitsut innursutib aglegeinut sillab aularkautanít,) tuppigusuleromárput tava, nerssut tamanna tekkoguníko ékalloartok étsungnærsorlo, ama nuilermimet. 9 Tamattoma íssumanut illissimanek pirsariakarpok kissienne. Niakut arbenek marluk, tamerssa kakket arbenek marluk, arngnab ivksiauvigirsei, tamerssatõg nálegaunerit arbenek marluk. 10 Tedlimæt pærsimaput, attauserlo mãnakun-épok,

aipalo sulle pingilak, pisimalerunelo killængoamik éssavok. 11 Nerssullo tamanna, ékalloartok étsungnærsorle, tamerssa arbenek pingajuæt, arbenek marluglo illagei, asserornartomullo pissavok. 12 Nerksuillo kollit, tekkorsettit, tamerssa nálegaunerit kollit, sulle nálegauvingmik pisimangitsut, nálegaunertulle nálegáukonekaissaput nerssút illagællugo, nedliutuksak attausek nāulugo. 13 Taukkoa attauseenarmik issumakattigeekput, pirsaunertiglo nálegaursusertiglo pisitsomárpægik nerssúmut; 14 Taukkoa Sauarak sorssukomárpæt, Sauarkable ajugájungnærsissauei, nálegáugame nálekennut tamannut, nálegaunerrovlunelo nálegaunernut tamannut, illagigiættōg kákosimarsut kennersimarsullo operluartullo. 15 Okarbigigiānga: Immerbeet tamakko, tekkorsettit, uersartúb ivksiauvigirsei, terssa innuit, kattisimarsoperksuillo, nællursullo, ingmikullo okautsiglit. 16 Nerksuillo kollit, tekkorsauvit nerssúmétut kingariomárpæt uersartok, péjaivigællugolo tammakangisillugolo, uingalo nerrissauæt, ingnermiglo nungutsomárpæt. 17 Gudib merssa umætteisigut pekkomattik (nerssútib) issuma nálekollugo, piniarkattigeeksillugillo issumakattigeeksikei, nálegauviællo pisekollugo nerssúmut, Gudib okausee nāmaksiserlugit. 18 Arngnarlo, tekkorset, terssa iglorperksuit, nálegauvekartut nálegaunernut nunamétunnut.

KAP. XVIII.

Babilonersoarmiut nungussirsung-ōg; nálegaunerit, niuvertullo, immarsiortullo allieisuktorsoængorput; killangmiut tipeitsukput.

Kingornalo Engele adla tekkomigiga killangmit akkartok, tauna pirsauneliksóursok, nunalo kaumarsarnekartok kaumarsusianik. 2 Aksorungārlunelo nippersoarmik torklullarsok, ima okarlune: Oppisimaput, oppisimapumme Babilonersuit (iglorperksuit) tornarsungnullo inniksængorsimaput, irssertorbiksængorlutiglo annernerinnut maujungnartunnut, irssertor-

biksængoriputtõg tingmirsennut maujungnartunnut, erksinartunnullo tamanuut. 3 Taukkoa uersarsusiætta Weinianit sillærunartomit immermætta nællursut tamarmik; nálegaunerillo nunamétut arngnaunerigeit, niuvertullo nunamétut pissórsoængorsimaput, taukkoa nuennársusersoænnit. 4 Nippetõg adla tussariga killangmit, ima okalluktok: Taukkonanga annigitse, illivse innuktarirsakka, illængutekonnase ajortullirseinut, illængutinekarkonnaselo perdlútikseinut; 5 Ajortullirseit merssa apoormætta killangmut, illueitsullirseillo Gudib erkaiei. 6 Piniarsigik, sórdlo taukkoa pigãse, marlungniglo akkillersigik, pillirseit akkimórlugit; ermusiættalo immánik, illivsenut pekkorsænnik, immitsigik marlungnik. 7 Sórdlo ingmingnik ussorsitsarmætta nuennárniarlutiglo ima aktigirsomik, taima aktigirsomik illivse anniartissigik allieisuktillugillo; umamikut ima okaralloarmætta: Ivksiauluarpogut nálegaunerróvlutalo, uidlarnertun-éssennatalo allieisutiksakaissenginiogut. 8 Taimaitomik perdlútikseisa tikkidláromárpeit udlokut attautsekut; tokkúblo allieisutiblo kãngnerúblo; ingnermik tava óutsomárput nungutsomárlutiglo. Pirsársoursómet Gude Nálegak, taukkoninga ekkartóursirsuksak. 9 Nálegaunerillo nuname, taukkonunga arngnaunekartut nuennárpilluktullo, kejángãlerlutiglo opissaput taukkonunga, ikkomarsusiætta pyorsoa tekkoleruniko. 10 Kikkarlutiglo ungesiksométsomárput, annernarsusiæt sióravlugo, okalluklutiglo: Erkanak! Erkanak! Iglorperksuit Babilonersuit, iglorperksuit kajengnængitsorsuit! Udlúb nællunærkotágut attauseenarkut tavainak akkinekarbiksarse nedliusimamet. 11 Niuvertullo nuname kejaulutiglo allieisukomárput ingmingne, niukoteit piomanekarungnæissammætta, imaitut: 12 Niukotit Goldit Soelvillo, ujarkello erdlingnartut, sappangello, annoraksarlo sátok, aukpadláriksorlo, ivisárpadlártorlo, kerssuillo tippigiksut tamarmik, põgutello saurnet nellinginait, põgutello nellinginait kerssuit akkisóut, kangusello aukpadlártut, sauveello, okkusiksello; 13 Kannelillo, tupárnello illomórtut, tarnutiksello, kutsorlo tippigiksok,

weinelo, olialo, ivgillo kakkortut, nerssútillo, sauello, nerssúrsuillo, kammutillo, kivgaveello, innuillo tarngeit. 14 Paumarsuillo tarnivse nuennerirseit pekkangilet; innækonartullo, pinnersorsuillo tamása makkailerpesse, nuennerissæromárpesselo kingorna. 15 Tamakkoninga niuvertartut, pissórsoængorbigigamikiglo, kikkarlutik ungesiksométsomárput, annernarsusiæt sióravlugo, kejáulutiglo opitóursóussaput. 16 Ima okalluklutik: Erkanak, erkanak iglorperksuit angisórsuit, (innuit) annorarsimarsut sátunnik aukpadláriksunniglo, ivisárpadlártunniglo, pinnersársimarsullo Goldemik, ujarkenniglo erdlingnartunnik, sappangénniglo! 17 Perkotisselo taima amerdlatigirsut nungusimaput udlúb nællunærkotágut attauseenarkut. Umiarsuillo nálegeit tamarmik, innuperksuillo, umiarsoarnik sulliakartartut, umiartortullo, immarsiortullo tamarmik, taukkonanga ungesiksome kikkartut. 18 Niblidlárlutiglo, taukkoa ikkomarsusiætta pyorsoa tekkogamiko, okalluklutiglo: Iglorperksoarmiut okko kikut arssiginereit? 19 Niakutiglo pyualáinik karssektipeit, niblerlutiglo, kejangārlutiglo, opitórsóvlutiglo, ima okarput: Erkanak, erkanak iglorperksuit angisórsuit, taukkoa niukoteit pissorsoængorsútigimattigik, tamarmik umiarsoaglit immarbingmétunnik! Udlúb nællunærkotágut attauseenarkut nungusimamætta. 20 Killak tipeitsugit taukkonunga, illivseso̅g illuartoseá! Apostelillo Profetillo! Illivse merssa pivluse Gudib tamakko akkinekarkoei pidlautiksænnik. 21 Engeliblo pirsársúb ujararsoak asserorteriviksoatun-étok kivipa, egillugolo immauvingmut, okalluklunelo: Taima terssangainartomik iglorperksuit angisórsuit Babilonersuit egissaput, nennirsæksájungnærlutiglo. 22 Tuksiartartullo, Harpelirsartullo, kardlortautingoakartullo kardlortartullo nippeit tussarnarungnæissaput illivsine; sennariksokarungnæissauseso̅g senneinik nellinginarnik; asserorterutillo perkpalluæt tussarsáujungnæissavok illivsine. 23 Kodleello ikkomariksut ikkomaissæissaput illivsine, uviksablo nulliæksablo nippæk tussarsáujungnæissægipuk illivsine; terssa, niuvertut illivsinétut

nálegarsorsógalloarmætta nuname, illiseersusivsiniglo tammartinekarmætta nællursut tamarmik. 24 Profetillo illuartullo auit (koirset) nervsarinekarput taukkonane, tamarmiglo nuname tokkotáursut áuit.

KAP. XIX.

Killangmiut ussorukput Gude ajugáumet; Kristuse killangmétorperksuit illagællugit nalegávok, nungutsartorlugillo akkerartortinne.

Kingorna tava nippersoak tussariga killangme, amerdlasóperkperksoarnit pirsok, imænna: Hallelujah, pidluarnarnek, ussornarnerlo, nálengnarnerlo, pirsaunerlo pirsartarligit Gudib Nálegauta. 2 Ekkartóursirsútei opernarlutiglo illuartómætta, uersartorsoak pidlárlugo akkingeramiuk nunamik asseroirsok uersarniartorlune, kivgamelo áuit akkiniutigigamigit taursoma arkseinit koirset. 3 Aipæksaniglo okariput: Hallelujah! Pyualo kangattartuinnarpok issukaissengitsomut. 4 Uttokaunerillo 24, umarsullo taukkoa sissamæt, pædlorput tava, Gudelo, ivksiauviksārsoarme ivksiarsok, nálengārpæt, okalluklutiglo: Amen, Hallelujah! 5 Ivksiauviksārsoarmillo nippe ima piok: Guderput ussorissiuk, kivgeiá tamause, taursomungalo nálektose, mikkirsullo angisullo! 6 Tava kattisimarsorperksuit nippæt tussariga, sórdlo amerdlasórsuit kooksoapallungnerit, sórdlotōg kadlersorsuit nippæt, ima okalluklutik: Hallelujah! Ajugakangitsúb Gudib nálegauvik pigilermago; 7 Tipeitsungniarta piniktomalerlutalo, taunalo nálengniartigo; Sauarkab katternaviksa nerdléigvia nedliumet, nulliæksalo piginángorsartok. 8 Attitisimagioktōg annorarsiamik sátomik ivlernartomik pinnersomiglo. Annorarsiarle sátok tamanna, terssa illuartut illuarsirsútigirsæt. 9 Okarbigāngalo (Engelib): Aglegit imænna: Pidluarkaut, Nálekab nerdléigvianut nerriartorkosimarsut. Okarbigigiāngatōg: Tamerssa opernartut Gudib okausee. 10 Uanga tava issigeinut

pædlorpunga nálengniarlugo. Taursomale okarbigãnga: Taimailiorkennek, kivgakattigigaussinga, idlillo kattengutivillo, Iesusiblo okausianik piglit. Gude pædlorbiginiaruk. Iesusible okausia terssa erkoniartut annernerigæt.

11 Killak tava mattuærsimarsok tekkogiga, attalo, nerssúrsoak kakkortok, taursomalo kãne ivksiarsok taiguteliksóursok opernartomik seglosuitsomiglo, taunalo ekkartóursirsarau, sorssuktarlunelo illuartomik. 12 Irssiglo ingnertut ikkomarsotun-étuk, amerdlasórsoarniglo niakorutekartok niakomigut, agleksimarsomiglo attekartok, tamattominga illissimarsokangitsok nangminek kissime illissimaga. 13 Attisimarsorlo annoramik aungmut missuktarsimarsomik, akkalo imaipok: Gudib okausia. 14 Kattisimarssorperksuillo killangmétut mallikpæt, nerssúrsuit kakkortut kænnelutik, annorarsimaulutiglo annorarsennik sátunnik kakkortunnik ivlernartunniglo. 15 Karnánillo annirsok pænnarsoak ipiktorsoak, tamattominga nællursut unnattarkollugit; nálektissægieitsõg ajaupiamik sauiksoarmik, Gudiblo ajugakangitsúb illungersorsusiætta ningengnersoættalo nakkittarursoa Weinemut tungmartara; 16 Attekarioktõg annoramigut kettermigullo agleksimarsomik, imaitomik: Nálegaunerit tamarmik Nálegauneræt, nálekello tamarmik Nálegæt. 17 Engelesõg attausek tekkomigiga, sekkenerme kikkartok, nippersoarmiglo torklulangãrtok, tingmirsennullo tamannut, killáub atáne tingmirsennut, ima okarlune: Kainiaritse, kattisimaniarluselo Gudib angesórsúb nerdléigvianut; 18 Nálegaunerit uingæt, nálegáursullo uingæt; pirsársuillo uingæt, nerssursuillo kænnelo ivksiarsut uingæt, kivgáungitsullo kivgáursullo, mikkirsullo angisullo tamarmik uingæt nerriartorsigik. 19 Nerssullo, nálegaunerillo nunamétut, sorssuktorperksoeello tekkogikka, kattillersimarsut sorssulerlutik nerssursúb (kakkortub) kãnétomut illarperksoeenullo. 20 Nerssut tava tiguæt, aiparitillugolo Profete seglutorsoak, tuppingnartullirsok taursomunga nællunærkotinnik, tamakkoninga tammartikei nerssumut nællunærkotserkorsut, taursomalo

arssinganut pædlortut; taukko marluk tava umarsóvlutik eginekarpuk tessersoarmut nettekangitsomut ingneliksoarmut ikkoelleksaumik ikkomarsomut. 21 Adlello tokkotinekartut pænnarsoarmik, taursoma nerssúrsoarmétúb karnánit annirsomik, tingmirsello tamarmik nerrivlutik kărsillarput taukkoa uinginnik.

KAP. XX.

Tornársuk kellersornekarpok okkiunnut 1000 dinnut; ama killængoamik kellerursærsimalersok; késale egitáursok ingnersoarmut; ekkartóursirsútekarpok.

Engelesõg tekkogiga killangmit akkartok, mattuærsautelik nettekangitsomut, kallimnersuillo tigumiarei. 2 Nerssúrsoak tava tiguka, pullateriatokársoak, terssa tornársuk, satanaselo, kellersorlugolo okkiut tausendit. 3 Nettekangitsomullo egipa, mattullugolo panărpa, mattoalo nakkittarutilerlugo, næIlursunnik tammartitsiungnærkollugo, okkiut tamakkoa tausendit nătinnagit, tamakkoale kingornættigut killængoamik kellerursærsimarsariakaissavok.

4 Ivksiauveello tekkogikka, taukkonungalo ingitut, ekkartóursirsúmik okallukorsáursut; tavalo Iesusemik okautiginiktut; Gudiblo okausee pivlugit niakoéjarsimarsut, nerssúmullo arssinganulloneet pædlorsimangitsut, kăumikulloneet arksamikulloneet taursomunga næIlunærkotserkungitsut tarneit tekkogikka: taukkoalo umaleriput, Kristuselo nálegaukattigilerlugo okkiut tausendit. 5 Tokkorsulle adlet umangilet okkiut tamakkoa tausendit nătinnagit. Terssa makkibik siudlek. 6 Pidluarlunelo illuartóvok tauna, illængutisimarsok makkibingmut siudlermut; taukkonunga tokko kingudlek pirsaunekangilak, pellesiojomárpulle Gudemut Kristusemullo, nalegaukattigællugolo okkiut tausendit năulugit.

7 Okkiullo tamakkoa tausendit năsimapætta, tornársuk tava kellerursæromárpok parnărsimauvingminit; 8 Aularlu-

nelo nællursut tammartitsomárpei nunarsúb tungeine sissamænnétut Gogekullo Mogogekullo, kattisimatillugillo sorsșugiartorkollugit, taukkoa siorkettut immarbiúb sinnanétuttut amerdlatigiput. 9 Narksársoarmut tava taukkoa aularput, illuvlugillo illuartut tupperperksoeet iglorperksuille assænekartut; ingnerle Gudemit killangmit nakkarpok nungutillugillo. 10 Tornársuglo, taukkoninga tammartitsirsok, egitáursok innersoarmut ingneliksoarmut ikkoelleksauteliksoarmullo, nerssútiblo Profetiblo seglursúb innigirsængnut, anniartissapullo udlullo unnuello nãulugit issukangitsorsoarmut.

11 Ivksiauviksoarlo kakkartok tekkogiga, kãnelo ivksiarsok tekkomigiga, taursoma kénanit nunalo killaglo kemmãpuk, inniksakarungnærlutiglo. 12 Tokkorsullo tekkogikka, mikkirsullo angisullo, Gudib sáne kikkkartut; makpersekello makpernekartut; adlettõg makperseket makpernekariput, terssa innursútib aglegei. Tokkorsullo ekkartóunekalerput sullirsamingnik, agleket malliklugit makpersekenne tamakkonane agleksimarsut. 13 Immarbiúblo tokkorsut pigirsenne sakkomersipei, tokkúblo tãrtorsúblo tokkorsut pigirsettik sakkomersiniækit, nungullutiglo ingmikórtinekarlutik ekkartóunekalerput sullirsamingnik. 14 Tokko tava tãrtorsoarlo egitáursuk tessersoarmut ingneliksoarmut. Terssa tokko kingudlek. 15 Nellinginarlo agleksimangitsok makpersekenne innursútib aglegeine, tauna egitáursok tessersoarmut ingneliksoarmut.

KAP. XXI.

Killaktãk nunatãrlo, Ierusalemelo nutãk.

Killaktãk nunatãrlo tava tekkogikka; killak siudlek, nunalo siudlek nungumennik, immarbiktõg nãume. 2 Uangalo Iohannesiúrsunga, Iglorperksuit ivlernartut, Ierusaleme nutãk tekkogikka, Gudemit killangmit akkartut, piginángorsarsimarsut nulliæksartut ârssoarsimarsotut uviksaminut. 3 Nip-

persoarlo killangmit tussariga, ima okalluktok: Areit, Gudib tuppersărsoa innungnétok tamerssa; taursomalo innekattigiomárpei, taukkolo innuktariomárpei, nangminerlo Gudib illagimattik, Gudigiomáriæt; 4 Kodlillo tamása irsseinit Gudib allerteromárpei; tokkokarungnæissægiok tava, alianartokarungnærlunelo, nibliarsokarungnærlunelo, annernartokarungnæissavok; siudlek (allianartolik) nungusimamet. 5 Ivksiauviksărsoarmelo ivksiarsok okartok: Atta, tamása nutángortipakka. Uamnullo ima okartok: Aglegit: okausit tamakkoa opernartóvlutiglo illomornartóput. 6 Okarbigigiănga: Terssa, nămaksisimavok. Siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo năgatávunga. Uanga merssa immerosuktok akkekangitsomik tunniomauara puillarsomit immekartomit innúrsútelingmik. 7 Ajugáursok, tauna kingorngursiomárpok tamannik, uangalo Gudigissauănga, taunalo erneriomáriara. 8 Nikkadlortulle, opingitsullo, maujungnartulliartulle, innungærsullo, arngnaunekartullo angununekartullo, illiseetsullo, Gudiúngitsunnullo nálektut, seglutórsuillo tamarmik illængutuksaináput tessersoarmut ingnermik ikkoelleksaumiglo ikkomasimarsomut; tamerssa tokko kingudlek. 9 Attautsib tava, terssa Engelit ívkoa arbenek marluk pŏgutaglit arbenek marlungnik ullibkártunnik perdlútiksennik kingudliksennik arbenek marlungnik, illætta ornikpănga, okallugbigăngatŏg, ima okarlune: Kacheet, tekkotitsomauágit katternáksamik Sauarkab nulliæksanik. 10 Annernerme tava aularupănga kakkársoarmut kingiktorsoarmut, tekkotiniarlungalo angisórsoarnik iglorperksoarnik Ierusalemmiunnik ivlernartunnik, killangmit Gudemit akkartunnik; 11 Tamakkoalo pilliksóursut Gudib ussornarsusianik; kaumarsusiællo arssiga ujarak erdlingnartónerrúrsok, sórdlo Iaspise aligortut kaumatigirsóursok; 12 Karmakariputtŏg angisórsoarnik kingiktorsoarnigle; arkanek marlungniglo issertarbiksoakartut, issertarbiksuillo kolláne Engelit arkanek marlung-étut, akkittŏg agleksimarsut, terssa Israelib kingueisa ekkardlee arkanek mar-

luit. 13 Issertarbiksuillo pauunga sengmirsut pingasóursut; issertarbiksuillo auunga sengmirsut pingasóursut issertarbiksuillo kujamut sengmirsut pingasóursut; issertarbiksuillo sammunga sengmirsut pingasóursut. 14 Iglorperksuillo karmarsoǽt tungauvekartok arkanek marlungnik, tamakkonane Sauarkab aulartiteisa arkanek marluk akkit agleksimarsut. 15 Okallugbigirsigalo ouktútelirsartok sudloliksoarmik Goldiúrsomik, iglorperksuit ouktorkollugit, issertarbiksoeelo karmarsoǽllo ungalorsoǽt aglæt. 16 Iglorperksuillo sissamannik aktigekattigeeksunnik sennerakartut, tekkirsusiǽllo sillirsusiǽllo nedlereepuk. Tava iglorperksuit ouktorpei sudlolingmik, Meiletartut 257 nik. Tekkirsusiǽt, sillirsusiǽllo, kingirsusiǽllo nedlereekput. 17 Ungalorsoǽt ouktoriá, ouktútekartok 144 nik, innúb ouktútanik Engelib attugánik. 18 Karmarsoællo sennanekartok Iaspisinnik, iglorperksuillo Goldióinnaursut, sordlo igalaksak kaumanerrúrsok. 19 Iglorperksuillo karmarsoǽtta tungauvee pinnersarsimarsut tamannik ujarkennik erdlingnartunnik. Tungauvik siudlek Iaspisiúrsok; aipalo Safiriúrsok; pingajuæt Kalzedoniúrsok; sissamǽt Smaragdiúrsok; 20 Tedlimǽt Sardonichiúrsok; arbengǽt Sardisiúrsok, arbengǽt aipǽt Krisolitiúrsok; arbengǽt pingajuǽt Berilliúrsok; kollin-illoǽt Topasiúrsok; kollingǽt Krisoprasiúrsok; arkængǽt Hiazindiúrsok; arkangǽt aipǽt Ametistiúrsok. 21 Issertarbiksuillo mattueet arkanek marluk, sappangáursut arkanek marluk, mattursoarlo attausek nungullune sappangáursok attausek, iglorperksuillo akkornǽnne arvkoserngit Goldióinnaursut, sórdlo igalasak kaumarsok. 22 Terssanelo nálekbiksoak tekkungikiga; Nálegak merssa, ajugakangisok Gude, Sauararlo nálekbigimarssuk. 23 Iglerperksuillo sekkenermigloneet kaumemigloneet pirsariakangilet, kaumarsautigirsæksamingnik; Gudib kaumarsusiǽtta merssa kaumarsarmattik; Sauararlo kaumakotigirsarǽt; 24 Tamattomanelo kaumarsome sakkiuaissægiputtōg næſlursut pidluartukset. Nálegaunerillo nunamétut pinnersautigirsettik ussornautigirsettig-

lo terssunga pisissaueit. 25 Issertarbeello parnãrnekaisseng-ilet udlótillugo, terssane merssa unnuakaisengimet. 26 Innuillo nællursullo ussornautigirseit nálengnautigirseillo terssunga pisinekaissaput. 27 Nellingináursorlo illueitsulliartok takkamunga ississengilak, maujungnartulliartorloneet seglu-niartorloneet; Sauarkable makpersegeine innursútelingne agleksimarsut kissimik (ississaput).

KAP. XXII.

Immek innursútelik; orpik innursútelik; pidluartisimarsut Gudemut náleklutik nálegáussaput issukaissengitsomut; agleket makkoa nãnekarput.

Uamnut tava (Engelib) tekkotinia koongãrtok mingokang-itsok innursútelingmik immelik, alligortut kaumatigirsok, taunalo annirsok Gudib Sauarkablo ivksiauviksãrsoængnit. 2 Iglorperksuillo akkornænne, koongãrtúblo senniane, igdluktut orpeet innursútiglit étut, taukkoa paumakartartut arbenek marlungnik nelligeengitsunnik, kaumettillo nungullugit adlennik paumakararaut, orpeello tamakkoa pillutei kaitsorsautiksáursut nællursunnut. 3 Uminartokaissæromarioktõg, Gudiblo Sauarkablo ivksiauviksãrsoæk taukkonanéssavok, kivgeisalo kivgartútsomárpæt, 4 Kénalo irssigiuaromárpæt; akkalo kãumiugissauæt; 5 Terssanelo unnuakaissengilak, kaumarsautiksamigloneet sekkenermigloneet pirssariakangilet, Gudib Nálekab kaumarsaromármattik, taukkoalo nálegáussaput issukangitsomit issukaissengitsomut.

6 Okarbígigiãngalo: Okautsit tamakkoa opernartóvlutig-lo illomornartóput. Nálekablo, Profetit Annernereesa Gudiætta Engeline aulartika, kivgenne nællojungnærsekogamigit nedliunæsuaromártuksennik. 7 Atta, aggeræsuaissaunga: Pidluarpok okautsinnik makkoninga erkotuksennik torkorniar-

tok agleksimarsunnik makpersekenne makkonane. 8 Uangalo Iohannesiúrsunga, tamakko tussarlugillo tekkogikka. Tussarǽrlugillo tekkorǽraukit, tava Engelib, tamakkoninga tekkotitsirsima issigeinut pædloralloartunga nálengniarlugo, 9 Taursomale okarbigãnga: Taimailiorkennek; idlit merssa kivgakattigigangma, kattengutivillo, Profetit, okautsinniglo, makpersekenne makkonanétunnik torkorniartut (kivgakattigigiãnga): Gude náleklugo pædlorbigúk. 10 Okarbigigiãngalo: Okautsit erkotukset, makpersekenne makkonane agleksimarsut nakkittarusissengilettit, erkorbiksǽt kannekemet. 11 Illueitsulliartok, illueitsulliartuarile; maujungnartulliartorlo, maujungnartulliartuarile: Illuartorle, illuarsinnarile, ivlernartorlo, ivlernarsinnarile. 12 Attalo, aggeræsuaissaunga, akkiksarekorsaralo neksarlugo, tamásalo ingmikórtillugit akkilluariartussauakka sullirseinik. 13 Uanga siudlerpávlungalo kingudlerpávunga, aularkautávlungalo nãgatávunga; issoanin–étunga issoanullo étuaissaunga. 14 Pidluarput, inneitsisseinik mallingniktut, pirsuksængorkollutik orpingmut innúrsutelingmut, iglorperksoarnullo issertarbeesigut issertuksáukollutik. 15 Sillatǽnnele–étarput kemmit, illiseetsullo, uersairsullo uersartullo, innungǽrsullo, Gudiúngitsunnut náleklullo, tamarmiglo assæniktut piniartullo seglutinnik. 16 Uanga Iesusiúrsunga, Engeliga aulartikiga, tamakkoninga narkiksoivigekolluse, pirsæksennik illageeksunnut. Uanga Davib sordlerællungalo kinguarãnga, kaumariksorsóvlunga udloriak kausiut ivna. 17 Annernerlo nulliæksarlo (illageeksut) okarput: Kacheet! Tamattomingalo tussartok okarile: Kailutimme! Immerosuktorlo kaile, piomarsorlo, akkekangitsomik pille immermik innursútelingmik.

18 Tamásale, okautsinnik makkoninga erkotuksennik, makpersekenne makkonane agleksimarsunnik tussartut, uanga narkiksorpakka: Kialoneet illæniarpagit adlennik, tauna Gudib tava illængutissægia perdlútinnut, makpersekenne makkonane agleksimarsunnut. 19 Okautsillo tamakkoa erkotukset

makpersekennétut illéit kialoneet péjarniarpagit taursoma illængerutigigalloa Gudib tava pæromária innursútib aglegeinit, iglorperksoarnillo ivlernartunnit, agleksimarsunnillo makpersekenne makkonane. 20 Tamakkoninga okautiginiktok, ima okarpok: Illomut, aggeræsuarpunga. Ap, illomut, kailutimme Nálegak Iesuseá! 21 Nálegauta Iesusib Kristusib saimaunerætta illagilisse tamause. Illomut.

ANWEISUNG

der

EVANGELIEN UND EPISTEL

durch das ganze Jahr.

(Sabbatiúrsaránget attuagækset nællunærsimaput makpernerme.)

Sontag.	Evangelium.	Epistel.
1. Advent	Matth. 21, 1—9. . .	Röm. 13, 11—14.
2. Advent	Luc. 21, 25—36. . .	Röm. 15, 4—13.
3. Advent	Matth. 11, 2—10. . .	1. Cor. 4, 1—5.
4. Advent	Joh. 1, 19—28. . . .	Phil. 4, 4—7.
Christ-Tag	Luc. 2, 1—14. . . .	Tit. 2, 11—14.
Sontag nach dem Christ-Tage	Luc. 2, 33—40. . . .	Gal. 4, 1—7.
Sontag nach dem Neuen-Jahr	Matth. 2, 13—23. . .	1. Petr. 4, 12—19.
Fest der Erscheinung, oder Epiphanias . .	Matth. 2, 1—12.. . .	Ef. 60, 1—6.
1. Sontag nach Eph. .	Luc. 2, 41—52. . , .	Röm. 12, 1—6.
2. Sontag nach Eph. .	Joh. 2, 1—11, . . .	Röm. 12, 7—16.
3. Sontag nach Eph. .	Matth. 8, 1—13. . .	Röm. 12, 17—21.
4. Sontag nach Eph. .	Matth. 8, 23—27. . ,	Röm. 13, 8—10.
5. Sontag nach Eph. .	Matth. 13, 24—30., .	Col. 3, 12—17.
6. Sontag nach Eph. .	Matth. 17, 1—9. . .	Col. 3, 18; 4, 1.
Septuagesima	Matth. 20, 1—16. . .	1. Cor. 9, 24; 10, 5.
Sexagesima	Luc. 8, 4—15. . . .	2. Cor. 11, 19; 12, 9.

ANWEISUNG DER EVANGELIEN UND EPISTELN.

Sontag.	Evangelium.	Epistel.
Quinquagesima, oder Esto mihi	Luc. 18, 31 — 43. . .	1. Cor. 13, 1 — 13.
Invocavit, oder 1. Sontag in der Fasten ,	Matth. 4, 1 — 11. . .	2. Cor. 6, 1 — 10.
2. Sontag in der Fasten. Reminiscere	Matth. 15, 21 — 28. . .	1. Thess. 4, 1 — 7.
3. Sontag in der Fasten, Oculi	Luc. 11, 14 — 28. . .	Ephes. 5, 1 — 9.
4. Sontag in der Fasten, Lætare	Joh. 6, 1 — 15. . . .	Gal. 4, 21 — 31.
5. Sontag in der Fasten, Judica	Joh. 8, 46 — 59. . . .	Hebr. 9, 11 — 15.
6. Sontag in der Fasten, Palmsontag	Matth. 21, 1 — 9. . .	Phil. 2, 5 — 11.
Ostersontag	Marc. 16, 1 — 8. . . .	1. Cor. 5, 6 — 8.
1. Sontag nach Ostern, Quasimodogeniti . .	Joh. 20, 19 — 23. . .	1. Joh. 5, 4 — 10.
2. Sontag nach Ostern, Miseric: Domini . .	Joh. 10, 12 — 16. . .	1. Petr. 2, 21 — 25.
3. Sontag nach Ostern, Jubilate	Joh. 16, 16 — 23. . .	1. Petr. 2, 11 — 20.
4. Sontag nach Ostern, Cantate	Joh. 16, 5 — 15. . . .	Jacobi 1, 16 — 21.
5. Sontag nach Ostern, Rogate, oder Vocem Jucund	Joh. 16, 23 — 30. . .	Jacobi 1, 22 — 27.
Himmelfahrts-Fest . .	Marc. 16, 14 — 20. . .	Apg. 1, 1 — 11.
6. Sontag nach Ostern, Exaudi	Joh. 15, 26. — 16, 4. .	1. Petr. 4, 8 — 11.
Pfingst-Fest	Joh. 14, 23 — 31. . .	Apg. 2, 1 — 13.
Fest der heiligen Dreieinigkeit, Trinitatis .	Joh. 3, 1 — 15. . . .	Röm. 11, 33 — 36.
1. Sontag nach Trinit.	Luc. 16, 19 — 31. . .	1. Joh. 4, 16 — 21.
2. Sontag nach Trinit.	Luc. 14. 16 — 24. . .	1. Joh. 3, 13 — 18.
3. Sontag nach Trinit.	Luc. 15, 1 — 10. . . .	1. Petr. 5, 6 — 11.
4. Sontag nach Trinit.	Luc. 6, 36 — 42. . . .	Röm. 8, 18 — 23.
5. Sontag nach Trinit.	Luc. 5, 1 — 11	1. Petr. 3, 8 — 15.
6. Sontag nach Trinit.	Matth. 5, 20 — 26. . .	Röm. 6, 3 — 11.

ANWEISUNG DER EVANGELIEN UND EPISTELN.

Sontag.	Evangelium.	Epistel.
7. Sontag nach Trinit.	Marc. 8, 1—9. . . .	Röm. 6, 19—23.
8. Sontag nach Trinit.	Matth. 7, 15—23. . .	Röm. 8, 12—17.
9. Sontag nach Trinit.	Luc. 16, 1—9. . . .	1. Cor. 10, 6—13.
10. Sontag nach Trinit.	Luc. 19, 41—48 . .	1. Cor. 12, 1—11.
11. Sontag nach Trinit.	Luc. 18, 9—14. . . .	1. Cor. 15, 1—10.
12. Sontag nach Trinit.	Marc. 7, 31—37. . .	2. Cor. 3, 4—11.
13. Sontag nach Trinit.	Luc. 10, 23—37. . .	Gal. 3, 15—22.
14. Sontag nach Trinit.	Luc. 17, 11—19. . .	Gal. 5, 16—24.
15. Sontag nach Trinit.	Matth. 6, 24—34. . .	Gal. 5, 25—6, 10.
16. Sontag nach Trinit.	Luc. 7, 11—17. . . .	Ephes. 3, 14—21.
17. Sontag nach Trinit.	Luc. 14, 1—11. . . .	Ephes. 4, 1—6.
18. Sontag nach Trinit.	Matth. 22, 34—46. . .	1. Cor. 1, 4—9.
19. Sontag nach Trinit.	Matth. 9, 1—8. . . .	Ephes. 4, 22—28.
20. Sontag nach Trinit.	Matth. 22, 2—14. . .	Ephes. 5, 15—21.
21. Sontag nach Trinit.	Joh. 4, 47—54. . . .	Ephes. 6, 10—17.
22. Sontag nach Trinit.	Matth. 18, 23—35. . .	Phil. 1, 3—11.
23. Sontag nach Trinit.	Matth. 22, 15—22. . .	Phil. 3, 17—21.
24. Sontag nach Trinit.	Matth. 9, 18—26. . .	Coloss. 1, 9—14.
25. Sontag nach Trinit.	Matth. 24, 15—28. . .	1. Thess. 4, 13—18.
26. Sontag nach Trinit.	Matth. 25, 31—46. . .	2. Petr. 3, 3—14.
27. Sontag nach Trinit.	Matth. 25, 1—13. . .	1. Thess. 5, 1—11.

